

TV

2c 17.063

1934-1-12, 12a

32265

1934 I 7661

O

B

A
Г. МАЭНТА

4.1.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 1. 1. січня 1934.

З М І С Т.

День господині.

Л. Б.: Перед жіночим конгресом.

Харитя Кононенко: В. О'Коннор-Вілінська.

Розписуємо конкурс!

Н. Королева: Гимн.

М. Нижанківська: Свята Лесі Українки.

Ганна: Кактуси й їхні стільчики.

Ольга Ліщинська: Зимні перекуси.

Лещатарка: Лещатарське вбрання.

Від Видавництва. Ріжні вісти.

З нашого досвіду. Листування.

Міка Бачинська-Зелена: Гачком і дротами.

Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Привіт із Славська! В. О'Коннор-Вілінська. Ярослав:
Музика: Портретна студія. Кактуси. Лещатарські
костюми. Людмила Старицька-Черняхівська.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число конта П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

===

Річна передплата в Америці й Канаді . . . 3.50 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв,
чвертьрічна 120 леїв, поодинокое число 40 леїв.

В Румунії приймають передплату на „Нову Хату“:

Юрій Гливка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена кватально. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Рекламації надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

В разі зміни місця побуту треба повідомити завчасу Адміністрацію про нову адресу, не забуваючи при цьому подати й давнє місце замешкання. На кошти зміни адреси слід долучити 50 сот. поштовими значками.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією слід долучити 30 сот. поштовими значками.

Книжка під ялинку!

Нові видання:

Святослав Гординський:

БАРВИ і ЛІНІЇ

Поезії. — Ціна 1'60 зол.

Степан Левинський:

СХІД і ЗАХІД

Вражіння з подорожі, — Ціна 3 зол.

Розкішно ілюстровані видання.

Кооператива „У. Н. М.“ у Львові Ринок ч. 39

Поручає

НИТКИ МАРКИ С.М.С.

в добрій якості та відповідних відтінках.

Посліплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМІЇ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37.

Зміст ч. 22.

Ю. Федькович: Буковина. З жіночого руху. Щира розмова з нашими читачками. С. Русова: Два українські зїзди. О. Кисілевська: З моєї гостини на Буковині. З думок Б. Руссея про виховання. Світло й тінь. О. Дучинська: Показ рідного промислу в Стрию. Берім приклад з Азіяток. Десять літ по розводі. Що їсти? Наглі суди. Читайте й радьте. Новинки.

ЖІНОЧА ВОЛЯ ч. 22.

Пилип Серпенко-Пахольчук: Осінь. Мясниці... весілля... Д. Ф.: Нариси з історії України. Час спам'ятатися. Часть господарська. Що їсти. Заразливі дитячі недуги. Праця в жіночих товариствах.

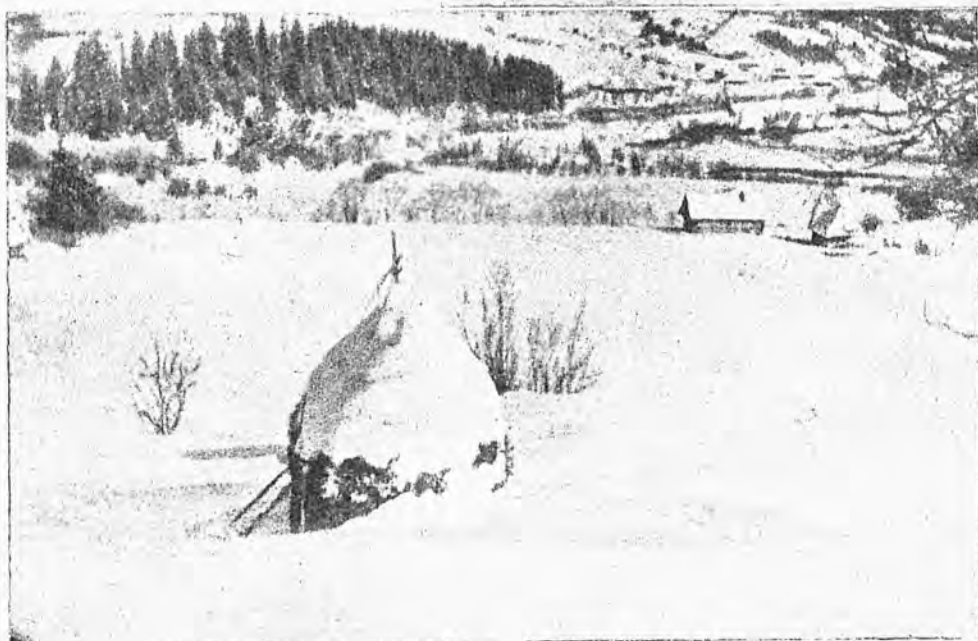
Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

СІЧЕНЬ 1934

Ч. 1.

ПРИВІТ ІЗ СЛАВСЬКА!

Львівська державна
бібліотека
5086

ДЕНЬ ГОСПОДИНІ

Сніданок на цераті,
Хліб, булка, кава-люра —
Про школу всі думають в хаті,
Чоловік спішить до бюро.
Порядки — посуд, стирка,
Ліжка і постіль. До міста —
Тиша — годинник лиш тирка —
Запах капусти і тіста.
Обід: турботи, догани,
Злі ноти, чинші, недобори,
Хліб жебракам для обмани,
Брудних тарілок гори.
Лекції бубонять діти —
Крик, бійка, синці, голосіння,
Зшиток, чорнило розлите —
Похибки, вірші, множиння.

Брудні комірці, маншети,
Шкарпитки, штанці, лати,
Гудзики, нитки, цири.
Газета — годі читати,
Танцюють букви рядками.
Коли б нарешті спочати!
Кружляє думка без тями.
А тут ще обув натерти,
Сховати посуд помитий,
Глянуть, чи двері заперті,
Покласти спати діти.
А потім — отупіння...
(Серпанок на чорну площу)
І тільки інколи ніччю
Заблисне наче натхніння,
Нагле питання: „...навіщо?...“ (W. K.)

ПЕРЕД ЖІНОЧИМ КОНГРЕСОМ

Тут і там просякають через пресу вістки про плянований конгрес жіночий. Точні вістки принесло щойно недавно „Діло“ й „Жіноча Доля“: Конгрес назначений на літо цього року й має відбутися в Станиславові.

Саме тепер минає п'ятдесят літ від тої хвилини, коли в Станиславові відбулися перші основні сесії „Товариства руських женщин“. Наталя Кобринська була душею цієї справи. Ще за часів свого віденського побуту зацікавила вона жіночим питанням декілька тамоніних одиниць. Так що в 1883 р. на студентському вічу в Коломиї порушили віденські Січовики цю проблему. А в 1884 р., коли вона взялася вперше реалізувати свою програму, мала вже багато прихильників. Іван Франко, Михайло Павлик, Василь Полянський, привітали її почин.

Наталя Кобринська не довела до кінця свого наміру. Її сміливі плани: „рід жіночої читальні, полученної з літературним видавництвом“ розбилися об вузьколюбність не тільки самих жіночих кругів. Вона перейшла на літературну роботу й від того часу організаційною не займалась. Але цій її першій спробі завдячуємо таку важну дату нашого жіночого руху, як перше п'ятдесятліття.

Дата, якою можна гордитися дійсно. Тоді, коли наша преса, шкільництво обходить цей спізнений ювілей, важний і дорогий тільки для нас самих, стоїмо ми в жіночому рухові поруч жіноцтва всего світу. Більшість жіночих організацій виростала в тому часі. 1884 рік є тільки доказом на живучість нашого проводу, який умів відгукнутися на актуальні європейські течії.

Тепер знову зійдеться у Станиславові наше жіноцтво. Не тільки одно товариство, а десятки організацій. Не тільки Союз Українок, товариство з програмою загальною, але й організації з завданнями спеціальними, як кооперативи „Труд“, „Українське Народне

Мистецтво“, Т-во „Будучність“, Секція Студенток ітд. Мрії Кобринської про „Жіночу читальню, получену з видавництвом“, сітку захоронок, вже стали дійсністю й багато більше. Наше жіноцтво шукає собі вже спеціальних завдань у громадській роботі. Підшукує собі відповідні ділянки, опановує їх, проникає в нові, щоби заповнити всюди своє місце.

Тому жіночий конгрес буде цікавим етапом у цьому поході. Засує не тільки п'ятдесятлітні здобутки жіночого руху; їх пасував нам кожний день, кожний річний звіт або загальні збори. Але буде також висловом громадської жіночої думки, показчиком її громадянської зрілості й сили. Збірним голосом вискаже свої бажання, займе становище до всіх суспільних явищ, що її займають. А головне: дасть напрямні на будуче. кине нові кличі, які стануть вказівками у дальшій роботі. Бо наш рух мусить на своєму шляху зєднувати два завдання: поруч змагання за жіночу освіту, працю, політичні права, підготовляти жінок на свідомих робітниць і борців за права Народу.

Оце одно й друге треба завжди пам'ятати. Нам треба рівномірно розвивати свої сили. Давні феміністичні кличі про формальну рівноправність жіночу застарілися і впали. Але до фактичної рівноправності нам ще далеко. Стільки питань, проблем і конфліктів насуває кожний день! Хочби трояке навантаження жінки обов'язками матері, господині й звання! Вонож є властивою причиною неохоти, якою стрічає феміністичні кличі молоде жіноче покоління. Або актуальне тепер питання жіночого безробіття, а передовсім редукції заміжньої жінки, яке грозить учителькам у першу чергу. Всі ці проблеми, пекучі й актуальні вимагають розвязки й навіщення. Треба надіятись, що жіночий конгрес займе до них своє становище.

Л. Б.

ХАРИТЯ КОНОНЕНКО.

В. О'КОННОР-ВІЛІНСЬКА

Мімоза — піжма, запашна квітка, що стільки насолоди дає людям, але сама від єдиного дотику людської руки соромливо стулює свої листочки і хилить голівку — так схаактеризував проф. Д. Антонович покійну письменницю В. О'Коннор-Вілінську, яку близько знав, у своїй промові над її домовиною, три роки тому.

Влучнішого порівняння тяжко знайти. Сама давала людям багато, але від них не хотіла брати нічого. Розголосу уникала, а тому й не була так широко відомою, як того заслуговувала як письменниця і як громадська діячка.

Валерія О'Коннор-Вілінська народилася в родині багатого діда на Полтавщині О. О'Коннора, 9-го грудня (ст. стилю) 1866 року. Дитячі роки провела в маєтку батька в товаристві своїх чотирьох братів. Батько письменниці ірландського походження, був людиною поступовою й демократичною, та ще більш демократичних поглядів була мати з роду Лисенків, а тому діти мали вільний доступ до села та до товариства своїх селянських однолітків і серед них маленька Лора навчилася говорити народною мовою, приглянулася народнім звичаям, які потім так гарно описала в своїх оповіданнях.

Середню освіту одержала вона в Києві у 8-ми класовій жіночій гімназії. Але більший вплив ніж школа, мало на неї оточення, серед якого жила. Родини Лисенків (композитор М. Лисенко був одружений з старшою її сестрою Ольгою), М. Старицького, Косачів, Житецьких та інших визначних українців тодішньої київської громади, серед яких жила вражлива, здібна дівчина, втварили її світогляд та сформували розум і душу. Найближчою приятелькою письменниці з дитячих років була Л. Старицька-Черняхівська і їй присвятила 12-літня Лора свого першого вірша. Живучи у Києві в атмосфері музики, театру, літературних дебат та конкурсів, громадських подій та політичних розмов, починає В. О'Коннор рано пробувати своїх сил на літературному полі. Часто пише вона то сама, то вкупі з Людею Старицькою вірші, оповідання, поеми, які вони самі тут же і виставляли. Часто була вона присутньою при складанні відомого українського словника та всіх тих дебат про українську мову, які при тому відбувалися, а тому й шанувала так чистоту мови у своїх творах.

Оці київські враження лягли в основу її споминів, які оце починають друкуватися в „Новій Хаті”.

Закінчивши гімназію, вернула В. О'Коннор знову на село й тут уже свідомо і вдумливо вивчає народня життя та звичай. 19-літньою дівчиною відкриває вона у себе на селі українську народню школу і лише визначне становище її родини зберігає її від тих наслідків, які в ті часи загрожували кожному, хто наважувався хоч і приватно вчити української мови у школах. Дуже скоро місцева поліція у приватний спосіб старшого брата Лори, що існування школи відоме їй і що сама вона опинилась під так званим „негласним надзором”. Та родинні об-

ставини, продажа по смерті батька рідного маєтку, примушують письменницю і без того виїхати з села. В. О'Коннор стає вчителькою арифметики та географії у Жіночій Середній Епархіальній Школі у Харкові. Атмосфера заostalости та російського архипатріотизму у школі, гнітить молоду дівчину, але вона знаходить собі відповідну атмосферу поза школою. У скорому часі навкруги неї збирається гурток поступової молоді, особливо студентів Харківського Технологічного та Ветеринарного Інституту. Вона починає співпрацювати у поступовій газеті „Харковскія ведомості” і містить там цілий ряд оповідань та театральних рецензій. Особливо звертають на себе увагу її етнографічні оповідання „Дід Явтух”, „На гробках”, „Ні святвечір” та інші. Друкувались вони російською мовою, але так яскраво передавали народній кольорит і звичай, що не губили свого значіння.

Одружившись із інж. О. Вілінським, небожем М. Марко-Вовчка, що пізніше був визначним українським дія-

В. О'КОННОР-ВІЛІНСЬКА
підчас свого побуту в Подєбрадах.

чем, виїздить В. О'Коннор-Вілінська за кордон. Її чоловік продовжував тут свої студії, зпочатку в Берліні, а потім у Швейцарії. Тут береться письменниця до докладного вивчення французької мови і потім починає робити переклади французьких поетів. Зпочатку Беранже, потім Верлен, Гюго захоплюють її і вона дає правдиві мистецькі переклади поезій.

Вернувшись до Києва, у 1907 році починає стало співпрацювати у Літературно-Науковому Вістнику, а згодом стає співредактором журналу „Сяйво”. У Л.-Н. В. містить В. О'Коннор-Вілінська свої поезії, переклади, оповідання та театральні твори. Повість її „Скарб” виїшла лише в галицькому виданні Л.-Н. В., бо з київського вирізала цю повість московська цензура. З її театральних творів того періоду найбільш відомі: „У председателя” — з життя урядовців-земців, що вдаючи з себе великих лібералів, могли загнати

свого кухаря бог-зна куди, лише за певдало приготувану підливу, мініатура „Візит” і „Сніговий баль”. Трьохактова її пєса „Сторінка минулого”, надрукована в „Сяйві”, йшла в театрі Садовського. Написала вона цю пєсу на прохання М. Садовського після дуже вдалого концерту „Вечір старовинної музики”, який влаштувала вона у Київському Дворянському Зібранні. У пєсі „Сторінка минулого” змальоване життя українських дідичів, яке так добре знала письменниця, живучи в тому оточенні. Друга більша пєса на 4-ри дії „У путях” була надто трудною для постановки і не побачила світa. У цей же період (1908 року) виставлено й першу українську дитячу пєсу В. О'Коннор-Вілінської — „Марусину ялинку”. До того часу не було в українській літературі ні одної дитячої пєси. В. О'Коннор-Вілінська взагалі й пізніше звертала увагу на дитячий театр і написала ще кілька дитячих пєс: „Подруги”, „У школі”, а вже на еміграції переробила вірш Шевченка „У неділю на соломі” для дитячої вистави („Сирітка” — надрукована в „Світі Дитини”) та написала дуже влучну дитячу двоактівку „На свій шлях”, що в 1932 р. йшла з успіхом у Празі.

По революції бере письменниця якнайживішу участь у народньому Відродженні. 1917 року обрано її членом першого українського парламенту Центральної Ради. Згодом починає вона працювати в міністерстві освіти в департаменті мистецтва, де веде театральний видавничий відділ.

В осені 1918 р. виїздить В. О'Коннор-Вілінська разом із чоловіком з Києва до Швейцарії і вже не вертає більше на Україну. Перебуваючи на еміграції, спочатку в Швейцарії, потім у Відні, а від 1922 року в Чехії, не кидає вона літературної праці. У Відні, береться до писання свого великого роману „На еміграції”, якого закінчила лише перший том. Писання слідуючого, що мав захопити найцікавіший період еміграційного життя перервала пагла смерть її чоловіка. В романі „На еміграції” багато є автобіографічного

матеріалу та багато подій, поглядів і думок, які дадуть цінний матеріал майбутньому історикові.

У Подєбрадах — цьому осередку української еміграції, — бере письменниця живу участь у всіх подіях громадського життя. Гуртується навкруги неї і старше і молодше громадянство і нераз за її порадою, згід її руки виходили ріжноманітні і вдалі почини. Разом із письменником М. Левицьким улаштує В. Вілінська дитячий клуб, а пізніше й приватну гімназію, робить вистави і навіть спеціально пише пєсу для місцевих аматорів „По товаришки”. Вона співпрацює в журналі „Нова Україна”, де містить переклади та оповідання і більшу повість з життя українського села вже з часів революції „Понад Сулою”. Коли починає прокидатися життя на Підкарпатті і виходить там дитячий журнал „Пчілка”, В. О'Коннор-Вілінська стає одною з перших співробітниць та пише туди цілий ряд дитячих оповідань. В той же час містить свої оповідання та дитячі спогади й у „Світі Дитини”. Видає окремою брошуркою написане вже раніше „Первісне життя людини”, популярну розвідку про кам'яний вік. Особливо турбує її нестача лектури для молоді та дитячих пєс. В останні роки життя пише 3-х актову пєсу для молоді „Весна”, що надається для вистав у старших класах гімназій. При її співучасті зостає у Подєбрадах термінологічна комісія, у якій вона віддано працює до останку.

Майже останнім передсмертним її твором були спогади про Старицьких та Лисенків, що дають багатий матеріал з інтимного життя цих родич та громадського життя тої доби.

Щойно в третій роковині її смерті починають появлятися оці спогади. Вони перенесуть нас в атмосферу надій та змагань наших батьків та дозволять відтворити собі живо, яскраво силуетки дорогих їм, незабутніх осіб. А головне: у цьому творі промайне перед нами постать авторки й відзеркалиться ціла її ніжна, мімозна душа.

РОЗПISУЄМО КОНКУРС!

ХТО ВИКОНАЄ НАЙКРАЩЕ РУЧНУ РОБОТУ?

Любимо вишивати. На білому полотні навишуємо хрестики як намисто і за кожною ріжноколірною ниткою снуємо свою думку. Радіємо, коли під нашими руками зарисовується візр.

І воно вдається нам менше або більше. Часом узори й проект зливаються в одну гармонійну цілість. А часом полусє все вражіння якась необережна краса або банальне розміщення мотивів. В чому справа?

Усе треба обдумати. Пробувати, обмірковувати. І неодну робітку відложити, як невдалу. Доки вже сама вправа не навчить нас відріжнювати взорів після околиці, складати їх відповідно та вистерігатися зайвих красок.

Цікаво! „Нова Хата”, яка вже десятий рік приносить узори, рада би збагнути, як їх примінюють та переробляють. Варто відмітити якогось мистця у доборі вишивок та стібів, добре завважити, також найчастіші хиби та недомогання. Тому влаштуємо цей конкурс-змагання у вишивкарстві.

Учасницями конкурсу можуть бути передплатниці „Нової Хати” або члени кооп. „Українське Народне Мистецтво”. Часу є доволі: присилати роботи можна до 15. березня ц. р. Роботи розглядатиме спеціально журі, якого склад буде поданий у пізніших

числах. Вислід конкурсу оголосимо в квітневому числі.

Під увагу приходять усякі роботи. Доріжки, обруси, завіски, настільники, серветки, блюзочки, діточе вбрання. Щоби тільки було вишиване українськими народними взорами. Їх є великий вибір; коли тільки взяти під увагу таблиці, видані „Новою Хатою” (16 таблиць), маємо вже невичерпане джерело мотивів. Матеріал для виконання теж може бути ріжнородний: сільське полотно, каннове полотно, чеське полотно ітд. Нитки марки C.M.S. поручаємо; вони трівкі й не линяють від прання, ні від сонця.

Журі розділить нагороди на три найкращі ручні роботи, а саме:

1. нагорода 50 зол.
2. нагорода 30 зол.
3. нагорода 15 зол.

Окрім того призначено ряд дрібніших нагород для дальших вдатних робіт.

Редакція застерігає собі право поміщувати нагороджені роботи в „Новій Хаті” з точним поданням прізвища власниці.

Прислані роботи зобов'язується Редакція відіслати сєйчас по розділенні нагород.

ГИМН

„...Та ми, раби, сами не раз не знаєм,
Що робим, по неволі, що — по волі“...
Л. Українка.

Надходить Свят-Вечір...

Скільки разів приходив він до мене на чужині?!
І в сльозах, і в смішках, у великому гурті й на самотині. Та звичайно той Свят-Вечір, що наближається, викликає згадку про якийсь давно-минулий. Ось і тепер...

Тоді мені перейшло через двадцять. Здавалось: я мала все, чого могла бажати, а в дійсності — все життя була суцільна прикрість. І на тлі тієї перманентної прикрості, що я мусіла мешкати в Петербурзі, ще більша неприємність: обов'язкові — двічі щомісяця — обіди в родині генерала Я—бовського, що доводився мені якимсь свояком.

Генерал вже давно світив лисиною в „Государственном совете“, свої безконечні оповідання-згадки виголошував високим фальцетом і при кожній нагоді підкреслював, що він — „настоящий маларос із Києва“. І справді, щиро він любив усе, що слід любити „малоросам“: „українську ноч“, „малоросійський“ борщ та ковбасу, запіканку, гопак і „божественний“ українські пісні. Поза тим навряд, щоб мав він якусь ясншу національну уяву, але слово „Україна“ знав. Бо колись, за одним із тих нудних обідів, хтось інший з архаїчних гостей, почувши, що я, в балаці про Монюшка, вимовила „Галька“, а не „Галья“, запитав, чи й я — з Малоросії? А я відповіла:

— Ні, я — з України. Або, говорячи точніше — з Волині.

Відповіла так не з національності свідомості, а з якої задиркуватості, бо навчитися цієї термінології з розмов мого тата із письменником А. Кащенком. Але така відповідь не зтишила цікавості мого співрозмовника, який запитав далі:

— Так, значить, такі з Маларосії?

— Е, ні! — втрутився господар. — Малоросія це по той бік Дніпра: Полтава, Чернігів..., а Волинь, Київщина — і прочее, це — Україна, „батенька ви мой“!..

— Панімаю, панімаю... То єсть, правіт-нее гаваря, із Юго-Западнаво Края...

Такий більш-менш національний характер мали розмови в домі генерала Я—го, що, видима річ, мало мене бавило, як і безбарвні спогади генералової дружини, з походження — Остзейської баронеси, яка до смерті володіла добре лише рідною німецькою мовою...

Згаданого року я не могла виїхати з Петербургу на Різдвяні Свята, а коли ж мала необережність згадати про це на обіді в генерала, — він категорично примусив мене провести Свят-Вечір з ними. Лишалось згадати св. Варвару:

„Ступай, Варваро, в олій, бо треба“ й зробити цей веселий день нудним.

І справді, лише вступила я до велитеських покоїв, відразу відчула подвоєну вродисту нудьгу. Шики слуг з „ліцом-щеткой“, схвилювана й розгублена генеральша, що раз-по-раз нюхала „англійську сіль“ й шарудила, як миша в соломі, товстелезним, цупким шовком своїх спідниць, здитинілий генерал, що зараз же почав свої спогади з діб Наполеона чи Суворова й ніяк не міг зрозуміти, що я не бувала свідком ні його згадок, ні його колишніх вражень. А до цього

Із 4. виставки АНУМ у Львові:
Ярослава Музика: Портретна студія.

всього, чимало також столітніх „своїх“ гостей, старомодних, туго накрощалених, ультра-урочистих, повних святочного очікування.

Каваліри пропонують дамам „руку бубликом“ й урочистим походом, як ляддграфові гості в „Гангойзері“, поважно рушаємо до Ідальні.

На кожному приборі — букетик із галузочкою ялинки, прикритої карточкою з найменням гостя. За кожним стільцем з височенною спинкою — скам'янілий слуга.

Провід переймає генерал. Лагодить на висхлих грудях свій „іконостас“, — безчисленну колекцію орденів, робить поважне обличчя й хриплим сопраном виголошує „відповідну“ промову. Вітає, бажає, згадує, пророкує, й знову бажає та вітає. Я прокидаюсь до дійсності, коли господар, нарешті, зміняє тон:

— ...А тепер, коли вже, так сказати, закінчилась частина офіційна, дозволю собі запропонувати нашим, так сказати, козацьким звичаєм традиційні „три чарки“...

Згадуємо, кого слід, згадуємо й „Краї, где всьо абільєм дишет“, навіть пемо „за Малоросію“. Генерал остаточно розмякає і, спершись рукою на стіл, чим приводить в жах генеральшу, говорить нескінченні монологи. Генеральша непевним поглядом все частіше зиркає на промовця, котрий може „заговоритися“ й сказати якесь слівце, неслухне в присутності слуг. А тому генералова „відпускає“ льокаїв.

— Хоч він і член Державної Ради, алеж дуже нестриманий в словах, — говорять вона кожному гостеві, ніби благаючи вибачення й, кінець-кінцем, замикає двері з Ідальні.

І саме в час, генерал вже встав, випнув груди й декламує „крамолу“ про „золоту примару славної козачої волюнці“, бунчук, булаву...

„...Какое великоленіє!... Какаля красота!... — приходить він до верхів захоплення й, оглянувшись на всі боки, приглушеним голосом додає:

— І всьо, всьо задушілі... Маскалі!...

Дехто спускає очі, дехто похитує головою, а ти-хенько плещу в долоні. Переходимо до салону. Тут — усі надії на мене, бо ж „прекрасния малоросій-скія” пісні — моя атракція.

Вже мій невеличкий репертуар наближається до кінця. Але слухачі вимагають ще „хот одну”... На-бринькую на роялі й пригадую, що за останнє пере-бування в Києві чула від О. А. Кошиця нову для мене пісню...

— Тільки, що — хорова, — заповідаю, — але ж нескладна. Спробуйте підтягувати, я програю кілька разів мотив.

Скриплять дідугани, мов старі ялини в лісі. Та потроху налагоджується.

— Але ж скажіть слова! — дужче за всіх хви-люється генерал.

— „Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля”.

— Прекрасно! Прекрасно!... Що ж це за пісня?

— Гимн...

— Який гимн?...

— Таж український!

Все раптом замовкає. Найбільш отетерів госпо-дар. Але враз отямлюється і, скільки може швидко,

чимчикує до дверей та торгає за клямку: чи добре замкнено? Потім визирав вікном на вулицю, швидко вертає до роялю й згання всіх гостей до тіснішого кола:

— Так заспівайте ж зпочатку сама! Все, все! Аж до кінця!... Я ще ніколи не чув. Ніколи! Навіть не знав, що єсть наш... наш гимн... Тільки не співайте на повний голос...

Я захоплена ефектом. По правді кажучи, собі тільки тепер усвідомлюю вагу факту, що ми маємо „свій гимн”. З цікавістю вдивляюся в обличчя сиво-усих, сивобородих, лисих дідів, що всі притяглися до мене й дивляться на мої уста, ніби з них має ось-ось випурхнути дивовижний птах...

— ...і покажем, що ми браття козацького роду”...

Я—боський раптом підводить до стелі свої ви-блідлі очі, побожно, широко вимахуючи рукою, хре-ститься раз, два, три, п'ять разів, а по його почервні-лому й екстатичному обличчю, по довгих вусах, по блискучих орденів біжать ясні, дрібні краплинки сліз...

На другий день генерал не приїхав до мене „з візитом”, як годилось. Але на третій день Свят принесли зранку телеграму:

„Його високопревосходительство тихо скончался”...

Потім, вбита горем генеральша оповідала, що від Свят-Вечора він не заснув аж до самої смерті.

СВЯТА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Лєся Українка, її творчість, її життя, стоять для нас на висоті недосяжних ідеалів. Непохитно, неуступно стояла вона на раз означеному шляху української поетки. У творчості сконцентрувалась і до послідного віддиху совісно сповняла важке своє звання. Щоби віще, сміле, ядерне своє слово залишити нам, будучим поколінням. І до нині живе воно між нами, хоч тіло її давно погасло. Ми святкуємо її пам'ять, як щось світлого, бадьорого, ясного, ми жаліємо, що метеор її творчості так зненацька і за скоро для нас погас. Ми пригадуємо собі взаємно те, що вона налисала, прига-дуємо часто, бо тепер щойно розуміємо велич її пал-кого слова.

Ось перегляд трьох свят, улаштованих у пам'ять двадцятилітніх роковин смерті Лєсі Українки. Ініція-торами їх були робітниця (жіноча ремісничка молодь), умові працівники (студентки) і рідношкільний бать-ківський кружок при хлопчій школі ім. Шевченка. Три протилежні світи, але стремлінням однакові. Усі три свята визначалися старанністю підготовки, і зма-ганням заховати стилевість програми. Більш гармоній-не, одноцільне, видержане було свято студенток і рід-ношкільне. Менше сконцентроване в стилі було свято ремісничої жіночої молоді. (Бо найбільш переповнене музичними точками не до слів Лєсі Українки).

Але мимо того малого недотягнення свято реміс-ничої жіночої школи „Труд” вийшло дуже добре. Не-довгий, приступний, чистою мовою виголошений, рефе-рат, збірні й поодинокі деклямація, досить вміло, (міс-цями нечисто) відєпівані хори, гарно випроваджені сценічні картини (уризок із „Лісової пісні” і „На руї-нах”). По можності стилєві народні стріи і ефектовні помислові костюми власного виконання. Ось усе. Ім-

провізована сцена була до виступів і танків цілком не-придатна. А студентки?

Короткий, ядерний, змістовний реферат Констан-тини Малицької. Милозвучна, давінко виголошена де-клямація — Марчаківної. Вміле, інтонаційно і дик-ційно чисто, з експресією, виконане сольо Одарки Бандрівської. Акомпаніамент Шматерівної. Відтвор-ча, надпересічна рецитація Грини Гургулівної. Півго-динний, старанно опрацьований, але непереглядний реферат Вергановської (переповнений німецькими ци-татами), про драматичну творчість Лєсі Українки, не торкнувся найголовнішої проблеми неволі й визволь-них змагань із неї. Вміла збірні деклямація і сценічна картина „Грішниця” на надто темному тлі (навіть силуетки не зарисовувалися). В уяві деклямація Шкварківної, яку заборонено.

І рідношкільна імпреза. Всесторонно, дуже дбай-ливо і популярно опрацьований реферат Блянки Ба-ранової. Вміла, з драматичним патосом рецитована, однак мало модульована деклямація Шкварківної. Прекрасна інсценізація „Сім струн” Лєсі Українки у виконанні студенток і гімназисток-василіянок. Ви-ступ у стилєвих одягах-туніках, робив високо есте-тичне вражіння. Слабші деклямації зоодиноких „струн” ізза трєми — психози, яка всіх заразила.

У всіх трьох святах додержано стилє. Разила тільки неточність в початку програми „Труду” і сту-денток, та їх невміння обчислити з годинником у руці довжину програми. Виїмок творила точність і змістов-ність рідношкільної академії. Публика дописала тільки частинно („Труд” і Рідна Школа), у студенток не зявилося головно старше громадянство.

КАКТУСИ Й ЇХНІ СТІЛЬЧИКИ

Давніше плекали кактуси тільки любителі. Тепер воно стало модним і їх побачите в кожній хаті. Сучасні помешкання не мають місця на буйні листяні рослини. Зрештою занадто залежить нам на сонці, щоби ми його відступали кому небудь. А кактуси милі й скромні сотворіння, не займають нам ні місця ні сонця.

Тому хоч не хоч треба нам погодитися з ними. І не чуємося, коли в нас опиниться збірка. Хтось нам перший екземпляр подарує, другий заміняємо за якусь немодну вже пеларгонію, а третій собі купимо. І вже маємо кактусове вікно й потребуємо кактусового стільчика.

Перш усього треба й вікно вибрати для них відповідне. Всі роди кактусів потребують світла й сонця. На зиму треба для них підібрати таку шибу, що не відчиняється надто часто. Кактуси, як зрештою і всі квіти не люблять змінювати місця. Тому й переставлювання їх, хочби й на короткий час, не є вказане.

Підливати їх зимою треба рідше як літом. Деякі роди зовсім не потребують підливання зимою, тому що відпочивають. Загально взявши, кактуси дуже невибагливі рослини. Але всеж таки уваги вимагають, коли хочемо, щоби вони розвивалися. Деякі групи привикли до теплої зими й тому треба держати їх в ogrітій кімнаті, а деякі знову видержують холод аж до 5° Ц.

Теплої кімнати вимагають:

Mamillaria — (дрібні кактуси), поливати зрідка.

Eriphyllum (листки виростають один із другого). Цвіте в грудні й січ-

ні й вимагає тоді нормального підливання і тепло, вогкого воздуха. Підливання. Коли цвітка зацвіла, перестати. Коли цвітка зацвіла, перестати. Коли відцвіте, підливати зрідка. Відпочиває потім аж до вересня. Держати в холодній кімнаті.

Phyllocactus — (кактус листяний). Підливати нормально. Не рушати з місця, а коли зайде потреба, поставити точно на те саме місце і в тому самому положенні. Інакше може не розцвісти.

Cereus (кактуси стовпчикові). Підливати нормально, але дуже обережно.

До холодної кімнати (2—6° Ц.):

Echinopsis і *Echinocactus* (кулі й стійки). Підливати зрідка.

Opuntia. — Підливати раз на місяць, коли є вогкий воздух.

Кактусові стільчики стараємося достосувати до рослин. Їхня форма також химерна й нерівномірна, як і в кактусів. Тут східці, там полочки, а там, де найменше можна того сподіватись, є придумане ще одно невеличке місце для одного вазонка. Так начеб уся фантазія чоловіка, яка не має примінення при сучасних гладких меблях, зосередилася в цьому одному стільчику.

Їх розкрашують якими красками, полірують, лякують. Звичайно примінують величиною до одної половини вікна, щоби отворити для вітренья тільки другу. Наймодніші кактусові полочки зі скла, вони досконало пропускають світло.

Ганна.

НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

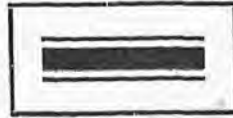
ФОТО - СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 1, Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлини і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлини для легітимаций виконується за одну год.

ЗИМНІ ПЕРЕКУСКИ

Штука кулінарна змінюється з поступом часу. Давно звертали увагу більше на скількість потрав, а нині більше на якість і на її зовнішній вигляд. Влаштування буфету зі своїми перекусками змінилося характеристично. Нема нині гостини без перекуску у формі салати з майонезом — тому варто познакомитися зі способом їх приладжування.

До всіх, майже, зимних м'ясних перекусок подають майонез, а крім цього салата становить окрему закуску.

Назва майонез є французького походження і датується, як і багато інших підлив, з часів Людовика XIV. Винахід цієї підливи приписують кардиналові Рішельє, який під час побуту короля в селі Magnon скомбінував цю підливу до гомара.

Майонез приладжується з жовтків і оливи. На 6 жовтків відмірити 12 ложок доброї оливи. Головним умовлям доброї майонезу є відповідна температура оливи, яєць і їхня якість. Зимною легко нагріти, поставити на кілька годин в тепле місце, бо зчйна олива скоро вурдиться, а зимні яйця не вбиваються. Втирати починаємо жовтка самі. 2 жовтка розтерти, додати трохи соли і кілька крапель цитринового соку, потім доливати також каплями оливи. Квас цитриновий запобігає згурдженню підливи. Втирати треба старанно. Як довго олива не злучилася зі жовтками, так довго не додавати оливи. Далше додаємо по одному жовтку і знов присолюємо і додаємо цитрини, а потім оливи. Так поступаємо аж доки не втремо всі жовтка. В цей спосіб утираний майонез буде густий і гладкий. Не все однакову скількість оливи проковтнуть жовтка. Треба вловити момент, коли підлива насичена оливою. Наприклад, коли майонез дуже густий і відстає від миски. Якщо майонез завурдиться під час втирання, (коли за зимна олива), тоді нагріти підливу з мискою в теплій воді, додати 1—2 жовтка і далше вбивати. Готова підлива є все за густа, — тому треба її розвести водою і вона збіліє. Не лише водою можна розділити її, але й зимним студенцем, росолом або сметаною. Розділену приправляємо до смаку білим перцем, петрушкою, або оцтом та сіллю. Майонез має бути гострий на смак.

Підливи майонезові мають різнорodne примієння. Вживають їх до зимних риб, до дробу і до салати.

Рибу поливаємо вже приладжену на довгій полумиску, уставленому в цілості хребтом до гори, або уложену кусками. Підливу, яка сплине боками, забрати обережно. Як застигне, вляти до паперової тубки і витискати взори по рибі й по коак. полумиска. Ціла краса майонезу полягає на гарному прибранні. Прибрання урізнородноється маринуваними грибами чи рижками, корнішонами, краєпами у вахлях та твердими яйцями, краєпами в платки.

Довкола полумиска наложити всяких зимних ярип, як карафіолу, зеленого горошку, фасольку, помідорів, зеленої салати. Всі ярипи, крім помідорів, огірків, зварені, приправити як салату з оливою, оцтом і сіллю.

З підливи майонезової приправляється татарська, з тою ріжницею, що додається дрібно січених корнішонів, маринуваних грибів і ложку муштарди. Через те підлива набирає гострішого смаку.

Крім перекуску у майонезі робиться зимні пере-

куски в студенці, який зварити з росолу або з риб. До галарети з мяса треба доброго росолу, — до рибної — смак биварений з голови і остей риби. На 1 л. рідини додати 8 листків желатини і 3 білка розбити з 2 ложками води, 1 ложкою оцту, додати розмочену в зимній воді желатину, на це вилляти гарячий росіл, вимішати добре і розварити. Опісля відставити на край кухні, щоб не кипіло. По часі білок осяде, а рідину пересідити через полотно, зливаючи потрохи. Як пересідиться, простудити переливаючи ложкою. Як зачне тужити, вляти трохи до форми на дно і загустити, потім наложити варених ярип, покращити у півмісяці, зірки, яйці, покращити в платки і залляти трохи галаретою. Коли застудиться, наложити краєної риби і залляти рештою студенцю. Перед поданням занурити скоренько в гарячу воду і викинути на полумисок.

Індека, качку, курку покращити й уложені на полумиску залляти студенцем. Рештою студенцю майже цілком стужилою, декорується полумисок через тубку паперову.

Зимний студенець переховати через кілька днів в холодному місці. Вистачить розігріти його, прохолодити і залляти мясо. Майонез можна гарно прикрасити студенцем, звареним із телячих ніжок, спарити окропом, потім варити з яриною, прочистити білком, закресити на золоту краску шафраном, на брунатне кармелесом, на рожевий тертим буряком, на червону алькермесом і застуджений кожний зосібна покращити в ріжні пашки, зірки та кістки, уложити взір довкола полумиска. Коли за ріжний, огріти, додати желатини (на 1 л. рідини 2 листки).

Французька салата. Зварити в солоній воді ярипи, як: моркву, селеру, петрушку, горошок, калярепу, осібно буряк, бараболу, покращити в дрібну кістку і 2 винні, пообирати яблука. Додати $\frac{1}{4}$ кг. посіченої шинки, якщо цю салату призначено на перекуску. Коли вона є додатком до якогось м'яса, тоді шинки не треба. Приладжену ярипу вкидати по пригорщі до майонезової підливи, розведеної сметаною. Поставити в холодному місці, прикрасити вареними яйцями, помідорами, корнішонами, капарками, редьковцею, покібно як при рибі.

Салата з оселедців. Вимочити 2 оселедці, очистити з остей, покращити в дрібну кістку. У грубшу кістку покращити 2 яблука, 2 зварені бараболі, корнішони, 1 січену цибулю — вимішати з майонезовою підливою, прикрасити і поставити в холодному місці.

Смачні є ріжні салати з риб. Рибу зварену і покращити в платки, уложити на полумиску, залляти татарською підливою і прикрасити довкола ріжними яринами.

Салата а ля Дюма. 10 дкг. варених бараболів перефасувати, додати три перетерті сарделі, три дрібно січені корнішони, 5 дкг. перетертих варених буряків, 2 дкг. гертого хріну, 1 дкг. січеної цибулі, одну ложку муштарди, 3 твердо варені перетерті жовтка, 1 дкг. оливи і 1 дкг. оцту і соли до смаку. Всі додатки добре вимішати, уложити стіжкувато на полумиску або мушлях і подати до англійської печені.

Салата бараболяна. Півтори кг. варених бараболів покращити в товсті платки з 3 жовтків, пів л. оливи, ложочки муштарди, соли, перцю й цитрини, зробити майонез, розвести водою або сметаною. Добре додати 1-2 ложки гарячої води, а бараболі злучитись добре з майонезом. Подається до зимного м'яса.

ЛЕЩАТАРСЬКЕ ВБРАННЯ

Темносиній лещатарський костюм. Шапочка, шалик і пояс плетені ярким гуцульським узором. Такі самі капчурі.

ли думаємо вживати лещат на плоскому терені, вибираємо довші й вузчі. На гірські прогульки беремо ширші дошки, себто лещата туристичні. Особам легким і худим вистачають лещата коротші, важким постатим потрібні довші, тому що короткі легко западалися би.

Вязання лещат таке різнорodne, що не можна тут подавати якихнебудь вказівок. Треба тільки вважати, щоби не було за тяжке і ускладнене. Кийки можуть бути бамбусові або ліщинові.

Лещатарські черевики мають особливий вигляд. Купуємо їх у спортивних крамницях або замовляємо у шевців-спеціалістів. Пересічна ціна черевиків не повинна тепер переступати 40 зол., а в деяких спортивних складах можна дістати черевики вже за 25 зол. Черевики повинні бути з подвійної шкіри й окуті. Їх треба законсервувати. Вони щоправда стратять полиск, але стають непромокальними. Смари ладимо собі в такий спосіб: 100 гр. вазеліни, 60 гр. парафіни розпустимо

в горшку, вложеному до горячої води і вимішаємо потім із 200 гр. терпентини. Горячим розчином треба намазати черевики зверху і всередині (далеко від вогню). Однак, коли кому залежить на елегантності лещатарського вбрання, може черевиків не смазувати. Для короткого бігу і для виправ треба їх тільки намазати якимсь товщем. Вони зберігають тоді гарний полиск.

Шкарпитки повинні бути воилянні, грубі. Найкраще вбрати дві пари; одні тонші під спід, а другі грубіші зверху.

На грубіші шкарпитки годяться знаменито гуцульські капчурі, викінчені барвистим, своєрідним узором. Вони свіжують прекрасно одноманітність лещатарського одягу. Взагалі лещатарське вбрання, як не можна краще, надається для таких своєрідних модифікацій. Воно є звичайним убранням гірських медиканців і подібне своїм кроєм до чоловічого гуцульського одягу. Тут годяться капчурі, бараний плетений пояс і колірова шапочка-кляпаня. Також можна прикрасити всі шви штанів і кабата коліровою обміткою з різнобарвних волічок.

Варто би примінити гуцульські взори при плетінні на дрюках. Наші гуцулки роблять це майстерно при капчурах. Прекрасно повинна виглядати така шапочка, або шалик із „олениками“ або „пташками“ на тлі білого мерехтячого снігу. Саме в лещатарському спорті, який любується в розмаху та ярих красках, повинні знайти своє примінення соковиті гуцульські взори.

Але вертаймо до шкарпиток. Панчіх найкраще не вживати зовсім, тому що вони вимагають підв'язок, а нам треба без них обійтися. Під лещатарські штани найкраще годяться довгі трикотеві підштанки.

Штани повинні бути з грубого й гладкого матеріалу. До волохатого легко чіпляється сніг. Можуть бути темносиньою або брунатною краскою.

Светра не варто носити зверху. До нього легко прилипає сніг. Найкраще вживати фліanelевих або диветинових блузок, а на них вбирати вітрівки або кабатки з того самого сукна, що й штани. Найновіші

Брунатурний лещатарський стрій, прикрашений коліровою обміткою. Пестрий шалик і рукавиці.

моделі показують вузькі камізельки, або сукняні блюзки, замикані американським замком. Тут уже найкраще обійтися тим, що є старого дома. Однак нестерігаю перед надто яскравими блюзками, тому що початкуюча лещатарка звичайно незугарна й нестрим одягом тільки звертає на себе зайву увагу.

Шалка повинна добре заходити на вуха. Шалик не конче потрібний, але як предмет декоративний має своє оправдання. Рукавички грубі вовняні з одним пальцем. Зверху можна ще натягнути брезентові.

Коли візьмемо під увагу, що черевики можуть придатися нам у літі при гірських проходах, то властивим зимовим видатком є тільки лещата й штани, отже в сумі яких 40 зол. разом.

Знаю, що дехто зітхне, прочитавши ці поради й відложить їх на кращі часи. Але... це тільки тому, що лещатарське вбрання — новий незвичний видаток. Ніхто не завагається видати далеко більшу суму на вечірню сукню, яку вдягнемо два-три рази в зимовому сезоні. Отже тут треба вибирати: паркет задимленої салі чи мерехтячу сніжну площу.

Лещатарка.

Всі уживають пасти до обуви

Е Л Є Г А Н Т

і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ
до підлоги

фірми О. Левицька і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.

РІЖНІ ВІСТІ

Чайний вечір Кружка ім. Ганни Барвінок. Наша редакція ділилася зі своїми читачками вітками про сходи, реферати, передсвяткові ярмарки й інші імпрези рухливого Кружка ім. Ганни Барвінок, який має на своїй голові удержання першої львівської дівочої школи. Дня 9. XII. уладила старшина Кружка для відміни сходини з легкого розривковою програмою. На програму вечора зложилося скрипкове сольо п. Стефи Левицької, званої нашої публіці з виступів в „тріо“ сестер Левицьких і сольовий спів п. Покотило. Повний гумору й дотепу реферат п. К. Малицької про те, ким і коли впроваджено загально вживані тепер предмети: вилки, рукавиці, капелюхи, парасолі, хусточки до поса, витворив веселий настрій, що залишився до кінця вечірки. Розльосовано на вечорі картину Я. Музикової, її дар для Кружка.

Курси Кооперативи „Труд“ у Львові. Кооператива „Труд“ у Львові урядила в осені м. р. ряд практичних курсів, які закінчено з кінцем грудня. *Курси куховарства* та домашнього господарства вела п. Ольга Пеленська-Ліщинська, фахова вчителька з заграничними кваліфікаціями, що вела свого часу подібні курси в Коршові заходами „Сільського Господаря“ Курс „Труду“ був призначений в першу чергу для учениць

(Докінчення на ст. 12)

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Веселих Свят! Гукаємо всім читачкам, і давним і новоприбулим. З Новим Роком у житті та в видавництві.

І не чулися, як минув один довгий рік праці. Вже його маємо за собою й сміючись згадуємо його й невгоди. Добре, що минули! І згадку про неточних передилатниць, незаплачені рахунки і т. д. не перепосім до Нового Року. Бо їх напевне в ньому не буде. Не можна ж припускати, щоб у ювілейному нашому році, десятому році „Нової Хати“, хтось відмовив не реплату, або не заплатив її в час.

Однак варто злегка перебігти минулий рік і зясувати собі те, що в ньому було добре й гарне. Передовсім повість Мішель Даве, легку й ніжну мов павутиння історію молодої дівчини, перекладу Софії Куликівної. Потім цікаві, злобні й дотепні балачки Надійки, що висловлюється про всі „сусільні язички“ безмежно щиро. А потім новельки Ірини Вільди, що наводять неіснуючі в нас ситуації у своїх фейлетонах. Спортові нариси Дори Біленької, що мають загірті до спорту й заkostenілих ліпюхів. А вкінці анкета: З жіночого будня — перерізи найбільш поширених жіночих професій.

Практична частина, поширена цього року в господарську анкету про розподіл гроша, показала різні системи господарювання. Фахові статті, господарські поради, косметичні вказівки давали, як звичайно, багато практичного матеріалу.

Вже й не говоримо про льосування! Як воно поскоботало нерви, загірло дожданням, порадувало дарунками! Шкода, що так скоро скінчилися, ці перегони в точности. Зате предкладаємо тепер інше, шляхотніше змагання: конкурс на найкраще виконану й скомпоновану ручну роботу (гл. стор. 6).

Але подумаймо про майбутнє. Перш усього маємо за шану представитися вже в зміненому вигляді: 28 сторінок. Ми поширили свій обем на цілих чотири сторінки! І то на користь практичної частини. Елегантні моделі, доповнені актуальними світлинами, займають тепер 10 сторінок, себто більшу третину числа. Ручні роботи, ілюстровані мистецькими світлинами Ст. Щурата, збогатилися також у свіжій сторінку. На ній провадитиме Міка Бачинська-Зелена свій гриктарський курс. Лекції й трудніші стіби на гачок і дрти, дадуть змогу опанувати на протязі року всі роди плетінок. А четверту сторінку прилучено до господарської частини. Її провід обняла в цьому році Ольга Пеленська-Ліщинська, відома як фаховець у справах домашнього господарства.

Оця практична частина матиме як завжди, свої безплатні додатки. Чотири кольорові таблиці взорів, що появляться квартално, два аркуші взорів із моделем фелону та хоругви, два аркуші кроїв в літньому й осінньому сезоні. Окрім того можна замовляти крій до кожного моделю за невелику оплату в адміністрації часопису.

Неменші несподіванки приносимо й у редакційній частині. Починаємо містити повість-мемуари Валерії О'Коннор-Вілінської. Оці її спомини про родину Лисенків і Старицьких, вперше появляються друком. Далі слідує розмови з актуальними людьми, живі фейлетони, цікаві балачки й анкети на актуальні теми.

А вже яке льосування принесе цього року „Нова Хата“! Цікаве, хвилююче, сензаційне... Тільки, цього не можна зраджувати вже тепер. Одно тільки скажемо: приготується!

З НАШОГО ДОСВІДУ

1. Сукні прикрашають тепер гудзиками й стяжками. Частими змінами цих прикрас можна відсвіжувати їх зверхній вигляд. На моделі бачимо дві пари гудзиків і коміриців. Щоби не пришивати кожного разу гудзики, можна порадити собі так: до сукні пришити затиску (рис. 1а), а до гудзика протисну їй частину й пристібувати гудзики кожного разу.
2. При діточих суконках найскорше нищаться рукави. Легко можна відсвіжити таку знищену вже суконку, коли доробимо їй гачковані рукавці. Підібрати відповідну волічку й вигачкувати невеличку буфку, а тепер, зимою, доробити патенткою довгий теплий маншет. Можна ще придумати відповідний комірчик (гл. рис. 2а).
3. Дуже корисною прикрасою цьогорічних вечірніх сукон будуть вінки або китички із штучних квітів. Їх приміщуємо довкруги вирізу на кольоровій стрічці або листві. (гл. рис. 3а). Квіти треба підібрати в відповідній красці до сукні й личка.
4. Торішня сукня-безрукавка потребує відсвіження цього року. Конче треба придумати рукавці до неї. Вони можуть бути з подібного, або зовсім відмінного матеріалу. Ось удатний погляд, як такі рукавці скроїти. Вистачає 60 цм. шовку або мережева, широкого на 1 м. Зладити собі перш усього крій із наперу (рис. 4) і скісно прикроїти шовк. Потім обрубати горішній край, а наморщити до половини вузкі край з обох боків. Тим самим утворяться на шовку складки, які треба уформувати подібно як на рисунку. Тепер злучити вузкі край до купи тільки обома кінцями і вставляти рукавець до пахи. Додатковий край до половини зістебнувати й лишити тільки отвір для руки. Коли вже рукавець пришитий, треба уформувати складки остаточно, загнати горішній рубець до середини і прикріпити його кількома стібами.

ВИРІБ ФОРТЕП'ЯНІВ

п'янін і гармоній — Продажа, виміна, напрямки, строєння

Михайло Шкельські

Львів, ул. Оссолінських ч. 10.

Тел. 87-23.

Із виставки трикотарських курсів Клявдії Кордубівної:
Гачковані блузки й светери.

(Докінчення зі ст. 10)

фахової школи. Покінчило його 38 учениць школи „Труду” та 7 курсисток, абітурієнток середніх шкіл. На курсі викладали теорію куховарства, домашнього господарства та практичне куховарство. — *Курс ручного трикотарства*, так модного в цьому сезоні вела п. Клявдія Кордубівна. Курс покінчило 20 учениць школи „Труду” та 30 доходячих курсисток. Виставка трикотарських робіт курсисток, улажена 17. XII. 1933 дала наглядний доказ успіхів цього курсу.

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ ДОКТОРА МУШКАТЬ ПЯТА

ВАРШАВА, площа Трьох Хрестів, одинадцять.

Чотири місяці навчання. Диплом дає право виконувати практику самостійно.

Новітні методи.

Вписи ще тривають. Мешканеві лекції. Пільги.

Початок навчання двадцятого лютого.

Домагайтеся безплатних програмок.

Інструкторка Целіна Сандлер.

Ялинка, це річ обов'язкова й для кризового Різдва. Треба пам'ятати, що всі чоколадові прикраси на ялинку знайдемо в крамниці „Фортуни Нової”, Львів, ул. Руська 20. Дотепні чоколадові вигадки, що порадувать кожне діточе серце. А також під ялинку можна вибрати відповідний дарунок. Солодкі пакуночки, кошпички, бомбонієри, касети. Вибір величезний!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Др. Харитя Кононенко, Ужгород. Світлинки передамо.

Наталя Королева, Мельник. Щиро дякуємо за вістку. Справу рукопису полагодимо.

Марія Омельченко, Прага. Охоче підемо Вам назустріч. Досі одержали тільки одно число „Femme slave” Чому не присилаєте дальших?

Галя Желішкевич, Віндзор. Пришліть нам відомости про згадану вчительку.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Ірина Ляхович, Сандомеж. До кінця 1933 р. ще 13 зол.

Ірина Турчан, Самбір. До кінця 1933 р. ще 13 зол.

Др. Олена Кобизька, Липтовський Св. До кінця 1933 р. ще 25 Кч.

Наталка Балицька, Густ. До кінця 1933 р. ще 93 Кч. Серія наших листівок коштує в Чехословаччині 4.50 Кч. На адресі не можемо вже зазначувати залежностей, тому що це тепер заборонено поштовим урядом. Листівки вишлемо Вам окремо.

Олександра Дмитрюкова, Бересте. Альбом висилаємо.

Марія Семенен, Носів. Згідно з Вашим бажанням, вписали ми Вам виграну на рахунок Вашої передплати. До кінця 1934 р. лишається ще 8.50 зол.

Теодозія Павлюкова, Сокаль. Волічку висилаємо.

Іванна Пелехович, Новий Корчин. Дуже радо заміняємо Вам виграний плащ на костюм. Замовлену волічку висилаємо. Однак звертаємо Вам увагу на те, що посилка за посліплатою дорожче товар поважно. Тому краще посилати згори належність або принайменше завдаток, щоби ми могли вислати товар звичайною посилкою.

НА ЯЛИНКУ

пригадується ласкавій
пам'яті стара, 50 літ
існуюча фірма

БРАНДШТЕДТЕР і С-КА

пл. Голуховських 5

та її філія

CONFISERIE DU THÉÂTRE

вул, Легіонів 43.

та поручає свої відомі чоколяди, цукри, бомбонієри та інші
вибагливі ласощі по надзвичайно низьких цінах.

ПЕРШОРЯДНЕ УКРАЇНСЬКЕ ФРИЗІЄРСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ ДЛЯ ПАНЬ ТА ПАНІВ

ТЕОДОРА КУТКОВСЬКОГО

ул. Бляхарська 11.

ФІЛІЯ ДЛЯ ПАНЬ пл. МАРІЙСЬКА 4.
(Готель Європейський).

Тел. 106

ВИРІБНЯ ЗАВІСОК і КОВДЕР

Львів, пл. Марійська ч. 6.

ВАНК

Поручає

шлюбні виправи
матерії на меблі

МІКА БАЧИНСЬКА-ЗЕЛЕНА.

ГАЧКОМ І ДРОТАМИ.

Виплітаємо все. То блузки, пульвери, то шапочки, светери, а тепер комірчики й рукавички. І не повірив би ніхто, які дива можна вичарувати гачком чи вимережати дротами! З тонкої вовняної нитки повстає елегантна блузка, з пушистого клубка виростає темний шалик. З нічого щось! Тільки зручності й терпеливості трошки.

А оцеї послідної в нас багато. Кріза навчила нас цінити вовняну нитку та власною зручністю добувати з неї усі ті предмети, які купити так важко. Тому візьмим гачок до руки й якусь вовняну нитку! Попробуємо змайструвати оцеї комірцець, що тут подаємо.

Гачок тому, що від нього найкраще починати. Робота гачкована вийде вдатно і в початкуючої. Гачковані плетінки звичайно грубіші і вимагають більше волічки, як плетені. Але зате плетені. Але зате плетені трудніші, вимагають вправної вже руки, бо в новиків виходять часто нерівні очка.

ГАЧКОВАНІЙ КОМІРЕЦЬ

- Стіби: 1. ненавивані стовпники,
2. навивані стовпники,
3. гузки.

Вбити в перше очко попереднього ряду стовпник без навивання і два з навиванням і не викінчувати їх, щоб дістати 6 очок на гачку. Потім навинути нитку на гачок, перетягнути всіх 6 очок, зробити 1 очко у воздусі. Гузки вбивати в що друге очко попереднього ряду.

~~~~~

До всіх б. учениць дівочої школи ім. Шевченка у Львові і симпатиків Кружка ім. Ганни Барвінок наш поклик і прохання.

По традиції давніх літ і цього року наш Кружок улаштує

ПЕРЕДСВЯТОЧНИЙ ЯРМАРОК

на цілі Рідної Школи. Всякі пожертвування в грошах, харчах і фантах просимо слати до кінця грудня ц. р. на адресу Кружка: Львів, вул. Мохнацького 12. Ярмаркуємо 1. і 2. січня.

За СТАРШИНУ: К. Малицька, Ів. Скоплякова.

~~~~~

Виконання: Починати комірцець гачкувати зі середини. Вигачкувати ланцюжок, довжини обводу шиї, брунатною волічкою. Потім зробити два ряди навиваних стовпників, додаючи їх по трохи, щоб ряд заокруглився. Вкінці вигачкувати ряд ненавиваних стовпників білою вовною. Далі ряд гузків зеленою вовною і знову ряд ненавиваних білих стовпників. Далі ряд ненавиваних брунатних стовпників і знову ряд таких самих стовпників білих. Тепер приходить ряд гузків коралевої краски, який відграничується знову рядом білих ненавиваних стовпників. Тепер знову два ряди брунатних навиваних стовпників, які треба побільшувати кількома стовпниками здовж цілого ряду, щоб збільшити заокруглення. Далі продовжувати, як попереднього разу.

Третій брунатний пасок закінчити в середині трьома навиваними стовпниками, щоб дістати гостре його закінчення. Далі вигачкувати ряд білих стовпників, зелених гузків і знову білих стовпників. Ряд брунатний, білий, коралевий (гузки) і вкінці знову брунатний. Усі ті ненавивані ряди мають по два стовпники по середині, щоб загострити зуб коміра на переді.

З одного боку коміра лишити при гачкуванні два отвори, на дірки для гудзиків. Ззовні обвести комірцець рядом білих ненавиваних стовпників.

Дуди: Почати брунатним ланцюшком і навиваними стовпниками, не додаючи нічого для поширення. При другому ряді коралевих гузків, вигачкувати в середину три навивані стовпники, щоб ряд загострився. Потім вигачкувати ряд білих ненавиваних стовпників і знову вбити три стовпники в середу очко. Так само поступити з останнім рядом брунатних навиваних стовпників. Лишити два отвори з одного боку на дірки для гудзиків. Обвести верх дудів рядом білих ненавиваних стовпників.

Наперед зладити собі точний крій комірця і дудів, до якого моглиб усе роботу примірювати.

Потрібно: 7 дека волічки „Дюбарі“ або „Кот“, марки „Трикутник у Колі“, а саме 2 дека коралевої, 2 дека брунатної, 2 дека зеленої і 1 деко білої. Сталевий гачок.

Машини до шиття

всілякі прибори до машин, направа машин по найдешевіших цінах поручає

Юліян Ломага
Львів, Валога 11.

Ріжного роду вовняні й шовкові матеріали на жіночі сукні у великому виборі.

Сукна на мужеські вбрання, пальта, футра, костюми, жіночі плащі й мундурки

МАГАЗИН ТОВАРІВ БЛАВАТНИХ І СУКОННИХ

МЕЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ

Львів, пл. Марійська 10. Тел. ч. 53.

Ріжнородна галянтерія
вул. Боїмів ч. 4.

АНГЛІЙСЬКА ВОЛІЧКА НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН ТІЛЬКИ В КА-РІ-БІ

ТІЛЬКИ В
МАРІЙСЬКА ПЛ. 9

РУЧНИ

На святочний стіл.

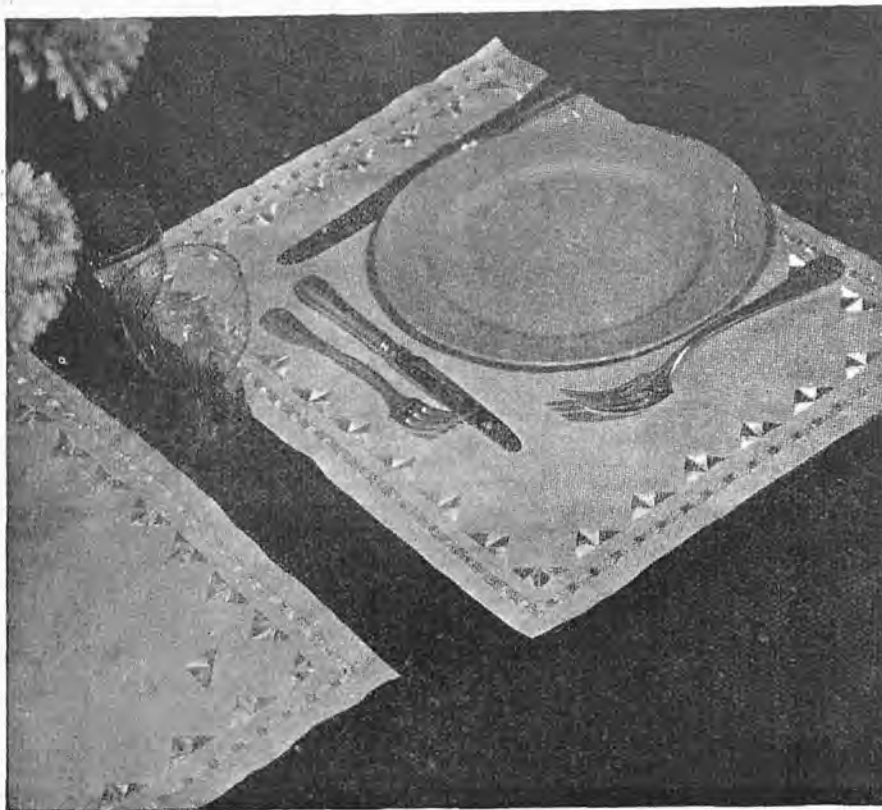
Модерне накриття на стіл не вимагає широкого обруса. Практичні американці придумали скромнішу заставу: подовгувати серветки під кожне накриття й довгу доріжку під полумиски. Поміж серветками лишається вільне місце на столове скло.

Серветки й доріжку можна прикрашувати народними вишивками. На світлинці ч. 1. бачимо цікавий зразок такого комплекту. Виконаний із тонкого льняного полотна й вишиваний настилуванням. Рубець серветки викінчений широкою мережкою в золотисто-жовтій красці. Здовж мережки біжить узір: це невеличкі трикутники, поставлені в певному відступі біля себе. Трикутники вишивані двома красками: золотисто-жовтою і ржавою. Можна вишивати їх і одною краскою, тільки тоді треба настилувати клинці в трикутнику кожний в іншому напрямку, щоби світло в них інакше відбивалося. Через те вишивка мерехтить тоді, неначе різноколірова.

Взір можна замовити в Адміністрації за надісланням 0.80 зол. поштовими значками.

Ч. 2. Проект серветки під накриття. До вишивання вживати ниток марки С. М. S.: ржава ч. 344, золотисто-ржава ч. 582.

Ч. 3. Проект доріжки на середину стола. Виміри: 1 м. X 40 см. В чотирьох рогах доріжки приміщено ще скісно по одному трикутничку.

Ч. 1.

Корсети,
Корселети,
Лічнічі пояси,
Нагрудники

і всі корсетові додатки продає детайлічно
по виїмково низьких цінах

„GORSELET“

вул. Собіського 2 (площа Марійська 10).
Увага на фірму й число дому!

Ч. 2.

Ч. 3.

НИТКИ

ВИРОБУ

С. М. S.

крашені індантреновими красками й
тому ніколи в пранні не пускають!

Р О Б О Т И

Комплет із фасольками.

Проектувала Марія Морачевська.

Одним і тим самим мотивом фасольки прикрашені дві вишивки. Тільки при кожному матеріалі вжито інших ниток, а тим самим і інших стібів. На це варто звернути увагу, при вишиванні комплетів. Той сам узір інакше виглядатиме на полотні, а зовсім інакше на тусорі, як ми це бачимо в повищому випадку.

Ч. 4. Вітражик, прикрашений фасольковим мотивом. Матеріалом послужив білий тусор. Фасольковий мотив (гл. рис. 6) повторяється чотири рази по середині завіски. Поодинокі його мотиви повторені на краях. Головний мотив відмежований від крайніх кількома рядами переволікань. Рубець вузенький і обведений зикзакуватим взірцем.

Фасольки й переволікання виконані білими нитками Муліне, марки С.М.С. Нитку треба брати подвійно.

Ч. 4.

Ч. 5.

Брунатні частини не вишивані, а переволікані. Переволікання (гл. „Н. Х.“ ч. 7—8, 1933) виконане тут доволі густо. У певних відступах виступають гудзки, які творять щось неначе взір. До переволікання вжито грубої волічки білої, природньої краски.

З чотирьох сторін подушка викинчена тороками, але тільки до половини. Через те чергуються гладкі частини з розтороченими.

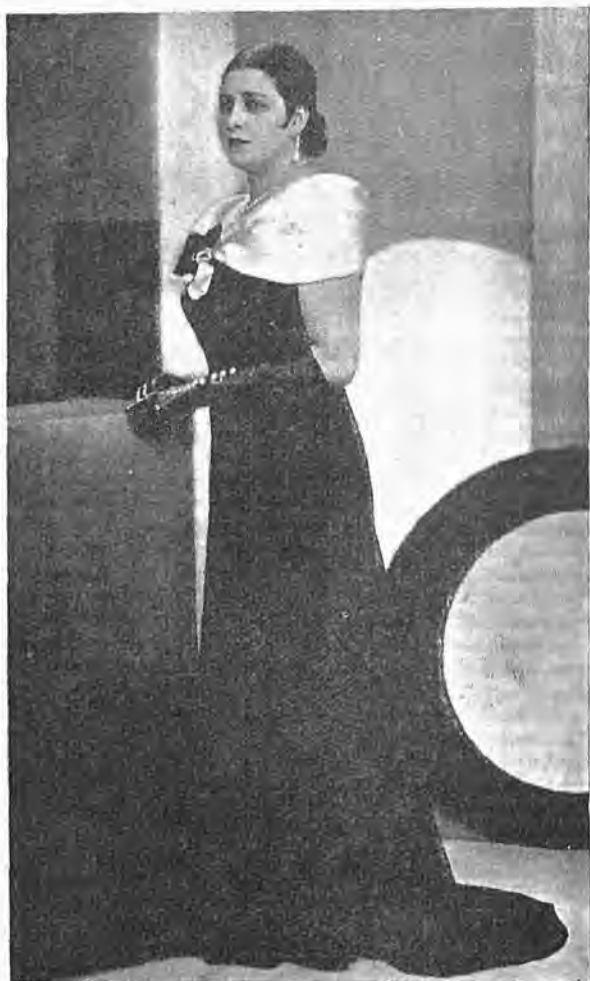
Виконано в заводовій школі СС. Василіянок у Львові.

Ч. 6. Мотив фасольковий у природній величині. Краї обведені стебнівкою, середина виповнена циганською дорічкою.

Ч. 5. Подушка з грубого сільського полотна. Складається з чотирьох частин, які получені з собою густим стібом. Дві з тих частин природньої, небіленої краски, а дві покращені цибулею на приемний брунатний колір. Фасолькові мотиви уміщені на ясних частинах. Вони положені тут поземо, щоби виповнити добре ясну площу. Виконані шорсткою вовняною ниткою, так само закрашеною цибулею на брунатно. Стіби: стебнівка й настилювання. Від середини мотив відгороджений зикзакуватою стебнівкою в два ряди.

Ч. 6.

П. ІВАННА ГИНИЛЕВИЧЕВА,
відспівала жмуток пісень на Андріївській Ревії у Львові.

Сукня, виконана в робітні кооп. „Труд”: Чорний, м'який Velour Chiffon і срібна ляма. Сукня закінчується ззаду невеличким треном. Широкий комір із срібною лямою зіпнений на переді срібною спряжкою. При вирізі дві квітки, чорна й срібна. Чорні рукавиці.

ДЛЯ ТАНКУ

Чи пам'ятаєш, Лідочко, нашу втіху, коли ми в 1916 році вбирали на танці наші маркізетові суконки? Як вони всім подобалися і які були легкі і воздушні! Твоя була блідо зелена, моя краски сунічки, обі прибрані фальбанам долинаю і на рукавах.

Пригадала я собі їх, коли сьогодні вечером оглядала вистави з розложеними прозорими матеріалами на надходячий танцюючий сезон. Знаєш, ті модні матеріали нагадують давню маркізету, тільки вони кращі, більш рафіновані. Тонкі мушліни в молодших красках, ткани у густіші пружки і дрібні цвітки в тій самій або контрастовій красці, підходять до модного фасону суконь як найкраще.

Наші фальбани з 1916 р. року знов модні, тільки їх уложення на сукні більше вирафіноване, а давні морщення заступлені озвоновим їх кроєм, так що навіть рукавичка із п'яти фальбанок не виглядає карикатурно, бо гладкий неморщений горішний беріг зливається разом у гармонійний дзвін. Скажеш, що на такі озвоново краєні фальбани треба багато матеріалу, правда! Але за те він дешевий і практичний, бо можна його випрати самому. Тож бавовняна тканина, як і наша маркізета. Не думай, що ми за старі на таку воздушну сукню, ні! тільки, що вона не буде вже в нас блідо-зелена чи краски сунічки, а в чорно-білому зіставленні пружків або у двох відтінках фіолету. — Одно може тільки промовляти проти ніетизму до давніх споминів, звязаного з — бавовняною тканиною — це наша вже не дуже струнка лінія (ах цей 1916 рік). На цей аргумент вміє порадити теперішня текстильна продукція. Попри мушліни дуже модні є прекрасні штучні шовки і оксамити так прецизно ткані, в різних красках і зборах, що в нічім не нагадують перші спроби таких тканин, які надавалися лише на домашні суконки. Із такої матерії можна пошити гладку довгу сукню, яка вже й для нашої лінії буде відповідна.

Передумай через свята, чи не спробувати нам пригадати собі 1916 рік і дай мені знати, що ти вирішила.

ОРИСЯ.

Вже відчинено у Львові,
при пл. Марійській ч. 4
(будинок Європейського
готелю) під фірмою

„ДІМ МОДИ“

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ

шифонів — мужеських сукон

під управою п. Тадея
Увери (молодшого).
Щодня приходять
новини.

БІЛЛЯ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ, РЕФОРМИ
— — ШЛЯФРОКИ ДЖЕМПЕРИ І Т. П. — —

поручає найдешевше магазин

„ГОЛЬФ“

Львів, ул. Кілінського ч. 1.

Практичні дарунки на Ялинку

вовин, шовки, полотна поручає по найдешевших цінах

ТАНИЙ СКЛЕП З. ЗАЛЕСЬКИЙ

Львів, Галицька 8. — Тел. 58-42.

ІЗ ЕСТРАДИ В ГРУДНІ

МАРІЯ СОКІЛ,
попрощалася з львівською публікою на окре-
мому концерті.

Сукня з жовтого Crêpe Satin-у, поширена
в долині дзвонивим кроєм. Невеличкі рукавці.
З боку при вирізі приміщена чорна квітка.
Чорні рукавиці.

ІВАННА ШМЕРИКОВСЬКА-ПРИЙМОВА,
виступала на Равті Захоронки у Львові.

Сукня з мережева й гази краски
Champagne. Перід і верх із тонкого мере-
жева, спина з гази. Пояс зав'язується
з боку. До цього окрема пелеринка з ме-
режева.

КОРОТКІ РУКАВЦІ

- Ч. 1. Гладка, вечірня сукня з зеленого шовку. Чорний пояс із лискучої тасьми.
 Ч. 2. Вечірня сукня з ясного оксамиту. Зпереду срібна спряжка.
 Ч. 3. Чорний марокен укладається у м'який дзвоновий крій. Комір обведений грубою кісочкою з того самого матеріалу.

- Ч. 1. Елегантна вечірня сукня з фіолетного атласного шовку. Чорна лякова тасьма й чорні рукавиці.
 Ч. 2. Легка сукня з рожевого шовку. Темніша кокарда.
 Ч. 3. Китичками прикрашена сукня з голубого шовкового матеріалу.

Різнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
 в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
 і столове _____ поручає

М. ЕВАЛЬД

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

- Ч. 1. Оригінальна вечірня сукня з узористого шовку. Оксамитний комірічок. Рукавиці тої самої краски.
 Ч. 2. Біла, вечірня сукня. Майстерно випрацювані рукавці з білої тасьми.
 Ч. 3. Гладка сукня з двоякого матеріялу. Закиданий комір.
 Ч. 4. Елегантна сукня з чорного атласу. Широкий, рожевий комір.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСКИЙ

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА
 Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
 модних товарів
 для пань

Сукна на мужеські вбрання
 Полотна

НА ПОПОЛУДНЕ

- Ч. 1. Візитова сукня з м'якої ржавої вовни. Широкий комір із беж шовку.
 Ч. 2. Оригінальні рукави має оця сукня з зеленої шовковистої вовни.
 Ч. 3. Елегантна пополуднева сукня з чорного гладкого шовку. Складний крій.
 Ч. 4. Вовняна сукня зеленої краски. Комір із чорного лискучого матеріалу

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ

≡ „ВЕНУС” ≡

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

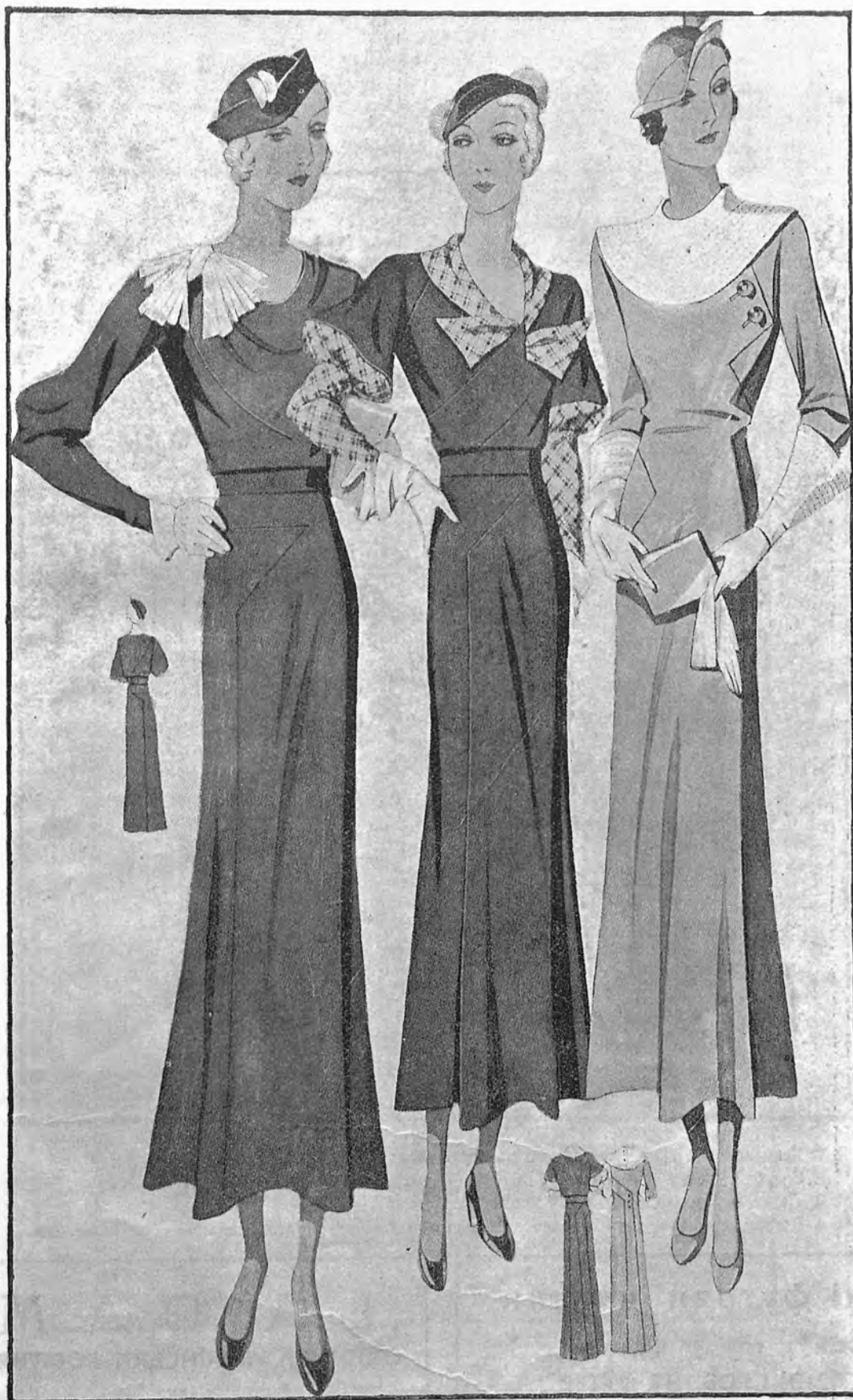
АНГЛІЙСЬКА ВОЛІЧКА НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН ТІЛЬКИ В **КА-РІ-БІ**
 ТЬВІВ
 МАРІЙСЬКА ПЛ. 9.

БУФКИ НИЖЧЕ ЛІКТЯ

- Ч. 1. Темна вовняна сукня, прикрашена білим футром.
 Ч. 2. Кокардками прибрана оця сукня з зеленої вовни. Подвійний комір.
 Ч. 3. Скромна сукня з ясного вовняного матеріялу. Комір зібраний закладками.

ХВИЛЯСТІ КОМІРЦІ

- Ч. 1. Елегантна сукня з м'якої темносиньої вовни. Біла, рясована кокарда.
- Ч. 2. Гладка суконка з брунатного, вовняного матеріалу. Рукави й комір скомбіновані з брунатним шкотським матеріалом.
- Ч. 3. Спортова вовняна сукня з голубої вовни. Білий піковий комір і маншети.

НА СВЯТ-ВЕЧІР

- Ч. 1. Ясна вовняна сукня для підлітка. Виріз обведений вузькою вишивкою.
 Ч. 2. Голуба суконка для 6-літньої дівчинки, прикрашена англійським гаптом.
 Ч. 3. Легка суконочка з рожевого шовку.
 Ч. 4. Вовняна суконка, скомбінована з двоякого матеріалу. Модель надається до перерібки.

Модні футряні куртки

виконує солідно й дешево
 МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
ВІКТОРА СІХЛЄРА СИНІ
 ЛЬВІВ, пл. ГАЛИЦЬКА 14/І п.

„L A D A M E“

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА РОБІТНЯ ГАПТІВ

виконує

шкільні відзнаки, прапори та
 церковні шалі по найнижчих цінах

- Ч. 1. Комплет для малого хлопчика. Блузка з англійського полотенця.
Чорні штанята.
- Ч. 2. Біла батистова суконка, прикрашена вишивкою.
- Ч. 3. Морщені фальбанки прикрашують оцю легку, шовкову суконку.
- Ч. 4. Темна суконка з білої флянелі.
- Ч. 5. Гладка суконочка з зеленого вовняного матеріалу.
- Ч. 6. Ясна суконка з пелеринкою. Металеві гудзики.

ПРИПИСИ.

Юшка рибна.

Потрібно: 60 дека ярини, 70 дека риби, $\frac{1}{4}$ літра сметани, 1 деко муки. Зварити смак із ярин. Вкинути туди обмиту рибу і варити годину на легкому вогні. Посолити. Частину ярини вийняти, поки ще не розварилася й призначити на салат, (напр. моркву, салеру, капусту, петрушку).

Коли смак із ярин прохолодне, розбити його мукою, заварити з юшкою. Вбити сметану й додати до юшки перед поданням. До цього годяться галушки (клясочки). Коли юшка за мало квасна, можна долляти кілька краплин соку цитринового.

Салата з ярин і риби.

Потрібно: 70 дека бараболі, рештки з риби, варені або смажені, 4 дека зеленого сушеного горошку, 3—4 ложки оливи, 1 ложочку муштарди, солі, січеної цибулі, маринованих грибків, винного оцту або соку з цитрини.

Вийняти ости з риб і посікти їх. Бараболі покроїти в кістк. Зварити в солоній воді зелений горошок, відцідити й охолодити. Покроїти грибки в тонкі пасочки, посікти спарену цибулю, вимішати все те разом, додати оливи й розтерти з оцтом муштарду і посолити.

Начинюваний щупак.

Обережно зняти шкіру зі щупака. Щоби її не роздерти, треба зпочатку відрізати голову і щодня потім здираги. Вийняти м'ясо, посікти добре, посолити. Посікти й підсмажити на маслі одну цибулю, $\frac{1}{2}$ булки намоченої в пів шклянці молока, печінку зі щупака, товченого пахучого й гіркого перцю, додати пів ложки масла, одно яйце, ложку зеленого кропу. Усе це пересікти разом, начинити тим шкірку й зашити. Зварити юшку з коріння й кісток, перецідити, вистудити і вкласти щупака, щоби трохи прикрило і варити $\frac{1}{2}$ год. Потім юшку злити, а щупака лишити на плиті, щоб не прохолов.

У ющі зварити бараболі. Тимчасом розтопити ложку масла, підсмажити в ньому січену цибулю, всипати неповну шклянку муки, розвести двома шклянками юшки й заварити. Долляти 1 шкл. сметани, знову заварити, обложити рибу бараболею, обляти цією підливою, виложити на тарілі, посипати зеленою закришкою й подавати.

Січені оселедці.

Потрібно: 4 оселедці, 4 великі квасні яблука, 7 ложок тертої й пересіяної булки, 6 ложок оливи, втертої цибулі до смаку.

Посікти дрібно разом з молочком чотири вимочені й обібрані оселедці. Обмити яблука втерти на терці, додати 5 ложок булки і спарену, втерту цибулю. Все те вимішати, додаючи оливи. Поділити масу на чотири часті, з кожної зробити валок і сформувати наче оселедця. Зверху посипати пересіяною булкою, додати з одного боку головку, а з другої хвостик і обережно перенести ножом на полушисок. Прибрати пластинками цибулі і зеленою петрушкою.

Печений індик.

Індика натерти сіллю, покласти на бляху, підлити 2 ложки води, помастити маслом і пекти в гарячій уррі, поливаючи що 10 хвиль соком, що стікає з нього. Допікати на малому вогні. Коли допечеться, себто коли не буде протікати кров, попроколенні вилкою, ще раз полляти соком, посипати тертою булкою і нехай ще 10 хвилин постоїть у уррі. Вийнявши, покроїти на шматки, обілляти соком і подавати з салатою і компотом.

Квашення журу, борщу і капусти на салат.

Квашений жур, борщ і капуста достарчають дуже корисного для травлення молодшого квасу.

Найсмачніший жур є з грубо меленої разової муки. Запарити 20 дека разової муки пів літром окропу в камінному горщику і лишити в теплі, прикривши його папером. Коли скисне, наляти його студеною перевареною водою і лишити, щоби очистився. Потім поставити в холодному місці й черпати зверху. Квасом із журу можна заправляти різні юшки, як наприклад борщ або огіркову, а також салати з ярин. Коли сквасніє, можна зужити його до чищення алюмінієвої посудини.

Квашення борщу.

Потрібно: 1 кг. бураків, $\frac{1}{4}$ літра води.

Обмити обібрані бураки, покроїти в кружки, вложити до камінного або шкляного горщика, і залляти теплою перевареною водою. Поставити до теплої кухні, прикривши батистом. Під накривкою пліснє. По 30 годинах борщ сквасніє. Зляти до фляшок, закоркувати й переховувати в холодному місці.

Листоване тісто.

Замісити тісто з $\frac{1}{2}$ шкл. води і 2 шкл. муки, залишивши $\frac{1}{4}$ шкл. муки, щоби підсипати стільницю. Розтерти добре ложкою $\frac{1}{2}$ фунта свіжого масла і покласти на розтачане тісто плескуватим плячком. Заліпити масло в тісті неначе коржа, розкачати його в подовгувату форму і накривши, винести на холод на $\frac{1}{4}$ год. Потім скласти коржа б'єтє, розкачати і знов винести на холод. Робити так 6 разів, щоби зложити його 18 разів. Коли тісто буде готове, повиробляти пиріжки, скласти на бляху, змочену водою і помастивши їх яйцем із водою, з холоду вставити в гарячу піч.

Торт сипкий.

Втерти в макітрі 2 шклянки розтопленого масла, щоби побіліло. Потім убивати по одному 12 жовтків і за кожним сипати по ложці цукру. Взяти $\frac{1}{2}$ кг. бараболяної муки, сипати в перемішку з битими білками, добре вимішати, додати ванілії і пекти в гарячій печі.

Компот із сушених сливок.

Потрібно: 20—25 дека сушених сливок, шкірка і сок із цитрини. Обмити старанно сушені сливки в теплій воді, вложити до ринки, залляти водою й лишити на кілька годин. Потім заварити на вільному вогні, вважаючи, щоби не розварилися. Коли змякнуть, відставити, додати шкірку з цитрини і втиснути кілька крапель цитринового соку.

Перед сніданням можна подавати компот без цукру, по обіді солоджений. Особи, що хворіють на обструкцію, можуть їсти тільки теплий компот.

Всі уживають
лише цикорії

„ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики „Суспільний Промисл“

у Львові XV., вул. Церковна ч. 2.

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ

Понеділок: Кмінкова юшка з литим тістом, вепрові котлети з капустою, компот.

Второк: Фасолькова юшка, теляча печінка, бараболяне піре, риж із яблуками.

Середа: Помідорова юшка з рижом, бараболі випікані з яйцями, бурачки зі сметанною, яблука в шляфроках.

Четвер: Перлова юшка, баранина з клясочками, долки з конфітурою.

П'ятниця: Капусняк із грибами, риба, або яринові січеники з присмажуваною бульбою, біла кашка із сливками.

Субота: Голій борщ, печена надівана бульба, кльопс із кашею, сирний корж.

Неділя: Росіл із курки з макараном, курка в помідоровій підливі з рижом, крухі тісточка, чорна кава.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

Людмила Старицька-Черняхівська
у віці 6 літ.

З 1879 р.

I.

В Київському оперному театрі відбувався концерт Лисенка.

Було повно-повнісенько людей. Чотири ряди лож, оздоблені позолотою і червоним оксамитом, були густо засіяні урочистою юрбою, а внизу, як килим, склалися одна при одній людські голови.

Пишне освітлення, пишне вбрання.

Таке зявище підносило їй звичайних глядачів, а тим паче хutorянську дівчинку, що тільки напередодні уперше приїхала до великого міста з далекого маєтку на Полтавщині. Вона дивилася і слухала, як зачарована, все більше потопаючи у вражіннях.

Весь той залюднений театр гучно вітав кожну появу Лисенка, кожне його виконання.

Співці співали по італійськи і по українськи. Найбільше оплесків дістав Ляров після романсу „Мені однаково“ і молода Лисенкова дружина в ніжно-блакитній сукні, що після італійської арії з проводом оркестри, заспівала „Дощик“. Їх викликали тричі.

У перерві вийшли з ложі й подалися коридорами і сходами в таємничу глибину лаштунків і напів-освітленої сцени. Там нова юрба, привітання, розмови.

Перед остовпілою хutorянкою з'явилася кругловида дівчинка її віку, в рожевій сукні з чотирьохкутнім вирізом на шиї, що здалася їй недосяжно елегантною. Вона була, як дома, в тому чарівному краю. Їх познайомили і сказали їм, що вони кузинки.

Ті дві дівчинки були: Людя Старицька і Лора О' Коннор, себ-то я, авторка цих спогадів. Стояли вони, дивлячись одна на одну: городянка з недовірям і легкою погордою до прилизаної зачіски і немодної сукні хutorянської кузинки, а та — збентежена свідомістю своєї неадаптованості, неспокійна, засоромлена.

*Тобі, моя Людічко,
ці спогади. Перебігаючи їх,
ми переживемо з тобою ще раз наше
спільне минуле.*

В цей мент підійшов до них сам Микола Віталійович Лисенко в усій пишноті сьогодишнього свята, той самий „Коля“, що цього літа сидів поруч із Лорою на веранді їхнього хutorянського дому, і жартуючи, так допікав їй, що вона в роздратованні не могла вимовити нічого іншого, як тільки: „Ну Коля бо..., ну Коля бо!“

Тепер він, усміхаючись, легенько ляпнув її по голові і снітав:

— А що, подобається тобі концерт?

О, то вже не той свояк, чоловік сестри Олі, що сидів на рундуці в Миколаївці, а найзнатніша особа в театрі. Хutorянка враз зрозуміла це і його ласкава увага до неї підбадьорила її і упевнила.

Дві дівчинки знову глянули одна на одну. То був значний для них мент. З того часу вони стали найближчими друзями на все життя.

II.

Минуло кілька днів. Лора опинилася в помешканні Старицьких на розі Театральної площі і Театральної вулиці.

Простора вітальня з мягкими меблями, килимами, високим дзеркалом і балакучими дівчатками здалася їй новим принадним царством. Там вона враз почувала себе вільно, весело, гарно.

Перед дзеркалом стояла Софія Віталівна Старицька,*) прибрана іти до театру. З тим зайшов сюди і Микола Віталійович. Михайло Петрович Старицький вийшов раніше.

Яка вона була молоденька, Софія Віталівна, на свої скоро тридцять років! Як дівчинка! І гарнесенька! З ніжним дитячим обличчям.

Першій дочці, Мані, було десь тринадцять років, але вона здавалася далеко старшою, рано розвинена. Людя теж видавалася рівноліткою Лорі, хоча була на рік з місяцями молодша за неї; а ще дві малих: Оксана і Оля.

Дивно було дивитись на таку молоденьку мати, що годилася би тим дочкам за старшу сестру.

Бо вийшла вона заміж чотирнадцяти років, а в п'ятнадцять була вже у неї Маня.

Оповідали, що батькові Софії Віталівної, Віталію Романовичу, довелося їхати до архирея за дозволом на шлюб, бо Соня й Міша не хотіли й чути про довге дождання.

Найгарніша з чотирьох дочок була Оксана, найрозумніша — Людмила, а весела й вигадлива — Маня.

III.

Про Маніні штукарства оповідали не раз дідунь і бабуня.

Коли вони жили в Таращі, де дідунь, Віталій Романович Лисенко був повітовим маршалком, у них перебували якийсь час Маня і Людя.

Мав приїхати до них архирей. До тих відвідин приготувалися в домі і насамперед подбали заховати в далеку кімнату п'ятилітню Маню, що-б не паробила

*) Дружина Михайла Старицького, а сестра Миколи Лисенка.

якого бешкету. Вона усе настирливо намагалася побачити гостя.

Приїхав архирей. Його посадовили на софі й почалася чемна розмова.

Коли враз перед остовпілою бабунею з'явилася Маня зі старанно прилизаною головою і, швиденько підійшовши до архирея, перехрестилася перед ним, упала навколішки і стукнула лобом об діл.

Архирей розчулився таким привітанням. Він солідко вимовив:

— Яка мила дівчинка!

Підвів її з долу і посадив до себе на коліна. Маня, пишучися, дивилася на бабуню з виразом переможця, і погляд її говорив: „тепер до мене ніхто не доступиться!“

*

Святкували якийсь царський день.

У повітовому місті упорядили відповідну урочистість.

Бабуня і дідуньо виїхали в відкритому лондо і взяли з собою дітей, щоб прогуляти їх по вулицях.

Місто завіталося стягами, а на площі поставлено високий поміст, на якому сидів жидівський оркестр.

Саме, як підїздили, заграли царський гимн. Магштапир затримав хід. І тут не встигли збагнути, як Маня вискочила з екіпажу, вмить опинилася на естраді і, на диво всім численним присутнім, стояла там, розмахуючи в захопленні рукою; жиди підбадьорували її, киваючи в такт головою.

По наказу дідуня, лакей, що сидів поруч кучера,

КРИЗА КРИЗОЮ — А СВЯТА СВЯТАМИ!

Не забуваймо

що **НАЙКРАЩІ СВЯТОЧНІ ТОВАРИ — СПОЖИВЧІ й КОЛЬОНІЯЛЬНІ,**

**як також ВИНА, —
ЦЕРКОВНЕ СВІТЛО, —
КАДИЛО**

продає від 50-ти літ

„Народна Торговля“

у своїх skleпах:

у **ЛЬВОВІ:** Ринок 36, Личаківська 155, Більчевського 3,
Городецька 23, Слодова 1,

та в **СТАНИСЛАВОВІ** (2 skleпи), **ПЕРЕМИШЛІ, ТЕРНОПОЛІ, ДРОГОБИЧІ, КОЛОМИЇ, СТРИЮ** (2 skleпи), **СНЯТИНІ, САМБОРІ** (2 skleпи), **БРОДАХ, СЯНОЦІ, ГОРОДЕНЦІ, БОРЩЕВІ, ЗОЛОЧЕВІ, ЗБАРАЖІ, КОСОВІ, МОСТИСЬКАХ, СОКАЛІ, ТУРЦІ** н/Стр. — і на **ВОЛИНІ:** в **ЛУЦЬКУ** (3 skleпи), **ОЛИЦІ** та **ВОЛОДИМИРІ**.

З провінції просимо замовляти на скремних картках за 5 грош. в „НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ“, **ЛВІВІЗ, РИНОК** ч. 36.

ХАРЧЕВІ ПАЧКИ.

Твори Василя Стефаника. Досі не було в нас збірного видання творів Василя Стефаника. Частина розкинена по різних збірках, з яких деякі давно вичерпані, інші знову, друковані по журналах і часописах, для загалу недоступні. В останніх часах написав Василь Стефаник кілька нових оповідань, які досі ніде не були друковані. Все це робило необхідним видання збірного видання творів цього найбільшого сучасного українського письменника.

Ювілейний Комітет, який оснувався з нагоди 60-ліття Стефаника видав розкішне видання творів Стефаника в одному томі, в обмеженій кількості — 1000 примірників. — Книжка видрукована у великому форматі 4°, на гарному папері з ілюстраціями передових українських мистців-графіків. Ціна книжки: переплет в ціле полотно зл. 20.—, в півполотно зл. 15.—.

Замовлення й гроші слід висилати виключно до „Центробанку“ у Львові, вул. 3 Мая 15, на р-к „Твори В. Стефаника“. Конто П. К. О. 143.467.

Кожний, хто любить гарну книжку, повинен замовити Твори Василя Стефаника.

схопив Маню і вернув до епіпажу, а бідна бабуня без тям од скандалу звеліла швидче вертати додому.

*

Коли Людя піросла, Маня забрала її під свою деспотичну владу. Людя корилася і виконувала Маніні вигадки.

Дитячі штуки набирали вже іншого характеру. У старій, закинутій, садовій альтанці влаштували вони щось подібного до каплички, прибравши зеленими гілками, квітками й іконками так, щоб ніхто того не знав. Кожного ранку, поки ще всі спали, щоб не бачили, дівчатка вилазили з своїх ліжок, через вікно стрибали в сад і бігли до каплички. Там вони падали ниць на хвилину в таємничому релігійному натхненні і так само нишком вертали до своєї кімнати і лягали спати. Маня непохитно вимагала виконання того ритуалу і без милосердя стягала з ліжка бідну Людю, коли тій хотілося спати.

*

Маленька Людя була іншої вдачі: стримана, хоч часом із вибухом незрозумілого гніву й упертості.

Гуляючи по шляху, вона було спиниться перед якимсь камінчиком і каже: „Бідний камінчик, він тепер лежить тут і всі його штовхають, а колись він був частиною високої гори і ніхто не міг досягнути до нього!“

Чи був то вплив казок Андерсена, яких дуже любили в домі, або сентиментальної фрейлен Марі?

*

Само собою, що з Маніною заповзятістю їй не раз доводилося зазнати батьківського гніву або кари, але це не так то легко давалося старшим: Маня кричала, сперечалася, здіймала справжній скандал.

Одного разу батько, щоб припинити її галасування, замкнув її в кімнату. Це було зимою. Тоді Маня упала додолу і кричала на весь дім:

— Ти тиран! У нас не батько, а тиран! Людя, вискочи надвір, застудись і умри на злість йому!

Людя палко заступалася за Маню і нарешті діти перематили, бо набридало морочитися з ними, та й до того Старицьким огидне було всяке насильство.

(Далі буде).

НА ФЕЛОНІ І ХОРУГВИ

найкраще годиться:

- а) канвове полотно (панаме) в білій і пісковій красці, широке на 160 см. по 10.50—12 зол.
- б) льняне полотно, широке на 150 см., білої краски — 6 зол.
- в) чеське полотно льняне, пригоже до вишивання, широке на 170 см., білої краски — 21 зол.

Все те провадить віддавна

крамниця „У. Н. М.”

Львів, ул. Косцюшка 1

у великому виборі.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ

ОДИНОКОГО БАГАТО ІЛЮСТРОВАНОГО ЧАСОПИСУ - ЖУРНАЛУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

„НЕДІЛЯ”

„НЕДІЛЯ” виходить вже 7-ий рік, що тижня, в обемі 16—20 сторін друку, вел. формату, а тисячі читачів зі всіх верстов української суспільности засвідчують наглядно про її популярність.

„НЕДІЛЯ” приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонньо сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського Народу на всіх його землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важніші його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ” маючи найкращих кореспондентів та співробітників в краю й за границею, приносить що тижня цікаві статті зі всіх ділянок людського знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, тримаючи читача у постійному зацікавленні і контакті з тим, що діється в світі.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня цікавий літературно-науковий додаток, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„НЕДІЛЯ” веде постійні домашньо-лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадики, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять у „НЕДІЛІ” належну увагу та зрозуміння.

„НЕДІЛЯ”
ВЛАШТУЄ

ВЕЛИКИЙ КОНКУРС ПРЕМІЙ

ЗА ТОЧНУ
ПЕРЕДПЛАТУ

що їх розльосування відбудеться вже в перших днях вересня ц. р.

Мимо так широко закроеного видавничого пляну „НЕДІЛЯ” в 1934. р. не підвищує, а противно знижує ціну передплати:

Річно з 18.— зл. на 14.— зл., піврічно з 9.— зл. на 7.— зл., чвертьрічно з 4.50 зл. на 3.50 зл.
Місячно з 1.50 зл. на 1.720 зл. — За кордоном 3.— амер. долари річно.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ і АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, ЯПОНСЬКА 7. Тел. 94-56.

$\frac{1}{16}$ сторони

$\frac{1}{8}$ сторони

Місце на текст:

DRUK

Opłacono gotówką

НОВА

ХАТА

Львів, Ринок ч. 39

NOWA CHATA, Lwów, Rynek 39

ПРОСПЕКТ

**І ЦІННИК
ОГОЛОШЕНЬ**

**ПЕРШОГО
УКРАЇНСЬКОГО
ЧАСОПISУ МОД
І РУЧНИХ РОБІТ**

НОВА ХАТА
ЛЬВІВ, РИНОК 39. ТЕЛ. 85-83.

З друкарні Вид. О-ки „Діло”,

Жінки купують:

Споживчі артикули, текстилія, порцеляну, кухонне начиння, косметики, насіння

Жінки рішають:

у виборі лікаря й літництва

Жінки впливають:

на закупна мущин

Тому оголошуйтеся в часописі

„Нова Хата“,

який читає все освічене українське жіноцтво!

Виходить тепер двічі в місяць!

Сталі відділи: косметичний, господарський, моди й ручні роботи

Цінник оголошень

часопису

„Нова Хата“

виходить двічі в місяць

Колюмна редакційна містить 2 ломи по 90 мм. ширини

Текст:	$\frac{1}{1}$ ст.	200 зл.
	$\frac{1}{2}$ ст.	100 „
	$\frac{1}{4}$ ст.	50 „
	$\frac{1}{8}$ ст.	25 „
	$\frac{1}{16}$ ст.	15 „
Окладинка:	$\frac{1}{1}$ ст.	180 зл.
	$\frac{1}{2}$ ст.	90 „
	$\frac{1}{4}$ ст.	45 „
	$\frac{1}{8}$ ст.	23 „
	$\frac{1}{16}$ ст.	12 „

За зарезервовання місця 10%.

Рабати, за кількарразове оголошення (найменше 3 рази) 10%.

До

Адміністрації часопису

„Нова Хата“,

Львів, Ринок 39

На підставі надісланого проспекту й цінника замовляємо оголошення в ч. „Нової Хати“.

Оголошення має бути вміщене в тексті, на окладинці величини за ціну разів, разом на суму

Рахунок платний у Львові по дорученні доказового числа.

дня 193

підпис

САЛЬОН КОРСЕТІВ „АНТІНЕЯ“

Львів, ул. Пілсудського ч. 11 а
Тел. 12-32.

Виконує корсети, нагрудники, пояси для операцій і вагітності, після найновіших моделей віденських й паризьких.

Добірне виконання. Увага на число дому: 11 а. Найнижчі ціни.

Добірні

МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ

на різні виміри

в ціні 4—9 зол. можна дістати

у крамниці кооп. „У. Н. М.“

Львів, ул. Косцюшки ч. 1.

Першорядний матеріал. — Великий вибір.

Найкращі

дарунки

під Ялинку

знайдете в крамниці

кооп. „У. Н. М.“

Обруси вишивані
від 40— зол

Різьблені касети.

Добірна кераміка.

Діточі суконки

найкраще виконувати

волічкою

„Madame Dubarry“

Тонка, м'яка й лискуча. — 10 дека
2'70 зол. — В усіх відтинках можна
замовити в крамниці кооп. „У.Н.М.“

ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ 1.

На бажання висилаємо зразки.

1934 H 7361

O B A

Г. МАБЕНТА

4. 2.

X

A T A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник X. Число 2. 1. лютого 1934.

З М І С Т.

Ритя К.: Із Закарпаття.
М. Нижанківська: У Стадників.
П. Смерічка: Гуцульське весілля.
Дора Біленька: Волоком за санками.
М. Н.: Про український театр.
Ольга Ліщинська: Пампушки і їх смаження.
Коли кава добра?
Про гігієну молока.
С.: Білля на постіль.
Нові книжки. У зв'язку з конгресом.
Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Марійка-зрадниця. Анна Шкелебей у ролі Марійки. Валентина Іванова-Верес. Стефа Стадниківна в оперетці „Дівча з Голандії“. Гуцульський танок. Зима у Ворохті. Стефаникова „Земля“ в інсценізації театру „Заграва“. Рамові фігури. Готові пампушки. Як робити пампушки. Білля на постіль. Госп. курс кооп. „Труд“. О. Лятушинська: Проект народного вбрання. Микола Лисенко. Микола Лисенко з дружиною.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. I. п.

Телефон: 85-83 Число конта П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

====

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв,
чвертьрічна 120 лейв, поодинокое число 40 лейв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена кватально. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є віднесенням пренумерати.

Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Реклямації надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

„У. Н. М.“, Львів, ул. Косцюшки 1
поручає

Нитки марки С. М. S.
Шовк до шиття „Прогрес“
Бавовна до цировання
„Моретто“

в добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ У ЛЬВОВІ

видає від 1 січня 1934

„ДИТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“

щомісячними випусками в дорозі передплати

щоби в той спосіб улекшити пропаганду дитячої літератури по шкільних, читальняних та парохіяльних бібліотеках у цілому краю.

В році 1934 вийде 12 книжечок:

1. Лепкий Богдан: „Казка про Ксеню і 12 місяців“, (з 20 образками Михайла Фартуха).
2. Середа Михайло: „Петрусь Шкода“ — іст. оповідання з часів Дорошенка (з 10 образками М. Фартуха).
3. Таранько Михайло: „Тарасовим Шляхом“. (Збірка деклямацій, рефератів та промов на Шевченківські свята).
4. Коковський Франц: „За Рідний Край“ — збірка оповідань про геройські діти з недавню минулих днів (з 20 образками Петра Андрусева).
5. Вільшенко Ярослав: „Мандрівка Мишки-Гризикнижки по Львові“ — з образками Мих. Фартуха. (Це незвичайно інтересний опис усіх наших інституцій і установ).
6. Хронович Володимир: „Іванків День“ — незвичайно цікаве оповідання з життя сільського школярика.
7. Магир Микита: „Казка про Золоту Рибку“ — віршована перерібка Пушкінової поеми, з образками Романа Чорнія.
8. Чмелик Олесь: „Богданчик-Пустунчик“ — весела казочка віршом про сільського пустія, з образками Антона Манастирського.
9. Таранько Михайло: „Малий Декляматор“ — перший збірник деклямацій на всякі торжества для дітей.
10. Історія України для дітей — I. Княжі часи.
11. Історія України для дітей — II. Галицько-Володимирська держава.
12. Історія України для дітей — III. Козаччина.

Кожна книжечка матиме найменше 4—5 аркушів друку (це є: 64—80 сторінок), формату 16° і буде обильно ілюстрована.

Передплата цілорічна на 12 книжок стоїть 5 зл.

„ піврічна „ 6 „ „ 3 „

„ квартална „ 3 „ „ 2 „

Для Чехословаччини — 25 корон; для Румунії — 150 лейв; для Америки й Канади — 1½ долара на цілий рік.

Замовлення посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморевича 3.

Конто чекове П. К. О. Львів ч. 503.330.

Хто посилає гроші переказами — нехай виразно зазначає: На „Діточу Бібліотеку“.

A

Ч. 2.

25

фільму
ав відо-
зана на
грають

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5086

„НОВЕ

ЖУРНАЛ ДЛЯ

Вих

Річник X.

Ритя К.: Із Закар
М. Нижанківсь
П. Смерічка: Гу
Дора Біленька
М. Н.: Про украї
Ольга Ліщинс
Коли кава добра?
Про гігієну молок
С.: Білля на пості
Нові книжки. У з
Валерія О'Конн

Марійка-зрадниця.
лентина Іванова-Е
„Дівча з Голяндії“
Стефаникова „Зем
Рамові фігури. Го
Білля на постіль.
ринська: Проек
ко. Ми

РЕДА

ЛЬВІ

Телефон: 85-83

Річна перед

Піврічна пе

Чвертьрічна

Ціна поодинокого

Річна передплата

Річна передплата

В Румунії: річна

чвертьрічна 1

З Америки

часопис: Заступ

Ра, 1134 Atwood

В Румунії

Хату": Dmytro He

Книгарня Юрій

тровича 4.

Превмерат
числиться перед
тально. Хто не
те, що не бажає
передплатником.
відженням преу

Реклямації
вого поштового
кожного місяця
дісланих прямо, а
не бере під розваг.

Хто посилає гроші переказами — нехай виразно зазначить: На „Діточу Бібліотеку“.

Ц О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

№ X.

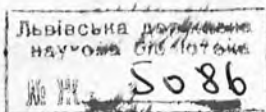
ЛЮТЕНЬ 1934

Ч. 2.

„МАРІЙКА — ЗРАДНИЦЯ“

Гуцульська красуня Анна Шкелебей та п. Андрій Кість в головних ролях українського звукового фільму „Марійка зрадниця“, який оце закінчено в празьких фільмових ателіє на Баррандові. Фільм написав відомий приятель нашого народу Іван Ольбрахт, а зрежисерував др. Ванчура. Більша частина фільмована на Закарпатті коло села Колочава, а артисти, за малим виключенням, селяне та місцеві жида, що грають самі себе.

Сільська красуня в фільмі:
Анна Шкелебей у ролі
Марійки.

Між двох світів

Марійка-зрадниця називається новий український фільм, накручений на Закарпатті. Чеська фільмова продукція вже давно звернула увагу на життя-буття тамошнього населення, яке для чехів має чар своєрідної екзотики. Тому й видатні чеські письменники, Іван Ольбрахт, Др. Ванчура, взялися зняти фільм, що вповні віддає би побут закарпатського села і його кольорит. Постаті для нього підібрані на місці. Сільська красуня Анна Шкелебей — це героїня фільму, що грає саму себе. Дальші особи, селяни, жида, це теж мешканці села Колочава, де накручувалася частина фільму. Другу частину, більшу, докінчували в празьких фільмових ателіє на Баррандові. Фільм це звуковий — так що поруч українського села, типів, одягу, почуємо в ньому також українську мову. Жаль тільки, що засмічену вже чеськими виразами, як писали часописи („Діло“).

Ювілей Валентини Іванової-Верес пригадав нам талановиту артистку, яку доля загнала на далеке Закарпаття. Її артистичний дебют двадцять літ тому, в Чернігові, напевно не віщував їй ювілею там, на окраїні нашої землі. Але це повинно

бути для неї радісним завершенням її артистичного шляху. Бо там, де її праця була піонерською, її ювілей набрав не лише мистецького, а передовсім національного значіння.

Народилася Валентина Іванова на Чернігівщині, 1896 р. Молоденькою дівчиною вступила до трупи Миколи Садовського. Вже в 1918 р. почав доручати їй режисер відповідальніші драматичні ролі. Володіючи гарним голосом, мала вона успіх і в легких побутових пєсах та оперетах, так що репертуар її усе поширювався. — Разом із театром М. Садовського виїхала В. Іванова-Верес на еміграцію. Грала спершу у Львові, Празі, а вкінці в Ужгороді. Тут вона й залишилася, коли М. Садовський виїхав на Україну. Працює невпинно серед невідрадних обставин, зберігаючи рівень своєї гри, хоч і часто доводиться виступати в невідповідній обстановці. Місцева публіка цінить її також як декламаторку, що прикрашує своїми виступами національні свята та концерти.

У грудні м. р. вишанували товариші артисти та громадянство її ювілей виставою „Чорної Пантери“. Вона відіграла ролю Ріти з питомим її темпераментом та зрозумінням.

Рута К.

Валентина Іванова-Верес.

У СТАДНИКІВ

Стаднікова-мама.

Доходжу вечером до Стадників. Перескакую вміло через калюжі болота, вгадую, що діється за освітленими вікнами, де живе частина нашої Богеми. Тут Охримовичі, там Ковжуни, а далі Стадники. Добиваюсь у таємничу темноту неосвітленого коритаря. Темрявна неспівість мала для мене все щось притягальне — страхітливий. Стукаю. Відповідає несамолюбне гавкання. Се Пуллі, любимець Стадників, а головню Зоньки, наймолодшої. Отвираються двері і зпочатку пес, а за ним оборотно Стаднікова. „Хто там? — питає в темноту. „Це я, — відповідаю — „Нижанківська. позволите ввійти?“ „Дуже прошу“, — гостинно Стаднікова. „Будь ласка, ввійдіть“. — — — Толкую коротко, чого мені треба.

Стаднікова витає мене з радісним захопленням. Їй здавалось, начеб то про неї вже забули. Аж тут, це несподіване „інтервю“, це приймне оживлення злидених буднів. Гарно. Прохає сідати. Обкидую оком хазайки дбайливу чистоту невибагливої обстановки.

При чаю, який моментально, традиційно з'явився на столі, довідуюся, що Стаднікова походить із родини, яка покоління в покоління давала артистів. „На дошках нераз родились, на дошках умирали. Так родичі, так ми, себто муж і я, так діти наші. І не бажая собі нічого кращого, як стояти на сцені, як грати. Моя віквічна мрія, це повернути якнайскорше на сцену. Без неї, у сірих буднях, мені дуже важко і нецікаво жити“.

П'ятнадцятилітньою дівчиною, дитиною ще, вийшла тодішня Мужик-Стечинська за Стадника і виробилась під його вмілим проводом на перинорядну артистку. Дебютувала у Львові в українському театрі. І ще раз у Львові, вже куди підніше, під час інвазії, у Великому театрі, з чисто українським, частинно оперним репертуаром. Виступають теж Коссаки (Коссакова, сестра Стаднікової). І нагло запрошення до Києва, до театру Садовського. Це початок найбільш блискучого періоду, повний театральний-мистецький розвиток Стаднікової. Наука співу у Муравйової, яка бачучи невідрадні обставини, вчила Стадникову три роки безплатно. Наслідок цієї праці, це поширення голосового матеріалу і спромога співати опери (у Садовського). Але громадянська війна проганяє її звідти до Львова, де залишились у сестри сини. І починається агасверна мандрівка по всіх закутках Галичини, яка триває досі. В перших початках, як ще краще жилося, наука у Флям-Пломенського. Опісля гра без відпочинку. Цвіркун. А останній етап Чернівці, де перебула передостанній рік і звідки має милі спомини гарних успіхів і добрі критики.

І вже рік спокій, тільки буденність і тяжка, безпросвітна боротьба за кусок хліба. Та, така дуже жіноча і мимо дорослих дітей, вічно молода жінка, говорить із лискучими очима підлітка про мистецтво. Мистецтво, це одинока цінність у житті, яка дає забуття всіх злиднів. І діти йдуть її слідами. Ярема, Стефа, навіть Зоня (дебют в Сонце на руїнах). Тепер Стефа в Стилевому. Зонька там пересиджує цілими днями, дивиться в сестру, як в образ. Ясною мрією і надією є те, що Стефа зробить турне по Галичині й забере маму з собою. Стаднікова, жіноча, оживлена, запалася своїми власними словами і споминами кращого

минулого. Прощаємось. Кажу, що хотіла би побачитись зі Стефою. Умовляємось. Виходжу з вражінням мило проведеного вечора. Пуллі махає задоволено хвостом, а кітка тре приязно головою об мою ногу. З прийнятною усмішкою на устах прощає мене Стаднікова.

Стефа.

Як уже довідались із часописів, Стефа є знов у нас. Кіно Стилеве — ревія, це її поле праці. Довелося мені побачити її при обіді, мов у антракті. (Неділя — чотири виставки). Через те, що зустріла її в присутності всієї родини, а на самотню розмову не було часу, бракувало нашої балачці найважливішої прикмети, себ-

Стефа Стадніківна в опереті „Дівча з Голандії“.

то безпосереднього контакту з психікою людини. Жаль ставало перетомленої Стефи і я не випитувала багато, старалась тільки з недоговорених слів, речень і думок створити собі образ її індивідуальності. Тендітна й струнка, з ніжним дитячим обличчям, представляє вона в протиставі до мамі, наскрізь модерну жінку, в якій мрії грають не найпершу роль, яка життя бере без скарги таким як воно є, яка знає, що від того життя хоче. Безпардонною річевістю здається вона душевно старшою від своєї мамі. Стефа розповідає, спокійно без зайвих фраз, про науку у Франковської: про етальні-ангажменти свого життя, які були: поїздки з батьком

Докінчення на ст. 11.

ХТО СТАРШУВАТИ БУДЕ?

Гучне весілля справляли Явораки своїм синам. При однім копті обох синів, Михайла і Дмитра дружили. Від гайдука дрожали стіни, а по кутах весільні гості молодих обмовляли.

— Ви чули? Оба одну дівку сватали. Обох потягла Сенька.

— Але Сенька ніби си! Молодчого вібрала...

— Файний парубок — нима шьо казати.

— А Сеньці шьо бракує? Го, го, го! Парі і нима в селі.

— Кажут, шьо Михайло вже і жинитися ни хотів. Але йик вішла перша заповідь Дмитрови з Сеньков, то найшови за верхом йикусе сироту з Гришечих, тай собі женитеся... Навкірки...

— Ни знаю, але другі говорє, шьо дівчина файна, лиш з простого роду. Тай по просту носитеся.

— Лудина богато йилит чілідину!

— В Сеньки пишна лудина¹⁾, уся писана у дуди. Ойга! Йик би так Михайло убрав свою в Сеньчину лудину,

Божого світа ни видів. Ні зносив, ні зів нічю чимного. А ці, то мудраки. Уберя на них аж за очі ханає. Хати йик панцкі, зарьид богацкый, а ти хіба заткайси при них тай сиди...

Дружечки стали золотити вінок та сирітської затягнули. Поллялися дрібні сльози.

— Тетко моя рідна! Ти у мене одна на світі порада... Шьо мині робити, йик у газдів файних газдинею чемною стати?

Стара Параска хитала головою.

— Ой, дівче, дівче! Дорого ті може конитувати моя рада, ой може...

— Срібна моя тетко, кажи, злотна моя. Лінше ми дівков сконати, йик у поневірці свій вік коротати!..

Стали надходити весільні гості.

— Прощьє пані молода! Прийміт колачъ. Від час малий, а від Бога най бірший буде.

— Дькую вам газдиньки тай газдики чьисні, шьєсте прийти не згордували.

Заграли весільні музики. Парі задубоніли дрібною, аж підлога подавалася. І стара Параска свою молодість згадала. Як то вона з легінями вихром дріботіла.

— Ти, Аннице, за годину, дві перед пристолом станєси. Батьки під ноги рушник підстельи, аби ви дорогу життя гладку мали. Ступиш ти перша на ту доргу, аби твій чоловік за тобов ішов, за тобов ступав. Чуюси? Аби перша на рушник стала!

— Чую, тетко мальована. — прощє-тіла Анниця.

— А йик мете клікати до присєги, ни дай свою гуглю притолочіти. Тай шьє тьмуй: З церкви, аби перша поріг переступила. На вулиці, гм, перед церков, сама ни знаю шьо з тобов буде. Ме ті пробувати вдерити гараником... Але ти ни дайси! Тікай! Аби лиш на збитки, отак ніби на жерт удерив, то вже всьо пропало. Ціле жите бити ті буде тай над тобов старшувати. Не дайси вдерити хотьби йик, то ни дайси!

— Тетко моя срібна та пишна, — засгонала молода. — Я боюси! А ну ж він сміхи йикі з мене зроби?

— Ни зроби, ни біси! По слюбі нима вже куди з вінчіної сміх робити!

Музика грала, а молода тихенько сльози втирала.

* * *

Як лава на сорокатім коні вихитувалася Сенька Давінки видзвонювали і казали вступатися з дороги прибраній княгині.

А малий коник Анниці ступав непевно. Так як би чув, що еад ним беться дрібно-дрібонько людське серце. Тому й дзвінки його дзвонили уриваними голосами, так як би журу по дорозі розсівали.

Напроти Сеньки вийшов молодий Дмитро. Легко взяв за руку й повів до церкви.

Михайло вийшов поволіше. Змірив зором обох княгинь і насунився.

А тимчасом батьки простелили рушники перед престолом, молодим під ноги. Анна станула перша...

Здивованим поглядом змірив її молодий, а Сенька аж посиціла. Перед присєгою посягнув рукою, щоби

(Докінчення на ст. 11).

Гуцульський танок.

дину, то Дмитро най си зараз прьичі из свойов Сеньков. Джигурна була би молодичька. Я її знаю, тоту сироту Анницю. — говорив якийсь чоловік, пахкаючи люльку.

— Ойга! Ци верє Михайло ни вбере її?

— Йиму Сенька зачімерічила голов... Ни видите, шьо ходи йик хмара...

— Нати, чьо він си журит! — докинув газда з люлькою. — Сенька і так дуже остра на йизик, та фіцігорна, шьє схотіла би старшувати. Хто знає, ци він би з Сеньков добре жив? Він гулавий²⁾ йик опришок. А так Анниця буде его шінувати. Тай слухати буде. Йик звикле — рахманна³⁾. Сирота!

* * *

Тітка Параска збирала Анну у вінок і розуму навчала.

— За газдівського легіня йдєш, Аннице, то правда. У стану хату тебе приведе... Але боюси, нібого, аби у них поштуркалом ни стала. Ой, боюси, сирото... І твій дьидик був газда, царство му небесне. Гріх Бога гнєвити шьо ни був. Лиш простий. За господарьєв

¹⁾ одяг,

²⁾ нахабний,

³⁾ бідолашня.

ДОРА БІЛЕНЬКА.

ВОЛОКОМ ЗА САНКАМИ

Скієрінг — шієрінг (від слова „скі“, що його читають теж „ші“) — по польськи „ваук“ — полягає на тому, що їдете на лежцатах за конем, тримаючись мотузка. Коли добрий кінь і велика скорість, — то їзда зближена до акробатики. Але „шієрінг“ — волок за саньми, це „добродушний“ спорт, що вимагає від лежцятаря лише рівноваги. Тільки триматися мотузка і вважати, щоб не наїхати на другого. Мотузок чіпляється до саней, а до нього мов мов приліпляються один за другим лежцятарі. Найкраще ним ко-но гарно, як серед піль їдуть санки, а за ними-ристується на долах, де нема гір. Незвичай-ми гусільницею вється шнур лежцятарів, скручується, вигинається. То зникає в до-лині — то знову витягається на горі, — роз-сипуючись різнобарвними цятками по полі.

От і ми цілі свята „переволокували“. Чи в гості на свята, чи до міста — все на дошках. А скільки замішання наробили в го-стях. От поїхали до Чапелі. Старий, священ-ничий дім. А тут — замість гостей зїздить „якісь“ з дошками, патиками. Всі в штанах. Де-де то бувало! А один із нас ще в мокрі штани сушить. Пригода йому сталася. Як доїздили до приходства, дорогу перетинав потічок. Санки переїхали, ми відірвалися від мотуза. Один тільки відважний лишився і в розгоні опинився цілий в потічку. Брр!

Посиділи — погаморили — та й до до-му. Знову коні потягнули мотуз лежцятарів. А ніч вже цілком розсілася по полях. Втікає земля зпід лежцят, втікають поля зперед очей. Здається тобі, санки стоять, а ти їдеш і їдеш.

Всесильна розкіш вічного руху!

*

Пізня ніч приносила спокій. Лежцята мов помучені коні, простуються, витягають-ся. А сніг, що на них тониться, спливає ка-плями поту на землю і чорними потічками значить підлогу. Кийки звалені в кутку на купу — гуторять, сваряться. — А лежцятарі не сплять — а їдуть, їдуть, щораз глибше, далше в незнані про-сторі сну. —

*

Пішли ми на „Лису“. Легко несуть дошки в до-лину, тяжко санають під гору лежцятарі. Вибраємо найкоротшу дорогу, щоби на обід вернути в час. Це ж свята. — Поміж дерева йде лісова дорога. Пнється легко під гору, позначена слідами звірі. Гляючи де-рев творять природню алею, примушують нас згинати-ся низько і пересовуватися попід ними. Струшують на нас сніг і весело перешіптуються у верховіттях.

— Ось слід лежцят, хто був тут перед нами? — питаємо. Слід давній, але видний.

— Та це з „курсу“ — їздили сюди недавно.

Так. Де не приїдь, всюди вже перед нами були чи з „курсу“ чи з „обозу“. Вони спінаються. Їдемо їх слідом. Та коли вже підємо слідом „курсів“ чи „обо-зів“?! Доходимо до лисини... Вітер прохолоджує, і не-

Зима у Ворохті.

мов гасить спрагу. — Короткий відпочинок і в долину, ген — ген гори позначені рештками лісів. — Небо мо-лошне, ліниве — розтягається.

*

Чи лежцята зближують нас до природи, чи вона зближується до лежцятарів? Не знаю! Але, що природа любить лежцятарів, то правда! Дає нам ціле багатство своєї краси; а земля радо обтулює нас снігом і зі своїх обіймів випускає, як сніжних дідуганів.

Для нас тим разом природа незвичайно щедра. Останній вечір, як ми вертали волоком із свят, дала нам королівський дарунок. Сріблом вистелила дорогу. Всі зорі розсипала по небі.

*

Скінчилися свята. Зв'язані дошки. Вертаємо. Одні лиш коні тішуться з цього. Не дали ми їм порозмовля-ти навіть на Свят-Вечір (раз у рік коні на Свят-Вечір розмовляють —). А то булиб нас проклинали за тих кількадесять кілометрів, що ми „волочилися“ за ними!

ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

В дев'яťдесятих роках згорів у Празі, чеський Національний Театр. Протягом одної ночі здекларовано 2.000.000 австрійських корон на його відбудову. Це маркантний доказ, як високо чеський, тоді ще недержавний нарід ставив своє театральне мистецтво, вважав недолю театру, своєю власною недолею. До тої стадії національної свідомості і розвою ми ще не дійшли. Першим етапом, немов спробою активності, це клич, згуртувати всі театральні трупи в одному організаційному осередку. Однак не знаємо, який він принесе успіх.

До тепер сповняємо свій обов'язок підтримки театру нинішню і без охоти. Наслідок — катастрофальні дефіцити (головно у Львові, де режія велика.) А слід

притягнув до салі Лисенка тих мас, яких можна було сподіватись.

Але тих, що завітати, бавив бистроумний дотеп Мольнара (Гра на замку) з уст Стадника, Кривіцької, Нікітіна і Яковліва. Дали вони всі, зі Стадником на чолі, дуже добрі кресції. Вражала тільки за мала сцена, бідна обстановка на ній і не перша свіжість мужеських убрань. Оперетка Пеніна музики Штольца згрумадила одинокий раз, за три вистави, доволі публіки в салі Ріжнородностей. На великій сцені в гарній обстановці пліла гра свobodно й невимушено. Всі артисти вносили багато життя і верви. Дуже добрий всесторонній Бенцаль. Незрівняні Ленська і Нікітін в танковій сцені другого акту. Дотепний Рубчак. Добрі Бенцалова і гуморист Яковлів.

Безперечно за довга й тяжка, але місцями дуже сильна річ „Сонце Руїни” Пачовського. Відіграно її в добрім темпі. Людсько близького Мазену створив Бенцаль. Добрий Стадник, як митрополит. Совачева, як мати неправдоподібно строга. Цікавий Рубчак, як Сірко. Епізодні ролі були прекрасно обсаджені. Чудесним відтворцем типів явився Кривіцький. З прочого ансамблю вибивався вмілою грою, мені прізвиськом незнаний автор, який грав ролю Лучка. Салія світила пустками. Загальний підсумок для театру, це величезний дефіцит і недобровільна голодівка. За приємність грати у Львові треба дорого платити.

Театр Заграва пишався натомість (свята) новною салею. Інценізація „Землі” Стефаніка вийшла нерівно. Не погоджуюся в першій мірі зі способом усталення і одягу рамових фігур. Дорослі мужчини в ангеловатих строях виглядали дещо гумористично. Рівнож спосіб деклямації: монотонний з однаковим патосом творив різкий контраст до народнього говору інценізації. Однак перша частина вийшла загалом сильніше. Чудова Істоміна як опечалена матір, як із болю запімила жінка. Незрівняний Блавацький як Семен у розмові зі землею (найсильніший момент). Друга частина дещо слабша. Вражало вульгарне представлення селянина, яке до інценізації не зовсім надається. З другої частини дотепна сцена у голяра! Закінчення не відчувалося виразно, бо зв'язок між рамовими фігурами і сценою був за слабкий. Треба згадати про влучні декорації Боровика і про все таки вмілу режисерію Блавацького. Загалом вражала нестача доброї дикції в ансамблі. Театральний збір у порівнянні до Блавацького за мало індивідуальний.

І мимоволі насувається думка, як розв'язати теперішню кризу нашого театру.

На мою думку, передовсім сконцентрувати представників усіх театрів в одній якійсь організації, описати старатися створити лише два театри, один лекшого, другий поважного жанру. Все розібється правдоподібно об особисті амбіції одиниць, але пробувати діяти до порозуміння треба, бо це в обопільному інтересі мистців і громадянства.

М. Н.

Стефанікова „Земля” в інценізації театру „Заграва”.
Рамові фігури.

би вже раз поінтересуватися долею мистців, коли приїжджають до нас, львівських громадян, у гості. Слід би принайменше, розмістити їх по хатах і то саме тим громадянам, яких матеріальні засоби на те дозволяють, а які з чистої інерції не подумали й досі над тим своїм обов'язком. Виймків і тут є доволі. Але загалом провінція куди краще розуміє свій обов'язок проти театру і чинно його підтримує. Бо знає, як мало завидна доля українського мистця-Агасвера.

Велике зло у нас — це екстремі. І в театральній справі попадаємо з одного в другий. Одночасно приймаємо все безкритично, що підшитається під назву українського театру. Недоцільне й невартісне відкинути мусимо зважитись раз. Це уздоровить атмосферу і врятує правдивий, високомистецький театр. А відрізнити збіжжя від половини при трохи добрій волі можна навчитись.

В салі Ріжнородностей виступав у короткому відступі театр Тобілевича і Заграва. Мимовільні порівняння щодо ансамблю випадають на користь театру Тобілевича. Заграва, це в першій мірі Блавацький, а ансамбль, як такий, грає другорядну ролю, що виходить не на користь загальної розв'язувальної лінії творів і часто заломлює її.

Театр Тобілевича давав три вистави. Сороклітній ювілей театральної діяльності Стадника на жаль не

ПАМПУШКИ І ЇХ СМАЖЕННЯ

Історія пампушків тісно зв'язана з появою кави в Австрії, а саме у Відні. По погромі Турків під Віднем 1683 р. величезний турецький табір достався в руки переможців. Між різним багатством достав Юрій Кульчицький, що вславився геройськими подвигами, в нагороду мішки чорного зерна — кави. Кульчицький знав вартість того зерна, бо в Туреччині нераз ту каву пив. І він перший заложив у Відні кавярню. До кави приготував саме пампушки, смажені зразу з цілком звичайного тіста. Своїм виглядом і смаком неவிбагливі. Щойно з часом почали заробляти тісто з яйцями та цукром, а вкінці на дріжджах.

Якість пампушків різна, — залежно від способу мішення та смаження їх. Вже сама розчина вимагає вмілого приготування. Тісто за густе кисне поволи, тому розчину розробити вільно, присипати тонкою верствою муки, поставити в теплому місці, щоб підросло. Наросте його двічі стільки. Перед мішенням тіста приготувати жовтка з цукром. Утирати на гарячій воді; жовтка наростуть скорше і придуть до тіста відповідно нагріті. Опісля досипати нагрітої муки. Само мішення тіста впливає на якість кожного печива, а тим самим і на пампушки. Мішення має впровадити до тіста якнайбільше кисня, що є у воздуху. Кисень є необхідним умовляв ферментації, бо витворює квас вугляний, який підносить і зрушує. При мішенні треба тісто потрохи зривати і класти на верх, а коли місимо коністкою, то відтинати раз по разі й убивати під спід. Зразу заробляти тісто поволи, а потім щораз жвавіше, аж доки не повстануть на тісті міхурці й воно не буде чіпати руки.

Масло, яке даємо до тіста, може бути й солоне, в кожному разі свіже, негірке. Масло вливати скляроване, тепле — щойно тоді, коли всю муку вимісимо.

Вимішене тісто загладити натовщеною долонею, щоб не присихало зверху, накрити і поставити в теплому місці для прискішення ферментації. Тісто застужене не підрастає, а впечене є тяжке і нестравне. Як наросте його ще раз стільки і є гладке та лискуче, викинути на нагріту стільницю, розтягнути грубо на палець, викраювати гострою формою або тонкою шклянкою, мачаючи її в муці, щоб до тіста не липла.

Як робити пампушки: На тонкий платок тіста накладаємо купочки сухої конфітури. Потім прикриваємо все те другою верствою тіста й викроюємо шклянкою кружальця в ньому.

На середину кружочка складати по пів ложочки сухої конфітури.

Конфітуру приготувати в цей спосіб: зложити її на сито, щоб скапав сок, (сок у тісті буде течі і пампушки розліпляться), поставити до рури, щоб висохла й нагрілася. До пампушків годиться: смажена рожка, вишні, малини і густа мармеляда. Конфітури

прикрити другим кружечком тіста, притиснути береги пальцями і викроїти шклянкою, щоб воно гарно заокруглилося.

Пампушки складати на ситі, або на нагрітій дошці, у відповідному відступі, щоб не зліпилися. Поставити в теплому місці, щоб підросли. Довго вони не повинні рости, бо при смаженні витвориться закалець. Вистачить пів години.

Готові пампушки, бездоганні, круглі, апетитні.

До ринки зложити вепрового товщ і склярованого масла, (може бути і сам смалець), додати чарку руму, горілки, або води, щоб пампушки не натягали товщ і щоб товщ кипів і не пригоряв. Товщ має бути більше як пів ринки, так щоб пампушки пливали. Коли товщ за багато, то пампушки скоро перевертаються і не мають гарних обручків. Пробуємо, чи товщ досить гарячий: кидаємо кусник тіста, а коли воно відразу зашипить і смажиться, можна вже давати пампушки, по 4—5 штук параз. Ринку прикриваємо і потрясаємо обережно, щоб витворилися на пампушках обручки. Смажити на легкому вогні, бо прирум'яняться сильно, а в середині будуть сирі. Дірчатою ложкою обертати і виймати обережно, уложити одні побіч другого на решеті, підстеливши бібулу, щоб витягнула товщ і посипати мілким цукром. Коли прохолонуть, можна складати один на другім.

Смалець, що лишиється по смаженні — гарячий зляти до горшка з кипячою водою. Окропу має бути до половини. Заварити 10 хвилин, мішати і відставити на бік, щоб рідина цілком застигла. На другий день зібрати зимний товщ, який застиг на воді. Окрухи смаженого тіста осядуть на дні води, а смалець є чистий і беззанашний так, що його можна вжити до кухні.

Пампушки на розчині. 4 дека дріжджів і 1 ложку цукру розтерти аж з'їднуть, вляти до 1 шклянки літнього молока і 2 шкл. муки. Зробити розчину, поставити в теплому місці. За 2 год. додати 10 дека розтертого масла, 6 жовтків, 8 дека цукру, 1 ложку руму, дрібку соли, вимішати і вляти до тіста, додати муки і місити тісто вільніше, як на булки. Опісля поставити на 1 год. в тепле місце. Потім виробляти пампушки і по пів год. смажити.

Пампушки парені. Пів кг. муки запарити 1 л. киплячого молска, розбити муку, щоб грудок не було. Як тісто охолоне, вляти 12 дека дріжджів, розбити з ложечкою цукру і чверть літра літнього молока, трохи соли, вимішати і поставити, щоб тісто підросло.

Осібно втерти 12 жовтків, 25 дека цукру, занілі на запах, трохи дрібно січеної помаранчевої шкірки, вляти до тіста, досипати пів кг. муки, вимісити добре, додати 12 дека теплого масла, вимісити і поставити, щоб підросло. Опісля виробляти пампушки і смажити.

КОЛИ КАВА ДОБРА?

В Бразилії ростуть розлогі плянтації кави. Невеликі, зелені кущі цвітуть білим, гарним квітом; опісля покриваються брунатно-червоними ягодами, величини великих черешень. В ягодах є зерна, як кістки в черешнях. Ті зерна — наша кава — розпадаються на дві половинки; деколи є тільки одно кругле зерно, тоді зведемо таку каву — перлівкою.

В сирім стані легко пізнати різні роди кави, які мають різну вартість щодо смаку й запаху — а через те мають різну ціну. От і в нас той сам рід яблук на Покутті а на долах має інший смак! У праженій каві важко розпізнати її якість. Тому пражену каву купувати треба тільки у знаних і солідних скленах.

Купивши пражену каву, переховуємо її найкраще в сухій, добре закоркованій фляшці, бо в бляшанках натягає кави не смаку бляхи, тай накривка ніколи не є

щільна. Мелемо пражену каву безпосередно перед її запаренням, інакше вона звітріє.

Кави не треба молоти ані за грубо ані за мілко, лиш по середині. Найвідповідніша є величина круп. За дрібно змелена кави мутить відвар і затикає ситко в машинці; за грубо мелена не вилуговується.

Краще є парити каву, як варити. До парення служать порцелянова або глиняна, поливана машинка, в якій стікає кави, заливана окропом, через щілино. Машинка повинна бути щільно накрита, щоби запах стеричних олійків не втікав із парю.

До кави додається цикорій „Луни“, зівтора або й два рази стільки, що кави. Цикорій робить каву густішою, неводнистою, тай головне — дає поживу.

З добрим молоком кави дуже смачна, а ще ліпша зі сметанкою. Очевидно гірших, дешевших родів кави навіть сметанка не поправить.

Приказують старі люди: пражимо каву, щоби була гірка, даємо цукру, щоби була солодка, паримо її, щоби була якнайчорніша, а додаємо молока, щоби була біла. Самі противенства — а нам смакують!

На картині вгорі бачимо пражарню кави „Народної Торговлі“ у Львові, в пивницях при пл. Капітульний, 3. Прохожих пераз мило вражає запах свіжо праженої кави — тоді, коли машини, гнані електрикою, а бубон з кавою, огріваний газом, є в руху. Праження кави відбувається під строю контролею чинників „Нар. Торговлі“ та під доглядом промислових урядів — так щодо родів кави, як і щодо її якості. Тому є повна запорюка, що пражена кави в „Народній Торговлі“, як продукт українського промислу, є добра, нефальшована, і що там не роблять мішанок із гіршими, як то буває деінде.

ПРО ГІГІЄНУ МОЛОКА

Статистика каже, що зле молоко забиває більше дітей, як війна. Страшно став, коли освідомити собі такий факт. І тому, що без молока діти не повинні виростати і тому також, що добре молоко так трудно відрізнити від злого.

Якеж молоко є небезпечно для здоров'я?

Це молоко, що походить від хорих коров, або яке зіткнулося зі заразливо хорими людьми, бо, як відомо багато небезпечних хоріб, як сухоти, тиф, шкарлатина і ін. спричинюють бактерії, що дістаються до організму з молоком.

А яке молоко є підозріле?

Таке, що: а) походить від брудних коров; б) видоєне брудними руками і до брудних начинь; в) переховуване в нещільно замкнених посудинах; г) неостуджене відповідно по видовині; ґ) продаване в брудних скленах, в отвертих посудинах, до яких легко дістається порох, бруд і мухи, а враз з тим і безліч бактерій.

Хто бачив, як продається звичайно у нас молоко по таких скленах, чи на ринку (пчихання, сікання перед отвертою банькою з молоком, купання молока з покритишки покуцями, черпання кватиркою з баньки брудними руками і т. д. і т. д.) — тому не треба підчеркувати, як не то що гідко, але й дуже небезпечно споживати таке молоко, до того невідомого ще походження.

Ніхто з покуців не має можливості переводити контролі здоровної вартості молока і тому мусить бути зданий на ласку й неласку сліпого випадку. Одначе ту змогу, ба й обов'язок має кожна поважна і солідна молочарська організація, яка завдяки лабораторійним і іншим аналізам, пробам і контролям дає запорюку, що покунець за свій гріш дістане дійсно добре і здорове молоко.

Забезпечу здоровної вартості молока дає — в першу чергу т. зв. пастеризація. Полягає вона на тому, що молоко підігрівається до 80—85° Ц., впродовж 1 минути, а відтак нагло охолоджується понижче 10° Ц. Завдяки тому процесові гинуть всі хороботворні бактерії, а разом не нищимо відживної вартості молока, головне для здоров'я так важких вітамінів. Також інші важкі складники (молочний цукор, товщі і ін.) не підлягають некорисним хемічним перемінам, як це діється при звичайному варенні.

Таке пастеризоване молоко продається у щільно замкнених фляшках, щоби хоронити його перед можливим новим зараженням.

Заграницею — більші міста продають майже виключно тільки пастеризоване молоко. Наше громадянство — на жаль — має ще досить мало зрозуміння для гігієни. І тому з признанням треба підчеркнути, що так добре відома і заслужена наша молочарська організація „Маслосоюз“ впровадив до продажі — покищо у Львові й Стрию — пастеризоване молоко.

Треба би побажати, щоби наше громадянство, в першу чергу жіноцтво — вибулося перестарілого вже нині способу — споживання ринкового молока, невідомого походження і здоровної якості.

Приновлюючися до вимог модерної гігієни — повинні не тільки самі споживати фляшкове пастеризоване молоко „Маслосоюзу“, але й усвідомлювати других про вартість такого молока.

БІЛЛЯ НА ПОСТІЛЬ

Важною справою в ділянці домашнього господарства є постіль та білля до неї. Покищо воно не підлягає частій зміні моди, тому вимагає більшої призадуми, бо й видаток більший, а коли невдаче, то роками покутує цей недогляд.

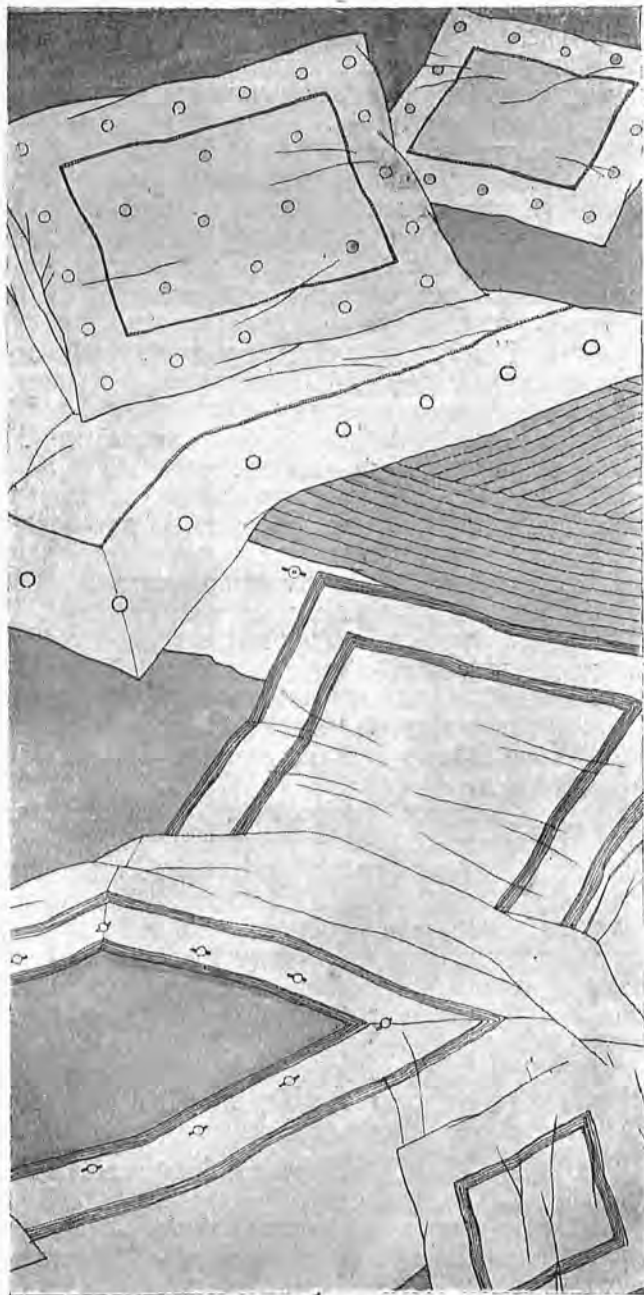
Від білля до постелі вимагаємо в першій мірі, щоб було тривале; звичайно тоді купуємо сильний, густий шифон, спеціально на це призначений, відповідної подвійної ширини, щоби простирало на ковдру не було зшиване, лиш одноцільне. Це все річі вже давно випробувані та впроваджені в ужиток.

Та в пранні бачимо, що якраз ті простирала є найтрудніше випрати й випрасувати.

Все інше білля — денне — підлягло в більшій або в меншій мірі модифікації в цьому напрямку; його щораз легше прати, при прасуванні не маємо труднощів, й кожна з нас сама собі зуміє — як треба — перепрати тонку колірову сорочечку, тонкий нагрудник, реформи, панчішки і т. п. Також і в мужеському біллі зайшли певні полєкші. Хто тямить ще з теперішнього покоління тверді панцирі на передах мужеських сорочок, високі тверді комірці, та маншети, — милу кицьку на коробці з крохмалем, та спітнілу прасовачку над розжареним залізком, яка з завзяттям, гідним кращої справи, старалася видобути якнайтугішого блиску з довірених їй сорочок. Все це сьогодні належить до минулого, яке згадуємо поблажливо, — та тепер бажаємо ще упростити собі, чи наймленіям рукам, працю над біллям до постелі, — бо воно при всій своїй тривалості непрактичне якраз через свою тяжість, грубість; через оті простирала до ковдер та на ліжка треба при малім господарстві приспособлювати великі баняки до виварювання та балії, треба сильних шнурів на стриху, щоб тяжке мокре простирало не стягнуло їх із волоків. Все це не вигідне, клопітливє.

Сьогодні подаємо зразки тоншого білля на постіль, яке солідні господині певно осудять та згодом може добачуть вигоду в тому, що краще мати зручне малє білля, з яким кожна з нас в разі потреби дасть собі раду в пранні й прасуванні.

С.

Гарнітур білля на постіль з рожевого батисту, слабшої й темнішої краски. Точки є з того самого матеріялу, так що на яснішому тлі будуть темніші кружальця, на темнішому ясні. Обі частини матеріялів сполучені на пошевках і простиралі ручною мережкою, точки є пришиті обміткою, щоби не стріпались.

Другий гарнітур білля на постіль є з білого батисту або шовку до прання. Прибрання творять лише дрібні закладочки густо поруч себе нашиті. Простирало заходить глибоко на ковдру.

Вже відчинено у Львові,
при пл. Марійській ч. 4
(будинок Європейського
готелю) під фірмою

„ДІМ МОДИ“

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ

шифонів — мужеських сукон

під управою п. Тадея
Увери (молодшого).
Щодня приходять
новини.

Найновіші моделі паризьких корсетів. Патентованих
монополю закупила робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуваннями.

НОВІ КНИЖКИ

Степан Левинський: „З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ”. Львів 1932.

Книжка ця відзначена одною із п'яти премій призначених журі від „Т-ва письменників і журналістів” у Львові за 1932 і 1933 р.

Маємо у нашій літературі деякі екзотичні мотиви у поезії Лесі Українки та Кримського, маємо кілька нарисів із далєких країн, але не маємо досі сировини у літературній формі торкнутись психології таких далєких нам народів як японці. На-пів спомини на-пів оповідання С. Левинського із життя японців, з якими авторові доводилося зустрічатись якийсь час у „Японському Домі” у Парижі, мають характер тонкої психологічної студії. Герої цієї книжки не переживають незвичайних пригод, а живуть майже сірою буденщиною. Та саме ця буденщина буває найбільше характеристична для народів та одиниць.

На тлі їхньої щоденної праці пересуваються дві три жіночі постаті. З появою кожної із них починаються живіші зворушення і виринають деякі дрібні конфлікти. Японці зовсім своєрідно реагують на невідінку європейського жіноцтва, зовсім ріжного від японського. У даному випадку маємо ще до діла з європейками дуже спеціального середовища — паризького, що має свій звичай, свою естетику та свою мораль. Одна із головних дієвих осіб навіть не французька, а англійка, що тільки засвоїла собі психологію парижанки.

Автор залюбки стежить за дрібними порухами людської психології і свідомо волів їх від промовистих фактів. З цього погляду його симпатія для японців зовсім зрозуміла. Нема сумніву, що нездана риса погляду на світ і вражливості японців мала вплив на нього. Його нариси дуже дискретні, у пів тонах, написані з великою культурою. Мова, стиль і вся їхня атмосфера зовсім не пагадують загального тону галицької літературної продукції.

Обгортка М. Бутовича на книжці зображує конфлікт двох культур: суворой Японії з її віковою мудрістю і легкого паризького Ероса.

„СХІД І ЗАХІД”, обгортка й ілюстрації С. Гординського, Львів 1933.

Ця нова книжка того самого автора вийшла минулого місяця. Це спомини з подорожі по Константинополі, Єрусалимі, Каїро, Фезі, Мекнесі, Рібаті та Маракеші. Має вона ті самі прикмети вибагливого стилю, що попередня. Описи природи і звичаїв переходять у різні цікаві рефлексії. Автор звертає більшу увагу на різні прояви чужої культури, ніж на зовнішні предмети, що звичайно зупиняють на дорозі чужинних мандрівників.

Видана книжка по європейському, у великому форматі, з рисунками у тексті, що оживляють лектуру.

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ

Львів, Чарнецького 3.

ЩОРІЧНІ

БІЛІ ДНІ

то справжня оаказія
для ошадних господинь!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

РИНОК 30

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

МОДНО
ЕЛЕГАНТНО
ДЕШЕВО

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
(біля Бачевського і Ціплера)

ЗА ПІЗНО.

Існує в нас певний рід людей, дуже поширений, яких характеристичною прикметою є те, що завжди приходить усюди за пізно.

Оті люде це несумлінні платники в усіх ділянках промислу й торгівлі.

Їм належить найбільша кількість запротестованих векسلів і чеків без покриття.

Оце вони перетискаються поміж повними рядами крісел тоді, коли вже піднеслася завіса, або концерт уже почався.

На всіх святах і врочистостях з'являються тоді, коли за кілька хвилин гаситимуть світла.

На них чекають розлючені грачі, яким бракує четвертого до бріджа.

А коли побачите гарну жінку, що чекає в невеличкій цукорні і нетерпляче зиркає на годинник, то годі сумніватись, що це власне один із них запізнився.

Оті люде не є в стані рішити нічого, живуть тільки в сфері різних побажань і тих сумнівних добрих замірів, якими, як відомо, вимощена дорога до пекла.

Хотіли би всего доконати, але все, що зроблять, виходить за пізно.

За пізно! Скільки разів то слово скриває в собі погорду, легковаження і є остаточним виразом каригідного недбалства. Скільки прекрасних сиромог, скільки щасливих випадків гине на завжди в мрячному просторі часу для тих, що приходять за пізно.

Отже не наслідуйте тих нещасливців!

Не наслідуйте їх передовсім там, де йде про ваше щастя й успіх. 16. лютого починається тягнення І. кл. 29-тої лотерії. Було би легкодушністю, якби ви спізналися, не придбали собі льосу й позбавили себе можливості взяти участь у тій грі, яка дає стільки надій.

Зараз же йдіть до найближчої колектури й купіть льос, бо щастя відвертається тоді з погордою, коли простягаємо до нього руку за пізно.

1. Ось зразок переробленої й відсвіженої вечірньої сукні. Матеріалом може послужити жоржета, або крепдешіна із давньої якоїсь суконки. До цього треба докупити тюлю в відповідній красці. Наприклад: до рожевого, фіолетного або синього шовку тюль у темному відтінку. На рисунку бачимо, в який спосіб можна викроїти нові частини зі старих. Із рукавів вийде горішній перід, долішній перід із давнього переду сукні. Спину й спідницю можна викроїти з тих самих частин давньої сукні. Приділ сукні треба надточити з легкої фулярдини в тій самій красці, що сукня. Тюлеві фальбани кроїмо рівно, шалевий комір зі скісного. Ззаду глибокий виріз. Потрібно: 3 м. жоржети, 2 м. тюлю.

2. До вечірньої сукні потрібна нагортка. Легко можемо зладити її з рештки мережева або оксамиту, коли тільки матимемо відповідний край. Потрібно 95 см. матеріалу тої самої ширини. З одного боку треба цей квадрат заокруглити (гл. рис. 2а). Відпадуть кути, які треба приштукувати з протилежного боку. Вони дають змогу потім зав'язати нагортку ззаду. Коли нагортка з мережева, вистачає край її обтяти відповідно ножичками й обкинути обміткою такої самої краски. Оксамитну нагортку лямаємо футром. Виріз біля шиї треба тут викінчити подвійним матеріалом.

ПАПУЧІ — ПАНТОФЛІ — БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ
ЧОВОТИ — поручає й виконує робітня „ІВІС“, ул.
Собеского 9 (давніше Вроновська).

БЕРЕТ і ШАЛЬ.

Потрібно: 10 дека темносиної волічки, 5 дека ясно-синьої „Кот“, 1 деко ясносірої ангори марки „Трикутник у Колі“.

Стіби: 1) ненавивані стовпики,

2) півстовпики. Їх гачкуємо так: закидуємо волічку на гачок, так як для навиваного стовпика й затягаємо

нею нараз усі очка на гачку, замість двічі, як звичайно при навиваному стовпику.

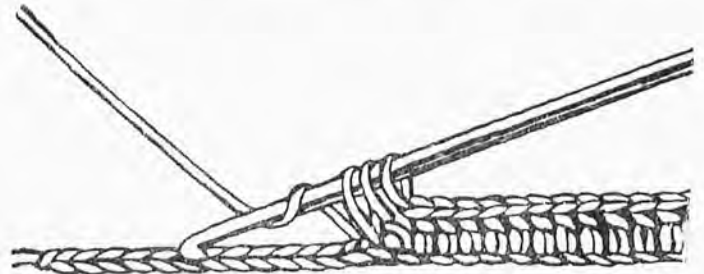
БЕРЕТ.

Гачкуємо повздовж. Вигачкувати ланцюшок із 46 очок темносиною волічкою. Вбити в ланцюшок 6 ненавиваних стовпиків, 29 пів-стовпиків, 8 ненавиваних стовпиків. Решту (3 очка) лишити вільними. Вертаючи, гачкуємо 8 ненавиваних, 29 півстовпиків і 6 ненавиваних стовпиків. Повторити це ще раз ясною синьою волічкою, але не відтинати перед тим темнішою, щоб на краях було чистіше викінчено. Тепер знову взятися за темнішу волічку і повторити нею попередній ряд. Але цим разом вбити ненавивані стовпики також у послідні три очка ланцюшка, так що вертаючи, матимемо зпочатку не 8, а 11 ненавиваних стовпиків. Оцих три очка обгачковуємо тільки темнішою волічкою; при ясніших рядах їх оминаємо.

Отак гачкуємо, доки долішній край плетінки не досягне 55 см. Тоді зішиваємо берет із боку невидним швом, горішній край наморщуємо й стягаємо в гудз. Його прикриваємо кокардою. На ланцюшку з 30 очок вигачкувати пів-стовпики й обвести їх рядом ненавиваних стовпиків із ясносірої волічки.

ШАЛИК.

Таксамо гачкувати повздовж. Вигачкувати ланцюшок, довгий на 1 м. темнішою волічкою. Вбити в нього 32 пів-стовпики для одного крила (25 см.), потім 70 см. ненавиваних стовпиків для вузької шийної частини і знову 32 кручені стовпики для другого крила. Вернути й тим самим способом повторити темніший ряд. Тепер узяти ясношу волічку й вигачкувати нею на кожному крилі по 32 півстовпиків і вернути назад (треба мати ясношої волічки два клубки). Знову перейти двічі темнішою волічкою здовж цілого шалика. Ще раз повторити

Півстовпики.

ясніші кручені стовпики тільки на крилах. Знову збійти все двічі темнішою волічкою і продовжувати так, щоб дістати 8 темних а 7 ясних смуг. Шийна частина шалика буде на половину вужча від крил і зроблена тільки з темнішої волічки. Готовий шалик обвести довкруги ненавиваними стовпиками ясносірої краски. Випрасувати шалик через мокру шматку й розтягнути крило у формі вахляра.

ТОРТИ Й ТІСТОЧКА

на святочні приняття й буфети
найкраще замовити в крамниці

ФОРТУНИ НОВОЇ

Львів, ул. Руська ч. 20.

„DISTINCTION“

косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18

Виконує всякі косметичні заходи фахово-дипломованими силами.
Проводить різноманітні курси трьохмісячної науки косметики, даючи
право виконувати практику самостійно. — Вписи тривають.

До ручних робіт

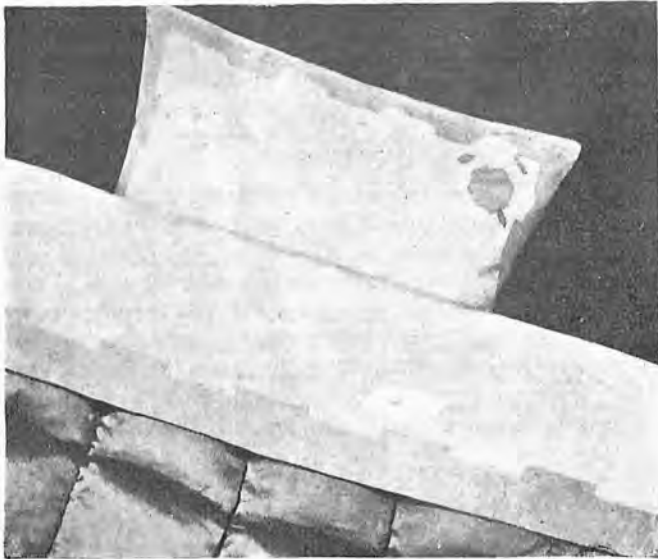

Волічки й вовни „ТРИКУТНИК У КОЛІ“

м'які, видатні, тривало крашені, 35 родів у 1539 красках.

Склеп фабричний у Львові: пл. Галицька 2. Заступництво: Ягайлонська 20-22.

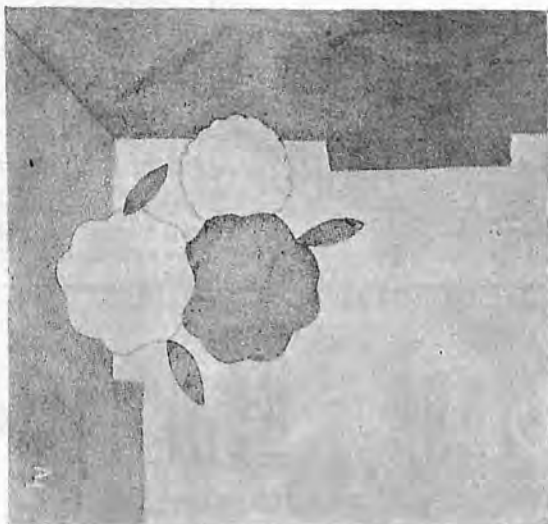
а)

ДР. ЄВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Передплатниця: 1) Треба числитися з тим, що густе, а при тім ніжне волосся семилітньої дівчинки з часом трохи прорідне, але й зміцниться. Найкраще лишити його ще 2—3 роки коротко-стриженим саме з огляду на його ніжність і тому, що так його легше плекати. — Мити волосся треба м'якою водою і перетовченим милом або жовтком, останнє полокання робити у відварі рум'янку. 2) Звернутися до лікаря, щоб не наробити шрамів. 3) Уживати рукавиць, де можливо: При прятанні з оленячої шкіри, при митті посуду і інших мокрих роботах, грубих, гумових. По роботах, що при них не можна ужити рукавиць, сейчас вимити старанно руки і висмарувати відповідним товстим кремом. 4) Після опису виглядає це на кропивницю. Треба устійнити причину, тому зверніться до лікаря.

Полотно рушникове, льняне, фабричне по 1.90 зол.
 Рушники льняні, по 3.10 ..
 провадити
 в добірній якості
 „У. Н. М.“, Львів, Косцюшки 1.

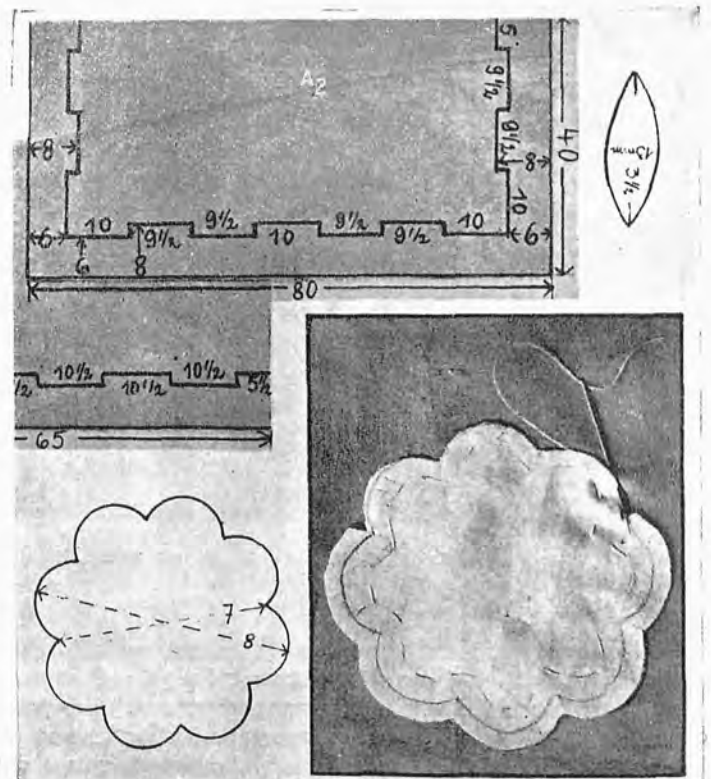
в)

МОДНИЙ ГАРНІТУР НА ПОСТІЛЬ.

Поволни впроваджують тепер кольорове білля на постіль. Часто комбінують його з двох матеріалів. Тут бачимо зразок такого гарнітуру білого, прикрашеного кольоровими аплікаціями.

Матеріалом послужив білий льняний батист або перкаліна. Кольоровий матеріал такої самої якості наложений на рубцях та в формі квітчастого орнаменту у рогах. Зубчасту лінію кольорового рубця треба докладно вимірити як на білому, так і на кольоровому матеріалі. Всюди додати по $\frac{1}{2}$ см. на шви.

Квітчасті орнаменти викроюємо з матеріалу на підставі схеми, поданої на рис. б). Викроюємо з паперу коло, втинаємо в нього зубці, лишаючи по пів см. на шви. Так само поступимо з листком. На рисунку поданий квітчастий орнамент більший; для меншої квітки треба його відповідно зменшити.

б)

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Олена Кульчицька, Клівленд. Прошу реклямувати кожне число, якщо до вас не доходить. Передплату одержали. Тишімося, що Вам взір подобався. Цього року долучимо також окрім фелона, проект на хоругов.

Союз Українок-Емігранток, Варшава. Виграну вписали ми вам на рахунок передплати. Заплачено до кінця 1931 р.

Гізеля Павшнерова, Ясіня. З Чехословаччини можна прислати передплату заграничним поштовим переказом. Прийме вам кожний поштовий уряд.

Р О Б О Т И

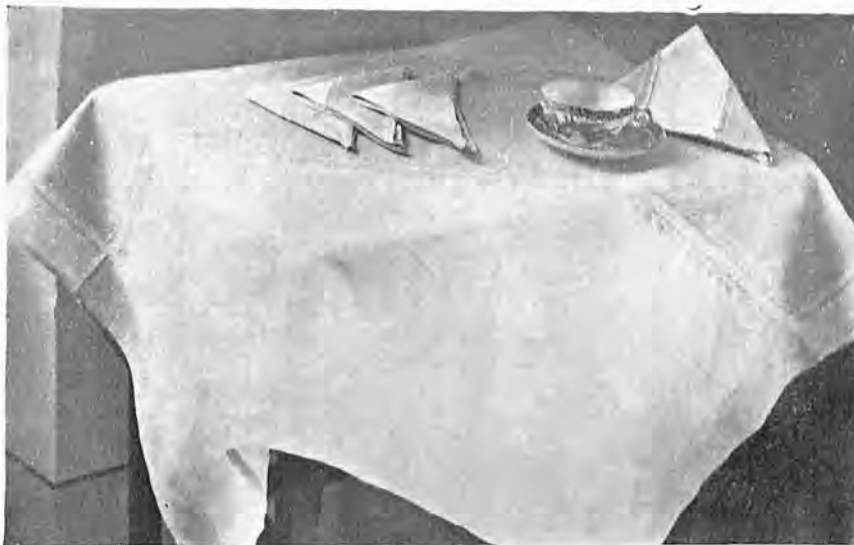
ГОСТИННІ ЗАСТАВИ.

Ч. 1. Обрус до підвечірку, комбінований із двох матеріалів. Комбіновані обруси, подушки серветки тепер переважають. Зручні зіставлення красок самі вже прикрашають ручну роботу. Вистачає тільки добре їх скомбінувати та вміло сполучити. Окрім того можемо при цьому зужиткувати всякі рештки, іноді до нічого непридатні.

Ось зразок гарно скомбінованого обруса. Матеріалом послужило льняне колірне полотно. Ясніша частина зладжена з полотна краски сирого шовку (жовтавої), темніша зелена (горохова). Зелена частина вставлена рівною смугою по середині. Сполучена з жовтими частинами невеличким орнаментом, який складається з:

а) мережки, що лучить,

б) ломаної лінії (рис. ч. 2), якою мережка обведена з обох боків. Оця ломана лінія виконана на жовтій частині зеленими, а на зеленій частині жовтими нитками. Тим самим обі кольорові частини наче тісніше злучені між собою.

Ч. 1.

Ч. 2.

Рубець штучний. Як бачимо на світліні, він при жовтій частині є зелений, при зеленій жовтий.

Серветки також злучені з двох матеріалів. Проектувала Марія Морачевська.

Виконано в заводській школі С. С. Василянок у Львові.

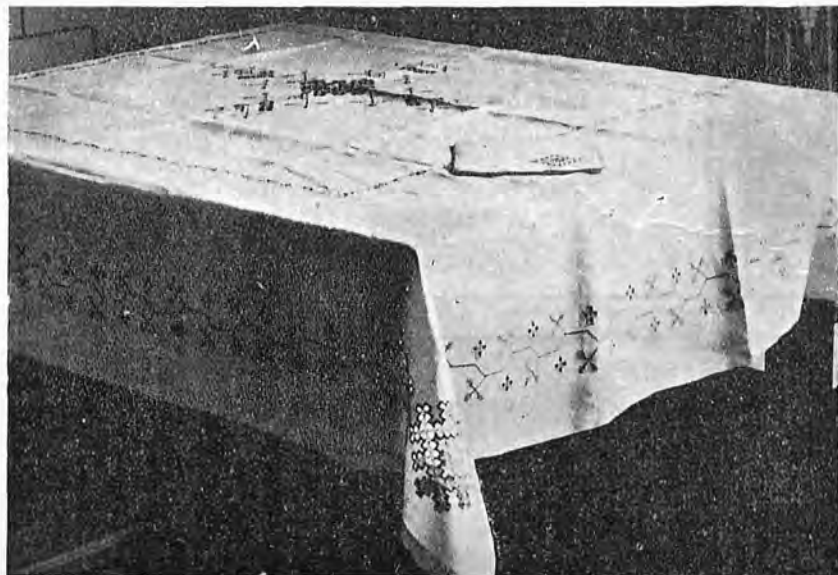
Ч. 2. Ломана лінія на рис. ч. 1, виконана нитками Муліне.

Добірні МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ на різні виміри

в ціні 4—9 зол. можна дістати

у крамниці кооп. „У. Н. М.“
Львів, ул. Косцюшки ч. 1.

Першорядний матеріал. — Великий вибір

Ч. 3.

Ч. 3. Богато вишиваний обрус із тонкого тьняного полотна. Прикрашений вирізуваним узором. По середині уміщений великий вирізуваний орнамент (звізда), виконаний двома відтінками синьої краски. Контури обведені брунатним.

Звізда обведена довкруги вузьким вирізуваним візерцем.

Долиною біжить широкий галузистий, вирізуваний візер, виконаний тими самими красками. На рогах збірається він у великий дірчастий орнамент із брунатними контурами.

Серветка прикрашена в одному розі вирізуваною зіркою.

Спортова сукня з вовняного матеріалу.

НАПЕРЕДОДНІ ШЛЮБУ

Бачу з Твого листа, що Ти рішила покінчити з дівуванням і виходиш заміж. Настрій у Тебе веселий, значить все в порядку. Він є якраз тим, якого Ти шукала. Пишеш, що вже маєш хату, що улагодження вже майже готове, завіси на вікнах чудово укладаються а соняшні проміння паде рано якраз на Твої улюблені книжки, поукладані на модній полиці.

Але чи Ти подумала вже про свою особу? Чи справила собі які сукні? Чи Ти знаєш, що коли вже вестимеш сама хату, то тоді ще тяжче буде Тобі подумати про себе? Отже слухай: мусиш справити собі засадничу гардеробу, а саме:

1) Спортовий плащ: фасон широкий, раглян, довгий на $7/8$, точніше 20 см спіднички повинно бути видно долиною, з м'якої вовни в крати. Найкраще в брунатній красці відтінку ржі а крати темні, з вушченими кишенями і м'яким коміром, видовженим до в'язання.

2) Спортову суконку з яснішої вовни, на боці застібнуту аж до долини на оригінальні дерев'яні гудзики, викинчену при ший м'якою шкірою і такий сам пасок з дерев'яною пряжкою. Крій рукавів кімоно-вий або рагляновий, а сягають вони тільки трохи поза лікоть. Тут звужуються й тісно застібуються на з гудзики.

3) М'який, фільцовий капелюх з відігненими крисами, вбирати його вже від чола.

4) Візитову сукню з чорного Крен-Ромену — довгу, прилягаючу, долиною поширену озвоново, з рукавами до відпинання. Крій її мусить бути ідеальний: маєш у ній виглядати як у власній шкірі. До тої сукні прегарно виглядає камізоля з узористого лискучого брокату, застібнута під саму ший на один гудзик, з коротенькими рагляновими рукавами. Думаю, що Ти дозволиш собі на цей видаток і вже бачу рефлекс світляних ниток на твоїм личку.

5) Чорну атласну шапочку з плоскою головкою і наложною, на денку відігненою, плісою. Вбирати-меш її від чола, але скісно на одно ухо.

6) Не знаю, що Ти думаєш про футро. Які прегарні є брайтшванци зі срібним лисом, але також дуже добре виглядають лошаки з плоским шалевим коміром з попеличок, а Тобі дуже до лиця в попелястій красці.

вовни, шовки, полотна поручає по найдешевших цінах

ТАНИЙ СКЛЕП

З. ЗАЛЄСЬКИЙ

Львів, Галицька 8. — Тел. 58-42.

Всі вживають лише

ЦИКОРІЇ „ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики

„Суспільний Промисл“

У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ ЦЕРКОВНА Ч. 2

„L A D A M E“

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА РОБІТНЯ ГАПТІВ

Львів, ул. Вишневецьких Ч. 8.

виконує шкільні відзнаки, прапори та церковні шалі по найнижчих цінах

ДІМ ШОПЕНА

Львів, ул. Сикстуська Ч. 11.

Фортеп'яни, п'яніна, фісгармонії

краєві і заграничні — нові й уживані

грамофони й плити на дорідні сплати

Відомі англійські грамофони й плити „His Master's Voice“

Я радила би тобі подумати конче про футро, а коли не можеш, то заступи його порядним чорним плащем з вовни доброї якості, з чорним футряним коміром, фасон гладкий до стану. Такий плащ можна підложити раз вателіною, так що зможеш його навіть і літом на вечір убрати.

7) Комплект із модної вовни, в якому радила б тобі взяти шлюб. Найкраще білий. Суконка в напів спортовому фасоні, значить оригінальна кроєм або рукавами, жакет до колін, легко втятий або зовсім вільний з широким мягким паском. Якщо втятий, застібнутий на боці на металеві кабзлі, коли вільний, на великі плоскі гудзики з лискучої білої маси. До того чепурна шапочка з фільцу або вовняної плетінки. — А може ти воістатку би шлюб у довгій шовковій сукні? Тоді поший собі гладку стилеву принцеску з довгими рукавами, довгим треном, з малим круглим вирізом, або видовженим на рамена. Серпанок упиши низько на голові і придержи його вузкою стрічкою. До такої класичної шлюбної туалети конче потрібна пелерина чи накидка з грубої мягкой вовни з білим лисом. Але чи тобі конче

Навіть спортові суконки прикрашені лискучим гаптом. Весняні капелюхи вбирають уже від чола.

Футро леопарда тепер дуже модне. Ось прикрашений ним зимовий плащ.

треба білого лиса до щастя і тої довгої класичної сукні? Знаючи тебе, боюся, що ти готова взяти шлюб у тому ржавому плащичку згід 1-шого числа. Кохана! шануй традицію і подумай, що якби воно не було, то всеж таки шлюб, це найчистіша хвиля, яку переживаємо. Але до речі.

8) Мусиш мати одну порядну темну спідничку, до неї 2 ясні блузки, 1 або два джемperi з волічки в ярих красках.

9) Мусиш мати дві домашні суконки до прання до господарсько-кухонних занять. Не смійся, кухня також тебе займатиме. За це тобі ручу, я чула, що його мама дуже добра газдиня.

10) Врешті щось дуже гарного і вдячного на вечір і рано. Або японський шляфрок зі смоками чи хризантемами, або така нібито хлоп'яча а струнка піджама з мягкого шовку з широкими вилогами. Щось такого в чім ти йому натевне подобаєшся!

Бачу твою приголомшену міну і тому на 10-ій точці кінчу, раджу не відступати від наведеного порядку, а будеш мені вдячна.

Орися.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ

≡ „ВЕНУС” ≡

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

ВЕСІЛЬНІ ГОСТІ

- Ч. 1. Дуже модні є квітчасті вечірні матеріяли. Оригінальний комір.
 Ч. 2. Сукня для дружки з жовтого сатену. Чорний пояс і рукавиці.
 Ч. 3. Елегантна сукня для старшої пані. Чорне мережево. Пояс із лискучої
 лякової тасьми.

- Ч. 1. Гладка сукня з білого крепсатену. Виріз прикрашений квіточками.
 Ч. 2. Стильова весільна сукня з білого монголю. Оригінальні рукави.
 Ч. 3. Сукня для дружки з голубого шовку, прикрашена китичками.
 Ч. 4. Весільна сукня з білого шовку. Рясований комір.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСКИЙ

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА

Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір

модних товарів

для пань

Сукна на мужеські вбрання

Полотна

- Ч. 1. Пополуднева сукня з синьої вовни. Білий комір видовжується напереді в жаботик.
 Ч. 2. Казакова сукня з лискучої вовни.
 Ч. 3. Пополуднева сукня з чорного шовку, прикрашена ручними мережками. Кремове мережево.

Ріжного роду вовняні й шовкові матеріали на жіночі сукні у великому виборі.
 Сукна на мужеські вбрання, пальта, футра, костюми, жіночі плащі й мундурки
МАГАЗИН ТОВАРІВ БЛАВАТНИХ І СУКОННИХ | **МЄЧИСЛАВ ЗАЛЄСКИЙ** | Львів, пл. Марійська 10. Тел. ч. 53.
 Ріжнородна галянтерія
 вул. Боїмів ч. 4.

Ч. 1. Гладка сукня з англійського вовняного матеріалу. Великі, дерев'яні гудзики.
 Ч. 2. Сукня з лискучого вовняного матеріалу.
 Ч. 3. Чорна гладка суконка, поширена складками. Комір у формі гезки.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. ДЖАЛА

Львів, ул. Хорущина ч. 5
 (біля кіна „Аполльо“)

пору чає

ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ І ПОСТІЛЬ
 ПЕРЕРАБЛЯЄ ковдри по 6 зол., матраци по 8 зол.

- Ч. 1. Фартушок із ясного кретону. Нашиваний жабот і кишені з темнішого матеріалу.
 Ч. 2. Фартушок із узористого перкалю.
 Ч. 3. Кухонний фартушок із блакитного кретону з практичними кишенями.

Корсети,
 Корселети,
 Лічнічі пояси,
 Нагрудники

і всі корсетові додатки продає детайлічно
 по виїмково низьких цінах

„GORSELET“

вул. Собіського 2 (площа Марійська 10).
 Увага на фірму й число дому!

Всі уживають пасти до обуви

Е Л Є Г А Н Т
 і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ

до підлоги

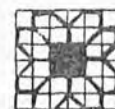
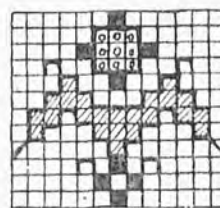
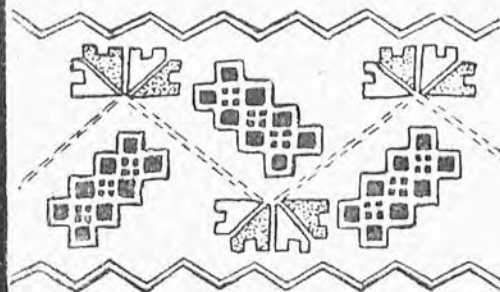
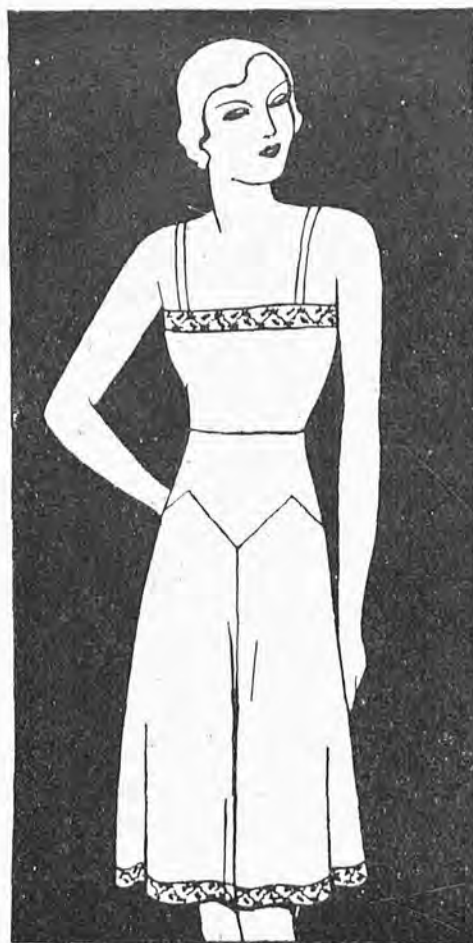
фірми О. Левицька і С-ка
 Львів, ул. Кордецького 51.

РАНО Й УВЕЧОРІ

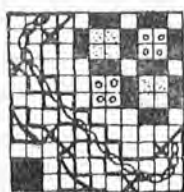
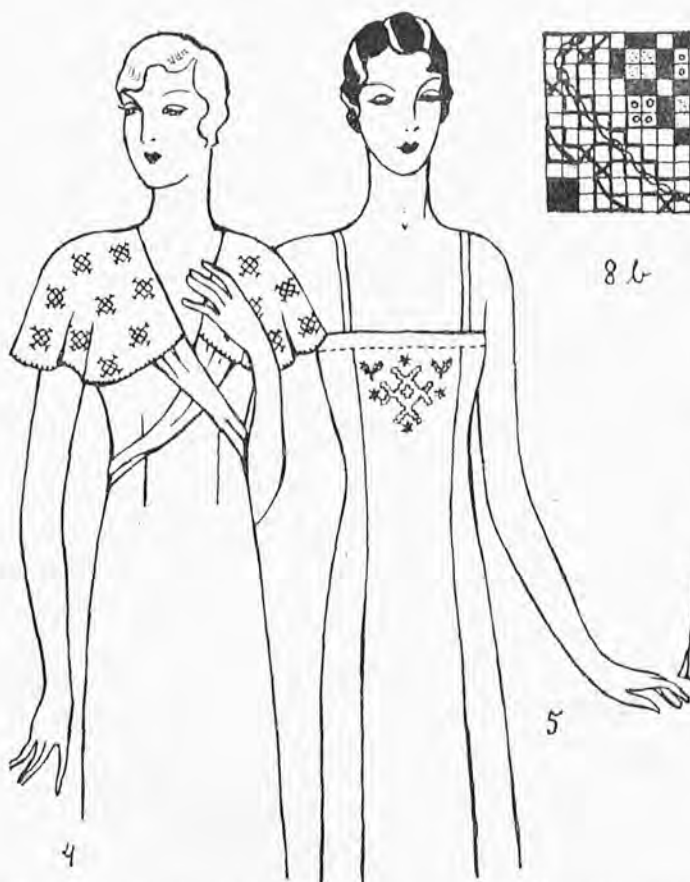
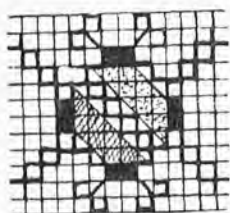
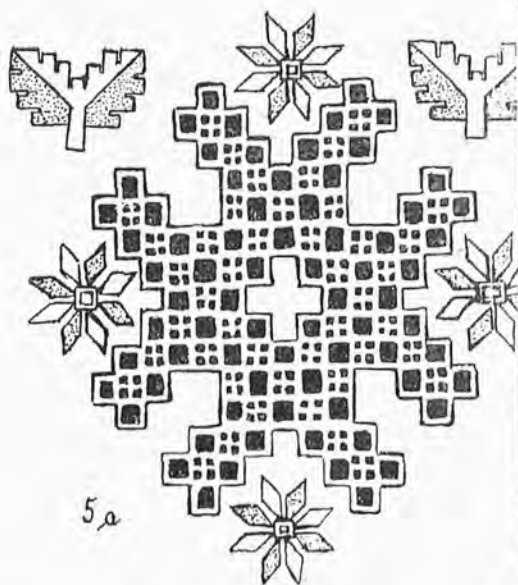

- Ч. 1. Теплий халатик із грубої флянелі. Темніші аплікації.
 Ч. 2. Рання суконка з теплого вовняного матеріалу. Модель надається для перерібки старшої сукні.
 Ч. 3. Елегантна ранішня сукня з чорного шовку. Рукави прикрашені аплікацією.
 Ч. 4. Ранішня сукня з м'якого штучного шовку. Широкий ревер із темнішого матеріалу.

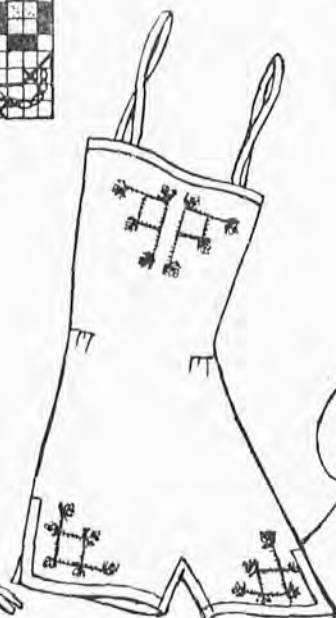
МЕБЛІ ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА
 НАБУТИ ЛИШЕ В НОВООТВОРЕНИМ
 МАГАЗИНІ
 ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

Ч. 1, 1 а. Комплект із білого батисту. Нічна й денна сорочка. Прикрашена полтавським вирізуванням, (рис. 1 в) у блакитно-сірій красці.
 Ч. 2, 2 а. Нічна й денна сорочка з кремової перкаліни. Вишивана дрібним буковинським мотивом (рис. 2 в із таблиці ч. 5).
 Ч. 3, 3 а. Комплект із рожевого шовку до прання, прикрашений темнішим рубцем. Вишивка ч. 3 в (темнорожева) розміщена дуже скупо на широкому комірі й переді.

8b

8

8a

- Ч. 4. Нічна сорочка з широкою пелеринкою. Матеріал: рожевий шовк до прання. Пелеринка вишивана взором ч. 4 а в піжних красках.
- Ч. 5. Комбінація під сукню з жовтавого шовку до прання. На переді уміщений великий, вирізуваний мотив (рис. 5 а), виконаний темнішою краскою.
- Ч. 6. Гладка комбінація з білого опалю. Вгорі й низу об'єднена кількома кольоровими мережками.
- Ч. 7. Нічна сорочка з голубої перкаліни. Зубці апіковані темнішим матеріалом. Вишивана „крученим” узором (рис. 7 а) у двох відтінках голубої краски.
- Ч. 8. Комплет із колірної перкаліни. Мотив 8 в приміщений на переді, сполучений мережками.

ПРИПИСИ.

Борщ із пиріжками.

Потрібно: пів кг. волового мяса, 2 дека грибів сушених, 35 дека ярини (салери, пор, цибулі, моркви, петрушки, волоської капусти), 5 дека шинки, пів кг. буряків, 2 шклянки борщу, зубок чеснока.

Заварити смак із мяса і ярини на легкому вогні. Ярину треба перед тим спарити, буряки обікрати, але не кроїти. Коли буряки змякнуть, викинути їх, обкромити верхню поволоку, скропити цитриним соком. До смаку додати розтертого чеснока, кропу і поварити під покрешкою. Додати тепер буряків і загріти, але так, щоб не кипіло. Перецідити й наливати до теплих чашок.

Пиріжки. Начинка: М'ясо з росолу, шинка й рештки печені. Січену й підрумянену цибулю, підливу з печені, січене мясо, сіль і трохи смаку вимішати, додати яйце і смакувати цим чотирикутниками з крухого тіста. Звинуту на повздожні валочки й пекти.

Юшка горохова.

Вимити чисто 25 дека жовтого гороху, всипати до камінного горщика, залити водою, розварити на масу, вважаючи, щоб не пригорів. Осібно приставити вудженицю або бочок із яриною на смак. Перефасувати горох через дротяне сито, розвести росолом з ярини, заправити юшку солониною, присмаженою з дрібно крайною цибулею, додавши ложку пшеничної муки. Заварити. Вудженину покромити в дрібну кістку, вкинути до вази. Вилляти на неї горячу юшку й зараз подавати.

Вепровина з огірками.

М'ясо зі стегна посікти як на січеники, змішати з булькою, яйцем, перцем, підсмаженою на маслі цибулею, посолити й завити в капустині пелюстки, попаривши їх перед тим окропом. Потім щільно зложити до ринки, наляти водою і поставити варити. Коли голубці будуть м'які, заправити мукою й сметаною. Дати, щоб раз закипіли й подавати.

Голубці зі свининою.

Потрібно: 75 дека реберця вепрових, 5 квашених огірків, пів шклянки росолу, 2 дека муки, пів шклянки сметани, соли й зеленого кропу.

Обікрати огірки, покромити в кружки. Піддусити на росолі реберця, покромивши їх перед тим, вкинути туди огірки й дусити далі на легкому вогні. Заправити мукою. Доляти сметани, вимішати, додати посіченого кропу, посолити до смаку і подати з бараболею, або рижом.

Волова печеня з майонезом.

Потрібно: 70 дека волового мяса, 10 дека товщу (масло, солонина) 3—4 цибулі, 10 дека ярини, 1 лавровий листок.

Зв'язати замариноване мясо у формі вальця. Нашпікувати солониною, зложити на горячий товщ і прирумянити з усіх боків. Посолити злегка. Докинути січеної цибулі і дусити на легкому вогні під покрешкою.

Коли готове, зняти шишурок і покромити в тонкі пластинки. Прибрати майонезом.

Майонез.

Потрібно: 2 жовтка, 8 ложок оливи, сок із пів цитрини, сіль. — Вбити сирі жовтки тріпачкою, а коли згуснуть, додати краплинами оливи і вбивати. Коли згусне, додати сок із цитрини й посолити. Чистим майонезом можна прибрати печеню зверху. Решту розробити густою квасною сметаною й подати як підливу.

Салата з сирі волоської капусти.

Пощаткувати дрібно головку волоської капусти. Обікрати велике винне яблуко, почистити й покромити в дрібну кістку. Зладити підливу й залити нею салату годину перед поданням.

Підлива: Три ложки найкращої оливи, сок із великої цитрини, соли, цукру до смаку, січеної зеленени, ложку зимної води. Все те вимішати, подляти салату й поставити в холод.

Брукселька.

Потрібно: 75 дека бруксельки, 4 дека масла, 1 цибуля, або зубець чеснока, 3 дека булки.

Обчистити бруксельку від зів'ялого листа, обмити теплою водою й намочити на пів год. в ямній воді. Коли скапає, вкинути до солоного окропу в широкій посудині, коли закипить, відцідити. Залити дрібною солонією водою, відцідити з бараболь і поставити на кухню. За чверть години брукселька змякне, а вода випає. Подати зі свіжим маслом або зарум'янити із тертою булкою.

Додаючи вдруге води, можна докинути січеної цибулі, або втертого чеснока. Варити без покрешки. Солена вода відсвіжує зелену краску.

Пампушки.

Смачні пампушки. 3 дека дріжджів і 1 ложечку цукру-мучки розтерти, додати до пів шклянки сметанки, вилляти до пів кг. муки і зробити розчину. Як підросте, додати 15 жовтків, втертих із 10 дека цукру, 14 дека топленого масла і шклянку літньої сметанки, трохи соли, ванілії — вилляти до тіста, досипати муки і місити 1 год. Поставити, щоб наросло — виробляти пампушки і смажити.

Пампушки без розчини. 8 жовтків, 8 дека цукру, цитрини нову шкірку, або ванілії на запах, 10 дека масла, 1 ложку руму, пів літри літнього молока, трохи соли, колотити в горшкучку чверть год. — 3 дека дріжджів розтерти з ложечкою цукру і молоком, поставити на хвилину в теплому місці. Як підійдуть, вляти до $\frac{3}{4}$ кг. муки, додати розколючені жовтки, замісити вільне тісто і поставити, щоб підростало. Коли підросте, що буде його двічі стільки, викинути на стільницю. Вирізувати пампушки і смажити.

Пампушки. Нагріти чверть літри солодкої сметанки, вбити 12 жовтків, 5 ложок топленого масла, 6 ложок цукру-мучки, додати 4 дека дріжджів, посолити і вбити на шум. Потім всипати пів кг. рижової, сухої муки, влити 1 ложку руму, вибивати копісткою, — уважати, щоб тісто було таке густе, як на кладені галушки (кляоски). Як тісто дістане мішури, поставити, щоб підростало. Виробляти як інші.

Пампушки. Розбити 4 цілі яйця, вляти 1 ложку руму, 3 ложки літнього топленого масла, 2 шклянки теплового молока і 5 дека дріжджів, розробити з цукром, додати до того 5 ложок цукру-мучки, трохи соли і 1 кг. нагрітої муки. Замісити і поставити, щоб підростало. Опісля виробляти і смажити.

Пастеризоване молоко є позбавлене хвороботворчих бактерій!

тому пийте ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО „МАСЛОСОЮЗ“

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ

Понеділок: Бараболяна юшка, лазанки із шинкою, цвіклі сливковий компот.

Второк: Кмінкова юшка, теляча потравка з рижом, хрусти
Середа: Капусняк із грибами, котлети з печінки, салата з бараболь, грисікова лакоминка.

Четвер: Горохова юшка, завивані зрази, краківська каша, волоська капуста, компот із яблук.

П'ятниця: Борщ забілюваний з фасолькою, плячки з сирих бараболь або варених, салата з квасної капусти.

Субота: Грибова юшка з перловими крупками, телячий паприкар з кладеними кляосочками; печені яблука з конфітурами.

Неділя: Помідорова юшка, печеня на дико з бурячками, пампушки.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

IV.

Михайлу Петровичу Старицькому й Софії Віталівній ніколи було дуже правитись із дітьми: у них було своє життя, повне руху. Коло дітей ходила котрась із старих довірених служниць і німка бона.

У Старицьких завжди було повно людей: гостей і всяких снільників їхнього громадського життя.

Кого тільки не бувало в них!

Те громадське життя було розлоге, необмежене партійними загородками.

Тут стрічалися всякі інтереси: мистецькі, наукові й політичні, але щодалі, то все визначніше забарвлені українською національною закраскою.

В той час панувала стихія московської мови в інтелігентському житті. Нею говорилося, писалось й думалося. Але вже помалу в деяких домах переходили на українську, все більше вставляючи українських слів і речень. Найбільше звертали в тій мові до дітей. Діти казали на батька „тата“ і говорили рідною мовою.

Михайло Петрович ставив всім на зразок нані Косач, яка в своїй родині викинула з ужитку всяку московщину.

Лора, що приїхала до Києва з самої Полтавщини, уперше почула тут, в родині Старицьких, що українську мову вживали свідомо серед інтелігенції, а не тільки стихійно поміж селянами. Дома, в її родині, один Микола Віталівич*) звертався до неї по українськи і то він патхнув її любовою до України.

Починали писати по українськи. Мих. Пет. Старицький був, як відомо, один із піонерів своєї доби.

Несвітла то була доля. Скільки насмішок, байдужости, а то й ворожих виступів стрічало його за сміливість повести українську мову поза звичайні вузькі межі на широкі простори, аж до Шекспірового Гамлета. Було йому за того Гамлета! З „Київлянина“ вилетіла вигадка, мов би то Гамлет говорить:

— Бути, чи не бути?

Ось в чім заковика!...

Микола Лисенко з дружиною Ольгою О'Коннор коротко по шлюбі, перед відїздом до Липська.

Всі читали надруковане: „Ось у чім питання“..., але так хотілося пореготатися, що свої разом з чужими, підхопивши той крутий дотеп, дружньо розповсюдили його.

Старицькому не могли вибачити його розгону в українській творчості не тільки москалі, а навіть дехто з правдивірих українофілів. Лора пераз чула у своїй родині хоча й не злі напани, але кенкування з „Мішиних писаній на нікому незрозумілій виштукованій мові“.

Тоді виїхали вже

казки Андерсена в його перекладі з ілюстраціями Мурашки, переклади з Міцкевича, Сербські думи і пісні. Лорин батько завжди ставав в обороні творів Мих. Пет., одначе й він пераз добродушно висміював його за творення своєї власної мови. Ще на перше видання перекладів із Міцкевича появилася в „Київлянині“ критика, де говорилося не про літературну частину, а про обкладинку: „Стоїть хата, коло хати тин, а під тином сидить Старицький“... Пішли карикатури, як

Микола Віталівич Лисенко.

та, що Старицький в образі коваля, закотивши рукави, вибиває на ковалі такі слова, як: „нестяма“, „заласся“, „завзяття“, „байдужість“ і разом із тим цілком неіснуючі. (Так, як згодом: „мордоніс“, „самопер“ і т. і.).

„Байдужість“, „заласся“ так природно вживані тепер у нашій мові, що сучасним читачам здаватись буде неймовірним, що ті допикання гальмували корисну літературну роботу Михайла Петровича і розхитували його здоров'я.

V.

Микола Віталівич зі своєю молодогою і гарною дружиною Ольгою Олександрівною жив у домі Мезєра, на Хрещатику, уже довгий час і ще багато років залишався там.

Ольга Олександрівна, уроджена О'Коннор, була в рідні з своїм чоловіком через свою мати, також Лисенко; так само і з Михайлом Петровичем, бо й його мати була Лисенко.

Усі їхні маєтки містилися в недалекому сусідстві на Полтавщині: Лисенківські — Гриньки, О'Коннорівська — Миколаївка і Старицьких — Лебихівка; і всі вони з дитячих літ знали одно одного.

Побралися Коля з Олею дуже молоденькими: йому було десь 24 роки, а їй — 17. Вони разом перебували в Ляйпцігу, де Микола Віталівич студіював у консерваторії. Ольга скінчила потім петербурзьку консерваторію по співу, мала невеликий, добре оброблений голос і природжену музичність. Вона по мистецьки виконала партію Оксани в першій виставі — „Різдвяної ночі“.

Дітей вони не мали, а Микола Віталівич марив про сімю.

В домі у них також було людно, але товариство не цілком те саме, що у Старицьких, бо смаки дружини одріжнялися в деякій мірі, і була тут примішка її сусільства; проте домінувала загальна течія: Дра-

*) Микола Віталівич Лисенко.

НА ФЕЛОНИ І ХОРУГВИ

найкраще годиться:

- а) канвове полотно (панам) в білій і пісковій красці, широке на 160 см. по 10'50—12 зол.
- б) льняне полотно, широке на 150 см., білої краски — 6 зол.
- в) чеське полотно льняне, пригоже до вишивання, широке на 170 см., білої краски — 21 зол.

Все те провадить віддавна

крамниця „У. Н. М.”

Львів, ул. Косцюшка 1

у великому виборі.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ

ОДИНОКОГО БАГАТО ІЛЮСТРОВАНОГО ЧАСОПИСУ - ЖУРНАЛУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

„НЕДІЛЯ”

„НЕДІЛЯ” виходить вже 7-ий рік, що тижня, в обемі 16—20 сторін друку, вел. формату, а тисячі читачів зі всіх верстов української суспільности засвідчують наглядно про її популярність.

„НЕДІЛЯ” приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонньо сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського Народу на всіх його землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важливі його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ” маючи найкращих кореспондентів та співробітників в краю й за границею, приносить що тижня цікаві статті зі всіх ділянок людського знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, тримаючи читача у постійному зацікавленні і контакті з тим, що діється в світі.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня цікавий літературно-науковий додаток, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„НЕДІЛЯ” веде постійні домашньо-лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадишник, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять у „НЕДІЛІ” належну увагу та зрозуміння.

„НЕДІЛЯ”
ВЛАШТУЄ

ВЕЛИКИЙ КОНКУРС ПРЕМІЙ

ЗА ТОЧНУ
ПЕРЕДПЛАТУ

що їх розльосування відбудеться вже в перших днях вересня ц. р.

Мимо так широко закроеного видавничого пляну „НЕДІЛЯ” в 1934. р. не підвищує, а противно знижує ціну передплати:

Річно з 18.— зл. на 14.— зл., піврічно з 9.— зл. на 7.— зл., чвертьрічно з 4.50 зл. на 3.50 зл.
Місячно з 1.50 зл. на 1.720 зл. — За кордоном 3.— амер. долари річно.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. Тел. 29-41.

До цього числа долучуємо аркуш узорів.

Почтову належитість заплачено гуртом
Należytość pocztową uiszczono gуртом

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинокa українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПИГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЙ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

Ч. 1.

Коляда. Народжується Правда. Різдвяні звичаї на Лемківщині. Різдвяні звичаї на Підляшші. І. Шумовська: Різдво в Лондоні. З думок Б. Расселя про виховання. Н. Королева: В Різдвяну ніч. Др. В. Сіменович: Приятель. Анна Йонкер: Мої враження з українського павільйону в Шікаго. Країна Сходу Сонця та її жінка. О. К.: У сніюрки наших поеток. Вісті з Союзу Українок. Сердечна подяка. Др. Софія Парфанович: Про нігті. Що їсти. Звідомлення Українського Бюро в Лондоні. Новинки. Читайте й радьте!

„ЖІНОЧА ВОЛЯ“:

Ой, там на горі, на високій. Щедрівка. Степан Федусь. Святий Вечір. О. Кисілевська: Святочні звичаї лемків. Дещо про Фінляндію. О. К.: Місто й село. Швабчин секрет. Що їсти.

На весняні шапочки, шалики,
рукавички найкраще годиться

ВОЛІЧКА „К О Т“

В усіх красках можна дістати
в крамниці

КООП. „У. Н. М.“
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Замовлення з провінції виконуємо негайно.

ДОМАГАЮСЯ

ПРИСЛАТИ МЕНІ
БЕЗПЛАТНО
КАТАЛОГІ З ОКА-
ЗІЯМИ
БІЛОГО ТИЖНЯ
(ДУЖЕ ДЕШЕВЕ
І ДОБРЕ БІЛЛЯ
БІЛІ ТОВАРИ
ПОРЦЕЛЯНА
І Т.Д.)

WARSAWA
BRACKA 23

НАПІСИТИ
НА ПОЧТІВ-
КУ І ВИ-
СЛАТИ

НАЗВИЩЕ І ІМЯ
ПОЧТА

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39, І. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА. ЗОЛ 1.50.

32265

1934 H 7361

O

B

A
Г. МАБЕНА

Ч. 3.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 3. 1. березня 1934.

З М І С Т.

Максим Рильський: Дитинство.
К. М—ка: Конкурси й — конкурси.
Ігор Лоський: Шевченко й діти Ускових.
Ірина Гургула: Проекти на народній стрій.
Дора Біленька: Лещетарські змагання.
Ольга Попович: Кліточка.
Л. Б.: Що це таке клюква.
Др. Євген Томашевський: М'ясо домашньої птиці.
Ольга Ліщинська: Парники.
Нові книжки.
На концерти й шкільні свята.
Зачіски й капелюхи. Гачком і дротами.
Приписи.
В. О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ.

Діти з Покуття. Діточа костюмівка „Захоронки“. Галина Мазепа: Прокт народнього вбрання. Анна Стефанович: Проект шляхетського вбрання. Дарка, Федківна і Терлецька П. Загородка. Із виставки Льва Геца: Ольга Цілановська. Олена Кульчицька: Проекти народнього вбрання. Чепурний народній стрій. Лора О'Коннор. Марія Старицька.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число конта П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

====

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв,
чвертьрічна 120 лейв, поодинокое число 40 лейв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була пдчена квартално. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництва місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Рекламаций надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

„У. Н. М.“, Львів, ул. Косцюшки 1

порукає

Нитки до вишивання

Шовк до шиття

Бавовну до цировання

в добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ У ЛЬВОВІ

видає від 1 січня 1934

„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“

щомісячними випусками в дорозі передплати

щоби в той спосіб улекшити пропаганду дитячої літератури по шкільних, читальняних та парохіяльних бібліотеках у цілому краю.

В році 1934 вийде 12 книжечок:

1. Лепкий Богдан: „Казка про Ксеню і 12 місяців“, (з 20 образками Михайла Фартуха).
2. Середа Михайло: „Петрусь Шкода“ — іст. оповідання з часів Дорошенка (з 10 образками М. Фартуха).
3. Таранько Михайло: „Тарасовим Шляхом“. (Збірка деклямацій, рефератів та промов на Шевченківські свята).
4. Коковський Франц: „За Рідний Край“ — збірка оповідань про геройські діти з недавню минулих днів (з 20 образками Петра Андрусєва).
5. Вільшенко Ярослав: „Мандрівка Мишки-Гризикнижки по Львові“ — з образками Мих. Фартуха. (Це незвичайно інтересний опис усіх наших інституцій і установ).
6. Хронович Володимир: „Іванків День“ — незвичайно цікаве оповідання з життя сільського школярика.
7. Магир Микита: „Казка про Золоту Рибку“ — віршована перерібка Пушкінової поеми, з образками Романа Чорнія.
8. Чмелик Олесь: „Богданчик-Пустунчик“ — весела казочка віршом про сільського пустія, з образками Антона Манастирського.
9. Таранько Михайло: „Малий Декляматор“ — перший збірник деклямацій на всякі торжества для дітей.
10. Історія України для дітей — І. Княжі часи.
11. Історія України для дітей — II. Галицько-Володимирська держава.
12. Історія України для дітей — III. Козаччина.

Кожна книжечка матиме найменше 4—5 аркушів друку (це є: 64—80 сторінок), формату 16° і буде обильно ілюстрована.

Передплата цілорічна на 12 книжок стоїть 5 зл.

„ піврічна „ 6 „ „ 3 „

„ квартална „ 3 „ „ 2 „

Для Чехословаччини — 25 корон; для Румунії — 150 лейв; для Америки й Канади — 1½ доларя на цілий рік.

Замовлення посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморевича 3.

Конто чекове П. К. О. Львів ч. 503.330.

Хто посилає гроші переказами — нехай виразно зазначить: На „Діточу Бібліотеку“.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

БЕРЕЗЕНЬ 1934

Ч. 3.

ДІТИ З ПОКУТТЯ.

Бібліотека державної
наук. бібліотеки
5086

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

ДИТИНСТВО

На стільці я їду по Сахарі,
Пелікана з палички стріляю,
Поринаю в піну Ніягари,
Океан на трісці пропливаю.

Вчора був я лоцманом. Синіли
І ревіли темнокосі хвилі,
А сьогодні я господар вілли,
Де в саду блукають пави білі.

Завтра маю їхати в Пампаси:
Де бізони бродять табунами,
І складаю їстівні припаси:
Сухарі, консерви, сир од лами.

А Ясько готує томагавки
І бурмоче, чистячи винтовки,
Що, мовляв, бізон не для забавки,
А Пампаси — не Криве та Бровки.

(Зі збірки „Під осінніми зорями“).

КОНКУРСИ Й — КОНКУРСИ

Останніми місяцями розсипалися в нас конкурси — на літературні твори, на красу, на сукню, на тип українки, на машину до шиття — Черче — корову й другі земські блага того рода. Очевидно й наші найменші — надія народу — не остали позаду. Укр. Захоронка влаштувала для них костюмову забаву.

Знаємо з досвіду, що діти самі люблять перебиратися. Але при такій маскараді грає роллю не сам стрій, а діточа уява, яка надає найпримітивнішому костюмові чародійну форму. Але інша річ, самочинне маскування для себе, для вдоволення якоїсь внутрішньої духової мрії — а інша виступ прилюдний перед широкою публікою. Тут уже дитина не любить сама собою, як дома при маскараді, але мірить критичним, а то й зависним оком костюми товаришок і міркує, хто з них від неї гарніший, хто дістане нагороду. Безжурна діточа забава стає денервуючим очікуванням, у простий щирий світ дітей вривається нахабно дух старих.

А нагороду дають не самі діти, а ті старші, які й оцінюють костюми по своїй старій нормі. Колиб так дати дітям змогу вибрати зпоміж себе найгарнішу, як інакше випав би їх присуд!

Колиб так цілі групи дітей поприбирати за квіти, команки, в народні строї діточі з різних сторін України, або давні ноші історичні, воно мало би напевне якийсь змісл. А так нагороджують на діточій костюмівці дотепність мами, або помисловість кравчині.

Засада педагогіки: нагороджувати тільки те, що є правдивою і власною заслугою дитини. Ось напри-

клад: у дівочій школі ім. Шевченка була теж недавно шкільна забава. Уладили її власними силами самі дівчата — дали представлення, зробили фантову лотерію, зайнялися буфетом, який самі придбали. А по забаві були теж два конкурси — один на найліпшу товаришку, другий на найзручнішу буфетову. Кожна з учасниць забави дістала карточку голосування і мала вручити її вибраній свого серця. Та, що збрала найбільше карточок, дістала конкурсну нагороду (книжку — альбом). На першому конкурсі перемогла Таня К. з VI. класу. Її вибір повітали всі грімкими оплесками, бо знали її добре серце, яке каже їй опікуватися біднішими товаришками — організувати для них збірку одяжі, біллі, роздобувати білети до кіна — й очевидно підповідати на годині на всі боки.

Другою вибраною була Геня Н. із VII. класу. Всі признали, що вона найбільше напруцювалася при буфеті, сидячи того дня в школі від 9-ої рано до пізнього вечора, щоби приладати смашний підвечірок для своїх товаришок. І подбала, щоби всі були справедливо обділені й насичені. Значить: конкурс випав справедливо, всі були вдоволені: виборці й вибрані і на радіогах піднесли „лявреаток” вгору й заспівали їм „многая літа”.

Чи не краще для дівчати влаштовувати такі конкурси, ніж створювати довкола них атмосферу нездорових амбіцій?

К. М—ка.

ШЕВЧЕНКО Й ДІТИ УСКОВИХ

„Він пристрасно любить маленьких дітей, а це прикмета добрячого незлобивого серця“, так характеризує Шевченко у своїм щоденнику вірного свого приятеля і земляка, кухаря Андрія Обеременка. Але ці слова можна віднести з рівним успіхом до самого поета. Діти, яким доводиться з ним зустрічатись, знаходять у ньому відразу найліпшого приятеля. Мандруючи по вулицях Саратова підчас повороту з заслання, стрічає він трьох дівчаток і одного хлопчика. Йому відразу впадає в очі їх обірвана одіж і голодні очі й він, не довго роздумуючи, веде їх до цукорні, аби почастувати пиріжками. Вже з тої докладності, з якою поет занотовує цю дрібну подію в своїм щоденнику й описує „голі рученята і майже босі ніжки“ — просвічує його любов до тих найменших.

Не дивно, що й підчас заслання його найкращими приятелями, є діти коменданта Ново-Петровського укріплення, Ускова. Вже скоро по приїзді родини цего коменданта, знакомиться Шевченко з нею і згадує в щоденнику про маленького Міту. Скору смерть маленького улюбленця, оплакує він так само гірко, як батьки. Може це спільне горе зближує Шевченка ще більше до них, головню до матері хлопця, Агати, цієї „найбільш блискучої перли у вінці сотворінь“, яку він „покохав високо і чисто всім серцем і всією своєю вдячною душею“. Щоправда, згодом це кохання увяло, не зустрічаючи взаємного почуття. Але незалежно від того, поет і далі бував в родині коменданта. Свою любов переносить він на двох дочок Ускових, Наташеньку й Наденьку, яких товариство являється „єдиним спочинком і розгадою в цій огидливій клушині“ — Ново-Петровського.

Найбільше любив він старшу Наталю. Та і не дивниця — „реготуха й пустувка“, „метка, весела, з чорними кучерями, завжди скуйовдженими, з білими зубками й лукавими карими очима“ — полоняла серця всіх, що їх доля закинула до цієї азійської пустелі.

Цілий день проводив Тарас зі своєю улюбленицею. Він нестить їй, співає українські пісні, вчить і саму її співати. За обідом, бо Шевченко найчастіше обідав в гостинній родині коменданта, мала влазить йому на коліна і власноручно годує його масними пельменями. А той лише приговорює „боюсь я зі смачними пельменями зісти і твої пальчики“. А коли по пельменях, після яких, казав він „хоч і спиться, та циган спиться“, ішов відпочивати до альтанки, то його маленька приятелька сідає тут же. Колиж їй набридне, починає травичкою ласкотати йому в носі, аж „дідя Тарас Горич“, як вона його називала, від цього ласкоту мусить пчихати і прокидається.

Приходить вечір і маленька Наталя знову влазить на коліна до Тараса Горича і той розповідає їй різні фантастичні казки, які змушують „розбійницю Наталку“ притихнути і з блискучими очима слухати кожного слова.

Але найбільше часу проводив поет зі своєю маленькою приятелькою в садку. Цей садок взагалі відо-

грав величезну роль в житті Шевченка на засланні. Для нього, що всіми фібрами своєї душі кохався в українській природі, ніщо не було може таким пригнічуючим, як голий степ довкруги нього. „Справжня пустеля“, — пише він до своїх приятелів. — „Пісок та каміння, хоч би травичка, хоч би деревце — нічого немає. Навіть гори порядної не побачиш — просто кат зна що! Дивинися, дивинися, та така нудьга бере — просто хоч удавись, та й удавитись немає чим“. „Пустеля, цілковита пустеля — повторює він в іншому листі, — „без усяких рослин, — пісок і каміння! Як дивинися на цю відсутність життя, така нудьга бере, що сам не знаєш, що зі собою робити, і як би навіть вільно було мені малювати, то справді нічого не намалював би, так порожньо“. В цьому останньому, до речі, поет помилявся. Користаючи з доброго відношення до себе з боку тогож Ускова, він пізніше мав змогу малювати і зафіксував у кількох малюнках довкілля Ново-Петровського.

Зрозумілим стає тому, з яким захопленням узявся він засадити садок коло дому коменданта, з якою любовою садив він і підливав кожену рослинку. Там же у садку була його хатка, де він часами ночував. Тут він пізніше почав писати свій щоденник. Тут, лежачи під свою улюблену вербу, він жадібно ковтав літературні новинки, якими його вряди-годи потішали приятелі. Його вірна приятелька не покидала його і при праці в садку. „Наталя, звісно, розповідає її донька Є. Літвінова, була його першою помішницею. Вона, наприклад, робить ямки палицею, а він кладе туди горошинки, чи біб. Далі беруться поливати. Він з великою лійкою, Наталя з маленькою. Поливають до того, що дівчинка вся вимається і біжить до дому мокра“. А наш поет, вертаючи потім увечері до городу, милується „на відбитки мініатюрних діточих пожеват“, що лишилися на мокрій доріжці.

Друга донечка Ускових — Надія, була молодша за сестру. Коли Шевченко виїздив з заслання, то їй було менше року. Він радо „тютюшків“ малу і тішився з того, що вона ніколи не плакала.

Коли нарешті прийшло довговичікуване визволення і Шевченко міг покинути свою отогидлу пустелю, мабуть ні за ким не тужив він так, як за своїми маленькими приятельками. Залишив Наталі на спомин її портрет і якусь книжку, яку він чистав чи не від дн. Репніної. Захоплений, просто паний почуттям свободи, він всеж тзки не забуває за своїх маленьких друзів. В кожному листі до батьків, питає за здоров'я своїх „великих приятелів Наташеньки і Наденьки“. Конче просить прислати йому їх світлини (Усков був великим аматором фотографії). Він цікавиться тим, чи бігає вже Надійка і чи вміє вже читати Наталка.

А остання в свою чергу вкладає в батькові листи до свого Тараса Горича, квітки з улюбленого поетового садку.

ІРИНА ГУРГУЛА.

ПРОЄКТИ НА НАРОДНІЙ СТРІЙ

З кінцем січня минув речинець розписаного Конгресовою Мистецькою Комісією конкурсу на проєкт народнього строю. Покликане журі розглянуло надіслані проєкти й виріжило чотири з них для поширення. У склад журі ввійшли: пп. Музика, Охримович, Павликовська, Шепарович, Бурачинська, Гургула.

Виготовлення такої схеми народнього строю було одним із головних завдань „Нової Хати”. В тій цілі редакція журналу від трьох літ збирає докладні відомості про ношу в різних закутинах краю та дає звіт про них із докладними ілюстраціями. Однак анкетний матеріал „Нової Хати” далеко неповний, щоби міг послужити вичерпуючим підкладом для вірцевого проєкту на народній стрій. Окрім етнографічного матеріалу є також конечний розгляд історичного й мистецького, щоби устійнити певні напрямні для стилізації одягу з угляданням усіх його суттєвих прикмет. Доцільність витворення й поширення зразкового народнього строю є безперечна. Він виявить ми-

Мих. Стефанович, Хирів: Проєкт на жіноче міщанське вбрання. „Жупаня або бекешка” темносиньої краски з червоним коміром. Під намистом стяжка, на голові фез пов'язаний рантук. Спідниця рясована, фартушок білий із чорними зірками.

Галина Мазепа, Прага: Проєкт на жіноче народне вбрання. Чорна, гладка корсетка, обшита золотою лямкою. Плахта у відтінках коралевих із синім та зеленим. Коралево-червоні черевички з золотими каблучками. Рукави вишивані краскою коралевою зі сірим.

стецькі цінності й вікові культурні надбання в народньому костюмі, поглибить його розуміння й витворить пошану для його поваги й краси серед своїх і чужих.

Якраз недалекий конгрес українського жіноцтва є доброю нагодою показати наше розуміння народньої культури й поширити вартісні народні строї. Маючи це на увазі, рішила Конгресова Комісія, помимо всіх труднощів і сумнівних питань, дати для поширення мистецькі зразки народньої нощі. В тій цілі розписала конкурс на проєкт народнього строю.

Що проблема такого проєкту є складною справою, potwierдили надіслані конкурсні праці. Невелика кількість проєктів виказує крайню розбіжність підходу — від узорів чисто етнографічних, переходять через упрощення й модернізування до зовсім перестилізованого строю. Цікавою є тематика проєктів, що дає зразки сільського, міщанського і шляхетського вбрання. — Найбільша кількість надісланих проєктів опирається на взорах святкового вбрання Полтавщини. Із них вибрано для поширення проєкти Галини Мазепа (Прага) і Олени Кульчицької (Перемішль), головню для їх *кольористичних прикмет*. Оригінальний у лі-

нії в стрій проєкту Ольги Білецької (Прага), що вражає теж спокоем у скромності прикрас та доборі й чергуванні відповідних відтінків білого, червоного й зеленого. Проєкти на основі полтавського строю дала теж Катерина Антонович (Прага). Її зразки надаються дуже на сцену ізза сміливої й живої кольористики, багатства прикрас і прибрання голови.

Сценічні теж є проєкти історичних стрій. Сама думка — поширити їх як народній стрій є цікава, бо дає можливість плекати історичні традиції та навіязувати до часів незалежної бувальщини. Однак народній стрій простолюття, помимо всіх своїх змін, які поступово переходить, мимо великих різниць регіональних, зберіг багато стародавніх прикмет. (крій сорочки, розміщення прикрас, убір голови). Він дає характеристичну лінію цілої силуетки (від широких ramen поступово звуження до долу), що в порівнянні з жіночими одягами інших народів — відбиває оригінальністю. Народній, людський стрій є теж витвором домашнього промислу, що до нині послуговується примітивним знаряддям і способом виконання. У своєрідних прикрасах і особливому доборові красок виявляє людський стрій мистецькі спосібності народу.

Основаючись на тих прикметах, вибрало журі проєкти на зразок народного людського строю.

Виріжнений проєкт п. Мих. Стефанович (Хирів) дає типовий зразок міщанського строю, що захався

в нас донеде по малих містах (Буськ, Беіз, Збараж, Скалат). Для цього строю питомі: крій верхньої одяжки із виложеним широким коміром, широкий пояс і характеристичне вязання на голові. Стрій цей відбиває черти історичних одягів (козацької доби).

Стрій проєкту Соні Зарицької (Париж) надаються для поширення в руханці й спорті. Ольга Дядилюкова (Самбір) примішує в своїх проєктах особливості народного строю до сучасної моди. Примінення народних зразків до сучасної моди впроваджує теж Ольга Мариняк (Варшава).

Оригінальним підходом відзначаються проєкти Оксани Лятурицької (Прага). Виріжнений журі проєкт Лятурицької дає спробу черестилізованія народного строю, щоби був як найпростіший та найлегший у носінні. Стрій складається з довгої сорочки, що зберігає народній крій та довгої безрукавки, прикрової до стану, що вдягається поверх неї.

Розглянувши конкурсні проєкти, слід ствердити, що не доставили вони матеріалу для корисного й рішучого поладнання справи. Вислід конкурсу, як теж ініціативу Конгресової Мистецької Комісії треба вважати щасливим заночаткованням акції і вдатною спробою поважного підходу до народного строю. Тому вітаємо зі щирим признанням працю Конгресової Мистецької Комісії у цьому напрямі, а виріжнені через журі проєкти поручаємо нашим читачкам.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ

Почавши від кінця січня розсипалися лещетарські змагання. Що друга педіля приносила нові осяги, нові сензації. Нових переможців і нових „загнених”.

На початок ідуть внутрішньо-клубові змагання. Це проба сил. 28. січня два найсильніші клуби — УССК і КЛК — перевели їх у себе.

Ось висліді змагань УССК-у:

Біг на 5 км.: 1) Федак Д. — 27.05, 2) Шухевич — 27.18, 3) Терлецька, 4) Кушнір. — „Дарця” добре зачала сезон, бо відразу мистецтвом Української Студентки (це були внутр.-клуб. змаг. получені з мистецтвом студенток). Треба додати одне „на жаль”... до мистецтва студентки ставало дві студентки (на скільки десятків студенток?), а до внутр.-клуб. теж дві. Славно!

Внутр.-клуб. змагання КЛК:

Біг на 8 км.: 1) Рожанковська — 1.04, 2) Федусевич, 3) Рогожа, 4) Маковей. Завваги — щоби не повторити — як зиче, з додатком, що це клуб, який хоче обняти гегемонію лещетарського спорту. З чотирма змагунками?

По цім вступі Краєві Лещет. Змагання дня 4. лютого. На старті 12 змагунк. Вже на щастя минули ті роки, коли традиційно ставало дві-три змагунки.

Дарка Федаківна і Терлецька П. (УССК), вдоволені гарною погодою і перемогою їхнього клубу.

Заступлені чотири клуби: Стріла (5), КЛК (4), УССК (2), Сокол-Б. (1). — Траса 8 км. — Місця: 1) Федак Д. (УССК), 2) Федусевич (КЛК), 3) Маковей (КЛК), 4) Сітницька (Стріла), 5) Рогожа (КЛК), 6) Коренець (Стріла), 7) Шухевич (УССК), 8) Огдій (С-Б), 9) Герасимович (Стріла), 10) Галуцинська (Стріла), 11) Гаращак (Стріла). — Одна з найкращих змагунок, кількарізний мистець А. Рожанковська, зломилася на трасі дошки і тому то не показала вислідів свого дуже соціального тренінгу.

Найчисленніше виступила Стріла. Це виключно жіночий клуб, що може зчасом обійме провід жіночого спорту, якщо й інші ділянки розвине так як лещетарство. Слабо випав УССК, що дотепер мав кілька певних добрих місць. Цього року лиш „Дарця” його вирятувала, добуваючи мистецтво краю і мандрівну нагороду „Маслосоюзу”.

Маленька „Дарця” з великою амбіцією. Хто побачив би її на старті (не знаючи вже про неї), навіть і не думав би, що вона біжить по мистецтво. Але підійти за нею на трасу. Добра техніка й величезне завзяття. Вона до кожних змагань стає з сильною волею перемоги. А цього року була ще „в добрій формі”.

*

На закінчення відбулися ще в люті дружинні змагання. Це перший раз переведено їх в нас. Торік була спроба, однак лиш одна дружина станула на старті. Цього року три дружини. Це успіх, бо ж у кожній по 4 змагунки. Ціль тих змагань: Вийти разом в чвірку і разом вернути. Вирівняти сили! Це ж стежі...

Перше місце добула дружина КЛК в складі: Рожанковська, Маковей, Федусевич, Рогожа, добуваючи разом нагороду за дружинне мистецтво, уфундовану нашим журналом.

Дора Біленька.

КЛІТОЧКА

Нераз чула я, як молоді мами парікали, що дитина не дає їй це або те зробити. Я дивувалася, думаючи, що це якась дуже непорадна людина. Та з часом сама переконалася, скільки турбот завдає мале немовлятко.

Поки маленьке — нема багато клопоту. Дати їсти в означених годинах, припилувати, щоби було чисто коло немовлятка, купіль, раз на день прохід — і все. Воно не навчене до колисання чи пошення на руках. Спить собі спокійно у ліжечку, або дивиться вимахуючи ручками. Мати сиде собі близько, вишиває, шие, лає, або читає книжку. З маленькою, здоровою дитиною нема клопоту. — З часом сидить уже воно у візочку, цікавиться чимсь, а як уже має яких 7 місяців, то й починає вихилитися. Найкраще тоді пошити поясик на шельках, що двома кінцями пристібується до візочка. Чи в хаті — чи на проході все такий поясик потрібний.

Та по якійсь часі встає дитина і починається новий клопіт. Придержується поручча візка і починає підскакувати; цілий візок тряється. А потім вихилиється, може випасти. Тоді вже поясик мало може. Мусілаб одна особа просиджувати коло дитини й пильнувати її.

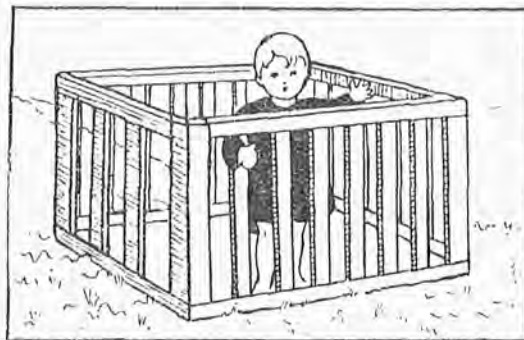
Та моя знайома німка, наскрізь практична особа, порадила мені зробити собі кліточку „Eine Gesehschule“. Я вагалася, — повний мебелі прийде в хату, займе багато місця. Та рішила спробувати. За кілька днів сировадила я собі до хати кліточку.

Кліточка, це чотири драбинки, получені завісами. Кожна драбинка довга на 1.10 м., висока на 55 см. Щаблі віддалені від себе 10 см. Дві драбинки одноцілі, а дві протилежні, сповні завісами, так що складаються до середини. Коли дитина спить, чи піде на прохід, можна зложити кліточку і поставити десь у кутку, де займе зовсім мало місця.

Я розложила кліточку і вистелила в середині долітку пушистим ліжником. У клітці розкинула забавочки і як малий збудився, зараз положила його в кліточку. Розуміється, стрінула з великим протестом. Став, сперся об поручча, скривив губки і почав плакати. — Та по двох днях протестів привик до своєї загорода, а незабаром почав і тужити за нею. Як тільки вернеться з проходу, простягає ручки до кліточки Там його світ. Гумова ляля, червона велика киця, медведик Бурцьо, песик, фуркальце, шпильки від ниток та калатала. Є заняття на яких дві години. Я тоді зовсім вільна і спокійна. Дитина не вилетить, не впаде, не потовчється і не візьме нічого непотрібного. Можу навіть вийти з кімнати і взятися до якоїнебудь праці.

Малий просиджує в клітці цілий ранок, від год. 6-ої до 11-ої. Він грається забавками, ходить навколо поручча і щось собі розказує. Відтак спить. Цілісінки ранок маю вільний час. Навіть тоді, коли мати має заняття поза домом, може лишити дитину у клітці і є певна, що дитині не станеться нічого злого, і що дівчина впорається на час з обідом. По проході пополудні сидить дитина знов у клітці. Увечері вже можна освободити малого невідьника і погратися з ним.

Загорода для маленьких дітей має дуже багато добрих сторін. Передовсім те, що дитина не лазить по підлозі і не збирає всего пороку. Дитина вироблює собі мязи ніг і вчиться самостійности. Варто приглянутися як 10-місячне немовля зближається рачки до драбинки, хапається за щаблі й підноситься поволі й обе-

Загорода для немовлятка, що вчиться ходити.

режно. Нарешті стоїть уже і вдоволено підсміхається. Цієї руханки мязів не переведе доцільно дитина на ліжечку з сіткою — бо м'яке ліжечко подається. Відтак приходить перші кроки навколо кліточки. Дуже обережні, повільні. Мале придержується обома руками. Але незабаром кроки вже більші, дитина помагає собі вже тільки одною рукою і ходить довкруги.

Я сама переконалася, що кліточка це знаменитий винахід. Вже по кількох днях була я дуже вдячна своїй знайомій німці за добру раду. Навчена власним досвідом, раджу всім мамам справити собі для своїх потіх загорода. Невеличкий це видаток. Кожний столір — навіть сільський, зуміє збити чотири драбинки та получити їх завісами. А кожна мама буде нацвпо вдоволена і заощадить собі клопоту та коптів з удержанням няньки.

Ольга Попович

ВЕСНЯНИ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20. Тел. 7-51. БОІМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Василь Кіт, Тамніко, Мексик. Часопис висилаємо. Гроші одержали. Заплачено до кінця березня 1934.

Українське Мистецтво, Вінніпег. Висилаємо альбом узорів та обі книжки. Гроші одержали. Заплачено до кінця травня ц. р.

Галя Желішкевич, Сіфтон. Адресу змінено. Чекаємо.

Т-во Лесі Українки, Гаффорд. Шкода, що Ви не реклямували в час чисел. Подайте нам числа, які Вам бракують до річника.

Т-во „Доньки України“, Монтреаль. Передплату одержали. Заплачено до кінця березня 1934.

Т-во ім. Лесі Українки, Віндзор. Передплату одержали. Заплачено до кінця ц. р.

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ

ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 3.

ЩО ЦЕ ТАКЕ — КЛЮКВА

„Клюква“ читаємо на жовтій етикеті невеличкого слоїка. Слоїк замикається на металеву покритку, яка щільно закручується. В середині джем. Густий, темновишневий, солодкий із квасним присмаком. І все це з клюкви.

Що це таке клюква? Джем у слоїчку виконує кооператива „Продукція“, Львів, Ринок 36. Треба там запитати.

Мене приймає молода, „хемічна“ інженірка, Стефа Рудакевич. Вона провадить технічну сторінку виробництва. З приємною усмішкою пояснює. „Так, клюква, це ягода в нас невідома. Росте вона на Волині й на Поліссі. По лісах. Подібна трохи до наших годів. Зрештою і в нас продають її, на ринку, під назвою „журавина“. Але ще не привикли її уживати.“

„Чому саме вирішили Ви перероблювати клюкву?“

„Ми хочемо впровадити щось нового на наш ринок. Помогли нам у цьому склади „Народньої Торговлі“, яких є кілька на Волині. Вони звернули нашу увагу на сирівець, та допомогли нам його в осені закупити.“

„Чи Ваша кооператива продукує також інші перетвори?“

„Цього року випустили ми мармеляду з яблук і повила зі сливок, окрім цього джему.“

„Чому саме називаєте це джемом, а те друге мармелядою?“

Панна Стефа всміхається вибачливо. „Поміж одним і другим є суттєва різниця! Мармеляда — цїпка. Її можна краяти ножем. Вона має в собі стільки цукру, скільки найменше його потрібно для консервації овочів. А джем рідкий. Джем зближений уже до конфітури. Він має в собі стільки цукру, що й овочів.“

— Якого цукру вживаєте до переробки овочів?

— Попри цукор також і глікозу. Це є хемічно перероблена солодка рідина, яка повинна властиво вживатися до всяких перетворів, навіть при домашніх конфітурах. Вона ніколи не цукроватіє. Отже ця небезпека при заварюванні глікозою є виключена.

— То значить цукроватіння не боїтеся. А не маєте інших труднощів при заварюванні? Знаю, що наприклад краску або смак овоча в перетворі зберегти дуже тяжко.

— Очевидно. Але для цього відбуваються з кожною партією овочів пробні варки. Щойно тоді, коли знайдемо таку пропорцію, щоби смак і вигляд вивару був відповідний, приступаємо до роботи.

— Кажуть, що для доброї краски вживають фабрики домішки іншого дешевого овоча, наприклад бурака.

Панна Стефа знову всміхається. — Ні, це хіба підчас війни таке бувало. Із того часу лишлася в публіки привычка питати завжди за червоною, себто крашеною мармелядою. А ми найрадше продукуємо мармеляду в природній красці, т. зв. „зелену“. Вона може не така приманлива на вигляд, як червона, але зате не є крашена.

— А чим красите червону мармеляду чи джем?

— Джем із клюкви зовсім некрашений. Я вже згадувала про те, що він має в собі високий відсоток цукру, отже не мусить виварюватися. Тому й не тратить краски. А червону мармеляду красимо спеціальною краскою, т. зв. алькормесом. Це є краска абсолютно здорова, ідальна і строго контрольована відповідними чинниками.

— Де збуваєте Ваш товар?

— У складах „Народньої Торговлі“ передовсім. Всю нашу варку ми вже майже випродали. Приготовляємося тепер до нового сезону.

— Що думаєте продукувати цього року?

— Хочемо використати всі сезонні овочі й ягоди. Перш усього вишні, малини, морелі й яблука. Потім повила зі сливок, які мають великий попит.

— Значить, розбудовуєте виробництво?

— Звісно! Не можна-ж стояти на місці! Минулий рік був тільки пробний і показав нам, що маємо добрі вигляди. Сирівець маємо у наших галицьких чи волинських садах, фабрику приспособимо тепер для більшого руху й лише працювати.

Всміхаюся і я тепер. Щиро стискаю руку панні Стефі й виходжу задоволено з кімнати. Вдоволення тим, що ось розбудовується обережно й успішно нова галузь виробництва та ще й тим, що маємо уже стільки діловитих, молодих жінок...

Л. Б.

МЯСО ДОМАШНЬОЇ ПТИЦІ

Своєрідне положення займає у нас домашня птиця, як столовий продукт. Найчисельніший її продуцент, селянин, споживає лише мінімальну кількість мяса птиці. Лише в дворах та парохіях бачимо часто дріб на столі.

Розмірно більше мяса птиці споживає міське населення, але в містах головним споживачем дробу є жидівська людність і то всі її верстви.

Розмірно менше птиці споживає християнська людність. Причина цього та, що: 1) й досі панує погляд на птицю, як на люксусовий продукт, 2) багато споживачів християн не доцїнює птиці, не здаючи собі справи з її відживчої вартости, а вренті 3) людність християнська назагал дуже неекономично використовує птицю в кухні і тому вона пераз може видавати ся дорожчою, як щоденна страва.

Погляд, що вся домашня птиця є люксусовим споживчим продуктом, є помилковий, бо ціна мяса птиці, порівнюючи з ціною мяса інших домашніх тварин, є зовсім приступною. Колиж узагальнюємо і багатьох випадках вищу відживчу вартість мяса птиці, то мусимо прийти до переконання, що купуючи птицю, заощаджуємо на своєму здоров'ї й кишені.

Від мяса, як і від кожного споживчого продукту вимагаємо не лише достаточної кількості поживних річєвин, але й доброго смаку.

Якість мяса різних родів птиць не є однакова. Як це вже було згадано, мясо курей і індиків має в собі багато води, білків і екстративних річєвин та солей, а товщу має розмірно невеликий відсоток. Зате мясо водяної птиці є багате на товщу. Годовані гуси вказують величезний відсоток товщу, бо мають здібність підчас годовання перетворювати в товщу не лише корми, а й частину свого мяса. Ріжниця в якості мяса поодиноких родів птиць, вказує для кого яке мясо більше надається.

Найбільше білкових складників находимо в мясо курей та індиків. Білки, як відомо йдуть на будову тіла. Отже для дітей, що ростуть, для хорих, яких організм потребує легкої страви, для людей працюючих умово, тобто виснажуючо нерви, особливо корисним буде ніжне мясо курей і індиків, багате в білки та екстративні річєвини.

Мясо водяної птиці, багате на товщу, травиться дещо довше. Як мясо багате на товщу, — що є потрібний для підтримання температури тіла й утворення енергії для фізичної праці — надається воно добре для всіх тих, що працюють багато на повітрі фізично, тобто для робітників, спортсменів, і т. ін.

Крім того якість кожного роду птиці, як споживчого продукту, залежить ще й від віку птиці, степеня її вгодованости, підготовки до убою і відповідного оброблення після убою і т. ін.

Міський споживач, купуючи принагідно птицю на торзі, якщо не має відповідної вправи, дуже часто ніби то за дешеві гроші купує птицю, яка в дійсності коштує його дорого, бо є малоцінним, нефахово підготовленим продуктом.

Ідучи на зустріч консументові, „Маслосовоз“ урухомив у Львові птахомясарню і зорганізував у Львові продаж битої птиці, завдяки чому міський консумент вже не потребує більше ризикувати і має можливість набувати добрий продукт за справедливою ціною.

Др. Євген Тамашевський.

ПАРНИКИ

Відкриття вітамінів, це найкраща сторінка сучасного відживлювання. До року 1910 думали дослідники, що вистачить достатити організмові певну кількість: білковини, товщі, угловоднів, та мінеральних солей, — а організм буде здоровий.

Але деякі недуги, що виступали в певних околицях і пародів дали нагоду розслідувати їх причини. Незабаром показалося, що не бакції є причиною берібері, шкорбуту, рахітіс, а недостача певних життєвин, які названо вітамінами.

Джерелом вітамінів є по більшій частині ярини й овочі. Тому в останніх часах, щораз більше значіння приписуємо яринам та овочам, бо перекоцуємося, що ярини можуть запобігати деяким недугам і уздорювати організм.

Управа ярин є найбільше поплатною галуззю домашнього господарства. 300—400 m^2 землі вистачає на прожиток родини, зложеної з 6 осіб. Заняття в городі приємне і відповідне для кожного віку.

Дуже багато ярин, що довго розвиваються — треба висівати ранньою весною, щоби у відповідний час дозріли. А що в нас весна буває холодна й химерна — вчасно висіяти насіння не найшло би в перших стадіях розвою відповідних умовин життя. Тому стараємося скоротити час вегетації — сіємо і плекаємо їх у штучно створених умовинах — аж поки не прийде можливість висадити приготовану розсаду на грядку.

В тій цілі закладаємо парник. Є це чотирикутна скриня, нагрівана з низу обірником, а прикрита вікнами. Парник дає нам можливість виплекати вчасну і здорову розсаду і приспішити її розвій на 6 тижнів, при чому дає ніжнішу і смачнішу яринку.

В половині березня вибираємо соняшніе й затишніе місце під парник. Виконуємо діл на 1.50 m широкий, 3 m довгий, а 60 cm глибокий. Діл, вистелений соломою, викладаємо рівно свіжим кінським павозом і притолочуємо ногами раз коло разу, щоби не творилися заглибини в ньому. Верстви навозу перекладати соломою або сухим листям; парник не буде сильно нагріватися і тим самим винищувати розсаду.

На втолочений навіз ставимо скриню, якої зовнішні боки треба обложити навозом на $\frac{1}{2}$ m широко. Скриню збити з грубих дощок. Північну сторону зробити вищою, щоби вікна наклонялися до полудня й могли користати з прямого соняшного проміння.

До полудневої сторони парника прибиваємо на краю листву, щоби вікна не зісувалися. Поміж вікна примістити також листву, щоби щільно приставали. Вікна зроблені з м'якого дерева мусять щільно приставати. Найвідповідніший вимір вікна є 1 $\times$ 1.50 m . Листівками ділимо їх на повздовжні смуги, в які вставляємо, а радше всуваємо шпоби (щоби не кітувати). Від північної сторони вкручуємо колісця, щоби легше було їх для вітріння відхилювати.

Наложивши гною, прикриваємо скриню вікнами, солом'яними плетінками і чекаємо 4—5 днів, щоби парник нагрівся. Якщо виходить із нього пара, знімаємо вікна, обірник притолочуємо, бо зле втолочений обірник і за сухий — скоро плісняє, перепалюється, а при тім сильно осідає. Опісля насилаємо верству землі, грубу на 25 cm .

До парника годиться добра компостова — перегнила земля. Коли такої нема, можна взяти добру городову землю, перемішати з піском і перегнилою, ли-

стяною землею. Компостову землю пересіяти і вимішати з піском, насипати рівно, вважаючи, щоби не був за великий відступ від вікон, бо тоді рослини витягаються надто до сонця. Колиж за малий, тоді припалюються листки до шкла.

Другого дня, коли земля нагріється, висіваємо насіння. В погідний соняшний день знімаємо вікна і визначаємо поля під засів. Дощинкою витиснений рівчик відмежовує їх. Підчас висіву треба звернути увагу на рід ярин. Такі як: капуста, калярепа, кель, карафіоли перегороджуємо відмінами, як салата, цибуля, помідори чи цвітами, — щоби не вимішалися розсади. Рівнож ці розсади, що високо виростають, висівати від північної сторони парника, щоби не кидали тіні на сусіднє поле.

Помідори, огірки люблять тепло, тому добре сіяти їх осібно, щоби інші розсади через надмір тепла не витягалися. Насіння сіємо рідко, бо з густо висіяною розсадою багато клопоту, треба продирати і пересаджувати рідше на вільні місця. На краю кожного поля застромити табличку з написом, яка це ярина й коли засіяна.

Насіння присипане тонкою верствою землі, приплекане рукою, зрошуємо легко літньою водою, бо вогкість сприяє рівномірному кілкуванню. Як довго насіння не посходить, вікна прикриваємо плетінками — потім провітрюємо легким підхилюванням вікна з північної сторони парника. В теплі години вполудне провітрювати сильно, а навіть цілком відкривати парник. Вмілим провітрюванням зміцнюється рослина, а пересаджена, скоро приймається.

Розсаду плекаємо 4 тижні, — коли виростуть дві парі листків (не рахуючи прозябів) вибираємо її з розсадняка на грядку. Стара переросла нічого не варта — не приймається добре і з неї не буде гарної ярини.

В ранніх годинах треба скроплювати розсаду літньою водою. Підливати слід обережно. Надмір вогкості шкодить. Розсада підпадає різним хоробам, а навіть вигниває. Поверховно просохла земля не потребує підливання, якщо спідна верства зберегла вогкість — тоді вистачає скропити, зросити листки рослини. Земля не висихає в парнику рівномірно. Горішні смуги скорше висихають, як долішні — тому при підливанні треба звернути бачну увагу на те, коли і скільки води потребує земля.

Вибирати розсаду й висаджувати можна найкраще в пополудневих годинах. Скроплює розсаду підважити і вибирати обережно разом із землею, щоби не прорвати дрібних корінців. Розсаджувати лише здорову розсаду. Переховувати в тіні, а в часі посухи мачати корінці в мішанині гноївки з глиною. У відповідній віддалі розміщувати рослини, а посадивши, підляти кожен зосібна водою. Уважати, щоби корінці не позагиналися. Розсада добре посаджена і сейчас підлята приймається скоро.

Добір ярин до одного парника.

Цибуля: житаєська.

Морква: нантейська.

Горох: карловий „Чудо Америки“, Майовий найранший ви-сокопенний „Телефон“.

Капуста: вчасна ерфуртська.

Помідори: Люкулос, Чудо торгу, вчасні Спарка.

Салата: Королева майова.

Редьківця: „Non plus ultra“, Сомпель леду.

Карафіоли: копенгагські, вчасні ерфуртські і ґрунтові ерфуртські.

Із виставки Льва Геца у Львові:
Ольга Ціпановська підчас побуту в Домбю.
(Рисунок олівцем).

Важне для Філій Союзу Українок!

На всеукраїнський жіночий Конгрес готуйте моделі-ляльки в народньому вбранні.

Стеляжі ляльок (тулуби) з рухомими членами (без голови) можна замовити в кооп.

„Українське Народне Мистецтво”

Львів, Ринок 39

Стеляж (лялька) висока на 50 см. без голови коштує 5.55 зол.

КОНКУРС НА РУЧНУ РОБОТУ.

Пригадуємо, що речинець його добігає до кінця! Треба викінчувати все, що почате й надсилати чим скорше до Редакції „Нової Хати”. Повторяємо: всі роботи, виконані нашими стібами й українськими взорами можуть ставати до конкурсу.

Нагороджені роботи та найкращі з пенагороджених будуть поміщені в „Новій Хаті”.

Продовжуємо речинець конкурсу до 15. квітня ц. р., щоби журі могло розглядати якнайбільше предметів. Отже викінчуйте й надсилайте!

КРОЇ ДО ЛІТНИХ БЛЮЗОК

можна замовляти в адміністрації часопису. :-:

I., II., III. величина коштує . . 1.95 зол.
враз із пересилкою.

Із подвійними рукавами (короткими й довгими)
2.45 зол.

Адреса: „НОВА ХАТА”, Львів, Ринок 39.

ДИТЯЧІ КНИЖКИ

Може хтось назве це „археологією” писати про книжки, що виходили перед сімома або й більше роками. Тим більше, що тепер виходять раз в раз нові дитячі книжечки тут у нас в Галичині. Однак про книжечки Видавництва „Світа Дитини” та „Золотої Бібліотеки” згадували вже не раз на сторінках „Нової Хати”, тоді як про „книжечки з України” мабуть ніхто не писав, хоча ці книжечки заслуговують на увагу.

Маю на думці книжечки, видавані Державним Видавництвом в 1927—1930 рр., в більшості з ілюстраціями Я. Леуса. Подовгуваті книжечки з пестрими малюнками, з великими кольоровими буквами.

З авторів цих книжечок найцікавіший є Юрій Будяк. Це давній знайомий, ще з Молодої України. (Олени Пчілки і галицького „Дзвінка”). З його найновіших книжечок найбільш улюбленими є: „Мое телятко”, „Зозуля регедзуля”, „Дитячий ярмарок” (з дуже невдатними ілюстраціями), „Ледека з далека” і „Мак та жито”. Темою усіх цих книжечок є життя дітей, звірят, птичок і рослин. „Робітний день” малої пастушки („Мое телятко”), дитячі іграшки в несприятливості батьків („Дитячий ярмарок”), прекрасний опис весни з оповіданням про легкодушну зозулю, мандрівки лелеки, чванькуватість маку перед скромним житом. Форма поезій прекрасна. Багатство ритмів, нерівних, рвучких як стрибки діточі, чиста мова, невисукані але кольоритні образи, під дитячу психіку підхоже малювання звуком.

Крім тих книжечок варта познайомитися зі збірочками цього ж автора п. н. „Маленьким діткам” (1927) і „Співаночки-стьожечки” (1928 р.). Деякі пісні з цих збірок передрукували вже наші галицькі дитячі часописи (Дзвіночок — „Чукалки”). Всі пісеньки дуже подобаються дітям і незвичайно легко западають у пам'ять. Своїм багатством ритмів виробляють почуття ритму вже у найменшій дитині.

Другим цікавим діточим письменником є Олесь Донченко. Темою його поезій є теж діточий побут: „По губи”, „На пасіці”, „Страхопуд”. Вірш легкий, мова гарна і чиста, — незамітна, як і в Ю. Будяка, тенденція: пошана для праці.

З інших, менше у нас відомих діточих письменників Радянської України заслуговують на увагу: Наталя Забіла — написала книжечку п. н. „Мушки”, Валеріян Поліщук — своїм дуже гарно ілюстрованим „Бездриком кумедриком” (про життя мурашок), врешті Павло Тичина з модернізованою перерібною Івасика Телесика. (Щоправда, давний Івасик Телесик — і в казочці, і в драматичній перерібі Олесь, більше подобається дитині).

Наведені книжечки вільні від усякої політичної тенденції, замінні гарною мовою, чим корисно відбивають від наших галицьких видань.

Корсети, Корселети, Лічнічі пояси, Нагрудники

і всі корсетові додатки продає детально по виїмково низьких цінах

„G O R S E L E T”

вул. Собіського 2 (площа Марійська 10).

Увага на фірму й число дому.

Вже надійшли останні новинки сезону весняного й літнього на сукні, плащі, по небувало низьких цінах. Просимо переконаватися без примусу купна, що найдешевшим джерелом закупу всіх баватних товарів є лише

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ
ул. ГАЛИЦЬКА 15.

Увага: Як премія при закупі товару додаємо білети до міських театрів і всіх першорядних кін даром.

НА КОНЦЕРТИ Й ШКІЛЬНІ СВЯТА

Конче нам потрібний народний стрій! Шевченківський концерт уже близько. Хочемо, щоби естрада замерехтіла різнобарвним килимом народніх стрій, тоді коли по ній поплине Кобзареве слово.

А діточі шкільні свята? Згадаймо, не тільки маленькі, різнобарвні хори, або невеличких декляматорів. Але також діточі шкільні ігрища та руханкові вправи. На зеленій мураві замиготять стрічки, задзвонять намиста та покотяться червоні шаравари — скільки то материнських сердець тоді радісно забеться!

Користаймо з конкурсу на стилевий народний одяг, щоби його нагородженими зразками заповнити концертні салі!

Кооп. „Українське Народне Мистецтво” виконала вже пробні зразки, ілюстровані поруч на світліні. Оба полтавські строї, запроєктовані Оленою Кульчицькою, незвичайно стилеві; перший зі спідницею, видержаний у синіх відтінках, другий із плахтою, в червоних із жовтим. Кожний із них виконаний у трьох величинах (I, II, III) на всякий ріст, а красками достосований до кожної вроди. Взорі сорочок і спідниць різні — можна вибирати.

Стрій цей коштує недорого. Ціна його хитається, залежно від якості матеріялу (перкаліна, бурунчук, сатина, оксамит) та багатства вишивки (на рукавах, на придолі). Перший стрій (зі спідницею) коштує — 45—70 зол. Другий стрій (із плахтою) — 55—85 зол.

Чепурний народний стрій для 10-літньої дівчинки.

Із нагороджених проєктів стилевого народного вбрання:
Олена Кульчицька: Дві дівчині.
Перший стрій зі спідницею, другий із плахтою.

Діточий стрій зложений дещо інакше. Для руханкових виступів корсетка дівчаткам невідгідна. Тому краще відкинути її зовсім для діточого вбрання, зберігаючи тільки засадничі його предмети, сорочку, крайку й спідничку, чи шаравари. Ось на світліні поруч зразкове вбрання для дівчинки: сорочка зв. „Ле-сею” (тим самим узором мала вишивану сорочку маленька Леся Українка), квітчаста спідничка, крайка, вишиваний фартушок. На голові вінок, на шії намисто зі стрічками.

Стрій для хлопчика подібний. Складається з вишиваної сорочки (перід, комірець, дуди), крайки й червоних або синіх шараварів.

Ціна його хитається теж залежно від якості матеріялу (перкаліна, бурунчук, перкаль, шалінова матерія). Стрій для дівчинки коштує 21—36 зол., для хлопчика 18—25 зол.

В ціні цих народніх стрій необиято взуття. До жіночого народного строю конче потрібно червоних, або зелених чобітків. Коли їх немає, заступити їх звичайними чорними або червоними лодочками. В літі одягати їх на босу ногу або панчохи тілестої краски, а в зимі добирати відповідних панчіх. До першого строю підходять темносині, до другого вишєві.

Строї виготовляємо на міру й на замовлення. Замовлення з провінції виконуємо за післяплатаю.

ЗАЧІСКИ Й КАПЕЛЮХИ

Кажуть, що кожна зміна в моді викликана непередбаченим випадком. Навязуючи до цієї сентенції, оповім Тобі, кохана, смішну історію.

Якась мала модистка, по чудовім дансінгу заспала і не встигла на час прийти до магазину. Перелякана і задихана вбігла до робітні й наткнулася зразу на головну управительку. Покірно піднесла очі на грізну шефову. Суворий її погляд бистро оббіг малу постать модистки і дивно... поволи набрав відтінку зацікавлення. Потім змінився в критичну, уважну задуму, малий нотес і олівець знайшлися у фатових руках і кілька начеркнених ліній дали ідею до великої зміни у жіночій моді. Капелюшок зісунений в поспіху на зад голови, відкрив чоло дівчини, а кучері розвіяні в бігу, так прекрасно обрамовували край зужитої вже „велюрки". Цілість така була нова й оригінальна, а личко молодечо невинне!

І такий, можливо, був початок перевороту у капелюшній моді, що саме починається. А виступає він далеко яркіше, як усі інші великі новини в сукнях чи плащах. Пересунення капелюха змінює вираз лиця і тимсамим витворює відмінний жіночий тип. Не будемо вже мати клопоту з тим самим „черепушком", якого годі було вдержати, бо все вистачав тільки на половину голови. Капелюх уберемо таки на голову, крису піднесемо до гори, чоло покажемо відважно людям, зі задку накрутимо кучерів і коли поглянемо до дзеркала пригадаємо собі наші шкільні часи, але ще ті з народної школи, з тою різницею, що нема гумки під шиєю і що ми вже... навіть по натуральнім зїзді.

Але, як у всьому, так і тут знайдемо компроміс. Не всіх жінок обділила природа бездоганним чолом і очима мадонни. Ті з менше класичними носиками задовольняться легкою „бретонкою". Криса зпереду відігнута тільки легко, зі задку вище. Або виберуть собі круглий альпейський капелюшок, який можна вбрати скісно на частину чола.

На кожний случай передумовою модного капе-

люха є плоска головка з легкою крисою, яка заходить глибоко на зад голови і легко спочиває на кучерах. На чоло дозволені кучері тільки тоді, коли воно на стільки високе, що навіть і тих кілька волосків його не принизить.

Мягка лінія капелюха потягас за собою консеквентно і легкі матеріали до модного фасону. Тому раджу Тобі, кохана, вибери собі легкий фільтр, оксамит, легкий атлас, або легку соломку, або вкінці тафт, бо всі вони модні. Фільтр і соломку прибираємо рипсовою стяжкою, оксамит плоскими перами, а шовк гарноукладеним стеблом в смужки або квадрати.

А як найдеши у маминій шафі заховане струсіне перо, або гарний раер, то добре придисися, чи не можна би ще його використати, бо кажуть, що й вони повернуть до ласки пані моди.

В тісному зв'язку з капелюхом стоїть зачіска. І тому і в зачісках зайшли засадничі зміни. Зачесане з боків голови волосся, укладаємо зі задку в кучері, які обрамовують шию, декорують відслонене зовсім або частинно ухо і після вподоби сягають навіть до висоти пів голови. До добре випрацьованої зачіски konieczним додатком є власне кучері і тому вже не витинаємо так немилосердно нашої гушавини, а власне плекаємо довші космики, які завінені в тендітні кучері так мальовничо обрамовують край модного капелюха. Чоло повинно бути при модній зачісці зовсім вільне і незасло-нене рипсовим дотепер „зубом", але дозволені в малі кучері в кутиках, а навіть один химерно уложений на самій середині.

Видиши, кохана, дійсно клопіт, треба уважніше і критичним оком оглянути свою голову і серйозно застановитися над вибором модного капелюха і відповідної до нього зачіски.

Орися.

З днем 1. березня ц. р. переніс я свою роботу
з вул. Коперника 16 на пл. КАПІТУЛЬНУ 3, 1. п.
та вже дістав журнали мод на 1935 рік.
Футра виконую скоро, солідно й дешево.
Приймаю до переховання на літній сезон
у спеціальній кімнаті - холодильні. Особистий
надзір.

ЮЛІАН ГЛУШЕВСЬКИЙ

Робітня футер. пл. Капітульна 3, 1. п.

ОБГАЧКОВАНІ ШТАНЯТКА

На ці штанятка до забави добре взяти якусь продушну канвову тканину, рідке сільське полотно, або панаму. Крій на кожну величину можна замовити в адміністрації часопису.

Штанятка (обгачковані довкруги шовковою ниткою) у двох відтинках, Мадам Дюбаррі або ляцети „Трикутника у Колі“.

Скроїти штанятка після крою, додаючи пів сантиметра на шов. Загнути того пів сантиметра, щоби повстав рубець. Обгачкувати: перший ряд синьою або червоною ниткою, зложений із ненавиваних стовпиків, вбиваних що пів сантиметра. Одного разу вбивати далеко, так щоби стовпець обхоплював цілий рубець, а другого разу коротший, до половини рубця. В рогах треба вбивати кілька стовпиків в ту саму дірку.

Тепер виріз шні, рукавів і ніжок обвести ще другим рядом білого або беіге шовку. Другий ряд робимо в слідуючий спосіб: вбити гачок в очко попереднього ряду, перевести нитку поверх ланцюшка, перетягнути очко й задержати на гачку, вбити його в слідуюче очко (беручи завжди верхню нитку ланцюшка), знову витягнути ключку і замкнути тепер три очка, що знаходяться на гачку.

Бічні шви штанят та на раменах обвести ще одним рядом ненавиваних стовпиків теж із білого або беіге шовку.

Виріз шні, рук і ніжок обвести ще третім рядом ненавиваних стовпиків синіми або червоними нитками. З обох боків пазухи зробити три дірки для гудзиків і пересилити їх синім або червоним шовковим шнурком. На долині в кроці примістити три гудзики.

Поясок це смуга матеріялу, довга на 60 см., широка на 4 см. Обрубати довкруги таким самим рубцем як при вирізі.

Спряжка при пояску звичайна, металева, обведена стовпиками в одній красці.

Затверджена через Мін. В. Р. і С. П.

ШКОЛА КОСМЕТИЧНА

ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН

У ЛЬВОВІ, ОССОЛІНСЬКИХ 13

під керівництвом лікаря-дерматолога дає право
отворення косметичного кабінету в цілій Польщі.

Шовкові ПАНЧОХИ висортвані, в найкращій якості по
1.95 зол., матові 2.50 зол., РЕФОРМИ 85 гр., КОМБІНА-
ЦІЇ 2.50 зол., СКАРПИТКИ мужеські 60 гр. і т. п. поручає

МАГАЗИН ПАНЧІХ „МАНОН”

ул. Шайнохи 1. (ріг Коперника).

ДО
РУЧНИХ
РОБІТ

ВОЛІЧКА Й ВОВНА
ТРИКУТНИК У КОЛІ

М'ЯКІ, ВИДАТНІ,
ТРИВАЛО КРАЩЕНІ
35 РОДІВ У
1539 КРАСКАХ

Фабричний у Львові: пл. Галицька 2
Заступництво: ул. Ягайлонська 20-22

Ч. 1.

На блузочки до костюмів
найкраще купувати волічку

„MADAME DUBARRY“

Мягкі, пастелеві краски.
= Шовковиста нитка. =

10 дека коштує 2.90 зол.

у КРАМНИЦІ „У. Н. М.“

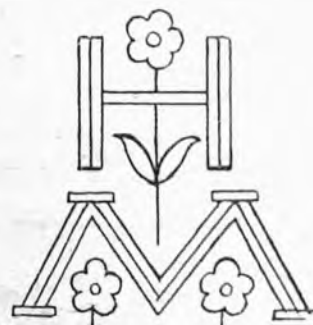
ЛЬВІВ, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку.

Ч. 1, 2. Підборідки, виконані з тонкого льняного полотна. Вишивані гладдю, стебнівкою і гудзками. Гладь і стебнівка в яснішій, гудзки вишивані темнішою краскою. До кожного підборідка є подібно вишивана торбинка в якій його можна сховати.

Ч. 3. Вишивка з підборідка ч. 2. у природній величині.

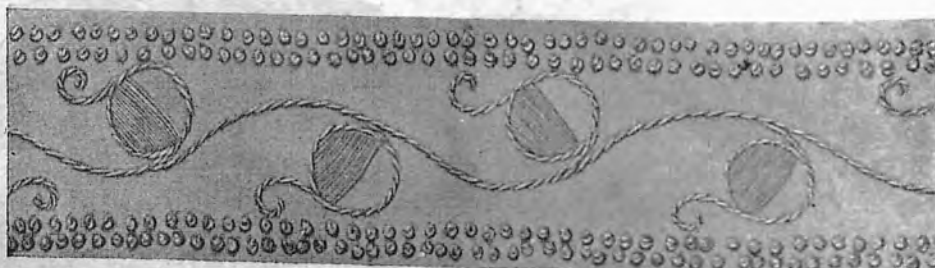
МОДНІ МОНОГРАМИ:

Н. М. виконаний стебнівкою в одній красці.

Буква В виконана водним стібом.

Ріжні монограми
можна замовляти в Адміністрації.

Ч. 3.

Р О Б О Т И

для наших найменших

Ч. 4. Комплет для немовлятка. Подушка, накривальце на візок і суконочка з блакитної флянелі. Вишивані темнішою синьою та жовтою краскою. Взір можна замовити в адміністрації часопису за надісланням 1.— зол. поштовими значками.

Ч. 5. Практичний матрацик для немовлятка. Зверху застелений білим простиралом, якого долішній кінець загинається. До матрацика прикріплений поперечний пасок, до якого пристібується долішній кінець простирала, так що дитина не може відкритися.

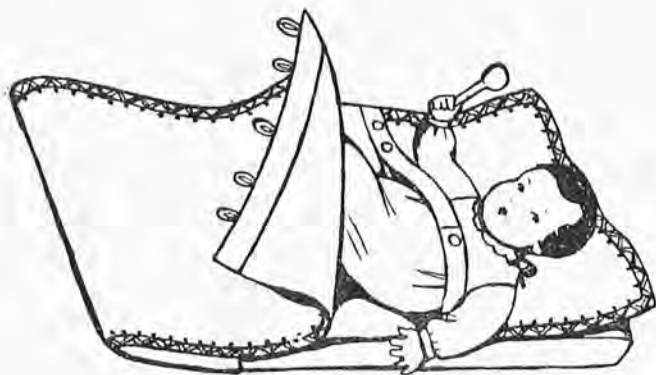
Простирало обведене довкруги вузькою зубчастою вишивкою (гл. взірці на ст. 24).

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

СОРОЧКИ ДО НАРОДНОГО СТРОЮ
вишивані стилевими полтавськими зорами

у КРАМНИЦІ „У. Н. М.”
ЛЬВІВ, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Жіночі (I, II, III. величина) . . . 18—25 зол.
Діточі, готові й на замовлення . . . 15—18 зол.

Ч. 5.

Ч. 6. Комплет для дівчинки, вишиваний полтавськими мотивами. Подушка до візочка, накривало, плащик із шовкового рипсу білої, або кремової краски. Рожеві квітки (гл. взір ст. 25) покидані здовж рубця, головками до гори. Плащик лямований рубцем рожевої краски. Так само подушка й накривало мають вставки з рожевого рипсу.

Ч. 4.

УСІ ПРИБОРИ до шкільних ручних робіт
як нитки, канву, полотно, панаму
можна дістати якнайдешевше в крамниці

Кооп. „УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИ-
СТЕЦТВО”, Львів, ул. Косцюшки ч. 1.
::: (Нар. Гостиниця). :::

Ч. 6.

ІЗ ВЕЧЕРНИЦЬ „ОСНОВИ“

П. Наталіє Чолій із Коломиї, відзначеній за найскромнішу й найелегантнішу сукню із Всестудентських Вечерниць, припала нагорода — ушиття сукні в робітні „Труду“. Ось вона в тій вечірній сукні з білого сатену, вузькій і прилягаючій. Виріз коло шиї й рукавів обведений прозраною плетінкою із вузьких тасьм того самого матеріалу, неначе тонким мережевом. Ззаду глибокий виріз, придержаний лискучою брилянтовою спряжкою.

ВЕСНЯНИЙ ОДЯГ

Пора весняних одягів та їх доповнень, це справа, яка інтересує в часі зміни сезону і найскромнішу жінку.

Потрібно плаща і костюму.

Костюм на весну це найвідповідніше вбрання, в ньому виглядає зручно й легко та елегантно. Тому найрадіше справляємо його, хоч плащ є також дуже потрібний, особливо на пополуно, коли треба вдягнути під нього візитову суконку. Тому господарна жінка, щоб не обтяжувати свого бюджету параз двома більшими видатками, справляє одної весни плащ, — другої костюм.

Матеріали на нову весняну гардеробу вже є по складах та виставах. Тому вже можна заздалегідь розсмаковуватися в красках та якостях.

Весна заповідається для верхніх одягів під знаком краски *beige* у всіх відтінках аж до брунатної найтемнішої. По виставах лянають склени краску попелясту в англійських матеріалах, хоч про це я нічого не встигла перепитати в закордонних журналах.

Крім цих красок королевою весняної, а радше літньої моди буде краска *bleu* також від найяскравішої до найтемнішої аж гранатової включно.

Плащі, — з оригінальним, гладким, застігнутим під шию, або маленьким стоячим коміром; часто з перелинками, більшими або меншими; рукави все ще є головною декорацією одягу, натомість зникають еполети, та поширювані рамена.

Наймодерніший костюм — це жакет тричверти довгий, вільний, саковатий, застігується під шиєю на один ґудзик, часто без коміра, і отвирється над ярко келіровою блузкою, в крати, паси, гороз, і т. п. До такого жакету належить гладка спідниця запинана на боці на ґудзики, (не забувайте, що обов'язково деревляні). Модним є також комплект із сукні й жакету тричверти, — дуже практичний на пополуно.

Англійські костюми теж модні, тоді вони короткі, в поясі втінані. Блузки до костюмів застігуються високо під шию, та є звичайно з короткими рукавами.

Стефа.

Вовни, шовки, полотна поручає по найдешевших цінах

ТАНИЙ СКЛЕП

З. ЗАЛЄСЬКИЙ

Львів, Галицька 8. — Тел. 58-42.

ДІМ ШОПЕНА

Львів, ул. Сикстуська ч. 11.

Фортеп'яни, п'яніна, фісгармонії

краєві і заграничні — нові й уживані

ґрамофони й плити на догідні сплати

Відомі англійські ґрамофони й плити „His Master's Voice“

Найновіші моделі паризьких корсетів. Патентованих монополій закупила робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуваннями.

Всі вживають лише

ЦИКОРІЇ „ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики
„Суспільний Промисл“

У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2.

ТАПЧАНИ, КЛЮБИ, ФОТЕЛІ ДО СПАННЯ, матраци, декорація нутра та комплетні урядження: їдальні, спальні, кабінети, сальони, комбіновані кімнати після найновіших заграничних зразків

поруває

віденська вирібня тапіцерсько-столярська

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79.

П. Марії Чижович, нашій „расовій“ українці, очевидно дуже до лиця в вишиваній блузці. І то в блузці, призначеній кооп. „Українське Народне Мистецтво“, на „расовий“ конкурс Всестудентських Вечерниць.

Біла крепдешина, вишивана дрібно хрестиковим узором. Взір у чорній і червоній красці. Три низки червоних коралів.

П. Марія Сокіл носить до чорного костюму яркий коліровий джемпер. На чорному тлі біжуть поперечні хвилясті чорні й білі смуги. Плетений на дрютах.

НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

ФОТО-СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 1, Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлини і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлини для легітимацій виконується за одну год.

ШИРОКІ КОМІРИ

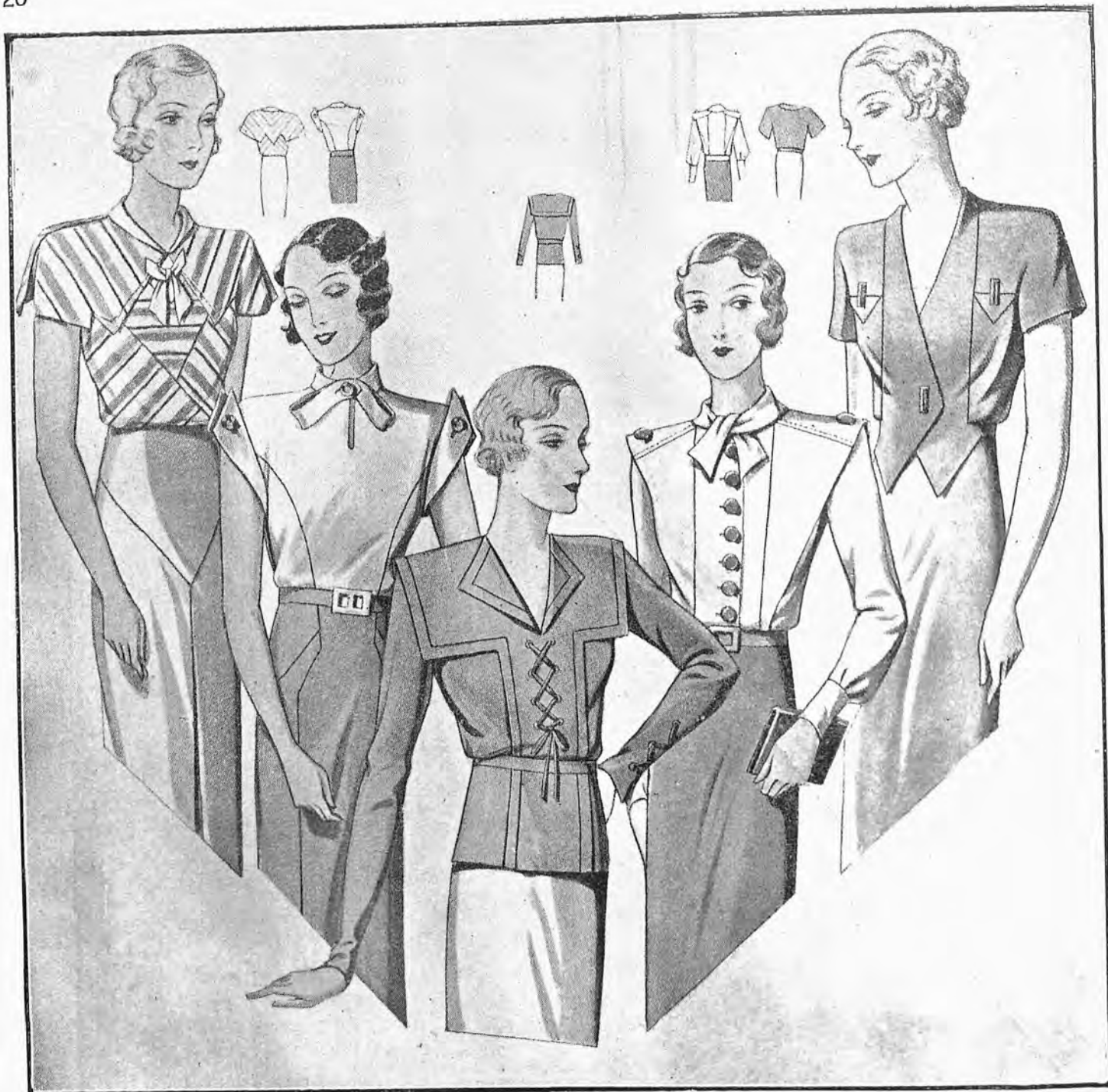

- Ч. 1. Жакет три чверти, втинаний в пасі. Рамена поширені еполетами. Наложені кишені.
 Ч. 2. Елегантний плащ із вилогами. Оригінальні рукави.
 Ч. 3. Спортовий плащ із широким трикутним коміром. Дерев'яні гудзики.

КОСТЮМИ ПАНУЮТЬ

- Ч. 1. Спортивний плащ із вовняного матеріалу піскової краски. Прикрашений стебном.
 Ч. 2. Легкий костюм у темнішу смужку. Чужий комірець.
 Ч. 3. Цікаві комбінації з двох красок: темніша спідничка, ясніший жакет. Рукави поширюються в раменах
 Ч. 4. Гладкий жакетик і клітчатa спідничка. Рукави відкочені в горі.

- Ч. 1. Легка блузка з узористого шовку до прання. Смуги зложені у взір.
 Ч. 2. Блузка з колірового рипсу. Оригінальні рукавички.
 Ч. 3. Блузка з легкого суконця. Наложена ґезка.
 Ч. 4. Англійська блузка з білого шовку до прання. Комірчик зав'язується.
 Ч. 5. Шовкова брунатна блузка до костюму піскової краски.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСКИЙ

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА
 Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
 модних товарів
 для пань

Сукна на мужеські вбрання
 Полотна

- Ч. 1. Гладкий темносиній костюм із мельтону. Зпереду шкіряний пасок.
 Ч. 2. Рябий англійський костюм без коміра.
 Ч. 3. Спортовий костюм із паском.
 Ч. 4. Смокінговий чорний костюм у білу смужку.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
 Львів, ул. Хорущина ч. 5
 (біля кіна „Аполло“)

пору-
чає

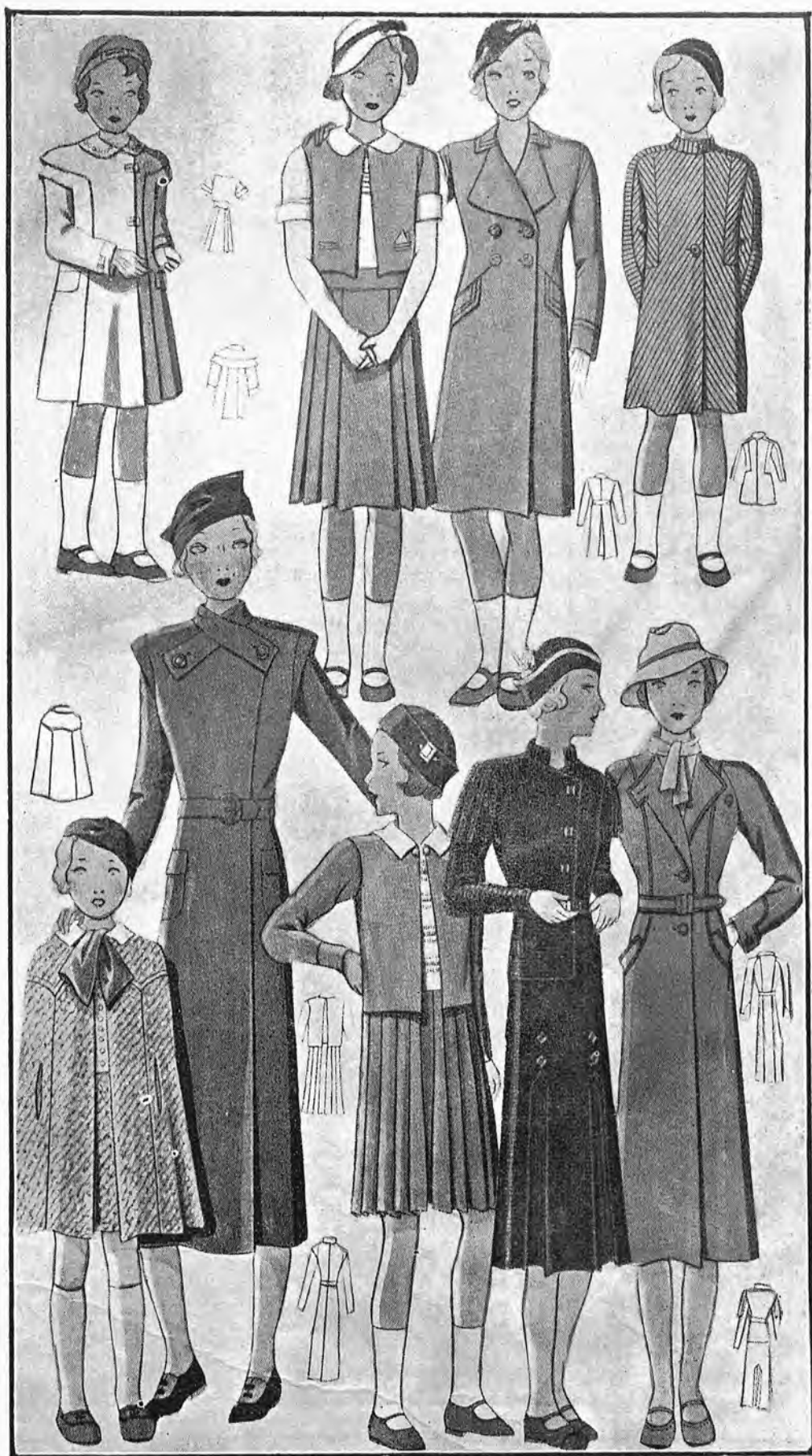
ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ І ПОСТІЛЬ
 ПЕРЕРАБЛЯЄ ковдри по 6 зол., матраци по 8 зол.

ДЛЯ ПІДЛІТКІВ.

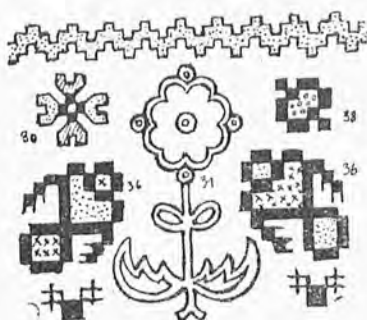
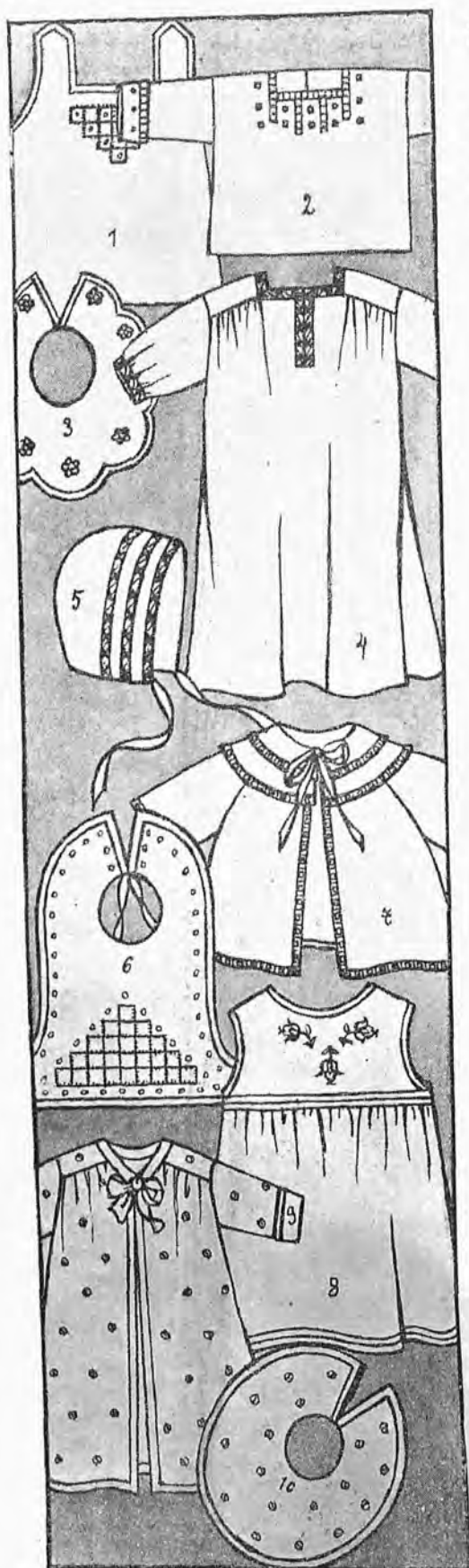

- Ч. 1. Весняний плащик із вовняного матеріалу піскової краски. На переді вилога, прикрашена стеблом.
 Ч. 2. Спортовий плащик із сірого матеріалу. Шкіряний пояс.
 Ч. 3. Легкий весняний плащ, вільно скроєний. Пелеринка.
 Ч. 4. Спортовий плащ брунатної краски.

Ріжного роду вовняні й шовкові матеріали на жіночі сукні у великому виборі.
 Сукна на мужеські вбрання, пальта, футра, костюми, жіночі плащі й мундурки
МАГАЗИН ТОВАРІВ БЛАВАТНИХ І СУКОННИХ | **МЄЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ** | Львів, пл. Марійська 10. Тел. ч. 53.
 Ріжнородна галянтерія
 вул. Боїмів ч. 4.

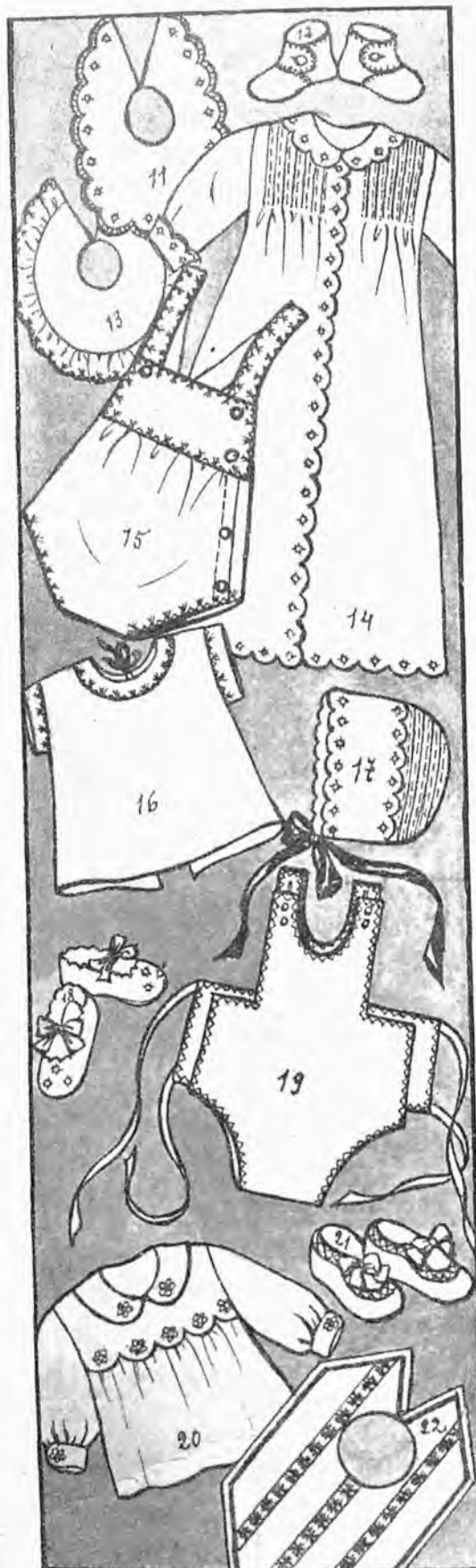
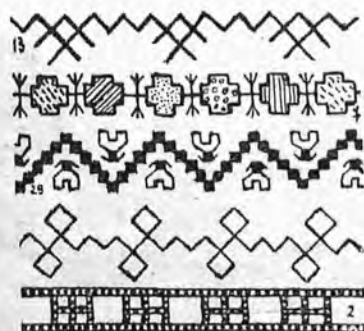

- Ч. 1. Плащик для 6-літньої дівчинки. Оригінальна пелеринка.
 Ч. 2, 3. Комплет, спідничка й камізулька темносиньої краски.
 Ч. 4. Спортовий плащ із пругастого матеріялу.
 Ч. 5. Практична пелеринка. Спідничка з того самого матеріялу.
 Ч. 6. Плащ для підлітка, поширений у раменах. Комір перехрещується.
 Ч. 7. Темносиній комплет для 8-літньої дівчинки.
 Ч. 8. Костюм брунатної краски. Прикрашений деревляними гудзиками.
 Ч. 9. Сірий, спортовий плащ для підлітка.

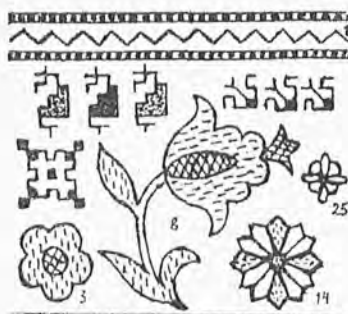
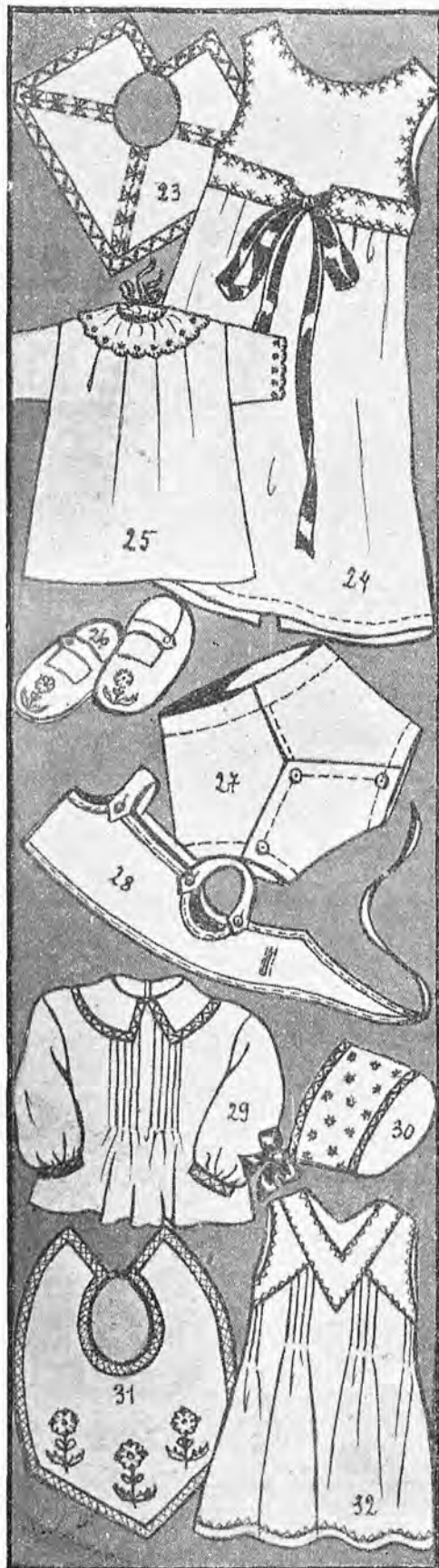
ДЛЯ НЕМОВЛЯТОК

Ось зразки вишиваного білля, підборідки, кафтанчики, плащики, сорочинки. Їх можна прибрати невеличкими мотивами, нарисованими поруч. Вузька вишивка, виконана в легких пастельних тонах гарно прикрашає підборідок, нічну сорочинку, кафтанчик. Усі рубці викінчуємо різнобарвною обміткою або в одній красці.

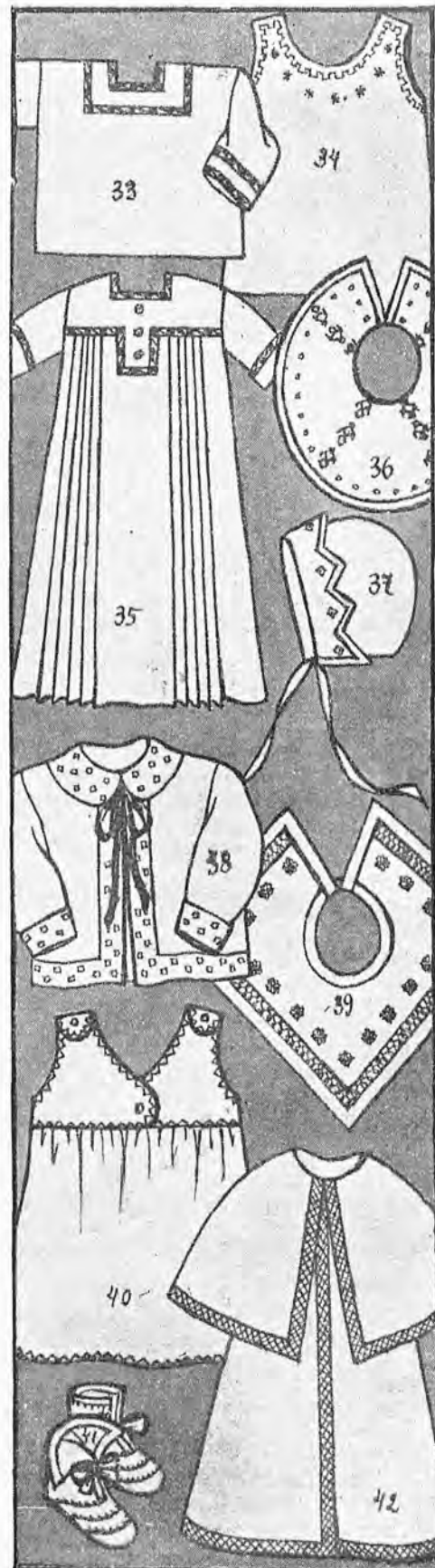
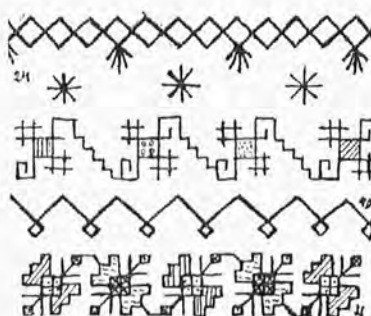
МЕБЛІ

ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА
НАБУТИ В НОВООТВОРЕНІМ МАГАЗИНІ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

ВИШИВАНЕ БІЛЛЯ

Гарно виглядає вишивка, виконана темнішими нитками на яснішому тлі. Наприклад блакитна суколка, вишивана й мережана темнішою синьою краскою. Так само можна достроїти обмітку до коліру тла, або до красок найбільше заступле них у вишивці.

„DISTINCTION“

косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18.

Виконує всякі косметичні заходи фахово-дипломованими силами. Проводить рівнож курси трьохмісячної науки косметики, даючи право виконувати практику самостійно. — Вписи тривають.

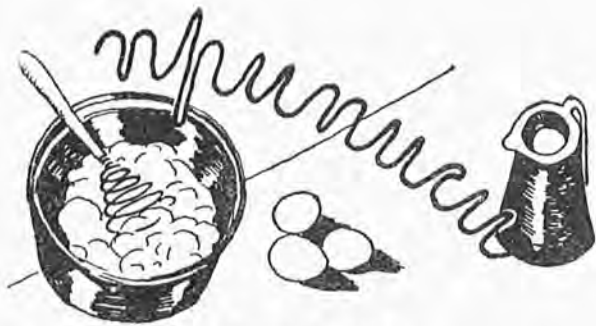
„L A D A M E“

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА РОБІТНЯ ГАПТІВ.

ЛЬВІВ,

вул. ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.

Виконує шкільні відзнаки, прапори та церковні шалі по найнижчих цінах.

Мазанка з фасолі.

Потрібно: 50 дека фасолі, 10 дека солонини або масла, 1 яблуко, 2 цибулі, майоранок.

Варимо намочену фасолію. Смажимо на товщі покранію цибулю й яблуко. Перепускаємо через машинку і перетираємо через густо сито. Солимо до смаку й додаємо майоранку до запаху. Надається до смавання на хліб.

Оселедці мариновані в сметані.

Потрібно: 6 оселедців, чверть літра сметани, 1 ложку муштарди, 5 дека корнішонів, 3 дека тертої цибулі, 2 ложки оливи, 3 молочка з оселедців, 2 тверді жовтки, 1 ложку оцту або соку з цитрини.

Підлива: Розтерти молочко докладно з жовтками й оливою, дрібно посікти корнішони й усе разом перемішати з додатками.

Оселедці мочити 36 годин, обібрати зі шкіри й вибрати ости, кожну половинку звернути в кружальце. Складати це до слоїка, поливаючи підливою. По трьох днях готові.

Паштетиків з оселедців.

Потрібно: Начинка: 6 оселедців, 1 шклянку молока, масла. Тісто: 2 яйці, півтори ложки оливи, 2 ложки сметани або 4 ложки молока, стільки муки, щоби тісто було таке густе, як сметана.

Втерти жовтка з оливою, всипати туди муки, розробити сметаною або молоком і вимішати легко з убитим снігом. Вимочені оселедці обібрати зі шкірки й вибрати ости. Кожну половинку звинути міцно, перекроїти по половині, мачаючи в муці. Потім загорнути в тісто й смажити так, як пампушки.

Подавати з хріном або цитриною. З 6 оселедців вийде 24 паштетиків. Начинка буде лагідніша, коли оселедці залляти по вичищенні на три години молоком.

Книдлі з повилами.

1½ кг. свіжого сира втерти на терці. Потім втерти в макітрі, додати 2 цілі яйця, 6 повних ложок муки. Втерти масу і виложити на стільницю, посипати мукою. З того тіста виробляти галушки, величини яйця. В середину давати ½ ложки повил. Галушки варити в солоній воді. Як закипять кілька разів, вийняти один, перекроїти. Коли в середині зварено, вибрати всі і подати гарячі, подляти маслом і посипати цукром.

Книдлі з булки.

6 булок-парівок покроїти в кістку, прирум'янити на товщі, розбити 4 яйця, ¼ л. молока, соли і залляти булку. Коли втягне, додати ¼ л. муки, вимішати і виробляти галушки. Руки мачати в зимній воді, щоби тісто не липло. Варити 20 хвилин. Подати з прирум'яненою тертою булкою з маслом.

Долки з пшеничних крупок.

¼ кг. крупок або дрібної кашки зварити в ¾ л. молока з 1½ ложкою товщі. Коли крупки вистигнуть, вбити 3 цілі яйця, всипати 3 ложки цукру, вимішати добре і виробляти круглі паланички. Посипати тертою булкою і смажити на гарячому товщі. Подати з цукром.

Бараболі начинювані грибами.

Бараболі пооббирані вижолобити, зварити напів в солоній воді. Начинювати начинкою варених, січених грибів, при смажених на цибульці, посолених, поперчених, перемішаних із 2 жовтками й тертою булкою. Начинені бараболі печи в рурі, аж змякнуть. Підчас печення поливати маслом. Подати гарячі.

Тісточка з вівсяних платків.

Потрібно: 15 дека масла, 10 дека цукру, 1 яйце, 40 дека грубих платків вівсяних, оліюк мигдаловий.

Втерти масло з цукром і яйцем дуже добре; додати кроплів мигдалових і легко вимішати з платками. Класти ложкою на оплатки і пекти в не дуже гарячій рурі.

Всі уживають пасти до обуви ЕЛЕГАНТ і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ до підлоги

фірми О. Левицька і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ.

Понеділок: Горохова юшка з грінками,
Різотто з помідорів; пармезан,
Омлет з гогодзми.

Второк: Огіркова юшка з лямим тістом,
Січені бефштики з цибулькою, бурачки, бараболі.
Компот із сливок і фіг.

Середа: Забілюваний борщ із фасолькою,
Пиріжки з гречаної муки з сиром,
Крупкова лакоминка з яблуками.

Четвер: Поливка з повил,
Вуджений бочок із хріном, капуста, бараболі,
Шарлотка з яблук.

П'ятниця: Капусняк на грибах,
Бараболяні палушки зі сиром,
Краківська каша зі сливками.

Субота: Фасолькова юшка з лазанками,
Крокети з капусти, з грибовим сосом, бараболяне піре,
Кисіль із клюкви (журавини).

Неділя: Помідорова юшка з перловими крупками,
Дріб із салатою з червоної капусти,
Струдель.

Знаємо,
що Ви дійсно ДБАЙЛИВА ХАЗЯЙКА!
І тому радимо Вам купувати
ЗДОРОВУ, СМАЧНУ, ВИТУ ПТИЦЮ
(індики, кури, качки, гуси)
з тим

офіційним знаком

„МАСЛОСОЮЗУ“

Товар продається в крамниці Маслосоюзу:
вул. Косцюшки 1-а.

Крім того доставляється без окремої доплати
до дому на замовлення, зголошене телефонічно
(тел. 39-66), або в котрійбудь з крамниць М. С.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

VII.

Прорізна вулиця, така забудована тепер, була тоді напів порожня. Від Золотих Воріт, в напрямку до Хрещатика, з лівого боку тяглися глиняні горбки аж до музичної школи, а вище — невеличкі домки. За ними високий білий дім Федотова. Там пізніше жили на третьому поверсі Старицькі.

Вони часто міняли помешкання, виїзжаючи на літо з Києва і вертаючись пізно назад. Старших дітей, Маню й Людю, посилали наперед. Перебували вони в пансіоні Криницької при Фундуклеєвській гімназії і на приватних помешканнях і в пансіоні Ващенко-Захарченко, поки остаточно не забирали їх до дому.

Людя і Лора вже так заподругували, що написали спільно драму з запозиченим сюжетом із американського оповідання.

В домі Старицьких стояло письменницьке патення.

Уранці, ще напів-одягнутий Михайло Петрович, лежачи на дивані, читав Люді й Лорі свої нові твори.

На цей раз то було: „Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка“.

Лора завважила, що здається, мало буде руху в водевілі.

На це Михайло Петрович одповів їй:

— Ти ще не розумієш сценічності.

Увечорі мали виставляти Людину й Лорину пєсу. До того поставилися уважно. Покликали відповідного віку гостей: Женю й Марусю Кониських, Валентина Магденка, Ореста Остроградського, Лориних братів та інших; купили бенгальських вогнів; поставили на середині салі стільці, а поза ними стіл з закусками і солодощами, що мав уявляти собою фов.

Михайло Петрович і Софія Віталівна поїхали на якийсь концерт, а з молодю залишилися бабуня.

Вистава почалася урочисто. Головним декоратором був Валентин Магденко, дуже здібний до малювання, рухливий, дотепний.

В першій дії сиділа в банті, замкнена батьком красуня-принцеса, а під вікном ходив закоханий в неї лицар і підбирав способів, як її визволити.

Для того перенесли з кабінету стіл, на нього поставили принцесу (кузинку — Сою Аршеневську) і так замаскували наперами, що голова її й рамена визирали з віконця досить високо од долу.

Глядачі милувалися прекрасним образом у рожевій сукні з росплетеними косами.

Уже закоханий лицар (якого уподоблювала Лора в Орестових гімназійних питанах) розмахував шаблею і закликався добути бідну красуню, а публіка в захопленні слідувала за ним, коли нечаяно вбіг у сальо Михайло Петрович в пальто й циліндрі й, не гово-рячи зайвого слова, кинувся до свого столу, зруйнував банту, стяг відтіля бідну принцесу і почав шукати в шухляді вірші, які мав читати на концерті та забув дома.

Артисти й глядачі були дуже ображені і зняли гучні протести, але не було чого робить. Михайло Петрович зник, як і з'явився, а бабуня заспокоїла всіх, що можна продовжувати виставу, підживившись при тій нагоді солодощами в фов.

Друга дія — у старій чарівниці (Люді).

Лицар кидав їй гаманець із грішми і вимагав від неї чарів. На послугах крутилося чортеня (Оксана).

Відьма палила бенгальський вогонь, а бабуня з публіки скрикувала: — Жахливий смід! Не можна витримати! — і наренті покинула сальо, притулившись хустку до носа.

В останній дії з'явився грізний король, якого грала Маня, що була вже велика й огрядна. Для того вона завернула свою спідницю поміж колін, насунула на голову золоту паперову корону, а на плечі — малинову кофру, що волочилася за нею по землі, і ступала величним кроком.

Не дивлячись на трагічність дії, в салі розлягся веселий регіт.

Пєсу визнали сценічною, постановку — ростіш-ною, виконання — мистецьким.

Перша сироба мала успіх.

* * *

Через кілька день долучилося нове враження до театральних почувань молоді: приїхав молодий актор Садовський порозумітися з Михайлом Петровичем в справі приїзду української трупи до Києва.

Микола Карпович Садовський був тоді старшиною. Він пробув у Старицьких цілий вечір, спочатку в кабінеті Михайла Петровича, а потім за чайним столом у веселій розмові.

Він очевидно хотів сподобатися дівчаткам-підліткам і розгортав перед ними свій талант: то оповідав до тепні сміховинки, то понадоблював бубон на весіллі, так виграючи і вибиваючи губами, що створювалася повна ілюзія.

Лора О'Коннор, авторка спогадів, як 14-літня дівчинка.

Марія, найстарша з дівчаток Старицьких. У спогадах зовуть її Манею.

Твори Василя Стефаника. Досі не було в нас збірного видання творів Василя Стефаника. Частина розкинута по різних збірках, з яких деякі давно вичерпані, інші знову, друківані по журналах і часописах, для загалу недоступні. В останніх часах написав Василь Стефаник кілька нових оповідань, які досі ніде не були друківані. Все це робило необхідним видання збірного видання творів цього найбільшого сучасного українського письменника.

Ювілейний Комітет, який оснувався з нагоди 60-ліття Стефаника видав розкішне видання творів Стефаника в одному томі, в обмеженій кількості — 1000 примірників. — Книжка видрукована у великому форматі 4°, на гарному папері з ілюстраціями передових українських мистців-графіків. Ціна книжки: переплет в ціле полотно зл. 20.—, в півполотно зл. 15.—.

Замовлення й гроші слід висилати виключно до „Центробанку“ у Львові, вул. 3 Мая 15, на р-к „Твори В. Стефаника“. Конто П. К. О. 143.467.

Кожний, хто любить гарну книжку, повинен замовити Твори Василя Стефаника.

Розказав про Кронівницького; зацікавив усіх українським театром.

VI.

Старицькі приїхали з Поділля пізно в осені й спинилися тимчасово в жидівському готельчику „Женева“, біля Софійської площі.

Вони завжди були прихильні до жидів, мали з ними справи по своїх маєтках. Біля них не переводилося якогось жида. Підчас київського погрому в їхньому помешканні було повно жиденят, яких вони переховували від московського насильства.

Тепер в готельчику „Женева“ це був рідний Самуїл, син господаря, який постійно втручався до них. Маня брала у нього до читання надзвичайні романи. Михайло Петрович сердився, але більше сміявся, виголошуючи такі назви: „Актю с занавеской ілі квартирант с последствіями“, „Чорний гроб ілі Матильда“ і т. и. А маленьку Олю дратували до сліз тим Самуїлом, і Маня приспівувала їй:

„Трухъ, трухъ, трухъ, брічка едетъ слово пух;
Трухъ, трухъ, трухъ, Самуїл теряеть рух“...

Після гімназії всі діти збивалися тут у кімнаті з перегородкою, за якою стояли ліжка.

Одного дня Михайло Петрович посадив біля себе Людю й Лору і почав читати їм своє лібретто „Тарас Бульба“. Маня лежала за перегородкою.

Дівчатка в захопленні слухали відомий їм улюблений сюжет і, коли дійшло до Андрієвої зради, голосно зняли своє обурення й догану.

На це з-за перегородки почувся голос Мані:

— Хіба вони розуміють кохання?

Лора і Людя дійсно ставилися з повною погордою до кохання, але самі вже закохані були в героїчний образ Остана.

* * *

Микола Вітальович тимчасом писав музику до „Тараса Бульби“. Він грав своїм те, що створив. Фор-

тезини оточували тісним колом і насолоджувалися новими мелодіями. Михайло Петрович задоволений, підтримував, смакував. Дідунь і бабуня замилювано хитали головою. Софія Віталівна зі своїм тонким слухом скоро похоплювала і на другий раз уже підспівувала партії, так як і Михайло Петрович.

Починався речитатів Андрія і Остана.

— Де ти був? — грізно виспівував Михайло Петрович.

— У костюлі... — піжним тенором одповідав Микола Вітальович.

Оперу виконували у своїй родині.

*

А в Миколаївці і в Галицькому д'ти, бавлючися в дитячій кімнаті, виспівували українські пісні, з них найбільше — „Ой, у лузі, та при березі“. Коли доходило до: „Та не так гетьман, як гетьманська мати“... ці слова зворушували їх особливо, робили велике враження. „Гетьман, гетьманська мати, турки, Дунай“... — їх думки пливли туди, в уяві оживала старовина, підносилися нові чуття. Діти вимагали, щоб їм розказали про ту старовину і вже прилучали себе до неї. Коли їм понала в руки якась книжечка — „Гетьман Степан Остриниця“, вона заналізла в їхніх думках героїчний дух і пенявисть до Польщі.

Згодом український театр, піднесений ідейною творчістю Старицького на височину справжнього національного мистецтва, робив те саме діло.

Вся українська молодь Харкова, Полтави, Катеринослава... що кохалася в музиці, жила іменем Лисенка, український театр — Старицьким.

І Лисенко і Старицький дбали головним чином про інтелігенцію, на неї покладали вони свої надії. Од села стояли даліше. Вважали, що інтелігенція дасть селу життя в свій час.

Микола Вітальович над усе любив народню пісню. Було кожного разу, що заграє: „Та немає гірш нікому, як тій сиротині“, то скаже: „От не можу чути без сліз цієї пісні!“

(Далі буде).

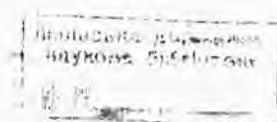
Вже відчинено у Львові,
при пл. Марійській ч. 4
(будинок Європейського
готелю) під фірмою

„ДІМ МОДИ“

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ

шифонів — мужеських сукон

під управою п. Тадєя
Увери (молодшого).
Щодня приходять
новини.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинока українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПИГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

ПАПУЧИ — ПАНТОФЛІ

БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ

поручає й виконує робітня „І Б І С“,
ул. Собеського 9 (бічна Вроновська).

Усі жінки

стають расовими, типічними, справжніми
українками коли одягають

ВИШИВАНУ БЛЮЗКУ

з крамниці „У. Н. М.

Взорів і красок безліч, білі, рожеві, кремові,
помаранчеві.

Ціни приступні:

Роскішна жоржетова 25-50 зол.

Типічна крепдешинова (гл. світлина на ст. 17) 25-50 „

Практична з сирого шовку 15— „

I. II. III величина.

Висилаємо за післяплатою з правом виміни.

Нашим найменшим свої забавки!

Привчаймо дівчаток любити народній стрій,
розрізняти його відміни!

ЛЯЛЬКИ В НАРОДНІХ СТРОЯХ

продукує дешево робітня „У. Н. М.“

ЛЬВІВ. УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Наталка Полтавка в розкішному полтав-
ському вбранні, менша 5-95 зол. —
більша 10-50 зол.

Марічка, маленька гуцулочка, 8-95 зол.

Гандзя, маленька галичанка, 3-95 зол.

На порто долучити 0-70 зол.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЇ, вул. ЗАМКОВА Ч. 37

Ч. I.

Коляда. Народжується Правда. Різдвяні звичаї на Лем-
ківщині. Різдвяні звичай на Підлішші. І. Шумовська:
Різдво в Лондоні. З думок Б. Расселя про виховання.
Н. Королева: В Різдвяну ніч. Др. В. Сіменович: Приятель.
Анна Йонкер: Мої враження з українського павільону
в Шікаго. Країна Сходу Сонця та її жінка. О. К.: У се-
ніорки наших поеток. Вісті з Союзу Українок. Сердечна
подяка. Др. Софія Парфанович: Про нігті. Що їсти.
Звіdomлення Українського Бюро в Лондоні. Новинки.

Читайте й радьте!

„ЖІНОЧА ВОЛЯ“:

Ой, там на горі, на високій. Щедрівка. Степан Федусь.
Святий Вечір. О. Кисілевська: Святоточні звичаї лемків.
Дещо про Фінляндію. О. К.: Місто й село Швабчин
секрет. Що їсти.

Не забувайте про Музей визвольної боротьби
України!

Жертви складанками П.К.О.: Земельний Банк
Гіпотечний ч. 500170 з допискою МУД (Музей, Укр.
Дім).

НА ФЕЛОНИ Й ХОРУГВИ

найкраще годиться:

- а) канвове полотно (панаме) в білій і пісковій красці, широке на 160 см. по 10'50—12 зол.
- б) льняне полотно, широке на 150 см., білої краски — 6 зол.
- в) чеське полотно льняне, пригоже до вишивання, широке на 170 см., білої краски — 21 зол.

Все те провадить віддівна
крамниця „У. Н. М.”

Львів, ул. Косцюшка 1

у великому виборі.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ

ОДИНОКОГО БАГАТО ІЛЮСТРОВАНОГО ЧАСОПИСУ - ЖУРНАЛУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

„НЕДІЛЯ”

„НЕДІЛЯ” виходить вже 7-ий рік, що тижня, в обемі 16—20 сторін друку, вел. формату, а тисячі читачів зі всіх верств української суспільности засвідчують наглядно про її популярність.

„НЕДІЛЯ” приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонньо сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського Народу на всіх його землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важніші його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ” маючи найкращих кореспондентів та співробітників в краю й за границею, приносить що тижня цікаві статті зі всіх ділянок людського знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, тримаючи читача у постійному зацікавленні і контакті з тим, що діється в світі.

„НЕДІЛЯ” дає що тижня цікавий літературно-науковий додаток, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„НЕДІЛЯ” веде постійні домашньо-лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадики, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять у „НЕДІЛІ” належну увагу та зрозуміння.

„НЕДІЛЯ”
ВЛАШТУЄ

ВЕЛИКИЙ КОНКУРС ПРЕМІЙ

ЗА ТОЧНУ
ПЕРЕДПЛАТУ

що їх розлюбування відбудеться вже в перших днях вересня ц. р.

Мимо так широко закроеного видавничого пляну „НЕДІЛЯ” в 1934. р. не підвищує, а противно знижує ціну передплати:

Річно з 18.— зл. на 14.— зл., піврічно з 9.— зл. на 7.— зл., чвертьрічно з 4.50 зл. на 3.50 зл.
Місячно з 1.50 зл. на 1.720 зл. — За кордоном 3.— амер. долари річно.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ і АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. Тел. 29-41.

32265.

H
7361
1934

O

B

A

Г. МАБЕТА

. 4.

X

A

T

A

Гроші слати чеком П.К.О. 500.872, Львів, Міцкевича 7.
„Самоосвіта“.

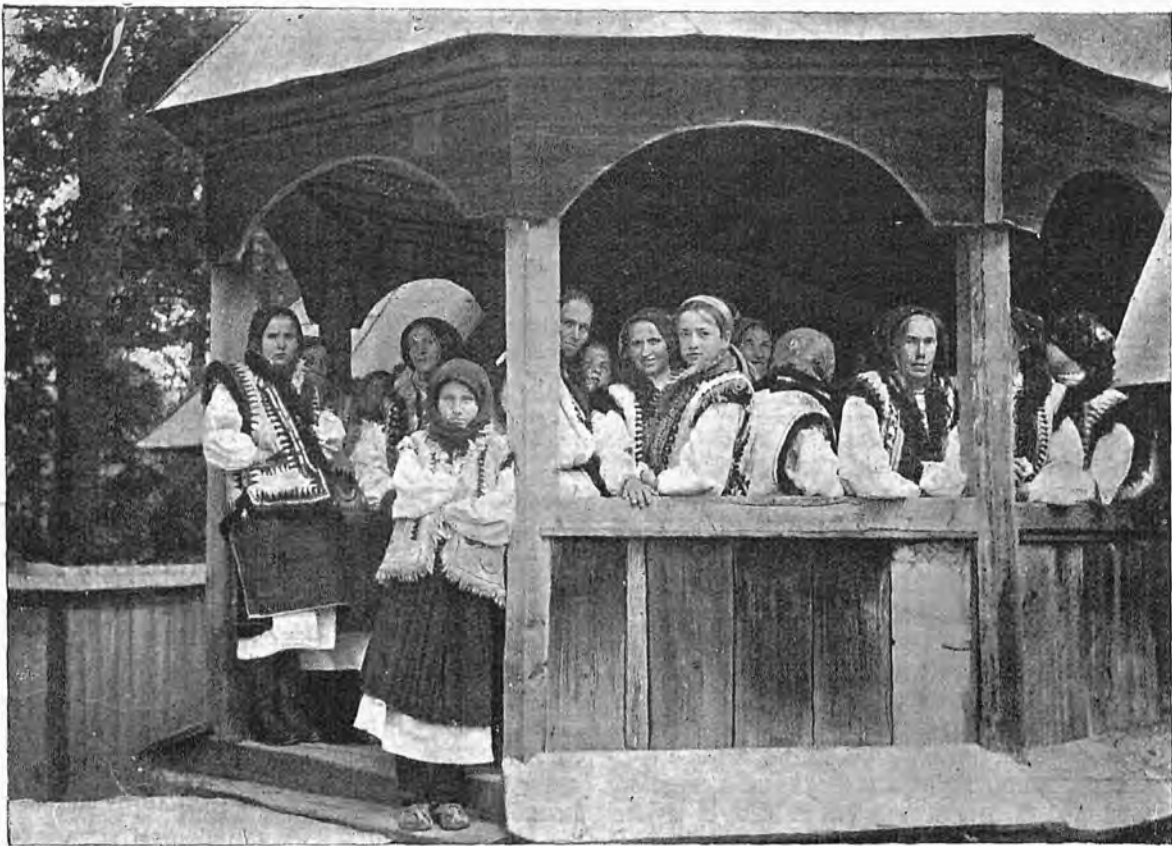
Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

КВІТЕНЬ 1934

Ч. 4.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5086

ВЕЛИКДЕНЬ НА ПОДІЛЛІ

Настасів, пов. Тернопіль.

(Передвоєнні картини).

Різьблений голуб із Почаєва.
Із збірки Музею СС. Василян.

ти, жінки місять глину, білять хати в середині й зідвору, ліплять приспи, хоч руки не раз добре заковязнуть, коли Великдень, як цього року, з початком квітня.

Дівчата викінчують одяги. Цілий піст вишивали сорочки й запаски. У скрині лежать спідниці, позбирані в рясні збирки. Багатні газди пригодували яку штуку на продаж, щоби донці-відданиці купити коралі, бо надходять свята. Швалі викінчують для парубків кафтани, вони також мусять мати все нове від ніг до голови.

Коло четверга забирається газдиня до печива. Нелегко спекти гарну паску; не раз газдиня „моцно намозолиться” коло неї. Місять і виробляє сама, але саджати в піч помагає чоловік. Коли паска в печі, тоді не сміє ніхто риннути дверми, щоби не запалася. Сумно в хаті, коли паска в якому місці розпадеться. Тоді певно хтось із рідні не доживе до другого Великодня, так кажуть. У Велику суботу все готове, тільки дівчата викінчують хатні прикраси.

На Великдень у кожній хаті необхідні цвіти, якими прикрашують образи, а сволок прибирають голубами зі срібними й золотими крильцями.

Долівка вимащена жовтою глиною, ліжко застелене білим, мережаним наліжником, на ліжку аж під стелю поукладані подушки; коло порога мисник, мальована в квіти скриня.

Увечорі все стихає. В кожній хаті, на кожному подвір'ю вірцевий лад, усі йдуть скоро спати, щоби рано встати на утрень.

Як тільки засіріє, село ворухнеться, оживає. Старші газди йдуть у довгих, білих як сніг, кожухах, волосся спадає на плечі, на головах солом'яні капелюхи. У парубків із чиноваті білі кафтани, прикрашені червоною вузьенькою вишивкою. На голові чорний капелюх, за яким кожний парубок ішов у місто, хоч тим батьки були дуже невдоволені й поборювали всякі „нові моди”.

Жіночий світ ще вибагливіший. Старші жінки зберігають чистоту давньої нощі. Рянтух, димка (мальована спідниця), мережана запаска, битий у паски кафтан, підперезаний широким, червоним поясом. Молодиці вивязують голову хусткою. Спідниця, запаска і кафтаник (полька). На грудях намисто; чим когрі багатша, тим грубіші коралі й більше низок, часами аж до пояса. Дальше йдуть дівчата. Це ті, що покінчили 16 або 17 літ і надіються сватів. Тільки на Великдень

можна їм так приборатися. Голову прикрасила мати. Чоло перевязала вузько зложеною чорною або червоною хусткою, якої кінці спадають по плечах, аж до землі. Ціла голова в різноколірових еспидячках, спідниця „шалінова”, у цвіти, горсетка, сорочка й запаска вишивані. Як холодно, то вбирають кафтаники, звичайно з чорного або темно-червоного сукна, обшивані гарасівкою.

Чоловіки несуть на плечах паски, а жінки в кобелях бабки, ковбаси, крашанки.

Церков заповнюється людьми. Виходить священник. Починається відправа. Тричі обходить процесія церкву, найстарші господарі несуть плащеницю, брацтво йде з горючими, восковими свічками, із соток мужицьких грудей несеся торжественна пісня. Зачинає священник „Христос воскрес”, а за ним усі... Старший господар утирає крадькома сльозу. Попереду стоїть найстарший його син, студент, що приїхав зі Львова. Яка добра дитина! Якжеж не плакати з радості! Там знову падають гарячі сльози на зимний камінь. Плаче жінка, що торік спустили в яму її дитину. В церкві тихо. Ніхто не сміє глибше відітхнути. Священник співає „Плотю уснув”. З хорів виводить пісню дівчина чудовим альтиком. Вона також зворушена святочною хвилиною й її голос злегка тремтить.

Безпосередньо по утрєні починається Служба Божя, яку всі співають. Тільки дітворі вертиться увесь час і чекає кінця нетерпеливо, щоби дібратися до бабок, які визирають із кобелів. На їх щастя все кінчиться скоро, бо на Великдень нема проповіді. Священник виходить на площу перед церквою, святить паски, складає людям побажання і всі розходяться домів.

Господар перший переступає поріг своєї хати зі словами: „Христос воскрес”, за ним ідуть жінка й діти. Всі скидають на жердку верхню одягу, діляться свяченим, батьки сідають за скриню, (дітям не вільно при батьках сидати, вони їдять стоячи). Шкаралупу викидають на дах, щоби курки добре неслися. За яку годину або й дві громадиться молодь на майдані, під церквою, — зачинаються „гаїлки”.

Лунають дівочі й парубочькі голоси. Зачинають усе гаїлкою:

Ой, зозуле, зозуленько,
Закуй ти нам так миленько,
Як колись ти нам кувала,
Тоді паничина минала.

Людські діти, станьмо в коло,
Заспіваймо си весело,
Бо вже тії повмирали,
Що нас били, катували.

Що нас били катували,
По двацять нам не раз дали,
Тепер ходять тай нас просять,
Ще й за нами гроші носять.

Діди й батьки сидять під церквою, пригадують давні часи, а там обступають найстаршу жінку в селі, — вона також прийшла сюди налюбуватися гаїлками. Її всі шанують, бо це одинока жінка, що пам'ятає панищину. Не любить багато говорити про те. Може ваяють її з минулим прикрі сподини, але все повторяє, що під-

панки були гірші від правдивих панів. Малі хлопці повилазили на дзвінницю і дзвонять. дзвонять, аж в ушах лящить.

А як сонце стане заходити, як із піль повіє холодний вітер, то старші розходяться, а молодь ще довго бавиться, бо на це чекала цілий Великий піст.

Великий понеділок або так зв. „вливаний” пічм не різниться від неділі, тільки дівчата зараз по Бого-служенні перебираються у старе шмаття. Велика штука перебути дівчині „вливаний” понеділок „на сухо”. Хлопці стараються різними способами виманити дівчину на вулицю. Один хоче ніби щось цікавого опо-

вісти, а другий виносить із хати ведро, або коновку з водою і з розмахом виливає на неї. Не помагає крик, не помагають просьби дівчини, старі знову до цього „не втиркаються”, а дівчина вертає до хати, як змочка курка.

Третього дня свят господині варять уже теплу страву, два перші дні їдять усе зимне.

Зараз по Службі Вожій іде процесія на цвинтар, священник править на гробах парастас. З цілого села сходяться прошаки і вертаються домів з великими торбами всякого добра.

Так було колись по наших селах.

ГОР ЛОСЬКИЙ.

КОЗАЦЬКІ ГОСТИНИ

В парі з тим, як із кінцем XVII. віку, приходить певна стабілізація відносин у лівобережній Гетьманщині, все буйніше розвивається там товариське життя серед тодішньої української аристократії. Немало причинився до цього Мазепа, який залюбки уряджував у себе бенкети і приняття. А за його прикладом йшла й старшина козацька. Немов би бажаючи забути тяжку добу Руїни, недавні войовники віддаються товариським утіхам, в першу чергу їжі й питтю. З кожної нагоди, чи то церковного чи родинного свята, чи просто так, їздять вони один до другого й проводять час у веселому „куликуванні”, як казалося тоді.

Перенесемося отже до садиби якогось із вищих достойників козацької держави, в день, коли відбувається якесь урочисте прип'яття. Оскільки це є просто велике свято — Великдень, чи Різдво, то гості прибувають самі, не чекаючи окремих запрошень. Оскількиж то якась родинна урочистість — хрестини, чи весілля, то пані дому вже задовго розіслала до всіх „значних” осіб з близьких і дальших околиць окремі запрошення. Запрошення ці склав у відповідній тій добі кучерявім стилі, проживаючий у домі студент київської Академії, який є „інспектором” при дітях,

а одночасно повнить обов'язки домашнього секретаря. В тих запрошеннях пані полковникова, або генеральна обозна, просить, щоби її адресат „з милою панею вм. м. пана і добродія сполне (спільно)” це родинне свято „жичливостю добродійською приоздобити рачил”.

В розмальованих різними барвами повозах, починають їздитися гості. Пані в тяжких парчевих кунтушах, на яких замість ґудзиків і запоп перідко виблискують дорожочіне каміння. Також каміння бачимо і на „корабликах” з оксамиту, що їх заміжні жінки мають на голові. На ногах чобітки з червоного саяну, гаптовані по краях золотою мережкою. На шиї намиста з перел, в ушах тяжкі, брилянтами й рубінами оздоблені сережки.

Таку саму тяжку розкіш бачимо на святочних одягах мужчин. Ті самі різноколірові, згори на долину гаптовані кунтуші. Лише у жінок кунтуші ці зпереду відкриті й дозволяють бачити так звану корсетку, а в мужчин застібнуті й оперезані довжезними поясами турецької роботи. На поясі тім шабля, якої піхва виблискуює коштовними самоцвітами.

Таксамо святочно причепурені господарі зустрічають гостей і просять до хати. Немає ще того про-

валля, що ділить старшинський побут від побуту козацької маси, з якої вона вийшла. Тому й хата не різниться своїм типом від сільських хат — ті самі дві світлиці, переділені між собою сіньми. Липи тих хат багато і лучаться вони між собою цілою системою ганків. Меблі в хатах також прості — липові столи і лави, зроблені власним столярем. Інколи бачимо крісла, оббиті колірною шкірою. Липи килими кажуть забувати за простоту меблів. Килимів цих надзвичайно багато. Вони висять на стінах, ними накриті столи і лавки. На стінах бачимо образи, в першу чергу портрети господарів, мальовані не дуже вправною рукою якогось мандрівного іконописця, далі картини історичного змісту, портрет незабутнього Богдана Хмельницького. По кутках таємничо виблискують золоті ризи ікон. На одній із стін розвішана — гордість господаря хати — зброя. Коло стіни стоїть великий годинник, що господарі замовили собі з Гданська. На мідному циферблаті вигравіровані різні химерні, звірячі постаті. Для повноти враження треба ще згадати про піч із колірних кахлів. На тих кахлях часто бачимо різні образки: гетьман на коні з шаблюкою, смок, що роздирає людину, різні птиці, звірі і т. і.

Зрештою всі гості вже у зборі і пані господиня просить до столу до „столової“ світлиці. Довгий стіл по середині, накритий скатертиною з тонкого полотна, ломиться під тягарем дорогоцінної посуду. В звичайний день, то їсться на тарілках з цини, але в свято виймають золоті й срібні таці і тарелі. Срібніж пугарі й чари стоять коло кожного накриття. Очі гостей з подивом, а то й заздрістю звертаються до „постави“ (щось як теперішній креденс). Там стоять найбільш коштовні пугари „рострухани“.

Але увага гостей швидко захоплюється цілковито „ястівми і питіями“, що до них так припрошують господарі. Вони подбали про цілу низку закордонних вин, аби задовольнити найбільш вибагливі смаки. Бачимо тут вина „бургонські“, „ренські“. Тут і золотий Токай і солодке волоське вино, оте саме, яким колись незабутньої пам'яті Богдан частував московських послів, щоб вони забули всі ці прикрі слова, які він їм перед тим наговорив. А там дорогоцінна „мальвазея“, що її Карло XII, складаючи умову з гетьманом Мазепою, обіцяв доставити гетьманові.

Але всежтаки ніяке закордонне вино не може заступити для гостей власної горілки. Добра господиня подбала вже, аби якомога більше різних родів її могла запропонувати гостям. Ось так звана „персикова“, що перегнана з бузиновим цвітом, мідалами, на кісточках з вишні і бросковини. А ось більш ніжна горілка для пань, не даремнож і зветься вона „сердешна“. До неї горілку змішують з добрим білим вином, додають різних спецій, як то розмарину, курдиму, цитринових шкірок і зрештою кілька крапель дорогої амбрії. Протилежністю до неї є так звана „апоплектика“. Лише добра козацька голова може витримати вплив цієї суміші різних спецій, в тому числі гірчиці і калгану, на якій настоюють горілку і потім ще перегонюють з гірким терням. Мало хто з гостей може витримати вплив цього „гаспидського напою“ і тому на початку обіду воліють вибирати щось слабше, як наприклад „алкірмесову“ горілку, настояну на суміші мушкатних оріхів, рожі, помаранчевої шкірки, лавандового цвіту і т. і.

Такі міцні напої потребують звичайно відповідної перекуски. На столі бачимо кавяр, привезений з Москвини. Але ліпше смакують усім власної праці

перекуски, головним чином різна ярина в огті. Ось, наприклад білі печериці залиті оцтом, звареним із перцем і інбирем. А там огірочки зелені. Господиня мала з ними багато клопоту, щоб вони не стратили свого зеленого коліру. Треба було з початку витримати їх деякий час в окропі, а аж потім класти до оцту, перекладаючи листям чорних порічок.

Після перекуски приходить черга на головні страви. Окрім традиційного борщу, різних печень, птиці, дичини, бачимо на столі досить багато різної риби. Тут і осетри й лососі з Волги, і міноги з Балтійського моря, яких разом з „дзигарками“, книжними повинками і німецькими рушницями замовив собі господар з Крелевця.

А під кінець обіду приходить черга на „леґумінки“, які так майстерно вміли прилаштовувати тодішні українські господині. Можуть то бути так звані „марсели“ з фіялками та рожевим цвітом. Великої уваги вимагає приготування їх. Треба зпочатку варити цукор на великому вогні так міцно, „щоб аж бульки літали“, як кажуть тодішні приписи. До розтопленого цукру вкидають фіялки і пелюстки рожі, скоро перемішують і швидко викидають на папір. Зразу накривають ринкою, щоби „віпар не зійшов“. Крім квітів додають туди ще дрібно покрапані персики. А ось друга „леґумінка“ з химерною назвою „феркез“. До неї, як каже припис, треба взяти солодкого молока, піснадцять яєць, цукру та рожевої води, все це має закипіти, тоді його відціджують, кладуть у глечик, додають по три краплини рожевого й оріхового олію, трохи цедри, десять ложок сметани, вісім ложок топленого масла і все це збивають, аж доки буде піна. Готовий феркез кладуть на тацу і обтикують зверху мідалами. Добре смакує також і „манделмус“. Роблять його зі свіжих яєць і молока, які збивають, а потім ставлять на вогонь, аби яйця „збіглись“.

Нарешті довгий і обильний обід закінчений. Гості підхмелені і отяжілі встають зза стола і переходять до іншої „світлиці“. Вільність сідає за карти — грають у пікет, кадрили, маріяж. Часом разом із панями грають у лото. Батьки люблять у таких випадках пописатися своїми найменшими. Виходить маленький синок, у жупанці, з підголеним чубом і деклямує якийсь вірш, де виступають різні Плутони, Діяни й інші мітологічні постаті. А буває так, що пан „інспектор“ для цього дня підготував якусь комедійку, яку під оплески гостей відіграв на заімпровізованій сцені дівтора.

Так минає час до підвечірку. На столі з'являються різні „бішкоти“ і „кухени“. Тут і „канель-кухен“ з корицею, і „шпріц-кухен“ і англійські „шкіт вафелі“, до яких господиня ужила яйця, багато сметани, трохи мушкатного цвіту й рожевої води. Далі торти „мідальві“, медові пряники і т. і.

Але з підвечірком „трудолий день“ ще не скінчився. На гостей ще чекає вечора, не менш обильна на їжу і особливо пиття. До пізньої ночі тягнеться „кулікування“. А дуже часто буває, що переславши, на другий день частування починається наново. Але буває й так, що гість, як то часто траплялось з авторами щоденників з тих часів — Марковичем і Ханенком, мусить цілий день вилежуватись, щоби прийти до себе.

Примітка: Рецепти страв і напоїв взяті з рукописного зошита, приналежного стародубському полковнику Івану Кулябці, який був надрукований у „Київській Старині“ з р. 1883, т. VII, ст. 237 і 637.

М. НИЖАНКІВСЬКА.

РИТМО-ПЛЯСТИЧНІ ТАНКИ

В попередніх річниках „Нової Хати” доглянула я тут і там заклики займатися ритмікою. Оця нова руханкова ділянка проникає поводи й поступово в наші круги. Щойно від кілька літ існує в нас ритмічна школа Оксани Суховерської, торік в осені почала при Інституті ім. Лисенка ритмічні курси для дівчорі Оксана Федаківна. Відповідно до цього як росте зацікавлення загалу ритмікою й танком, появляються вже молоді сили, що всеціло посвячують себе цій галузі мистецтва.

Танок це один із сильних, первісних проявів людського почування. Кожний вік і кожний нарід вбирає його в свою форму. Старинні греки знали класичні, зрівноважені рухи, легкодушний барок кохався в підстрибках, а бідермаєр привів із собою плавкі рухи вальса. Наша доба, проста й сувора, вимагає якогось особливого танку. Шукають його й передають у різних формах.

Недавний ритмічний вечір Оксани Суховерської напровадив мене знову на „танкові” міркування. Цей перший самостійний виступ того роду мав уже вістунів: принагідні танкові точки, долучені до інших імпрес. Наприклад торічна миколаївська ревія Укр. Захоронки. Тут уперше виступили молоді надійні сили: Оксана Федаківна й Галя Голубовська. Федаківна, це танково вишколена й опанована індивідуальність

Оксана Федаківна і Галя Голубовська танцюють Шумана „Новелету”.

(школа Далькроза в Женеві), що підходить до кожного завдання з темпераментною рішучістю. Вона — прекрасний контраст до Голубовської, мягкой, плавкой, нерішучої. Голубовська танцює натхненно й інтуїтивно. Широкі можливості її танкового розвитку ще невикористані. Їй треба ще багато вчитися й працювати. Пружність і гнучкість її тіла показала в індійському танку, де вона вміло передала всю східню містику рухів.

Вечір Оксани Суховерської влаштовано теж заходом Укр. Захоронки. Видно, що ця установа має для танкових імпрес належне зрозуміння та ще й щасливу руку. Вечір тішився великим успіхом та повною салею. Це так мимоходом.

Оксана Суховерська внесла чисто індивідуальну ноту в ритмічно-плястичний танок. Танки її укладу до народних пісень бачили ми вже тут і там на Святах Молоді. Особливо вдатною була інсценізація „Утопленої” Шевченка, відтворена на одному шкільному концерті. На жаль, уся ця робота минула якось неспостережено. І тому треба повітати цей перший самостійний виступ її школи.

Бо школа це безумовно. Якщо вона має недолучі, то це є принагідність роботи й людського матеріалу, що є кінцевою прикметою піонірства. Але і в цих умовах та можливостях вибиваються одиниці. Прототипом перших двох танечниць, Федаківної й Голубовської, являються тут Одарка Нижанківська й Марія Федорчаківна. Вони теж з вигляду й танку два різні типи, що доповнюють себе тонко й майстерно. Правда, в порівнанні з Голубовською й Федаківною їх спроможности вислову дещо слабші. Але причину того треба шукати передовсім у принагідності їхньої праці. Внаслідок того слабше опановання техніки й рухів. Однак явний контраст зовнішнього вигляду й танку виходив їм на користь, бо окреслював, вирізнявав їх ясно від себе.

Цікаві теж діточі виступи. Гуртові танки звичайно трудніше перевести для інсценізатора, з принагідним танковим матеріалом. Тому краще випали

ІЗ РИТМІЧНОГО ВЕЧОРА ОКСАНИ СУХОВЕРСЬКОЇ:

Марія Федорчаківна і Одарка Нижанківська
в танку „Вальс“.

„Шевчики“, де багато давали самі виконавці розмахом та дотепом.

Слід підкреснути дбайливість костюмів, які в деяких точках (Лебеді, Танок із чінелями, Вальс) досягнули мистецького рівня. Шкода тільки, що народні строї діточі не мали одностайного вигляду, а були довільною збираниною вишивок, фартушків та стрічок. Легка стилізація (Забава) народньої сорочки піднесла ефект такого виступу.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Обов'язком нас жінок є — подібатися мужчинам. Тому й існує косметика та всякі інші комплікації того роду. Але все пам'ятати треба, що краса, це щось індивідуального. Отже плекати красу не можна гуртом, а поодинокі. Кожний для себе.

Тут хочу подати кілька індивідуальних порад, з яких може скористати, хто хоче й цього потребує.

Найчастішим клопотом красуні, це зморщити, що тихесенько з'являються біля очей. Згодом і коло рота, та на підборідді. Оперативні й масажні заходи тепер уже застаріли й — коштують багато. Тому раджу таке: купити собі в „Пласти“ гумову рурку, якою напompуємо м'ячі гумові. Візьміть кінчик її до рота й попрохайте свого мужа або приятеля, щоби напompував вас воздухом. В міру того, як входить повітря, вигладиться ваша шкіра, зникнуть зморщити й ви відзискаєте молодечий вигляд. Уважати при цьому на границю, до якої будете надуватися. Шкіра може легко тріснути, як воно часто буває перед важким мечом.

Весною треба вистерігатися яркого соняшного проміння. Воно шкодить відмолодженій шкірі. Однак коли вас потягне на лоно природи, не забудьте підготуватися належно. Перед усяким виступом на грище (в цьому випадку Стрийський парк), треба натерти шкіру доброю моторовою оливою. Шкіра набере смагля-

вої екзотики й усе піде гладко як по маслі (чи пак по оливі).

Надто струнка лінія вже тепер немодна. Сьогодні вимагають заокруглених м'язів. Найлегше придбаєте їх грецько-римськими змаганнями з своїми суперницями. Особливо корисний тут подвійний нельзон. Він вигладжує й видовжує шию (всякі зморщити зникають) та придає рукам гнучкості. Попробуйте! Побачите, як скоро наберете „форми“!

Пудруватися треба, згідно з усіма правилами воєнної штуки. Починати вільним темпом. Обчислити скільки разів треба оббігти обличчя пилком. Вже близько мети придати швидкості. Ніколи не оглядатися на своїх суперниць, як вони це роблять, тільки стремити до цілі.

Певного, гармонійного ходу придбаєте собі вправами на ходулях. Найкраще вживати їх до коротких проходів чи щоденних закупів. Цим добудете собі ширшого горизонту та зискаєте на самопевності.

Отже: тільки придержуючись усіх цих засад, досягнете рекорду. Рекорду небуденного й незвичайно трудного: покорених мужеських сердець.

Дора.

ЕЛЕГАНТНА КУХНЯ

Тепер у передсвяточній порі, думаю, що на часі такі міркування. Зварити обід із шиком, це нелегка справа. А ще й до того святочний, тоді коли в нас нічого не вариться та від зимного м'ясива все застигне в шлунку.

Уяв'ю собі, який міг би бути елегантний, весняний обід.

Пісковий бульон. Гладку білу воду варити дві години на кухні, розжареній до червона і додати потім дрібку соли, щоби вона придбала матового, гіркого присмаку. Рівночасно обварити в воді дрібні китички зеленої петрушки. Повстане „імпріме“, яке перед поданням треба перецідити через дрібне ситко. До цього докинете ще кілька кісточок магі. Оцею комплет наливати до тарелів і після смаку додати до нього ще сирого жовтка. Коли бульон за жовтий, можна виставити його на сонце. Зараз впливає й набере піскової краски.

Струнка печеня. Модна печеня не любить масної, лискучої поверхні. Тому треба її перед поданням перепрасувати через тонку бібулку. Матеріал печені на весні байдужий, краска важніша. Повинна бути ясна. Начинка має бути легка, воздушна й розширюватися до долини. Коли подаємо індику, треба його очі заступити двома золотими кліпсами. Салату до печені уложити в каро, або вузьенькі смуги. У красках придержуватися комбінації чорного з білим.

Напитки. До печені подаємо вино або пиво. Вино в вузьких чарках із пасочком. Пиво в міцних, непромокальних шклянках без пасака.

Жерсейовий крем. На лакоминку раджу звичайний крем шоколадової краски. Матеріал: терта шоколада, білий цукор-піке й елегантна ложка з слонової кости. Втерти пушистий сніг (руки повинні бути в плетених рукавичках). Нас то збереже від мозолів, а в кремі не буде решток ляку з нігтів.

Отже головне при весняному обіді — це краса. Ясна, погідна. Може мати зелений присмак піпінату, або червоний редьківці, але лише злегка, дискретно. Бо на яркі, галасливі відтінки ще час.

Орися.

С. ЯБЛОНСЬКА.

МАНДРІВКИ ПО ЮНАНІ

Коли згадаю, як два роки тому, перед моїм виїздом в подорож довкола світу, я солодко та романтично уявляла собі приємність подорожувати, то сьогодні на цей спомин тільки всміхаюся вибачливо. Скільки ілюзій! Тепер я вже знаю, що значить подорожувати по диких закутках Азії.

По перегляді тих ще зовсім свіжих пригод я справді дивуюся, що ця тверда дійсність, повна небезпек та втоми ще не висушила в мені моєї мандрівницької гарячки.

Навпаки, всі труднощі, невгоди, перепони тільки збільшили мою спрагу.

В моїх мандрівках, з краю в край, я ніде не зустріла раю, якого від них сподівалася. Зате іноді хоч здаля схопила кілька відблисків земського щастя, яке тепер для мене має більшу вартість, ніж колишні уявлені, дитячі раї. Ось чому я далі їду в дорогу, що довгою смугою ще стелиться переді мною. Перебуду ще неодні злидні, переможу неодну перешкоду, тільки на те, щоби в переході вкрати там-сям кілька хвилин нехоченої краси світу.

Щоби не відстрашити нових мандрівників, мушу тут зазначити, що крізь цивілізовані краї та крізь кольонії цивілізованих країв, подорожувати справді можна з усіма можливими вигодами, як це обіцяють туристичні каталоги. Хоч, із них я сама недовго користалася. Мій ненаситний інстинкт халчивої мандрівниці гнав мене якнайдалше від залізничних шляхів, корабельних ліній та битих доріг.

Вже в Камбоджі, Ляосі, й Тонкіні (франц. кольонії) я трохи залізлася з труднощами подорожування. Хоч, у порівнянні до моїх теперішніх подорожей по Юнані, це була тільки слаба спроба. Тепер уже навіть у глибоко-Китаю можна подорожувати майже безпечно під захистом французьких передових постів, що втримують лад в тих, ще недавно зовсім недоступних країнах. При нагоді ці представники фр. влади флексують умовини подорожі всім європейським мандрівникам. У тих постах чекає на подорожників не тільки захист на ніч, але коли треба, можуть вони дістати ескорт жовнірів на день, на час дальшої подорожі до сусіднього етапу. Завдяки тим передовим постам, по довгій, втомливій їзді на коні, по крутих, болотистих доріжках, увечері майже завжди знаходила я чисту кімнату, а навіть іноді в надмір вигід, правдивий, гарячий обід. Також траплялося мені не раз під час моїх мандрівок, що я зустріла цікаве товариство старих кольонізаторів, які завдяки своєму досвідові дали мені чимало корисних рад та навіть іноді активну поміч у моїх виправах.

Поява європейського подорожника в тих далеких, глухих джунглях, це не будьяка пригода. Це для них правдиве свято. Сама, цікава на їхнє життя та сама халчлива на нові вражіння, я майже завжди приймала це ввічливе запрошення і проводила в їхньому товаристві незабутні вечори. Родина тих французів рідко коли була чисто французька, частіше мішана з ту-

бильцями. Діти такої родини напів азіяти, напів білі, хоч їхнє азійське походження завжди перевищує, навіть у третьому поколінні.

Коли в селі чи містечку, куди я приїжджала на ніч, були окрім представника передового посту, ще й інші європейці, то й вони приходили розважити свій сплин та послухати, що чувати в далекому світі. Для тих французів „далеким світом“ стала їхня вітчизна. По вечері, шукаючи за дрібчкою прохолоди, ми звичайно виходили з цілим товариством на терасу перед бенгалью, де кожний лягав відпочивати у довге, соломяне крісло. Лицем до густого лісу та до широкого зоряного неба, я іноді пізно вночі слухала дивних са для мене ще таємних оповідань французів про життя ту-бильців та дикої джунглі.

Здалека, іноді король лісу, — тигр — нагадував нам своїм глухим голосом про свої щоденні вимори. Ці тигри — це справжні королі цієї джунглі. На вічних полюваннях в лісах Ляосу, які французи іноді влаштовували для мене, я не раз бачила світлині очі тигра, та потім його розтягнуте, ще тепле тіло, яке забите, більше нагадувало пестливого, величезного кота, ніж кривавого людоїда.

По тих полюваннях, що деколи тривали до світу, або по довгих балачках з моїми новими знайомими, вранці, по кількогодінній відпочинку, я покидала привітний захист — мабуть на завісді. Майже завісді я відїжджала з почуттям якогось дивного суму. Але під час дороги до нового, незнамого етапу, я скоро забувала про вчорашній, цікава на нові вражіння, досвіди, пригоди! Це було колись! Спомини повні дивного чару.

Тепер це зовсім інша справа, інші обставини, інший клімат, інші подорожі. Тепер я в Китаю — у вільній країні, як відомо, незалежній від ніякої європейської держави.

Софія Яблонська, авторка допису, на сходах свого дому в Юнанфу.

„DISTINCTION“

косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18.

Виконує всякі косметичні заходи фахово-дипломованими силами. Проводить рівнож курси трьохмісячної науки косметики, даючи право виконувати практику самостійно. — Вписи тривають.

ІДЕМО НА ПРОХІД

Ходімо в ліс! Ще як були в лісі в осені, то аж перший раз тепер, весною. Над полями повне уже жайворонків. Подуває студений вітер.

Вже цвіте невісточка (стокороть) по всіх межах. Це справді перша весняна квітка. Зацвіла скорше, як підсніжник, первоцвіт, бриндуші. І цвіте цілий рік до пізньої осені, аж поки сніг її не прикриє.

Попри дорогу зацвів підбіл, що його звуть тут „майки“. Його круглий, жовтий цвіт покрив горбочки. Листя він ще не має і нагадує нам зовсім молочія. Коли наблизитися, то поміж травою (ще мало зеленою) видно фіялочки, що тихесенько сидять при землі. Зате їхній запах вітер розносить далеко.

На полях одні загони, виорані, чорніють, другі з озиминою зеленіють. Ідемо навпростець через неорані ниви. Спокоханий заяць, що пасся на свіжій озимині, втікає в кущі.

Ліс мішаний. Чатинний стоїть зеленою стіною, а листяний сіріє. Крізь пні проглядає пожовкле, счорніле листя, що ним укрита земля.

Чуємо, як у долині журчить весело потік. Стежка спускається до нього й ми за нею. Дика роза сніє нас за рукав. На деяких ожинкових кущах збереглося ще осіннє зелене листя, бо перезимувало щасливо. На стежці повно чатиння зі зрубаної зимою сосни та ялиці. На іві бачимо вже оксамитні багнята (базьки), одні сріблісті з жовтими пиляками, на другому корчі зелені, стовпикові. На мляці над потоком росте дика порічка. На малинах появилися вже маленькі, неспівні листочки. Одно торішнє бадилля всохло, зате з коріння пустилися рости їхні діти, молоденькі гони. Їх зелена чуприна вже стирчить із землі. Дикі венірки, що тут товаришать малинам, перші розвинулись.

Переходимо потік по камінні та йдемо стежкою в гору. При стежці стоїть осика, вся обвішана довгими базьками з червоними пиляками.

В лісі сонце грає по шпях дерев: понемастих буцини, червонояких сосни, сивих ялиці. За ними ясно-зелена озимина. Сойки літають парами. Тепер вже їм безечно. Зате, коли прилетять втомлені з вірею, зараз нападають на них розбійниці ворони і неолна сойка пронаде марно. Лиш піря по лісі вітер розносить. Ось ешенєке пірячко з крил! В ганбині ліса чуємо глухе каркання: ворони перестерігають себе, що надходить хтось небажаний. Вони засіли в гиллю й підглядають пташині гнізда.

По квітках лазить зозулька з сімома кропками. Під старою сосною повно шипшоп, що їх погризла голдна білиця (вивірка).

Глинястий беріжок стрімко онадає до потоку. Він зісунувся, бо його вода піднімає. Тільки ворухнуту глину прутником, як вона вже сиплється, спершу зривом, а потім ніби річками сухого піску аж у воду. Один тільки підбіл росте там, бо тільки він уміє здобути таку стрімку убіч для свого роду. Всі „обставини й відносини“ є проти нього, а він держиться в глині й не дається...

Вже цвіте в лісі вовче лико червоним квітом, а листя ще не має. Гадузки не можна зломити; її чути пруским квасом, як і гадузки черемхи. Пчоли літають за медом і обшукують кожну квітку. Метелик, що подає на зісохлий лист, затріпоче крильцями й полетить. Довбач не перериває своєї праці. Хвилястим летом перелітає з одного дерева на друге і як той лікар оглядає й обстукує. До здорових і не заглядає. По над лісом кружляє ястріб і бистрим зором переглядає свій район.

Все починає оживати, рухатися. Пиється в гору, до сонця.

А людина, втомлена кімнатним воздухом та зимовим безділлям, приходить сюди зачерпнути свіжих сил.

Б. З.

ВЕСНЯНІ ПОРЯДКИ

Весну пізнаєте по котичому м'явканні та нових туалетах. Зрештою зовнішніх ознак весни є дуже багато, залежно від того, хто що й як сприймає. Гімназисти виправляються в писанні любовних листів, спортсмени починають мріяти про автомобілеві перегони, будівничі в місті розривають вулиці, так що перейти не можна, — весна вже настала. А як проявляється вона в домашньому огнищі?

Є багато ознак, менше й більше важких. Уже від Різдва починають діти думати про вакації та рахувати скільки часу ще лишилося до кінця шкільного року. Але думки господині ще не сягають так далеко. Вони кружляють поки що довкруги Великодня та весняних порядків.

Весняні порядки! Велике слово, перед яким тремтять усі домашні з „паном і повелителем“ включно. Це час, коли в цілому домі віють протяги, коли нема порядного обіду, коли всі домашні подратовані злегка й леда хвиля може вибухнути іскра. Весняні порядки — це революція в домашньому вогнищі й знак, що весна вже настала.

Весняні порядки припадають звичайно десь на час перед Великим тижнем. Ніколи скорше чи пізніше. Скорше, треба було би ще раз прятати перед свя-

тами, пізніше, в часі Великого тижня всі зусилля господині звернені вже на великоднє печиво.

Як вони відбуваються? Для кожного ріжно. Чоловік тікає з хати й клеє нипшком. Діти скачуть по відчинених вікнах, помагють знімати образи й набаляються перестуди. Помічниці з завзяттям нищать павутиння, щоби воно бодай відчуло як слід весняну катастрофу. А господиня уоружена в ганчірки, „віми“ та „сідолі“ вганяє за кожною поропинкою, яка хитро вимкнулася їй із рук та складає її на вітварі домашньої гігієни.

А що опісля, спитаєте? Звичайно є жертви, як по кожній революції. Діти лежать кілька днів у ліжку, чоловік шукає даремне за якоюсь „спрятаною“ гаветою, помічниці жаліється, що будильник у кухні не ходить (але зате блищить як срібний). Це все дрібниці супроти тої великої весняної події. Тільки чоловіки, які для того зовсім не мають зрозуміння, ходять по помешканні, направляють криво повішені образи й усміхаються іронічно, коли надібають схований черепок із якоїсь розбитої вази. Та що й говорити! Чоловіки невдячні сотворіння й ніколи не зуміють опінити працю господині.

Надійка.

ВІНЦІ Й НАМИСТА

П. Марія Чижович, вибрана „ра-совою“ українкою, має зразковий вінець, уложений у чільце.

вищитковане, на боки загорнуте волосся. Тісно придержати коси, щоб не розлітались. (Гл. св. дол.). Ззаду загорнути кінчики так, щоб ленти їх прикрили. При довгому волоссі можна спустити косу на плечі.

Вінець надіваємо так, щоб вузька смуга волосся виднілася зпереду. Вінець може бути різний. Найпростіший, це густо й рівномірно нанизані квіточки, одна біля другої. Така форма годиться особливо на вінець діточий. Квіточки: мак, ромени, волошки, чорнобривці, барвінок, жоржини. Добре красками добирати квіти до строю. Наприклад до темної корсетки й червоної плахти годиться вінець із самих маків. До синьої корсетки підходить вінець із чорнобривців. Мак і волошки можна помішати до блакитної корсетки.

Цікавий вінець у формі чільця (гл. св. гор.). Квіти нанизані у формі півкожур, неначе дія тема. Можуть бути нашиті на обтягненім картоні (це певніше), або нанизані вільноруч.

П. Одарка Нижанківська, що виступала на ритмічному вечорі Оксани Суховерської, в зразковому вінку з підкладкою. Квіти спочивають на вузькій ленті, прикрашеній нашитими стрічками.

Це додатки до народного строю, важні й декоративні. Можуть завершити його, але й поспувати. І на жаль це останнє трапляється частіше. Вінці й намисто справляємо в останній хвилині, або десь випозичуємо.

Намисто найкраще одноколірове. Вистерігаймося шкляних мерехтячих цяцок! Гарна імітація „доброго“ намиста, червоних коралів дешева й відповідна. Намисто повинно складатися з 10—12 низок, одна нижче другої, завязаних тісно під шию.

При нашому народному строю вінець матиме особливу вагу. Він же відтінює личко! Отже тому пригляньмося його формі.

В першу чергу зачіска під вінець. Увага! Не повинна бути ондульована. Рівний розділ по середині, гладко причесане, а то й

Тісно придержати коси, щоб не розлітались. (Гл. св. дол.). Ззаду загорнути кінчики так, щоб ленти їх прикрили. При довгому волоссі можна спустити косу на плечі.

Вінець надіваємо так, щоб вузька смуга волосся виднілася зпереду. Вінець може бути різний. Найпростіший, це густо й рівномірно нанизані квіточки, одна біля другої. Така форма годиться особливо на вінець діточий. Квіточки: мак, ромени, волошки, чорнобривці, барвінок, жоржини. Добре красками добирати квіти до строю. Наприклад до темної корсетки й червоної плахти годиться вінець із самих маків. До синьої корсетки підходить вінець із чорнобривців. Мак і волошки можна помішати до блакитної корсетки.

Інша форма вінця з підкладкою (гл. св. гор.). До голови прилягає не вінець, а підкладка. Це вузька смуга матеріалу, широка на 5 см. Зверху вона зашита рядами вузької наморщеної стрічки. Стрічки коліркові, відповідно до строю. Вінець, себто квіти, пришиті з одного, довшого боку. Вбирається цей вінець так, що спершу, над чолом іде ряд коліркових наморщених стрічок, а квіти приходять десь по середині голови (гл. окладина „Н. Хати“). — До намиста не треба декольту. Сорочка сягає аж під шию, так що намисто лежить на сорочці, а властиво на корсетці.

Вінки й намисто приладжує тепер кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові в відповідній якості. У крамниці „У. Н. М.“ при вул. Косцюшки 1, можна оглянути різні моделі вінків у ціні від 5—10. — зол. Намисто коштують від 3.90 до 8.50 зол.

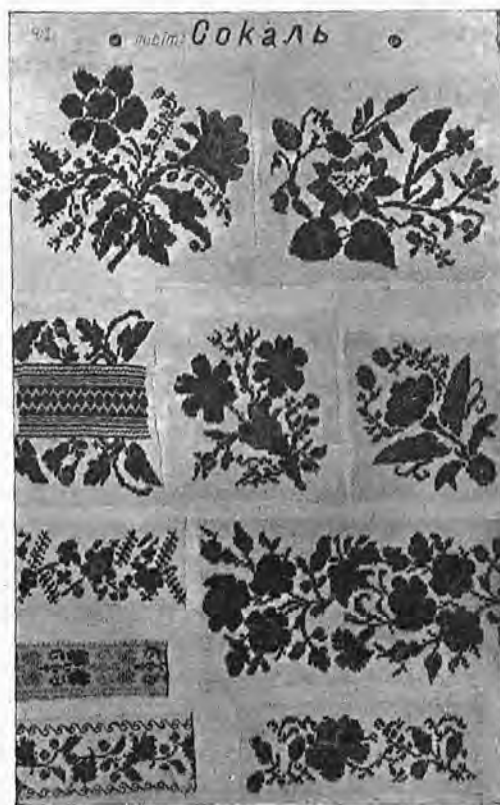
ПРИГОТУВАННЯ ДО КОНГРЕСУ

Важне для Філії Союзу Українок!

Кожний день наближує нас до Конгресу й каже думати про приготування. Чи подбали ми вже про стилеві народні строї? Чи вишлемо кілька ляльок-мініатур у народніх строях на етнографічну виставку? Чи призбирали ми вже збірку народніх вишивок із наших околиць?

Стилеві народні строї, нагороджені „Мистецькою Комісією“, помістила вже „Нова Хата“. Стеляжі ляльок (без головки) можна замовити в кооп. „У. Н. М.“ Львів, Ринок 39. А збірку взорів треба для виставки належно упорядкувати. Ось на світліні зразок такої таблиці.

Взірці повинні бути відшиті на кусниках сільського полотна (не панамі). Можуть бути й правдиві вуставки, старі, виляні, тільки чисті. На таблиці годиться білий, міцний картон.

Таблиця узорів із сокальського повіту. Поодинокі мотиви, виконані на білому полотні, нашиті на білий картон. Написи (село і назва взору) приміщені на наліпках з лівої сторони.

Форма подовгувата, 30×50 см. Горішній його край продіравлений двічі металевими кільцями, щоб можна було його завісити чи прибити до стіни. На горішньому краю видніється напис, наприклад Сокальщина. Під цим написом, меншими буквами: власність Союзу Українок у Сокалі.

Взори нашиті один біля другого міцними білими нитками. Назву села і взору виписуємо виразно на наліпці; яку приміщуємо на повороті, на тому самому місці, де нашитий взір із правого боку.

Взори повинні бути дійсні, автентичні. Т.з. такі, що походять справді з даного села. Готові таблиці до виставки (скількість і назву), треба зголосити в Мистецькій Комісії Конгресового Комітету найдалше до кінця травня ц. р.

КВІТЕНЬ У ГОРОДІ

Березень і квітень це час, у якому найбільше треба працювати в городі. В березні закладаємо парники. З початком квітня, при догідній погоді, можемо вже висівати до землі.

Прямо до землі можна сіяти моркву й калярепу. Рядки визначаємо рідко, в віддалі 25 см. На 5 м² вистачає нам 10 гр. насіння. Засіяне насіння покриємо землею, на 2 см. грубо. Придусимо все дошкою, а щойно потім заллемо. Коли зійдуть рослини, треба їх обполоти. Найкраща калярепа найтейська. Моркву можна сіяти й пізніше, щоби все була свіжа. Петрушка пізніша не вдається, тому що вона довго кильчиться в землі й потребує рівномірного тепла. Петрушку й моркву можна висівати на грядки, ґноєні ще торік. Від свіжо ґноєної землі дерев'яні скоро їхні коріння.

Аж у другій половині квітня або із початком травня починаємо сіяти буряк. Насіння вкладаємо по три до ямок, у віддалі 15 см. від себе. З заکیلчених рослин лишаємо в землі лише міцніші. На 2 1/2 м² землі вистачає 10 гр. насіння.

У квітні сіємо також редьківцю. Ранні роди, як „Non plus ultra“ або білу ліонську можна сіяти від березня аж до літа. В літі треба брати інше, пізніше насіння. На 2 1/2 м² вистачає його 10 гр. Сіємо її рідко, рядками, у віддалі 25 см. від себе, потім виполюємо. Щоби не здеревіли, треба їх сильно підливати для кращого росту. Дуже добре підганяє їх підливання солоною водою.

У квітні також сіємо звичайний шпінат, але лише до половини травня. Пізніше засіяний шпінат розривається серед душного літа, тоді цвіте швидко й гірше. Знаменитим родом є голандська Юліяна. Шпінат сіємо по цілій грядці, або в рядки, а рослини пізніше обполюємо. На 2 м² вистачає яких 10 гр. насіння.

Всі ті насіння можемо висівати на погноєну грядку. Із стручковими рослинами треба вистерігатися цього тому, що тоді розвивають вони тільки листя. На фасоль час аж у травні, але горох досить добре переносить приморозки й його можна сіяти вже тепер.

Горох висіваємо рядками, віддаленими 40—50 см. від себе і глибоко на 5 см. Зернятка вкладаємо густо біля себе. Засіяний горох добре прикриємо землею, щоби йому не шкодили приморозки та не видовбали воробці. На 5 м² потребуємо 100 гр. насіння. Краще вибрати нам низькі відміни, які пізніше не вимагають високих тичок.

Подбаймо також про розсаду. Коли не маємо її у власному парнику, треба її в час постарати. В першу чергу розсаду ранньої зеленої салати. Висаджуємо її на крайчику ґноєних грядок. Одна з найкращих відмін це Королева Маю. Пізнішу салату можна також сіяти. Для цього вибрати якусь затишну грядку й коли рослини підростуть, розсадити. Коли салат має мати міцні сочисті голівки, мусить швидко рости. Отже тому треба її обильно підливати. Спеки не переносить.

В половині квітня висіваємо також на затишну грядку ранні відміни каляфіору, волоської і звичайної капусти. Розсаду з тих рослин можна висаджувати вже й скорше при догідній погоді, у віддалі 40 см. від себе. Поміж те можна посіяти салату, або редьківцю. Ця рання ярина зуживається весною, так що пізніше каляфіор чи капуста має змогу розвиватися вільно.

З розсадою делікатних ярин, як салери, помідорів, фасоль, динь, треба почекати до травня, коли вже буде по морозах.

М.

Затверджена через Мін. В. Р. і С. П.

ШКОЛА КОСМЕТИЧНА ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН

у Львові вул. Оссолінських 13.

під керівництвом лікаря-дерматолога дає право
отворення косметичного кабінету в цілій Польщі.

Практика відбувається при допомозі дипломованих
сил в Косметичнім Інституті „СЛАВА“

Пожива для кімнатних квітів.

Коли на дворі зима і густа пелена снігу вкрила всю землю, так приємно бодай у себе в хаті мати трохи тої зелені й квіток. Квіти в кімнаті в час найбільш лютої зими пригадують нам про весну. Тому ми так любимо квіти, тому до найбільш шляхотних справ хатньої господарки належить плекання квітів.

Але плекання квітів не така вже проста річ. Наші господині звичайно обмежуються в ліпшому разі до того, що раз у день піділляють свої вазони, і на тому кінець. Вони забувають, що квітка, або рослина живе і потребує до життя того самого, що кожна жива істота. Поза світлом, повітрям і водою, що заспокоює жажду, потрібно давати рослинам і щось поживне. Напевно не одна читачка здивується чуваючи це. А між тим всі ж ми знаємо, що рослинам на полі добрий господар дає поживу у вигляді природних і штучних уґноєнь. А чим же в цім випадку рослини, що ростуть в наших вазонах різняються від польових або городніх рослин. Вони рівнож потребують поживи у вигляді уґноєнь.

Звичайно уґноєння для кімнатних рослин мусить бути відповідно приготоване, аби не порушувати естетичного вигляду кімнати. Тому найзручнішим уґноєнням для наших квітів є навозові пастильки фірми „Тесп“. Ці пастильки мають в собі всі необхідні для рослини поживні матеріали: фосфор, якого потребують квіти, поташ, що зміцнює біло рослин і допомагає їм успішно боротися з різними хворобами і шкідниками і зрештою азот, який сприяє буйному росту. Ці пастильки є для всіх доступні, бо коштують всього 50 гр., а набувати їх можна в усіх складах „Народної Торговлі“ і дроґеріях.

Уживаючи тих пастильок кожна господиня може бути певна, що їх квіти розвиватимуться гарно.

Д-р О. Т-ко.

Гарні квіти

50 сот.

як хочеш мати в кімнаті, на балконі,
в городі, то уживай пастильки навозові

„ТЕСП“

потас, фосфор, азот

Жадайте в складах:

„Народної Торговлі“
дроґеріях і насіння.

50 сот.

ПЕЧИВО

Виріб усякого печива залежить від певних чинників: а) від муки, води і соли, б) від ферментації, в) від вироблення тіста, г) від випечення.

Кожну муку треба перед ужитком пересіяти і висунути. Вода, яку вживаємо до печива, може бути джерельна, річна, а навіть чиста дощівка. Вугляний квас, який є в свіжій джерельній воді, має корисний вплив на печиво. Вода кринична — тверда. Після П'єбіґа, пшеничний хліб, печений на вапняній воді, дуже здоровий. Пшенична мука вбога на вапно, а вапняна вода нищить кваси, які роблять хліб для багатьох людей нестравним. Отже вживаючи такої води, треба додати до тіста більше соли. Вапняна вода не випаровує з хліба так сильно, як чиста. В літі температура води має 19°, тому не треба її нагрівати. В зимі й весною треба ogrіти, бо тісто зароблене теплою водою біліше, тугіше й кисне скорше. Але від горячої води розливається, опадає й не матиме бажаної, ясної краски. Скільки води, потрібна до вироблення тіста залежить від: а) вогкості муки, б) якості муки (кращі роди влітають більше муки), в) роду печива.

Здорова суха мука втягає $\frac{2}{3}$ своєї ваги води, а дуже суха більше. Чим більше міситься тісто, тим більше воно втягає води. За мала кількість води впливає також на якість печива; таке печиво не випікається добре й не має полиску.

Тісто можна заробляти не лише водою, але й солодким молоком та сирваткою. Молоко підносить відживну вартість печива.

Ферменту вживаємо двоюкого до печива: спиртового з дріжджів і квасного з заквашеної муки. До білого й солодкого печива вживаємо дріжджів, до хліба питльованого й разового, заквасу. Добрі дріжджі пізнаємо по приємному винному запаху, ясножовтій красці й відломані не крушаться. Дріжджі переховувати в холодному й сухому місці, ніколи на морозі чи в ледівні.

Дріжджі, розпучені теплим молоком чи водою вляти в муку, заробити розчину, присипати мукою. Нехай підросте у теплому місці. Половину муки, яку хочемо випекти, заробляємо на розчину, другу половину досипаємо до заміну.

ПАНІ ДОБРОДІЙКО!

Чи не помітили Ви нераз, відвідуючи склеп НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ, скільки пань чужонаціональних закуповує там товари? А хіба мають вони цілий ряд своїх склепів, де можуть набути споживчі й колекційні товари!

Про що це свідчить?

Цей факт нехай буде Вам доказом, що НАРОДНА ТОРГОВЛЯ, яка зуміла здобути собі навіть чужих покупців — вдовольнить напевне й Вас своїм високоякісним товаром, приступними цінами та справною і ввічливою обслугою.

Склеп НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ знайдете у кожному більшому місті Галичини й Волині. — На замовлення з промінції, надсилає на харчевих картках (порто 5 гр.) на адресу: „Народна Торговля“, Львів, Ринок 36. — всилаємо харчеві пакки по 5 і 10 кг. за зниженим портом.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“.

Розчина в більшій кількості може бути гущіша. Лучається часом, що тісто не хоче рости з якоїсь причини, приміром недобрі дріжджі або мука за вогка. Тоді підженемо розріст дріжджів, якщо до розчини влипати щипту споронкованого соди, а якщо це не помогло, тоді зробити свіжу густу розчину з такої самої пропорції, що перше тісто й тою розчиною добре тісто вимісити.

На парені баби розчину робиться в цей спосіб: призначену кількість молока зварити, кипятком запарити муку. Молоко вливати потрохи, а муку старанно ложкою розтирати. Як тісто прохолоне, (щоб не запарити дріжджів), вляти дріжджі й поставити в теплому місці. Чим більше яєць, цукру та масла додамо до ті-

ВЕСНЯНІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-51.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

ста, тим більше дріжджів треба дати на 1 кг. муки. На 1 кг. булки вистарчає 2 дека дріжджів, а на баби з 1 кг. муки 6—8 дека дріжджів. Нагріті жовтки, вбиті з цукром, вляти до розчини, додавши щипту соли, вимісити, додати решту муки.

Тепер починається найважливіша функція при мішенні. Спосіб мішення тіста має великий вплив на якість печива. Через мішення стараємося допровадити до тіста якнайбільше кисня з воздуха, що є необхідний при ферментації. Під кінець додаємо тепле склярване масло. Вимішене тісто за годину вкладаємо до форми, менше як до половини високо.

Головним услів'ям доброго печення є добре нагріта піч. Огріття печі залежить від пори року (в зимі треба більше напалити), від дерева (тверде дерево скорше і ліпше ogrіває піч, як м'яке) і від роду печива.

Тісто легше, як солодкі булки, білий хліб, французьке і птиче тісто, потребує горячої печі і скорого печення. Баби великі, хліб житний, потребують вільнішого й довшого вогню. Середньої печі потребують тіста. Краще вже більше напалити в печі, як за мало. В першій випадку можна зарадити (гашенням) мокрою шматкою, чи соломкою, звязаною в помело. Тут найкращою вказівкою є власний досвід і рутина. В кожному разі зробити пробу мукою. Якщо мука, кинена на дно, зарум'яниться й не горить відразу, піч добра. Підчас печення заглянути, чи треба цілком примикати піч, чи лишити дещо відхилені дверцята. Баби печені в недостатньо ogrітій печі втрачають гарну ясну краску, набирають червоної і часто-густо підростуть та й опадуть. Час печення є ріжний. Хліб печемо 1½ год., булки, баби 1 год. Як підросте добре і зарум'яниться, відхилити піч, щоб тісто не пеклося, а властиво висихало. Печива, вийнятого з печі, не виймаємо сейчас із форми, а лишаємо аж прохолоне, потім виймаємо осторожно й перевертаємо на тацю чи дошку.

У ПТАХОМЯСАРНІ

— Гальо, гальо! Тут Маслосюз! Хто говорить?
— „Нова Хата“! Др. Томашевський при апараті? Памятаєте, Ви обіцяли нам показати птахомясарню?

— Дуже радо! Тільки визначіть день і то такий, коли в нас є робота. Наприклад сьогодні не ріжемо. Порядкуємо курники. Але завтра буде вже знову все в руху.

Другого дня вранці зупинились ми перед будинком „Маслосоюзу“. Птахомясарня на одному з дальших подвір'їв. Треба перейти попри молочарський відділ та гаражі. Врешті відчиняються переді мною якісь двері.

Боже, який тут гамір! У плоских кліточках нагромаджені птацтво піє, кудкудає й шелестить підстилкою. Зза штабок визирають невеличкі головки, білі, червоні, гребенясті. Оглядають нас цікаво одним оком. Стукають дзьобами в корита.

— Оце кури, що підготовуються. Важимо їх, розділюємо когути від курок і вкладаємо до перегорожок. Бачите, їх досить багато в одній перегородці? Це на те, щоби вони не порушались вільно, а всеж таки могли сидіти. До кожної клітки всувається дно (подвійне), так що щодня чиститься під ними.

— Чим їх підготовуєте?

— Грубо меленим ячменем або вівсом. Із цього ладиється молошна каша, доволі рідка, яка вже заступає їм і питво. Крім того додаємо ще спеціальні домішки. Більшість годівельників має свої „секрети“. Ми їх теж маємо, але між нами скажу Вам, що правильно уложена кормова норма, стисла обсервація штук та вправність дають запоруку успіху. Птиця не може недоісти, але не сміє й переісти. Тут уже самої теорії замало — потрібне вправлене око.

— А що це там далі?

Входимо в другу перегородку. Знову той сам гамір, що й слова власного не чуєш. Такі самі клітки як і в першому відділі.

— А тут уже дріб, що готується до убою. От бачите, самі краще підготовані штуки. Їх переводимо сюди на 24 години й даємо їм тільки пити воду. Це для очищення шлунку й проводів.

Справді, перед клітками лише коритка з водою.

— А тут, не лякайтесь. Ріжуть курей.

У кімнаті, вилякерованій до висоти людського росту стоїть курячий сопух. Хлопець саме держить у руці великого червоного когута, похиливши його над величезною лійкою. Скапує кров.

— Ріжемо ножицями. Дивуєтесь? Справді, ножицями. Як воно й дивно не виглядає! Ріжучи курку, треба підтяти їй дві головні артерії, що лучаться в горлі. Отже ріжучи звичайним, стародавнім способом, перетинають їх гострим ножем зверху. А ми протинаємо їх ножицями в середині. Вправна рука робить це дуже легко.

У кімнаті ще велике корито, над яким скубуть курей. Два ряди жінок працює вправно і швидко.

— Скубемо кури на сухо. Парити не можна. Від парення вода всякає до шкіри та лекше псується. Обскубані кури вандрують сюди.

Знову інший стіл, ряд обскубаних курячих тіл і корито з теплою водою.

— Тут щіткою вимивається їм ноги від бруду. Так само голову. Обсмалюється тільки на спиртовій машині. Ну, і формується курка до продажі, себто закручують крильця, прикріплюють ніжки і кладеться ось тут на полицю.

Рядок полиць уже повний курячих тулубів, гладеньких і круглих. Дівчина здійснює одну курку й показує.

— Бачите, курка вже уформувалася. На полиці вона стигне і приймає призначену їй форму.

— Навіщо це?

— Що оглядає покупець, купуючи дріб? Груді! Отже формуємо курячий тулуб так, щоби груди було виразно видно. Хоч це не всюди є така звичка. В Італії та Франції, наприклад, оглядають хребет і там курку треба інакше формувати.

Виходимо з кімнати.

— Таку полицю з уформованими тулубами всуваємо ось у ту скриню й посилаємо автом до склепу при вул. Косцюшки. Оглядаємо скриню, яка має в середині рівчак для полиці.

— А тепер, знаєте що? Підемо слідом за такою скринією до нашої крамниці. Оглянемо холодильню.

При вул. Косцюшки чекає вже невеличкий мотоцикл із новою охоронною маркою. Він розвозить дріб, який можна

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках!

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня,
Потрудись на львівський ринок
Тридцять число — будинок,
Де „Текстильна гуртівня“!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
біля (Бачевського і Циппера)

МЕБЛІ ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА НАБУТИ В НОВООТВОРЕНИМ МАГАЗИНІ ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Инж. С. Зеркаль, Братислава. Ваше повідомлення ми одержали. Чекаємо.

Т-во ім. О. Бесарабової, Форт Вілліам: Передплату одержали. Заплачено до кінця 1933 р.

Т-во ім. О. Кобилянської, Норквей: Передплату одержали. Заплачено до кінця червня 1934 р.

Анастасія Кочан, Джоліет: Ч. 7—8 вислали. Чи ч. 1 дійшло? Ми вислали його в свій час.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Через помилку замовили ми косметичну статтю у нашої спортової референтки, а кулінарні міркування у співробітниці від моди. От що з того вийшло! Прохавмо вибачення за таке першоквітнєве непорозуміння.

Чим більше китимів **ХАМУЛИ** в мешканні тим більше краси-весни в ньому!

Користайте з передсвяточної
випродажі килимів по значно
знижених цінах!

Загляньте у Львові до крамниці:

при вул. Рутовського 1
в Станиславові, при вул. Сапїжинській 19

МАМУСЮ, прошу тебе, запиши собі цю адресу:

Перший спеціальний магазин діточого взуття

АЛЬ-СА-ДО

Львів, ул. Сикстуська 19

поручає для дітей і молоді нову весняну обуву у великому виборі та доступних цінах.

З днем 1. березня ц. р. переніс я свою роботу з вул. Коперника 16 на п.л. КАПІТУЛЬНУ 3, І. п. та вже дістав журнали мод на 1935 рік.

Футра виконую скоро, солідно й дешево. Приймаю до переховання на літній сезон у спеціальній кімнаті - холодильні. Особистий надзір.

ЮЛІАН ГЛУШЕВСЬКИЙ

Робітня футер. п.л. Капітульна 3, І. п.

ПА НІ! Кому ще не відомо!

НАЙДЕШЕВША СОЛІДНА РОБОТА

Плащі і костюми жіночі

виконані за найновішими моделями тільки у знаній фірмі:

МОЛЬДАУЕР

Львів, ул. Коперника 17, І. пов.

Найкращі роди **кави й чаю**

поручає фірма:

ЕДМУНД РІДЛЬ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 3.

Філії: ул. Городецька 74.
пл. Берестейської Унії 5.
ул. Потоцького 38

Найновіші ЗАВІСКИ, наліжники і настільники, накидки на отомани

поручає відома фірма

КІЧАЛЕС і МАРГУЛЕС

ЛЬВІВ,

ул. СИКСТУСЬКА 18.

НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

ФОТО-СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 1, Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлини і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлини для легітимацій виконується за одну год.

ДО РУЧНИХ РОБІТ

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

ТРИКУТНИК У КОЛІ

М'ЯКІ, ВИДАТНІ, ТРИВАЛО КРАЩЕНІ 35 РОДІВ У 1539 КРАСКАХ

СКЛЕП ФАБРИЧНИЙ У ЛЬВОВІ: ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2
ЗАСТУПНИЦТВО: УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ГАЧКОВАНА БЛЮЗКА.

Блюзка виконана із тонкої літньої волічки „Кот“, марки „Трикутник у Колі“. Класка: ярко-синя, комірчик білий.

Викроїти форму з паперу й гачкуючи, прикладати роботу до неї.

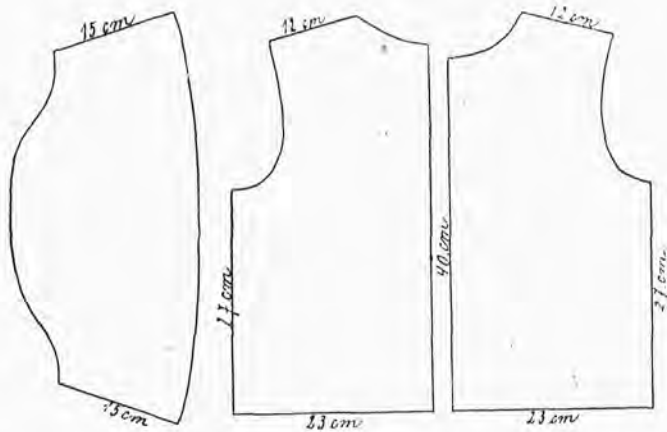
Зпочатку виплести вузьку пагентку на долішньому краю. Потім гачкувати:

1. ряд: два навивані стовпики вбити в одно очко, потім зробити два очка в воздуху і знов убити два стовпики в те

редні. Вбити знов два навивані стовпики по під два воздухні очка і т. д.

Комірець: вигачкувати ланцюжок довкола шиї. В перше очко вбити два навивані стовпики, зробити очко в воздуху, два навивані стовпики та п'ять очок ланцюжка. По чотирьох рядах додати до того п'ятичкового ланцюжка ще одно очко і так поступенно, що четвертий ряд додавати по одному очку. В кожному слідуєчому ряді вбивати стовпики в очко поміж двома навиваними стовпиками.

Готову блюзочку можна набути в крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, ул. Косцюшки 1. Волічку „Кот“ висилаємо на замовлення в кожній красці (10 дека коштує 2.70 зол.).

саме очко, що й попередні. Потім опустити два очка ланцюжка і вбити знов два стовпики в четверте очко ланцюжка, знов два очка на воздуху і знов два стовпики в те саме очко і т. д.

2. ряд: 4 очка на воздуху, потім два навивані стовпики вбити в долішні два очка на воздуху, зробити два очка в воздуху і вбити два навивані стовпики в те саме місце, що попе-

Шовкові ПАНЧОХИ висортвані, в найкращій якості по 1.95 зол., матові 2.50 зол., РЕФОРМИ 85 гр., КОМБІНАЦІЇ 2.50 зол., СКАРПИТКИ мужеські 60 гр. і т. п. поручає

МАГАЗИН ПАНЧІХ „МАНОН“

ул. Шайнохи 1. (ріг Коперника).

П. Таня Я. в легкій гачкованій блюзці, описаній поруч. Яркосиня вовна „Кот“, білий комірчик.

Срібло, годинники і модну біжутерію

поручає дешево фірма

Власні годинникарські й ювелірські робірни.

ДОМБРОВСЬКИЙ і РОЗВАЖЕВСЬКИЙ

Львів, ул. Академічна ч. 2.

НА ВЕСНУ ПРИКРАШУЙМО ОДЯГ!

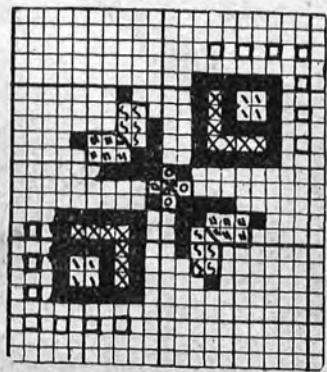
Ч. 1. Вишиваний комірчик із рожевої жоржети. Складається з двох частин: долішньої ширшої й верхньої вузької. Долішня частина комірця розкладається на раменах, горішня обхоплює шию. Обі частини зішиті до купи.

До цього високі маншети з того самого матеріалу.

Комплет прикрашений хрестиком ч. 2.

Ч. 1.

Ч. 2.

Ч. 2. Мотив приміщений на комірчику ч. 1. Краски: чорна ■ ■, цегляста хх хх, жовта ///, помаранчева ss ss.

До вишивання вживати ниток С. М. S.: чорна ч. 371, цегляста ч. 321, жовта ч. 431, помаранчева ч. 432 $\frac{1}{2}$.

Ч. 3. Літна блузка до шкільного мундурка. Виконана з білого тусору.

На рукавах і на переді прикрашена ніжним буковинським візерцем.

Взір і крій можна замовляти в Адміністрації часопису за надісланням 2.80 зол.

НИТКИ

до ручних робіт марки

С. М. S.

є крашені індантеновими красками й тому
ніколи в пранню не пускають!

КОНКУРС

на найкращу ручну роботу триває до 15. ц. м.

Викінчуйте й присилайте!

Учасницями конкурсу можуть бути передплатниці „Нової Хати” або члени кооп. „Українське Народне Мистецтво”. Під увагу приходять усі роботи. Доріжки, обруси, завіски, настільники, серветки, блюзочки, діточе вбрання. Щоби тільки були вишивані українськими народніми візерями.

До кожної робітки прохавмо дочіпити карточку з прізвищем і місцевістю власниці.

До журі ввійшли знавці укр. народного орнаменту і ручних робіт, пп. Ірина Гургула, Марія Морачевська та Савина Сидорович.

Ч. 3.

Р О Б О Т И

Ч. 4. Елегантна жоржетова блузка помаранчевої краски. Скроєна на взір полтавської народньої сорочки. Рукави широкі, при вирізі морщення.

Вишивана на рукавах і на переді широким полтавським узором. Вишивка виконана гладдю в кольорах: червоній, зеленій і брунатній. Приміщена на рукавах, поодинокі мотиви на переді. Виріз обведений вузькою обшивкою.

ЕЛЕГАНТНИЙ ПАН

може вибрати собі спортові, попелінові, шифонові
СОРОЧКИ

в крамниці „У. Н. М.", Львів, ул. Косцюшки ч. 1.
Від 4.95 зол. вгору.

Ч. 5.

Ч. 4.

РУЧНО ВИШИВАНІ ТОРБИНКИ

прикрашують весільні сукні!

Прегарно оправлені й викінчені можна вибрати собі
в крамниці „У. Н. М.", Львів, ул. Косцюшки ч. 1.
Від 8.50 зол. вгору.

Ч. 5. Торбинки до костюмів і літніх суконь.

а) Торбинка з золотистожовтої, шовкової крайки. В середині окремі переділки. Ручка з вузької шовкової крайки. В середині торбинка замикається на американський замок, зверху на шкіряний гудзик. Вилога прикрашена кутасом.

б) Торбинка вишивана хрестиковим узором. В середині викінчена як попередня. Вилога закінчена кутасиком та замикається коралевим гудзиком.

Конкурс на проекти укр. порц. сервісів

розписує фірма **О. ОНИСЬКО** склад порцеляни і скла **Львів, вул. Галицька 20**

Участь у Конкурсі можуть взяти лише Пані, котрі мають надсилати до кінця квітня ц. р. проекти укр. сервісів нарисовані в укр. стилі (з означенням красок). — Рисунки (малюнки) мають бути так виконані, щоби представляли лише $\frac{1}{4}$ або $\frac{1}{2}$ тарілки. — Жюрі складатиметься з артистів-малюнків, котрі розглянуть прислані проекти і за найвідповідніші два проекти фірма призначує дві премії I-ша зол. 200, 2-га зол. 150 платні в травні ц. р. готівкою або товарами.

Спацєрова сукня з темносинього вовняного матерiалу. Прикрашена тасьмами з бiлої жоржети. Виконана в робiтнi „Труду“, Львiв, Ринок 39. Свiтлина „Van Dyk“, Львiв.

МЕБЛІ: їдальні, спальні, кабінети, тапчани, клуби

поручає

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

вовин, шовки, полотна поручає по найдешевших цінах

ТАНИЙ СКЛЕП

З. ЗАЛЕСЬКИЙ

Львів, Галицька 8. — Тел. 58-42.

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ

Львів, Чарнецького 3.

ВЕСНЯНІ НАСТРОЇ

Наша модна „референтка“ тепер занята. Весною та першоквітневими жартами. Нічого не подієш! На всіх приходить свій час.

Із клопотів із модою, чи там модних клопотів визволила нас пані Еля. Пані Еля Олесницька відділена від редакції „Нової Хати“ тільки одним повертом, бо управляє робітнею „Труду“. Отже нічого легшого для нас, як тільки перебігти сходи й ми вже при самому джерелі моди.

Але річ не така легка, як комусь видається. Перебігти сходи ще не вистачає. Цеж весняний сезон. В новоулюбленому салоніку „Труду“ чекають дві пані, в пробувальні за параваном пробує третя.

Але пані Еля видно до такого руху привикла. Її це не лякає. „Прийдіть сьогодні увечері, по всіх клієнтах і ми побалакаємо“.

— А може будете втомлені?

— А хоч би! Мода це моя пристрасть. Вона оживляє мене і при найбільшій втомі.

О 7-ій увечері сідаю на модному лякєрованому дзиглику, на якому так декоративно (але й невидібно) сидиться і витягаю потес. Пані Еля напротив мене.

— Силуетка загальна? Властиво не змінилася. Найбільші зміни зайшли в рукавах.

— Які саме?

— Рамена й рукави вже не поширені горю, як до тепер. Рамена природні, жіночі. Рукав, до тепер химерний взорі, зісунув вагу своїх прикрас до ліктя, а навіть нижче. Модний також і рагляновий рукав, але м'який, гладкий, тому що модна торік буфка зісунулася до долини. Довжина рукава дуже різномодна. Може бути короткий, тричверти й зовсім довгий, а навіть грецький подекуди. Часом рукав заступають перинки.

— А пелеринки модні?

— Вічно модні. Все наново модні. Почнемо від декольту. Виріз змінився від минулого року. Навіть дуже. Так що жіноча силуетка по чернечому строга. Відповідно до того змінився й комірчик. Взагалі комірчик...

— Що з ним?

— Бачите, комірчики тепер страшно химерні. Часті становлять головну прикрасу суконки. Часом їх зовсім немає. Заступають їх колірними взористими шаликами у красці капелюха, або підшивки від костюму. Часом заступають їх величезними кокардами під самою шиєю. А часом є їх аж три. Це значить до зміни. Взагалі стараються тепер сукні відсвіжувати, оживляти зміною „декорації“. Отже наприклад сукню раз убираєте з шаликом, відповідним до паска, гудзиків або капелюха. Другий раз дочіплюєте ясний жабот, втретє широкий, виложистий комір у формі гезки.

— Я як із станом? Де він тепер опинився?

— В природній висоті. Підчеркуємо його паском. Паски також дуже різномодні. Шкіряні, прикрашені металевими спряжками й кільцями. Змінюємо їх теж, так само, як комірчики.

— А як представляється тепер долина сукні?

— В долині сукня поширюється доволі низько. Дзвоном, або плісованими вставками. Навіть дискретними складками. Щодо довжини є три різні відміни. Рано, до праці, для спорту й виходу вбираємо сукню довгу приблизно на 20 цм. від землі. Візитова сукня сягає до кістки, вечірня довга до землі.

— Значить, окрім рукава й вирізу великих змін немає?

— Ї ще кишені. Цього року дуже декоративні. Наприклад невеличкі тубки, звернені вершиком до долони, підшиті відмінним матеріалом.

— А які носитимуть матеріяли цього року?

— Як до яких суконь. Сукні для праці й спорту — вовняні. Модні вироби м'які й продушні. Носитимуть жерсей, вовняну жоржету в усіх відмінах. Також англійські, гудзковаті матеріяли.

— А сукні візитові?

— Матеріяли здебільшого шовкові. Крепи, імпріме у різномодні зори, горошки, клітки, смужки, трикутники. Сензацією цього сезону будуть матеріяли японські й турецькі для літних суконь.

— Цікаво! А яка ваша думка про краску?

— Краска повинна бути тепла! Всі відтінки жовтого, аж до помідорового включно, гарячі червоні відтінки аж до ржавої краски. Але для „холоднокровних“ є й інші краски, наприклад, вічна синя, піскова зелень, попеляста, *chamagne*. Можна вибирати.

— Взагалі цього року можна вибирати!

— Так, мода дуже різномодна. Іде всім на руку. Носитимуть і плащі і костюми і комплекти, костюми з сукнями, костюми з блузками...

— А блузки? Як із блузками буде цього сезону?

— Блузки? Та ж це їхнє царство! Вже торік їх носили, але тепер вони в розквіті, так би сказати. Опанували все. Бо можна їх убирати не тільки до спорту й заняття, але й на візити чи вечір. Отже цілий день. Спортові й костюмові блузки з полотенця, піки, шовку до прання, візитові з шовку, мережева, крепу, вечірні з лямі.

— Блузка це дуже практична річ...

— Певно! Тому й їй так радо прийняли й поширили. Побачите також касакі цього року. Струнких осіб вони дуже вдячно прибирають. Наприклад ясний шовковий касак, до цього темна вузька спідничка шовкова або оксамитна — це найкраща візитова туалета.

— Скажіть ще децю про наміста!

— О, наміста вийшли з моди. Я ж казала вам, що декольт тепер невеличкий, сукні й блузки застібуються під саму шию. Отже тому шия мусить бути свободна. Зате руки любуються в прикрасах. Всякі обручі, нарамники металеві й кістяні, навіть дерев'яні будуть калатати на жіночих руках. Рукави тепер півдовгі, а то й короткі лишають багато місця.

— Я вас змучила мабуть уже своїм допитом...

— Але ж ні! Я ж казала вам, що мода це мій елемент. Я не живу, коли не творю, обдумую, комбіную!

— Тоді ви належите до тих рідких осіб, що люблять балакати про свою професію...

— Так! І напевне не вибралаб нічого іншого, колиб народилася вдруге. Тільки якби я могла творити індивідуально, після своїх замислів...

Нам перебивають. Приходить робітниця спитати, яку сукню приготувати на завтра рано до проби. Л.

Драматична артистка Олеся Кривіцька в білій, вишиваній блузці. Виконана в кооп. „Укр. Нар. Мистецтво“ у Львові. Світлина „Венус“, Львів.

Всі вживають лише

ЦИКОРІЇ „ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики
„Суспільний Промисл“

У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2.

Найновіші моделі паризьких корсетів. Патентованих
монополъ закупила робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуваннями.

Всі уживають пасти до обуви

ЕЛЕГАНТ
і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ

до підлоги

фірми О. Левицька і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Вже надійшли останні новинки сезону весняного й літнього на сукні, плащі, по небувало низьких цінах. Простимо перекопатися без примусу купна, що найдешевшим джерелом за купу всіх блаватних товарів є лише

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ

ул. ГАЛИЦЬКА 15.

Увага: Як премія при закупі товару додаємо білети до міських театрів і всіх першорядних кін даром.

ПЕРЕРІБКИ

- Ч. 1. Гладка сукня з чорного оксамиту. Білий шовковий жабот із великою кокардою.
 Ч. 2. Сукня з гуздоватого англійського матеріалу. Гладкі рукави. Дерев'яні гудзики.
 Ч. 3. Практична сукня з голубого жерсей. Рукави прикрашені закладками.

Товари

блаватні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ
 Львів, Ринок ч. 29.
 Телефон: 25-55.

ВОВНИ,

ШОВКИ,

ПОЛОТНА,

ПОСТІЛЬ

КОМБІНОВАНІ СУКНІ й КАСАКИ

- Ч. 1. Ясна сукня, поширена внизу складками. Вложені кишені. Камізелька і маншети з білої піки.
 Ч. 2. Комбінована сукня з брунатного й беж матеріалу. Яркі металеві гудзики.
 Ч. 3. Комбінована сукня з ясного сукна. Рукави зі шкockького матеріалу. Широкий виложистий комір.
 Ч. 4. Гладкий касак із темного шовку. Круглий білий комірик.

Найновіші моделі ЖІНОЧОГО ВЗУТТЯ
 купуйте
 лише в саодинокому українському магазині
„КОМЕТА”, ЛЬВІВ, РИНОК 21.

ПОКРИТТЯ НА МЕБЛІ, брокати, волосіння на
матераці

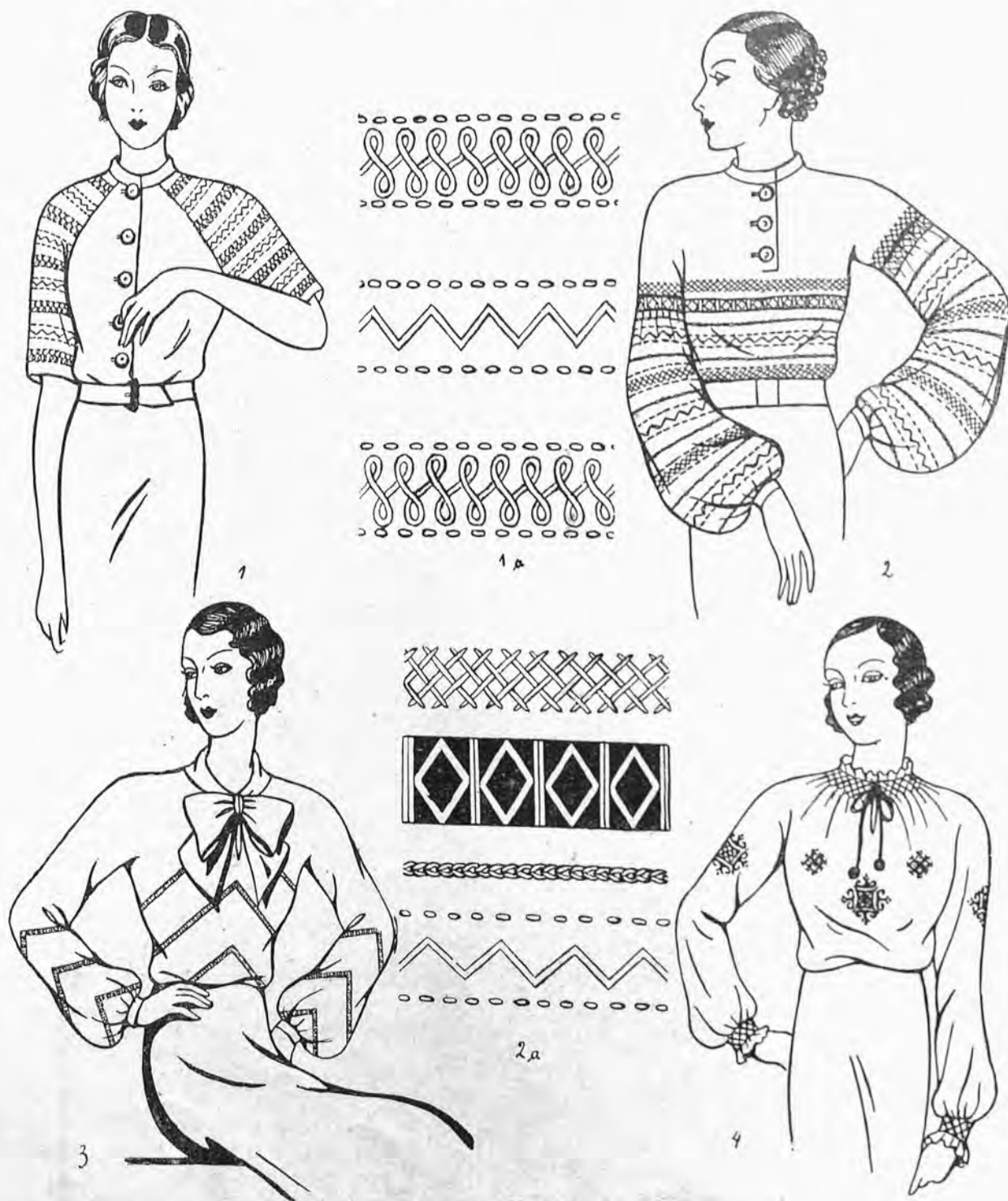
продає найдешевше

ФРЕНКЕЛЬ · ЛІДЕР

ЛЬВІВ,

ул. ЛЕГІОНІВ 25. (в подвір'ю).

ДО ВЕСНЯНИХ КОСТЮМІВ

- Ч. 1. Блюзка з білого бурунчуку з рагляновими рукавами. Прикрашена вишивкою ч. 1а (циганська доріжка, переволікання) в одній красці, відповідній до костюму.
- Ч. 2. Блюзка з кремового тусру. Вишивана взором ч. 2а в красці золотистожовтій. Стіби: рідка косичка, мережка, переволікання.
- Ч. 3. Елегантна шовкова блузка з великою кокардою. Прибрана вузькою скісною вишивкою.
- Ч. 4. Блюзка з білого бурунчуку, зібрана морщенням коло ший. Вишивана хрестиками.

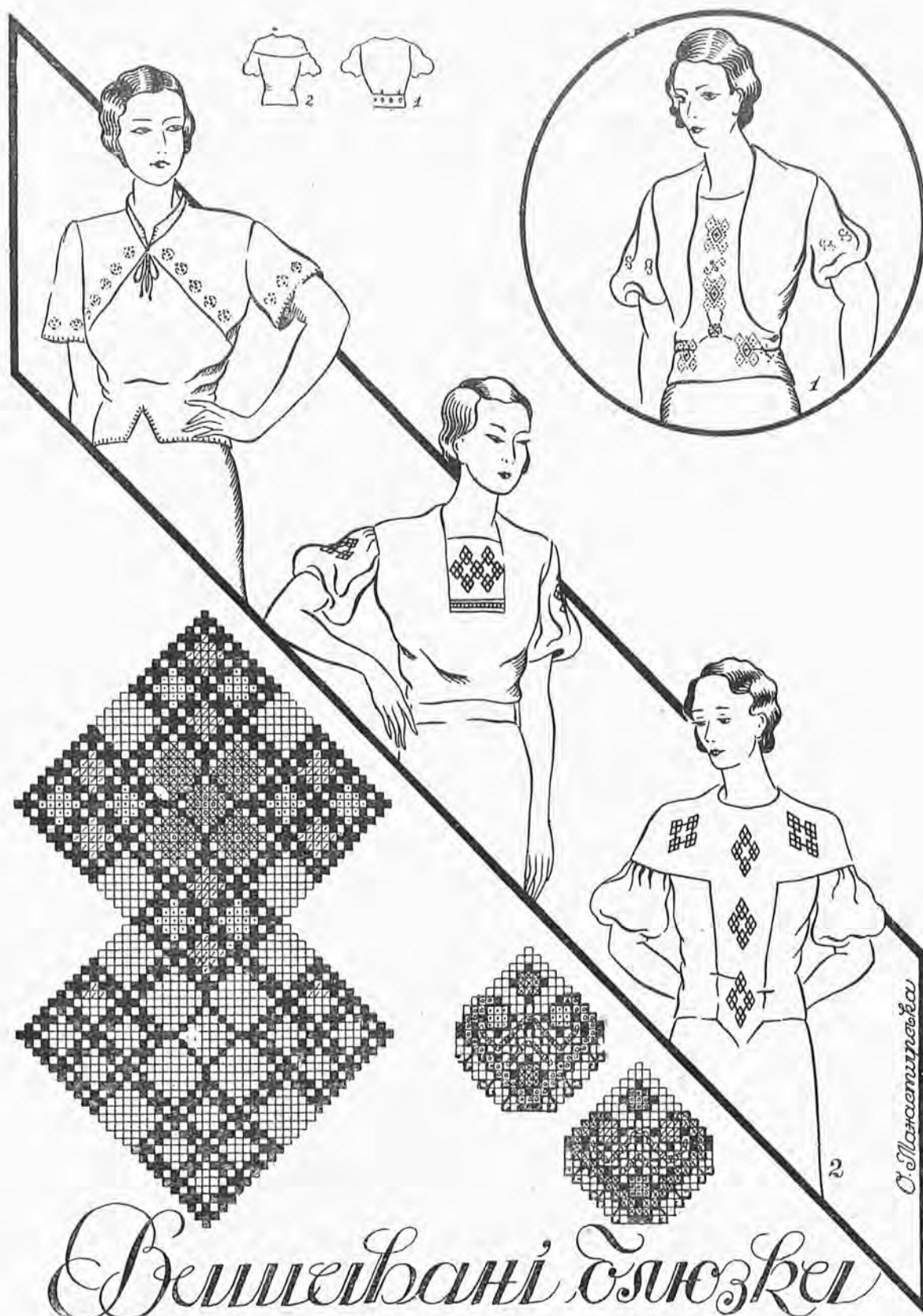
ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

- Ч. 1. Вишивана блузка з білого батисту. Взір ч. 9 із таблиці ч. VIII. примінений на переді й на рукавах.
 Ч. 2. Блузка з кремового тусору. Великий хрестиковий взір (зліва) розміщений на ґезці. Краски: ■■■ чорне, xx xx червоне, // // зелене, oo oo жовте, . . . синє.
 Ч. 3. Вишивана блузка з сірого шовку. Прикрашена тим самим узором, що й блузка ч. 2.
 Ч. 4. Блузка з білого полотенця. Дрібні вишивані мотиви біжуть скісно. Краски: як при ч. 2. Ланцюшок на перемену зелений і синій.

Ріжнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
 в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
 і столове — поручає

(Хто покаже оголошення, дістане 5% знижки).

М. ЕВАЛЬД

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

ВИШИВАЙМО НА ЛІТО.

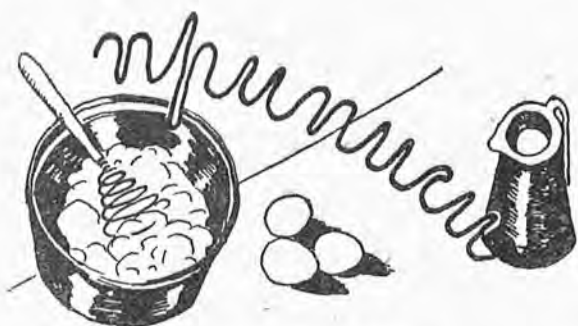
- Ч. 1. Молодеча суконка з ясного матеріалу, прибрана скісно крайними волянами. Мотиви ч. 15 з таблиці взорів ч. 1/1 примінені на раменах.
- Ч. 2. Принцеска з полотна або шовку до прання. Драповані рукави і вставлений перід прибрані вишивкою.
- Ч. 3. Полотняна сукня з широким коміром.
- Ч. 4. Сукня з полотна або шовку до прання. Рукави й приділ сукні прибрані вишиваними зірками.

Ріжного роду вовняні й шовкові матеріали на жіночі сукні у великому виборі.
 Сукна на мужеські вбрання, пальта, футра, костюми, жіночі плащі й мундурки
МАГАЗИН ТОВАРІВ БЛАВАТНИХ І СУКОННИХ
МЕЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ | Львів, пл. Марійська 10. Тел. ч. 53.
 Ріжнородна галянтерія
 вул. Боїмів ч. 4.

ДЛЯ НАШИХ НАЙМЕНШИХ

- Ч. 1. Полотняна суконка зі вставленим передом і крильцями. Покидані вишивані мушки.
- Ч. 2. Убранко з полотна. Комір, дуди й кишені прибрані вузькою хрестиківною вишивкою.
- Ч. 3. Суконка для дівчинки з білого бурунчуку. Прикрашена ніжною вишивкою.
- Ч. 4. Модель суконки, пригожий до примінення вставок із народніх сорочок.
- Ч. 5. Суконочка з білого бурунчуку, прибрана вузькою вишивкою.
- Ч. 6. Суконка для більшої дівчинки з легкого матеріалу прибрана на переді й раменах вишивкою.
- Ч. 7. Суконка прибрана вишиваними квіточками.
- Ч. 8. Літнє убранко для хлопчика. Блузка прибрана вишивкою й підперезана крайкою.

Індик начинюваний рижом.

Індика начинити такою начинкою: напівзварений риж покласти до ринки з кусником масла, налити трошечки росолу, розмішати й нехай упріє. Потім докинути дрібних родзників, посолити, розбовтати 2—3 яйця, розмішати й начинивши індика, пекти в горячій рурі. Що 10 хвилин поливати соком, що стікає з нього. Допікати на малому вогні.

Начинка до поросятини.

Взяти печінку, легені з поросяти, $\frac{1}{2}$ кг. телятини без костей, цибулю вдушену на маслі і трохи дрібно покрайаної ярини. Дусити це все, посоложивши. Додати до смаку коріння. Печінку вийняти по 20 мінутах, решту дусити далі, доки мясо зовсім не змякне. Знявши з кухні, вибрати старанно всяке коріння, решту перепустити двічі через машинку. Додати дві булки, намочені в молоці, дрібку білого перцю, чубату ложечку цукру, 2 ложки масла, 2 цілі яйця і підливу, в котрій мясо дусилося.

Зварити 12 дека молоді солонинки, покроїти в кісточку, докинути до начинки й вимішати її деревляною ложкою. Начинити тим поросся. Зашити ниткою білою, м'якою.

Татарська підлива.

Розтерти з цукром 5 сирих жовтків і півтори ложки доброї оливи. Додати пів склянки оцту, 1 шкл. тертого хрину й розмішати.

Перекуска з решток.

Покроїти рештки печені в дрібну кістку. Вимішати з кількома ложками бешамелю і виложити на огнетривалім полумиску, тонко вимашеним десеровим маслом. Залляти ще зверху бешамелем, скропити топленим маслом, посипати тертим швейцарським сиром і запекти в печі на рум'яно.

Можна також додати до мяса кілька ложок рижу, звареного на сипко і зеленого горошку.

Підлива (бешамель).

Вкинути дві ложки десерового масла до розігрітої ринки і розтерти з двома ложками пшеничної муки. Розвести склянкою молока і склянкою сметанки, додаючи по ложці. Молоко і сметанку наперед злегка підігріти. Заварити підливу. Мішати невинно. Охолодити. Перед поданням додати 3 ложки тертого швейцарського сира і 4 жовтка, розбиті двома ложечками молока. Добре вимішати.

Ощадний майонез.

Потрібно: 3 сирі жовтка, 12 ложок найкращої оливи, $\frac{3}{4}$ склянки молоді густої, квасної сметани, сок цитринний, буліон, сіль і цукор.

Розтерти жовтка в глиняній або порцеляновій мисці, додаючи по каплі оливи. Терти деревляною ложкою все в один бік. Додавати також по трохи цитринного соку. Коли скінчиться олива, додавати квасної сметани і мішати невинно. Доправити до смаку росолом, сіллю й цукром, вимішати й поставити в холодному місці.

Хрінова підлива до зимного мяса.

На кожен склянку молоді густої, квасної сметани взяти три ложки тертого й легко посоленого хрину. Додати цукру, соли, оцту й вимішати.

Макаран із шинкою.

Замісити макаран на самих яйцях, беручи на 20 дека муки 3 цілі яйця. Тонко розтачати, покроїти в вузькі паски,

зварити на солоній воді, виложити на цидило і подляти кілька разів зимною водою. Почекаати, щоб скапало.

Висипати макаран до ринки, вкинути 20 дека товстої вареної шинки, змеленої на машинці. Додати ложку масла, ложку квасної сметани, вимішати, вложити все те до ринки, вимашеної грубо маслом і висипаної тертою булкою.

Запекти макаран у рурі. Прикрити зверху білим папером, висмарованим маслом. Готовий викинути на полумисок.

Шоколядовий торт.

Розтерти 10 жовтків із пів фунтом цукру, щоб побіліло. Висипати 12 дека тертої шоколяди, $\frac{3}{4}$ шкл. сіяної тертої булки й $\frac{1}{4}$ шкл. житної муки. Додати кориці, гвоздиків, розтерти добре, докинути шум із 10 білків і пекти.

Торт сипкий.

Втерти в макітрі 2 шкл. розтопленого масла, щоб побіліло. Потім убивати по одному 12 жовтків і за кожним сипати по ложці цукру. Пів кіля бараболяної муки сипати в перемішку з шумом із білків, добре вимішати, додати ванілії і пекти в горячій печі.

Помаранчева начинка до крухого тіста.

Потрібно: 125 гр. цукру, 50 гр. масла, 2 яйці, сск із 1 цитрини, сок із 1 помаранчі, помаранчева шкірка з 1 помаранчі.

Вбити яйці. Додати тертої шкірки і соку з цитрини й помаранчі. Вляти це все до ринки, приміщеній у орячій воді. Варити пів години, мішаючи невинно. Додавати по трохи масла. Коли маса вистигне, розмазати її по крухому тісті.

Баба швидка.

Наміряти 9 шкл. муки, частину її розвести двома склянками теплого молока, доляти 8 дека дріжджів, розведених у склянці молока, всипати решту муки, доляти 30 жовтків, добре втертих перед тим. Добре вимішати, щоб не було грудочок, обсіпати зверху мукою і поставити в тепле місце. Коли добре зійде, вибити рукою, доляти півтори склянки масла, 1 фунт цукру, кілька гірких м'ягдалів, вимішати добре і покласти в форму до половини. Як зійде мало не повна, ставити в піч. Спробувати гострою деревляною вилкою: якщо буде суха, то баба готова.

Платки вівсяні з яблуками.

Потрібно: 2 ложки платків, сире, перетерте яблуко, 1 ложку сметани, 1 ложку меду.

Залляти вівсяні платки зимною водою на чотири години перед поданням. Подаючи, вимішати з сирим яблуком, сметаною й медом.

Радимо Вам купувати

ЗДОРОВУ, СМАЧНУ, ВІТУ ПТИЦЮ
(індики, кури, качки, гуси)
з тим

оохоронним знаком

„МАСЛОСОЮЗУ“

Товар продається в крамниці Маслосоюзу:
вул. Косцюшки 1а.

Крім того доставляється без окремої доплати до дому на замовлення, оголошене телефонічно (тел. 39-66), або в котрійбудь з крамниць М. С.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

ІХ.

Коли бувало зберуться своєю родиною в домі Старицьких чи Лисенків, то одною з улюблених розваг ставали згадки, спогади.

Михайло Петрович і Микола Віталіович займалися веселим огнем, а молодші слухали з зацікавленням.

Згадували свої гімназійні і студентські часи, знайомих, яскравіші події і анекдотичні пригоди.

Одного літа, приїхавши студентами на село, взялися до створення першої опери „Гаркуша“. Це було в Лебихівці. В салі старого дому стояв такий старий фортеп'янь, що вже на ньому тільки сушили пшеницю: струни дренчали, деякі клявіші не грали.

Постягавши рядна з пшеницею, Микола Віталіович імпровізував музику до лібретта, що склав Михайло Петрович. Коли доходили до хору козаків і автори починали його співати, то кожного разу вибухали нестриманим сміхом: таким наївним і претенсійним здавався їм тепер той мотив і слова.

— А пам'ятаєш маскарад у „тютіньки“ Марії Василівни?

Знову сміх.

— Розкажіть! розкажіть!

Михайло Петрович оповідає зі звичною йому барвистістю й уявою:

— У „тютіньки“ Марії Василівни, де завжди було весело, привітно, повно молоді, танців, і сміху, давали маскований бал на всю округу. Коля і Міша вирішили поїхати й собі. Але як одягнутися? Їзде оригінально й доступно в селі, не їздивши до великого міста, перекинутись на індіанців. З чорного каленкору пошили вузькі штани й відповідні сорочки; понафарбовували гусяче та індиче пір'я, з якого стушили коротенькі епіднички і прикрасили на голову — і от убрання готове.

В тому допомагав їм лакей Сазонт.

Щоби штани ліпше пристали до тіла, їх набризкали водою і натягли безпосередньо на ноги; обулися в мокасіни, натикали пір'я і, подивившись один на одного, признали, що вони індіанці на диво.

І поїхали на бал.

В салю ввійшли в машкарах. Все було добре, поки не почали танцювати. Михайло Петрович, як більш безпосередній, скоро забув небезпеку свого костюму. При пятій фігурі кадрили, виконуючи сольо, він став наподоблювати індіанця і, після необережного дикунського стрибка, почув, що тонкий каленкор луснув на ньому. Він в розпачі безвладно сів на землю,

а дами розбіглися. Тут урятувала його „тютінька“ Марія Василівна, що не розгубившись, кинула на нього свою шаль і тим дала йому змогу утікати зі салі.

Молодь реготалася у весь голос.

*

Виринали й більш постичні спогади: перше кохання. Михайло Петрович запевняв, що був уперше закоханий у Лорину маму, коли йому сім років, а їй тринадцять.

Лорина бабуся дуже любила маленького Мішу і часто брала його з Лебихівки до себе в Миколаївку. Не вважаючи на те, що хлопчик був дуже розгонищий і часто шкідливий, йому те миналось, бо всі дома — і нани і челядь — його любили.

Одного разу бабуся завважила, що Міша усе приглядається до її годинника. Передчуваючи небезпеку, вона строго наказала йому брати годинник у руки і стала замикаати двері, виходячи з кімнати. По якомусь часі вона в розпучі побачила розкритий на всі покришки годинник і розкиданий по столу коліщатка. То Міша вліз у вікно і таки задовольнив свою цікавість. Але бабуся більше охала, ніж сердилася.

Тринадцятилітню Настеньку (Лорину маму), вважали вже за панночку; при ній була не багато старша за неї компаньонка, і найулюбленішою їхньою розвагою було читати романи в своїй кімнаті, коли всі полягають спати.

Маленький Міша спав у сумежній кімнаті під доглядом старшої покоївки, яка враз міцно засипала, аби голова на подушку. А Міша не спав: його кортіло послухати, що читають панночки. Тихенько вилазив він зі свого ліжка, загортався в ковдру і крадькома переходив в кімнату до панночок.

Там здійсмався переполох з криками і придушеним сміхом, але нарешті давали йому сісти на одно з ліжок і провадили читати. Здобільшого то були романи Марліньського, які хлопчик слухав із насолодою і захоплювався ними, а під тим вражінням вважав себе закоханим в Настеньку.

Пізніше він з таким же захопленням читав романи Дюма, трагедії Шекспіра і Шілера. Любив Шевченка, Пушкіна, Міцкевича, якого перекладав, Ожешкову: то була його улюблена письменниця. Не Достоевського, не пєси Чехова... В літературі мусить говорити життя, а не мудрування автора. Це був його погляд і смак.

У свій час, в полтавській гімназії, захопився він „Чорною Радою“ Куліша, найбільше через те, що то

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСКИЙ

Найбільший вибір

модних товарів

для пань

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА Сукна на мужеські вбрання

Ріг ул. Баторого

Полотна

„L A D A M E“

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА РОБІТНЯ ГАПТІВ.
ЛЬВІВ, вул. ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.
Виконує шкільні відзнаки, прапори та церковні шалі
по найнижчих цінах.

була перша велика історична повість на українській мові, і той твір відіграв велику роль в його національному світогляді.

*

Од давніх спогадів переходили до ближчих. Як, виставляючи Гамлета в перекладі Михайла Петровича (в домі Мезера), гарно співала Офелія Оля Лисенко і яка вона була гарненька, і як велично виступала Людмила Михайловна Драгоманова в ролі королеви з горностаєвою пелеринкою на плечах; а Микола Вітальович, що виконував Полонія, в той час як його мертвого волочили зо сцени, закрити очі рукою.

X.

Зиму жили в Києві, а на літо виїздили на село: Старицькі на Поділля, Микола Вітальович на Полтавщину, в Миколаївку, до батьків своєї жінки.

Поки старі Лисенки не продали свого маєтку, Миколаївка і Жовнино були в постійному сполученні.

Бувало як тільки з-за великої брами, що межувала панську садибу од хутора, з'являлися екіпажі: попереду дідуня шарабанчик, а за ним карета з бабунею і повз бузковий живопліт підїздили до рундука. — Лорин батько весело виголошував:

— Іде „августійше сімейство“!

Мати Миколи Лисенка, Ольга Єреміївна, уроджена Луценко, виховувалася в Смольному Інституті і не говорила нідного слова по українськи, навіть проживши майже весь свій вік на Полтавщині і серед своїх українців дітей. Часто висловлювалася по французьки: через те й Микола Вітальович і Софія Віталівна мали добру французьку вимову і мішма з українськими, вживали французьких висловів.

Ольга Єреміївна Лисенко була неабиякого розуму, добре вихована і добре освічена. Грала надзвичайно приємно на фортепіані. Од неї, мабуть, Микола Вітальович мав свій хист.

До матері, як і до батька, він ставився з великою пошаною і любов'ю, але твердо боровив перед матір'ю свої українські настрої.

Коли бувало Ольга Єреміївна по звичайній своїй термінології скаже: „У нас, в Малоросії...“, Микола Вітальович завважує:

*

— Мамо, не обеднуйте Росії!

Так само підтримували живі зносини з Галицьким і Клищенцями, по той бік Сули — проти Галицького, а також з далекими Броварками, де жили Остроградські, з Манжлеєм Григоренків і багатьма іншими.

Для гостей життя було безтурботне. Повний одпочинок. Відповідальність за господарство злягала на господаря, а гості знали одно: добре їсти і бавитися.

Вранці, з сьомої години, на столі в салі стояла кава і чай з густою сметанкою, ріжним хлібом, маслом, пундиками; в дванадцять годин — обід, мов-би то на три одміни, але з різними додатками — на п'ять; в чотири години — кавуни, дині, малина, полуниці

з сметанкою і ріжні овочі, в п'ять — знову чай з пундиками; в дев'ять годин — вечеря на дві одміни. До обіду й вечері, звичайно, якісь питва.

Михайло Петрович і Микола Вітальович не пили багато, зате добре їли і вже з молодих літ одбилося те на їхніх шлунках. Взагалі тоді більше їли, ніж пили.

До обіду блукали десь у саду. Микола Вітальович в так званій „диванній“ сидів іноді на цілий ранок за писання на ноти народних пісень і романсів, що саме укладав тоді. По обіді шукали холодку од некучого сонця на веранді, на балконі, в альтанках.

В Миколаївці була досить добра бібліотека. Поруч із творами XVIII-го віку в грубих шкур'яних палітурках (спадщина батька пані О'Коннор, Миколи Петровича Лисенка, що любив читати, заведбавши всяке господарство, і рад би був увільнити кріпаків, а разом з ними і себе) в тій бібліотеці назбиралися книжки бігом зросту сучасної літератури. Господар також був прихильником і наукової і красної літератури, цікавився сучасністю, одержував журнали, нові книжки. Все, що виходило на українській мові (а його було небагато), також було в Миколаївці.

Надвечір частенько їхали за чотири версти на Сулу купатись і нераз забирали з собою самовар і когось із челяді, щоб там, у дугах, пити чай.

Перед вечером, а в місячні ночі і після вечері, ішли на прохідку кудись далеко в поле. Тут провадилася весела розмова, жарти, співи. Микола Вітальович, було, в синіх шароварах і вишитій сорочці, а його жінка — в українському вбранні, що пристало до неї з першої вистави „Різдвяної ночі“. Довго згадували ту виставу в Миколаївці, як і в Києві. То була ера в молодому українському житті. З нею злилися душею і виконавці і глядачі, і надовго залишилися вони об'єднані, як одна сім'я, тим спільним спогадом.

(Далі буде).

ВЖЕ НАДІЙШЛИ

ВЕСНЯНІ МАТЕРІАЛИ

НА КОСТЮМИ, ПЛАЩІ, СУКНІ

ВЕЛИКИЙ ВИБІР,

ФАБРИЧНІ ЦІНИ

ЛИШЕ У ФІРМИ:

ДІМ МОДИ

Л Ъ В І В, пл. Марійська ч. 4.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинокa українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточнійше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

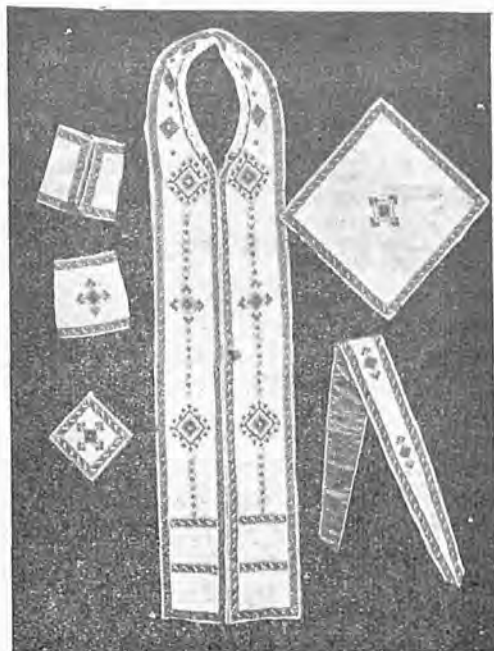
ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить У КОЛОМИЇ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

ЖІНОЧА ДОЛЯ ч. 6.

Андрій Волошак: Сипле сніг... З жіночого руху. Спільною лавою до одної мети. З думок Б. Расселя про виховання. М. Зошенко: Психологічна історія. Ірина Вільде: Ми й наші матері. С. Яблонська: Китайці та їхня земля. А. Кор--ський: Панамериканизм і американська жінка. О. Кисілевська: Чого не робить культурна людина. Зразкове народне убрання. Добрі ради. Що їсти.

ЖІНОЧА ВОЛЯ:

О. Олесь: Володимир Мономах. Над чим думаємо в жіночих кружках. І. Б.: Як ми закладали молочарню. Як то в нас давно бувало. Жіноча нарада в Ременіві. Балачка про здоров'я. Часть господарська. Що їсти. Ручні роботи.

Оказійно можна набути

2 ВИШИВАНІ ФЕЛОНИ

в крамниці „У. Н. М.“

Л Ъ В І В, УЛ. КОСЦЮШКИ 1.

МАМО, КУПИ МЕНІ ОЦЮ **ГУЦУЛОЧКУ!**

Лялька „Марічка“
в гуцульському вбранні.

Вона коштує тільки 5'95 зол.
В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“ — Львів, ул. Косцюшки 1.

На літні блузки
годяться волічки

K o t

10 дека 2'70 зол.

Madame Dubarry

10 дека 2'90 зол.
без пересилки.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях
готівку!

ПАПУЧИ — ПАНТОФЛІ
БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ

поручає й виконує робітня

= „ІБІС“ =

Львів, ул. Собеського 9 (давніше Вроновська).

Усі жінки

стають расовими, типічними, справжніми
українками коли одягають

ВИШИВАНУ БЛЮЗКУ

з крамниці „У. Н. М.

Взорів і красок безліч, білі, рожеві, кремові,
помаранчеві.

Ціни приступні:

Роскішна жоржетова 25.50 зол.

Типічна крепдешінова (гл. світлина на ст. 19) 25.50 „

Практична з сирого шовку 15.— „

I. II. III величина.

Висилаємо за післяплатою з правом виміни.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ

ОДИНОКОГО БАГАТО ІЛЮСТРОВАНОВОГО ЧАСОПІСУ - ЖУРНАЛУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ виходить вже 7-ий рік, що тижня, в обемі 16—20 сторін зриву, вел. формат, в тисненні читачів зі всіх верстов української суспільности засвідчують наглядно про її популярність.

„НЕДІЛЯ“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонньо суспільний дійсний стан політичного й громадського життя українського Народу на всіх його землях та на еміграції.

„НЕДІЛЯ“ дає що тижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розкриваючи важливі його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„НЕДІЛЯ“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників в краю й за границею, приносить що тижня цікаві статті зі всіх ділянок людського знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д. Цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальцтви нашої еміграції, тримаючи читача у постійному зацікавленні і контакті з тим, що діється в світі.

„НЕДІЛЯ“ дає що тижня цікавий літературно-науковий додаток, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„НЕДІЛЯ“ веде постійні домашньо-лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадики, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутики: загадковий, шаховий та гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять у „НЕДІЛІ“ належну увагу та зрозуміння.

„НЕДІЛЯ“ ВЛАШТУЄ **ВЕЛИКИЙ КОНКУРС ПРЕМІЙ** ЗА ТОЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ

що їх розльовування відбудеться вже в перших днях вересня ц. р. Мимо так широко закроеного видавничого пляну „НЕДІЛЯ“ в 1934. р. не підвищує, а противно знижує ціну передплати:

Річно з 18.— зл. на 14.— зл., піврічно з 9.— зл. на 7.— зл., чвертьрічно з 4.50 зл. на 3.50 зл.
Місячно з 1.50 зл. на 1.720 зл. — За кордоном 3.— амер. долари річно.

АДРЕСА РЕДАКЦІ І АДМІНІСТРАЦІ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. Тел. 29-41.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА 30Л 1.50.

Г. МАБЕЛТА

4. 5.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 5. 1. травня 1934.

З М І С Т.

Ада Негрі: * * *

Др. Єлисавета Кан: Чи материнська любов конечна?
Марія Штеліга: Над Ославою.

Надійка: День матері.

Є. Хр.: Мати і світлина.

Ірина Вільде: Врятований.

Софія Яблонська: Китайські подорожі.

К. Малицька: Іванна Вітковицька.

Нові книжки.

Важні дрібнички.

У косметичному кабінеті.

Ольга Ліщинська: Помідори.

Евген Томашевський: Столовий дріб.

Нагорода за точність.

Суконка для дівчинки. Приписи.

В. О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Вітроньку! Марія Штиліга. Леся слухає... Рибка плюснула! Холітаючись на раменах. На вузьких доріжках. Легкий фартушок. Зразковий фартушок. Роскішний килим.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. I. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

===

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв,
чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 40 леїв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартално. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Рекламаций надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

поручає

до вишивання

НИТКИ марки С. М. S.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 60 сот.

С. М. S. в мотках 22 сот.

. 16 сот.

ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Моретто“

у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

В кожній хаті своя Рідна Школа, якщо будете мати всі видання

САМООСВІТИ

Передплачуйте „Самоосвіту“ на 1934 рік, яка коштує 3.50 зол. „Самоосвіта“ видає також в 1934 році дальші книжки щомісячно, щоби своїм передплатникам уможливити придбання повної освіти по шляху народніх університетів. Цей курс загальної освіти скінчиться в 1935 р. і буде творити цілість популярної енциклопедії знання.

Видання „Самоосвіти“ обіймають такі галузі знання: все-світня історія, історія України, астрономія, фізика, хемія, зоологія, ботаніка, будова тіла людини, суспільне виховання, економія, соціологія, політика, література, географія, філософія, історія релігій.

Хто купить безпосередньо в „Самоосвіті“ один річник книжок, платить 4.— зол.
2 річники Самоосвіти 7.50 „
3 річники Самоосвіти 10.— „
4 річники Самоосвіти 12.— „

Хто прише гроші, на 4 річники і передплату на 1934 рік разом 15.50 зол., той дістане ще як додаткову дарову нагороду цікаву книжку вартости 4 зол.

„НАЙКРАЩІ ОПОВІДАННЯ“.

Всіх є 10 книжок, про давні часи, про козаків, про подорожі в чужі землі і т. д.

Ціна одної книжки 35 сот. Гроші слати на чекове conto 500.872 з допискою „Найкращі Оповідання“.

Хто купує 10 книжок безпосередньо у „Самоосвіті“, той платить 2.50 зол. з пересилкою.

Для тих, хто купує всі видання Самоосвіти за 15.50 зол., тому „Найкращі Оповідання“ числимо тільки 1.50 зол.

Жадайте каталогу всіх видань „Самоосвіти“.

Гроші слати чеком П.К.О. 500.872, Львів, Міцкевича 7. „Самоосвіта“.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

ТРАВЕНЬ 1934

Ч. 5.

Вітер весняний співає
Пісню свою золоту...
Вітроньку! Тихше! Благаю!
Яблуні білі в цвіту...

Не розвивай їх, не треба!
Знаєш ти казку життя?
Тут десь кінчається небо
І починаюся я.

Ладя Могиланська.

Львівська державна
наукова бібліотека
М Ж 5086

*

Знов бачу вас, привітливі кімнати,
Кімнати вбогі матері моєї!

О, як у душі надій було багато,
Коли я, мріючи, пішла від неї.

Знов бачу вас, привітливі кімнати!

О, біла постіль, де дитятком спала,
Іграшки любі, квітоньки чудесні!

Як ніжно знов в душі моїй засяла
Забута згадка про минулі весни,

О, біла постіль, де дитятком спала!

У серці знов відродження надії
Милуюсь вами, спогади привітні,
Бо вірою від вас на серце віє
І на вустах забутий усміх квітне.

У серці знов відродження надії!

*

*

О, люба мати, хочу бути з тобою,
В твоїх обіймах позабути жалі,
І, як колись дитиною малою,
Розповісти про сумніви, печалі.

О, люба мати, хочу бути з тобою!

Не залишай мене саму ніколи,
Єдина віхо юности сумної
З тобою поруч забуваю болі,
Жахливі дні, загрозливі, суворі...

Не залишай мене саму ніколи!

Тремтить в повітрі спокою дихання.
Сузір'я в небі тиша оповила.

В глибинах людських душ мовчить страждання!
І вітер загорнув широкі крила.

Тремтить в повітрі спокою дихання.

З іт. переклала Маріянна Хмарка

Др. ЄЛИСАВЕТА КАН.

ЧИ МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ КОНЕЧНА?

Середньовічні хроніки розказують цікавий випадок. Фридрих II., романтик із роду Гогенштауфів, зацікавився, в який спосіб учаться говорити діти, які не чули ніякої мови. Щоби зглибити це питання, доручив одному жіночому монастиреві виховати кілька сиріт при допомозі мамок. Мамки мали би піклуватися дітьми, дбати про всякі їхні вигоди, але без найменших пестощів і одного, єдиного слова. Цісар не дістав відповідей: діти погинули. „Вони не могли“, — пише літописець, „жити без пестощів, пілунків, без веселого усміху опікунки“. З тієї причини мабуть колискові пісні всіх часів повні такого м'якого, солодкого чару.

Чи такий випадок стався дійсно, не знати. Але істину, яка міститься в цьому невеличкому епізоді, підтвердила сучасна наука. Без любові дитина не може жити.

Значно частіше як перед тим, мусять жінки віддавати тепер своїх дітей під чужу опіку. Існують тепер заклади, захисти і садки діточі. Всі ці установи працюють під пильним лікарським доглядом, розпоряджають модерними технічними й гігієнічними улагодженнями та високо кваліфікованим персоналом. А по-мimo того діти не розвиваються там так гарно й успішно, як їхні ровесники під маминою опікою, хоч і не розпоряджає вона такими лискучими засобами. Навіть індивідуальна опіка чужої жінки, т. зв. опікунки, чи пістунки, приносила донедавна крапці вислідів, як публичні заклади. В цих установах маленькі істоти занепадали поволи й марніли від недуги, званої госпіталізмом.

Госпіталізм виявляється втратою апетиту, слабким травленням, нервовим напруженням (непокій, безсонність), частими нежитями і недугами залоз. Все це здержує зріст і розвій дитини. Госпіталізм був донедавна тяжкою зморою діточих закладів, так як положова гарячка для положничих, а рожа для хірургічних відділів. Всякі уліпшення гігієнічні й технічні не зменшили розміру цього лиха. Всякі зусилля побороти

це недомагання розвивалися в нінащо, аж доки випадкові досліди не знайшли правдивої причини цього: недостача любові! Діти вмирають, — як виразився один із головних відкривців госпіталізму, з причини душевного голоду, бо діточий інстинкт, що прагне материнської любові, незаспокоєний. Дитині, вихованій у закладі, бракує усміху й пестощів, безліч тих малесеньких примх, колисанок і мрій, якими окружає його материнське піклування. Вони не знають чару опіки над собою.

Людина це всеж таки не машина, яка відживляється оливою й вугіллям та порушається після певного пляну. Маленька людина, це не число, яку можна би завинути в пеленки ч. 20, як рекрута в мундур і виховати після касарняного режиму; він вимагає пошановання своєї індивідуальності і свого Я. Найменший чоловічок це — на щастя — найбільший егоїст.

При індивідуальному піклуванні можна майже без більших труднощів виховати дитину і без маминого молока. В тисячах випадків та конечність увінчалася добрим успіхом. Одначе коли відберемо дитині окрім маминих пестощів і те добро, молоко, що випливає з її грудей, дитина напевне агине. Немовлят, що живилися чужим молоком у закладах, майже не можна було вдержати при житті. Щойно в останньому часі, коли пізнали властиву причину госпіталізму, старалися зарадити цьому. Запровадили в закладах замість опіки масової, опіку індивідуальну, замість штучного кормлення фляшкою, кормлення груддю.

Завдяки тому знайшли деяку можливість виховувати дітей у закладах. Кожна пістунка дістає якусь ограничену скількість дітей, за якими вона повинна слідити, розпізнавати дрібні їхні бажання й недомагання, вслухуватися в їхню мову. В такий спосіб старається сучасна медицина поборювати госпіталізм. Але чи зможе вона заступити сурогатом — чужою опікою, цей єдиний лік на нього, материнську любов?

Переклад із німецького. Л.

МАРІЯ ШТИЛІГА.*)

Моя Батьківщина

(Народня ноша в ліському й сяницькому повіті).

Маю на думці обговорити передусім три села манівської парохії: Манів, Щербанівку і Бальницю, а з малими змінами (краски спідниць, запасок, хусток), лінію вузькаторової залізнички Новий Луцьків — Тісна і лінію ріки Ослави (з притоками) від її джерел до села Щавного (може бути, що сюди можна би ще зачислити кілька сіл із півночі, але там я вже не була). Мешканці цього простору звать себе звичайно „руснаками” або „гірняками”, а кожного чужинця, коли не знають його народности — „поляком”. Говорять характерним, лемківським діалектом, в якому подані й назви одягу. Оці назви не всюди однакові: верхня мужеська одіж зветься в Маневі (пов. Лісько) „гуня”, у Щавнім (пов. Сянік) „човганя”; стяжка в Маневі „басабанка”, в Прелуках (пов. Сянік) „стьожка”; гердан в Маневі „крайка”, в Прелуках „кривулька” (гердани ввійшли в „моду” аж під кінець війни і тому не мають свої назви, бо „крайка” від непамятних часів означає вовняний пояс жіночий, а „кривулька” — зубчасту тасьму і всяку зубчасту лінію, нарисовану чи вишиту). Інших ріжниць, якщо вони є, я не мала нагоди занотувати; всі назви наводжу так, як чула їх у Маневі.

Лемківська ноша над Ославою зветься „руске” або „гірняцке шматя” („шматя” означає кожну одіж, навіть найкращу). Вона не така пишна й багата, як приміром гуцульська, але — в своїм роді — гарна й оригінальна. Оригінальна, правда, не місцевими, домашніми виробами, яких у нас небагато, але своєрідним приміненням всякого „купчого” матеріалу. „Купче” є сукно на лейбики і полотно фабричне („полотном” називають не лише біле полотно на чахлики, але й колірний перкаль на спідниці і запаски). Купується також хустки, „пацірки” і всякі „прибори” (прикраси): „басабанки” — стяжки вузькі, гарасові і широкі, шовкові, часто „вишивані” (гафтовані, знамі в торговлі під назвою „краківських”) або „мальовані” у квітчасті взори; „фирбітки” — коронки прості й грубі, але міцні; вузькі, зубчасті „кривульки”.

Дома виробляють сукно на сіраки темної, природної краски і льняне полотно „грубе”, „тонке” і „одноличне”. „Тонке” не є багато тонше від „грубого”, але гладше, рівніше, зроблене з краплених ниток. „Бдноличне” має взір на один бік і є біліше. Ткати його трудніше, як звичайне полотно.

„Гірняцке шматя” жіноче не знає довгої сорочки. Замість неї носять „чахлик” і „спідняк”. Спідняк, це наша передвоенна „галька” до пояса, гладка, простого крою, зроблена з „тонкого” або й „грубого” полотна.

*) Із матеріалів про народню ношу вибираємо опис лемківського одягу. Лемківщина мало просліджена й відома, тому хочемо освітити цю окраїну, зясовуючи прецікаву народню ношу. П. Марія Штиліга, авторка повнішого допису, сама походить із Лемківщини. Знає лемківський говір та ношу своєї околиці, як не можна краще. На нашу анкету відгукнулася аж з далекого Риму, де тепер перебуває.

Ред.

Чахлик — це сорочка, чи радше блюзка, довга до пояса, зроблена з полотна „тонкого” (на будень) або „купчого” (на свято). Дуже часто носять два чахлики: „тонкий” на спід і „купчий” на верх. Крій чахлика подібний до загального типу української сорочки. Кругом ший чахлик густо наморщений і вишитий в „обшивку” (комір), широку на палець, вишиту одною краскою, звичайно червоною, в простий взір: стебнівка і „кривулька”. На раменах вузька вишивка (не знаю, чи можна її назвати „вуставкою”), звичайно в двох красках: червона з чорною, темносиньою, рідше з зеленою. Вишивається хрестиками без канви, навіть на купчим полотні.

Взори вишивок дуже прості й невибагливі. Всі шви чахлика викінчують чорною ниткою, купчою або пряденою, закрашеною дома фарбою з сажі й воску. До

Авторка допису, Марія Штиліга у лемківському народньому вбранні.

вишивок уживають купчої „волічки” — бавовни ДМЦ або іншої.

Під шиею чахлик запинається на „шпінку”. Перед війною „наймодніші” були „шпінки” закінчені круглим, малим, колірним дзеркальцем, тепер бувають різні. „Розпір” (пазуху) закривають широкою, часто вишиваною „басабанкою”. Рукави широкі, завдовжки на 3/4, викінчені такою самою обшивкою, як коло ший, завязуються на „застіжки” з гарасової „басабанки”, краски звичайно „червоної” або „ружової”.

„Руска” спідниця буває різних красок і різної назви, але все одного крою: три рівні довжини полот-

на зшиті, дрібно зібрані і заплісовані на мокро, а опісля в поясі вшиті в обшивку з „тонкого” полотна, широкую на три пальці; долина викінчується „обкладом” (вузькою лямівкою іншої краски), або „підкладом”, якого зверху не видно. Понад „підклад” пришивають кривульку. Четверта, передня пола спідниці, гладка; її роблять для ощадности з іншого „полотна”, часто з „тонкого”. Її ніхто не бачить, бо закриває її запаска. Таку спідницю, поки вона нова й незнищена, носять лише до церкви. В неділю пополудні „збирають” її, скручують і звязують мотузком на цілий тиждень, щоб не розпускала. Те саме роблять і з запаскою. Оцю роботу, не дуже легку, але приємну — приємна вона й тому, що небуденна, і тому, що при ній можна поговорити та пожартувати — роблять по три „дівки” — сестри або подруги. Трохи переносену спідницю вибирають на весілля і „музики”, добре піднищену — на будень. Тоді вже її, очевидно, не „збирають”.

Як я вже згадала, спідниця має різні назви. „Спідниця” робиться з „полотна” червоної, „бурачкової” (бордо) або — рідше — якоїсь іншої, яркої краски в дрібний візер. Великі, квітчасті зори на спідниці не годяться, „циганські” — дійсно, носять їх лиш місцеві циганки.

Спідницю з чорного або темносинього „полотна” у дрібний візер звать „кабатом”. Білий парадний „літник”; перед війною робили його з синього, тонкого сукна і обшивали одним, двома або трьома галунами „золотими” або „срібними”. Підчас війни появились „літники” інших красок, із гіршого матеріалу. Галунів також не можна було дістати — заступали їх „фирбітки” і „басабанки”, тільки кращі і багатші, як на спідницях і кабатах. Ті т. зв. „прибори” ввійшли в моду в більшій кількості аж підчас війни: перед війною обшивали спідниці тільки одною „басабанкою” або „фирбіткою” — тепер нашивають у трояке або в четверо (не знаю, чи та мода не приходить з заходу через Кальварію, де наші залюбки святкують Маковія одночасно з „польсков” Маткобіжов — 15 серпня). Давними часами, 40—50 літ тому, носили наші „баби” „малюванки” з домашнього полотна в чорні, відбивані зори, такі, які до самої війни були загально уживані в Яворівщині. Моя мати знала ще послідного „малюварника”, старого Боня, тоді вже „безробітного”. В часі війни знов почали носити спідниці з домашнього полотна, закрашені „палатином” або іншим „кольоротом”, але скоро закинули їх, бо була грубі, негарні, а краски петривали.

(Докінчення буде).

ДЕНЬ МАТЕРІ

Пригадали собі нарешті нас, матерей. І почали нас шанувати, в тому самому часі менше більше, що й невідомого жовніра. Бо невідомі ми таксамо, а за домашнє вогнище боремося споконвіку.

Установили день матері. Роскішний травневий день, у якому дівчата на всі лади нас славословить. Заквітчана естрада, деклямації, діточі хори. Вчителі пишуться. А ми радіємо білими голівками в віночках, тупотінням ніжок, діточими голосками. І позови встає із дня матері — день дитини.

Може й так воно має бути. Бо що воно материнство, як не самовідречення на кожному кроці? Материнське серце не може бачити себе навіть на хвилину, навіть на тій діточій естраді, коли там тупцює й ворухиться весь його зміст.

Тому й не повинні діти влаштовувати цього свята. Хтось інший, що рівно з нами несе на собі відповідальність за живу істоту — наші чоловіки.

Але не думайте, що можна позбутися цього обов'язку святочною академією в нашу честь! О, ні! Ми знаємо, що піднесена промова, нова композиція, навіть щиро відчута деклямація, це вас нічого не коштує. Ні, ми хочемо глибшого, щирішого признання. Напри-

клад: один день, оцей власне день матері бути гостем. Вашим гостем.

Це значить: рано треба вам вирядити дітей до школи. Подбати про їхнє перше й друге снідання. Придумати для них смачний і недорогий обід. Подбати, щоб зішли. Піти на прохід. Переробити завдання в школі. Зладити вечеру. Положити спати. І при цьому відповідати за всякі непередбачені кривди — як роздерті штанята, синяк на коліні, діточі сварки. Щоби ми цілий, цілісінький день не почувли ані разу плаксивого:

— Мамо-о-о!

Зумієте це перевести?

Боюся, що ні. Бо хоч узялись би відважно за таке діло, то зараз стали би безрадно перед діркою в діточій панчосі. Тому краще не пробуємо.

Вдоволімся діточим усміхненим личком, що чомусь вдоволене в день матері, та квітами, які піднесе нам наша доня. (Вона вже тиждень перед тим нудить мене за гроші на ту ціль). Бо видно, це вже признанням матері давати, а не сприймати радість. І навіть у день матері уступити на задній плян.

Надійма.

МАТИ І СВІТЛИНА

Фотографічний апарат у руках мами! Що це значить, ми вже знаємо. Щасливі діточі личка, прижмурені оченята, лукаві погляди на лискучому фотографічному папері. А згодом цілий альбом „Леся”. Від першого переляканого погляду в пеленках аж до першого шкільного дня включно.

Починаємо. Мама причепурила Лесю в гарну вишивану сорочинку (після взорів „Н. Х.”!). Підшукує місце. Саджає доню на стілець, спирає головку на ручку, возиться з апаратом і — оце рішучий момент для світлини:

„Мамусю! Он метелик!” Дівчинки немає, чути лише тупотіння піжок по сходах, а апарат безрадно зивує на порожній стілець.

Оце доля кожного світливця, що хоче з того боку підходити до діточих світлин.

Діти — окрема тема для світливців. Найбільш милі й симпатичні світлини — це діточі. Але мабуть чи не найбільше труду треба вложити в їхнє уміле виконання. Бо діти — це життя, рух, сміх, радість — і вловити ці моменти дуже важко.

Правилом дітучої світлини — це природність і безпосередність. Не можна дивитися на дітей, як на дорослих. Коли глянемо на вимушені міни наших бать-

Тому, щоби підхопити природність у діточому личку, у її рухах, треба світливцеві підшукати моменти, що відзеркалюють правдиве діточе життя.

Ось зразки: десь далеко, в країні сонця, пальм та пірамід грає тужно дудка, проводить верблюдів,

Леся слухає...

а хвиля етеру переносить її в діточі ушка; радіо вибликує у дітей всі барвні образи оточення, з якого пливе ця музика, а доня не уявляє собі зовсім сумного мікрофону, з якого ця музика пливе. Зробіть знімку, а побачите, скільки життя буде у цьому діточому личку.

А серед природи, — скільки нагод для підглянення дітучої душі. Онде кладка, через яку кажуть скоро ходити, щоби у воду не впасти (мабуть і не глибока вона!). Але по дорозі плюснула рибка. Цікавість перемогла. Чи не показати її лялі? А батько, що начебто якісь приготування при апараті робив, — вже знімку має. За це очевидно мама сварить не тільки доню, а й тата, що через кладку скоро не ходять. Але добра знімка все лагодить!

Чи ще більше про це писати? Ні! Бо діточі світлини — це справа доброго спостереження цікавих хвилин з життя дитини. А в цьому мами й батьки повинні бути першими.

Є. Хр.

Рибка плюснула!

ків і дідів у родинному альбомі, то моторошно стає. Як можна було живі істоти перемінити у такі образи, що не відзеркалюють життя та його проявів на обличчі! А це саме, дещо змінено, хочемо приміняти до нашої Лесі, коли саджаємо її на стілець та кажемо прибрати відповідну позу.

**Найбільший вибір блаватних
товарів, шовків на сукні**

**поручає по низьких цінах
у великому виборі**

ДІМ МОДИ

Львів, пл. Марійська 4.

(Власний дім)

**Щодня прибувають на склад останні новинки.
Великий вибір сукна на модні мужеські вбрання.**

ВРЯТОВАНИЙ

Не пішов відразу нагору. Адже був тут, як дома. Як свій. Сів на лавку під каштанами. Хотів пов'язати думки в один вузол, але вони раз у раз вихоплювались з-під контролю мозку й розбігалися на ліво й право: тінь каштана на мурі, як велитень без рук. Хтось голубів сполошив і вони фуркнули йому саме понад головою. Вся увага пристала до голубів.

— Може я хорий? — подумав. Встав і пішов нагору. Так, як сподівався: Рамона, його суджена, сиділа у вітальні за роялем. Не грала. Тільки руки сльозили на клавирі. Була у блідофіолетній сукні. Пригадав собі, що колись-колись порівняв був колір цієї сукні до блиску її волосся. Чомусь видалось йому у цій хвилині, що Рамона позує.

Підійшов ззаду й торкнувся руками її рамен.

— Все мене страшиш, — сказала по румунськи, проте, що мусіла чути його кроки. Його тепер особливо прикро вразила ця її невинна брехня. Не відповів нічого, але й рук не відіймав з рамен.

— Ах, я забуваю, що ти не любиш, як я по-нашому говорю до тебе, — сказала по українськи, але з чужим акцентом.

— Ні, не люблю, — сказав лагідно, але враз наче пригадав собі, за чим сюди прийшов. Обернув дівчину лицем до себе і скорим, задиханим, зміненим голосом векинув:

— Рамона, я прийшов тобі сказати... що я чув вчора... я ж сидів тут під каштаном... все, що ти з своєю матір'ю говорила...

Ось воно, те, що мусів їй сказати. Вона вдивилася в нього своїми безсоромно чорними очима: по-важно, аж напружено. Раптом розсміялась ласкотливим сміхом, який знає тільки південна раса: — ...та ж я навмисне так голосно говорила, щоб ти все міг чути... Подумай собі тільки, Нікуліце, — вона почала скоро горорити по румунськи: — чого мамі забагається! Вона хоче покинути Яси й перенестись жити до Чернівців, там де ми... Каже, що найме собі окреме мешкання... тільки щоб двічі в тиждень мене провідати... Я не хочу цього! За ніщо не допущу до цього! Я хочу нарешті без свідків бути з тобою!...

Вона закинула йому обидві руки на шию й відхилила голову взад: спокуслива й безвольна водночас. Нікола повернув її лице просто своїх очей: — Що ти говориш, Рамоніка? — спитав на її материній мові, наче хотів, щоби слова його просто трапили їй до серця. — Що ти говориш? Та ж твоя мама так тебе любить... а до того вона надіється, що колись вночі будуть й вона хотіла б близько них бути... Направду не розумію тебе...

Це вже розсердило її: — Нема чого мамі жаліти... Мала й вона колись свою молодість, красу, любов... мала свої „щасливі дні“, чого ж їй ще? Ця її любов, ця вічна опіка наді мною, це щось хоробило, з чого я мушу її вилікувати... Ні, Нікуліце, вона таки залишиться тут.

Це кинуто, як визов, але Нікола нічого не відповідав. Йому видалось раптом якимсь смішним непорозумінням, що він стоїть оце напроти цієї чужої жінки й торгується за куток у серці цієї жінки без серця для її мамі...

Рамоні прийшла нова думка: — А що твоя ста-

ренська? Не переїде до Чернівців? Вона мабуть не зможе лишити господарства?

— З моєю мамою... ти питаєш про мою маму? — Миколі мигом блиснуло через голову затишне обійстя в далекому буковинському селі і кроки його мамі, повільні, старечі. Микола здригнувся.

— Що це? Чому ти такий дивний? — спитала Рамона.

Її голос вдарив його. Пригадав собі миттю, як він учора звучав різко й безпощадно отут, у цій світлиці: — Ти не поїдеш із нами, говорила Рамона мамі. Я маю право на своє життя, чи ні?

Ні! Микола мотнув головою, наче відповів сам собі на якесь питання. Він зняв руки з рамен цієї чужої йому жінки.

— Що з тобою, Нікуліце? — спитала Рамона трі-вожно.

— Нічого, Рамона. Я йду. Маю тобі дещо сказати... але краще напишу... ще сьогодні...

Не озираючись він вийшов із вітальні. Потім з несамотньою скорістю збіг сходами вниз.

Вже вечоріло, коли Микола побачив перед собою похилу браму. Звичним рухом відшукав закрутку й сам відчинив собі фіртку. Нещ не обізвався, лише закалатав хвостом об буди на знак, що пізнав свого. Але Микола не завважив його приязно нащурених ух. Важким кроком підійшов до ганку.

Тут застала його мама, коли за хвилину вийшла сінешніми сходами, подивитися, чого гавкає Бурко. Він сидів і вдихав у себе нахонці тихого сільського вечора.

— Миколко! Це ти?

— Я, мамо.

— Ти з Яс? Як це так? А... — не договорила вона.

— Я сам, мамо, — відповів на невисказане питання.

Вже зоріло, як посвітив мамі до її кімнати. Мама не раз поцілувала його в чоло й пішла. Причудлось йому, що мама плаче. Хотів завернутися, але усвідомив собі, що коли б навіть так було, то могли б це бути тільки сльози радості. На пальцях пішов до своєї кімнати. Поглянув на розстелене ліжко і шклянку води на нічному столику. Уста йому задрожали й він вийшов скоро на ганок. Здавалось йому, що ще всього не розповів мамі. Поглянув через вікно до маминої кімнати: лежала горілиць, заплющивши очі, як вмерла. Порівняння видалось йому таким страшним, що аж зробилось горячо в одній хвилині. Розпіняв сорочку на грудях, сперся обіруч на поруччя й дивився на рожевий уже крайчик неба. Село вже ворухилось тут і там.

Здавалось йому, що тільки чудом уникнув смерті в катастрофі. Рани ще пекли. Але вже сходило для нього нове життя. Як оцей весняний ранок, чисте й прозоре.

КИТАЙСЬКІ ПОДОРОЖІ

Холітаючися в скринці на раменах носіїв, я маю вражіння, що їду — не за похороном, а таки вже в самій домовині...

Для європейського подорожника тут нема полєкш, оборони, чи опіки. Навпаки — тільки ворожість населення та утруднення з боку неприхильних влад, які не хочуть брати на себе відповідальності за безпечність чужинних подорожників. Тим паче у віддалених від залізничних шляхів провінціях! Окрім кількох, незначних у порівнянні до величини краю. — залізничних шляхів, — можна подорожувати вглиб Китаю в браку автомобілевих, або хоч битих доріг, преріжними, стародавніми способами: на коні, на ослі, на тачках, човном (розуміється там, де є вода). піхотою та накінець на кріслі.

Ні, я зовсім не жартую, — це є гідний спосіб подорожування багатих та визначних китэйців. Їхніх жінок та родини. Це крісло, накрите величезною скринцею, — яку обліплено кольоровими матеріями або непромакальним полотном, — несуть за чотири дружки на плечах, двох або чотирьох носіїв, залежно від ваги та важности особи в кріслі. Їзди у кріслі я волю не згадувати! Те саме із кінною їздою. Хоч, звичайно, я дуже люблю їздити на коні, але з огляду на вузькі, ховзькі доріжки, виліжені камінними плитками, де треба їхати гусаком — мов би в похоронній процесії — в Китаю я волю подорожувати піхотою або, коли можна, човном.

Ні, я зовсім не жартую, — це є гідний спосіб подорожування багатих та визначних китэйців. Їхніх жінок та родини. Це крісло, накрите величезною скринцею, — яку обліплено кольоровими матеріями або непромакальним полотном, — несуть за чотири дружки на плечах, двох або чотирьох носіїв, залежно від ваги та важности особи в кріслі. Їзди у кріслі я волю не згадувати! Те саме із кінною їздою. Хоч, звичайно, я дуже люблю їздити на коні, але з огляду на вузькі, ховзькі доріжки, виліжені камінними плитками, де треба їхати гусаком — мов би в похоронній процесії — в Китаю я волю подорожувати піхотою або, коли можна, човном.

Чому не на кріслі?

Передусім, я ще не досить стала важною особою тут, щоби мати своє власне крісло та своїх чотирьох носіїв, а врешті треба бути китаємцем, щоби любити цього роду вражіння.

Я не пропадаю за ними. Холітаючися в скринці на раменах чотирьох носіїв, я маю вражіння, що їду, — не за похороном, як на коні, — а таки вже в самій домовині, яку китаїці колишуть у ритм своїх дрібних кроків.

З похоронним маршем напереді, ілюзія булаб цілкомита...

На пів години така прогулянка може навіть бути розвагою, але не на довгі, кількатижневі мандрівки. По правді, то я вже й забула, яке вражіння їхати автом, пароплавом або хочби нашою, милою, драбнястою фірою. Ах, щоб би знали, з якою ніжністю часом я згадую тепер наші драбнясті вози. Коли подумаю тільки про широку дорогу, великий драбнястий віз на чотирьох колесах — та з двома сидіннями! Яка мрія! Ні, й тим разом я зовсім не кепкую собі з возу, а тому називаю його мрією, що колиб у мене туг віз, то я моглаб на нього усе нараз покласти: усі кіно-й фото-апарати, запас їжі, трохи одягу на зміну, мішок рижу, ще й сама туди сілаб. Один віз вистарчився замість цілої каравани з п'ятих коней, яку тут я мучу тягати за собою. Окрім цього двох інших китаїців поганячів, навантажених ладунком, трьох коней. На двох інших конях їдемо ми, — я спереду цієї малесенької

каравани, а мій слуга ззаду зі своєю величезною рунницею, з якою він не розлучається.

І це все для мене одної, — хоч, це є найменша каравана — справжнє караванятко — яку можна зустріти в Юнані. Тут звичайно каравани числять 20—30 коней або мулів, та десятеро або й більше китаїців — поганячів.

Чи розумієте тепер, чому драбнястий наш віз, звідси видається мені мрією? Сидиш собі попереді, поганяєш кочиків, поспівуєш пісню та оглядаючи чарівні краєвиди, — переїздиш на день без віомн до 40 км.

З возом булаб мені тут ще інша вигода.

На ніч мені не треба булоб поспішати до китаїської селі, до непривітного, брудного заїзду караван, а де зупиниласьби край дороги, там і заночувалаб. Зачепиш з обох боків за драбню три, чотири півокруглі тростини, накриєш їх непромакальним полотном і готове тобі вигідне, затишне шатро. На дно возу постелиш трохи сіна, зо два коці від нічного холоду й готове запашне ліжко! Увечорі розложивши під возом вогонь, на яким звариш вечеру та хай сховаються всі найкращі заїзди Китаю. Раненько збудить тебе цвірінкання пташків у лісі, станеш, протягнешся добре та підеши до потоку скупатися. Потім зївни грінку хліба, неодмінно разового, (я за ним пропадаю) — та ще й зі сиром, — поїдеши собі далі на мандри.

Коли сонце світить, можна зняти пологняний дах. Але зате, коли дощ — сидиш під ним, мов курятко під крилом квочки, й кепкуєш собі з заплаканого неба. Особисто для мене тут з возом булаб ще інша вигода!

Зупинивши його край дороги, знід цієї замкненої буди, непомітна, я свободіно моглаб фільмувати весь рух на дорозі, — переїзд ріжних караван та носіїв, тубильців та їхню працю на рижових полях — так, щоб вони навіть не помітили мене, ні мого апарату, якого вид завсіди їх полохає.

Ах, колиб у мене тут був віз, — а властиво колиб у Китаї були наші, широкі дороги, то напевно в мене вже тут був би наш віз, хочби я мала спровадити його зі самого Чорткова.

Але тому, що в мене нема возу, а в Китаї доріг для возів, то я далі мандруватиму по Юнані з моїм караванятком.

З огляду на вузькі ховзькі доріжки, виліжені камінними плитками, треба їхати гусаком...

ІВАННА ВІТКОВИЦЬКА

Ненадійно покинула нас одна з найдіяльніших наших жінок, невсипуща робітниця, довголітня учителька в Стрию, бл. пам. Іванна Вітковицька. Як в значна учениця державної семінарії у Львові, по скінченні її, практикує два роки в Тарнові на Мазурщині, де вскорі своєю працею зеднує собі щирі симпатії чужинців. А відтак на протязі трьох десятків літ учительює без перерви в Стрию, де цілою душею, цілим серцем — як це вона вміла — присвячується праці шкільній і громадській. Її учениці, що сьогодні самі вже працюють на різних ділянках народного нашого життя, гарячими словами згадують незабутню паню Вітковицьку, ту дрібну-невеличку учительку, яка в польській школі вміла завжди зберегти національну гідність і в кожній потребі захистити ученицю-українку.

А поза школою? Не було товариства в Стрию, в якому Покійна не працювалаб. „А яку працю підняла, то все сповняла совісно. Такої, як вона була, нема і не буде. Це був ідеал учительки-українки — так пише в листі до родини одна зі стрийських пань.

До Народного Дому вступила в члени 1898 р., а від 1905—1910, була в Надзірній Раді і повніла уряд секретарки. В 1901 р., коли завязався в Стрию „Боян“, Покійна була одною з основниць і довгий час головою і диригенткою. (Була дуже музикальна і прегарно рисувала). В 1908 р. стає основницею Марійського Тов-а Пань і за весь час свого побуту в Стрию провідницею-головою. Приходиться виписати цілий ряд установ, до яких належала Покійна і брала участь: Бзаїмна Поміч Учительська (голова), Рідна Школа, Союз Українок (голова), Українське касино, Українська бурса, Сокіл, Товариство опіки над молоддю, Захоронка (на Ланах і Шумляниціні), Музичний інститут, Товариство вдів і сиріт, Товариство опіки над бідними... А всюди вносила не лише свою членську вкладку, свою грошову ленту, але передовсім свою працю, свій патріотизм, своє гаряче серце.

Перед п'яти роками перейшла Покійна на еміграцію і замешкала при рідні у Львові. І тут не остала осторонь від громадського життя, яке відразу втягає її у свій круговорот. У скрутний час, коли в „Союзі Українок“ не стало проводу, Покійна переймає на себе важкий обов'язок головодства і несе його цілий рік без докорів і нарікань, у почутті сповненого обов'язку. Те саме було і в Кругу ім. Ганни Барвінок, який перед роком накинув прямо головодство, неприхвильний навіть у той час, покійній Іванні. А вона таки не відцуралася, бо бачила, що її особа потрібна була товариству для снування його престижу і сповнення завдань.

А вже найбільше труду і серця присвятила Покійна у Львові товариству слуг „Будучність“, особливо його секції при св. Юрі. Вона, давала для них рідчоти, а в зимових місяцях вела незвичайно совісно курс для неграмотних по кілька годин тижнево.

Що піддержувало ту на вид дрібну, слабу постать? любов до нижчих сестер обездолених, темних? чи гарячий патріотизм, який не у фразах, а в ділах шукав собі заспокоєння? чи може глибока релігійність, що змалку вже заволоділа її душею? Бо релігійна, глибоко релігійна була Покійна, тою релігійністю, що є впливом не істерії чи бажання з молитвенником у руках Богові і людям лізти на очі — а релігійністю, що пливе з непереможної потреби душі, яка рветься у краще, шукає опори десь вище поза земними овидами.

Як тихе було життя Покійної, так ідеально спокійною була й її смерть. Що на сам Великдень христосувалася з рідною й знайомими, ще у Світлий Понеділок, здорова на вид, вислухала в церкві Служби Божої і запричиталася — а внодні тоїж днини не стало її в живих. Минулася, мов сон. Родина до самих похоронів не вірила в її смерть. Не вірили і ті великі ради громадянства, що проводили Покійну на останній супочинок. Всі знали ту добру, щирю людину, без зерна злоби, без особистих амбіцій, яка всюди вносила зі собою умішку й мир, усувала конфлікти й колесні, а бажала тільки єднати й годити. Тому новмісні були слова деяких промовців над могилою Покійної, які говорили про її нехит до „Союзу Українок“ (була його членкинею до смерті) і просили її, щоб там у засвітах вставилася у Бога за спрямуванням Жіночого Конгресу на властиві шляхи. Ще замало пишуть на землі про той Конгрес, треба ще й небесну пресу заалармувати.

Та годі! слова проминули над мертвим уже тілом, байдужим до всего земного — але пам'ять про гарну людину, що жила в ньому колінь, остане чоміж нами живою і теплою.

К. Малицька.

Марійка Гірська. ВІТРЕНИЦЯ. Вид. „Мета“. 1933. ст. 29, м. 8^о.

Коротке, невеличке оповідання, ледве на 29 ст., та сильне й глибоко зворушливе. Давно вже не появлялися на наших книжковій ринку такі прекрасні речі. Тема пригадує „Тіні забутих предків“ — Коцюбинського, Мавку — з „Лісової Пісні“ — Лесі Українки, а оформлення — новелі Стефаника. Але в оповіданні багато свіжого, оригінального мистецтва. Відчувається в ньому хист поетки і змагання запанувати над технікою оповідання.

Авторка ввела в нашу літературу нові постаті з народньої демонології. Це, досі майже невідомі вітреники й вітрениці, що з вітром гуляють по горах, та ніччю закрадаються до людських осель, де народилася дитина і недужим породіллям підмінюють діти. Ці діти зі „злотними косами“, змінливими очима, з жаром у серці, а холодом на виду, з вічною тугою за красою, це ті несвідомі і непізнані мистці народу. Це „перебенді“, що нудять світом, це непорадні, непрактичні „мавки“, це відьми вигнані людьми з людських осель. (Купрін — Олесь).

Така Марійка — героїня оповідання М. Гірської. Підмінена дитина вітрениці з золотими хвилями кіс, заслужана в чарівний шепіт смерік. А в дійсності дитина сільського музики, що передав їй у спадщині свою музикальну душу. Дитина інша від усіх, вже своїм зверхнім виглядом: золотокоса дівчинка чорнявих батьків. Дитина, що рано відчула, що вона не така як усі. Та коли жорстоке слово відкинуло любови її батька, усвідомило їй це несвідоме почуття, коли й рідна мати кидала докором за її нездарність у роботі, тоді вона стала замкненою в собі, чужою для оточення, заслуханною тільки в пісню ліса і в свою власну, що народжувалася в душі. Навіть для чоловіка, якому вдячна була, що не погордив нею і взяв її,

(Докінчення на ст. 9).

ВАЖНІ ДРІБНИЧКИ

Коли Авраменко приїхав до Америки і заснував там школу танків, почав реформувати народній стрій. В першу чергу запротестував проти фартушків. Проти білих, густо зашитих плахт, викінчених у долині „френзлями“. Вони, мовляв, скорше складаються на рушник, ніж на запаску.

І справді не знати звідки взялися запаски, які вживають до народніх стрій. Хіба що хтось хоче зужити взірник, на якому виводив школяркою перші

Бо вишиваний фартушок може бути. Тільки вишивка повинна бути розміщена на ньому теж легко, декоративно. Фартушок же невеличкий і тільки долішній його край видніється зіп корсетки. Отже цей при-

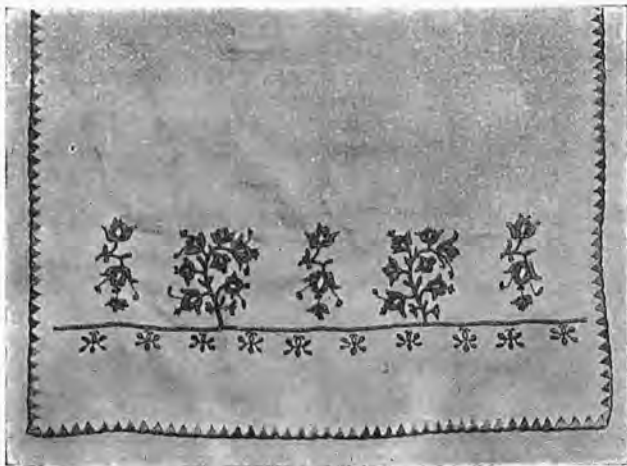
Легкий фартушок до народнього строю. Матеріал: кремовий тусор. Хрестиковий взір вишиваний чорним і цеглястим.

„DISTINCTION“
косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18.
Виконує всякі косметичні заходи фахово-дипломованими силами.
Проводить рівнож курси трьохмісячної науки косметики, даючи право виконувати практику самостійно. — В п и с и т р и в а ю т ь.

хрестикові взори. Бо так вони виглядають, оці вишивані смуги, приміщені одна вище другої.

А фартушок при народньому вбранні — це річ декоративна. Він доповнює стрій, завершує його кольоровий ефект. Тому повинен бути невеличкий, щоби зпереду видно ще було добре обриси плахти чи спідниці.

А головне: кольоровий. Вистерігайтеся білих фартушків! Вони поширюють силуетку на переді великою білою плямою, що зливається з підтичкою сорочки в одну цілість. Кольоровий фартушок можна згармонізувати з корсеткою й спідницею. І вишити.

Зразковий фартушок до народнього строю, гаптований полтавським квітчастим узором. Матеріал: жовта фулярдина. Взір виведений голубим. Довкруги гаптовані зубці.

діл прикрашуємо вузьким хрестиковим взірцем, або кількома гаптованими квітками, чи галузками (головками до гори!).

На світлинах поруч бачимо прекрасні зразки фартушка вишиваного й гаптованого. Гаптований фартушок виконаний із жовтої фулярдини, взір виведений голубими нитками. До якого строю він годиться? Уявім собі до нього голубу корсетку (як гаптований взір) і спідницю ржавої краски. Гарний ефект, не правда?

Або другий фартушок, вишиваний хрестиками. Виконаний із кремового тусору; скромний взір виведений чорним і цеглястим. До цього фартушка відповідала би чорна корсетка й цегляста спідниця або плахта. Добра була би також сорочка з того самого тусору.

Фартушки виконує в довільній якості кооп. „Українське Народнє Мистецтво“ у Львові. У крамниці при вул. Косцюшки 1. знайдете жіночі й діточі фартушки в різних красках та взорах від ціни 3.60 зол. вгору.

Взори на фартушки висилаємо за надісланням 1.50 зол. поштовими значками. Звертаємо увагу на те, що непоручену посилку взорів висилаємо на ризик замовляючого.

ПЛАХТИ до народніх стрій

Картаті тканини на взір оригінальних полтавських плахт провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“

Львів, ул. Косцюшки 1.

Плахта звичайна, чисто вовняна 24 зол.

Плахта подвійна, чисто вовняна 35 зол.

ВЕСНЯНІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-51.

БОІМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

(Продовження зі ст. 8).

була вона чужа і незрозуміла, бо він мабуть відчув, що серце її не його, а цього легіна з мрії, зі сну.

Оповідання написане у формі розповіді, хоч рясно пересипане розмовами і то бойківським діалектом, добре засвоєним авторкою. Найкраща, повна драматизму, перша сценка — пірвання дитини вітерниками і погоня діда. За мало розгорнена у дії — поетична вдача Марійки. Образів і порівнянь мало, але деякі з них дуже пластичні. Пр. ст. 24. „Від досвітка смереки убрані в святочні чіпчики, білі хустки та кожушки Вони, задумані, похилили голівки та опустили безрадно руки-галузки“. На перший погляд здається давно відомий образ. Та всеж таки новий — бо бачите в прибранні смереки — образ бойківської жінки. Одним словом, оповідання, викликає багато-багато відгуків в душі читача. Авторку можна поздоровити з дебютом!

Олена Цегельська СЛІДАМИ БОСИХ НІЖОК. Вид. Відділу Т-ва В.П.У. в Самборі. ч. 2. 1934. ст. 65+(2).

Прибула ще одна книжечка на тему переживань дитини-школярика. Авторка учителька списала свої помічання над поодинокими дітьми і своє відношення до них. Авторка любить свою працю, любить діти, головню селянські і старается вглубити в їх переживання. Одначе оформлюючи ці оповідання, вона надто багато описує пояснює, питається, а за мало картинно відтворює життя. Тому ці оповідання незвичайно цікаві як матеріал, але їх мистецьке опрацювання ще дуже примитивне. Одно з кращих оповідань „При батьковім серці“. Тут прекрасно змальований настрій працельної хвилини батька з дочкою в хвилині заходу сонця. Та вже друга картина — картина душевної кризи в серці монахині не така проста й зворушлива. Тут забагато міркувань у формі питань „невеже-ж?“ і вони псують враження. Авторка не дійшла ще до мистецтва — сховати себе, не дати відчувати раз-у-раз своєї присутності — а дати слово і місце своїм персонажам. Мова оповідань мало образна. Порівняння — давно відомі, а мова мовчазного сонця — таки доволі скучна. Сонцю краще було б не тратити стільки слів, — тільки блиснути думкою і ділати, а місяць і зірки мусіли б вже його без мови зрозуміти. Цікава дитяча мова, закрашена місцевим кольоритом. Є деякі непростимі грихи як „чудні облаки“, „незбагнена сила“, „ділити товариство“. Але книжечку слід щиро похвалити — підтримати авторку якнайбільшим поширенням її твору — та порадою, попрацювати над своїми творами, узброївшись добрим знанням мови і попередніми досягненнями нашої та всесвітньої літератури, не лякаючись їх величі.

Олена Береза. МАТЕРИНСЬКА ПІСНЯ. Поезії. Станиславів, 1932.

У нас так мало лірики на теми материнської любови, що з великою цікавістю і симпатією взяла я ту книжечку до рук. Але на жаль, книжечка ця не дає ніякого мистецького переживання, крім глибокого співчуття нещасній матері. Найкращий вступ — написаний прозою і мабуть авторка зробила б ліпше, коли б за форму виявлення свого болю і любови до сина вибрала собі мистецьку прозу. Віршом не внесла вона нічого у нашу літературу ні в ритміці, ні в образах, ні в мові. Сьогодні, коли техніка віршування стоїть так високо, краще шукати оформлення своїх мистецьких переживань у невязаній мові.

У косметичному кабінеті

Зразу здавалося мені, що я попала до якоїсь ординаційної кімнати: шафки з інструментами, лискучі лампи, білі, накрохмалені плащі, і абсолютна тишина. Чути тільки шелест електричного апарату до масажів.

Але по хвилині, коли я вже посідала на боці, на модному низькому стільчику, завважила, що воно таки інакше. Невеличкий параван, що закриває рухомий стіл по середині кімнати, обтягнений білим тюлем і за ним мріють легко обрисі постаті з білою маскою на обличчі. Такий сам білий тюль спливає з вікон; на його тлі пестріє ярка китиця квітів. Всі ці дрібнички зраджують жіночу руку. Тут люблять красу, тому що красі служать.

Це косметичний кабінет. Власниця його, пані Стефа Гаврисевич виходить за хвилину зза білого паравану.

— Новітні течії в косметичці? повторює моє запитання, сідаючи напроти мене. Як вам сказати! Перш усього індивідуальний підхід. Це найважливіше. Тому, що гуртовим трактуванням у косметичці, нічого не зробите. Виж знаєте, що на зовнішній вигляд особи складається безліч обставин.

— Як розумієте лікування в косметичці?

— Ми, косметички, ділимо свою роботу на заходи лічні, косметичні, й прикрашування. Лічних заходів уживаємо при занедужанні шкіри, як прищі, грибки і т. д., що відбувається в нас під доглядом лікаря. Косметичні заходи — це запобігання або усування морщин, зайвого товщу, складок шкіри, волосся. А прикрашування — це вже зовнішнє завершення нашої роботи — крашення брів і вій, волосся та макіяж.

— Що вважаєте найбільш успішним?

— Найкращий вислід дає запобігання, отже косметичні заходи. Уважне плекання лиця — також строго індивідуальне — придає обличчю свіжого вигляду. Ви не уявляєте собі, як приємно слідувати за обличчям своїх клієнток! Поводі в кожній виглядаються овал, зникають зморшки, згодом шкіра набирає природного, рожевого вигляду. Бо, мусите знати, косметичні заходи не кінчаються кабінетом. Кожна клієнтка повинна й решту свого життя унормувати після подаваних їй порад.

— Це конечно?

— Авжеж! Косметика цеж не чудо, а серйозна робота. Отже для успішного переведення її завдань треба подбати про належну дієту, гімнастику, сон. Треба знати стан загального здоров'я організму. Треба взагалі розуміти вагу справи. Коли освідомити собі, що значить зовнішній вигляд людини і як він може корисно, або некорисно вплинути на її долю, тоді тільки можна зрозуміти нашу роботу. Бо хто обмежується в плеканні краси тільки до зовнішніх засобів...

— Алеж ви їх теж примінюєте в своєму кабінеті!

— Очевидно. Але я вже згадувала, що це тільки завершення нашої роботи. „Cerriger la nature“ — каже француз. Тоді, коли косметичні заходи це власне сама „nature“, бо вони тільки привертають нам те, що ми втратили, відбігши від природи.

— А які саме прикрашування примінюєте?

— Про те найкраще поінформує вас моя співниця, якій завідує цим відділом.

Пані Стелія Марічак саме переходить кімнатою. Пояснюємо, чого нам треба.

— Прикрашування? Найчастішою турботою жінок тепер — це брови. Мода вимагає брів „як на шпурочку“, тонких, гнучких і темних. Отже треба їх відповідно урегулювати. Знищити зайві волоски і впровадити лінію брів, відповідну до даного личка. А це підкреслюю, завдання дуже важке. Бо часто можна лице здеформувати; коли лінія брів за груба, за надто скісна або за довга. Дальше: крашення брів і вій. Знову завдання: знайти відповідний відтінок, що гарно контрастує з коліром шкіри.

— Фарбуєте також волосся?

— Очевидно. Маємо випробуваний віденський препарат, який не відбирає волосся м'якості й блиску.

— Вживаєте лише готових препаратів? Чи виробляєте також власні?

— І одно й друге. На деякі речі, як фарбування й лічні креми вживаємо готових препаратів або лікарських рецептів. Для косметичних заходів послуговуємося часто власними виробами. Отже наприклад мигдалове молочко віджвине припоручаємо на обличчя замість миття водою. Воно повинно бути завжди свіже й з найкращих складників; тому виробляємо його самі. Дальше: гормональний крем проти морщин, закладений на меду після англійської рецепти. І ще декілька кремів відживних, які повинні бути дуже свіжі.

Пані Стелія виймає зі шкільної шафки кілька слоїчків і показує таємничі, пахучі плинні.

— Пахне по домашньому, правда? Одно медом, а друге мигдалами. Бо цеж давні домашні засоби наших бабунь, тільки примінені по модерному. Індивідуально, до потреб кожної шкіри.

— Чи не трудно це — примінювати їх до кожного обличчя?

— Навпаки, це власне цікаве в нашій роботі! Перших кільканадцять хвилин студіювати постать, відгадати темперамент і вдачу. Потім обдумати плян заходів і засоби. Тим то й наша робота не стає ніколи одноманітною! Все новий і живий, мінливий матеріал під руками.

Побажавши їм як найбільше „нового матеріалу“ я прощала наших косметичок із таким оригінальним живим підходом до справи. Зрадити чи не зрадити їхню адресу? Ви все одно вгадали, що цей косметичний кабінет — це „Distinct on“ при вул. Коперника 42 а. Але не вгадали одного напевне: що кабінет „Distinct on“ переведе безплатно один косметичний захід кожній передплатниці „Нової Хати“, що викажеться витягом купоном зі ст. 15.

ПОМІДОРИ

Помідори як ярина, здобули собі вже право громадянства в нашій кухні. Нема вже такої околиці, де би їх не знали. Але ухвалити їх не всі вміють. Поширення цієї ярини є конечне, бо овоч її має велике гігієнічне значіння. З усіх відомих ярин помідори викачують найвищий відсоток вітамінів. Виймок становить зелена конюшина. Дуже зближується до помідорів інжир.

Слід зазначити тут, що варені помідори включають також вітаміни, значить вища температура їх не пнищить.

Ужитковність помідорів всестороння. На зелено можна квасити їх як огірки, дозрілі, знаменито заступають оцет як додаток до капусти або борщу, знаменита заправка до фасолі, смачна підлива до вареного мяса.

При малому вкладі гроша можна, завдяки помідорам увести різноманітність у сільську кухню.

Головна трудність плекання — то вчасна розсада. Рostина ця походження американського — полудневих країн. Замітна сильним запахом, удається всюди, де знаходиться лагідний, соняшний клімат, добру, глибоко управну, добре знавожену землю.

Помідори не зносять приморозків. В малім городі, для власного вжитку вистачає 10—15 кущів помідорів. Тому найкраще купити готову здорову розсаду. Пізня розсада дозріває аж в осені і заки розвинуться свочі, знищать осінні приморозки цілий збір.

паркани, в затишних місцях, які виставлені на сонце. Викопати 15 см. глибокий і широкий діл, заправити землю перегнитим навозом на компостом. На прикінці посадити розсаду, довкола виробити мисочку і підляти нагрітою на водусі водою.

Гарні квіти

50 сот.

як хочеш мати в кімнаті, на балконі,
в городі, то уживай пастильки навозові

„Т Е С П“

потас, фосфор, азот

Жадайте в складах:

„Народної Торговлі“
дрогеріях і насіння.

50 сот.

Підрастаючу рослину прив'язати до тички. В міру росту зміцнюємо вязання. Підчас росту помідор вимагає старанного піклування.

В перших стадіях розвою підливаємо його що другий день увечорі. 2—3 рази в часі росту підсилюємо розводненою гноівкою. Щоби підогнати розріст коріння, нагортаємо на них землю й через те твориться девицкола конець.

Помідори можна провадити одним або кількома гонами. В тій цілі витинаємо всі бічні гони, які виростають у кутках листків гострим ножом, або лицаємо 2—3 і їх прив'язуємо вахляровато на тичках. Часто треба провірювати корчі і стинати зайві гони. В часі посухи прикрити землю добре перегнитим гноем, щоби не твєсхала.

Щоби прискіпати дозрівання овочів, треба стинати верхки гонів. В погідне й тепле літо, помідори дозрівають вже в серпні.

Розвинені овочі, що не почервоніли ще на корчах, доходять на вікнах кімнати або на дошках у парнику.

У нас найбільше вживають помідорів як приправи до підлив та юшок. В останніх часах прийнялося подавання помідорів у виді салати. Окрім цього можна приправляти найрізномордніші потрави з помідорів в яринній і мясній комбінації.

М Е Б Л І: ІДАЛЬНІ.

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТИ.

ТАПЧАНИ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

Добру розсаду пізнати по темних листках та темно-синьому билі і сильно розвиненому корінні. Вибуяла розсада блідо-зелена, з тонким ясним билем є випіжнена — мало відпорна. Не приймається і вітри та соняшне проміння нищать її.

Час садження припадає на другу половину травня. У віддалі 80 см. розсаджуємо рослини попід мури,

Чудову черу зискаєте Пані,
уживаючи Дів Штенцля

Крему, мила й пудру

Бенігніна

Одлюкний новідкличний середник на вєспанки.

СТОЛОВИЙ ДРІБ

Битий дріб незалежно від поділу на окремі його види, як кури, індик, гуси, качки, пантарки та голуби і незалежно від поділу на якість прикмети, як ступень вгодованості й обрізки, розпадається ще на певні категорії у зв'язку з віком птиці та її призначенням.

Ось який поділ відповідає нашому ринку і є прийнятий на ринках Європи:

1. **Зимові курята.** Продукт цей появляється на ринку коло Різдяних Свят. Зимові курята, або як ще їх інакше звуть гамбурські (бо в околиці Гамбургу в Німеччині цей промисл найперше розвинувся) це 6-тижневі курята, виведені в зимі і від першого дня годівні спеціально на убой. Ідуть на смаження і є, зрозуміло, продуктом дорогим.

2. **Курята,** або як здебільше їх зфранцузька називають „Пулети“ — це молоді курочки і когутики в віці коло 2—4 місяців. Це так би мовити на пів виросла птиця в вазі коло 1 кг., яка йде від пізньої весни аж до осені. Призначені вони на смаження-печення і на росіл для хорих. Курята, що продаються на ринку є звичайно худі і тому продаючі стараються їх збути в живому стані, в пір'ї, що закриває всі дефекти. Кращий значно продукт достачають вгодовочні підприємства, де курята спеціально підгодовують.

3. **Молоді кури на печення.** Це вже молоді кури в віці 4—8 місяців, що внаслідок годівні відкладають поруч із мясом і досить товщу. Надаються дуже добре на печення. Їх звичайно називають „Пулярдами“, хоч первісно пулярдами називали кастрованих курочок, що тепер вже не практикується. Одна з найкращих категорій курей.

4. **Молоді когути на печення.** Молоді когути в тому ж віці, що і „пулярди“. Продають їх на ринку від осені до лютого. Є добрим продуктом на печення.

Затверджена через Мін. В. Р. і С. П.

ШКОЛА КОСМЕТИЧНА ДОБРЯНЬСЬКОЇ-РОГАТИН

у Львові вул. Оссодінських 13.

під керівництвом лікаря-дерматолога дає право
отворення косметичного кабінету в цілій Польщі.

Практика відбувається при допомозі дипломованих
сил в Косметичнім Інституті „СЛАВА“

5. **Каплуні.** Оскільки молодий когут має дуже добре мясо, остільки гірше мясо в старого когута. Щоби схоронити добру якість і смак мяса і в старших когутів, каструють їх у молодому віці. Кастровані когути або каплуни відзначаються добрим мясом, добре вгодовуються. Продають їх звичайно в кінці зими і на початку весни, коли іншої птиці є менше і ціна вже дорожча.

6. **Старі когути** продають на протязі цілого року. Це є дешевше, загально приступне мясо.

7. **Росолові кури.** Під тою назвою продають курей старших від року, двох- і трьохлітніх. Годують їх головню на смаць і призначені вони є переважно на росіл, як вказує і сама їх назва.

8. **Зелені гуси.** Під тою назвою продають на початку літа підгодованих 10—12 тижневих молодих гусей. Дуже товсті вони не є, але мясо їх дуже ніжне і добре на печення.

9. **Годовані гуси.** Продають їх в осені, коли гуси найкраще вгодовуються. Наші годовані гуси важать в битому стані від 4 і до 8 кг. штука.

10. **Зелені качки.** Ідуть на продаж більше менше в тому віці як і зелені гуси і добрі на печення.

11. **Качки.** Продають їх головню в осені і зимі, коли качка як і гуска добре вгодовується.

12. **Індикі.** Індиків годують на протязі всього року і то теж продають його круглий рік.

13. **Пантарки.** У відріжненні від битої птиці пантарки продають у пір'ї.

14. **Голуби.** Розрізняють молодих голубят, коли вони почнуть літати і старшу птицю. Високоякісним продуктом є молоді голуби.

В практиці прийнято продавати голуби і пантарки на штуки, а іншу птицю на вагу.

Купуючи битий дріб поносимо менше ризико, бо бачимо що купуємо. Цей певности вже нема при купівлі живої птиці, особливо, коли нема відповідної вправи.

Евген Томашевський.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках!

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня,
Потрудись на львівський ринок
Тридцятье число — будинок,
Де „Текстильна гуртівня“!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
біля (Бачевського і Ціппера)

НАГОРОДА ЗА ТОЧНІСТЬ

Повторяємо ще раз усіля, які оправнюють до участі у льосуванні: вирівняна передплата до кінця вересня ц. р.

З огляду на часті запити та велике зацікавлення пересуваємо термін льосування на день 15. червня ц. р. Отже тому продовжується також термін виплат до дня 10. червня ц. р. включно. Щоби оминути численні запити в справі залеглостей, подаємо на чеках П.Р.О. залеглості до кінця вересня ц. р.

Щоби заспокоїти оправдану цікавість передплатиць, подаємо поруч світлинку розкішного полтавського килима з робітні М. Хамули, який означений ч. 3. у списку нагород.

У списку нагород знаходяться цінні предмети щоденного вжитку: модний оріховий тапчан, розкішні брокатові ковдри, порцеляновий сервіс. У додатку до часопису, який і так вам необхідний, може вам припасти мила несподіванка.

Льосування відбудеться в половині червня перед особливою комісією.

СПИСОК НАГОРОД:

Ч. 1. Модний тапчан з оріхового дерева, виконаний у віденській робітні Івана Ортнера, Львів, ул. Сикстуська 41. Світлинку помістимо в черговому числі.

Ч. 2. Стилевий народний стрій, виконаний після полтавських зразків. Роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39.

Ч. 3. Килим на полтавських народних мотивах, розміру $2 \times 1\frac{1}{2}$ м. Із першорядної, заграничної вовни. Виконаний у мистецькій робітні М. Хамули, Львів, ул. Рутовського 1. (Гл. світлина).

Ч. 4. Пара розкішних брокатових ковдер на вовняній основі. Краска до вибору. Виконана в відомій фірмі Р. Джала, Львів, Хорущина ч. 5.

Ч. 5. Виправне білля (6 нічних сорочок) із тонкого добірного матеріялу, виготоване й пошите в робітні п. Стефанії Монібович, ул. Хмельовського 15.

Ч. 6. Дамські черевки, модний фасон. Із елегантною краваткою Кілінського у Львові, пл. Марійська 5.

Ч. 7. Шовкова вишивана блузка з кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові. Добірний шовковий матеріял, стилева вишивка.

Ч. 8. Порцеляновий сервіс на чай проекту В. Дядилюка. Закуплений у фірмі О. Онисько, Львів, ул. Галицька 20.

Ч. 9. Елегантний гумовий пасок найновішого фасону. Зробить на міру робітня „Малгожата“, Львів, ул. Баторого 24, що розпоряджає паризькими патентами.

Ч. 10. Альбом на листівки, вишиваний хрестиком узором. Виконаний у робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39.

Ч. 11. Елегантний обрус до підвечірку ніжної постелевої краски. Шість серветок. Із краваткою М. Евальд, Львів, ул. Собіського 5.

Ч. 12. Пара діточих черевик у спеціальній краватці дітчого взуття Аль-са-до, Львів, ул. Сикстуська 19.

Ч. 13. Модна плетена блюзочка із літньої вовни. Виконана в робітні Міки Бачинської-Зеленої, Львів, ул. Театинська 31.

Ч. 14. Літня сукня з бурвчуку, вишивана прегарним полтавським узором (купон). Виконана в робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39.

Ч. 15. Кільо кави й чаю найкращої якості з краватки фірми Рідль, Львів, ул. Рутовського 3.

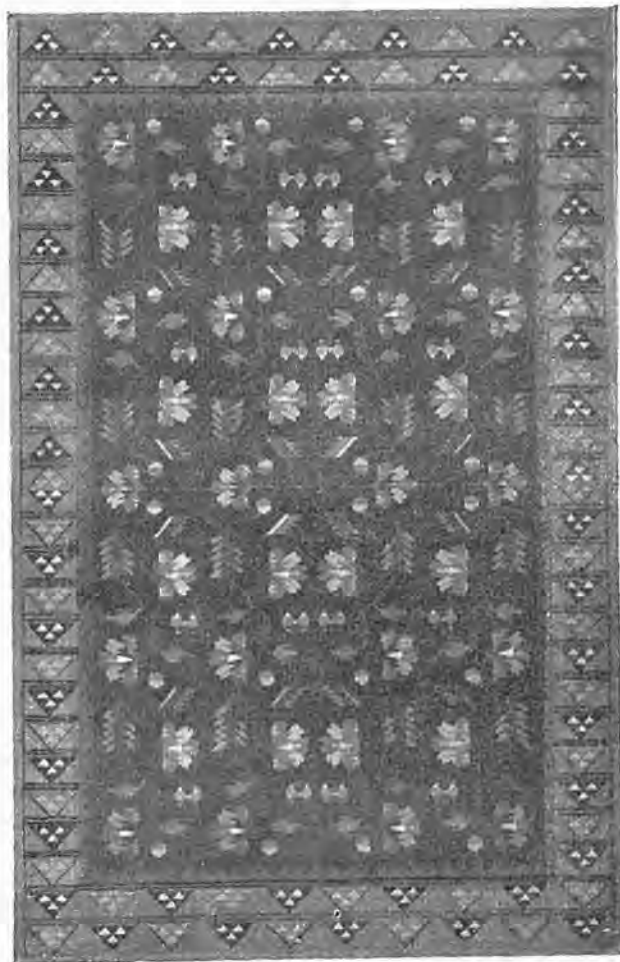
Ч. 16. Плетена камізька з легкої вовни. Виконана в робітні Міки Бачинської-Зеленої, Львів, ул. Театинська 31.

Ч. 17. Тканий брокатовий настільник із фірми Кічалес Маргулес, Львів, ул. Сикстуська 18.

Ч. 18. Погруддя Шевченка (плоскорізьба) в різьблених рамах.

Ч. 19. Коробка помадок „Фортуни Нової“, Львів, ул. Руська 20.

Ч. 20. Альбом узорів видання „Нової Хати“.

Розкішний килим із робітні М. Хамули у Львові. Полтавський квітчастий взір у ясных красках на темнішому тлі. Розмір $2 \times 1\frac{1}{2}$ м. Означений ч. 3 у списку нагород.

НОВО ДОДАНІ ПРЕДМЕТИ:

Ч. 21. Тривала ондуляція виконана після найновішої методи в фірмі Т. Кутковського, Львів, пл. Марійська 4.

Ч. 22. Розкішна тюлева завіска з робітні фірми Ванк, Львів, пл. Марійська 4.

Ч. 23. Пара жіночого взуття з краватки „Комета“, Львів, Ринок 20.

Ч. 24. Альбом узорів видання „Нової Хати“.

Ч. 25. Серія карток видання „Нової Хати“.

Лише за точне вирівняння передплати!

Робітня завісок: ручні роботи й додатки
мережева, ковдри, простираля,
коци й подорожні пледи

ВАНК

пл. Марійська 6

тел. 3-90

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. Смерічка: Нарис прийшов за пізно.

Соня Веселка: Не піде.

Юлія Маркевич, Варшава. Дякуємо за побажання. Маємо намір незабаром влаштувати виставку народного мистецтва в Варшаві.

„Вірлятко“: Нарис не піде.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Марійка Меренова, Богуша. Заплачено до кінця 1934 р.

Хто має і може відступити давні числа „Нової Хати“? 1926 р., ч. 11; 1927 р., чч. 6, 7—8; 1929 р., ч. 2. — Прохаємо зголосити їх до Адміністрації часопису.

Найновіші моделі парижських корсетів

Патентований монополі заклупила
робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуванням.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Ш. С. Утривалювати чорних ниток не можна. Це дуже складний хемічний процес і тому всякі домашні середники не допомагають. Тому радимо вам вишивати далі тими самими нитками, але прати дуже обережно. Прати в літній воді дуже скоро й виийнявши з води, заливати все оцтом. Чорних ниток Д. М. Ц. не маємо на складі.

Т-во „Мироносиці“ в Чернівцях. До ч. 2 „Н. Х.“ долучили ми проект на фелон із докладним описом, так, що ви з нього зможете скористати. Окрім цього проекту з узором полтавським видали ми торік ще один проект фелону з узором буковинським. Якщо бажаєте, можемо Вам його вислати.

Як матеріал на фелон годиться тонке льняне полотно, канвоє полотно (панаме) і грубий сирий шовк. Вишивки можна приміювати різні.

Хоругви радимо вам виконувати на широкому льняному полотні. На ньому легко вишивати й воно добре переться. Образи на хоругвах можна теж вишити хрестиками. Ми видали торік проект хоругви з образом Матері Божої. Окрім того маємо на складі проекти образів Ісуса Христа, св. Миколи, св. Дмитра і св. Йосафата.

Інженір, літ 32, одружиться з панночкою образованою, середнього росту до літ 30 з приданим 5—10.000 зол., потрібного до поширення власного інсталяційного підприємства в Польщі. Зголошення до „Нової Хати“ для „Інженіра“.

ПОКРИТТЯ НА МЕБЛІ, брокати, волосіння на
матераци

продає найдешевше

ФРЕНКЕЛЬ І ЛІДЕР

Львів,

ул. ЛЕГІОНІВ 25. (в подвір'ю).

СУКОНОЧКА ДЛЯ ДІВЧИНКИ

Потрібно: 13 дека волічки „Кот“ марки „Трикутник у Колі“. Гачок ч. 2. Стіби:

1) ненавивані стовпники,

2) навивані стовпники,

3) мушлі: навиваний стовпець вбити в третє очко ланцюшка, одно очко у воздуху і навиваний стовпчик в те саме очко; одно очко ланцюшка опустити, в друге вгачкувати навиваний стовпчик, знов опустити 1 очко і в друге вгачкувати мушлю (навиваний стовпець, одно очко в воздуху, навиваний стовпець) і т. д.,

4) мушлі з гудзками: в третє очко ланцюшка вбиваємо мушлю (навиваний стовпчик, одно очко в воздуху і навиваний стовпчик), два очка ланцюшка опускаємо і в третє вгачкуємо гудзок (5 разів вбиваємо з навиванням, не викінчуємо стовпчиків, потім навиваємо і перетягаємо все разом, закінчуємо гудзок одним очком у воздуху. Знову в третє ланцюшка вбиваємо мушлю і т. д.

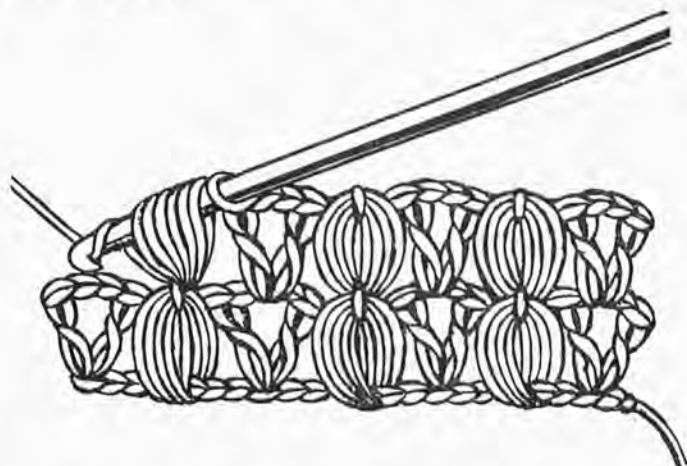
Навивання в гудзку високо витягати. В другім рядку вбиваємо мушлю в мушлю, а гудзок поза гудзок попереднього ряду. Виконання:

Гезка у виді незамкненого широкого на 9 см. ОТ, 9 н. яля

Гезка у виді незамкненого перстень, широкого на 9 см.; обвід довкруги ший виводить 40 см., долішній обвід гезки 92 см. Вигачкувати ланцюшок, довгий на 40 см. 1 ряд: навивані стовпці, подекуди вложити 2 стовпці в одно очко, щоби виокруглити гезку.

2 ряд: стовпчик, 1 очко опустити, мушля (стовпчик, одно воздуху, стовпчик). 1 очко опустити і т. д. Цілий ряд дає 32 мушлі.

3 ряд: так само. Мушлю вкладає в середину мушлі попереднього ряду.

4 і 5 ряд: два навивані стовпники в стовпчик попереднього ряду, мушля в мушлю.

6 і 7 ряд: так само, лише в мушлі два воздуху очка для поширення.

8 до 12 ряд: 2 раз навивані стовпники в стовпчики попереднього ряду, а в мушлі вкладає мушлі більші (два раз) навивані стовпники, два в воздуху, два раз навивані стовпники.

По скінченні гезки зложити її так, щоби застібування випало на плечах.

Товари

благатні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

Телефон: 25-55.

вовни,

полотна,

шовки,

постіль

Від ramen до переду і плечий лишити по 9 см. на прироблення рукавиц, решта остає на прироблення спіднички.

Зразу робити 4 ряди зпереду, відтак ззаду, по 20 гудзиків. За кожним рядом уривати нитку. Так повстане продовження пахи. Пятій ряд робити вже довкруги. Так гачкувати 7 рядків. В других 7 треба побільшити мушлі для поширення суконочки. В мушлю попереднього ряду вбивати знову муш-

Легка діточа суконочка з рожевої вовни „КОТ“.

лю (2 навивані стовпики, 2 у воздусі, 2 навивані стовпики). По семи рядках мушля більша (3 навивані стовпики, 2 у воздусі, 3 навивані стовпики). До кінця суконочки (мушлі мають 4 навивані стовпики, 2 в воздусі, 4 навивані стовпики).

Ціла суконочка має 32 рядки, разом із першими чотирма — 36 рядків. Рукавець гачкуємо мушлями, поширеними, як при кінці гезки. В насаді треба змістити 13 мушель і гачкувати 8 рядків.

Наприкінці стягнути 4-ма рядами ненавиваних стовпиків.

КУПОН

на одноразовий косметичний захід
у кабінеті

„DISTINCTION“

Львів, ул. Коперника 42 а.

(Гляди стаття на ст. 10)

Відтяти!

Комірчик: 1 ряд: дірки (стовпик нав., один у воздусі, нав. стовпик і т. д.).

2 ряд: луки по 4 воздушні очка.

3 ряд: луки по 5 воздушних очок, вкладати в луки.

4 ряд: мушлі з 6 раз навиваних стовпиків, між кожним один у воздусі, відтак ненавиваний стовпик у слідуочий лук.

5 ряд: 3 в воздусі і ненавиваний стовпик під кожне воздушне очко попереднього ряду.

6 ряд: 4 очка в воздусі вбити в луки і ненавиваними стовпиками приробити.

Міка.

Весняні жіночі новинки в шовках і вовнах
та комплектні шлюбні виправи поручає

Дім Новостей ул. Сикстуська ч. 3.

Телефон: 30-60

Ціни конкуренційні.

ДО РУЧНИХ РОБІТ

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

ТРИКІТНИК У КОЛІ

М'ЯКІ, ВИДАТНІ,
ТРИВАЛІ КРАЩЕНІ
35 РОДІВ У
1539 КРАСКАХ

СКРЕП ФАБРИЧНИЙ У ЛЬВОВІ: ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2
ЗАСТУПНИЦТВО: УЛ. ЯГАЙДОНСЬКА 20-22

Ч. 1.

Ч. 1. Легка діточа суконочка з білої жоржети. Крій її дуже простий: кімоно з наставленими рукавцями (верх). Пазушка й приділ суконки обведені хрестиковим узором. Мотиви розставлені біля пазухи густіше, на придолі рідше.

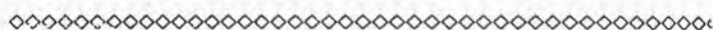
Викрій пазухи обведений рідкою обміткою. Біля шиї морщення, яке стягається колірним шнурком.

Ч. 2. Взір до діточої суконки. Краски: ■■■ чорна; XX червона, // // жовта . . . синя.

До вишивання вживати ниток марки **С. М. S.** Чорна ч. 371, червона ч. 547, жовта ч. 431, синя ч. 424.

Ч. 3. Столовий комплект, вишиваний піжним полтавським узором. Як відомо, запроваджують тепер під накриття окремі, невеличкі серветки замість давнього великого обруса.

Серветка зправа призначена під накриття. Вона подовгувата й така за велика, щоб там змістилися таріль, ліворуч невеличка серветка, а праворуч столове срібло. Прикрашена з одного боку хрестиковим узором, з другого боку має вгорі тільки один невеличкий мотив. Довкруги серветка обведена мережкою.

Чепурна лялька в народньому вбранні

≡ „ГАНДЗЯ“ ≡

коштує лише 3.95 зол. — без пересилки!

Зразковий народній стрій:

Сорочка, спідниця, фартушок, хустка й намисто.

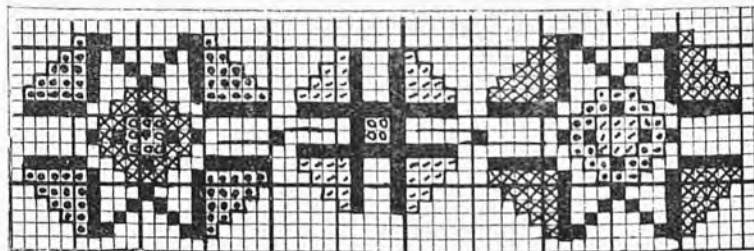
НИТКИ

до ручних робіт марки

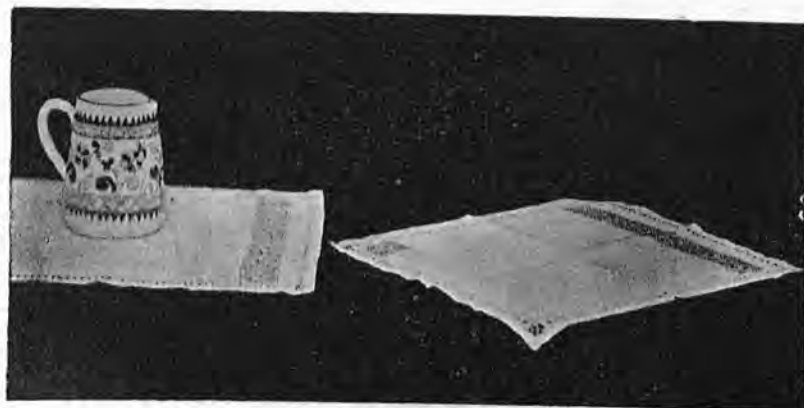
С. М. S.

є крашені індантреновими красками й тому
ніколи в пранню не пускають!

Ч. 2.

Ч. 3.

Зліва бачимо фрагмент доріжки приналежної до серветок. Доріжкою застеляємо середину стола, щоб могли уложити на ній полумиски й салатирки. Прикрашена на вузьких краях тим самим узором. Обведена довкруги тою самою мережкою.

Взір виконаний хрестиками в ніжних молодших відтінках зеленої, брунатної, жовтої й синьої краски. Коштує 1.— зол.

На доріжці гуцульський дзбанок керамічного виробу. Провадить у великому виборі крамниця кооп. „У. Н. М.“, Львів, ул. Косцюшки 1.

Р О Б О Т И

Ч. 4. Богато вишивана блузка з білого шовку, бурунчуку, або англійського полотенця.

Широкий взір, виконаний гладдю, примінений на вставках. Перід прикрашений рідким галузистим мотивом у тих самих кольорах.

При шії блузка наморщена й викінчена вузькою обшивкою. Зав'язується на шнурок із кутасиками.

Взір можна замовити в Адміністрації часопису за надісланням 2.50 зол.

До весняного костюму

тільки

вишивана блузка

з крамниці „У. Н. М.“, — Львів, Косцюшки 1.

В різних кольорах: біла, рожева, кремова, помаранчева.

Ціни приступні.

Ч. 4.

Ч. 5.

РУЧНО ВИШИВАНІ ТОРБИНКИ

прикрашають весняні сукні!

Прегарно оформлені й викінчені можна вибрати собі в крамниці кооп. „У. Н. М.“ — Львів, ул. Косцюшки 1. Від 8.50 зол. вгору.

Ч. 5. Елегантні торбинки до літніх суконь.

а) Невеличка вишивана торбинка з сірого домашнього полотна. Покрита рідким буковинським узором у пестрих кольорах.

Торбинка має шкіряну ручку. Накривка замикається кораловим гудзиком. Гапик викінчений шовковим кутасиком.

б) Торбинка до ясної літньої сукні з білого домашнього полотна. Хрестиковий скісний взір покриває ціле її тло. Торбинка викінчена американським замком. Шкіряна ручка й шовковий кутасик.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

СОРОЧКИ ДО НАРОДНОГО СТРОЮ
вишивані стилевими полтавськими візорами
у КРАМНИЦІ „У. Н. М.“
Львів, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Елегантний весняний комплет із вовняної жоржети. Плащ трохи коротший від спідниці. Із робітні Марії Чижович, Львів, ул. Сикстуська 47. Вишивана блузка виконана в робітні „У. Н. М.“, Львів, Ринок 39.

Вже надійшли останні новинки сезону весняного й літнього на сукні, плащі, по небувало низьких цінах. Просимо переконатися без примусу купна, що найдешевшим джерелом за купу всіх блаватних товарів є лише

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ

ул. ГАЛИЦЬКА 15.

Увага: Як премія при купі товару додаємо білети до міських театрів і всіх першорядних кін даром.

**ЖУРНАЛИ
ВЗОРИ**

**МАНЕКІНИ
КРОЇ**

Р. ЛЯНДАВ
Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО 3.

ЗМІНИ В МОДІ

Ріжні впливи діляють на цього річну моду. Із спокійного характеру рівних простих ліній, мода непомітно, але з невідлажною консеквенцією переходить у пливкі форми легкого бароку із зморщеними партіями матеріалу. Суто плісовані або зморщені волянти на спідницях, декоративні прикраси блузок при ший, високо наложені, драповані вязання, або вишляровано зморщені ризи й рульни. Гармонійно до цих характеристичних декорацій ший примінюється й рукав. Довгий до ліктя, якраз у цьому місці має характеристичне прибрання.

Цей декоративний стиль моди вимагає свіжих, гарних красок. Тому тепер будемо часто зустрічати зіставлення темних красок, як чорну й темносиню з білим, жовтим, яскосинім.

Між улюбленими матеріалами *imprimé* особливо модні ці різноколіорові. На темному тлі помішані три або чотири краски в дуже живих і пестрих рисунках. Ці рисунки взоровані на багато гантованих плащах китаїців, та їхніх подушкар; ціле багатство красок цього артистичного народу, помандрувало до модних при-

На блузочки до костюмів
найкраще купувати волічку

„MADAME DUBARRY“

Мягкі, пастелеві краски.
= Шовковиста нитка. =

10 дека коштує 2.90 зол.
у КРАМНИЦІ „У. Н. М.“
Львів, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку.

КОНКУРС

на найкращу ручну роботу закінчився 15. квітня ц. р.

З огляду на великий надісланий матеріал, який вимагав відповідного упорядкування, не можна було відбутися засідання журі вже перед появою цього числа.

Нарада журі відбудеться в перших днях червня. Про вислід конкурсу повідомимо негайно власниць преміованих робіт та розішлемо нагороди й конкурсовий матеріал.

Вислід конкурсу та світлини робіт оголосимо в черговому числі.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ
„ВЕНУС“

Львів, ул. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

крас, де знайшло своє приміщення включно з формою їх поші. Ця різноманітність красок прийде до повного виразу щойно в літі. Тоді щойно знайде собі вислів уся краса колірної сукні із шовку *imprimé*.

Нові капелюхи, які з ранньою весною носили ми з легкою фантазією, від чола, тепер назад вертають поволи до рівного й простого положення. Очевидно модні є дуже різноманітні моделі: з широкими крисами, і з вузькими, з плоскими й гранчастими головками.

Вернули до моди давні з твердої соломки — маршарки.

З матеріалів модні будуть на пізню весну й літо гарні тонкі тканини, що нагадують коронку, та гаптована органдина, яка дуже надається не лише на літню суконку, але й блузку. Крім цього полотно від найтонших як серпанок тканин аж до матеріалів в роді юти, на сукні, плащі, капелюхи, рукавички. Особливо увагою тішається ручні вишивки на одязі, включно до плащів. Полотняний плащ можна при нинішній моді збрати навіть до шовкової темної сукні з тафти. Тафта, й загалом шитий шовк має при теперішній моді повне приміщення завдяки цій напушеності й барковості, про які ми згадували на початку. С.

П. Таня Я. в легкій гачкованій блузці із літньої вовни „КОТ“. Дві краски, брунатна й жовта, складаються на милий ефект. — Замовляти можна в крамниці кооп. „У. Н. М.“, Львів, Косцюшки 1.

Гарні взори, тривалий матеріал і доступні ціни

Килимів ХАМУЛИ

є найкращою їх рекламою

на складі **Львів, Рутовського 1.**

(біля Марійської площі)

СТАНІСЛАВІВ — Сапінжінська 17.

Взори висилаємо на бажання.

**Корсети,
Корселети,
Лічнічі пояси,
Нагрудники**

і всі корсетові додатки продає детально по виїмково низьких цінах

„G O R S E L E T“

Собіського 2 (пл. Марійська 10)

Увага на фірму й число дому.

НА ПРОГУЛЬКИ Й ВАКАЦІЇ

найкраще заповнити собі
елегантний вигляд гарною
ондульованою зачіскою!

ТРИВАЛА ОНДУЛЯЦІЯ

у фірмі

Т. КУТКОВСЬКОГО

Львів, Марійська пл. ч. 4.

Солідна і дешева.

ПРЕКРАСНІ

шовкові сорочки жіночі 4.40 зол., комбінації 4.90 зол.,
довгі лічні сорочки жіночі, найновішого крою 4.25 до
4.90 зол., шовкові мотильки 2.75 зол., спеціальної
якості 3.50 зол.

Філія фабрики біля „ПАВ“, Львів, ул. Сикетуська 1.
Цінник безплатно!

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

Всяка літня сукня вимагає тепер якоїсь накидки, плаща чи жакета. Плащі, три-чверти довгі, носять тепер у відмінній красці, як сукня. Тому й треба на плащ добирати такого матеріялу, щоби він годився нам до кількох суконь, отже спокійних, нейтральних красок. Чорне, темносинє, брунатне й біле послужить нам найкраще. Ось перший плащ із чорного важкого шовку. Модель, пригожий для гладших постатей. Поруч бачимо комплект із темносинього вовняного матеріялу. Вилуги плаща ясніші в красці касакової блюзки. Із легкого вовняного матеріялу є третій плащ без коміра. Раглянові рукави.

Різнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
і столове

(Хто покаже оголошення, дістане 5% знижки).

поруцає

М. ЕВАЛЬД

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

Теперішні сукні любуються в химерних комірчиках. Широкі вилоги, пелеринки, ришки, еполети прибирають жіночу силуетку. А подекуди знову зовсім комірчика бракує. Перша сукня з темносиньої вовняної жоржети прикрашена білими вилогами й кокардою. Друга має широкий гудзик. Третя сукня легка й квітчаста. Ришки, фальбанки й кокарда.

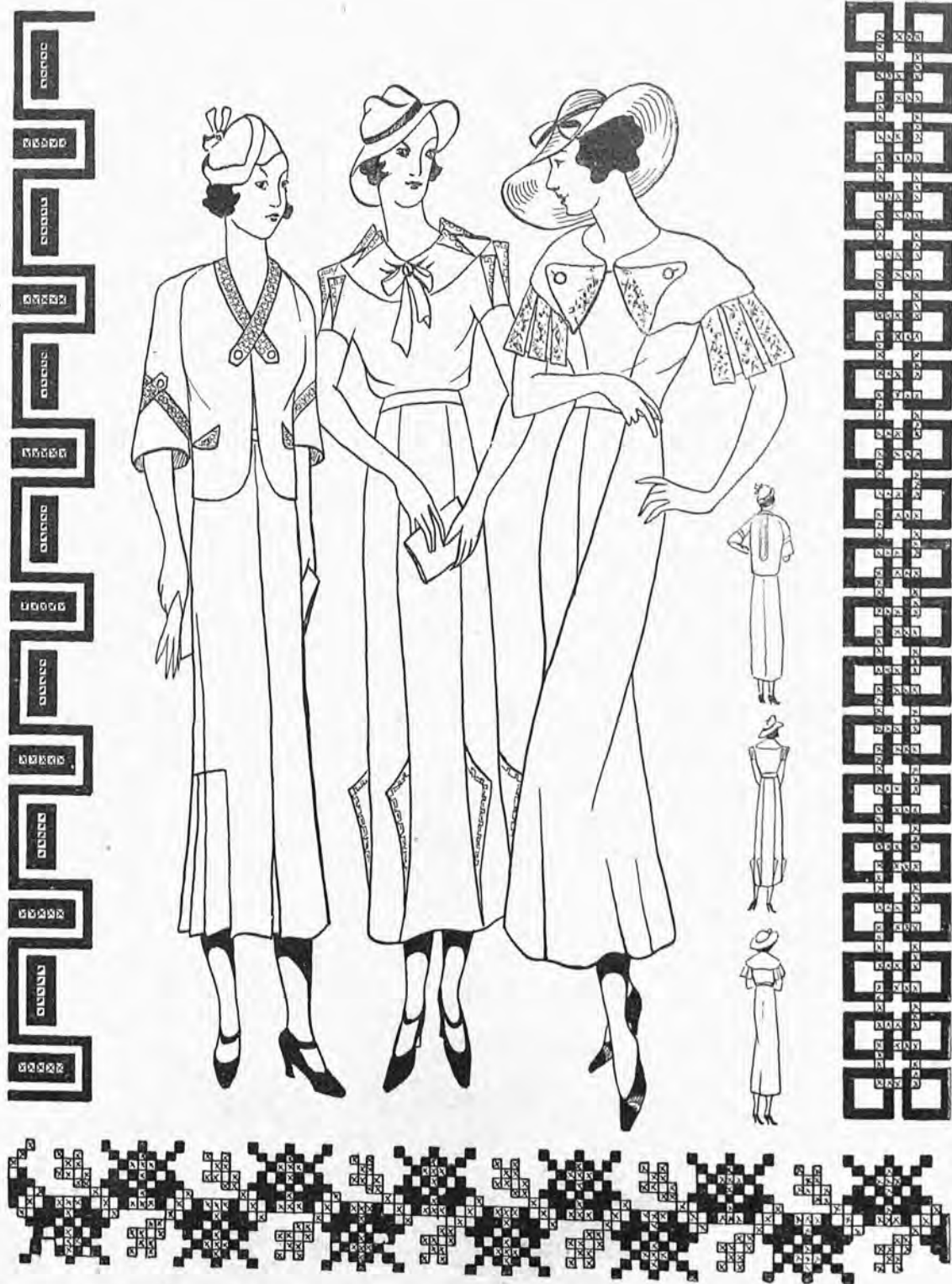
Срібло, годинники і модну біжутерію

поруचाє дешево фірма

Власні годинникарські й ювелірські робірни.

ДОМБРОВСЬКИЙ і РОЗВАЖЕВСЬКИЙ

Львів, ул. Академічна ч. 2.

Вишивка на літніх сукнях і комплектах дуже модна. Тільки треба розміщувати її ощадно і зі смаком. Ось полотняний комплект, вишиваний на рукавах і біля вирізу. Суконка гладка. Сукня з білої органди має невеличкі вишивані вахлярики на рукавах і на придолі. Третя сукня з голубого шовку до прання, вишивана долішнім узором у двох відтінках синьої краски.

Всі вживають лише

ЦИКОРІЇ „ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики
„Суспільний Промисл“
У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2.

вовни, шовки, полотна поручає по найдешевших цінах

ТАНИЙ СКЛЕП
З. ЗАЛЄСЬКИЙ

Львів, Галицька 8. — Тел. 58-42.

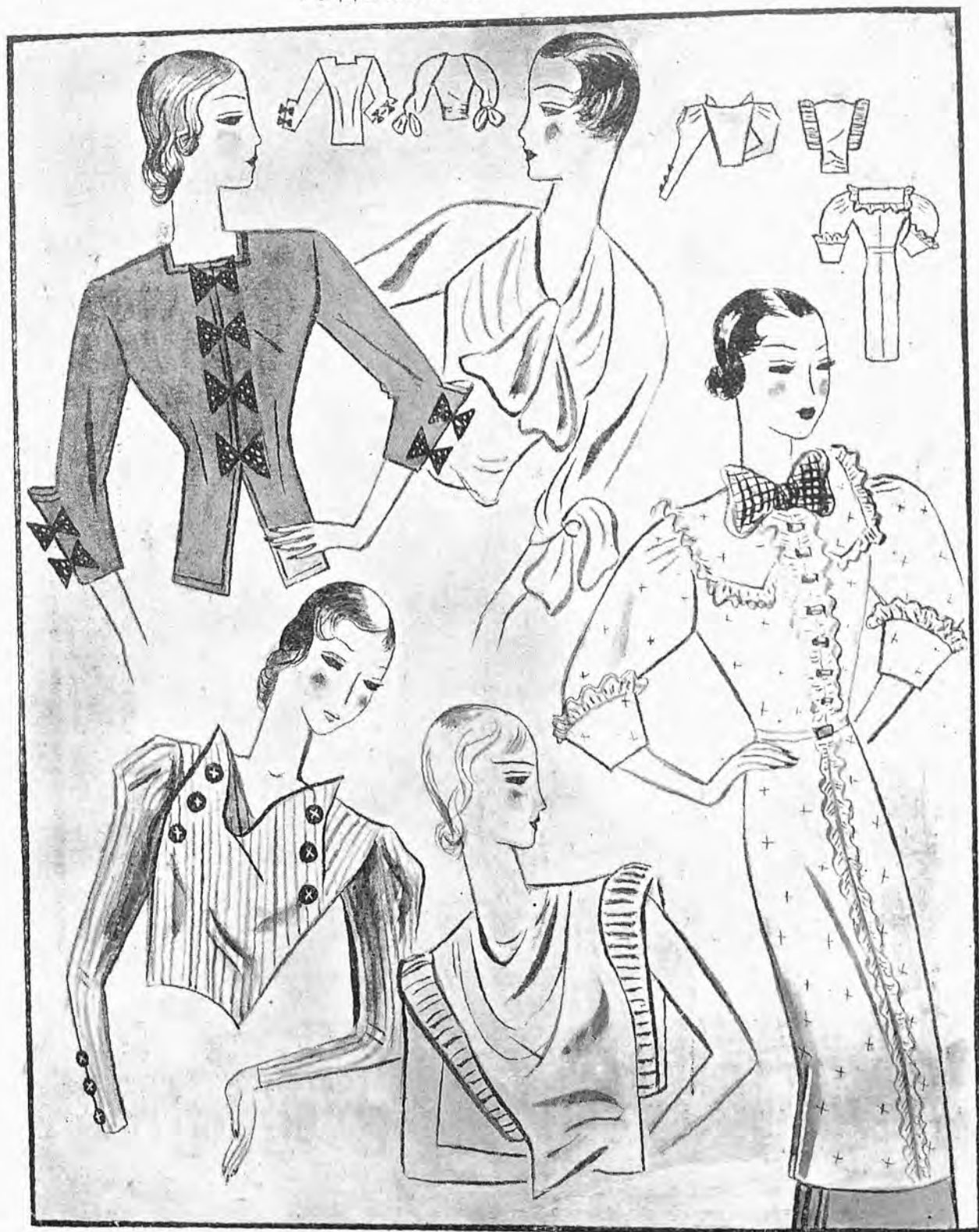

Теннісові сукні виконані звичайно з легкого матеріалу до прання. Рукавці невеличкі, або зовсім їх нема, щоби не путали рухів руки. Ось полотняна сукня, дискретно вишивана (взір долішній). Поруч легка елегантна сукня з бурунчуку з вишиваними вилогами. Скромна полотняна сукня, взір нарисований поруч.

До літніх суконь модні тепер полотняні рукавиці, які можна вишити відповідним узором.

МЕБЛІ ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА
НАБУТИ В НОВООТВОРЕНИМ МАГАЗИНІ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

ГУДЗИКИ й КОКАРДИ

Блюзки й касаци стали тепер звичним візитовим вбранням. Ось сукняна блузка яркої краски, прикрашена невеличкими кокардками. А далі завивана з білої крепдешіни. Раглянові рукави. Цікава спортова блузка на долині зліва. Із легкого смужковатого матеріалу, прикрашена деревляними гудзиками. Поруч бачимо пишнішу блузку з рожевого шовку. Рукави з широких рульонів. Вкінці легкий шовковий касак (можна переробити зі старої сукні). Прикрашений ришками.

ОБУВ МАРКИ КІПІНСЬКИЙ

НАЙДЕШЕВША бо НАЙЛІПША
НАЙНОВІШІ ЛІТНІ МОДЕЛІ
ЛЬВІВ, МАРІЙСЬКА ПЛ. 5.

НА ДОЩЕВІ ДНІ

- Ч. 1. Сукня для трьохлітньої дівчинки. Потрібно 1.35 м. матеріялу, широкого на 80 см.
 Ч. 2. Суконка зі смужкового матеріялу. Потрібно 1.90 м. матеріялу, широкого на 80 см. для 7-літньої дівчинки.
 Ч. 3. Плотняна сукня з відповідними штанятами. Потрібно 2.55 м. матеріялу, широкого на 80 см. для 5-літньої дівчинки.
 Ч. 4. Комбінована сукня. Складається зі спіднички й блузки, яку можна вимінювати. Потрібно 2.75 м. вовняного матеріялу, 1.35 м. подотенця для 12-літньої дівчинки.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА

Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
модних товарів
для пань

Сукна на мужеські вбрання
Полотна

Потравка вепрова.

Потрібно: 75 дека вепрового схабу, моркви, салери, квашеного огірка, петрушки.

Збити мясо, нашікувати довгими тонкими кусниками моркви, салери, петрушки й квашеного огірка. Вложити до окропу (стільки води, щоби покрила мясо) і варити півтори до двох годин.

Підлива буліонова.

Потрібно: Пів ложки масла, пів ложки муки, 1 жовтко, пів ложки цитринового соку, чашка росолу.

Розтерти масло з мукою, розвести росолом, вляти сок цитриновий. Заварити й зараз же зняти з вогня. Розбити жовтко. Поволи мішати, доливаючи по трохи жовтка.

Яйці по італійськи.

Потрібно: 8 яєць, 3 дека масла, 1 ложочку муки, 1 чашку сметанки, 1 ложку повил із помідорів, 1 ложочку муштарди, 1 січену цибулю.

Зварити яйці на твердо. Цибулю дусити на маслі, досипати муки, мішаючи, потім сметанку, повилу й муштарду. До тої підливи вложити чверточки яєць і подляти їх. Поставити на кілька хвилин до рури.

Грінки з топленим сиром.

Потрібно: Пів чашки швайцарського сира, пів чашки молока, пів ложочки муки, пів ложочки масла, булка.

Муку й масло мішати на вогні. До тієї засмажки додавати на вогні швайцарський сир, мішаючи, аж доки не стопиться в одну масу. Мішаючи додавати поволі молоко. Тією мазанкою смажувати грінки булки і ставляти на кілька хвилин до рури.

Січеники з яєць.

Зварити яйці на твердо, втерти жовток і дрібно посікти білок. Зробити на маслі засмажку (4 дека масла, 1 ложку муки), залляти росолом (3 ложки), і варити, щоби зробилася кашка. Коли прохолоне, посолити, додати тертого жовтка, дрібно січеного білка, трошки січеної петрушки. З тієї маси виробляти січеники, обкачати в тертій булці і смажити на товщі.

Начинювані яйці.

Зварити яйці на твердо, охолодити в зимній воді, обібрати, розполовити, виийнати жовтки. Намочити в молоці булку, витиснути її й перемішати добре з жовтками. Все це присмажити на маслі, додати січеної петрушки, втертої сардельки і соку з цитрини. Половинки яєць наповнюємо тією начинкою. Кожне яєчко помастимо зверху маслом і посипуємо пармезаном. Запікаємо в рурі. Подаємо зі салатою.

Долки зі сметаною.

1 л. молока, 6 дека дріжджів, 2 яйця, 5 ложок цукру, трохи соли і 1 кг. муки вибити кописткою, аж тісто дістане міхурці. Поставити в теплому місці, а коли наросте його ще раз стільки, накладати ложкою на гарячий товщ або олій. Рум'яні на обі сторони посипати цукром. Подати зі сметаною або соком.

Січені бефштики.

Добре мясо на бефштики (передня крижівка) докладно вижигувати, відняти старанно всякий товщ. Перемолоти два рази через машинку до мяса, виложити на миску, додати, — числячи на $\frac{1}{2}$ кг. мяса — одну ложку зимної води, і добре виробити рукою, або дерев'яною ложкою. Формувати з мяса округлі бефштики, посолити, посипати пшеничною мукою. Смажити на розпаленім маслі. Окремо усмажити цибулі, крайної в платочки. Цибуля повинна бути золотой краски, та хру-

пати. Видаючи бефштики на стіл, положити на кожному трохи смаженої цибулі.

Салатка з решток дробу або печені.

Покроїти мясо в дрібну кістку, додати трохи шинки, ярип, крайних у кістки, зеленого горошку, салаткових барань, зварених.

Вимішати мясо й ярини, додати маринованих грибків, зеленого кропу і зрізування, покромити все те соком цитриновим. Посолити до смаку, залляти двома ложками міцного росолу, двома ложками доброї столової оливи, вимішати й поставити на годину в холод.

Зладити майонез (гл. оцдадний). Вимішати салату з майонезом, виложити її на допумиску, залляти зверху теж майонезом, посипати зрізуванням і подавати.

Торт „Ірина“.

Потрібно: 5 яєць, 50 дека кісткового цукру, 20 дека цукру мілкового, $\frac{1}{4}$ кг. масла, 1 шклянка міцної кави, конфітура.

Кістковий цукор залляти кавою ($\frac{3}{4}$ шклянки) і варити на кухні, аж доки не зробиться густий соковик. Коли на вилиці потягнеться нитка, виляти в миску й утерти на склицю.

Вбити густий сніг із п'яти білків. До густої склиці додавати по трохи того снігу і терти безнастанно пів години, аж доки не виросте маса.

Розігріти в печі дві однакові тортівниці, розправити в кожній половину маси, вложити до легкої печі, напр. по обіді і лишити їх там до вечора. Коли вистигнуть, виийнати з форми і переложити слідуючим кремом:

Втерти на сметану $\frac{1}{4}$ кг. свіжого, несоленого масла, додати 5 жовтків, 20 дека мілкового цукру, а коли вже втереться, доливати по кроплі $\frac{1}{4}$ шклянки міцної літньої кави. Терти все це разом пів години, потім половиною крему переложити торт, а другою половиною прикрити верх. Коли крем застигне, вбрати торт конфітурами.

Радимо Вам купувати

ЗДОРОВУ, СМАЧНУ, ВІТНУ ПТИЦЮ
(індики, кури, качки, гуси)
з тим

оохоронним знаком

„МАСЛОСОЮЗУ“

Товар продається в крамниці Маслоосоюзу:
вул. Косцюшки 1 а.

Крім того доставляється без окремої доплати до дому на замовлення, зголошення телефонічно (тел. 39-66), або в котрійбудь з крамниць М. С.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

Законсервована.

— Ваша донечка ще дуже добре законсервована, добродійко!

— Нічого дивного! Десять літ була в консерваторії.

*

Сильний пол відзначається ніби без порівняння більшою відвагою від гарного полу, — а всетаки тепер, — майже кожний парубок боїться женити, а панни зовсім не бояться виходити заміж.

Ріжниця.

— Яка є ріжниця між давнішою панною, а теперішньою?

— Давніша панна рум'яніла, коли соромилася, а кінніша соромиться, коли рум'яніє.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

Іздили в гості навкруги, іноді за п'ястдесят верстов.

У Галицькому, поруч з Магденками, жив брат Віталія Романовича, Андрій Романович Лисенко. Він був Лорин хрещений батько, одружений з сестрою Магденка. Двори були в тісному сполученні, але цілком ріжного порядкування: у Магденка на більш панську ногу, з великим смаком. Він добре малював і кохався в саду. Його сад був зразкової краси; в оселі панувала естетика.

Андрій Романович, добродушний і веселий, любив добре поїсти, пограти в преферанс у дружній компанії і мало дбав про хазяйство. Коли приїде було увечері прикажчик питати, яку роботу загадувати на завтра, Андрій Романович замислиться на хвилину і, щоб швидше дати собі спокій, скаже було:

— Нехай ідуть в дуги по озкину.

Його мовчазна, більш онцна дружина дуже непокоїлася таким господарюванням. Вона рано померла. Двоє синів також повмирали слідом за нею. Залишилися дві дочки. Старша Ліза мала добрий голос і грала на клавієінах, співала вона більше по-італійському, майже нічого українського.

Андрій Романович умер щасливою смертю: за обідом з насолодою їв смажене поросеня з кашою і шоколадний крем; увечері були гості; сіли грати в преферанс; Андрію Романовичу одмінно щастило, він виголосив десять без козирів, похитнувся, почервонів, як полум'я узявся і за хвилину вмер.

Його дві дочки, Ліза й Юлія, сестри уперше Миколи Віталійовича, не виїшли заміж, а, ретельно взявшись за господарство, направили його на добрий шлях. Тим удалися вони в свою матір.

Була ще одна кузинка у Миколи Лисенка: Марія Іванівна Лисенко. Вона залишилася в дівочтві і, на диво всім сусідам, улаштувала у Галицькому пансіон, куди поступали панночки і панічі, здебільшого з духовенства, щоб готуватися до гімназії. Там більш танцювали, ніж училися, проте пансіон був улавлений на всю округу.

Лисенки взагалі не були господарської вдачі. Один із Лисенків, у тій таки околиці, замість господарювати, взявся до науки, себто купив собі великого словника чужоземних слів і годинами сидів над ним, вишукуючи закрутліві слова.

Коли до нього приїздив на літо син із Полтави, де кінчав гімназію, батько ошелешував його своїм знанням.

— Ану, скажи мені, що таке індіген?

— Не знаю!

— Не знаєш? Те саме, що й аборіген.

— Так я того й не чув.

— Така ж то ваша наука! — з погордою вигукнував батько. — Ото читай оцю лексиконюку, — і він строго постукував пальцем у товсту книгу, — то все знатимеш!

*

Мати М. П. Старицького була також із Лисенків, сестра уперше Лориніному дідові. До неї найбільше подібна була і зверхністю і вдачею, Маня Старицька.

Поза панамі — полупанки. Вони ще більше зберегли національного кольориту і своїми виразними особистостями тішили художнє чуття Старицького, а де-хто з них надався на персонажі пєс. Так, два брати, з родини Соколів, своїми особами і дійсною пригодою натхнули Михайла Петровича на водевіль „Як ковбаса та чарка“.

XI.

Одинадцятого липня був урочистий день у Миколаївці: іменини старшої дочки господарів дому, Ольги, дружини Миколи Лисенка. За Лориніного дитинства те свято справляли особливо широко.

Хто заспав зранку, то прокидався від гучної музики під вікнами: то прибула військова оркестра маршем за п'ястдесят верст з Кременчуку. Співають одитися й привітати іменинницю, що вже прибрана, як квітка, і піднесено весела додає святкового настрою. Музику відігравляють на другий двір відпочивати до вечора.

З самого ранку починають їзджатися гості, бо виїхали холодком, щоб не морити коней і не пектися самим. В домі все більше руху, а також і на стайні, де частують приїзжих візників. Челядь рада нагоді побути в своєму товаристві. Найскрутініше в цей день кухарям, лакеям і покоївкам; їм додають підмоги від сусідів. Дівчата в добрих українських убраннях, тоді як у декого в околиці мусіли ходити в сарафанах: це вважали тоді вищим тоном на велику досаду й обурення Миколи Віталійовича.

На обід зібралося вже чимало гостей, а по обіді все прибували й прибували, поки на вечір стало повно. Приїздили не тільки зі свого повіту, але й з сусідніх і з Полтави.

Перед вечором у салі відбувався концерт, в якому Микола Віталійович і його дружина брали головну участь. Співали також деякі панночки. Хори на та-

НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

ФОТО-СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 1, Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлина і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлина для легітимацій виконується за одну год.

Всі уживають пасти до обуви

ЕЛЕГАНТ і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ

до підлоги

фірми О. Левицька і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.

кому концерті не виступали. Українські точки особли-
во зворушували незвичних до цього слухачів, хоча
колись давно вони були звичайними в панських домах.

Але молодь нетерпляче чекала на танці. Хто
приїхав на обід, ішов переодягатися у вечірні одяги.

І от розсвітлені вогні в домі, на верандах і по
саду. В салі, вітальні, диванній рій тарлатанів і мун-
дурів. З першими звуками оркестри все те стає в на-
рй. Валь починається польонезом. Музика грає польо-
нез Огіньського. В першій парі імпозантно, по старо-
світському виступає Віталій Романович Лисенко*)
з панєю О'Коннор**), слідом господар дому з други-
ною голови дворянства і т. д. Микола Лисенко з най-
гарнішою з панночок; на її ніжні плечі спадають довгі
кучері, завітчана вона віночком з дрібних рожевих
троянд. Микола Віталійович умів бути упадливим, ввіч-
ливим із дамами; його завжди вважали бажаним „ка-
валером“.

Польонез проходить довгим потягом навкруги че-
рез покої і широкий коридор, що тягнувся впоодвоє
усього дому.

За польонезом бал, вечора, танці до ранку.

*

Миколу Віталійовича не тішили всі ті наїзди. Він
глузував з помосковлених, полтавських напів, або обу-
ривався проти їх московського духу. Всіми тими са-
рафанами, підшивками на візниках, московською мо-
вою і пісню стирали свою етнографію, яку так лю-
били і Лисенко і Старицький.

Дворова челядь брала своїх напів на зразок і по-
редавала той смак на село.

Проте національна стихія міцніша, ніж воно зда-
ється, і з першим, щирим подихом вона оживає.

Перебуваючи літо на селі, Микола Віталійович
намагався якнайглибше зазірнути в народню душу,
особливо з мистецького й етнографічного погляду.

Пані О'Коннор була демократична в протилеж-
ність до свого чоловіка і хоча була несвідома українка,

*) Батько композитора.

**) Мати Лори О'Коннор, авторки спогадів.

Найновіші моделі ЖІНОЧОГО ВЗУТТЯ
купуйте

лише в одиночному українському магазині
„КОМЕТА“, ЛЬВІВ, РИНОК 21.

але мала природний нахил до свого і неприхильність
до всього штучного. У неї був живий зв'язок з хуто-
ром: постійно ходили до неї баби за всякими порадами
і допомогою; кликали її і на родині і на хрестини;
бувало, що пересиджувала ніч у якоїсь хворой. Її лю-
били. Любив її і зять Микола. Сам він не минав
нагоди заглянути на село: ходив до робітників на поле,
слухав їх пісень, сидів біля косарів їсти галушки з ка-
зана, балакав з ними; дивився із саду через тин, як
дівчата перуть сорочки на ставку, знову слухав їх пі-
сень, бував на весіллях, їздив по ярмарках.

Так само і Старицький.

Микола Лисенко цікавився естетичною сторінкою
селянського життя, його вражала грубість, він відвер-
тався від неї і казав, що то московський вилив, невла-
стивий українській натурі. Він ідеалізував село, його
почуття і побут.

Михайло Петрович Старицький ставився реальні-
ше до цього. Не жахався грубої часом форми, а вбачав
під нею довічну поезію людської душі і вмів винести
її на світ у своїх творах.

*

Відїзджаючи з Миколаївки, Микола Віталійович
повкидав зі своєї валізки додолу прасовані сорочки
і краватки і набив її доверху канцпером, любистком,
нижмою і мятою. Його дружина тільки зводила пле-
чима.

(Далі буде).

Славний віщун уділить Вам безплатних порад

Хто бажав би довідатися, цілковито безплатно, що мо-
жуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, бо-
гацтво і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приятель-
і неприятели, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки
життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд
інших дорожочинних інформацій, може ді-
стати життєвий гороскоп після зір і то
зовсім безплатно.

БЕЗПЛАТНО

дистанете сейчас Ваш гороскоп після зізд,
зладжений отим великим астрольогом, я-
кого віщування впровадили в подив най-
поважніших людей обох півкуль. Треба
тільки післати прізвище й адресу власно-
ручним виразним лисьмом, зазначити, чи
мужчина чи жінка, (заміжна, жонатий,
панна чи парубок) або подати титул, до-
кладну дату й рік народження. Грошей
переказувати не треба. Хто хоче, може
залучити 1.— зол. в значках поштових на
Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roxroy Studios, Dept
3566 B, Emmastraat 42, Den Haag, Голандія. Порто на лист до
покриття коштів порта і бюра. Точність гороскопу здивує Вас.
Голандії виносить 60 гр.

Н. Б. Проф. Роскрой тішиться найвищим признанням
серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найслав-
нішим астрольогом на континенті, практикує під тою самою
адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його перед-
бачень служить факт, що всякі роботи, за які побирає кошти,
достачає на засаді „Вдоволення з запорукою — інакше звер-
тає гроші“.

Н. Б. Проф. Роскрой не знає української мови й тому
може відповідати тільки по німецьки (на бажання по фран-
цузьки або по англійськи.)

Проф. РОСКРОЙ
знаменитий астрольог

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинока українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

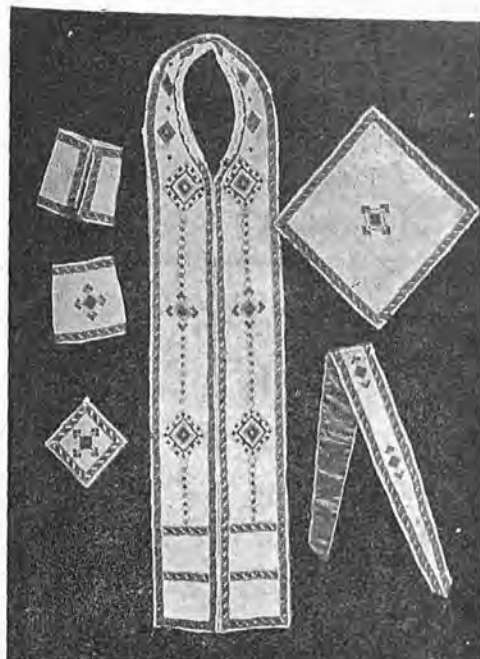
ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЇ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

ЖІНОЧА ДОЛЯ ч. 6.

Андрій Волошак: Сипле сніг... З жіночого руху. Спільною лавою до одної мети. З думок Б. Расселя про виховання. М. Зошенко: Психологічна історія. Ірина Вільде: Ми й наші матері. С. Яблонська: Китайці та їхня земля. А. Кор--ський: Панамериканизм і американська жінка. О. Кисілевська: Чого не робить культурна людина. Зразкове народне убрання. Добрі ради. Що їсти.

ЖІНОЧА ВОЛЯ:

О. Олесь: Володимир Мономах. Над чим думаємо в жіночих кружках. І. Б.: Як ми закладали молочарню. Як то в нас давно бувало. Жіноча нарада в Ременіві. Балачка про здоров'я. Часть господарська. Що їсти. Ручні роботи.

Оказійно можна набути

2 ВИШИВАНІ ФЕЛОНИ

в крамниці „У. Н. М.“

Л Ї В І В, УЛ. КОСЦЮШКИ 1.

МАМО, КУПИ МЕНІ ОЦЮ **ГУЦУЛОЧКУ!**

Лялька „Марічка“
в гуцульському вбранні.

Вона коштує тільки 5'95 зол.

В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“ — Львів, ул. Косцюшки 1.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя.

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські кличі новітньої Європи, і потребу психічного переродження народу.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини Волині і вигнанщини.

В журналі містили або міститимуть свої статті: В. Андрієвський, М. Андрусяк, Б. Антонич, В. Біднов, Л. Бурачинська, І. Гончаренко, О. Грицай, А. Ворон, Дм. Донцов, В. Кедровський, Г. Келер-Чикаленко, М. Кордуба, Н. Королева, В. Королів-Старий, А. Крезуб, В. Кубійович, С. Куликівна, Е. Ляхович, Н. Лівиська-Холодна, Ю. Липа, Л. Лукасевич, Л. Луців, Е. Маланюк, М. Матіїв-Мельник, Л. Мосендз, М. Мухін, О. Наріжний, С. Наріжний, О. Ольжич, Всев. Петрів, Ю. Пирогова, В. Постригач, В. Приходько, А. Річинський, У. Самчук, С. Сірополько, Ст. Смаль-Стоцький, о. Ст. Смачило, О. Стефанович, М. Струтинська, О. Теліга, І. Федорович-Малицька й інші.

Передплата, яку треба слати виключно на
ЧАРНЕЦЬКОГО 26 м. 21, або на чекове кон-
то 500.371, виносить: квартално зл. 6.60;
піврічно — 12; річно — 23; для заграниці —
30 зл. Ціна окремої книжки — 2.20 зл.

ПАПУЧИ — ПАНТОФЛІ
БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ
поручає й виконує робітня

= „ІБІС“ =

Львів, ул. Собеського 9 (давніше Вроновська)

До весняного костюму тільки вишивана блюзка з крамниці „У. Н. М.“

В різних красках:

біла, рожева, кремова, помаранчева.

Ціни приступні!

Розкішна жоржетова, або крепде-
шінова (гляди світлина)

25.50 зол.

Практична з сирого шовку

15. — „

Попелінова

12. — „

Запрошуємо до передплати

одинокого багато ілюстрованого часопису-журналу для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„Неділя“ виходить уже 7-ий рік, що тижня в обемі 12—16 сторін друку, великого формату, і тисяч читачів з усіх верств української суспільності засвідчують наглядно її популярність.

„Неділя“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського народу на всіх його землях та на еміграції.

„Неділя“ дає щотижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розкладаючи важливі його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„Неділя“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників у краю і на чужині, приносить щотижня цікаві статті з усіх ділянок знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д., цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, що вміють читача постійно зацікавити і ввести його у контакт з тим, що діється у світі.

„Неділя“ дає щотижня цікавий літературний або науковий додаток, фейлетон, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„Неділя“ веде постійний домашній, лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадище, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутки: загадковий, шаховий і гумористичні. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходять у „Неділі“ належну увагу.

„Неділя“ дає кожному своєму точному передплатникові щомісячну безплатну книжкову премію, в обемі 7—9 аркушів цікавого белетристичного або популярно-наукового змісту, тільки за зворотом коштів пересилки в сумі 35 сотиків. Премія за січень і лютий Дениса Лукіяновича „Я з більшістю“ у 2-ох томах уже друкується і буде на протязі лютого розіслана.

„Неділя“ влаштовує щорічно конкурси цінних премій за точну передплату.

ПЕРЕДПЛАТА: річно 14 зол., піврічно 7 зол., чвертьрічно 3.50 зол. місяч по 1.20 зол. За кордоном 3 ам. долари річно

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. II п.

Ч. Тел. 29-41

Конто чекове в П. К. О. 412.312.

Г. МАБЕНА

Н. 6.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 6. 1. червня 1934.

З М І С Т.

Наталя Лівницька: * * *
М. Нижанківська: Сонце, квіти і вода.
Ст. Сірополко: Ювілей диригентки.
Загальні Збори кооп. „У. Н. М.“.
Василь Кархут: Бонця.
Еля Олесницька: Про естетику одягу.
Нові книжки.
О. Сирчан: У звори Бескиду.
Л.: Прогульки й вікенди.
Готелярство.
Софія Яблонська: У китайському заїзді.
Ярослав Коваль: На водній прогульці.
Конкурс ручних робіт.
М.: З діточого театру.
Н.: Що можна зробити з фляшок?
Ольга Ліщинська: Овочеві перетвори.
Наше льосування.
С.: Літна косметика.
Листування Редакції. З нашого досвіду.
Веселий кутик. Приписи.
Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Галя Левицька: На Маріївці. Платоніда Щуровська-Росіневич. Купаємось... На моїй першій довшій мандрівці... Настільник із серветками. Притяті фляшки. Елегантна плетена блюзка. Бублейниця на ярмарку.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв,
чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 40 леїв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Препумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Рекламації надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

поручає

до вишивання

НИТКИ марки С. М. С.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 60 сот.

С. М. С. в мотках 22 сот.

. 16 сот.

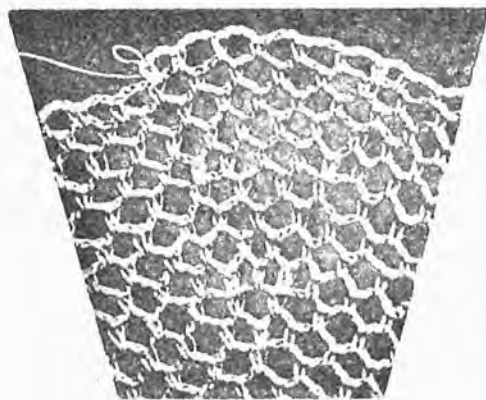
ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Моретто“

у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

Деталь до рукавички на ст. 17.

Поширення клина на великий палець.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА! — КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

Кристалізує : етос громадський і національний.
Скріплює : етику й мораль.
Протиставляється : розкладовому діланню большевизму.
Поборює : погубні матеріялістично-атеїстичні напрямки.
Формує : лицарство українського духа.
Підносить : рівень культури серед укр. інтелігенції.
Поглиблює : знання.
Вироблює : правдивий критицизм.
Орієнтує : читачів в сучасних укр. та євр. літературних, наукових та мистецьких напрямках.
Являється : необхідним підручником біжучої української літератури та науки.

ПЕРЕДПЛАТА: Квартально зол. 4.50; піврічно зол. 9.00; річно зол. 18.00. Окрема книжка коштує лиш зол. 1.80.

Адреса:

„ДЗВОНИ“, Львів, вул. Японська ч. 7/П.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

ЧЕРВЕНЬ 1934

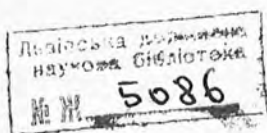
Ч. 6.

ІЗ ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОЇ ФОТОГРАФІКИ У ЛЬВОВІ:

Галя Левницька, Львів

На Маріївці

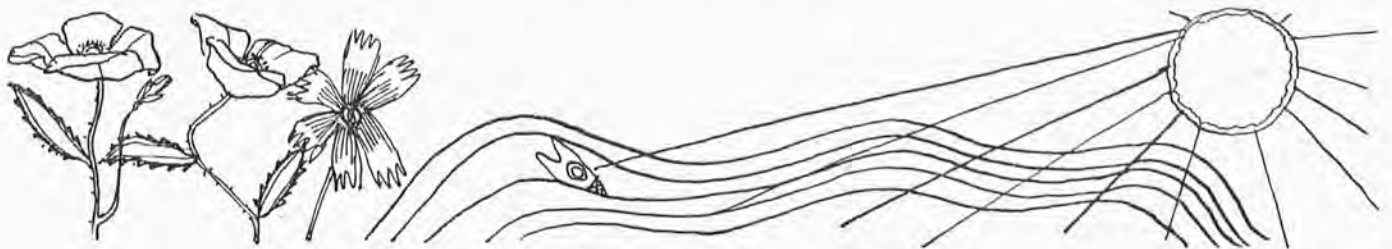

За вікном розпачає вітер,
За вікном вередлива весна,
А я все над рядками літер,
Всю ніч прокуняю одна.

І не знаю уже чи Верлена,
Чи Олеся заводить спів,
І чия рука це натхненна
Прокладає мережки слів.

За стіною весняні скрипки
По осінньому плачуть знов,
Чий це голос говорить хрипко
Про життя, Верлена й любов?

М. НИЖАНКІВСЬКА.

СОНЦЕ, КВІТИ І ВОДА

Розкішно ступати між золотим колоссям збіжжя. Вусатий ячмінь стелиться покірно. Горда пшениця кланяється пишно звисока, а струнке жито хитається зажурено. Все світське й буденне таке безпечне й далеке від нас. Ноги ступають легко й пружно. Ми називаємося людиною, ми є смішно малесенькою частиною всесвіту.

Тонкостеблі збіжжя крихкі й тендітні. Вони хвилюють перелякано від найменшого подуву вітру і з острахом прочувають бурю. Жагуча й світляна сила сонця розсіває безпомічну млість по нашому тілі. Жита торкаються боязко-пестливо наших рук. Ми перепускаємо любовно-ніжно їх стебла через пальці.

Синьookі волошки, сонцем збагрілі маки живуть коштом царства збіжжя. Але вони нам милі, ми витаємо їх окликами захоплення й щастя.

Межею йти трохи важко. Ми спотикаємося часто, нога хитається, ось падемо. Але й ця невгода гарна, бо овіяна чаром незвичности, особливости. Аж ось то-песенькою ниткою вется діточий сміх. Луна відбивається десь, немов темноблакитні дзвіночки загомоніли. Тишина. Тільки колосся беззвучно шелестить та гріє сонце.

Виходимо зпоміж піль і все кланяється нам прощально вслід..... Блавати зиркають. Дзвіночки дзвонять. Маки горять, жита хвилюють: „Верніться!”

Ми на горбку. Синьою смугою вется ріка у наших стій. Вона приманює до себе втопити в ній всю со-

нянню жагу. Одноманітний шум вколисує думки. Безжурно стрибаємо в діл. Розпечений сонцем пісок обтулює приязно наше тіло. Безпощадне проміння сонця розсіває настрій згубленості й окремішности. Наші думки бренять бездомними пчілками, відірвані в блакиті неба. Наш мозок безсильний, немічний, кволий, висмоктаний промінням сонця. Легенький вітерець пробуджує мрію. Очі наші заплющені судорожно. Мимовільне кліпіння повік пригадує дійсність. Але ми боїмося її і вертаємо в нірвану.

Горяч, кволість бездумя, лінивий розгублений настрій не вдоволяє. Нерадо розплющуємо очі. Повільними, мягкими рухами кота, протягаємось, встаємо, зближуємось безшелесним кроком до води. Здрігаємося перед холодом дійсности. Струнцуємо насильно з себе летаргію. Боязко віддаємо наше тіло холодній воді. І стрибаємо ненадійно в мокрінь. Віддихаємо рвучко. Пливемо навznak, вдивляємось зчудовано в небесну голубінь, немов оця блакить уперше бачена, уперше нам подарована. Знову сонце, знову пірвана.

І зненацька щось анімальне, досі незвичне, якийсь прекрасний, життєрадісний голод. Ми збираємося поспішно, сонце, вода, жита й квіти стають ненароком чужі й байдужі. Стрибаємо безжурним, жорстоко-байдужим скоком через жита. Не здержує нас ані колосся, ані квіти, які приваблюють, манять: „Верніться!” Ми не бачимо, не чуємо, не знаємо нічого й нікого, окрім одного звіринного: Голодні!

ЮВІЛЕЙ ДИРИГЕНТКИ

Пятнадцять років тому виїхала з Києва за кордон Українська Республіканська Капелля, а разом із нею й Плятоніда Щуровська, як помічниця славного диригента Капеллі, Олександра Кошиця. Вже перші виступи Капеллі в Празі викликали надзвичайний ентузіазм серед чеських знавців музики, які в своїх рецензіях підкреслювали не лише мистецьку вартість української пісні та голосового матеріалу Капеллі, але й її артистичне вишколення. Саме цьому вишколенню Капеллі немало прислужилася П. Щуровська, бо її завданням було перевести всю підготовчу працю так, щоб увесь репертуар був мистецьки опрацьований. Тому цілком слушно заважив у своїй рецензії професор Празької Консерваторії Ярослав Кршічка: „Щасливий п. Кошиць, що найшов таку помічницю!” („Hudební revue“, червень 1919 р.).

П. Щуровська не була новиком в диригентській справі, бо до того часу вже продовж десять років керувала різними хорами в Києві. Ще ученицею 7-ої класи 2-ої київської єпархіальної школи П. Щуровська взяла на себе, з доручення учителя співу тої школи, О. Кошиця, керування шкільним хором. Закінчивши цю школу, стає вчителькою співу в декількох дівочих гімназіях і вчительської семінарії м. Києва. Виступи шкільних хорів під диригуванням П. Щуровської завжди знаходили прихильну оцінку в київських часописах, а тому не диво, що в 1917 р. П. Щуровська стає на чолі „Хору середньоніжків” м. Києва.

Можна припускати, що здібності до музики, а особливо до хорового співу, П. Щуровська дістала в спадщину від свого батька, відомого в свій час диригента церковних хорів на Київщині.

Коли в кінці 1918 р. довелося О. Кошицеві, що саме тоді був запрошений в диригенти Української Республіканської Капеллі, визначити кандидатуру на роль помічника диригента, то він, не вагаючись, назвав імя П. Щуровської. Однак не без боротьби пройшла ця кандидатура в тих колах, від яких залежало остаточне затвердження кандидата, і це з тих мотивів, що, мовляв, якось не личить призначати помічником диригента молоду дівчину, — П. Щуровській було тоді 25 років. Але О. Кошиць переміг, і П. Щуровська зайняла посаду помічниці диригента Української Республіканської Капеллі та незабаром виїхала з Капеллю за кордон. Всюди тішилася Капелля надзвичайним успіхом, знайомлячи чужинців з українською піснею та популяризуючи нею імя України, що саме тоді відстоювала свою самостійність. З поразкою українського республіканського війська Уряд У.Н.Р. був принєвлений 1921 р. розформувати Українську Республіканську Капеллю. З того часу П. Щуровська оселяється в Празі, де вступає слухачкою до Державної Консерваторії, яку й кінчає 1924 р. з відзначенням по класі

хорового співу. Тодіж вона стає лектором музично-педагогічного відділу Українського Високого Інституту в Празі, а з 1925 р. — в. о. доцентом в тому ж Інституті, де до останнього часу вела класу диригентури.

В осені 1925 р. П. Щуровська (по чоловікові Россіневич) стає диригентом Українського Академічного Хору в Празі, виступаючи декілька разів на рік з цим хором на концертах, а в 1928 р. і на Всеславянському фестивалі. Тут Український Академічний Хор, за одностайним признанням музичної критики, визначився „найвищим артистичним вишколенням, захоплюючи

Плятоніда Щуровська-Россіневич, диригентка Українського Хору в Празі, закінчила 25 літ диригентської праці.

слухачів красою звуку та незрівняною дисципліною” („Курер Познанські” з 16. квітня 1928 р.).

Після ліквідації Українського Академічного Хору П. Щуровська зорганізувала Український Хор у Празі, який з великим успіхом виступав на фестивалі в Празі 29. квітня ц. р.

25-літня діяльність П. Щуровської на полі плекання української пісні та пропаганди нашого вокального мистецтва перед чужинцями заслуговує глибокого признання з боку українського громадянства.

Можна лише висловити жаль, що талановитій диригентці доводиться працювати в невідрадних еміграційних умовах, які позбавляють її можливості виявити у всій повноті свої музичні здібності та неабиякий диригентський хист.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „У. Н. М.“

Чергові Загальні Збори кооп. „Українське Народне Мистецтво“, що відбулися дня 10. травня б. р., стояли під знаком вистави в Шікаго. Праця ділового року 1933 була головню присвячена тій імпрезі. Звіт із діяльності складала п. Ірина Макух-Павликовська, директор-справник кооперативи. Ось короткий його зміст:

З огляду на вагу всесвітньої виставки в Шікаго та її значіння для нашої заморської еміграції, зацікавилися ми вже в 1932 р. підготуванням до цієї імпрези. Із листування кооперативи з відповідними чинниками за морем виникло, що приявність нашого делегата в підготовці вистави є конечна. А саме: кооператива розпоряджає вже певним досвідом у влаштуванні подібних маніфестацій (виставки в Празі, Данцігу) та як продуцент виробів народного мистецтва займе поміж експонентами головне місце.

В тій цілі вислано в жовтні 1932 р. інж. Стефанію Чижович, директора кооп. „У. Н. М.“ до Америки. Для улегшення нашої роботи на американському ґрунті видано тоді цінник наших виробів у двох мовах: українській та англійській. І почалася підготовка. Зразу кооп. „У. Н. М.“ ознакомлювала американську публіку зі своєю роботою виставками народного мистецтва в Нью-Йорку, Скрантоні та Філадельфії. Виставки ці відбулися в грудні 1932 й січні 1933, збудили велике зацікавлення серед нашої й чужої публіки. Внаслідок цього: доручення Союзу Українок Америки виконати зразкову колекцію виробів народного мистецтва для світової виставки в Шікаго.

Цілий перший піврік 1933 в Краю зайняла підготовка до виставки в Шікаго. Американський ринок вимагав особливо уважного підходу до справи. Відмінний матеріал та зовсім інакші предмети домашнього вжитку (рушнички, обруси), потребували нового способу примінення. При співпраці мистецьких сил та приспіненому темпі роботи вдалося розв'язати це завдання.

Прийшлося працювати із іншими кустарними підприємствами: кооп. „Гуцульщина“ в Косові, Спілка „Гуцульське Мистецтво“ в Косові, О. О. Кульчицькі в Перемишлі (килими, деревні різьби) для охоплення всіх ділянок народного мистецтва. Оця практична співпраця показала, що об'єднання всіх кустарних підприємств в одну централю є черговим завданням нашої промислової кооперації. Бо кустарне виробництво як ніяке інше вимагає порозуміння в справах спільного виступу. Ніяка інша галузь нашої промисловості не має так репрезентаційного значіння на зовні. Спроба практичного об'єднання для виступу в Шікаго та цінник кооп. „У. Н. М.“, виданий спільно з кооп. „Гуцульщина“ в Косові показали, що перші кроки до цього порозуміння вже зроблені.

У другому півроці 1933 увага далі була звернена на американський ринок. Відпорування кооп. „У. Н. М.“ п. Стефанія Чижович знаходила дальші можливості збуту поза виставкою в Шікаго. Помимо упадку американської валюти та коштів висилки відпорування, можна було замкнути діловий рік 1933 із зиском.

Із праці видавництва здавала звіт інж. Лідія Бурачинська. Видавництво „Нова Хата“ не зменшило за діловий рік 1933 своїх оборотів, що є доказом життєздатності часопису в часі кризи. Редакція „Нової Хати“ старалася в першу чергу нав'язати зв'язок із чи-

тачками при допомозі анкет (З жіночого будня, Як господаримо?) та дискусійних статей (На маргінесі „Справи Моніки“). Взагалі актуальні відгуки на події дня, а зокрема на жіночі осяги в мистецтві, науці, спорті, творили головну тему часопису. Окрім цього й практична частина, випрацьована була уважно. Відділ ручних робіт ілюстрований мистецькими світлинами, багатий відділ мод (6—8 сторінок), трикотажство, приписи, господарські поради, давали змогу черпати з досвіду відомих фахівців. Дві таблиці кольорових узорів, два аркуші взорів (фелон і хоругов) доповнювали відділ ручних робіт.

До Редакційної Колегії належали: Ірина Бонковська, Лідія Бурачинська, Євгенія Вербицька, Марія Громницька, Ірина Гургула, Константина Малицька, Марія Морачевська, Олена Залізняк.

Видавництво „Нова Хата“ розпочало в 1933 р. нову ділянку: видачу кольорових листівок. Вже здавна відчувалася потреба репродукцій добрих творів нашого мистецтва. Щойно в цьому році, з огляду на зацікавлення американського ринку видано першу серію листівок. Як видавництво, присвячене дослідям над українською етнографією — зрепродуковано першу серію образків народної ноші після картин С. Гординського, О. Кульчицької й М. Андрієнка.

Нарадами Заг. Зборів проводила голова Надзірної Ради, п. Ірина Бонковська. Виходячих членів Надзірної Ради пп. Стефанію Монцібович і Стефанію Савицьку-Матчакову вибрано поновно.

Білянс кооп. „У. Н. М.“ представляється так:

БІЛЯНС ЗА РІК 1933.

З р-ку каси: готівка	35.57	
„ „ товарів: запас	6.451.35	
„ „ перерібки	1.065.61	322.84
„ „ готових робіт	3.384.49	755.39
„ „ склепу	763.45	168.40
„ „ видавництва	8.332.81	564.68
„ „ довжників і вірителів	17.327.99	24.877.48
„ „ римес	319.52	3.969.60
„ „ коштів завідування		1.070.00
„ „ переходового	224.90	692.45
„ „ запасного фонду		1.921.80
„ „ уділів		4.760.49
„ „ рухомостей	1.435.77	
„ „ П. К. О.	112.36	
„ „ страт і зисків		350.69
	39.453.82	39.453.82

РАХУНОК ЗИСКІВ І СТРАТ.

З р-ку товарів	3.424.34
„ „ коштів завідування	3.491.48
„ „ відсотків і провізії	27.41
„ „ рухомостей	364.63
„ „ виставок	3.451.01
„ „ видавництва	4.404.92
„ „ перерібки	153.08
„ „ готових робіт	4.786.79
„ „ склепу	4.777.75
До р-ку білянсу на рік 1934	350.69
	12.616.05
	12.616.05

З ТАБОРОВИХ КАРТИН..

Б О Н Ц Я

Появу її в таборі попередила картка ось такого змісту:

„Пересилаю Вам мою одиначку, Бонцю. Виховувалася серед чужих, у злиднях еміграції. Не хотіла би я, щоби дитина очужинилася. Доставлю її перед від'їздом цілої валки дівтори на двірець”...

Підпис нечиткий.

Так попалася Бонця на Остодір.*) Мала, білявка, з голубими, великими очима, може яких п'яти до шести років, та над свій вік розумна. Приліпочка. Коли питали, скільки їй років, відповідала не загикуючися:

— Мама казала говорити, що сім...

Вечоріло на Остодорі. Дівтора кінчала вечеру, мила в недалекому потоці їдунки і з гомоном бігла містком до кімнат оселі.

Долину над Лімницею поміж верхами залила хвиля мряки — мягкой, мов пух дитячої перинки. Гір-

Остодір.

ські верхи стояли в молитовній екстазі, витягнувши в темно-голубе небо свої кучеряві голови.

Від оселі гомоніла дівтора, мов бджола літком у вулик. — Чимраз слабше. Уклалися до сну.

— Бонцю!

Бонця притулилася до впорядниці, що годувала

*) Остодір, літня оселя біля Підлютого, де перебувають діти 7—14 літні.

Завжди

УЖИТОЧНИЙ!

В малих
пачках
тільки 45 сотиків

ДЛЯ ВСІХ ДОСТУПНИЙ
ДО ВСЬОГО ПРИДАТНИЙ

її з їдунки ложкою й задрімала. Стільки вражінь для малої головки... і стомилася.

— Бонцю, ходи спати!

Бонця ще міцніше притулюється до впорядниці й крізь сон шепче:

— Я не хочу до дому! Мама казала говорити, що маю сім років...

Василь Кархут.

I. НА СОКОЛІ БІЛЯ ПІДЛЮТОГО:

1. 22. VI. — 17. VII. для хлопців від 14. р. життя. Оплата 40 зол. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29.
2. 17. VII. — 11. VIII. для дівчат від 14. р. життя. Оплата 40 зол. Зголош. і інформ.: Л. Мрицівна, Зем. Банк Гіп., Львів, Словацького 14.
3. 15. VIII. — 25. VIII. для впорядчиків осель. Оплата 20 зол. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29

II. НА ОСТОДОРІ БІЛЯ ПІДЛЮТОГО:

1. 20. VI. — 17. VII. для хлопців до 14. р. життя. Оплата 45 зол. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29.
2. 17. VII. — 14. VIII. для дівчат до 14. р. життя. Оплата 45 зол. Зголош. і інформ.: М. Коржинська, Укр. Книгарня, Львів, Рутівського 22.
3. 15. VIII. — 25. VIII. для впорядчиків осель. Оплата 20 зол. Зголош.: Л. Мрицівна, Зем. Банк Гіп., Львів, Словацького 14.

III. В СТАРЯВІ БІЛЯ ХИРОВА:

1. 20. VI. — 16. VII. для дівчат до 18. р. життя. Оплата 40 зол. Зголош.: Дир. Л. Бачинський, Перемишль, Татарська 4.
2. 17. VII. — 14. VIII. для дітей до 14. р. життя. Оплата 40 зол. Зголошення: Дир. Л. Бачинський, Перемишль, Татарська 4.

Зголошення до всіх осель до 1. червня 1934. р. — Письменні інформації уділюється тільки за надісланням пошт. значка.

ПРО ЕСТЕТИКУ ОДЯГУ

(Із гутірки на повищу тему в Союзі Українок дня 8. травня ц. р.)

Добрий, елегантний одяг — це в першу чергу завдання естетики. Гарна приємна краса, добрий крій дає естетичне вдовілля. А ми знаємо, що воно є одним із наймогутніших імпульсів у розвою людської культури. Нічне сказав навіть, що естетика є оправданням існування цілого всесвіту (Народини Трагедії). Йому завдячує своє існування — мистецтво.

Мистецтво є виразом туги за кращим, сильнішим світом. Оцю вимірну дійсність охоплює маляр краскою на полотні, письменник малює її в книжці, а музика передає свої думки різними скалами звуків. А прикладне мистецтво здійснює свої мрії тут же, в нашому буденному житті. На хатньому уладженні, яке може бути просте й компліковане, темне і ясне. На нашому одязі, який переходить безліч перемін, званих модою. І на наших товариських взаєминах, настроях і бажаннях.

Всі ці чинники залежні від себе. Знаємо, що в старинній Греції, повній руху та соняшного світла бачили ми ясну, повну воздуха хату, одяг невибагливий, але природний. Схолястичне середовіччя гравітувало до сірого, чорного „табіту“. В ренесансі неначе знову віджило життєве вдовілля давніх грецьких часів. А барок і рококо, це вже химери вирафінуваної культури та накопичення форм і красок.

В кожному часі проявлялося естетичне вдовілля в якійсь формі. Це вражіння є перше й могутнє. Уявм собі на сцені добру артистку, що грає в гарній, сильній пєсі. На ній незутарна, помята сукня. Вона подратує нас відразу неміло. Дальша гра не затре цього вражіння. Весь час пам'ятатимемо цю невідповідну сукню, яка не дає нам спокійно слухати слів. Вона вносить дїзгармонію в загальне вражіння.

Те саме і з нашим щоденним життям. Воно є сценою, на якій кожний із нас відграє життям призначену йому роль. Від зовнішніх обставин, від першого вражіння залежить часто дуже багато. Отже тому дуже важне те, як, коли і кому треба одягатися.

Обговорюю ці три питання тому, що моя фахова практика навчила мене, що тут найчастіше бракує нам ясної відповіді. Наслідком цього: зле й невідповідне примінення одягу до пори, дня й нагоди. Якщо не можна мати відповідних туалет для кожної нагоди, треба нам пам'ятати те, що краще вбрати нам менш вибагливу туалет на святочну нагоду, ніж навпаки. Як дивовижно виглядає жінка в вишитої візитовій сукні, чи вибагливому плащі підчас закулів на ринку, чи в залізничному вагоні, а навіть рано в церкві! Вже далеко симпатичніше бачити її (що є також невідповідним) в звичайній спортовій суконці в театрі, чи на концерті. З того виходить, що коли хто не в силі справити собі сукню передполудневу й вечірню, нехай справить собі першу і зможе нею користуватись із кращим успіхом. Особливо невідрадно тут представляється провінція. Нашим знайомим, що приїжджають вряди до Львова дуже трудно зрозуміти, що найпотрібніші для них це сукні спортові. Тому вони часто вже здалека легітимуються провінцією, невідповідним одягом для подорожі.

Дальше треба пам'ятати, що всякий одяг треба приміювати індивідуально. Всяка постать вимагає іншого підходу. Тут треба пам'ятати, що особи повні по-

винні раз на завісиди зріктися ярок красок, великих узорів, попережних смуг. З красок ясних не вільно носити їм рожевавих відтінків, ні в сукнях, ні в панчохках. Але повнота, чи стрункість це тільки зовнішні признаки типу. Треба добре виробленого смаку, великої фахової практики і змислу для комбїнування, щоби влучно пристосувати одяг до індивідуальности жінки. Часто рішає невеличке посушення одної прикраси вижче, чи нижче, щоби підкреслити відповідно дану сильветку. Відколи жіноче кравецтво почало трактувати по мистецьки, зявився тут новий напрям, званий моделюванням. Лише при помочі цього способу шиття можна туалет індивідуально пристосувати та підчеркнути всі додатні, а затерти всі відємні прикмети постаті.

На жаль у нас ще мало розуміють вагу цього індивідуального шиття. Стараються заощадити на матеріалі, чи на дешевій кравецькій роботі. Ощаджування є оправдане в теперішніх важких часах. Але ошаджувати треба також пляново. Чи в бавовняній, епонжовій або полотняній тканині не можна виглядати елегантно, якщо вона гарно й модно зроблена? Коли вибирати поміж добірним шиттям і матеріалом, мусимо зупинитися на першій. Зле лежача сукня з доброго матеріалу не буде довше носитися, як добре зроблена з дешевого. Матеріал, що нас коштував дорожче, тяжче нам викинути; ми стараємося його переробити й сукня коштує нас наново. А добрий і елегантний фасон навіть із дешевого матеріалу завжди робитиме краще вражіння.

НОВІ КНИЖКИ

О. Кисілевська. ШВАЙЦАРІЯ. Коломия, 1933, ст. 211. Нова книжка О. Кисілевської — „Швайцарія“ — це догогоцінний вклад в нашу, доволі бідну літературу подорожі та описів чужих країн.

Книжка написана з великою пошаною і любовю до культурно-національних і соціально-політичних основ того краю, що його мешканці у вічній боротьбі з твердою природою зуміли виплекати у себе безпримірний героїзм і посвяти в обороні своєї волі, а рівночасно закріпили в себе високі принципи індивідуальної та соціальної етики, — яких і по нинішній день не стрічаємо в жадній європейській чи позаєвропейській країні.

Невибажливою простотою свого слова зуміла авторка виचारувати в уяві читача всю красу цієї казочної країни. Перед очима пересуваються образи сніжнобілих, осяяних сонцем верхів, мінливих барвистих долин, спокійних чи схвилюваних вод. При читанні цієї книжки родиться мрія про те, щоби на власні очі побачити цю дивну красу. Та крім мрії родиться ще й подив для праці цього малого невтомного народу та пекучий біль, чому і нам не повеличатись би такими досягами на полі культурнім і господарським. Авторка доволі часто наводить порівняння досягнень швайцарців з культурним та економічним станом нашої Гуцульщини. Яка різниця в побуті та матеріальному положенні швайцарських і наших верховинців! Та приклад швайцарців, їх господарський розвиток і державний лад — кріпить віру в силу праці і в поступ міжнародніх взаємин.

Книжка написана гарною мовою, трохи забарленою гуцульським діалектом. Видана по мистецьки на гарному папері, з мистецькою окладникою В. Дядинюка.

Поручити її треба усім, хто любить красу природи і працю людських рук. Прекрасна лектура теж для доростаючої мєлоді. Вона, своєю силою молодою — візьметься вілювати недосяжні мрії в дійсність.

(м.) *Віра*
Бернал

У ЗВОРИ БЕСКИДУ

Чи хочете поїхати в гори та побачити красу наших Карпат? Колись у своїх „Вражіннях з подорожі“ зазначила Олена Галичанка, що хоч наші Карпати уступають красою перед кримськими горами, то все-таки гарніші від Яйли, більш оживлені, приманчиві і не так небезпечні як шир. Татри, могутні наготою своїх зрадливих скель, чи Альпи піднебні й заморожені ледівцями. — Спробуйте спершу поїхати в Бескиди залізничним шляхом зі Львова до Лавочного, заки відважитесь побачити Чорногору.

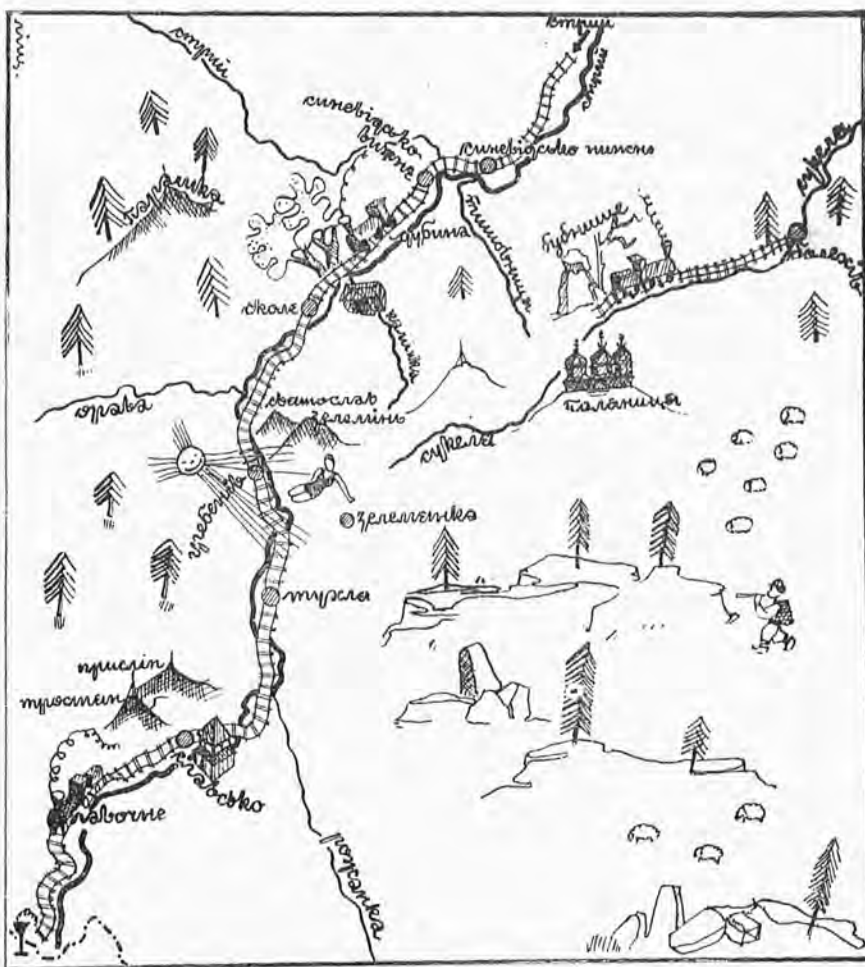
Вийжджаєте раннім поїздом, що котиться по рівнині аж до Стрия. Гляньте крізь вікно. Ніби нема на що дивитись. Десь трохи лісу, каміння коло Ширця, понурій Дністер коло Миколаєва. А під Стриєм побачите з вікна, як на обрію замайоріють гори, а коли переїдете Стрий, бовванітимуть у синяві верхи Карпат і скоро зявляться їх підніжжя. На перестанку Синевідсько—Бубнище висядете і дорогою попри Тишовницю підіть поглянути на скелі в Бубнищі, що колись подібно як комори в Розгірчу й Уричі служили за приют пустиножителям, які будували тут храми для побожних.

З Бубнища можете дійти до Поляниці, а звідти далі здовж річки Сукелі до гірської залізнички, яка завезе вас до Болехова. Та не йдіть туди, а переночуйте в Поляниці. Ранком заверніть гору здовж річки Сукелі і пошукайте верха з такою ж назвою, де вона випливає. Тут знайдете дорогу до Камінки, а звідси здовж річки Камінки йдіть до залізничного перестанку Дубини. Не спішіться, а пригляньтесь красі природи. Здовж правого берегу Камінки йде дорога. По лівій стороні скельні маси збилися і творять високу недоступну стіну. Там пишавються вікові ялиці та врядитоди витають у себе вуйка-бурмила. А правою стороною каменюки розсілись дикими вивертами і заглядають зпоміж лісів. В одному місці лівого стінного берега побачите немов витесану кам'яну плиту і вирізану на ній кирилицею стрілецьку пісню з 1914 р. про Червону Каїну. Даремне старається її знищити сила природи й людських рук. Більше не йдіть того дня, а заночуйте у лісничівці. Отже долі Камінкою зійдете до Дубини й побачите останні дуби на цій висоті. Працуйте їх, сідайте на залізницю: гайда на Сколе. Шукайте по правій стороні верху Парашки (1271 м.). Залізничний шлях тягнеться здовж Опору, що вється поміж скелями, мінає камінолами Гредлів, тунель, верх Зелемінь по лівому березі, у якого підніжжя простягнувся його менший брат Святослав, що заховав переказ про ока-янного братовбивника.

Підїжджаєте до Гребенова. Тут треба висісти. Бо в цій кліматичній околиці стрінетесь теж із більшим числом наших літників. Два кільометри далі заїдете до Зелеманки, де в теж літничі купелі. А коли їх не бажаєте, купайтесь в Гребенові в Опорі та грійтесь на сонці. Знайдете тут і товариство, а час мине вам весело, що не схаменетесь, як мине літо.

Але перед поворотом не опустіть нагоди побачити Тухлю та її долину Захара Беркута, прегарні звори Рожанки, де Миколи Устїянович жив і писав про мєсть верховищів. А вступіть і до Славська та загляньте до церкви на образи Корнила Устїяновича та до лєцатарської домівки КЛК. Тут і в селі знайдете багато укр. літників. Підіть на Тросян і Присліп та зробіть собі смак на лєцатарську прогульку зимою. Як маєте дозвіл перейти границю, поїдете через Лавочне на чеську сторону і виийте доброго та дешевого вина.

У зворах Бєскиду проживете ціле літо і вернете здорові та свіжі до дальшої праці. Але не засиджуйтеся на літницї при картах, а читайте живу карту природи.

ПЛАХТИ до народніх стрів

Карпаті тканини на взір оригінальних полтавських плахт провадять

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“

Львів, ул. Косцюшки 1.

Плахта звичайна, чисто вовняна 24 зол.
Плахта подвійна, чисто вовняна 35 зол.

ПРОГУЛЬКИ Й ВІКЕНДИ

Америка, прамати прогулянок та вікендів, сотворила вже цілий вікендовий промисл. Знайдете там крамниці з догідним прогульковим убранням, особливим вікендовим начинням, та спеціальними грамофонами. Можливо, що є й вікендові автомобілі. Але для нас воно неміродатне. Ми щойно в початках своєї туристики і мусимо створити також виряд для неї.

Знаємо вже, що одяг повинен бути легкий і вигідний. Спортовий костюм все ще вважають найдогіднішим туристичним вбранням. У спортовій спідниці можна сісти донебудь, вона не підтрється легко від лісових гілок. Коли за гарячо, можна скинути жакет і мандрувати в блюзці. А в холодний вечір, чи на дощі завжди жакет придасться. А коли спортовий костюм здаватиметься покищо недосяжним, (хоча можна би на ту ціль переробити стару спідницю й жакет із ріжного навіть матеріалу), то вистерігайтеся в першу чергу суконок полотняних або батистових. Ще й до того ясних. Все це скоро вимнеться, сплямнеться живицею, зазелениться й суконка і власничка її почуває себе неспіжко... Тоді вже краще надягнути якусь суконку із модного тепер спонжу в смужки, а до напличника взяти на холодні вечорі теплий светр.

Черевки на низьких каблучках, очевидно. Добрі шнуровані (Батя продає їх дуже дешево) зі скарпичками. Скарпичок узяти кілька пар на зміну. Відпичним від панчіх, ну й від підвязок, що їх придержують!

Білля небагато. Одну-дві сорочки, запасні штани та піжама на ніч. Жіноче білля тепер таке тонке й легке, що займає в напличнику найменше місця.

Його треба було згадати на початку. Бо він у туристичному виряді найважливіший. Треба, щоби був догідний, не надто великий, мав широкі ремені (вузькі відаються в тіло) і не був перевантажений. На самому споді білля (його добуваємо раз на два-три дні). Зверху накладаємо дальні предмети, напр. светр, запасові черевки, а згори припаси їжі.

Пакування їжі це нелегка річ. При прогулях ми дуже часто занебдуємо про сторінку справи. А недогідно запакована їжа не тільки тратить естетичний вигляд, але й часто скорше псується. Паперові торбинки легко друкуються, тому найкраще заступити їх полотняними, які можна випрати по кожній прогульці. Зверху назначити їх якимсь значком, щоби ми не мусіли розв'язувати кожну, шукаючи цукру чи крупів. Масла на прогульки не беремо. Його заступить м'який сметанковий сир „Маслосоюза” (не пікантний!), який добре залакований і не топиться від гаряча. Із солодощів добре годяться на прогульку медівнички, коржики, бісквіти, що довго держаться. Смакують до чаю або солодкого молока. Не завадить також плитка молочної чоколяди.

Хто дуже терпить спрагою, повинен брати зі собою фляшку слабого чаю з цитриновим соком. Взагалі спрага це річ, що часто дошкулює на лоні природи. Тому й повинні туристи по можності заосмотрити себе в посудину до пиття власну, щоби не мусіли позичати по дорозі з першої стрічної хати. Алюмініові кубки тепер недорогі. Але кому це видається непотрібним видатком, може допомогти собі звичайним горнятком. Коли воно стовчеться — невелика шкода. В сусідньому містечку можна нове купити.

Хліб завивати завжди в серветку. Він не висохне так скоро (ще й коли серветку покропимо злегка) і сер-

(Докінчення на ст. 28).

З ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ. *)

ГОТЕЛЯРСТВО

Кінець шкільного року. Радісно веміхнене личко й гарне свідоцтво приносить доня до дому. Перед нею розкішний, безжурний час вакацій.

Але за ним встає вже марево нової турботи: фахового вишколу. Яке вибрати звання? Якого часу потрібно на вишкіл? Якого накладу гроша? І чи не грозить їй по всіх тих зусиллях нове лихо: безробіття?

Подумаймо тому над жіночими професіями. Обміркуймо їх вигоди й невитоди. Вишукаймо нові, незаймані досі ділянки. Щоби використати всі можливості, зайняти всюди своє місце.

От хочби готелярство. Дехто здивується, що для цього треба спеціальної школи. Давніше, мовляв, готелярами були власники готелів. І така школа може хіба мати значіння для заможних, що зужитковують потім знання у власному підприємстві.

Це напевне. Але існують великакаські заведення, готелі, або пенсіонати, що дають роботу цілому рядові управителів. Існують літні купелеві заведення, що винаймають ресторан за дешеву ціну. Маємо вже власні купелеві місцевості й літниця, де напевне пошукують людей із фаховим знанням і практикою.

Готелярсько-Промислова школа в Закопанім триває 2 роки.

До відділу для управительок пенсіонатів і т. п. приймають кандидаток у віці від 18 літ, що мають укінчених щонайменше 6 клас середньої школи.

З теоретичних предметів учать: книговодство, кореспонденцію, рахунки і пенсіонативно-готелярську калькуляцію, товарознавство, туристичну географію, німецьку мову, дієтику, науку про засоби споживчі, науку про фахи і естетику мешкань. При науці цих предметів учениці відбувають цілу низку прогулянок до санаторій, пенсіонатів, готелів і т. п.

При школі існує „пенсіонат для гостей”, отворений в літнім і зимовім сезоні, який дає ученицям можливість пізнати цілу низку праць з практичної адміністрації. Другим варіантом праці — це інтернат, де замісцеві учениці цієї школи за оплатою 60 зол. місячно одержують мешкання з повним утриманням.

Вписове 10 зол., адміністраційна такса 65 зол. піврічно. Незаможні учениці можуть користати з 50% знижки.

Зголошення до школи приймає канцелярія школи від 1. червня ц. р.

Кандидаток приймають на основі предложених свідоцтв. До подання крім останнього свідоцтва треба долучити витяг метрики уродження і лікарське свідоцтво. Наука розпочинається 15. жовтня ц. р. і триває до 15. вересня слідуячого року з 6-ти тижневою перервою від 15. квітня до кінця травня.

При готелярсько-промисловій школі існує ще однорічний курс варення й домашнього господарства в ресторанах. Вишколює управителів харчівень та бурс, які спочивають у нас здебільшого в нефахових руках. Сюди приймають учениць, що покінчили щонайменше 6 клас народної школи.

Вписове 5 зол., адмін. такса 45 зол. піврічно. Незаможні дістають знижку до 15 зол. Удержання в інтернаті за оплатою 60 зол. місячно. Початок науки також 15. жовтня.

*) Починаємо нову рубрику: обговорення різних жіночих професій та підготовку до них.

У КИТАЙСЬКОМУ ЗАЇЗДІ

Підчас моєї першої довшої мандрівки до Лю-Фенґу (350 км. — туди й назад, що рівняється 10 дням їзди) я рішила подорожувати по китайськи, цебто без жадних європейських вигід.

Зараз же першої ночі в китайським заїзді в Ан-Нін-Чау, я відразу зрозуміла свою помилку та недосвідченість мого бажання подорожувати в Китаю „по китайськи”.

Китайські заїзди мають звичайно, окрім величезного подвіря, де є загорода для коней і мулів, одну спільну, велику кімнату (коли можна її так назвати) із рядом широких лавок попід стінами, де покатом, один побіч одного, сплять поганячі караван. В більших заїздах є ще інша кімната тільки з двома лавками, яка призначена для вибраних подорожних, хоч при недостатці місця вона служить і звичайним караванникам. Сморід, бруд, завіси павутиння, саджа, копоть від вогню без коминів, а врешті блохи та воші підчас моєї першої ночі в китайському заїзді переконали мене про мою необережність. Найтяжче було мені звикнути до льокальних „звірюк”. Це зрештою одинока річ, до якої я ще досі не звикла в Китаю.

До Ан-Нін-Чау приїхала я втомлена й голодна. Не зважаючи на неапетитний вигляд похідної китайської кухні, що стояла побіч заїзду, я рішила щось перекусити. На вид старого китайця, що брудними ганчірками витирав посудину, в яку потім накинув для мене галушок, хоч голодна, я мусіла спершу вилаяти себе за пересадливу вражливість, заки рішилася проковтнути першу галушку. Потім галушки мов би самі влезли в горло, а навіть признаюся, смак їх був зовсім приємний. Це тільки перший крок видається таким трудним, сказала я собі. По цій ситій вечері, ще більше відчувуючи забути в голоді втому, я пішла до заїзду на ніч.

Ще більше ніж ганчірки китайського куховара, у заїзді збентежив мене вигляд „спеціальної” комори, в якій я мала спати. Сморід, бруд а навіть груба верства засохлого гною були там такі, що я справді не знала, який вибрати на лавці куток до спання.

Колиб у мене було похідне ліжко, то зовсім що іншого...

Але, вирішивши подорожувати без „витребеньків”, у моїй наївній погорді до цього роду вигід, я взяла зі собою тільки кілька коців, що мали заступити мені ліжко та постіль. Вже по тій першій ночі я зрозуміла мою помилку.

Похідне ліжко! Його можна розставити будь де, посередині хати, а вложивши його чотири ноги у глечики з водою, можна спокійно спати на ньому, здала від усіх блощиць, комарів, блох та інших „кровопийців”. Але з кодами, на тих самих лавках, де перед тим спали тисячі поганячів, це зовсім інша справа. Не багаччи іншого виходу, я врешті постелила на лавці свої коци та лягла на цю невідгідну лежанку, переконуючи себе заснути. Але цілу ніч до рана я навіть не заплющала очей. Важко уявити собі армію блощиць, вошей та блох, що облізли мене цілу, хапчиві на мою нову шкіру та на чужинну кров.

В часі цієї нескінченної ночі я „непохитно” рішила вернути назад до Юнані за похідним ліжком та за запасом консервів, хоч, зараз-же вранці змінила я цей нічний намір, переконуючи себе, що не годиться вертати з першої, невдалої виправи.

Виправа мусіла вдатися, я мусіла звикнути, отже поїхала далі в подорож до Лю-Фенґу.

Краще булоб мені зразу завернути! Два тижні пізніше, по повероті з цієї першої безталанної виправи — якої одиноким осягненим успіхом було моє завзяття, — я мусіла більше ніж місяць лічити моє покусане тіло. Ціле щастя, що я вернула без дезентерії! Від тоді зрозуміла я konieczність возити зі собою похідне ліжко та деякі запаси їжі.

Тепер уже практичніша та більше досвідчена в подорожуванні по Юнані, я не тільки, що вожу зі собою все, що треба, а надто по селах дуже охотно вминаю непривітні, брудні та іноді небезпечні заїзди, вдовольняючися китайськими пагодами (святинями). Там

Підчас моєї першої довшої мандрівки до Лю-Фенґу, я рішила подорожувати по китайськи...

завсіді знайдеться куток, де примостять на ніч „побожного подорожника”. Щоби переконати буддійських бонзів (рід монахів) про мою побожність, я, зараз же на порозі жертвую „богам” кілька юнанських долярів. (Вартість 10 долярів = 4 зол.).

По цій офірі, зовсім переконані щодо моєї побожности, бонзи відчиняють переді мною двері гостинної кімнати. Іноді, коли пагода маленька, відступають мені навіть свою комору.

В тих пагодах, окрім чарівного положення, пігореску їхніх будівель, зелених довколишніх садів, квітів та різьблених богів, я знаходжу свіже повітря, ще й із запахом ладану (кадила), що горить перед Буддою. Поза тими естетичними втіхами, я ціною також дуже високо практичні вигоди тих захисних пагод, як дах над головою, чисту окрему кімнату й гарячий чай. Майже завсіді й для моєї малесенької каравани знайдеться приміщення в пагоді — а коли ні, то мої „невільники” й коні йдуть на ніч до заїзду.

Ці святині (пагоди) мають звичайно три окремі подвіря та будівлі: для богів, бонзів, та вірних подорожних. На останньому подвір'ю, де посередині росте завітаний сад, знаходиться моя кімната. Розложивши мій багаж, я беруся варити собі вечеру, в чому помагає мені мій вправний слуга. Внедовзі бонза приносить круглий горщик, де жеврів деревляне вугілля, яке він задалегідь роздмухав своїм нерозлучним вахлярем. На цім вугіллі вариться моя їжа, яка звичайно складається з городини та шматка мяса або риби. Хліб заступає мені риж. З огляду на те, що риж треба довго варити, я звичайно купую його в бонзів або у китайських куховарів.

На десерт бонза приносить мені кілька соковитих овочів. По вечері виходжу оглядати місто або оселю, в якій я зупинилася на ніч. Вернувшись до пагоди, застаю вже в моїй кімнаті розставлене похідне ліжко, яке мій слуга обійняв з усіх боків тюлем, проти комарів — посів малярії.

Ранком будить мене хор птахів у саді, та звуки гонгу й дзвонів, що бють ритмічну міру в часі молитви бонзів. Здала прилітають відірвані згуки скандованої молитви та глухий туніт кроків маршу, яким годинами ходять довкола вірні слуги Будди. Ці пагоди, це справжні оази відпочинку та спокою в часі моїх утомливих мандрівок. Мабуть тому, з вдячності для них за це, я ще досі не посміла спровокувати їх моєю цікавістю кінооператора. По правді моя ханчивість на гарні світлини є така сильна, що вона напевно поборолася у мені це почуття вдячності. Колиб не боязнь наразити собі раз на завісиди довіря всіх бонзів! Знаючи ворожість бонзів до апаратів — які відтворюють обличчя людини — а тим самим бога, бо кожна людина, це є частинка бога — я не тільки не пробував фільмувати ані фотографувати бонзів, ні їхніх богів, ні їхніх святинь, а навіть перед відом у пагоду, пильно прикриваю всі мої апарати, щоб їх видом не викликати в них недовіря.

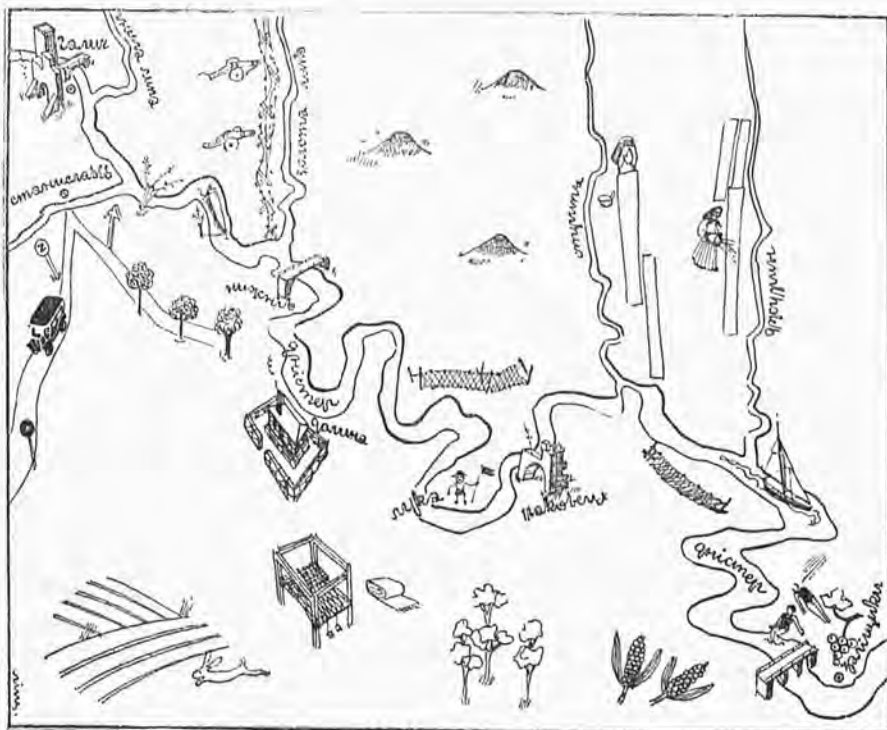
ВОДНА ПРОГУЛЬКА

Може ви схотілиб вибратися в водну мандрівку? Не повірите, як це примітно. Минає денно десятки кілометрів, забудете на воді рахунок днів і годин. Час буде поділений на удари весел, замість поділу на секунди (бо чейже не схочете плисти коштом самої води). Вода дасть вам душевну рівновагу, таку як її плесо... Вгорі сонце на блакиті неба і в воді сонце. Ви пливаете, вода пливе, хмарки плывуть і на небі й під водою... На полях дозріває пшениця, соняшники, кукурудза й ходять люди з темними обличчями й золотими серцями.

Візьмім собі для приміру такий „безпечний“ для початкуючих відтинок, як Дністер від Галича до Заліщик.

В Галичці оглянете звалища княжого замку, в Маріямполі давні руїни, а в Раківці мальовничу башту. Будете бачити як вливається до Дністра „та золота Липа“. Пропливати будете тими місцями, де були пластові табори й де чинили пластові човни. А в Заліщиках накупите морель, винограду, кавунів і відвідаєте за перепусткою зелену Буковину.

Харчевих продуктів не треба брати зі собою. В кожному стрічному селі можна зупинитися на нічліг та накупити харчів. Селяне відносяться до наших прогульковців з незвичайною дбайливістю. Вони привикли вже до безнастанного руху на Дністрі, де кожного літа сотками перепливають чужинці і радіють всякій зустрічі зі своїми людьми.

Така плавба в скорому темпі вимагає около 5 днів часу, повільніша, з перестанками по селах може протягнутися й місяць. Човно може бути двоє: велике на 6—8 осіб, або каяк двоособовий. Транспорт човна поїздом не оплатиться, тому найкраще його купити на місці, або спроводити водою. Зате привіз за каяк мінімальний. Човен можна продати в Заліщиках або околиці за половину ціни.

Ярослав Коваль.

Товари

блатні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон : 25 - 55.

вовни,

шовки,

полотна,

постіль

КОНКУРС РУЧНИХ РОБІТ

Якраз у десятиліття свого існування редакція журналу „Нова Хата” оголосила конкурс на ручні роботи з приміненням народніх вишивок. Маючи це на увазі, журі віднеслося до надісланих конкурсних робіт як до висліді десятилітньої праці журналу „Нова Хата” над плеканням народніх вишивок. У своїх статтях, ілюстраціях, кольорових таблицях узорів — журнал обзнайомлював із вишивками різних сторін, подавав узори давніші й новітні, розглядав орнаментальні, технічні й кольористичні цінності та доцільність примінення народніх вишивок — вкінці пробував різних способів їхнього примінення до модерного одягу й хатньої обстанови.

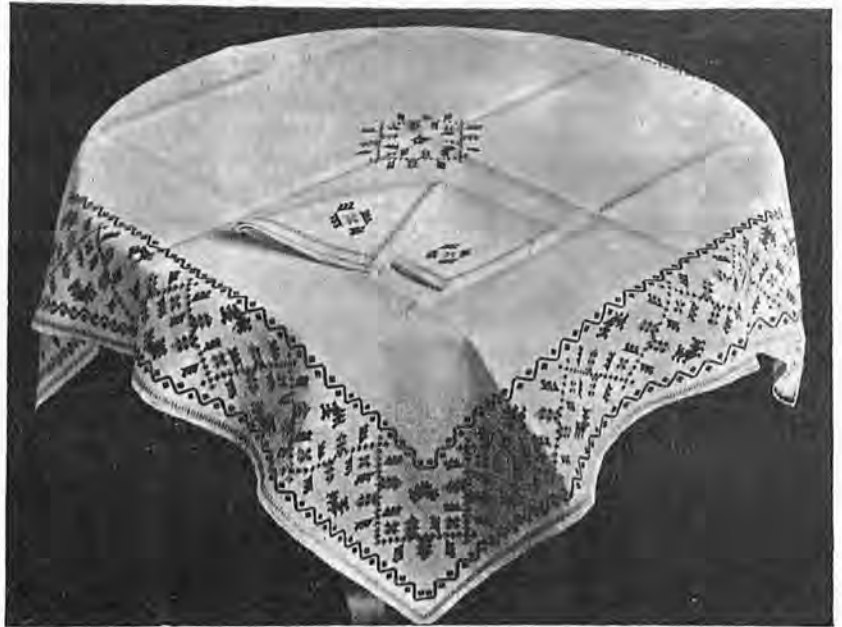
Назавгал надісланий матеріал стверджує, що вишивка є улюбленою прикрасою ужиткових предметів; вказують на це надіслані із різних сторін, чисельні: настільники, серветки, рушники, завіски, подушки, навіть альбоми, — а з одягу блузки, фартушки, краватки, торбочки. Технічно вишивки є виведені назавгал по майстерськи (особливо низинні п. Ст. Гронської з Більча Золотого). У приміненні різних технічних способів вишивання бачимо позитивний вислід пропаганди „Нової Хати”, що зуміла окрім хрестиків звернути увагу на народній стіб позаігольний, кручений, низинку, мережання й гаптування, різні способи заволокування й плетіння тороків. Майже всі надіслані предмети повторюють зразки, подавані протягом літ в „Н. Х.”, задержуючи часто навіть розложення мотиву. Учасниці конкурсу покористувалися отже зразками вишивок „Нової Хати”, як узорами до копіювання. Без порівняння цікавіший та більше цінний був би вислід конкурсу, колиб учасниці — були розглянули докладно народні вишивки своєї місцевості — околиці та вибрали з них найбільше характеристичні й пригодні до примінення. Це було би дозволило відкрити багато незнаних мотивів та витворити цікаві зразки у пристосуванні їх. Пильний розгляд вишивок — нпр. на зразковій, народній сільській сорочці — був би насунув багато цікавих думок про спосіб примінення прикраси, її доцільність і залежність від ужитковості предмету, був би вказував на корисне розложення й композицію цілого раунку, був би поміг в укладі мотивів і кольорових площин.

Найбільше характеристичні й цікаві є викінчення робіт. Чи то обмітка, чи мережка, чи різні способи плетіння тороків, мережання є назавгал нові й оригінальні. Дуже вдатним є прикрашення горішньої частини фартушка п. Олени Яричківської з Жураків, вузькими поздовжніми пасмами із чорно-червоних кілочок і черток; таке уложення дуже гарно вписується в площину. Денеде, як нпр., у завісці п. Ст. Гронської з Більча Золотого, слід відмітити хист і зрозуміння для композиції рисунку, що, хоч розложений на трьох частинах, заховує повну одноцільність та підкреслює основні лінії площини.

Коли переносяться у вишивку мотив, вирізаний в дереві, чи мальований на кераміці, треба його так пе-

реробити, щоби затримав цілих первісної техніки, а достосувався до вишивання. Тому надіслані 2 подушки (одна з керамічним мотивом, друга з мотивом, перенесеним із гуцульської дерев'яної різьби) не роблять милого вражіння, бо заховують всю остроту й різання в дереві та керамічного прикрашування.

Із надісланих праць журі відмітило три: настіль-

Із конкурсу ручних робіт, влаштованого нашим журналом: Настільник із серветками нагороджений першою нагородою (50 зол.). Власниця: п. Надя Гичко, Рип'яна. Матеріал: тонке біле полотно. Довкруги широкий вирізуваний візр в кольорах: блідо-оріховий і помідоровий.

ник із серветками (у виконанні п. Наді Гичко, Рип'яна) для першої нагороди, серветку (у виконанні п. Кандової, Михновець) для другої, та завіску (у виконанні п. Стефанії Гронської з Більча Золотого) для третьої. Настільник п. Н. Гичко є зразковий під оглядом виконання та вдатно пристосовує прикрасу: на чотирикутній площині уложено прибережною рамою стилізований, квітчастий мотив і виконано його полтавським вирізуванням і гаптуванням.

Нагороджена серветка п. Кандової пристосовує оригінальний мотив, розкрашений барвними пятами гри загальному червоному тону та настільне вишивку кругом берега. Добре відчуття залежності прикраси від предмету, його матеріалу та примінення, влучне розложення кольористичних плям і бездоганне виконання — це прикмети нагородженої роботи.

Завіску п. Гронської з білого тусору виріжнено задля вдатного примінення прикраси до матеріалу. Тендітна буковинська вишивка добре підходить до легкості оналю, її пасмове уложення добре підкреслює позем та прямовісні лінії поодиноких частин завіски. Трудно погодитися тільки з розложенням мотивів на лямбрекіні, що не дає одноцільності рисунку.

Всім учасницям конкурсу належить повне признання за їх труд. Надіслані ними праці доказали, що праця „Нової Хати” над поширенням і плеканням народніх вишивок є продуктивна й наводить широкий відгук серед читачок. Праці учасниць конкурсу склали цікавий матеріал для висновків про дотеперішню працю „Нової Хати” та вироблення вказівок на будуче.

ОВОЧЕВІ ПЕРЕТВОРИ

Входимо в сезон найбільших ласк природи — овочів. Щоби не змарнувати найціннішого її дару, треба обходитися з овочами вміло. Самим вже збиранням для консумції і на перетвори можемо піднести їх вартість. Якість і доброта, то є смак і запах, по більшій частині залежні від степеня зрілості. Всі відміни літні й ранні осінні збираємо зрілими, коли хочемо споживати їх сейчас або перероблювати на конфітури; на передодні дозрівання, коли вони призначені до транспорту або продажі.

Відміни пізні — осінні і зимові зриваємо як найпізніше, щоби вони встигли витворити якнайбільшу кількість своєрідного цукру і набрали соковитості. Цей процес відбувається щойно по витворенні цукру.

Овочі є продуктом сезонним як і ярини, і тривалість їх дуже обмежена.

Найпростіше зуживаємо овочі в сирому стані і тоді овоч одержує найвищу ціну. Але консументи ставлять щодо якості великі вимоги.

В городі побіч добірних — першої якості овочів, є і дрібний, вітром стрясений плід, який можна переробити на різнородні консерви, як мармеляди, повила, галарети та суш.

На заварювання надається лише овоч свіжий, дозрілий та доброї якості.

Агрест зриваємо на конфітуру щойно тоді, коли овочі розвинуться, а не дійшли ще до повної зрілості. Ягоди повинні бути ще зелені і тверді.

Порічки збираємо цілком дозрілі. Їх можна держати на корчах довго, аж завважимо, що поодинокі ягоди вянуть і опадають — тоді набирають солодкого смаку.

Полуниця, суніця і малини мають свій час збору, коли ягоди цілком дозріють.

Овочі дрібні збираємо того дня, коли їх варимо. Вибирати лише дозрілі і непотовчені. Ягоди, що пустили сок, потовклися через зривання або перезрілі, на заварювання не надаються. Їх можна вжити на мармеляди, галарети, повила та джеми.

Цінний матеріал для різних перетворів є чорна порічка. Мало відома і в нас недоцінена. Послідні дослідники викарили, що порічки ці мають у собі велику кількість вітаміну Ц. Цих вітамінів мають вони двічі стільки, що суніця, чотири рази стільки, що малини й агрест, в двадцять разів більше, як яблука. Чорна порічка є рівновартісна під оглядом вітамінів з такими овочами, як цитрини та помаранчі. Навіть перетвори чорної порічки заключають багато вітамінів.

Кістянки, як вишні, черешні та сливи, призначені на заварювання, треба зривати цілком дозрілі.

Збір овочів повинен відбуватися в погідний день. Овочі зрошені дощем мусять обсохнути. Найвідповіднішою порогою є вчасний ранок, коли роси на них вже нема.

Куповані овочі переходять з рук до рук і набираються бактерій, які викликають (в літніх місяцях) поважні занедужання. Щоби овочі не тратили гарного вигляду треба покласти їх обережно. Тонкою верствою розложені на сито, сполікуємо їх кілька разів! Добре надається до того городова підливачка зі ситком, якщо вона чисто удержана. По кождім ужиттю витерти її на сухо і прикрити.

Не всі овочі можна переховати довго свіжі, тому робимо консерви, щоби нашу кухню урізномордити в зимовім часі.

Конфітура — це цілі овочі, смажені на соковику. Соковик (сироп) заварюємо й шумуємо. На 1 кг. овочів даємо $1\frac{1}{2}$ кг. цукру, а $1\frac{1}{2}$ шклянки води. Заварюємо в широкій посудині, небагато параз, щоби скоро варилися. Довге смаження некорисно впливає на запах і краску конфітури.

Шумувати слідом ложки. Готову конфітуру (коли овоч прозорий і соковик спадає з ложки густими каплями), складаємо гарячу або холодну до сухих, нагрітих слоїв. Надмір соку зливаємо до фляшок. Верх конфітури накриваємо кружечком білої бібули або паперу, намоченого в спирті або араку. Слоїки обвязувати папером намоченим у молоці. На кожний слоїк наклеїти карточки з назвою конфітури і датою. Переховати в холодному та сухому місці. Конфітуру, що ферментує, переварити, а таку, що цукрів, вставити у зимну воду й оґріти.

Галарета це є сок із овочів, сильно солоджений і коротко варений на дригльоваті масу. На 1 л. рідини даємо 75 дека цукру. Штука варення вдатних галарет полягає в тому, що овочі мусять бути недозрілі, бо білковини в перезрілих овочах розкладаються і тратять силу дригльоватіти. Сок овочів варимо скоро в широкій посудині з цукром і гарячий зливаємо до нагрітих слоїв. Слоїки завязуємо вже холодні.

Мармеляди це варені і перетирані овочі, солоджені для консервації. На мармеляди годяться овочі добре дозрілі; можна зужиткувати й потовчені.

Посереднє місце між конфітурами і мармелядами займають **джеми**.

Багато людей не зносить солодких конфітур. Таким повинні подобатися **компоти**, бо в них овоч задержує свій характеристичний запах і краску, а варені без доступу воздуха, при малій кількості цукру мають приємний відсвіжуючий смак.

На компоти надаються овочі зрілі, але тверді.

Найбільший вибір блаватних товарів, шовків на сукні

порукає по низьких цінах у великому виборі

ДІМ МОДИ

Львів, пл. Марійська 4.

(Власний дім)

Щодня прибувають на склад останні новинки. Великий вибір сукна на модні мужеські вбрання.

ЩО МОЖНА ЗРОБИТИ З ФЛЯШОК?

В кожному господарстві назбирається з часом велика кількість фляшок. Вони стоять без ужитку в якомусь темному куті комори або стриху. Донедавна можна було їх продавати мандрівним торговцям; тепер це щораз трудніше.

Світлина ілюструє примінення фляшок у господарстві. Притяті фляшки можуть служити нам як попельнички (найменша), шклянки, підставки на пера, олівці, пензлі, папіроси. Коли притяті вище, можна зробити з них скромні вази на квіти. Дехто пробував навіть зладити з них щільно закриті посудини до консервування овочів, щось у роді Века.

Оце останнє примінення остільки трудніше, що вимагає спеціального знаряддя та щільно пристаючої накривки. Однак і без неї можемо вживати такі притяті фляшки як слоїків до джемів, яких краще держати в невеличких посудинах. А знаємо, що таких ніколи не є за багато в домі.

На світлині бачимо фляшки прозорі й колірні. Легше обтінати фляшки зі скла тонкого ніж із грубого. Перед обтінанням треба фляшки добре вимити й висушити. Висушити бездоганно, тому, що мокра фляшка тріскає довільно, а не так, як ми хочемо.

До обтінання потрібно спеціального червоного олівця, трикутного пильника, вуглика, якого опис подамо нижче, шкляної плити, карборунту й терпентини.

Вуглики ладимо з двох мішанин, кожну зособна.

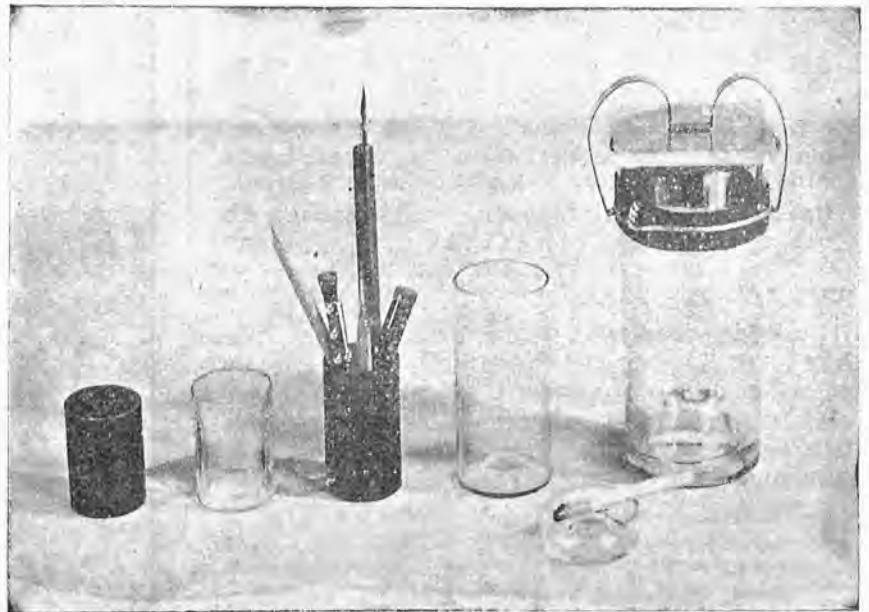
Розчин А: 4 гр. живиці Бензолі, 4 гр. стираксу, 25 см³ (дві столові ложки) денатурованого спирту. Добре вимішати аж розпуститься.

Розчин Б: 8 гр. трагаканту, 35 гр. арабської гуми, 10 ложок столових води. Добре вимішати, аж розпуститься. Потім змішати разом оба розчини й поставити в ринці на кухню; коли почне кипіти, держати 10 хвилин. Прохолодити. Сіро-брунату масу вливати по трохи до мищинки, досипати мілкового вугілля стільки, щоби повстало чорне, густе тісто. З того тіста робимо на столі валочки, грубі на пів см., довгі на 10 см., складаємо їх на дощинці й сушимо кілька днів біля печі. Висушений валочок виглядає як вуглик, палиться добре і обтинає скло. Запалити його трудно, треба держати терпеливо над вогнем.

Обрізування фляшок. Зазначуємо на фляшці згаданим уже олівцем лінію в такій висоті, де хочемо її

притяти. Найзручніше оперти для того руку з олівцем на якусь міцну підставу й крутити фляшку докруги неї. Тепер зарисовуємо пильником невеличку й глибоку чертку на довільному місці червоної лінії. Розжарюємо на вогні вуглик і доторкаємо ним обох кінців чертки наведеної пильником. Шкло трісне вздовж цієї чертки. Тоді пересуваємо розжарений вуглик даліше на яких 2 мм, й чекаємо, щоби шкло трісло даліше. Так посуваємо вуглик докруги цілої фляшки. На вуглик треба подмухувати, щоби краще горів.

Край обрізаної фляшки є нерівний, вищерблений. Його треба вигладити: на грубу шкляну плиту сипемо кілька грамів карборунту, поливаємо його злегка терпентиною, притяту фляшку обертаємо горі дном і шлі-

Притяті фляшки:
Попельничка, шклянка, підставка на пера, слоїк.

фуємо край тим, що тремо фляшку до плити. За якийсь час край стає гладкий і матовий.

Всі ті вчислені додатки, як живиця, стиракс і т. д. можна дістати в дрогерії або аптіці.

Тепер, коли домагаємося від школи практичного навчання фізики, добре було би показати в школах оцей спосіб обрізування скла. Найбільше праці й уваги вимагає вуглик.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

Стахевич і Абрисовський

Львів, Галицька площа

Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
модних товарів
для пань

Сукна на мужеські вбрання
Полотна

ЛІТНА КОСМЕТИКА

З досвіду знаємо, що вигляд нашої шкіри залежить у великій мірі від поживи. Декому шкодять гострі приправи, другому знов суха, пісна їжа. Тепер, коли міняємо спосіб відживлювання й переходимо з зимової на рослинну їжу, варто застановитися над тим, що саме тут може бути корисним для нашої шкіри.

Ярина має всі ті складники, що дають запоруку легкої стравности. Вона не залежується в шлунку, не переходить скоро в кров та другі потрібні речовини. Скорий і легкий процес травлення та поживний зміст приносить зі собою гладкість та чистоту шкіри. При помочі яринних страв можемо також схуднути без шкоди для нашої шкіри. Бо знаємо, що при надто напрасному худінні шкіра поморщиться і зжовкне.

Затверджена через Мін. В. Р. і С. П.

ШКОЛА КОСМЕТИЧНА ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН

у Львові вул. Осесолінських 13.

під керівництвом лікаря-дерматолога дає право
отворення косметичного кабінету в цілій Польщі
Практика відбувається при помочі дипломованих
сил в Косметичнім Інституті „СЛАВА“

Добре ділає на чистоту шкіри також молоко, коли пити його правильно щодня. Молоко прискіншує травлення й тому є добрим і зовсім нешкідливим засобом схуднення. Але найкраще ділають овочі. Заки вони ще появляться, мусимо допомагати собі завареними компотами та сушеним варом. Вже маємо рабарбар, що заступить по часті свіжі компоти.

Весняне сонце приносить немилу несподіванку у формі веснянок. Декого приводять вони у безвихідне положення: здоров'я й мода вимагають темної, опаленої краски обличчя, а разом із тим повстають на обличчі веснянки. Як тут порадити? Годі берегти себе від сонця, так як колись робили наші бабуні. Біле обличчя в літі виглядає тепер хоровитим.

Веснянки повстають внаслідок ділання ультрафіолетних промінів на відкриту шкіру. Під впливом їх збираються на шкірі плями з пігменту, які застигають на деякий час. Античні середники помагають дуже мало тоді, коли веснянки вже повстали. Найкраще, стерегтися веснянок тим, що ізолювати ту частину шкіри (ніс і перенісся) від ультрафіолетних промінів. Робимо це при помочі якогось пісного крему й густої верстви пудри в природній красці обличчя. Слід згадати при цьому, що літнє сонце не викликає стільки веснянок як весняне, так, що в літі вже не треба цього перестерігати.

Зайве згадувати про дальші заходи, яких вимагає обличчя впродовж цілого року. Кожний знає, що чистота є першим услівям здорового вигляду. Не мити обличчя ніколи лише теплою водою, а на переміну: з початку теплою, аж горячою, щоби увільнити пори від нечистоти, а потім холодною, щоби пори стягнулися. На ніч намастити лице й руки кремом. Про те, який крем годиться для якої шкіри найкраще порадитися лікаря-спеціаліста.

Добре заживати перечищуюче зілля, як румянок, або м'яту, раз на тиждень у формі чаю.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках!

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня,
Потрудись на львівський ринок
Тридцять число — будинок,
Де „Текстильна гуртівня“!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
біля Бачевського і Ціппера.

НАШЕ ЛЬОСУВАННЯ

добігав до кінця. Вже в кожній читачки, що пробігав очима цю сторінку, забіється живіше серце: що мені щастя принесе цим разом? Може народний стрій на Жіночий Конгрес? А може шовкову блузку, розкішну вишивану, як мала Олеся Кривіцька в ч. 4. „Нової Хати“? А може гачковану, модну?

Цікаве воно і для нас. Бо й ми хвилюємось: хто саме виграє? І чи воно йому потрібне? Чи підходитиме до постелі, до кімнати, до смаку?

Ось подаємо знову на світлішні блузку гачковану в робітні Міки Зеленої у Львові. На долинці лежить альбом на листівки, вишиваний полтавським узором.

Льосування відбудеться 17. червня ц. р. перед особливою комісією. Передплату можна посилати до дня 14. червня включно. Подаємо ще раз уєліва участі у льосуванні: *вирівняна передплата до кінця вересня ц. р.*

Радимо прочитати уважно списи нагород. Як приємно було би одержати в додатку до часопису порцеляновий сервіс, або розкішний килим!

СПИСОК НАГОРОД:

Ч. 1. Модний тапчан з оріхового дерева, виконаний у вірменській робітні Івана Ортнера, Львів, ул. Сикстуська 41. Світлинку помістимо в черговому числі.

Ч. 2. Стилевий народний стрій, виконаний після полтавських зразків. Роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39.

Ч. 3. Килим на полтавських народніх мотивах, розміру $2 \times 1\frac{1}{2}$ м. Із першорядної, заграничної вовни. Виконаний у мистецькій робітні М. Хамули, Львів, ул. Рутовського 1.

Ч. 4. Пара розкішних брокатових ковдер на вовняній основі. Краска до вибору. Виконана в відомій фірмі Р. Джала, Львів, Хорущина ч. 5.

Ч. 5. Виправне білля (6 нічних сорочок) із тонкого доброго матеріалу, виготоване й пошите в робітні п. Стефана Монцілович, ул. Хмельовського 15.

Ч. 6. Дамські черевки, модний фасон. Із елегантною краніці Кілінського у Львові, пл. Марійська 5.

Альбом на листівки, вишиваний синім хрестиковим узором. Означений ч. 10. у списку нагород.

Ч. 7. Шовкова вишивана блузка з кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові. Добірний шовковий матеріал, стилева вишивка.

Ч. 8. Порцеляновий сервіс на чай проекту В. Дядилюка. Закуплений у фірмі О. Онисько, Львів, ул. Галицька 20.

Ч. 9. Елегантний гумовий пасок найновішого фасону. Зробить на міру робітня „Малгожата“, Львів, ул. Баторого 24, що розпоряджає паризькими патентами.

Ч. 10. Альбом на листівки, вишиваний хрестиковим узо-

гом. Виконаний у робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39. (гл. світлина).

Ч. 11. Елегантний обрус до підвечірку ніжної постелевої краски. Шість серветок. Із краніці М. Евальд, Львів, ул. Собіського 5.

Ч. 12. Пара діточих черевик у спеціальній краніці діточого взуття Аль-са-до, Львів, ул. Сикстуська 19.

Ч. 13. Модна плетена блузочка із літньої вовни. Виконана в робітні Міки Бачинської-Зеленої, Львів, ул. Театинська 31. Широкі чорнобілі смуги обхоплюють стан. Білі гачковані рукавці.

Ч. 14. Літня сукня з бурунчуку, вишивана претарним полтавським узором (купон). Виконана в робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39.

Ч. 15. Кільо кави й чаю найкращої якості з краніці фірми Рідль, Львів, ул. Рутовського 3.

Ч. 16. Плетена камізька з легкої вовни. Виконана в робітні Міки Бачинської-Зеленої, Львів, ул. Театинська 31.

Ч. 17. Тканий брокатовий настільник із фірми Кічалес Маргулес, Львів, ул. Сикстуська 18.

Ч. 18. Погруддя Шевченка (плоскорізьба) в різьблених рамах.

Ч. 19. Коробка помадок „Фортуни Нової“, Львів, ул. Руська 20.

Ч. 20. Альбом узорів видання „Нової Хати“.

Ч. 21. Тривала ондуляція виконана після найновішої методи в фірмі Т. Кутковського, Львів, пл. Марійська 4.

Ч. 22. Розкішна тюлева завіска з робітні фірми Ванк, Львів, пл. Марійська 4.

Ч. 23. Пара жіночого взуття з краніці „Комета“, Львів, Ринок 20.

Ч. 24. Альбом узорів видання „Нової Хати“.

Ч. 25. Серія карток видання „Нової Хати“.

Робітня завісок: ручні роботи й додатки мережева, ковдри, простирала, коци й подорожні пледи

ВАНК

пл. Марійська 6

тел. 3-90

Срібло, годинники і модну біжутерію

поручає дешево фірма

Власні годинникарські й ювелірські робірни.

ДОМБРОВСЬКИЙ і РОЗВАЖЕВСЬКИЙ

Львів, ул. Академічна ч. 2.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Галина Мазена, Прага. За рисунки дякуємо. Підуть у черговому числі. Подібного листа напишемо незабаром.

Т-во „Мироносиці“ в Чернівцях. За відомості дякуємо. Використаємо.

Марія Околотова, Перемишль. Щиро дякуємо за полагодження справи.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Студентська читальня, Ржевниці коло Праги. Часопис висилаємо.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Передплатниці Н. На блузку годиться полотно тонше, на суконку або костюм може бути й грубше. Вишивка яворівська дуже добре надається до прикраси одягу. Цей взір, про який згадуєте, особливо добре: він рідкий, так що не буде тяжкою прикрасою і вишиваний якими красками. Краски можуть бути ті самі, що подані в ч. 11 „Н. Х.“ з 1933 р. Маєте там навіть подані числа ниток С. М.С.

Галюсі К. Про те, як шити корсетку, була вже стаття в „Н. Х.“. Крій корсетки коштує без пересилки 2,50 зол. До червоної спідниці радимо вам підібрати чорну, або темносиню корсетку. Можливо, що гарно виглядала би також темножовта. Треба би побачити, якого відтінку ваша спідниця. Корсетку не прикрашуйте вишивкою, борони Боже! Зубцями із матеріалу спідниці або галунами в красці спідниці. Застібуйтеся на боці ґаліками (крито).

Для вашої донечки радимо вам зладити стрій без корсетки. Дитина вільніше себе почуває без корсетки, краще може стрибати та рухатися при шкільних та руханкових святах. Гарно вишивана сорочинка вистачить.

Ганні С. Саме в цьому числі подаємо плян водної прогульки по Дністрі. Докладні інформації в тій справі подасть вам автор допису, п. Ярослав Коваль, Цінева, п. Рожнітів. Чопен зможете купити дешево також за допомогою п. Ковалю, бо в Ціневі їх виробляють.

МЕБЛІ: ЇДАЛЬНІ,

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТІ,

ТАПЧАНІ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНА СТОЛЯРСЬКО-ТАПЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Галантий.

— Я дістаю все від батька книжку на уродини, каже панна Ліда до свого гостя.

— То мусите вже мати велику бібліотеку, — завважив галантийно гість.

Має час.

— Мамусю, коли мої імянини? — питає малий Юрко.

— О, ще далеко. За чотири тижні!

— То я ще не мушу бути чемний?

ОПИСИ ДО АРКУШУ КРОЇВ

Ч. 1. Полотняна сукня з вишивкою. Обвід бюсту 92 см.

Рис. 40. Передня часть

„ 41. Спина (половина)

„ 42. Рукав

„ 43. Маншет

„ 44. Права лиштв до вирізу

„ 45. Ліва

„ 46. Передня частина спідниці

„ 47. Передня частина бедер

„ 48. Задня частина спідниці.

Поясок широкий на 4 см., довгий на 78 см. Якщо матеріал не є дуже широкий, можна спідницю наштукувати в місці, де твориться складка на переді. Пришпилити рукавець до станика і щойно тоді лучити бічні шви станика й рукавів. Суконка застібується з боку, при шві станика й спідниці. Тепер викинути виріз шиї й рукавів. Обкинути край і пришити до нього крито один край лиштви. Другий край лиштви понестебнувати верхом. Так само при рукаві. Лиштв тут повинна бути краєна зі скісного. Кінець лиштви, підшитий, застібуємо на ґудзик. Погім підшити горішній край спідниці, що творить різночасно кишеню. Вставити зпереду складку. Задня частина спідниці має теж складку.

ЗОВНІШНЄ ПРИМІНЕННЯ

ПРОДАЮТЬ СКЛАДИ АПТЕЧНІ І КОСМЕТИЧНІ

Кожна Пані, що місяця **МЕНАЛЬ**

ТОЙ ІДЕАЛЬНИЙ МІСЯЧНИЙ КОСМЕТИК ТО СПРАВЖНЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ В КРИТИЧНИХ ДНЯХ ПАНІ.

ЗАПОБІГАЄ ВСІМ ПРИКРИМ ОБЯВАМ - ХОЛОДИТЬ - УСУВАЄ ЗАПАХ - ДЕЗИНФІКУЄ

МЕНАЛЬ ЛЬВІВ Ж. ПОТОЦЬКОГО 11а.

Ч. 2. Суконка з рагляновими рукавцями для 12-літньої дівчинки.

Рис. 95. Передня частина блузки

„ 96. Задня частина блузки

„ 97. Рукав

„ 99. Передня частина спідниці

„ 100. Задня частина спідниці.

Поясок широкий на 4 см., довгий на 73 см. Перед вишиванням виконати закладки в передній частині блузці. Такі самі закладки є й на рукаві. Вставити рукав поміж перід і спину блузки і щойно тоді получить все швами. Розпір примішений із лівого боку й застібується на затиски. Поясок також застібується з боку. Рукавці взяті на ґумку.

Ч. 3. Полотняна блузка.

Рис. 4. Перід блузки

„ 5. Рукавець

„ 6. Спина блузки

„ 7. Комірець

„ 8. Передня частина бедер

„ 9. Задня частина бедер.

Скроїти блузку й вишити крученим взором. (Таблиця „Н. Х.“ ч. 10). Зубці обкинути обміткою. Коли вишивка готова, вставити рукавці до блузки й прифастригувати. Щойно тоді зішити бічні шви. Виріз біля шиї обвести вузькою лиштвою, яка зав'язується на переді на кокарду. Поясок може бути з полотна, або шкіряний.

Ч. 4. Вишивана суконочка для 8-літньої дівчинки.

Рис. 1. Перід (половина)

„ 2. Спина (половина)

„ 3. Рукавець.

Скроїти суконочку й вишити. Вставити рукавець до пахи й зішити бічні шви. Приморщити злегка перід суконочки і пристебнувати до рукавця. Розтяти пазуху й підшити зі споду.

РУКАВИЦІ

Матеріал: 40 гр. ниток ч. 50 марки „Трикутник у Колі“, 4 тоненькі дроти і гачок ч. 8.

Перш усього треба навити на дроти (залежно від руки) 60 очок і робити два вправо, два вліво. Одинадцятий ряд продріпавлений: по кожних 2 очках вправо, навити і 2 ліві очка, переробити разом, на ліво в слідуючій ряді навинення перерабляємо знову на ліво. В 16. ряді знову влітаємо дірки, а саме так, що два ліві очка, разом, а по них слідує навинення. 21. ряд робимо так само, як одинадцятий, а 26. ряд як 16-тий. В 36. ряді викінчуємо.

Тепер пригачковуємо руку. Вбиваємо один ненавиваний стовпник в кожний другий стовпник послідного ряду, 3 воздушні очка, а в трьох місцях вбиваємо ненавиваний стовпник у кожне очко, так що вкінці зробиться 32 луків у ряді. Дальше гачкуємо спірально: три воздушні очка і один ненавиваний стовпник в слідуючий лук. В шестому ряді починаємо додавати ланки на великий палець, а саме: на правій руці наприкінці ряду 3 очка й один ненавиваний стовпник, а в слідуючий стовпник знову 3 очка й один ненавиваний стовпник в лук. (Гл. світлина). В 8., 12., 16., 20. і 24. ряді додаємо по два луки, а саме так, щоби поширювання розходилося скісно з одного місця. У 25. ряді маємо 43 луки і гачкуємо тепер тільки великий палець. Замикаємо насадку для великого пальця одним луком (3 очка й 1 стовпник), так що послідний ряд обхоплює 13 луків. Працюємо дальше спірально і в слідуючому ряді випускаємо в місці сполуки 3 воздушні очка поміж двома ненавиваними стовпниками. Потім гачкуємо 14 рядів. Щоби утворити вершок пальця, опускаємо п'ять разів лук по кожному шестому луку. Робимо це так, що по кожному стовпнику, вбиваємо зараз знову стовпник у слідуючий лук. По п'ятому разі гачкуємо ряд ненавиваних стовпників, вбиваних у кожний лук, без очок воздушних. Остане маленький отвір, який зашиємо тою самою ниткою.

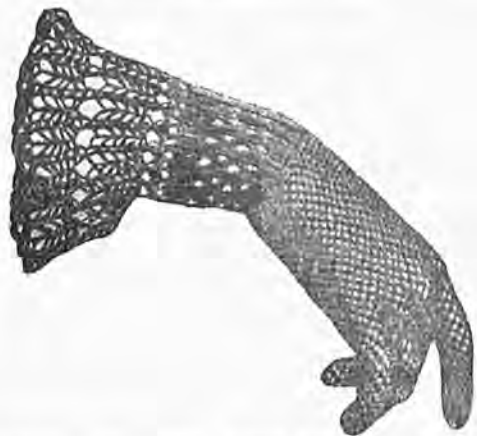
Тепер випрацюємо долоню. Гачкуємо 10 рядів по 30 луків, починаємо в слідуючому ряді пальці. Доходимо до лука прямо над великим пальцем, вбиваємо ще дальших чотири луки і замикаємо насадку вказуючого пальця. Для розп'яття поміж пальцями додаємо 6 очок і вбиваємо в 9-тий лук. Тепер приходять 20 рядів із 11 луків (із цього 2 луки призначені для розп'яття поміж пальцями), а потім вершок гачкується так само, як при великому пальці. Слідуючі пальці починаємо тим самим луком долоні, де кінчиться лук попереднього пальця. Середущий палець гачкуємо: 4 луки зі сторони долоні, потім 6 воздушних очок на розп'яття, з зовнішнього боку знову 4 луки, а потім 2 луки першого розп'яття. По 25 рядках замикаємо вершок, як при великім пальці. Четвертий палець працюємо над трьома луками долоні й чотирма луками зовнішньої сторони. Вершок закінчуємо по 22 рядках. Маленький палець гачкуємо 16 рядів і завершуємо, як при інших пальцях.

Маншет. До насадки руки вгачковуємо на переміну 36 разів: 1 навиваний стовпник, 2 очка й замикаємо цей ряд і всі дальші.

2 ряд: вбиваємо в перший стовпник попереднього ряду 3 стовпники, з яких перший заступаємо трьома воздушними очка-

ми. Один стовпник опускаємо і до слідуючого стовпника вбиваємо 1 ненавиваний стовпник, 3 воздушні очка і 3 ненавивані стовпники. Послідний ненавиваний стовпник цього ряду припадає на перший навиваний стовпник попереднього ряду, в якого ми вже вбили три стовпники. Гачкуємо ще 3 воздушні очка і долучуємо до першого із трьох стовпників.

3 ряд: на переміну 4 воздушні очка, один ненавиваний стовпник в лук з 3 очок попереднього ряду.

Гачкована рукавиця. Деталь на окладниці, ст. 2.

4. ряд: Два стовпники, переділені двома очками в ненавивані стовпники попереднього ряду. Два очка, один ненавиваний стовпник в слідуючий лук, два очка — і т. д.

5. ряд: Знову два стовпники, переділені двома воздушними очками, поміж стовпниками попереднього ряду. 2 очка, один ненавиваний стовпник в ненавиваний стовпник, два очка.

6. і 7. ряд: Як 5. ряд, лише в шестому ряді 3, а в 7. ряді 4 очка перед і по ненавиваним стовпнику.

8. ряд: 2 стовпники, переділені двома очками, між стовпники попереднього ряду, 3 очка, 1 двічі навиваний стовпник на слідуючий ненавиваний стовпник, 3 очка.

9. ряд: Два навивані стовпники, переділені, двома очками. Між попередні стовпники навивані. Трьома очками перейти два слідуючі луки.

10. ряд: 2 навивані стовпники, переділені двома очками між стовпники. 2 воздушні очка й 1 ненавиваний стовпник у слідуючий лук, 2 очка.

11.—14. ряд: Як 5—8 ряд.

15. ряд: Два навивані стовпники, переділені двома очками між стовпники. 1 очко, 1 ненавиваний стовпник у слідуючий лук. 3 очка, один ненавиваний стовпник у слідуючий лук, одно воздушне очко.

16. ряд: 7 ненавиваних стовпників у слідуючий лук і 7 навиваних стовпників у дальший лук.

Ліву рукавицю працюємо противно.

ДО РУЧНИХ РОБІТ

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

І ТРИКУТНИК У КОЛІ

М'ЯКІ, ВИДАТНІ,

ТРИВАЛО КРАЩЕНІ

35 РОДІВ У

1539 КРАСКАХ

Завод фабричний у Львові: пл. Галицька 2

Заступництво: ул. Ягайлонська 20-22

1. Ляльки в народньому вбранні. Цікаві зразки ляльок у народніх строях: Марічка, Наталка й Гандзя.

До ЛЬНЯНОГО КОСТЮМУ тільки

ВИШИВАНА БЛЮЗКА

з крамниці „У. Н. М.“

В різних кольорах:

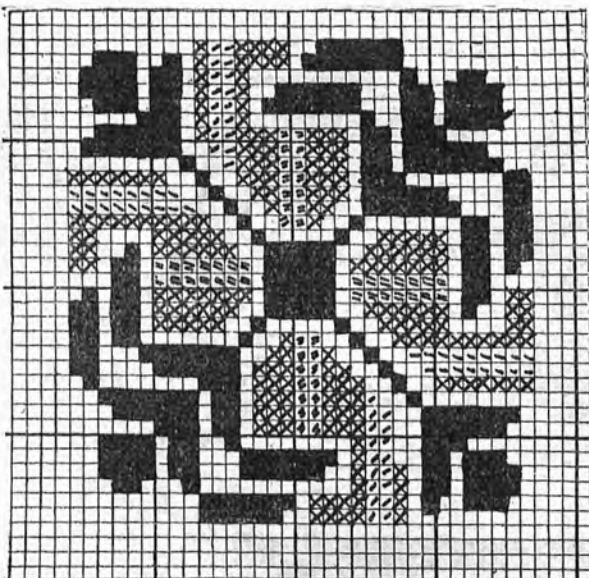
біла, рожева, кремова, помаранчева.

Ціни приступні!

Розкішна жоржетова, або крепдешінова 25.50 зол.

Практична з сирого шовку 15.— „

Попелінова 12.— „

Ч. 1.

Ч. 2. Біла елегантна блузка з тонкого бурунчуку.

Ч. 1. Взір до завісок ч. 3. Кольори: ■ ■ чорна, × × червона, □ □ синя, I I I жовта. С. М. . чорна ч. 371, червона ч. 547, синя ч. 424, жовта ч. 431.

Р О Б О Т И

НАГОРОДЖЕНІ ПРОЄКТИ.

Ч. 4. Завіски з білого тусору, відзначені третьою нагородою в конкурсі. Власність п. Стеф. Гронської, Більче Золоте.

Легкі білі завіски, вишивані делікатним буковинським узором. Поперечниця обведена довкруги гарною мережкою й вузьким візером. В рогах поперечниці й по середині розміщені фрагменти буковинського мотиву (рис. ч. 1), виконаного настилуванням.

Крила завіски гладкі. Обведені довкруги тільки мережкою та вузьким візером.

Ч. 6. Серветка, відзначена другою нагородою в конкурсі ручних робіт. Власність п. Олени Кандової, Михновець. Матеріал: біле сільське полотно. Край обведений широким густим узором, видержаним у вишневому тоні. Викінчений обміткою.

Взір виконаний настилуванням.

КОНКУРС РУЧНИХ РОБІТ

закінчився. Жюрі в складі пп. Ірини Гургузівної, Савини Сидорович та Лідії Бурачинської відзначило слідуючі ручні роботи та признало нагороди:

Настільник з серветками (г.л. світлина на ст. 11), власність п. Наді Гичко, Рипяна, — перша нагорода (50.— зол.).

Серветка з білого полотна, власність п. Олени Кандової, Михновець, — друга нагорода (30.— зол.).

Завіски з білого тусору, власність п. Стефанії Гронської, Більче Золоте, — третя нагорода (15.— зол.).

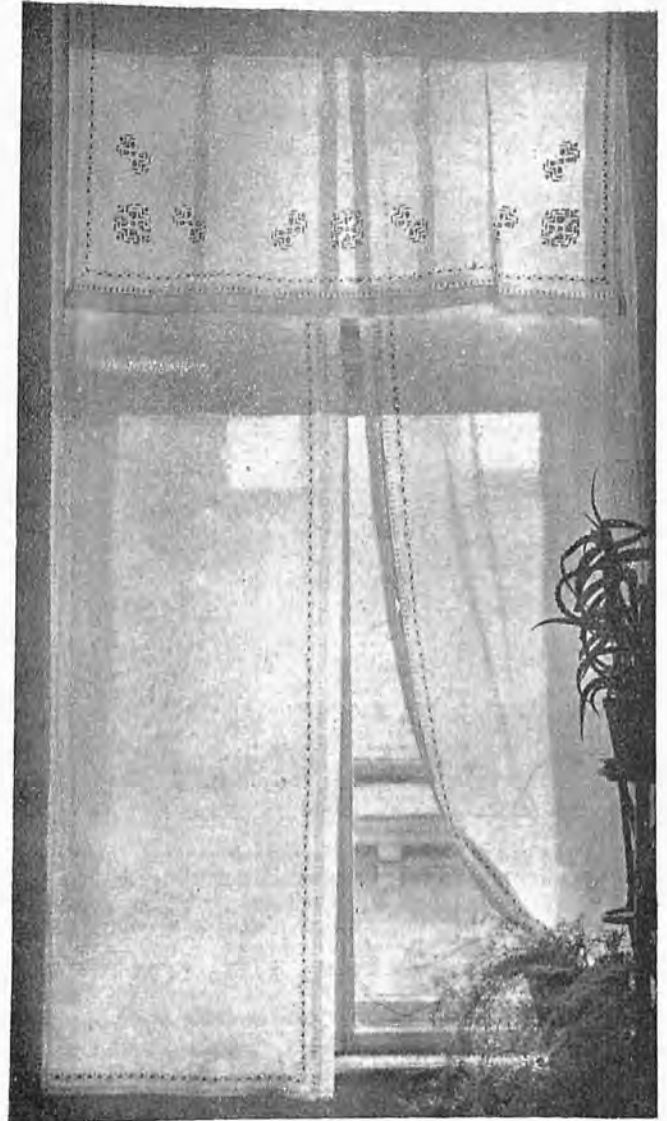
Всіх учасниць конкурсу повідомляємо, що конкурсні роботи і нагороди будуть розіслані з початком червня ц. р.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

СОРОЧКИ ДО НАРОДНЬОГО СТРОЮ
вишивані стилевими полтавськими зобрами
у КРАМНИЦІ „У. Н. М.”
ЛЬВІВ, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Ч. 4. Серветка, відзначена другою нагородою.

Ч. 3. Завіски, відзначені третьою нагородою.

НИТКИ

до ручних робіт марки

С. М. S.

є крашені індантеновими красками й тому
ніколи в пранню не пускають!

Співачка Ольга Лепкова, виступала з успіхом на концерті Музичних Інститутів у Станиславові. Елегантна вечірня сукня з блідо-зеленої органди. Широкий пояс із квітчастої, брунатової тафти. Білі рукавиці. Сукня виконана в робітні Марії Чижович, Львів, ул. Сикстуська ч. 47. — Світлина „Van Dyk“, Львів, ул. 3 мая 15.

Найновіші моделі парижських корсетів

Патентований монополі закупила
робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуванням.

Найновіші моделі ЖІНОЧОГО ВЗУТТЯ
купуйте

лише в одиночному українському магазині
„КОМЕТА“, ЛЬВІВ, РИНОК 21.

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

ДЕЩО ПРО ДРІБНИЧКИ

Новиною цього літнього сезону є тричвертеві плащі. Вже торік їх видно було в модних журналах тут і там. Жакети ці, тяжчі, або легші, на підшивці й без, з шовку, як тафти, марокену, але й вовни або пологна. Плащики виконують часто в контрастовій красці, відповідній до даної сукні.

Сукні прибрані ришками й фальбанками. Ришка може бути викінчений приділ сукні й цілий її бік. Дрібно плісовані ришки творять головну прикрасу рукавів і коміра.

„DISTINCTION“

косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18.

Виконує всякі косметичні заходи фахово-дипломованими силами. Проводить рівнож курси трьохмісячної науки косметики, даючи право виконувати практику самостійно. — В п и с и т р и в а ю т ь.

Окрім цього всякі білі гарнітури з органди, крепи й білого мережева. З Парижа приходять тепер не комірчики, а білі мрії. Можна носити їх до всякої літньої сукні, навіть, коли на ній нічого іншого білого немає. Плісовані, гуфровані, складані, морщені, валяровані. Іноді лише великі білі кокарди з органди, неначе великі метелики. Часом і штучні квіти з того самого прозрачного матеріалу.

Дальше дерево. Дерев'яні прикраси запанували. Дерев'яні гудзики, пояски, коралі, спряжки носять

Гарні взори, тривалий матеріал і доступні
ціни

Килимів Х А М У Л И

є найкращою їх реклямою

на складі **Львів, Рутовського 1.**

(біля Марійської площі)

СТАНИСЛАВІВ — Сапінжинська 17.

Взори висилаємо на бажання.

Металі чистить найкраще **СІЛЬВА**
плин (рідина)

Жадайте скрізь виробів української фабрики

„СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5.
До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

І Н Ж И Н І Р

літ 32, одружиться з панночкою образованою, середнього росту до літ 30 з приданим 5—10.000 зол., потрібного до поширення власного інсталяційного підприємства. Зголошення надсилати під „Інженір“ до Адм. часопису.

Останні новини

в вовнах і шовках

ОБУВ МАРКИ КІПІНСЬКИЙ

НАЙДЕШЕВША 60 НАЙЛІПША
НАЙНОВІШІ ЛІТНІ МОДЕЛІ
ЛЬВІВ, МАРІЙСЬКА ПЛ. 5.

тепер до літніх, навіть пишних суконь. Здається, що видобувачи на світло денне полотно, сирівець уміркованого підсоння, мода не забула також про природну прикрасу для нього — дерев'яні рямці.

А ще відносно полотна. Торік ми вже зі здивуванням прийняли звичайне сільське полотно до нашої шафи. Цього року воно віджило знову. Тільки вже в фабричному виді. Маємо цікаві грубі смужковаті й клітчаті тканини на літні плащі й костюми. Комбінуємо: плащі у пестру кліточку, а сукня з гасдикого полотна. Модні також плащі вишивані грубими пестрими стібами. Кажуть, що навіть вечірні сукні будуть цього року полотняні. З тонкого, майже прозračного полотна ніжних молодих красок.

Але досить уже про полотно. Ми ж мали балакати про дрібнички нашого літнього одягу. Наприклад рукавички. Але й тут мусимо наткнутися на полотно: полотняні рукавички дуже модні. Взагалі рукавички тепер роблять з усяких можливих матеріалів, тільки не зі шкіри: батистові, шовкові, навіть узористі стамінові. А найприємніші — це гачковані, продувні, такі, як то носили колись наші бабусі. З гарним коронковим манжетом.

Артистка Олеся Кривіцька виступає з успіхом в опереті „Залізна Острога“. Біла шовкова блузка, вишивана синьо-жовтим узором. Виконана в робітні кооп. „У. Н. М.“, Львів, Ринок 39.

У СПРАВІ ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ

Діловий Комітет Жіночого Конгресу просить всіх, хто має у себе нижчеподані матеріали, не відмовити позичити їх за відповідною гарантією, для виставки книжки при Конгресі, або подати відомості, де можна дістати старші довоєнні видання: книжки, журнали, та ін. українських авторок, розвідки про них; відозви, статуту, реферати, статистичні відомості українських жіночих організацій; книжки на теми жіночого питання в українській мові; ілюстрації з життя українських жіночих організацій в краю і за кордоном; фотографії українських письменниць, громадських діячок теперішніх і історичних та їх родин.

Зокремаж фотографії таких осіб:

1) Основниці першого жіночого кружка в Станіславові: Емілія Ничай-Кумановська, Йосифа Шанковська, Софія Бучинська, Аделя Желехівська.

2) Співробітниця „Першого Вінка“: Ольга Левицька, Олена Грицай, Катерина Довбенчукова.

3) Письменниці: Людмила Старицька-Черняхівська, Марія Старицька, Марія Грушевська, Галина Комарівна, Олена Журлива, Проскурівна і сучасні письменниці.

Проситься надсилати матеріали до 1. червня по адресі: Львів, Підвалля, ч. 7. „Союз Українок“, на руки п. Е. Храпливої.

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси львів, ул. миколая 7.
виконує всякі косметичні заходи

Чепурна лялька в народньому вбранні

„ГАНДЗЯ“

коштує лише 3.95 зол. — без пересилки!

Зразковий народній стрій:

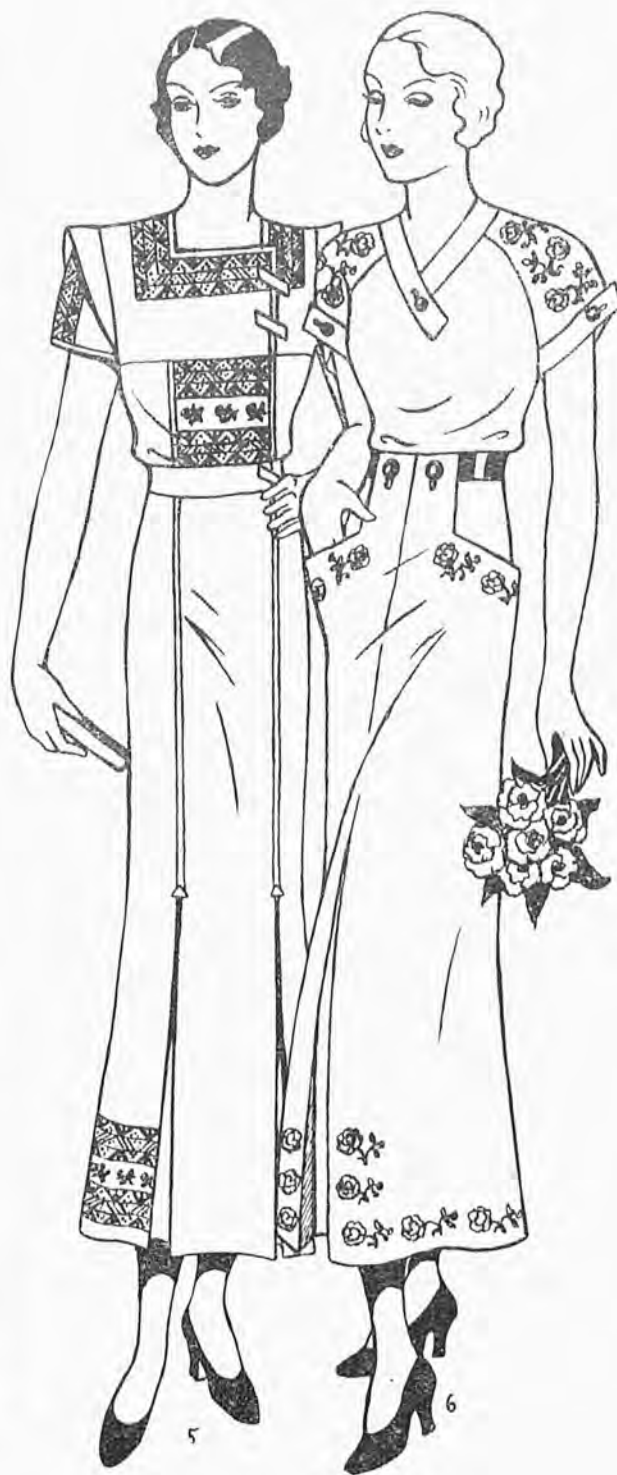
Сорочка, спідниця, фартушок, хустка й намисто.

Різнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
і столове поручає

(Хто покаже оголошення, дістане 5% знижки).

М. ЕВАЛЬД

Львів, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

Примінення вишивки до сукні мусить бути вміле, дискретне. Відповідне до матеріалу й моделю суконки. Ось легка літня сукня з сирого шовку. Вона прикрашена киданими мотивами — квітами. Чорний оксамитний пояс. Друга сукня полотняна. Її вишивка вже більш суцільна. Дерев'яні гудзики. Третя теж полотняна. Кидані мотиви квітів збиті тут густіше, як при першій сукні.

Взори можна замовити в Адміністрації часопису.

ВЕСНЯНІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-51.

БОІМІВ 5.

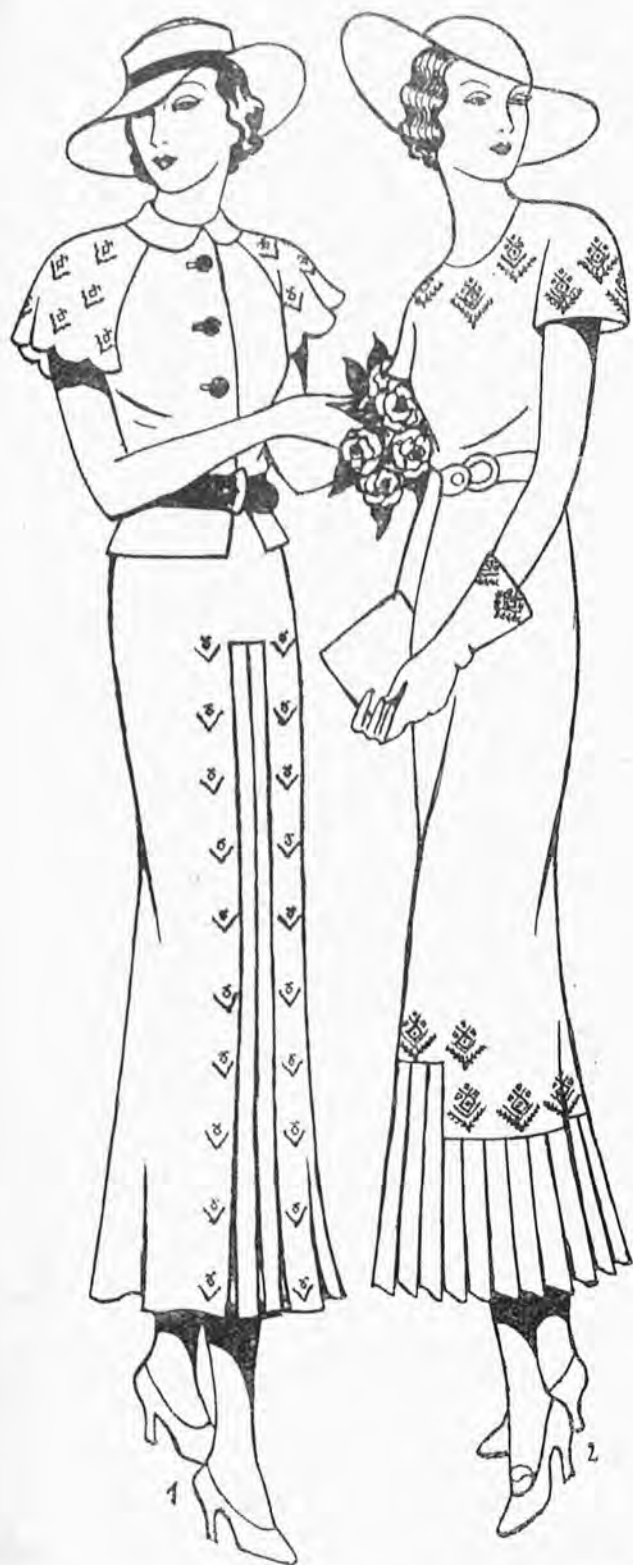
Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Оксамитну й делікатну шкіру
придбаєш вживаючи тільки

МИЛО ЧЕРЕМХОВЕ „ТЛЕН“

Дістати можна всюди і в фабрич-
ному складі Львів, ул. Гетманська 10

Трикутні мотиви вишивки дуже добре надаються для суконь і комплектів. Ось гарна сукня з легкого полотенця, вишита дуже дискретно на рукавцях і переді спідниці. Червоні гудзики і пояс. Друга суконка з того самого матеріалу має більші буковинські мотиви. Полотняні рукавиці. Вкінці комплект із білого сільського полотна. Великі буковинські мотиви приміщені зпереду жакета й на рукавах. Суконка прикрашена вузьким мотивом.

МЕБЛІ ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА
НАБУТИ В НОВООТВОРЕНІМ МАГАЗИНІ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

Ніжно вишивані блузки можуть заступити тепер найкращу візитову тоалету. Ось гладкий полотняний модель, вишиваний невеличкими квадратиками. Друга блузка з білого бурунчуку, вишивана мотивами свастики. Третя блузка знову полотняна з рагляновими рукавцями. Вишивана „крученим“ узором (Таблиця взорів ч. 19). Крій знаходиться на аркуші. Послідня блузка пишніша, шовкова. Богато вишивана.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ

≡ „ВЕНУС“ ≡

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

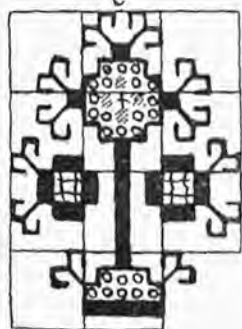
робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

7

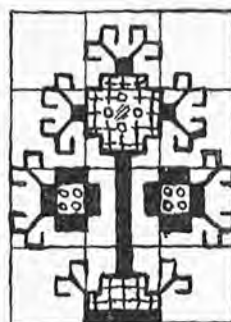

8

9

10

Вишивання на бурунчуку або епонжу мусять бути легкі, делікатні. Перша суконка з білого бурунчуку або крепону з рагляновими рукавцями. Взір із таблиці ч. 8. Крій знаходиться на аркуші. Обі середущі сукні призначені для під-аітків. Виконані з бурунчуку або тусору. Четверта сукня з білого полотенця, прикрашена дрібною вишивкою.

НА ПРОГУЛЬКИ Й ВАКАЦІЇ

найкраще заповнити собі
елегантний вигляд гарною
ондульованою зачіскою!

ТРИВАЛА ОНДУЛЯЦІЯ

у фірмі

Т. КУТКОВСЬКОГО

Львів, Марійська пл. ч. 4.

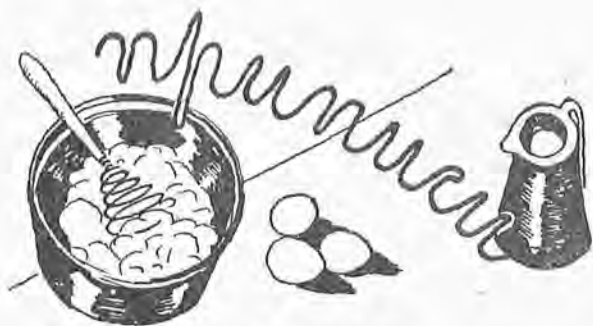
Солідна і дешева.

Весняні жіночі новинки в шовках і вовнах
та комплектні шлюбні виправи поручає

Дім Новостей ул. Сикстуська ч. 3.

Телефон: 30-60

Ціни конкурентні.

Росіл із кваском.

Потрібно: 2 літри росолу, 10 дека пшеничної кашки, пригорща свіжого кваску. Заварити кашку 3 minuti в росолі. Спокоати квасок, покроїти в тонкі пасочки, вкинути до вази й залляти росолом.

Потравка зі шпарагів.

Потрібно: 1 кг. шпарагів, 1 теляча ніжка, 1 мозок, 12 дека масла, 15 дека муки, 10 дека солонини, пів коріння петрушки, пів салери, пів пора, вязанку зеленої петрушки і кропу. Можна додати: 12 дека решток дробу або телятини, покрайної в кістку.

Обірати й покроїти шпараги на кусники, довгі на 3 см. Варити в солоній воді, відкладаючи осібно головки. Віділляти воду й вимішати легко зі свіжим маслом. Зложити шпараги на круглому полумиску, складаючи головки на верху.

Зладити потравку: варити в воді солонину, дрібно покрайну ярину, телячу ніжку на малому вогні 2 години. Зладити запражку з 12 дека масла і 15 дека муки, розвести згаданим росолом, заварити. До тої підливи вкинути зварений покрайний мозок і мясо. Всім цим покрити шпараги.

Весняний будинок.

Потрібно: 3 пригорщі молодого листя (кваску, шпінату, салати, кропиви), 2 сирі яйця, 2 тверді яйця, 30 гр. масла.

Обмити листя й варити 10 минут. Віділляти, посікти з твердими яйцями. Додати сирих яєць, масла, соли й перцю. Вимішати і варити в формі на парі 8 минут.

Весняна салатка.

Потрібно: чверть кг. моркви, 12 дека петрушки (коріння), 1—2 галаретки, 1 огірок, 1—2 яблука або трохи рабарбару, 1 ложку молодого горошку. Оливи, цитриня, цукру-мучки й соли до смаку.

Обмити всі ярини й покроїти в тонкі пасочки, як макаран до росолу. Заправити, добре вимішати і лишити на 2—3 години, щоб ярина змякла. Подавати до печені, телячих котлетів і шабу.

Лакоминка зі суніць.

Потрібно: півтора шклянки суніць або малин, 2 дека желатини, пів шклянки води, 2 білка, 10 дека цукру.

Намочити желатину на пів год. в зимній воді. Витиснути й розпустити її в горячій воді (пів шкл.). Суніці перетерти через сито, всипати туди цукор, желатину і білка, вбиваючи все тріпачкою в холодному місці. Коли почне гуснути, вложити до змоченої сальтирки й застудити. Замість білків можна вбити сметанку. Подавати з тісточками.

Смажений рабарбар.

Била обірати з волокон, покраяти в малі кусники, вкинути до зимної води, заварити раз і перелляти зимною водою. Коли прохолоне, смажити на соковик. (На 1 кг. рабарбару $1\frac{1}{2}$ кг. цукру, 3 шклянки води). Варити, аж стане прозорий. Одну пастильку бензоесу розпустити в одній ложці перевареної води і додати до готової конфітури.

Смажені полуниці.

На 1 кг. овочів, $1\frac{1}{2}$ кг. цукру, $2\frac{1}{4}$ шкл. води, спирту або араку до полокання. Дозрілі полуниці спокоати, кожну зосібно, викрутити хвостик, складати на полумисок, віддалені одна від другої. Заварти соковик і зішумувати. Всипати обережно від другої. Заварити раз, відставити на 10 минут, повторити ще двічі і доварити потім 20—25 хвилин. Варити під накривкою. Шумувати кожного разу, коли відставимо з вогню. Гарячі або холодні складати.

Суніці

смажити як полуниці з тою ріжницею, що по 3-кратнім п'яти-хвилинним відпочинку досмажуємо 10—15 минут.

Смажений агрест.

Вибрати зернята з овочів. Овочі можуть бути лише зелені. Заварити раз. Залляти зимним соковиком. Другого дня залляти соковик, заварити і теплим залляти агрест. Третього дня знову залляти соковик, додати $\frac{1}{4}$ кг. цукру на 1 л. рідини і не окріп вкинути агрест. Досмажувати 10 хвилин.

Джем із агресту.

Найвідповідніший на джем є агрест червоний. На 1 кг. овочів 80 дека цукру. Овочі почистити, заварити. Розварені перетерти через сито. На густий соковик дати мармеляду і цілі овочі, в рівній пропорції. Варити на сильному вогні, вважаючи, щоб не припалилися. До горячого джему додати бензоесу.

Джем із полуниць.

Вибрати зрілі, невеликі овочі. Подусити чистою неживаною, деревляною ложкою. Найкрайні овочі відложити. Вага цілих овочів повинна відповідати подушенням на мармеляду.

На 1 кг. овочів 1 кг. цукру. Цукор залляти мінімальною кількістю води, заварити, вкинути подушені й цілі овочі. Смажити на сильному вогні. Мішати, аж поки не набере прозорого вигляду. Додати бензоесу (не варити) і горячий зложити до слоїв. Завязати шклянним папером, коли вже цілком вистигне.

Смажені порічки.

Вибрати зернята з ягід, варити на киплячій соковик скорі. На 1 кг. овочів $1\frac{1}{2}$ кг. цукру. В перервах шумувати. Горячі зложити до слоїв. Холодний завязати. Галарети можна смажити вишні.

Галарета з порічок.

Овочі зварити, додаючи на дно трохи води. Опісля подусити і сік перефільтрувати через льняний мішок, який прив'яжемо до ніг відверненого стільця. Чистий сік смажити скорі з додатком цукру: на 1 л. рідини 75 дека цукру. Шумувати і горячий залляти до слоїв. Холодний завязати. Галарети можна робити з мішаних овочів, пр. малин, агресту і порічок. Спосіб роблення той самий.

Всі вживають лише
ЦИКОРІЇ „ЛУНА“
виробу української кооперат. фабрики
„Супільний Промисл“
У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2.

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ.

- Понеділок:** Кваскова юшка з перлониими крупками;
Крокети з мозком; зелена салатка, молода бульба;
Мішаний компот.
- Второк:** Агрестова юшка;
Телячі котлети з морквою, молода бульба;
Крухий коржик із черешнями.
- Середа:** Яринова юшка;
Фашеровані або саджені яйця із шпінаком;
Риж із сметаною і конфітурами.
- Четвер:** Юшка з рабарбару;
Телячий гуляш з рижом;
Налисники із сиром.
- П'ятниця:** Борщ з молодих бурачків, молода бульба;
Лінові пиріжки зі сметаною;
Черешневий будинок.
- Субота:** Порічкова юшка;
Каляфіор із зрумяненою булкою;
Омлети з горошком.
- Неділя:** Шпарагова юшка;
Смажені курята, огіркова салатка, молода бульба;
Морожене, — або крем

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

XII.

Микола Вітальович, часом і Михайло Петрович, що заїде було до Миколайки, блукали літом на дозвіллі по господі, зазирали в різні кутки до дворової челяді, балакали, жартували з нею.

Ось вертаються з ярмарку. У „дівочій“ зібралось жіноцтво, переказують свої враження, хваляться покупками. Атмосфера піднесено-весела. Прийшла Сохвія. (Її прізвище, — Тягирядно, — так сподобалося Михайлу Петровичу, що він взяв його до вживання „Як ковбаса та чарка“). У Сохвії під нахвою крам, а в руці нові черевички.

Всі до неї:

— Що купила? Ану покажи!

Сохвія задоволена, розжва, ставить на стіл пару великих шкарпових черевичків, висланих у середній соломкою, а крізь дірочки проволікнута зелена, вовняна стьожечка.

Обступили: беруть у руки, пригинають шкуру лучками, але вона не подиється, як залізо; повертають підшвами догори.

— Що дала?

— Полтинника.

— А то що набрала?

Сохвія серед зацікавлених поглядів урочистого розгортає крам, кубовий ситець*): по темно-зеленому полі густо посипані мінливі квітки і тонесенькі везрунки.

Ситець круто накрохмалений, дебелий, добротний, по 28 копійок за аршин.

Всі хвалять, милуються.

— Оце, — побожно каже Сохвія, — буде мені тільки на Різдво та на Великдень.

Баба Тетяна, що мене посуд, ніяк не може звести рахунків на ті три семигривенника, що взяла на ярмарок. В руках у неї дві миски і хусточка з завязаними у вузлику грішми; на ослоні поливяна макітра і пара дерев'яних ложок. Її обступили, слухають.

— Давайте, перевіримо, — каже Михайло Петрович. — Ну, кажіть, що за що дали?

Баба згадує і починає в роздумі:

— Спершу підійшла я до того гончаря, що од краю; почала торгувати у нього дві миски. Я йому по п'ять копійок, — це вже вона до дівчат, — а він мені, як став на сім, то аж лається, — не спускав. В силу випросила по шість. Там ще така була ловка мисочка, як помержана, і полива мов шкло; так не оддав і за сім. Ну, я дала йому семигривенника, а він мені репши пятака та ще дві копійки, та копійку.

— Вірно! — каже Михайло Петрович, і всі при-
такують, хитають головами.

*) дешева бавовняна матерія — перкаль.

— Повернулася я від нього, — веде далі Тетяна, — та узяла оці дві ложки. Вернув мені з пятака копійку.

— Добре, це вже шіснадцять копійок.

— Тоді перейшла ближче до яток. А там самі макітри та великі горшки аж виляскуються проти сонця. Отже, як почала торгувати цю макітру, так думала, що й до вечора не вийду. Він мені одно править: два семигривенника, а я йому: два золоті, та вже як усту-

Бублейниця на ярмарку.

пився на тридцять вісім, то аж забожився, що не зменшить. А я свої. Уже й одходила і верталася; а макітра так на мене й дивиться, як жива. Ну, — уже де не пропадало, — дала тридцятьп'ять копійок і край. Дід сердився, а далі плюнув і віддав мені макітру за тридцятьп'ять.

Михайло Петрович задоволений.

— Ото-ж дала йому два семигривенника, а тут юрба напирал, штовхається. Він мені ткнув два мідайки, а я мерщій їх у хусточку та й хода звідти, щоб це й макітру не розбили.

Чудову церу зискаєте Пані,
уживаючи Дів Штопця
Крему, мила й пудру
Бенігніна
Одлюккий повітряний середник на веснянки.

Всі уживають пасти до обуви

ЕЛЕГАНТ і ФРАНЦУСЬКОЇ МАСИ

до підлоги

фірми О. Левицька і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.

— Покажіть же, скільки у вас залишилося грошей.

Тетяна ставить на ослін миски і вигортає з вузлика мідяки.

— Пять копійок, дві копійки і копійка.

— Отже не вірно: повинно бути дев'ять копійок, а у вас тільки вісім.

— Ах ти-ж гаспидський дід! — скрикує Тетяна, — це-ж він мене обдурих! Взяв замість тридцятьнять копійок тридцятьність. А щоб же тобі добра не було! Бодай же б ти побив усі свої горшки, як вертатименся! Дівчата сміються.

*

З дівочої переходять до кухаря Герасима. Лора скрізь плутається слідом. Пристають і Лоринні брати з рушницями за плечима, наготові до полювання. Микола Віталіович, щоби зробити приємність кухареві, каже: — Ну й чудовий же крем був сьогодні за обідом! Ви мистець, діду!

Дід Герасим ткнув пальцем на свої сутуловаті плечі і зігнуто спину і відповів:

— Отут той крем.

Він був кріпаком хорольського пана Родзянка, приставлений ще хлопцем до кухні. Його там так били, що скалічили йому спину і плечі.

Дід почав був заходитися біля вечері, але, побачивши „панчиків“, кинув справу і вже добував з хижки засмальцовану колоду карт і кличе:

— Ідіть, ідіть панічі, заграємо разочок.

Він дуже охочий грати в дурня.

Примостились коло широкого ослона в сінях на ослінчиках та колодах і дід з насолодою починає роздавати карти, набухлі, як подушки. Бере карти в руки і переглядає їх тривожно-уважним поглядом. Коли справа стоїть добре, він підносить високо карту і завзято льопає нею об стіл; коли ж погрожувало неуспіхом, то похмуро, з неохотою пускає карту з рук. Не дай Боже, щоб залишився дід у дурнях: тоді кине грати і пасується на весь вечір, а дівка і хлопчисько, що приставлені до нього, діставатимуть ганчіркою по голові. Отже, панічі підморгують один одному і так улаптовують, щоб було принаймні на нічню. Дід задоволений і вигукує: — Якби ще не та проклятуша жирова краля, то був би посадив вас!

Він уже в доброму наладі і кричить на писаря Любченка, що йде через двір:

— Степане Євтихийовичу, прося на кохвій!

Микола Віталіович потішався і розважався тією кавою. Він і в Києві згадував її. Робилося то так: вранці до панського столу варили дуже міцну каву

і залишали її чимало разом із гущою. По обіді також подавали чорну каву. Всю ту гущу від стола дівчата мусіли припослати до кухаря, а він виливав їх у чавунець**), набурював повно води і варив, помішуючи „чумичкою“. Той чавунець ніколи не сходив з плити, і дід Герасим запрошував до себе на каву вибірних гостей. Пити каву у діда Герасима вважалося за велику честь. Гість поважно сідав з причілку біля столу, йому наливали чумичкою у широку чашку кави, домішували молока і давали оскілочок цукру. Гість поволи пив каву, поки дід порався біля плити, і при тому починалася цікава для обох розмова.

(Далі буде).

**) чавун — котел.

(Докінчення зі ст. 6).

ветка нам при їжі придасться. Тільки вистерігайтеся скласти туди, де й їжа, — рушник і мило! На ці дві річчї є місце в зовнішній кишені наплетника. Інакше цукор набере вогкості від рушника, а чай пахнутиме милом!

У другій зовнішній кишені лиши собі місце на туристичну античку. Плястер, бандаж, пляшечка з йодом. Тут можна примістити також нашу невідбавливу прогулькову косметику, два креми „Альбо“, вазеліну. Ну, й іглу з ниткою та „приятельку“, яка нам завжди може придатися.

Ось увесь прогульковий виряд. Це покриття голови: найкраще панка, гачкована, провішна. І йдемо. В зелені, залісені гори, або далеку рівнину, що манить нас обрієм.

Славний віщун уділить Вам безплатних порад

Хто бажав би довідатися, цілковито безплатно, що можуть сказати зорі про його долю, чи чекає його успіх, багатство і щастя, про інтереси кохання, подружжя, приятельства і неприятели, подорожі, хвороби, щасливі й нещасливі відтинки життя, чого слід уникати, які нагоди використовувати та ряд інших дорожочинних інформацій, може дістати життєвий гороскоп після зір і то зовсім безплатно.

БЕЗПЛАТНО

дістанете сейчас Ваш гороскоп після з'ясування, зладжений отим великим астрологом, якого віщування впровадили в подив найповажніших людей обох півкуль. Треба тільки післати прізвище й адресу власноручним виразним письмом, зазначити, чи чоловічина чи жінка, (заміжня, жонатий, панна чи парубок) або подати титул, докладну дату й рік народження. Грошей переказувати не треба. Хто хоче, може залучити 1.— зол. в значках поштових на Тому не зволікайте й пишіть сейчас до Roksroy Studios, Dept 3566 B, Emmastraat 42, Den Haag, Голляндія. Порто на лист до покриття коштів порто і бюра. Точність гороскопу здивує Вас. Голляндія вносить 60 гр.

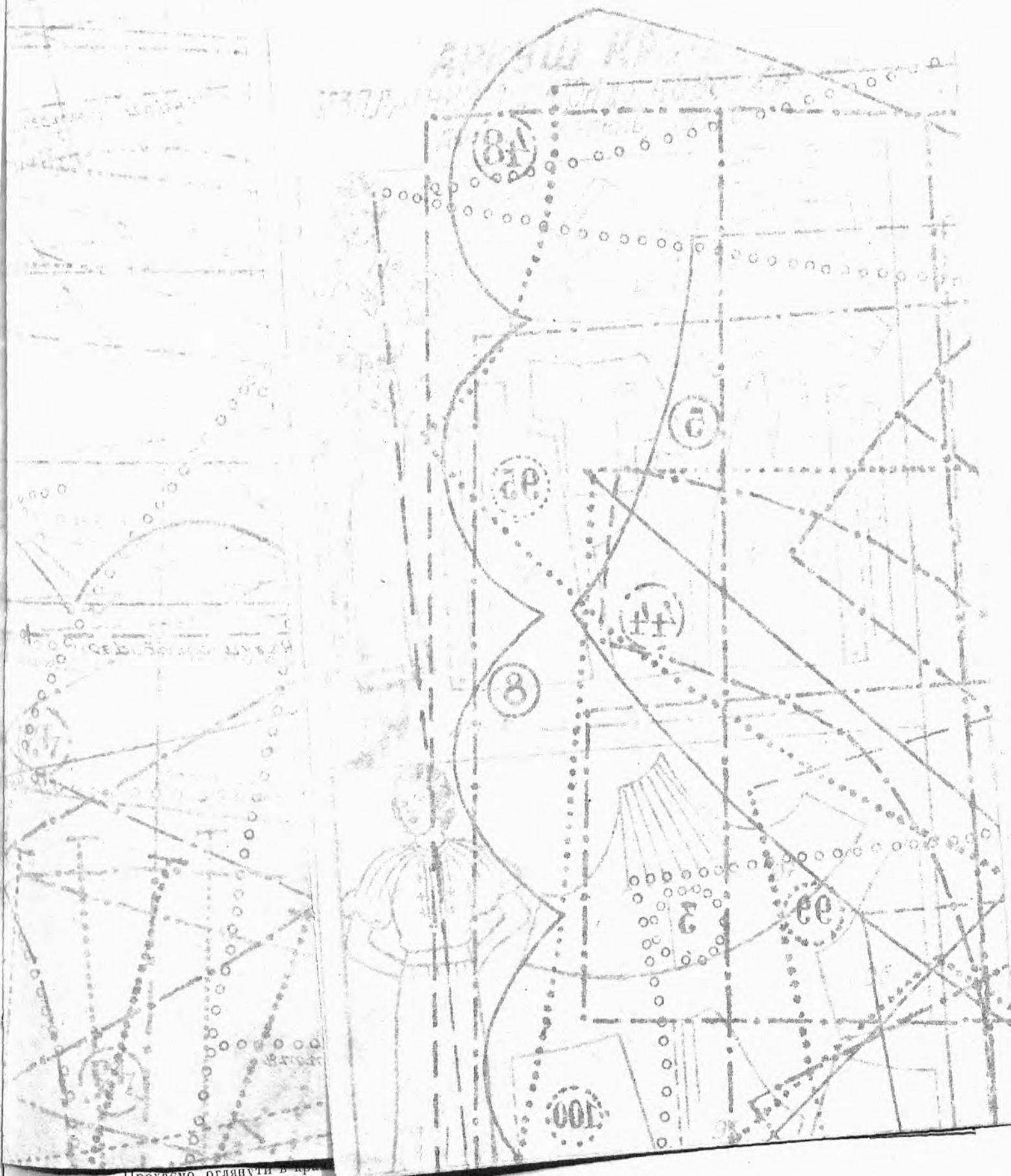
Н. Б. Проф. Роскрой тишиться найвищим признанням серед своїх численних клієнтів. Він є найстаршим і найславнішим астрологом на континенті, практикує під тою самою адресою вже більше як 20 літ. Доказом влучності його передбачень служить факт, що всякі роботи, за які побирає кошти, доставляє на засади „Вдоволення з заперукою — інакше звертає гроші“.

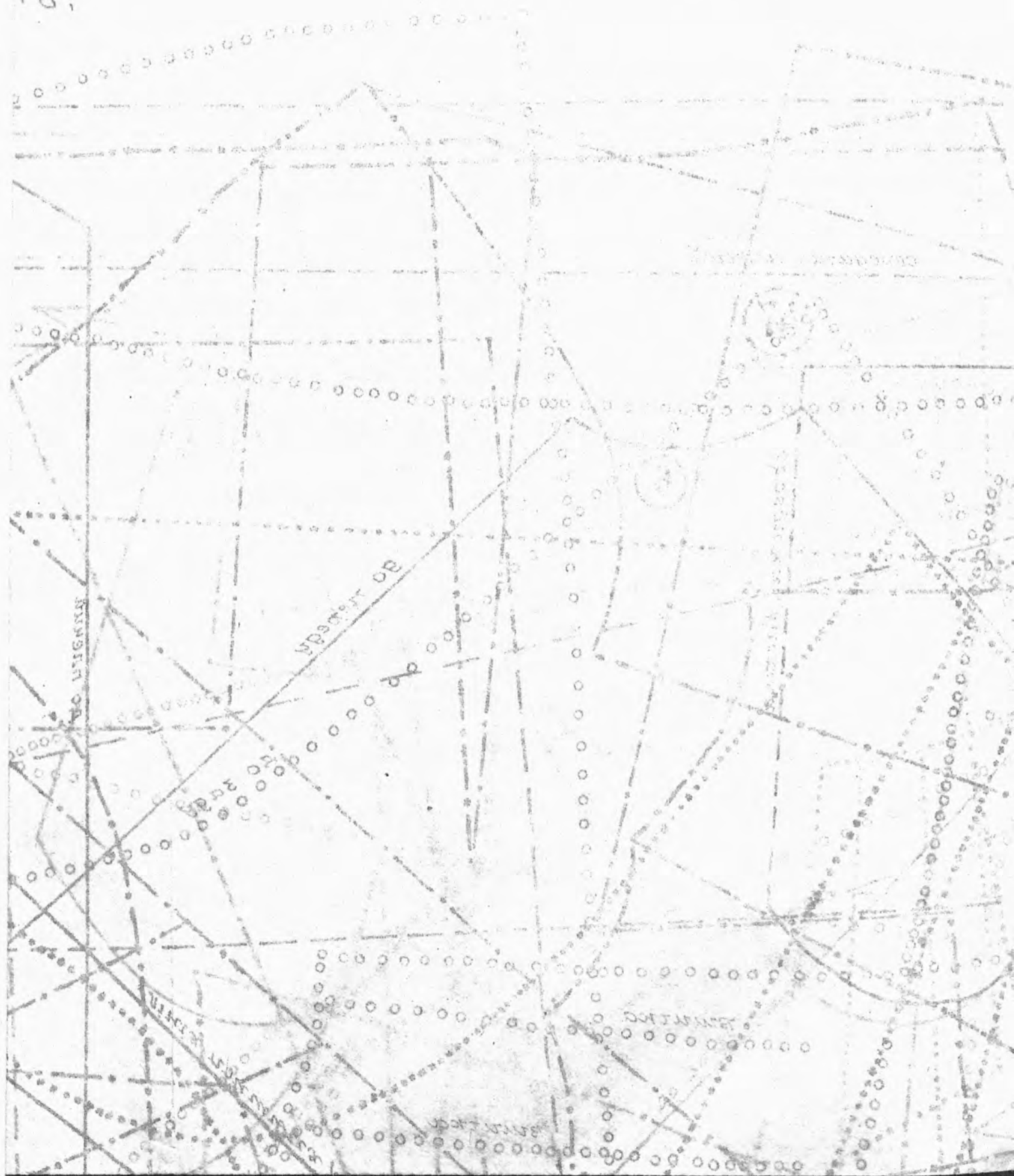
Н. Б. Проф. Роскрой не знає української мови й тому може відповісти тільки по німецьки (на бажання по французьки або по англійськи.)

Проф. РОСКРОЙ
знаменитий астролог

Земельный план
1834

74
16.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинок українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЙ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

ЖІНОЧА ДОЛЯ

ч. 10.

Богдан Кабарівський: Три тріолети. Вісті з Союзу Українок. Ольга Дучимінська: Матерям у день їхнього свята. Дара Макогон: Свято й будні матері. О. Кисілевська: Наші сьогоднішні матері. Наш Конгрес. Вістки зза моря. Згадаймо добрим словом. О. К.: Як люди дбають про поліпшення своєї долі. Ірина Домбчевська: Вразіння одної неділі. Новий спосіб крохмалення. Що їсти. Звідомлення Укр. Бюра в Лондоні. Новинки.

ЖІНОЧА ВОЛЯ:

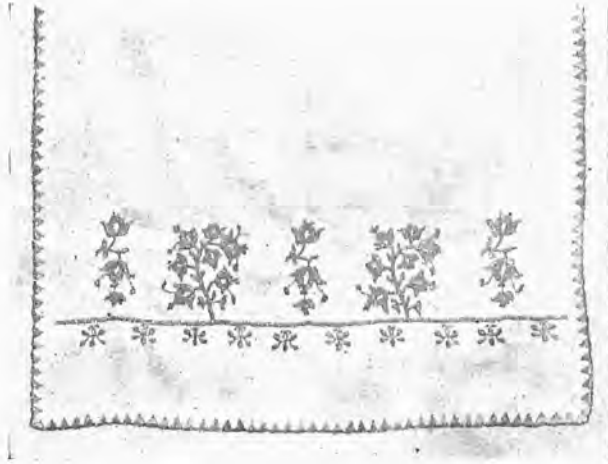
М. П.: Бажання Матері: Матерям і дітям. М. Косоріс: Барилякова: Найліпша дитина. Як то в нас давно було. Ольга Макарушка-Терпилякова: На що не звертаємо належної уваги. Часть господарські. Що їсти. Праця в жіночих товариствах.

Елегантні вишивані торбинки до полотняних костюмів

Прегарно оправлені і викищені. Ручно вишивана торбинка
ярким космацьким узором коштує 8-50 зол.

Прохасмо оглянути в крамниці „У. Н. М.“

Легкий гаптований фартушок із жовтої
фулярдини. В'ір і зубці виведені голубою
краскою коштує 4 90 зол. (без пересилки).

ФАРТУШКИ ДО НАРОДНИХ СТРОЇВ

після старовинних полтавських зразків
знайдете в крамниці кооперативи

У. Н. М. Львів, вул. Косцюшки 1

Післяплата здорожує товар!
Присилайте при замовленнях готівку.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя.

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх
форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські кличі новітньої Євро-
пи, і потребу психічного переродження на-
роду.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових
і публіцистичних сил Галичини Волині і
вигнанщини.

В журналі містили або міститимуть свої статті: В. Андрі-
євський, М. Андрусак, Б. Антонич, В. Біднов, Л. Бурачин-
ська, І. Гончаренко, О. Грицай, А. Ворон, Дм. Донцов, В.
Кедровський, Г. Келер-Чикаленко, М. Кордуба, Н. Коро-
лева, В. Королів-Старий, А. Крезуб, В. Кубійович, С. Ку-
ликівна, Е. Ляхович, Н. Лівницька-Холодна, Ю. Липа, Л.
Лукашевич, Л. Луців, Е. Маланюк, М. Матів-Мельник, Л.
Мосендз, М. Мухін, О. Наріжний, С. Наріжний, О. Оль-
жич, Всев. Петрів, Ю. Пирогова, В. Постригач, В. При-
ходько, А. Річинський, У. Самчук, С. Сірополко, Ст.
Смаль-Стоцький, о. Ст. Смачило, О. Стефанович, М.
Струтинська, О. Теліга, І. Федорович-Малицька й інші.

Передплата, яку треба слати виключно на
ЧАРНЕЦЬКОГО 26 м. 21, або на чекове ко-
нто 500.371, виносить: квартално зл. 6.60;
піврічно — 12; річно — 23; для заграниці —
30 зл. Ціна окремої книжки — 2.20 зл.

До цього числа долучуємо аркуш кроїв.

Почтову належність заплачено гуртом.
Należytość pocztową uiszczono guraltem.

ПАПУЧІ — ПАНТОФЛІ
БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ
поручає й виконує робітня

= „ІБІС“ =

Львів, ул. Собеського 9 (давніше Вроновська)

Діточі суконки

для різного віку
має на складі

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“
Львів, КОСЦЮШКИ 1

Запрошуємо до передплати

одинокого багато ілюстрованого часопису-журналу для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„Неділя“ виходить уже 7-ий рік, що тижня в обемі 12—16 сторін друку, великого формату, і тисячі читачів з усіх верств української суспільності засвідчують наглядно її популярність.

„Неділя“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського народу на всіх його землях та на еміграції.

„Неділя“ дає щотижневий огляд політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важливі його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„Неділя“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників у кожному кутку і на чужині, приносить щотижневий цікаві статті з усіх ділянок знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д., цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, що вміють читача постійно зацікавити і ввести його у контакт з тим, що діється у світі.

„Неділя“ дає щотижневий цікавий літературний або науковий додаток, фейлетон, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„Неділя“ веде постійний домашній, лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадник, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутки: загадковий, шаховий і гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходить у „Неділі“ належну увагу.

„Неділя“ дає кожному своєму точному передплатникові щомісячну безплатну книжкову премію в обемі 7—9 аркушів цікавого белетристичного або популярно-наукового змісту, тільки за зворотом коштів пересилки в сумі 35 сотиків. Премія за січень і лютий Дениса Лукіяновича „Я з більшістю“ у 2-ох томах уже друкується і буде на протязі лютого розіслана.

„Неділя“ влаштовує щорічно конкурси цінних премій за точну передплату.

ПЕРЕДПЛАТА: річно 14 зол., піврічно 7 зол., чвертьрічно 3-50 зол. місяч по 1-20 зол. За кордоном 3 ам. долари річно

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: Львів, Ринок 10. II п.

Ч. Тел. 29-41

Конто чекове в П. К. О. 412.312

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.

З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ 1.50.

32265.
H
7361

O B A
Г. МАВЕЛТА

1. 7-8.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 7—8. 1. липня 1934.

З М І С Т.

Наталя Забіла: Липень.
Л. Бурачинська: На маргінесі конгресів.
Катря Гриневичева: Варка.
Марія Штеліга: Над Ославою.
Л. Б.: Цікава виставка.
Петро Смереканич: Прогулька по Лемківщині.
Перегляд жіночої праці. Огородництво.
Л. Бура: Тарілки й глечики.
М.: Діточі імпрези.
Сокілка: На першому здвизі.
Галина: Що каже наше письмо.
К. М-ка: Дівчатка в мундурках.
Л.: Корсетка.
Вазонкові квіти в літі.
Цінні завваги про молоко.
Ольга Ліщинська: Консерви й маринати.
Нові книжки. Нові нагороди.
Шкільні оплати. Наше льосування.
Гачкована блюзка. Ручні роботи.
Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Живна на Волині. Похід дівчат в Ужгороді. Група жінок із Покуття. Делегатки в угнівському вбранні. Невіста в чахлику. Покутська кераміка. Проект порцеляни, відзначений першою нагородою. Проект, відзначений другою нагородою. „Ріпка“ у виконанні дівочої школи ім. Шевченка. Сімнадцять метрів. Дівчина з Полтавщини. Корсетка виробу коопер. „Українське Нар. Мистецтво“. Глечик із робітниці С. Литвиненка. Модний тапчан із робітниці І. Ортнера. Ольга Олександрівна Лисенко. Віталій Романович Лисенко.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

В ч. 6. „Нової Хати“ у статті „Конкурс ручних робіт“ зайшли такі помилки: 7 рядок із долини, замість „у завісці п. Ст. Гронської“, має бути: „п. Анни Плакиди зі Скалату“. — 1 рядок згори, замість „щоби затримав ціхи первісної техніки“, має бути: „щоби не затримав ціхи первісної техніки“.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число конта П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв, чвертьрічна 120 лейв, поодиноке число 40 лейв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

поруває

до вишивання

НИТКИ марки С. М. S.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 55 сот.

С. М. S. в мотках 20 сот.

. 14 сот.

ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Моретто“

у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

Вписи до Жіночої Фахової Школи Кооперативи „ТРУД“ у Львові

Ринок ч. 39, щоденно від 9-11 і 3-6.

В програму трилітнього навчання
на кравецьким відділі входять:

Предмети фахові:

шиття і крій суконь і білля, моделювання, фахові
рисунок, книговодство і кореспонденція, товаро-
знавство, домашнє господарство, кооперація.

Предмети загальнообразуючі:

релігія, українська і польська мова, історія, гео-
графія, рахунки, хемія, наука про громадянство,
гігієна, руханка, спів.

Від кандидаток вимагається 7 клас вселюдної
школи або 5—6 за вступним іспитом.

Покінчення науки в школі дає основне фахове
знання та право на самостійну зарібкову працю.

Тримісячні курси:

Крою і шиття суконь

Крою і шиття білля

Моднярства

Домашнього господарства

Одинока українська школа удержувана жіно-
чою кооперативою, тому обов'язком організо-
ваного жіноцтва піддержувати її морально
і матеріально.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК X.

ЛИПЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1934

Ч. 7—8.

ЖНИВА НА ВОЛИНІ.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5086

НАТАЛЯ ЗАБИЛА.

ЛИПЕНЬ

Сміється місто соняшним промінням,
Пянить і тане тьмяна мрія лип.
Здається, розум розгубивсь і зливсь
З скалками сна в трамваях і вітринах.

А спека спить. Шепоче безупинно
Палкі казки про ранковий розлив,
Де паруси у сині пропливли,
І в височінь струями ляно лине.

Іду майданом. Промені — снопи —
Назустріч стежка стелеться безмовна...

Ще сонця, ще! Кладіть мідяний пил,
Мінливі пензлі, на лице безкровне.

Співучі гасла липень розліпив:
Без краю — світла. Й сили. І здоровля.

1925.

Із циклю „Соняшні релі“

Л. БУРАЧИНСЬКА.

НА МАРГІНЕСІ КОНГРЕСІВ

Що лишають нам конгреси? Подумаймо хвилину. Вдовснені недавнім успіхом і вражіннями ми ще не підвели обрахунку.

Конгреси, візди, маніфестації, це все збірні прояви людської думки. Вони є лізним явищем — вислідом досконалої комунікаційної техніки та демократизму в людському думанні. А головне, чому людство так „розконгресувалося“, це потреба правди. Прагдних фактів, справжніх голосів із низу, силветок і думок людей шукаємо на цих збіговищах. Нехай це й виглядає смішно, тепер, коли так мало віримо в слова (от хочби Ліги Народів). Але конгрес, це живчик, де пульсує жива кров народнього організму.

Тому конгреси цікаві. Завжди лишають вони реальний слід у думці загалу, навіть якщо заминовані в холодний панцир якогось примусу. Часто важна не так гучна резолюція, як тепло сказана промова, або мимовільний вигук зі салі.

Ну, й ми „розконгресувались“. За один місяць два жіночі конгреси! Без зовнішнього звязку зі собою, вони всеж таки мають внутрішню сполуку, як прояв одного й того самого степеня розвитку жіночого руху.

Як? питаєте. Таж наше Закарпаття пробудилося й прийшло до свідомості значно пізніше від нас! Але резолюції ужгородського жіночого конгресу, надруковані в одноднівці „Жіноча Сила“ обхоплюють ті самі кличі, над якими радив і наш Конгрес: освіта, господарство, родинна мораль і т. д. Значить зацікавлення жінки тут і там однакове. Жіночий рух, що проникав тут й сюди однаково, розвинув закарпатську й нашу жінку до однакової зрілості й участі в громадському житті.

Друга річ — це освідомлення національне. Тоді, коли в нас воно йшло рука в руку, коли Наталя Коринська лучила з еманципаційними кличами національне освідомлення жіноцтва, а Олена Пчілка була першою „шовіністкою“ на Великій Україні, на Закарпатті справа йшла іншим шляхом. Нові течії в жіночому житті проникали туди чужою лектурою й школою; приспішила їх там так само як і в нас війна. І коли Закарпаття стало освідомлюватися національно, застало вже жінку як і в нас, повноправною громадянкою.

Та, звичайно, одно не стоїть другому на перешкоді, а тільки улекшує справу. Ужгородський зїзд був доказом цього. Перші жіночі товариства заснувалися на Закарпатті в 1922 р.; а вже в двадцять літ пізніше могли вони похвалитися таким переглядом сил. Оце темпо праці в нас було би неможливе тоді, коли жіноцтво ще тільки будилося до самостійної роботи. Тепер, коли жінка вже зрозуміла свою вартість і вагу, вона незвичайно живо сприймає всі нові кличі. Рівні права — це для неї новина. Вона смакує їх у всій повноті. І саме тому, що лише в половині дороги до повної рівноправності, що її робота дрібна й непомітна, вона кладе часто перші кроки туди, де не важиться ступити мужчина. Ось візьмим хочби ужгородський жіночий конгрес. Чи були вже ухвалені на Закарпатті подібні резолюції у справі автономії, домагання у справі шкільництва, та кооперації?

Але це лише етап у дорозі. Перегляд пройденого шляху дав нам станиславівський конгрес.

Із жіночого конгресу в Станиславові:
Група жінок із Покуття розмовляє з делегатками.

Перегляд був повний. На трибуні промайнули наші фахівці-жінки й бесідниці-дискутантки, в виставових саях розложено жіночу книжку й картину, на спортовому майдані пробігли змагунки, в концертних саях залунали звуки пісні. А наше, „новохатниць" вдоволення було повне, коли оглянули виставку народнього мистецтва і равт під кличем „Шануймо народню ношу". І в одному й другому випадку зійшло обильно зерно, кинене нашим журналом.

Старовинні одяги з Равщини, цілий ряд комплектних народніх стрій з Покуття, Гуцульщини, Придністрянського Поділля, Бойківщини, Лемківщини, дали перегляд народньої ноші, якого навіть не могли би влаштувати наші музеї. І заміне не тільки те, що невідомі організаторки цього відділу зуміли видобути ці речі зі скринь та сховків, але й те, що не було на виставці ніякого зманірованого експоната. Мало того, що не було, але їх і не присилали. Значить настільки зросло уже розуміння правдивої краси в сільському одязі.

А вже правдивим іспитом нашої роботи, це був равт під кличем „Шануймо народню ношу". Показалося, що на салі майже не було зманірованого народ-

Із жіночого народовецького зїзду в Ужгороді:
Похід дівчат зі села Синява.

нього строю. Уявляєте собі, що це значить? Ніодного гаптованого „жупана", ніодного „кокошника" на голові! Скільки тут треба було вложити праці, щоб ознакомити публіку з призначенням і стилем народнього вбрання! Аж радісно стає на душі, що ми вміємо цінити й наше довколишнє; на равт звертали на себе увагу прекрасний стрій борщівський (п. Ольга Кміцкевич), лемківський (п. Дудова), подільський (п. Леся Дудикевич), та цілий ряд угнівських стрій, яких світліну поміщуємо.

Діловий Комітет Укр. Жін. Конгресу розписав був конкурс на стилізоване народнє вбрання. Вислід цього змагання поданий був свого часу в нашому часописі. Щоправда, не дав він синтези нашого народнього одягу, полтавського й галицького, як сподівалися зпочатку. Але напровадив деякого на можливості стилізації. І от на равт виступила ціла група полтавських одягів (Перемиськ), під проводом Олени Кульчицької із менше або більше вдатною розвязкою.

Все це радісні об'яви на полі плекання нашого народнього мистецтва. Хоча ствердження цих фактів може й не було головним завданням конгресу, але це сновнив він у всій повноті. Такі моменти як цінна виставка народнього мистецтва, стилеві народні строї і спроби їх стилізації, це для нас вказівки на майбутнє. А при цьому радість, що десять літ нашої роботи дало такий багатий вислід.

Міщанські строї з Угнова звернули на себе увагу своїх та заграничних гостей: пп. Ганна Романчич (Канада), Олена Кисілевська (Коломия), др. Харитя Кононенко (Ужгород) в угнівському вбранні.

ВАРКА

Полóхо спалося Варці цієї ночі, переверталася до розсвіту на своєму ветошньому¹⁾ ліжничкові, грізну брову спляла за чоловікове плече поруч, під богомазами. Паламар, як сидів учора над своєю вічною струганиною, так ляг, мало не у капелюсі з крапканим перцем джої, без якого, як без доброї ознаки, не було для нього „ціпкої“ роботи. Хіба з таким годеи удержату хату в ладі, хочби вробив руки по шию? Ех, коби-м і не їла, та щоб я лягла як газдиня!

Паламариха думала на голос, вела ним гей перед дзеркальцем, у голосів ярке літо.

Трохи, й під скриною стало сиво, повз мисника червоно. Писаний полонинський когут, усяка фарба! упищено розпустив косиці на старосвіцькій печі. Сонічко озирнулося на повний деньок, вітровий. Паламариха скочила сердито з лігва, шевельнула тугою попружкою вкруг стану, кінці вдарили об лаву, торкнула сюди-туди жолобковані горшки з чорним скливом. Не виспалася! Вечором пригнала дранкавого світолаза, що нічлігу жадав, для того.

— Нехай-би я розсипався, як та глина під ногами, коли що украду! — кляв дико. І розтер землю постолом.

Спохопилася, що ватру цієї з хати учинить, — і так пропала, як мід бажана, Варчина ніч.

Шибки стали біліти. Варка позіхнула й поблідла. Споровате як хміль повітря стояло верх паламарських стиружин, дерев'яного винограду та лелій для кіота. Клей збурився й розкис. Сад у глибині обістя здавався божим раєм і сама думка про нього була ясно пахлива. Кинути-б вікнами на боки, аж цвенькнуло-б під саму Ватунарку.

Ой-га! Від коли хата хатою, вони глухо зариті в бервена, а паламар... не дай Бог встрявати у прадідне!

Ось лежить він собі, завальний, колодистий, як медведиця, що з тулуками лягла край водою й гадки йому, нежурничкові, немає. Хрестиком підписується, ні вбратися, ні говорити, але яка різба під пальцями, нова церков, яка!

— Йване! — закликала уже м'яко, з материнським подивом у серці. — Йване! Сонце на горі, люди на селі!

А сама отворила хатні ворітця з многовічним вирізом на рушницю, стала на порозі, зраділа даліні:

— Сонічко святе, тепле, прекрасне...

І тут прошиб Варчину душу намір дивний, твердий і нечуваний: Коли не обійти, то обіхати долю.

Та хіба серед людей є спокій для нечуваних намірів? Ось уже й косар перед нею, сторонський, молодячок:

— Мамочко, душко! Припрячте мені косу, Бог би вас окрив!

Кинув залізя, а сам як чудовий хижий птах полетів понад сіножати здобувати косьбу.

Устав і паламар, обтиснув поясок і хотів, було, класти уже на голову крисаню помічницю, але подумав і повівся до обори ліворуч хоромів.

— Вагруню, Вагре, донику... Почіхаю за ушко, соли дам... Підеш під смерічку, в холодок... Ласійку, сюди, бахуре гадячий...

— Чи не витягнув би ти води, нежурничче мій? Торочиш такої памороки, аж вяну.

— Тихо, Варко, не скигли. Ми гей два прутики одполітки. Це весела паморока, далєбі. А он, глянь, наша ворона прийшла по хліб. Їдж, сирото, їдж.

Ще говорив, як понад гаджуги, понад розкохані сади постелився високий, стрілистий крик, а за ним другі, рвані й дрібенькі. Хата у полі, з дерев'яним гребенем над кривлею, ніби заходила настрашено проміж жовті грозна квіток.

Наслухували усі, ворона теж.

— Черленюк жінку збиткує, — блакитно заморгав віями паламар. — Он як Гафійка бігає з братиком коло кошиці. Як мала вівця, не знає, що їй робити.

Варка стала строга, з потемнілих очей злетів карий блеск:

— Не борониться, то й збиткує. То він зі стида так... Васялину вибрали до громади, до ради, а він — ні, тай ні... Що? Я буду в хаті, а ти мені радити? Вона уступила, його вибрали... Та він не годен сорому забуті!

Забіліли насмішливо Варчині зуби:

— Жди! Вже я у цьому буду, село на нього пущу! Громадський суд, батіг страшний! Поставимо свою сільську раду, мудрих людей, сиві голови... Нікому до нас діла не буде, бо вона людяна, не політиканська. Стане тверде право, та воно подружа не ме ломити, переконає до поправи... В нас є стільки заради, що ми нікого, крім самих себе не потребуєм. Ми годні усякого, який де не є, безчесника, гей старця по світі пустити!

Паламар засуятився гостро з ласою вороною, заціпував пазаху. А Варка своє:

— Податок нести, поки свинку згодув? Поле купити, завдатку треба? Для такого в громадській касі ні нитки! Все тікатиме, коли він на дорозі. А захворіє, рідний брат не прийде, — бо батіг буде для всіх!

Змовкла Варка, відступила на свою матірну пайку під грушами, стала ходити в чотири напрями добрим, розставним кроком, як майстер, що збирається класти угли.

— Ти що, Варко, ей! — гукнув найжений паламар.

— Міряю, яка завбільшки має бути моя хата. Яка мені неволи, кажи, з тобою в прадідних порах сидіти?

Він розгубився, став кволий у мові як дитина:

— Мені добра й собача будка, аби я тільки дзюбав...

Змилосердилася велично Варка, засміялася, аж випадки на загорілих щоках двома радісними рисками:

— Дзюбай свою смеречину, кільки хоч, але, як здумаєш набуватися зі мною у моїх хатах, маєш бути наряджений, як легінь, що княгиню вибирає.

Надплила хмарка, у Василя затихло, зморсив дощ. Ледви Варка і д' хаті, поскакав дугами, як срібло на току. Але вона мов нічого, через вориння та в село.

— Куди це ти? — скрикнув паламар уже добре лютий. — Злива йде!

— Випогоджується! — уповіла з силою. — Йду поміж жінки продумати стрим на розхрістанців — громадський суд!

¹⁾ старенький

МАРІЯ ШТЕЛІГА.

моя Басовою

(Докінчення).

Запаска, це така необхідна частина „шмаття“, як і сама спідниця. Робиться з двох однакових хустин, в ярих красках, або з кусня колірового „полотна“ відповідної величини. Збирає дрібно, як спідниця, в долині викінчена „фальбанов“ іншої краски, широкою на три пальці, і „приборами“, по війні багатшими, перед війною тільки „басабанков і фирбітків“. Запаски бувають червоні, білі, зелені, жовті, чорні в ярий взір. Підбирається їх так, щоб гармонізували з краскою спідниці, а рівночасно відбивали різко від неї. Прим., ніколи не носять червоної запаски на червоній або бурачкової спідниці.

Вперізаються наші „баби“ „попружков“, а по верх попружки „крайков“. Попружка вузенька, домашньої роботи, з вовни чорної, білої і червоної. Крайка „купча“, виглядає як ті, що їх у Косові носять літнички, широка щонайбільше на одну долоню.

На чхлик втягає „лейбик“ без рукавів, із чорного або темносинього сукна, вишитий червоним „камальором“ (тонкою вовною) і нашитий мосязними гудзиками. Часом уживають ще камальору зеленого, жовтого і „ружового“, але тоді звичайно не пришивають гудзиків. Мода гудзиків є старша. В останніх часах зачали носити „лейбичата“ або „камзельки“ з зеленого або чорного „полотна“, коротенькі до стану, обшиті червоним. Негарні і — здається — чужого походження, прийнялися через ощадність, бо дешевші від лейбиків. Уживають їх звичайно на будень. Залу, коло шиї дівчата пришиплюють на лейбик широку вишивану басабанку, або червону, вовняну, довгу на два метри, зложеноу вдвоє.

До „церкового шмаття“ належить також плахта з „єдиного“, білого полотна. В плахту завивають різні плоскі предмети, передовсім хліби, принесені за парастас.

В холодні дні давніше всі носили сіраки з брунатного сукна домашньої роботи, трохи подібні до гуцульських сердаків, але простішого покрою, коротші і без прикрас, лиш по краях обведені черволим і білим шнурком. Давніше з домашнього сукна робили також „камзольку“ такого крою, як лейбики без прикрас. Таке сукно є дуже міцне і тепле, але й дуже дороге. Від кількох літ увійшли в моду светри і дуже поспували загальний характер „нашого шмаття“. В зимі носять також кожухи з баранячої шкіри, короткі до пояса.

Зачіска наших жінок доволі проста: „дівки“ носять одну косу, закінчену „заплітків“ (червоною, бавовняною стяжечкою в пружки) і „вишиванов басабанков“; „невісти“ скручують усе волосся на „хімлю“ (кружок із якогось твердого матеріалу) і ховають під „чіпєц“, зелений або темносиній, нашитий бляшками. Давніше був „чіпєц“ маленький, тепер більший, обшитий фирбітками і кривульками і носять його вище. Рівночасно пезає „хімля“, яка дуже нищила волосся. І „дівки“ і „невісти“ носять „муцики“ (клянтки волосся, втіті рівно над ухами). Давніше дівчата не по-

сили на голові нічого, а молодіці „фацалик“ з великого, квадратного кусня білого, дуже накрохмаленого полотна, зложеного, як на світлині. Тепер і жінки й дівчата носять „купчі“ хустки, які обшивають широкою фирбіткою і кривульками. Дуже люблені є хустки „вишивані“ (фабрично гантовані), з торітками. Хустки вяжуть під бородою так у дівчат, як і в молодіць. В багатьох селах фацалики закинули вже зовсім, так, що вони стали рідкістю в горах. В зимі носять хустки, вовняні, червоні. Мода хусток (від часу, як зачали їх загально носити) змінюється дуже скоро. Так само змінюється мода „пацірок“. Перед війною найбільше носили „пацірки“ завбільшки в малий горошок, блискучі (золоті, срібні, рожеві), або „воскові“

Лемківська „невіста“ в чхлику і лейбику. На голові „фацалик“. Квітчаста запаска з хусток. На плечах хустка „завійка“.

(перлинки), звичайно в двох красках. На будень намісто дрібно, як до робіт, яро червоне й біле. По війні зачали носити дуже гарні „крайки“ (гердани). Взори їх у перших літах дуже прості, з кожним роком стають багатші і крапці, а хоч краски на них дуже яркі — тло завжди червоне — та все гарно дібрані і згармонізовані. Долішній край усе закінчений „гомбичками“ (більшими кораликами, блискучими або частіше матовими). Число рядів цих „гомбичок“ також зростає. На ногах носили давніше ходаки, подібні до гуцульських постолів, але простіші й некрашені. Взували їх на полотняні онучі і вязали довжезними, чорними, вовняними золами. До церкви взували високі чоботи. Тепер більше носять черевики і півчеревики.

Із красок найбільше поширена є „червена“ — яркочервона (спідниця, запаски, вишивки на лейбиках і чхликах, „прибори“, гердани), „бурачкова“ — темночервона (спідниця, гердани), чорна і „синя“ — від

середнього блакиту до темного відтінку (жабати, лейбики), зелена (запаски, прибори, рідше спідниці, камзольки), жовта і біла (запаски, хустки на голову, прибори), „жовта“ — помаранчева (запаски). „ружова“ — сильно рожева, майже амагантова, або фрес (дуже часто прибори, рідко спідниці). Відтінки красок звичайно сильні, яскраві, або темні. Яскравих, блідих красок лемки не відрізняють від білої; винятком є „небеска“ (голуба), примінювана дуже часто як орнамент на ґерданах, її вважали зовсім відмінною від синьої.

Всякі комбінації красок, у яких помітний брак „червоної“, звуться „жалобними“, особливо, коли в них багато „синьої“ та „небескої“. В жалобі не вільно носити червоних спідниць, запасок і стяжок, ані пацірок, не вільно також писати писанок, ані спірати.

Жіночий одяг зветься „бабське шмаття“, чоловічий — „хлопське“. Загальний склад „хлопського шмаття“ не багато різниться від „бабського“. Такий самий чахлик, тільки з вишивкою в іншому напрямі, лейбик у таких самих красках і такого покрою, тільки вишитий інакше, в „косиці“ („косицями“ звуть у нас когутячі пера і великий орнамент, який нагадує перо або пальмове листя), сіра, як „бабський“. Замість

спідниці, очевидно, „нагавки“ довгі, з домашнього полотна. На голові малий, круглий „калап“ з фільцу або з соломи; парубки прибирали його „чічком“ і блискою шпилькою. Цей стрій дуже зручний і гарний, по війні на жаль, дуже потерпів. Налперед зачав цезати „калап“ (купований, здається, за Бескидом). Під час війни носили багато старих, воєнських шапок, по війні — звичайні, галицькі „капеліхи“, мода з півночі. Між парубками прийнялися темні „райтки“ і „польські“ (міські) сорочки.

Старі люди посять ще часом „гуню“ або „човганю“ з домашнього сукна. Рукавів „гуні“, в долині зіштитих, уживають як глибоких кишень на дрібні предмети „Гуня“ прислугує тільки „газдам“, — парубки її не посять. Давніше поважні „газди“ носили довге валосся, яке запускали зараз після шлюбу. Отсю моду закинули менше-більше від часу, як зачали їздити до „Гамерики“, хоча сама „Гамерика“ на загал не дуже зашкодила народній нощі. Я знала багато „гамерикантів“, які вернувши з „талярами“ до краю, переодігалися назад в „руське шмаття“, яке звуть також „газдівським“, а „польського“ вживають тільки в поїздах до міста.

Рим, листопад 1932.

ЦІКАВА ВИСТАВКА

Етнографічний Музей при гімназії С.С. Василянук щороку представляє нам нові свої надбаня. Нераз уже згадували ми про працю цього музею, а зокрема його організаторки ЧСВВ Северини Парилле, над зберіганням пам'яток нашого народного побуту. Не можна не підкреслити ще раз цього явища, що воля одної тільки людини може створити цінне народне діло й серед наших обставин, коли є тільки в неї до цього охота й правдивий запал.

Найцікавішою повинною виставки — це весільні вінці. Мабуть одинока в нас збірка, устаткована на довшому, середньому столі дуже методично; кожний ві-

нець можна оглядати ззаду і зпереду. Вони уміщені кожний у невеличкій шклянній скринці, зладженій після найновіших музейних вимог (шклянні стіни, злучені тільки вузькими рямцями). Переважають багаті вінці, подільські, переважані квітками та позліскою. Однак є й вінці гуцульські, бойківські, яворівські, а навіть один із Буковини (Мамаївці). Найкращий вінець із села Маркова в Заліщищині, цілий вишлетений із червоної волічки на взір старовинного чільця-діядему.

Але варто ще вернути до улаштування виставки. Саме ця обставина, — не тільки експонати, — робить виставку цікавою. Вперше у нас подбали тут, окрім доброго розложення експонатів, також про декоративність виставки. Протиставлено тут собі великі площі, заповнені однорідним предметом (напр. сорочками), які дають відразу *перегляд* того чи іншого експонату. А цього власне бракує нашим виставкам ручних робіт, в яких глядач розгублюється.

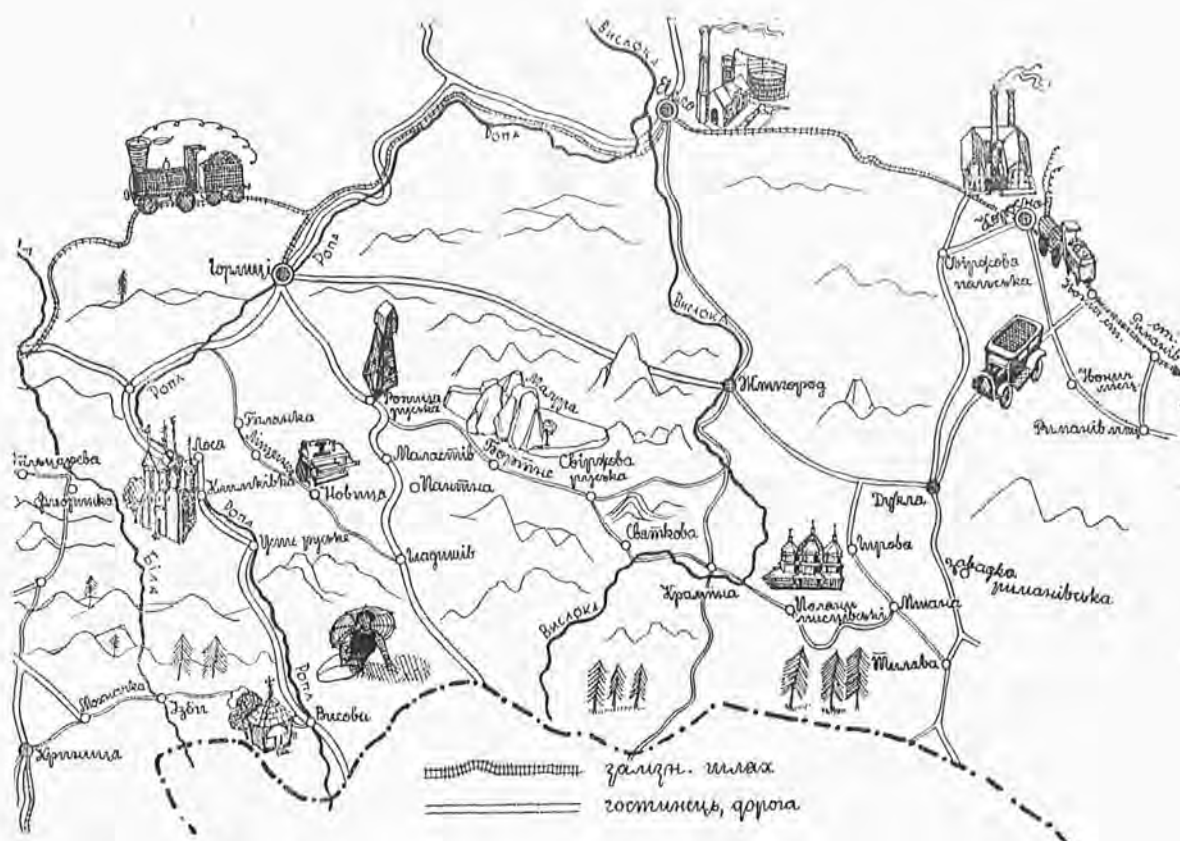
Замітне те, що розміщення експонатів тут не тільки декоративне, але й доцільне. Кожному відвідувачеві при вході на салю впадає сейчас у вічі протилежна стіна, густо закрита сорочками. В дорозі туди зупиняє його увагу середній стіл із гордістю цієї виставки, весільними вінцями, який треба обійти довкола. Далше минаються ще бічні стіни салі із рідко уложеними народними одягами на манекенах. А вкінці, при виході, прощає глядача, втомленого обилим красок і ліній, погідний куток покутської кераміки, ясний і привітний (поруч на світліні) Яркі червоні маки, приміщені в горішніх глечиках переносять сюди теж внось із спокою піль.

Цікаво було би тепер, коли Музей розпоряджався таким багатим матеріалом, влаштувати виставки спеціальні. Наприклад регіональні (бойківська, подільська і т. д.) або предметів народної нощі (виставка сільської сорочки, намиста, обуви). Такі виставки були би для широкої публіки дуже повчальним матеріалом.

Л. Б.

Фрагмент із виставки гімназії С.С. Василянук у Львові: Покутська кераміка. Лавки вистелені покутськими перемітками. — На стіні портрет сільської жінки роботи Д. Горнякевича.

ПРОГУЛЬКА ПО ЛЕМКІВЩИНІ

Туристичний рух в напрямку Лемківщини доволі ще молодий. Перші туди почали мандрувати пластунки й пластуни. В церковній хроніці в селі Явірках пов. Новий Торг — є власноручно вписаних кілька львівських пластунок. По них зробили довшу прогульку по Лемківщині бувші самбірські пластуни. А прецінь такі самі, як деінде зелені ліси, таке саме свіже повітря, така сама, може й краща джерельна, ба, навіть мінеральна вода. Живе тут між горами завзяте, здорове українське плем'я, якого життю, звичаям, мало що відмінному говору, а передусім течіям, які нуртують — головню останніми часами — у його організмі, варто й треба присвятити більше уваги.

Ось яку можемо собі назначити дорогу: потягом до купелевої місцевості — **Івоніч**. Звідсіля їдемо автобусом до Дуклі, а далі возом заїзджаємо до першого лемківського села — **Завадки риманівської**. Тут можна би спочати на приходстві у місцевого пароха. Завадка рим. типове лемківське село, в якому йде боротьба між свідомими лемками — українцями, й несвідомими ніби „руськими“. В селі є чит. „Просвіти“ й „Качковського“. Зі Завадки прямуємо до **Тіляви**. У цьому селі перший раз на Лемківщині ввели православ'я в 1926. р. У поверховому „Народному Домі“ міститься в давній театральній салі православна церква. Тілява велике село, через яке йде битий шлях до Чехословаччини. Положене на лагідній височині, хати чистенькі, коло кожної гарний сад, скрізь видно достаток. Люди привітні, тільки не люблять — як зрештою всюди у православних селах на Лемківщині — щоби з ними дискутувати на релігійні теми, та борони Боже збивати їх перехід на православ'я. З Тіляви звертаємося на захід і приходимо до другого православного села — **Мшани**, де побачимо першу православну „часовню“ — ніби церков. Із Мшани гостинцем, або через шпильковий ліс, в якому багато озону — доходимо до **Полян мисцівських**. З Полян переходимо через Вислоку до **Крампи**.

Крампа настільки цікава, що положена в дуже мальовничій околиці між лісами й горами над Вислокою. Це дає їй змогу стати в майбутньому поважним літнісковим осередком. В селі знаходиться приходство, пошта, чит. „Просвіти“, кілька крамниць, станція прикордонної сторожі. Через Крампу веде дорога з Ясла на Чехословаччину. Крампа не перейшла на православ'я.

В нашій дальшій дорозі на захід дійдемо до **Святкової**. Село православне, досить велике, має в гарному будинку кооперативу, яка належить до РСУК й гарно розвивається. Живе тут греко-кат. священник о. Дмитро Стулак — відомий публіцист, який на сторінках „Нової Зорі“ порушує дуже часто релігійне питання на Лемківщині. Зі Святкової їдемо до сусіднього села — **Свіржової руської**, де можемо оглянути цікаве природне явище, а саме: як відірвався добрий кусень гори Марешки й зісунув в долину. Терен під тою горою є пошматований, на відірвищу видно голі скелі, а між доколичним населенням ходять слухи, що то чорти пхали ту гору, бо хотіли її злучити з другою, такої самої величини, яка зветься Колянин. На Марешці ростуть великі маси афін, які збирають доколичні дівчата й продають в поблизькому містечку — Жмигороді.

Загальною чертою Ясельщини є те, що жіноцтво ще не затратило питомої лемківської поші, підчас коли мужчини вже кидають лемківську гуньку та надягають міжнародню європейську блюзу. В неділі й свята можна побачити ревії мальовничих лемківських строїв, коли групами йдуть дівчата й жінки до церкви. В Ясельщині є також найчистіший лемківський говір.

Зі Свіржової через т. зв. **Майдан**, де колись була фабрика поташу, переходимо до горлицького повіту. Першим селом у тому повіті є **Бортне**. Населення Бортного дещо відмінне. Низькі присадкуваті, кремезні постаті. Село напів православне. За американські долари православні бортняне вибудували собі самі, без помічі інженера досить гарну церков. Є також ста-

ренька гр.-кат. церков і приходство. В Бортнім варто оглянути величезні мов будинки кам'яні брили, з яких місцеві селяне самі виробляють жорна й придорожні, а також цвинтарні хрести. Одним словом в селі цвіте каменярський домашній промисл. В Бортнім аж дві чит. Качковського — православна й гр.-кат. В селі йде завзята релігійна боротьба. З Бортного напевно схочемо вийти на вершок гори — **Магури**, щоби відтак видратися на високу вежу й полюбуватися гарною лісисто-гірською панорамою. Таких веж на Лемківщині багато. З Магури не схочемо вже назад вертати до Бортного, тільки зійдемо до сусіднього села — **Гладишів**. Знає воно з того, що тут у 1918. р. москвофіли скликали т. зв. „Русску Раду“ й „проклямували“ — „Лемківську Республіку“.

Коли схочемо приглянутися ближче лемківським токарським виробам, мусимо подорожі з Гладишова вступити до **Новиці**. Звідтіля через **Ліщини** поміж двома борами лісів здовж гірського потка, відтак через гору коло села **Білянка** перейдемо до славного гарними дівчатами — села **Лося**, яке з віддалі робить вражіння містечка. Як доказують зовнішні фізичні прикмети, лосяне походять від шведів, недобитків із шведсько-польських війн, що мабуть тут осіли. Лося все напів вилюдніли, бо мужчини торгують мазею — бічним продуктом нафтяної ропа, яку розвозять по цілій Польщі. В селі остає лиш жіноцтво й провадить господарку, а передусім дбає за чистоту й по-

рядок у хаті. З Лося виберемося через **Климківку** до **Устя руського**. В Климківці ще оглянемо церков, побудовану в московському стилі з цибулястими банями так, що робить вражіння, мовби її живцем перенесено сюди зпід Тули. Устя руське виглядає наче маленьке містечко. По середині квадратний ринок, на якому в кожний понеділок відбуваються менші торги, кілька разів до року більші.

Не можна поминути **Висови** — одинокого українського літництва на Лемківщині, тому з Устя помашеруємо туди гостинцем. Зараз кинеться нам у вічі кілька гарних віль. купелеве заведення, приходство, кооператива церков. Довідемося, що в селі є капличка, в якій показуються „чуда“. Є там також кілька українських віль, як напр. вілля п. Батюка й ін. Село дуже культурне, свідоме національно.

З Висової підемо лісами й горами до **Ізб**, де можна би переночувати на приходстві. По відпочинкові дійдемо через Мохначку до **Криниці**. Оце прекрасне літництво із цінними джерелами знаходиться тепер цілком у чужих руках. Село Криниця велике, розлоге, національно свідоме. Сільські хати чисті й гарні. Залізнична станція в місці.

Звідси могли би ми залізницею відїхати у свояси й на тому закінчити кілька чи кільканадцятиденну прогульку по далеких і дорогих нам західніх окраїнах.

Петро Смереканич.

ПЕРЕГЛЯД ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ*)

ОГОРОДНИЦТВО

Чи розумієте вагу огородництва по більших містах? Адже міста це великі і вдячні консументи доброї огородничої роботи. На жаль — по містах наших огородників в найменше, бо ми не встигли собі ще досі освідомити ваги цієї професії.

Наше підміське населення випускає з рук прекрасний заробіток. Як часто сидить у такому селі семінаристка без посади, або гімназистка, що не знає що зі собою зробити! Журить тільки батьків, що в її образування вложили стільки гроша. А батьківське поле обробляється на збійжа, не користаючи з вигідного підміського положення. Тоді, коли при відповідному вишколі, можна би вже з моргівного господарства зробити прекрасний яринний город. Скажете, вишкіл потрібний? Але ж він потрібний для всякого фаху й саме того, в якому тепер найбільше безробіття (учительський) теж.

А при цьому звання огороднички незалежне, приємне й, головню, здорове. При теперішній кон'юктурі на ярини, особливо ранні, можна й при сучасній дешевизні хліборобських продуктів вийти на своє.

Огородничу школу маємо, щоправда, чужу, не свою, але зовсім близько, бо у Львові (Замарстинів,

Вулька Канітанська). Наука триває 2 роки. Приймають після 7 клас нар. школи.

У Львові також знаходиться жіноча зільна школа (ул. Задвір'янська 70). Наука триває 2 роки, відтак однорічна обов'язкова практика. Школа підготовляє спеціалісток для плекання й використання лічних рослин.

Дальні школи: Державна Коєдукаційна Огороднича Школа в Познані, вул. Снядецьких 54. Школа має два відділи: огородничої продукції і декоративного огородництва. До школи приймають учнів (ниць), що скінчили найменше 6 клас гімназії. Наука триває три роки, початок науки 15. вересня. Вписове й оплата за науку коло 250 зол. річно.

Державна середня коєдукаційна Огороднича Школа у Вильні, вул. Солтанішки 50. Наука триває три роки. Приймають учениць у віці 14—18 літ по скінченні найменше 7 клас нар. школи або 3 кл. гімн. Вписи від 15. травня до 14. серпня 1934. р. Приймають за вступним іспитом з польської мови і рахунків.

Державні Однорічні Курси Огородничої Практики в Заліщиках. Приймають кандидаток (тів) до 25 літ, абсолютентів (ток) огородничої або рільничої школи. За повне удержання в шк. інтернаті платиться: в січні, лютому, березні і листопаді по 20 зол. місячно, а в решті місяці по 10 зол. місячно.

*) Подаємо в цій рубриці невихіснуті в нас жіночі звання.

ТАРІЛКИ Й ГЛЕЧКИ

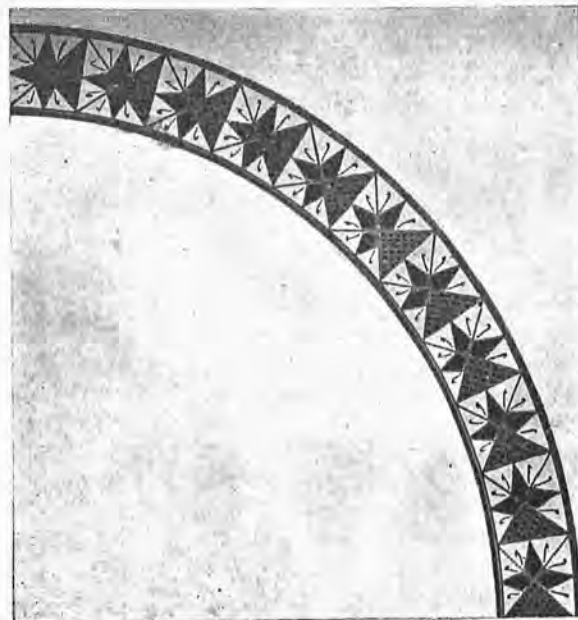
Щойно недавно випущено в світ український порцеляновий сервіс, здавалось би, на радість і втіху наших господарів. Тимчасом його зустріла по мачошньому українська хата. Більшість уважала цей проєкт В. Дядинюка чужим, неукраїнським у красках та рисунку. Повторилося тут те саме, що і з полтавськими вишивками в Галичині: трудно нам привикнути до їхніх гнутих ліній та ніжних, молодішніх тонів. Виховані на ярих гуцульських узорах, вимагаємо від вишивки пестроти.

Та й взагалі у нас дивне поняття про те, як має виглядати українська кераміка чи порцеляна. По словам п. Ониська, (виробництво згаданого сервісу), наша публіка бажає бачити вишивковий взір на рубцях тарелів. Так, принайменше висловлюється, побачивши сервіс проєкту В. Дядинюка. Мабуть неспівідома того, що вишивку, пристосовану до полотна (рівні нитки, плоска вишивка) годі добре перенести на випуклий беріг тарілки або чашки. Тут можна з успіхом приміювати тільки мотиви керамічні (сільські миски, глечики) або писанкові, що теж закривають заокруглену площу.

Такий саме підхід завважуємо у мистців, що запроектували нові порцелянові сервіси. Мова йде про конкурс на проєкти порцеляни, розписаного згаданою вгорі крамницею О. Онисько у Львові. У конкурсі могли брати участь тільки мистці-жінки. Ця обставина спричинена не Укр. Жіночим Конгресом, а просто загальною прийнятою думкою, що жінка мистець тісніше зв'язана з практичною дійсністю як чоловічина і в прикладному мистецтві перша може сказати своє слово.

Вислід конкурсу — дуже вдовольняючий. Напилило понад 80 проєктів від авторок. Вибір не був трудний; одноголосно признано першу нагороду проєктам Стефи Рудакевич. Всі вони (7), основані на мотивах писан-

кових або керамічних, свідчать про її мистецьку культуру й спосібність опанувати цю особливу техніку в рисунку. Ця перша спроба малярки в прикладному

Із конкурсу на українську порцеляну, влаштованого крамницею О. Онисько у Львові:
Один із проєктів Стефи Рудакевич, — (І. нагорода).

мистецтві показала її незвичайні здібності, які досі не так виразно проявлялися в її шталюгових працях.

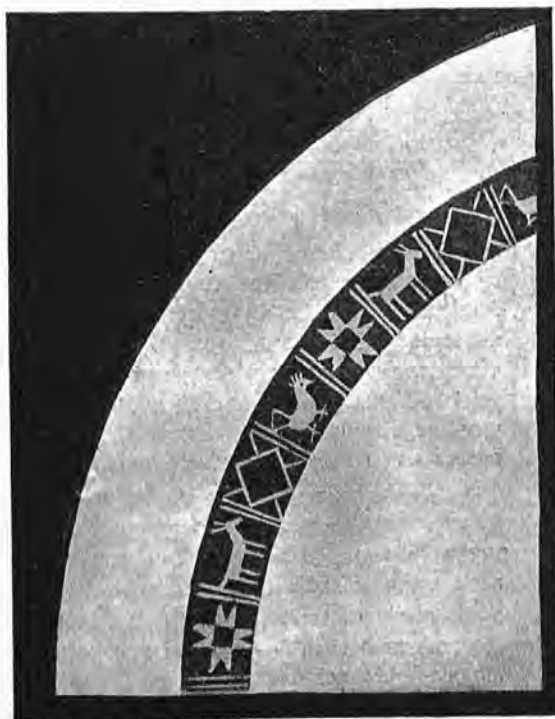
Друга нагорода припала Софії Вальницькій, відомій із давніших композицій у „Новій Хаті”. Опірається здебільшого на гуцульських писанкових мотивах, яким придумала на тарілці своєрідну декоративну розвязку.

Окрім нагороджених проєктів відмітило журі ще кілька цікавих праць. Олена Кульчицька (Перемишль) дала прегарний проєкт диточої порцеляни з народними мотивами коників та баранців. Окрім цього пробувала ще приміняти квітчастий керамічний мотив до звичайного кавового сервісу. Михайлина Стефанович (Хирів) одинока успішно розв'язала примінення вишивкового зору до порцелянної форми.

Не всі мабуть проєкти перейдуть зараз уже на порцеляну. Але коли зреалізуються два-три з них (Рудакевич, Вальницька, Кульчицька) матимемо вже багатий вибір для всякого смаку і кожної потреби.

Стільки про порцеляну. Вона щойно заповідається, коли не рахувати існуючий уже (на мою думку дуже цікавий) проєкт В. Дядинюка. Але маємо вже інші глиняні вироби, щоправда не ужиткові а декоративні, але зате готові. Керамічні вироби робітні С. Литвиненка.

Робітня С. Литвиненка нав'язала до традиції керамічного виробництва, сотвореного в нас І. Левинським (навіть і знаходиться в забудованнях Спільки). Але йде зовсім новими дорогами. Виробляє щоправда глечики й вазони на зразок давніх, запроваджених І. Левинським. Але вже навіть на тих ясных вазах і колачах везерунки більш незугарні, більше „ручні”, у порівнянні з ідеально симетричним рисунком давніх глечиків І. Левинського.

Із конкурсу на українську порцеляну, влаштованого крамницею О. Онисько у Львові:
Один із проєктів Софії Вальницької, — (ІІ. нагорода).

Але правдивою новиною, це — кераміка полтавська. Роскішні темпозелені, або брунатні гладуні, зелені колачі, маснички й малі глечики. Тло соковите, темне, розписане глутими квітчастими взорами. Форма особлива, зближена до народньої.

Щоправда кераміку цю стрічає той сам закид, що й сервіс проєкту В. Дядинюка. Вона здається нам чужа, не наша. А все те тому, що ми не знаємо нашої орнаментики, що земля наша така широка й багата у всякі відтінки, як мало котра інша.

Шкода тільки, що робітня С. Литвиненка перейняла від робітні І. Левинського всі форми глечиків. Між ними є також багато зманірованого. Навіть у гучульських зразках, які нам так добре відомі, можна творити нові форми й примінення.

Однак помімо цих невеличких недотягнень можемо лише повітати це нове виробництво. Нарешті матимемо добру, стилеву кераміку, нарешті перейде ця галузь народнього мистецтва в наше помешкання в доброму, несфалшованому вигляді.

Л. Бура.

ДІТОЧІ ІМПРЕЗИ

Друга половина травня та перші дні червня проминули під знаком діточих імпрез. Дівоча школа ім. Т. Шевченка — „У світ казки“, хлопчача школа ім. Т. Шевченка — Вечір танків, школа ім. кн. Льва — Свято Матері, цілий тиждень Свята Захоронки, школа СС. Василіян — „В чужім пір'ю“ (Марійки Підгірянки), свято Рідної Школи на площі Сокола-Батька, виступи учнів Музичного Інституту на пописі ритмічної руханки, а вкінці концерт „Діти — дітям“ — з першою у Львові українською діточою оркестрою — це приготували наші діти.

Це все так радісно хвилює, що хотілось би підійти до кожного з цих невідомих ініціаторів і щиро стиснути їм руки та подякувати за труд і працю.

Так радісно схвилювало мене представлення дівочої школи ім. Т. Шевченка п. н. „У світ казки“. Кожна класа цієї школи вивела одну з наших пайкраших діточих народніх казок. Так довго жили вони незпримічені тільки у книжках. Наше покоління вже не мало щастя чути їх безпосередньо з уст народу. Тепер ці казки ожили на сцені.

Якби ви побачили, яким прекрасним рухом котився „кологоб“, що від усіх звірів втік, а хитрий лисичці таки попався, як дотепно вишитий був одяг, цієї свіжо-спеченої паланички — то ви не здивувались би, що один трьохлітній хлопчик відразу пізнав, що це „коржик“, заки ще дитина почала відігравати свою роль.

А „Ріпка“! Та любя дитяча казка „Ріпка“, що її так гарно розказала маленька учениця II. кл. а відіграли її маленькі товаришки. Правда, ми бачили її вже минулого року на Святі Захоронки в театрі Різнородностей. З цього порівняння видно, що значить сцена. На більшій сцені все виглядає краще. Тут разила вбогість обстановки і за близьке віддалення сцени від глядачів.

Тому досить блідо вийшли одяги всіх звірят, що ви-

ступали в Козі-дерезі, хоча були дуже цікаво подумані. Але гра дітей була майже мистецька.

На інших святах я не була, але з великим інтересом слідувала в пресі бодай за нотатками про ці свята. Незвичайно радісне явище — це розвиток у нас діточої ритміки. Є вже такі визначні сили як п. Суховерська Оксана, Мамчаківна І., Навроцька Дарка, Пастернакова Марія (що вела на Личаківській дільниці безплатний курс ритміки для дітей Рідної Школи), вкінці Оксана Федаківна, що започаткувала в Музичному Інституті науку ритміки методом Жак-Далькроза. Попис маленьких учениць цієї школи — був правдивою насолодою для всіх присутніх.

Вершком діточих імпрез був концерт „Діти — дітям“ (17. VI. 1934), що його влаштувала „Українська Захоронка“. Тут вперше виступила діточа оркестра — маленьких музикантів — від 9—14 літ, наймолодших учнів Музичного Інституту у Львові. Підготовкою цього концерту зайнялася пані Н. Барвінська, дружина Директора Інституту. Вона закупила ноти Бромберга „Діточу симфонію“, постаралась про інструменти і свою активною участю на пробах піддержувала в дітей запал і охоту до праці. Нелегко було зібрати около 20 дітей на проби. Кінець шкільного року, діти перемучені, ті, що мешкали на окраїнах міста або й у Винниках нераз без обіду. Деколи не вірилось, що все це доведеться до кінця. Та коли взяв диригентську паличку учень диригентського курсу проф. Колесси — Роман Согор, з молодечим запалом і завзяттям завершив підготовку дітей і разом із ними виступив на сцені. Що це була за картина, трудно описати. Симфонія випала прекрасно. Діти вичарували своїми дрібними пальчиками — концерт природи. Шумів лісок, брелів потічок, перекликалися всіми голосами птички, свистіли, кукали, так живо, а маленькі діти — питали своїх мамів за зазуюлькою, за соловейком, і дивувались, що нема дерев, де ці птички звичайно перебувають. Люди не розходились — довго ще сиділи зачаровані. Про солістів не буду писати. Але вже сам факт, що цих двоє маленьких виконавців 13-літнього хлопчика і 9½-літню дівчинку зустріла така прихильна і тепла підтримка усієї публіки і навіть мистецької критики — свідчить не тільки про їх талант, але і про велику працю над ними їх музичних провідників.

Деколи, не хочеться вірити, що є люди, що можуть посилати свої діти до чужих шкіл, коли тут в Музичному Інституті кипить така робота, коли вчать найкращі, світової слави наші мистці, вчать за таку плату, на яку навіть не подивився би „заграничний спец“ — що так усе імпонує нашим людям. Це незвичайно болить і відбирає віру і силу до праці. Як буде кому виконувати твори наших композиторів, тоді будуть вони творити. А діти зі шкіл Музичного Інституту дають тому запоруку.

(М.)

Дівоча школа ім. Шевченка у Львові вивела на сцену наші казки. Ріпка у виконанні малих учениць тієї школи. Текст до дії виголосила маленька Леся Храплива (перша зліва).

НА ПЕРШОМУ ЗДВИЗІ

Тоді то показалася потреба спортової площі. Скупували метр по метрові гладкої зеленої мурави, по якій тепер товчється залюбки наша молодь. Без думки про те, з якими зусиллями його колись добували.

Он, світлина з того часу: Сімнадцять дорогоцінних метрів, а серед них дві сокілки. Сімнадцять метрів! Це дарунок, який закупили дві перші жіночі чети Сокола-Батька. Саме тоді, коли проф. І. Боберськэму вручали булаву кошового.

Скільки це нас коштувало труду, пригадую собі. Нарад, міркувань та хвилювання! Теперішній молоді цей вчинок може здаватися маловажним. Тепер начебто кров гарячіна і часу немає на таку дрібничкову роботу. Але тоді це було для нас початком усього.

Спитаєте чому саме сімнадцять? На стільки вистачило в нас грошей.

А які ми були горді! Начебто дійсно здобули тих сімнадцять клаптиків нашої землі від ворога у бою.

Сокілка.

Дві перші жіночі чети Сокола-Батька закупили сімнадцять метрів майдану на першому здвизі в 1911. р. Провідниці чет: Олена Степанів і Одарка Білинська.

ЩО КАЖЕ НАШЕ ПИСЬМО

— Ви графолог? Ох, прошу, поворожіть мені з мого письма!

Коли трапляється таке почути, то це, очевидно, глибоко вражає мою „графологічну“ свідомість й впроваджує мене з рівноваги. Тоді, в найкрайшому випадку, я, замість, щоби забратися до аналізу письма, починаю викладати, що це таке графологія й яке її завдання. Часто розбиваю надію на „відгадання майбутнього“, на „ставлення гороскопів“ і т. п. Графологію плутають із такою метафізичною наукою, як астрологія; тимчасом наше письмо має фізіологічне підложжя й аналіза його не є метафізичною процедурою.

У житті з людьми стараємося пізнавати їхній характер. Шукаємо його в думках наших ближніх і балакаючи з ними, приглядаємося виразу їх обличчя. Це діється не так із цікавості а просто з потреби наших соціальних відносин. Проте часто трапляється, що, судячи людину після того, що вона робить чи говорить — ми осуджуємо її зле й стаємо заклопотані перед загадкою.

Коли приглянемося до нашого оточення — побачимо, що кожна людина має щось властивого, що виявляється у її рухах. Вираз цих рухів — це ніщо інше як гра мускулів, стимульована нервовою системою. Ця гра — дзеркало індивідуума. Для модерного психолога буде більш міродайним спосіб говорення, як зміст розмови з людиною, якій він приглядається. Свобідний рух у ході, праці, забаві, плачі, сміх — це для вправного ока більш виразиста мова, як усі слова. Сучасна характеристика ні на хвилину не відступає від тіла людини й тісно зв'язує біологічну форму з т. зв. душею.

Спитаєте, при чому тут письмо? Отже письмо — це найкращий дослідний матеріал. Наше письмо — це власне зафіксований рух, що походить з того самого осередку, що й більшість наших рухів. Значіння його не менше. Ріжниця в цьому, що всі рухи майже невольні, перехідні — письмо-ж одинокий рух, що дає

конкретний, постійний образ й тому дає змогу довгих і докладних дослідів. Письмо — це не тільки зручність руки: є докази на те, що характерні прикмети письма залишаються навіть тоді, коли людина, втрапивши можливість писати рукою, навчиться писати ногою, чи устами.

Можливості графологічного досліджування можна означити точно. Письмо, в першій мірі, відслонює характер. Говорити про чисто духові прикмети людини — важче, але й вони в багатьох випадках наглядні. До аналізу надається найбільш письмо вироблене, при якому автор не бореться з технічними труднощами. Крім матеріалу (найкраще свobodно писана сторінка листа) треба подати вік, пол і звання. Означення віку потрібне тому, що ступінь зрілості в письмі зовсім не мусить йти в парі з літами. Бувають зрілі характери у дітей й противно „штубацькі“ письма — у дорослих. Завданням графолога є подати причину, чому воно так. Щож до пола — то в наших часах поняття жіночості й мужськості затратило ріжницю. Є жінки з перевагою „мужського“ інтелекту і знову-ж бувають чоловіки з перевагою почувань над розумом і їм ми приписуємо „жіночий характер“. Тільки з тої точки погляду можна говорити про жіноче й мужське письмо.

Найскладніша справа зі званням. Люди, по більшій частині вибирають фах для хліба, не рахуючись з тим, що відповідало б їх здібностям. Очевидно є типичні письма лікарів, адвокатів, купців і т. п. Але буває, що лікар пише як судовик, або професор як інженер. Вже скорше можна „відгадувати“ по письмі людей, що визначаються в науці чи мистецтві.

Нераз доводиться почути таке:

— Ох, у мене письмо щодня інше! — Це не є ніяка аномалія. Вразливі, нервові люди підпадають настроям. Булоб дивно, якби це все не відбивалося в письмі. Щоправда, ті „зміни“ є для графолога мінімальні, але все таки для докладної аналізи добре мати кілька зразків одного письма.

Галина.

ДІВЧАТА В МУНДУРКАХ

Песа в 3 актах 12 картинах Христи Вінськое.

Двадцять сім разів грали цю пєсу у Львові і все при повній салі. Значить, тема небуденна і доторкає актуальних справ, коли викликала зацікавлення широких кругів публіки. Кажуть, що авторка написала її перед кількома роками на основі власних переживань в одному німецькому пенсіонаті під Берліном — спершу як театральну пєсу, а відтак як сценарій до фільму. Фільм сконфіскували, але він сповнив свою задачу, бо згаданий пенсіонат переорганізували, зате авторку за часів правління Гітлера прогнали з Німеччини.

Фабула пьютки сама по собі доволі проста. До дівочого пенсіонату, який є одночасно й школою, привозять дівчинку Мануєлю фон Майнгардіс, сироту без матері. Опікується нею тітка, ексцеленція фон Еренгардт, яка одначе мало дбає про своячку, а виеднавши для неї безплатне приміщення в заведенні і заосмотривши в подерте білля, вважає, що зновина свої родинні зобов'язання. Мануєля, неспіле, вразливе дівчатко, опинюється нараз у гурті веселих товаришок — усі зі шляхотських родин — серед суворого інститутського режиму під твердою рукою настоятельки, панни фон Нордек цур Нідден. Назагал усі дівчата почуваються там несогірше — обходять на свій спосіб приписи інститутської дисципліни, бавляться писанням любовних листів і читанням пікантних книжок, висмівають і паслідують сміпні сторони настоятельки й учительок крім панни Бернбург, яка тіпиться загальною любов'ю й пошаною учениць.

Дві тільки інститутки не можуть зжитися з пенсіонатським режимом: Едельгарда, графянка фон Менсберг і наша Мануєля. Перша плаче й тужить заедно за домом, рветься до світа, що десь там за мурами пенсіонату дише тепер пахощами весни, не може помиритися з одноманітністю щоденного життя, з безпастанними приказами й муштрою: „в пари! в пари! не висувайсь!“ А Мануєля? вона ще більш самітною почувається. Матері в неї нема, а батько-військовий либоп небагато розуміється на вихованні дітей, коли на лектуру вкладає доні до куфра... „Альравне“ Еверса. Дівчинка спрагнена тепла, любови, тому прив'язується до тихої, доброї Едельгарди, а вже цілу свою душу з пристрасним обожанням віддає панні Бернбург, особливо від часу, коли учителька подарувала їй свою сорочку. І ця любов Мануєлі стає завязком катастрофи.

Дівчата влаштовують аматорське представлення, в якому Мануєля грає ролю срібного лицаря. Всі їй іратулюють до знаменитого дебюту і вона, захоплена сама собою, підбадьорена похвалами панни Бернбург, підливши собі трохи на пенсіонарськйм підвечірку, попадає в екстазу, виголошує палку промову до товаришок, в якій звеличує панну Бернбург і підносить тост в її честь. На це надходить настоятелька і в брутальний спосіб накидується на Мануєлю. Пятнує її виступ як нечуваний скандал, як неморальний вчинок, її любов до вчительки називає перверсією, що наносить ганьбу заведенню й обиду панні Бернбург. Ці останні слова глибоко вражають Мануєлю, вона дістає істеричний атак, що спричинює в неї недугу. Та приїзд протекторки заведення, великої княгині, приневолює її двигнутися з постелі, щоби стати в шпалір на повитання достойного гостя.

Ласкаві слова княгині, звернені на адресу Ма-

нуєлі, рятують дівчинку від прогнання з інституту, але не від важкого засуду, який паде на неї з уст настоятельки. Її ізолюють цілковито від товаришок на день і ніч, а передовсім забороняють зближатися до панни Бернбург. Дівчинка усе готова витерпіти, не може лише примиритися з думкою, що панна Бернбург гегедує на неї і вірить в те, що вона, Мануєля своїм виступом по представленні хотіла її обидити. Приходить до неї і благає прощення. Учителька в душі сириває Мануєлі, бачить заподіяну їй кривду, але не показує того назовні. Може боїться настоятельки, може солідаризується з нею щодо способів лікування Мануєлі з істерії, позірною суворістю хоче загартувати дівчинку і тому наказує їй підчинитися присудові. Мануєля не в силі того арозуміти і, коли стрічає осуд навіть у тої, яку цілим серцем боготворила — кінчить самогубством.

Не знаємо, що хотіла сказати нам авторка своїм твором. Може, змальовуючи інститутське життя, бажала підчеркнути, як таке відокремлення молодих, дозріваючих дівчат від світа відбивається на їх духовій і фізіологічній структурі. Дівчата відкритих прилюдних шкіл, що стикаються раз-у-раз з ріднею, з широким кругом різних людей, розсівають — так сказатиб — свої почування, стають менш вразливі, не відчувають їх глибини. Інститутки — ще й предиспозовані до цього, як Мануєля — попадають у нервовість.

В останній сцені (розмова настоятельки з панною Бернбург) борються два світогляди. Настоятелька заступає думку, що дівчата треба замолоду гартувати, щоби в майбутньому мали силу сповнити як слід своє завдання. І з тими поглядами і ми погодилися би, якщо панна фон Нордек не заступалаб одночасно принципів касарняного, бездушного, на зверхніх тільки формах і етикеті опертого, виховання. Панна Бернбург протиставить йому індивідуальне виховання, відповідне до духових і фізичних прикмет кожної одиниці зокрема. „Не на жінок капралів виховуємо наші дівчата, а на свідомих громадян, матерей будучих героїв“ — каже, боронячи гаряче Мануєлю. Вказує на її діточу щирість, її імпульсивну любов до себе виправдує тугою сироти за материнським теплом; кидає громи на інститутський режим — готова ради Мануєлі і свого світогляду уступити з посади — але вже за пізно. Підчас її палкої оборони приносять вістку, що Мануєля не живе.

„Як закрити цей скандал перед княгинею протекторкою?“ — питає настоятелька підчинену собі у всім невільницю панну фон Кестен. — „Нещасливий випадок!“ — погоджуються накінець обі на таку виправдуючу формулку.

Нещасливий випадок!... а таких випадків маємо тепер щораз більше, не тільки по інститутах. В часописах майже щодня читаємо про самогубства не лише молодих хлопців і дівчат, але й малих дітей. Яка цьому причина? Причин багато, а головна мабуть та, що в нас все ще справа виховання, справа душі дитини стоїть на останньому плані в ряду різних-преріжних інших справ і щойно якийсь „нещасливий випадок“ звертає хвиливе увагу загалу, що в тій ділянці „щось“ недобре діється.

Песа Христи Вінськое дуже актуальна і варто її побачити й передумати.

К. М—ка.

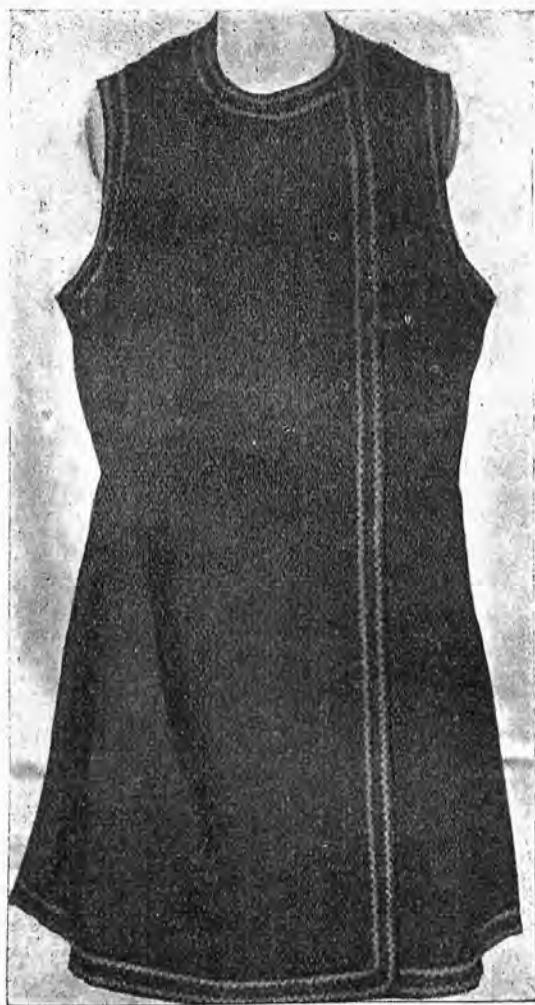
КОРСЕТКА

Оде частина народнього стрію, проти якої грішать найчастіше. Т. зв. „жупани” в нас довгі по коліна, розстібнуті на переді, з вилогами * нашиті квітами а то й лелітками. Поганий примір нашого театру, що так легкодушно проспособлював до сценічних вимог наше народнє вбрання, тепер покутує по різних аматорських гуртках, а вслід за тим і в приватному житті.

Як бачимо зі світлин наші домородні „жупани” це якесь непорозуміння. Он дівчина з Полтавщини: на ній коротка темна корсетка із сатини, обведена довкруги і зпереду оксамитною стрічкою. Застібується тісно під шию, так що сорочки майже не видно. Та й те, що визирає з коміра, густо прикрите намистом. Корсетка, як бачимо, не гаптована, не прикрашена квітами або лелітками. Вона скромна й темна; має під-

черкнути собою тільки те, що є найкраще в народньому вбранні: рукави, намисто й вінок.

На другій світлині корсетка, зладжена в робітні кооп. „Українське Народнє Мистецтво” у Львові.

Вовняна корсетка вишневої краски.
Виробу кооп. „Укр. Нар. Мистецтво” у Львові.

Зразкове полтавське вбрання.
Світлина власність п. Ганни Чикаленко.

З гладкого, темновишневого сукна, застібується на боці тісно під шию. Рубець її обведений зубчиками золотистожовтої краски, тому що того самого відтінку буде невеличкий фартушок до цього народнього стрію. Ззаду стан корсетки прилягає тісно; нижче розділюється він на „вуси”, три глибокі складки. Корсетка на підшивці з тонкої фулярдини.

Таку корсетку можна вважати святковою. На святочні виступи ладять ще корсетки з оксамиту й кашміру. Буденні корсетки можуть бути з сатини та дрібноквітчастого перкалю. У красках вони різні: вишневі, темносині, чорні, темнозелені, золотистожовті, ржаві.

Великий вибір корсеток готових і на замовлення виконує робітня кооп. „У. Н. М.” у Львові. Буденні корсетки можна вибрати в ціні 18 зол., святкові коштують 27 зол.

Крій корсетки можна замовити в адміністрації журналу „Нова Хата”. Коштує 2.50 зол. без пересилки.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ
≡ „ВЕНУС” ≡
ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

ВАЗОНКОВІ КВІТИ В ЛІТІ

У плеканні кімнатних рослин кожний сезон має своє значіння. Влітку квіти живуть повним махом, випускають листя й гони і потребують найбільше поживи, води, сонця й повітря.

Плекання в літньому сезоні повинно бути плянове. Коли раз залити надмірно, а вдруге знову засушити землю в вазонку, коли уставити її на соняшному підвіконні, а вдруге знову забрати квіти тому, що нам перешкоджають, це більше пошкодить ніж може. Плекання квітів повинно бути правильне.

1. Земля повинна бути все вогка, але не так, щоб від надміру води кисла.

2. Підливати треба при або по заході сонця відстоялою на сонці водою. Ніколи не брати води просто з криниці або з водотягу.

3. Рослину треба зрошувати часто розпилячем або густим ситком від підливачки. Зрошуванням сполікуємо пил і звертаємо листям потрібну для віддихання вогкість, яку вона тратить під впливом соняшного проміння або протягу. Зрошувати треба також у вечірніх годинах.

4. Підсилювати землю в вазонках погновими пастильками „Тесни“. Спосіб примінення поданий на етикетці.

Не треба легковажити собі також усяких інших заходів, як наприклад притинання квітів, коли вони починають вянути. Рослина висихається на насіння, якого ми не зужиткуємо. Отже тому треба їй заощадити ту роботу й покермувати її енергію в інший бік. Так само треба обтинати пожовкле листя.

Липень це найвідповідніший час на розмноження рослин при допомозі націпок. Націпки, це верхні гони рослини, що криють у собі три очка. Насаджуємо їх до вазонків, наповнених легкою, з піском перемішаною землею. Доки вони не зав'яжуть коріння, треба тримати їх під шклом (прикрити шклянкою), витворюючи над ними теплу, вогку атмосферу. Але надмір вогкості може їх знищити, так що підливати взагалі не треба, а тільки злегка накроплювати. Підливати можна аж тоді, коли рослинка добре закорінилася й починає розвиватися.

Хто може передержати через зиму неляргонії, нехай пам'ятає, що найкращі очка будуть ті, що їх націпимо в липні. Вазонки з націпками треба держати в півтіні, аж доки не закоріняться. На яркому сонці марніють.

В серпні наші націпки скріпнуть і розвинуться. Тоді треба їх плекати так, щоб вони скоро стали прикрасою наших помешкань або балконів на другий рік.

Рослинка буде скоро й добре розвиватися аж до пізньої осені. Підливати треба її обильно. Підсилювати час до часу пастильками. Якщо вазонки покажуться за малі, можна рослинку в осені пересадити. Більший глечик добирати такий, щоб попередній тісно входив у нього. Пересадивши, держати рослинку в півтіні, аж доки не закоріниться. Землю треба добирати індивідуально до кожної рослини.

Молоді рослинки почувають себе найкраще на вільному повітрі. Хто має веранду або балкон, найкраще винести їх там на літо. Ще й коли зложимо їх на підлозі, або поруччі веранди, можемо їх легко зрошувати підливачкою. Така „купіль“ їм у тому часі дуже потрібна. Вазонки повинні спочивати в підставках, а не безпосередньо на підлозі.

ЦІННІ ЗАВВАГИ ПРО МОЛОКО

Молоко грає передову роль у відживлюванні людини, однак літом воно стає чи не головною її поживою. На літніх передовсім і всюди шукаємо молока, а літньої вечір без квасного молока тяжко собі уявити. З хлібом разовим, сухариком, коржиком заступає солодке молоко в літі також снідання і підвечірки. Організм, перетомлений цілорічним споживанням м'яса, рад би забути про тяжку зимову їжу.

Купуючи молоко в місті, а також по селах ніколи не маємо певності, що воно не містить у собі шкідливих власностей, а головне хвороботворних бактерій. Коли вони дістануться до організму, можуть спричинити різні хвороби (тиф, шкарлатина, чахотка й ін.). Тому треба знищити шкідливі бактерії в молоці, а це досягаємо при допомозі пастеризації, про яку ми вже писали у нашому журналі.*)

Тому, що серед нашого громадянства нема ще належного розуміння про вартість пастеризованого молока, наведемо кілька мірдаційних оцінок у тій справі.

І так Уряд здоров'я Зєдинених Держав П. А. опублікував звіт про стан здоров'я на основі якого 1924 р. занотовано 31 епідемії, спричинених спожиттям **сирого** молока, при чому не занотовано **ні одного** випадку заразливої недуги, яку спричинило би пастеризоване молоко.

Департамент гігієни стейту Нью Джерсі подає, що за останніх 13 літ було аж 22 епідемії тифу, шкарлатини, дифтерії, при чому у 658 випадках причиною захворювання було **сире** молоко. Впродовж того ж часу **ні одна** недуга не була спричинена пастеризованим молоком. „Одиноким способом“, — кінчає звіт про те, — „який досі винайдено щодо безпеки здоров'я — це пастеризоване молоко“.

Відомий проф. унів. в Гарвард д-р. Мільтон Розенав пише: „Пастеризація рятує здоров'я і запобігає хворобам. Не зміняє якості молока і не зменшує його відживності. Пастеризація це найдешевша асекурація життя, яку можна забезпечити споживачам молока“.

Передержувати молоко найкраще в холодному місці, де воздух має свободний доступ. Молоко не терпить біля себе якогось сильного пронизливого запаху, бо зараз ним переся-

ВЕСНЯНІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

порукає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-54.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

кає. Про те, що молоко повинно бути прикрите, — не треба й згадувати. Особливо в літі, коли приходится боротися із мухами, оцими рознощиками бруду та всяких зараз, треба цього уважно перестерігати.

Найбільше споживаємо у літі молока квасного. Коли воно зроблене як слід, себто згідно з усіма приписами відживної гігієни й доброго способу приправи, є дуже здорове й легко стравне. При цьому слід звернути увагу, що найкраще наставляти на квасне молоко — гігієнічне й вільне від хвороботворних бактерій — пастеризоване молоко. До заквашення пастеризованого молока треба додати **необхідно** ложку доброго кривого молока або сметани і добре замішати. Так заквашене молоко є густе і має добірний смак.

До заквашення молока найкраще надається начиння поливане, камінне, порцелянове чи шкляне. Заквашується молоко найкраще в температурі 18—20° Ц., себто літній температурі помешкання. Потім треба винести його на якесь холодне, прохудне місце. Переквашене й недоквашене молоко шкодить організмові, з того й походять усі ті скарги на нестравність молока, які приходится часто слухати.

* Пастеризація полягає в тому, що молоко підігрівимо лише до 80°—85° Ц. впродовж 1 хвилини, а відтак нагло охолоджуємо нижче 10° Ц. Цим способом вбиваємо всі хвороботворні бактерії, а разом не нищимо відживної вартості молока. — Хто хотів би дещо більше довідатися про пастеризоване молоко — може зажадати ілюстрованого проспекту у котрийбудь крамниці „Маслосоюзу“ у Львові і Стрию, які продають пастеризоване молоко.

ОЛЬГА ЛИЩИНСЬКА.

КОНСЕРВИ Й МАРИНАТИ

Загосподарюватися на зиму, чи ні?

Часто вагається господиня — робити, чи не робити запасів на зиму. Кожний знає, скільки труду й знання вимагає це заповідливе й плянове громадження запасів, а передовсім із яким коштом це по-лучене. Неодна з господинь застанеться над цим. Таж роблення запасів є ознакою ощадності? Але коли ця ощадність має бути така коштвна і стільки спричиняє клопоту, то може практичніше нам її зріктися.

Запаси вимагають певного вкладу капіталу, який треба видати одноразово. Але коли глянемо на ціло-річний домашній бюджет, то зрозуміємо, що запаси це всеж таки ощадність, бо продукт на перетвори, куплений по найдешевшій ціні, коли подажа на ринку була найсильніша. Поза купівлею продуктів і вмілим перетвором їх на консерви є ще третій важний чинник у калькуляції припасів, що рішає про їх доцільність. Є це спосіб їх переховування — отже наші комори-спіжарні.

Комора, щоби відповідала вимогам доброго сховку, мусить бути: суха, холодна і добре провітрювана, а урядження її мусить відповідати вимогам гігієни. Повинно бути просте, доцільне і можливо легко доступне, щоби можна було удержати його у взірцевій чистоті.

На стінах розміщуємо довгі гаки, на яких розвішуємо запаси, так щоби до стіни не дотикали. Стелю можна також використати. Тут уміщуємо рухомі бляшки і на них підтягаємо мішки з продуктами, як мука, крупи, сушена ярина, овочі. Вони легко затухли би на землі з браку продуву.

Щоби комора була холодна, мусить бути приміщена від північної сторони дому і мати подвійну вентиляцію, одну в мурі, а другу вікном із дротяною сіткою, що не впускала би мух до середини.

Дальшим усливям доброї комори це сухість. Одиначе вона не сміє притикати до комина, бо стіна тоді надто нагрівається.

Одним словом цілу увагу маємо звернути на те, щоби раціональним переховуванням — забезпечити наші запаси до решти. Тоді можемо сказати, що вони нам виплатилися, що наші грошеві витрати і праця не пішли на марне.

Нераз чуємо нарікання, що при запасах зуживається багато більше продуктів у домі (з користю для організму, але не для кишені). Тут може глумувати щедрість господині раціональна калькуляція і вага.

Самим приміщенням запасів не розв'язали ми ще гордієського вузла, бо помимо старанного і правильного спорядження псуватимуться запаси, якщо начиння не вміли ми пошанувати. Кам'яні і глиняні горшки, що їх залюбки вживаємо на мармеляди та повила, беремо часто на молоко, товц, випікати кашу чи дусити гриби. Так само не можна міняти горшків, в яких торік переховували ми маринати в оцті чи корнішони, на мармеляди — повила. Тому шкляніні слоїки практичніша, бо шкло не натягає оцту, квасу, дає бездоганно вимитися та забезпечити наші консерви.

Якщо невміло пошанували ми торічне начиння, мусимо заступити його новим. Але й ті горшки, що стояли бездільно треба докладно випарити і випекти, щоби вистерилізувати їх як слід.

Глечик із робітні С. Литвиненка у Львові.
Темно-зелене тло, подільський орнамент.

Між консервами та маринатами перепроводжуємо в коморі селекцію. Не можна безпосередньо уставляти овочевих перетворів біля маринатів. Накладаючи конфітури, повила, чи мармеляди, вживаймо сухої чистої ложки і не конштуймо смак із неї. Наповнені слоїки зав'язувати зараз, бо відкладаючи це на пізніше — даємо бакціям час, загниздитися.

Консервування ярин та овочів переводиться тро-якою дорогою: сушенням, винищуванням бактерій в герметично замкнених посудинах, та додаванням або витворюванням антисептиків пр. оцтом, саліцильовим квасом та бензоесом.

Хто не має відповідного сховку на запаси най-краще буде йому ярини сушити. Дрібно покранілі в насочки просихають зразу на вільнім воздуху, а потім досушуються в легкій печі при відчинених дверцятах. По кількох днях, як прохолонуть і випадають зіспати в мішочки і переховувати в сухім продувним місці. Найкраще зладити мішанину ярин, змішану в такій пропорції: 1 кг. моркви, 1/2 кг. петрушки і 1/2 кг. салерів.

Більше коштвний спосіб консервування ярин та овочів є: заварювання в герметично замкнених посудинах. Таким способом консервуємо урину, яку тяжко зберегти у свіжому стані, пр. каляфіори, горошок, шпарагову фасольку, шпараги, мізерію з огірків. Крім апарату Векка, Гекса можна послуговуватися фляш-ками з молока, лімоняд, що мають герметичний корок.

Фляшки чи слоїки наповнені бажаною яриною, чи овочами (при заварюванні компотів), залляті соле-ною, перевареною водою, чи у другому випадку соко-виком (1 л. води, 3/4 кг. — 1 кг. цукру), закорковані вставляємо в широку посудину. На дно посудини кла-демо друге дірчасте дно з бляхи або деревляне з латок і обкладаємо слоїки сіном або деревляною ватою. За-ливаємо водою так, щоби фляшки виставали з води на 2 пальці. Варити повільно 1/2 год., рахуючи від хвили кипіння. Витягати, коли вже прохолодне, щоби шкло не потріскало.

Третій спосіб консервування ярин є найбільше знаний: квашення капуста, огірків, грибів,

Антон Сінклер: СІЛЬВІЯ. Upton Sinclair: SILVIA.

Сінклер цікавий для нас тому, що американець. В його повістях цікавить нас тло, на якому виступають його герої. Країна znana нам поверховно із рекордів, набирає тут зовсім іншого обличчя. Довідуємось про різницю між південними й північними мешканцями Злучених Держав, про побут аристократичних родин, які зберігають родинні традиції строгіше від європейських княжих дворів. Самі герої, Сільвія і Франк, не такі виразні. Вони начебто служать для того, щоби зобразити, насвітлити оцей побут.

Книжка ця знаходить своє продовження в „Подружжі Сільвії“ того самого автора. Але „Подружжя Сільвії“ кінчиться так само несподівано й незакінчено як сама „Сільвія“.

Аксель Мунте: КНИЖКА З САН МІКЕЛЄ. Axel Munthe: DAS BUCH VON SAN MICHELE.

Властиво не знати чому ця книжка набрала такого розголосу. З літературного боку вона неопрацьована; це саламаха вражіння, спогадів, рефлексій, неповязаних із собою в одну цілість. Вона хвилює пориває автентичністю. Тут відчуваєте правду, дійсність, подих життя. Всі, навіть найстрашніші пригоди (холера в Неаполі), описані з такою безжурною простотою, що не можна їм не вірити. Як усі спомини, написані лікарями (Вересаєв), остане вона цікавим людським документом.

Герберт Уелс: СОН. Herbert Wells: THE DREAM.

В основу цієї книжки лягла думка про мандрівку душ. Молоде товариство балакає в 4000 р. про нашу велику війну й Сарнак, молодий учений, розказує з подробицями свій сон про ті давно минулі часи. Він бачить себе молодим хлопцем напередодні великої війни, бере в ній участь, вертає додів, кохає, працює й гине, все на зразок і по звичаю „тих людей зперед 2000 літ“. Сон молодого вченого займає цілу книжку. Він є властиво цікавою проекцією на теперішні відносини у вихованні, любові й літературі, бачені неначе з птишиного лету. Але платформи, на якій стоїть міцно Сарнак та його товариство не видно. Мабуть воно й не було метою автора рисувати утопій перед нами, а тільки покеккувати трошки зі сучасності. І це йому прекрасно вдається. Коли Сміс (сучасний Сарнак) умирає і Сарнак закінчує розказувати свій сон, зітхаємо всі з полєкшою, що ті страшні, далекі (себто наші) часи вже минули...

Джон Голсуорті: ЦВИТУЧІ ХАЩІ. John Galsworthy: FLOWERING WILDERNESS.

Із Сагою Форсайтів не скінчив Голсуорті епосу англійського середнього стану. Із верстви заможного купецтва переходить він у своїй повісті „Дівчина чекає“ до англійської дрібної шляхти. Продовженням цієї книжки являється „Цвитучі хащі“ і „Проти течії“ — історія одного молодого кохання. Воно повстає серед таких незвичайних обставин і саме в собі таке особливе, що закохані ходять по Лондоні немов по якійсь цвитучій хащі. Нікого не бачать і ніхто й їх не бачить властивими очима.

Старинна англійська родина видала з себе Діну, героїню роману. Родина, яка строго зберігає традиції та свято піддержує честь англійського імені в краю та за границею. А проти неї повстає Вілфрід, її наречений, чоловік відважний і одчайдушний, без крихти упереджень. Конфлікту, що тут зародився, не видержують їхні суперечні вдачі і „цвитучі хащі“ людських пересудів, розєднують їх.

Л.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках!

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня,
Потрудись на львівський ринок
Тридцять число — будинок,
Де „Текстильна гуртівня“!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
біля Бачевського і Ціппера.

ВИРІВНУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА III КВАРТАЛ.

НОВІ НАГОРОДИ

Що це? здивується. Ледви розділили одні нагороди, а вже йде нове льосування?

Справді так. Тільки льосування дещо інакше, відмінне. Бо призначене для наших заграничних передплатниць. Оті „заграничні“ заслуговують на особливу нашу увагу. Здебільшого живуть далеко від своїх, оточені холодним чужим словом. Батьківщина, це їхні чотири стіни, де може гомоніти наше слово, повиснути наш рушник над образом або простелитися наш килим на долівці. Тому й „Нова Хата“ стає для них джерелом цієї сполуки, носієм оцих нових здобутків нашої домашньої культури.

Отже й для них призначені нові нагороди. Хочемо принести їм у заміну за точність не тільки образки, резерунки, взори, але й їх реальний образ: килим, народній стрій, вишивану блузку, ручну роботу.

В тому й суть нового льосування. Перегляньте список! Всі предмети в ньому українські, від килима почавши, а на альбумі зворів скінчилися. Тут і народній стрій і доріжка і ранній чипець і дереворізьба. А все тільки за точне вирівнювання передплати!

В льосуванні візьмуть участь усі передплатниці зі Спол. Держав Америки, Канади, Аргентини, Брази-

лії, Чехословаччини й Румунії, якщо надішлють передплату до кінця 1934. р.

Льосування відбудеться в половині жовтня ц. р. Тому висилайте передплату!

СПИСОК НАГОРОД для заграничних передплатниць.

1. Роскішний килим прокту П. Холодного з робітні „Гуцульське Мистецтво“ в Косові.
2. Стилевий народній стрій після найкращих полтавських зразків роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові.
3. Повкова блузка, вишивана буковинським узором.
4. Доріжка на льняному сільському полотні, вишивана дрібно.
5. Три серветки, прикрашені буковинськими зобразами.
6. Ранній очіпок з білого батисту, вишиваний низом.
7. Сашетка на хусточки з льняного полотна.
8. Дві серветки, вишивані буковинським узором.
9. Альбом зворів видання „Нової Хати“.
10. Серветка з льняного полотна, вишивана буковинським узором.

ШКІЛЬНІ ОПЛАТИ

Це болюче питання в батьків напередодні нового шкільного року. Шкільні оплати вирости неймовірно — увільнитися щораз трудніше. І наша жіноча молодь стоїть перед можливістю втрати фахового вишколу. Як бачимо з рубрики „Перегляд жіночої праці“ — всяка школа (готелярська, огороднича) вимагає поважного грошового вкладу.

А вишколене жіноцтво нам необхідне! Але не так, що вчиться „з примусу“ й працює зітхаючи, а життєрадісне й загартоване в праці. Не чекаймо готового „дипльому й посади“, але покажім уже в шкільній лавці, чи є в нас охота й порадиність у житті!

Ось є можливість заробити собі шкільні оплати: *через вакації привіднувати передплатниць для „Нової Хати“.*

Здається вам дивним? Це нічого нового. В Америці панує такий звичай, що студенти заробляють собі шкільні такси кольпортажем газет. Працюють підчас вакацій, так що не тратять дорогого їм шкільного часу, а публіка йде їм на руку, тому що хоче допомогти підприємчивим одиницям (їх цінять і в Америці).

Для ближчого пояснення: передплатниці треба зібрати певну скількість, *десять, п'ятнадцять, двадцять*, залежно від школи й висоти шкільної оплати.

Тому зголошуйтеся! Усім охочим подамо ближчі інформації листовно. Прохаємо подати вік, дотеперішній вишкіл та школу, до якої думаєте вступити в осені.

Чекаємо!

ДЕРЖАВНА ЛЬОТЕРІЯ — СУСПІЛЬНА ПОТРЕБА.

Проблема гри є стара, як світ. Відколи людство існує, люди грають і закладаються. Це найкраще доказує, що в людській душі існує потреба гри. Розходиться тільки про те, щоби та потреба була заспокоєна в спосіб найкорисніший для даної одиниці, а суспільно нешкідливий. А прецінь тим усім вимогам відповідає в спосіб просто ідеальний гра на державній льотерії.

Коли той, що грає, виграє і отримує виграну — то він нікого не обіграє і нікому не приносить кривди. А вклад у гру є такий мінімальний, що кожний, навіть цілком незаможний, що живе тільки з праці, може собі на це дозволити. Цей вклад — то купно льосу. В кожній клясі льос коштує 40 зол., а чвертка 10 зол. Це хіба не багато! А за цей вклад можна витрати в першій клясі 100.000 зол., в другій — 200.000 зол., в третій 300.000 зол., а в четвертій цілий мільйон! Побільшити вклад на випадок щасливої виграної 250.000 разів, такої змоги не дає поза льотерією ніяка інша гра!

Резгляньмо справу з іншого боку. Людина працює, має посаду і отримує заплату. На скромне життя заплата вистарчає, але поза цим людина ця не веде ніяких інтересів, не надіється на ніякий американський спадок, отже не може бути мови про те, щоби через такий чи інший збіг обставин могла придбати майно. А людина ця мріє напр. про те, щоби мати на старість хатину з городцем. Отже єдина можливість зреалізування цієї мрії — то льос державної льотерії. Треба признати, що існування льотерії відповідає цілком важній суспільній потребі і вже сьогодні десятки й сотки тисяч людей відчують на ціле життя вдячність для льотерії.

НАШЕ ЛЬОСУВАННЯ

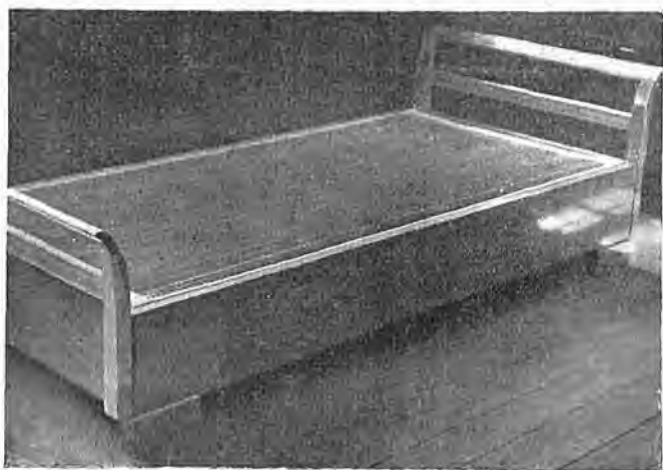
НАШЕ ЛЬОСУВАННЯ

відбулося дня 23. ц. м. в домівці „Нової Хати“. Нарешті можемо подати до відома прізвища щасливих, що їх цим разом доля в особі Ірки Шинайло, маленької учениці львівської Захоронки, обдарувала виграною. Ось вони:

Предмети розсилаємо. Львівських учасниць льосування прохаємо зголоситися по виграну в адміністрації часопису.

СПИС НАГОРОД:

1. Модний тапчан із робітні Івана Ортнера у Львові, ул. Сикстуська 41. (Світлина поруч): **п. Стефанія Кулик**, Гольча.
2. Стилевий народний стрій, виконаний у робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39: **п. Анна Чайківська**, Львів.

Оріховий тапчан з робітні І. Ортнера у Львові, назначений ч. 1 у списку нагород.

3. Роскішний килим з відомої робітні М. Хамули у Львові, ул. Рутівського 1: **п. Олена Голод**, Бересте над Бугом.
4. Пара прегарних брокатових ковдер із робітні Р. Джали, Львів, Хорунжина: **п. Юлія Дубицька**, Дембіца.
5. Виправне білля з робітні Ст. Монцібович, ул. Хмельовського 15: **п. Анна Левицька**, Гаї.
6. Дамські черевки з крамниці Кіліяського у Львові, пл. Марійська 5: **п. Марія Гладій**, Львів.
7. Вишивана блузка, виконана в кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39: **п. Євгенія Дякон**, Кропивник.
8. Порцеляновий сервіс на чай з крамниці О. Ониська: **п. Ірина Крих**, Тернопіль.
9. Елегантний гумовий пасок з робітні „Малгожати“ у Львові, ул. Баторого 24: **п. Марія Мельник**, Городок Ягайлонський.
10. Альбом на листівки, виконаний у робітні кооп. „У.Н.М.“, Львів, Ринок 39: **п. Євгенія Явна**, Коломия.
11. Обрус до підвечірку з крамниці М. Евальд, Львів, ул. Собіського 5: **п. Жєня Мацикова**, Луцьк.
12. Пара діточих черевик з крамниці Аль-Са-До, Львів, ул. Сикстуська 19: **п. Ельза Олексинин**, Львів.

13. Модна плетена блузка з робітні Міки Бачинської-Зеленої: **Ольга Войчакова**, Подусильна.
14. Літня вишивана сукня (купон) з робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“, Львів, Ринок 39: **п. Стефанія Комісар**, Перемишль.
15. Кільо кави й чаю з крамниці Рідль, Львів, ул. Рутівського 3: **п. Лавра Левицька**, Перегінсько.
16. Плетена камізьелька з робітні Міки Бачинської-Зеленої: **п. Ірина Пясецька**, Ропенка.
17. Тканий брокатовий настільник з крамниці Кічалес і Маргулес у Львові: **п. Ольга Бєнь**, Східниця.
18. Погруддя Шевченка в різьблених рамах: **Українська гімназія**, Каліш.

Гарні взори, тривалий матеріал і доступні ціни

Килимів Х А М У Л И

є найкращою їх реклямою

на складі Львів, Рутівського 1.

(біля Марійської площі)

СТАНІСЛАВІВ — Сапїжинська 17.

Взори висилаємо на бажання.

19. Коробка помадок „Фортуни Нової“, Львів: **п. Софія Кудрич**, Переволочна.
20. Альбом узорів видання „Нової Хати“: **п. Ольга Сінгалевиц**, Стрий.
21. Тривала ондуляція у фірмі Т. Кутковського у Львові: **Ірина Утриско**, Львів.
22. Роскішна тюлева завіска з робітні фірми Ванк у Львові: **п. Ольга Завадка**, Соколівка.
23. Пара дамських черевик із крамниці „Комети“, Львів, Ринок: **п. Марія Велигорська**, Яворів.
24. Альбом узорів „Нової Хати“: **п. Марія Кунинська**, Турка над Стриєм.
25. Серія карток видання „Нової Хати“: **п. Марія Давидович**, Сьвідне.

М Е Б Л І: ЇДАЛЬНІ,

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТІ,

ТАПЧАНИ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

Товари

блаватні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

Телефон: 25-55.

вовни,

шовки,

полотна,

постіль

ГАЧКОВАНА БЛЮЗКА

Потрібно: 30 дека волічки „Кот“ марки „Трикутник у Колі“. Замовляти можна в усіх відтинках у крамниці „У. Н. М.“, Львів, ул. Косцюшки 1. (10 дека = 2.70 зол.).

Стіб: піраміди. Виконується в слідуючий спосіб: спершу ланцюшок довгий на 40 см.

1. ряд: 3 навивані стовпики, 4 воздушні очка і 5 півстовпиків.
Продовжувати.
2. ряд: над 5 півстовпиками робимо 3 півстовпики, 5 очок воздушних, 3 стовпики навивані, 2 очка воздушні, 3 стовпики навивані, 5 очок воздушних і т. д.
3. ряд: над трьома півстовпиками робимо 1 навиваний стовпик, 3 очка воздушні, 3 стовпики навивані, 3 воздушні, 1 стовпик навиваний і т. д.

„DISTINCTION“

косметичний кабінет при вул. Коперника 42 а, II пов. — Тел. 72-18.

Виконує всякі косметичні заботи фахово-дипломованими силами. Проводить рівнож курси трьохмісячної науки косметики, даючи право виконувати практику самостійно. — Вписи тривають.

ЛІТНІ НОВИНИ

жіночі й мужеські
в шовках, вовнах та ком-
плетні шлюбні виправи
поручає

ДІМ НОВОСТЕЙ

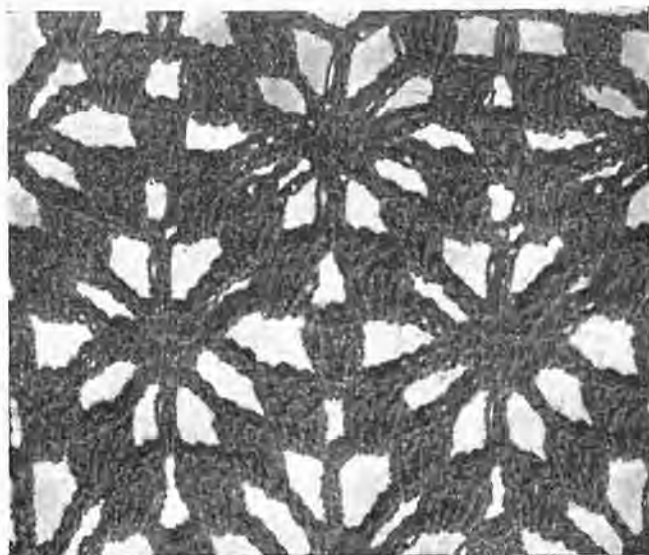
Львів, вул. Сикстуська 3
Тел. 30-61. — Ціни конкурентційні

По третьому ряді повторюється перший ряд з тою різницею, що група півстовпиків починається над одним стовпиком у другому місці — і протинно. Так, щоби творили піраміди.

Спосіб роблення: На пасок виплести на дротах патентку. Перед гачкуванням блюзки зладити форму (перід, плечі, рукав) і до неї прикладати роботу. Виріз біля ший і рубець рукавів обвести ненавиваними стовпцями.

Блюзка робиться скоро й легко. Плетінка її дуже прозора, так що треба вбирати під неї окремий станичок, найкраще в красці волічки.

Стефа.

Взір „піраміди“ у природній величині.

**ДО
РУЧНИХ
РОБІТ**

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

І ТРИКУТНИК У КОЛІ

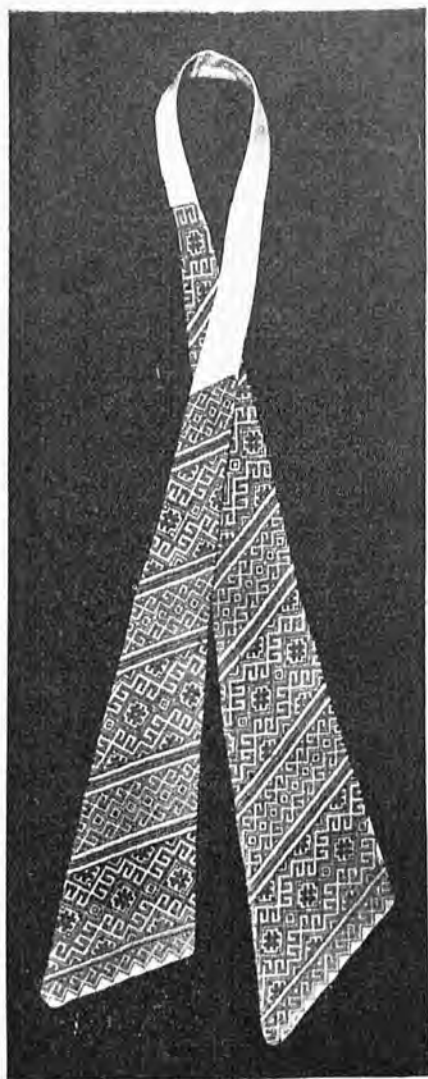
**МЯГКІ, ВИДАТНІ,
ТРИВАЛО КРАЩЕНІ**

35 РОДІВ У

1539 КРАСКАХ

СКЛЕП ФАБРИЧНИЙ У ЛЬВОВІ: ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2

ЗАСТУПНИЦТВО: УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

Ч. 1.

ІЗ КОНКУРСУ РУЧНИХ РОБІТ.

Роботи виріжені комісією.

1. Краватка вишивана низом. Власність: п. Стефанія Гронська, Білече Золоте.

Краватка виконана на білому льняному полотні. Вишивана синьою й зеленою краскою.

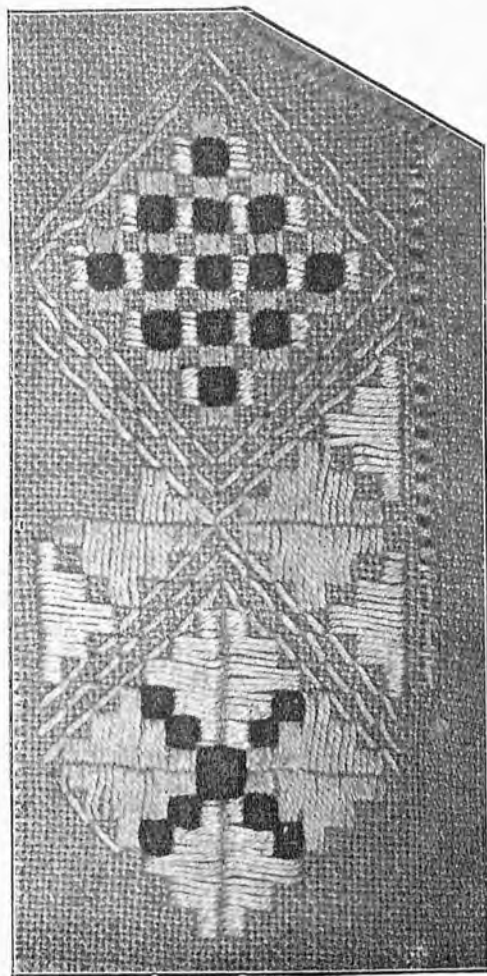
2. Мотив із долішнього рушника в природній величині.

3. Рушник із сільського льняного полотна, вишиваний полтавським настилуванням узором. Власність: п. Ольга Левкевич, Перемишль.

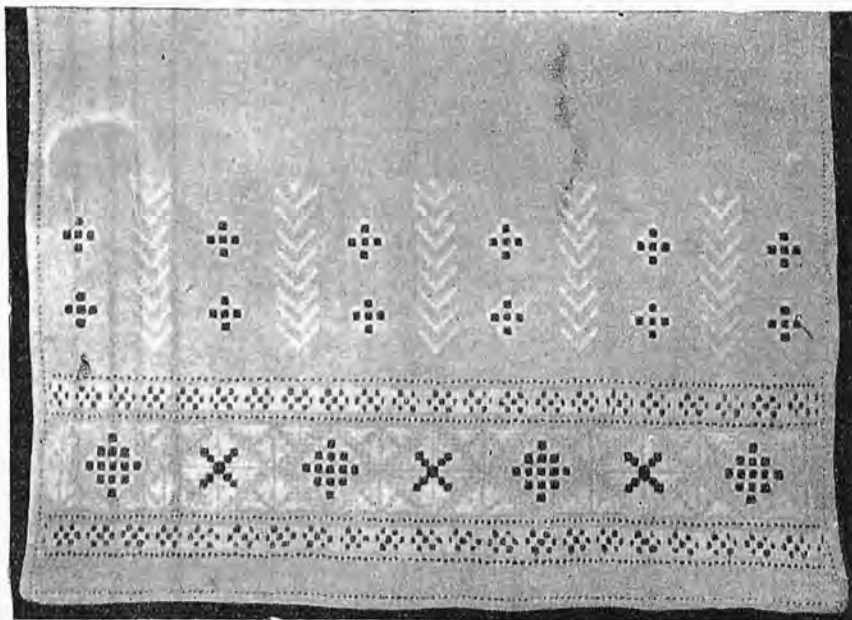
Взір на рушник узятий з рукава жіночої сорочки. Широкий взір долішній, це вставка, а галузки, що приміщені вище це рукав сорочки.

Взір виконаний настилуванням білими нитками Д. М. С. (з полиском). Віконця в мотивах заповнені вишневою краскою, контури чорні.

Поле рушника перерване поперечними мережками.

Ч. 2.

Ч. 3.

Р О Б О Т И

НАСТІЛЬНИКИ:

4. Настільник із білого бурунчуку.

Легкий білий настільник прикрашений темними квітчастими мотивами ч. 5. Мотиви уложені в певному відступі від себе (головками в противний бік). Край настільника викінчений широкою мережею.

5. **Квітчастий мотив**, вишиваний хрестиками. Краски: чорна ■ ■ червона XX XX, зелена // /, фіолетна oo oo. До вишивання вживати ниток С. М. S. в числах: чорна ч. 371, червона ч. 547, зелена ч. 723.

6. **Настільник** із льняного полотна кремової краски. Виконаний у заводській школі С. С. Василянок у Львові, ул. Длугоша 9.

Проектувала Марія Морачевська.

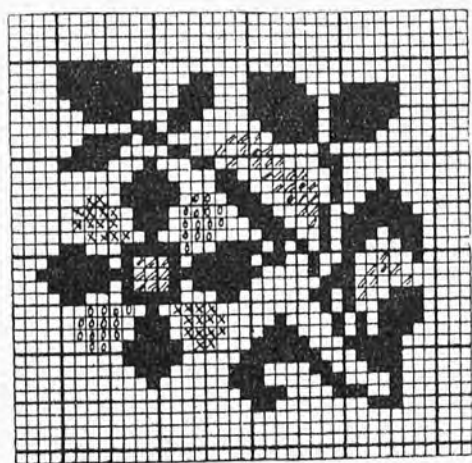
Полтавські мотиви розміщені симетрично. В рогах більші квітчасті з вусиками, сполучені трьома меншими.

Взір виконаний настилюванням і водним стібом в ніжних молодішніх тонах.

Край викінчений обміткою в тих самих красках.

Ч. 4.

Ч. 5.

В новому **шкільному** році —

нові ручні роботи!

Всі додатки

провадить крамниця

„У. Н. М.”

Львів, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Конгреска в усіх красках . . . 5 зол. за метр

Панама в усіх красках . . . 9—11 зол. за метр

Канва різної ширини.

C.M.S

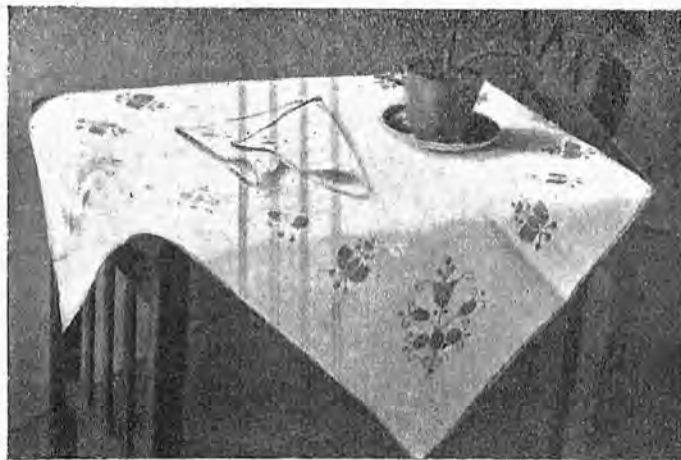
НИТКИ

C.M.S

до ручних робіт марки

С. М. S.

є крашені індантреновими красками й тому
ніколи в пранню не пускають!

Ч. 6.

ВИШИВАНІ ТОРБИНКИ

Проектувала Стефанія Гєбусівна.

Примінення взорів при торбинках може бути ріжнородне. Ось перша торбинка з ясного шовкового рипсу має взір примінений з боку навхрест. Вишиваний хрестиками у двох красках (синя і ржава, брунатна й цегляста, чорна і помаранчева). Друга торбинка скромніша, але й більш спокійна. Візор біжить скісно від краю до краю. Виконаний хрестиками в красках чорній, жовтій і цеглястій. Три мотиви прикрашають третю торбинку. Виконані хрестиками у двох відтінках синьої краски.

Р О Б О Т И

ЛІТНЄ ВБРАННЯ.

7. Блузка з білого батисту для підлітка. Виконана в заводській школі С.С. Василянок у Львові.

Проектувала Марія Морачевська.

Вишивка приміщена тільки зпереду. Вузкий полтавський гапт спускається трьома рядами від вирізу до грудей. Виконаний настилюванням у двох відтінках синьої та жовтій красці. Виріз стягається на шнурок у синіх відтінках. Рукавці зібрані на гумку.

8. Горбинка з чорного рипсу. Відповідний пояс.

Буковинський взір із долученої листівки. (Сер. 2/1). Виконаний хрестиками у красках чорній, жовтій і цеглястій. Чорну краску заступає тут тло.

Ліворуч два кутасики у красці вишивки. Шкіряна ручка.

9. Діточа суконочка з рожевої жоржети.

Крій гладкий. Вишивані зірки різної величини, покидані по станику й придолі сукні. Рубці викінчені рідкою обміткою. Суконочка застібується ззаду.

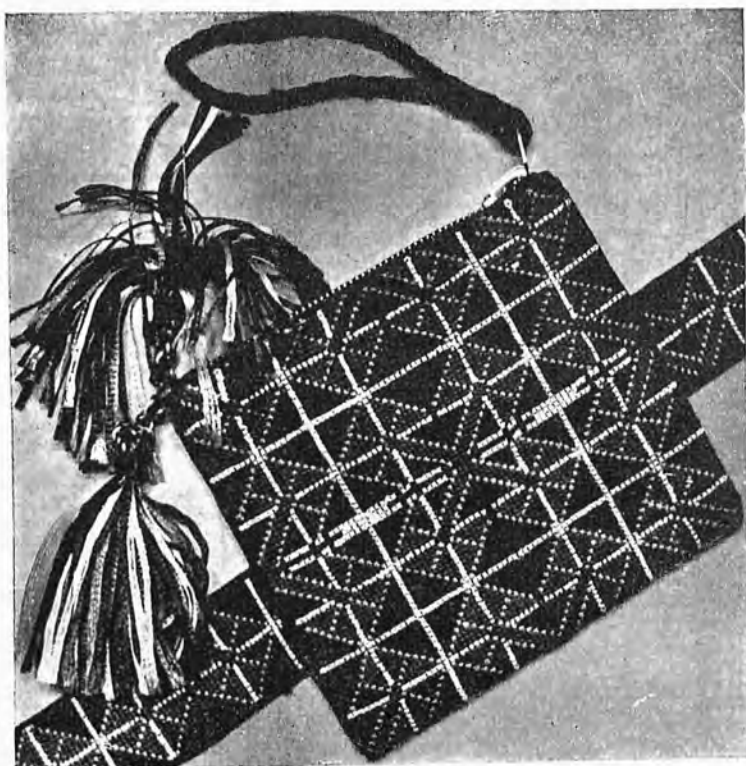
Ч. 7.

СТИЛЕВІ ФАРТУШКИ ДО НАРОДНІХ СТРОЇВ

знайдете в крамниці

„У. Н. М.“ Львів, ул. Косцюшки 1.

Узори квітчасті й геометричні
Фартушки жіночі й діточі

Ч. 8.

ЛИСТІВКА з узорами ч. 1, серія ч. 2.

Ч. 1, 2, 3. Хрестикові узори із села Шипота на Буковині.
Вустановки зі сільських сорочок.

РОСКІШНЕ ЛЬНЯНЕ ПОЛОТНО
на РУШНИКИ

по 1.70 зол. за метер

провадить крамниця

„У. Н. М.“, Львів, ул. Косцюшки 1.

Післяплата здорожує товар.

Присилайте при замовленнях готівку!

Ч. 9.

В ЛІТНУ СПЕКУ

Горюча пора року наближається повним розгоном, а в парі з нею зростає в нас зацікавлення літніми одягами з матеріалів до прання. Ще від часів нашого дитинства, коли перебирано нас кілька разів денно у свіжо викрані сукночки, не присвячувано стільки уваги льняним й бавовняним матеріалам, що цього літа.

У льняному костюмі виходимо передполуднем на закупи, пополудні одягаємо сукню з органди, також до танців, погідно взористі кретони й крени примітємо на сукночки на село й до городу.

Такі самі матеріали й взори стрічаємо на вечірніх сукнях, що й на завісках у вітальній кімнаті. Обруч до кави є в таку саму кратку, що й наш полотняний костюм. Бо льняне полотно й бавовняні тканини однаково радо уживаємо на сукночки, і серветки, на піжамах, і до обтягання меблів, на диточі штаниці,

гантна пані зуміє вивязатися з цього завдання відповідно.

Також і панове не гордять літом домашнім льняним полотном. Полотняна блуза, застібнута на три

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси львів, ул. миколая 7.
виконує всякі косметичні заходи

рогові гудзики в одному ряді, з паском ззаду, дуже добре годиться до сірих штанів з фланельового матеріалу; такий одяг можна щораз частіше стрінути нині в душі дні.

Поза льняним полотном на одяги більш спортового характеру, органді, батисти, муселіни опанували пополудневі туалети, які повернули жінці стільки жіночого чару й принади. В цих сукнях, прибраних багато плісми, волянтами, рясками (ришами), лентами шовковими, часто оксамітними, у широких, легеньких капелюхах, жінки виглядають як метелики на тлі літньої зелені, городів і парків. Сукні переважно довгі до кісток, широкі, озвонкової форми. Ось кілька моделей: Сукня з білої органди в червоні цвіточки й золотисті листочки. Широкий волянт підчеркує легкість фасону; рукавички зібрані в маленьку буфку.

Також чорні капелюхи з квітками, кокардами з оксаміту є дуже в моді. Очевидно так вбрана жінка

МЕТАЛІЗ
КАПЛІ ДЕННО
ПОДІЛАЄ НА ПАНЮ
СПАСЕННО

ЦЕЙ НЕШКІДЛИВИЙ ПРИ ЗОВНІШНІМ ВЖИТКУ
КОСМЕТИКО НОВІСТЬ ДО ТЕПЕР НЕБУВАЛА
ПРИ УПЛАВАХ ТВОРИТЬ ЧУДЕСА.
УСУВАЄ НЕПРИЄМНИЙ ЗАПАХ,
ХОЛОДИТЬ, ДЕЗИНФІКУЄ.

БОГАТО ЛІСТІВ З ТОВАРИСЬКИХ КРУГІВ З ПОДЯКОЮ
ПРОДАЮТЬ АПТИЧНІ І КОСМЕТИЧНІ СКЛАДИ
ГОЛОВНИЙ СКЛАД „МЕТАЛІ“ ЛЬВІВ, ПОТОЧКОГО Ч. 11а ТІА 2124.

і вечірні туалети, навіть на капелюхи, рукавиці й сандали.

Практичні сукночки до щоденного вжитку з літніх матеріалів до прання, своїм скромним виглядом звичайно не звертають на себе уваги. Та новістю, правда лисованою вже в попередніх двох роках, хоч дуже неспілку, — це сукночки, костюми, комплекти, плащі з домашнього льняного полотна. В цьому році лен вже всеціло опанував ринок літніх мод, і нині вже належить до *mauvais ton* їхати до купелевої чи літницької місцевості без гардероби із льну. Сукночки, часом і костюми звичайно прибрані вишивками, — або й зовсім гладкі, прибрані лише дерев'яними гузиками, або зв'язувані (шнуровані) колірними шнурками (на спідничці й блузі). Особливо плащі мають свій особливий чар й шик, коли очевидно добре вишиті. Бо тішитися поворотом народніх виробів до моди то не значить, — вказувати недостачу доброго смаку. Еле-

Металі чистить найкраще **СІЛЬВА**
плин (рідина)

Жадайте скрізь виробів української фабрики
„СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5.
До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

мусить мати для себе багато вільного часу, не спішитися, не бігти, бо пишна тоалета вимагає лагідних рухів і спокійної постави.

Отже — літо, в повнім розгоні, а з ним лєні одяги, легкі, прозорі, що вимагають багато обайливості, щоби виглядали завжди свіжо. Тому залізь до правознавця має цього року багато більше роботи, як звичайно.

С.

САНАТОРІЯ „ВІТА“

Львів, ул. Листопада 22. — Тел. 73-03

Відділи: положнично-гінекологічний, хірургічний, диточий і внутрішній.

Сучасний комфорт.

Кризові ціни.

Дешеві породові й хірургічні ричалти. — Дбайлива лікарська опіка (3 закладові лікарі).

**Корсети,
Корселети,
Лічнічі пояси,
Нагрудники**

і всі корсетові додатки продає детально по вибірково низьких цінах

„G O R S E L E T“

Собіського 2 (пл. Марійська 10)

Увага на фірму й число дому.

П. Марія Чижович, власниця кравецької робітні у Львові у полотняному, вишиваному костюмі.

Гладка біла сукня, прикрашена низинною вишивкою на придолі й при поясі. До цього плащ тричверти, що сходиться при шиї. Зпереду рубець обведений вузькими низинними зубцями. На рукаві вишивка широка, розділена в половині.

Білий фільцовий капелюх.

Із конкурсу на народній стрій, влаштованого Діловим Комітетом Укр. Жіноч. Конгресу. — Сукня, стилізована на народніх мотивах. — Проект **Ольги Козакевич-Даднюк**, Самбір. — Чорний крепсатен (матовий) і біла жоржета. — Рукави гаптовані у квіти.

ІЗ ЛЬНУ І КОНОПЕЛЬ

Полотняні сукні в різнобарвні смужки, паски й поперечки. Ось чотири цікаві моделі з удатним приміненням полотна. Прикрасою служить шкіряний поясок, кольорові гудзики і кокарди.

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

ІЗ ЛЬНУ І КОНОПЕЛЬ

Добре примінення вишивок при полотняних сукнях є дуже цікаве. От перша має скісно вишиваний комір, перід і кишені. Так само влучно можна зужити вишиваних прикрас при четвертому комплекті. Вишивані комір, маншети і блюзка.

НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

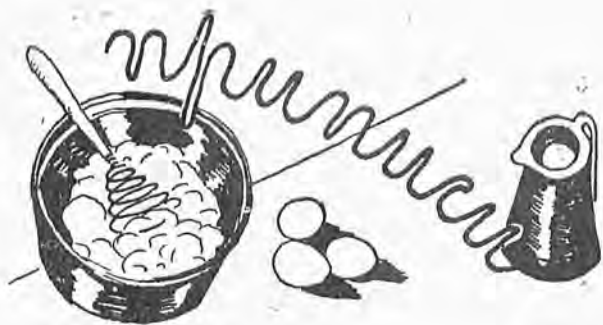
ФОТО-СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 15,

Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлинні і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлинні для легітимацій виконуються за одну год.

Ракова юшка.

Потрібно: 12 раків, 1 літра росолу, 1 ложка муки, 2 ложки масла. Зварити в воді зі сіллю й кропом 12 раків. Коли вистигнуть, обібрати шийки й ланки і вложити до вази. Лушпинки разом із тулубами перепустити через машинку і зложити до ринки з ложкою масла. Дусити, підливаючи росолом. Потім перепустити оце масло ракове через сито і розвести добрим росолом так, щоб вистачило на чотири тарілки юшки. Заварити. Окремо усмажити запражку з ложки масла й ложки муки, розвести зимним росолом, мішаючи невинно. Додати росі із раковим маслом, витиснути до смаку сок із одної цитрини і вляти до вази. Посипати січеним зеленим кропом і подати з грінками, присмаженими на маслі.

Горошок із яйцями.

Потрібно: 1 літра лущеного горошку, 4—8 яєць, 1 столова ложка масла, $\frac{1}{2}$ літри товщу, муки, тертої булки, петрушки, соли й цукру до смаку.

Розпустити в ринці ложку масла, зарум'янити, всипати на те літру зеленого лущеного горошку і дусити під покрішкою, підливаючи водою. Посолити й поцукрувати до смаку, додати пригріту січеною, зеленою петрушки і відставити, коли горох зм'якне.

Зварити яйця на пів мягко, рахуючи по одному або по два на одну особу. Тримати їх п'ять хвилин у киплячій воді, потім вложити на хвилину до зимної, обібрати, вважаючи, щоб не ушкодити білків. Приготувати в ринці пів літри горячого товщу. Обібрані яйця обтачати в муці, потім у розбитому яйці і тертій булці й класти обережно на гарячий товщ. Зарум'янити з обох сторін, як пампушки й виймати дірчастого ложкою.

Горошок зложити на полумиску, прибрати смаженими яйцями й подати.

Пшоняна каша на молоці.

Потрібно: 30 дека каші пшоняної, 3 шклянки молока, 2 дека масла, сіль.

Заварити й посолити молоко. Вкинути до нього масло, всипати добре вимиту кашу, заварити раз і не мішаючи, вставити на три чверти години до печі.

Накипльак зі шпінату.

Потрібно: 1 кг. шпінату, 2 яйця, 1 шклянка молока, 5 дека масла, 3 дека білого сушеного сира, 1 черства булка, 2 дека тертої булки.

Заварити шпінат, посікти або змолоти разом з одною булкою, намоченою в молоці. Коли вистигне, додати жовтка, сир, 2 дека тертої булки і сніг із білків; легко вимішати і вложити до форми, висмарованої маслом і висипаної булкою. Варити 45 хвилин. Подати полиняний маслом і булочкою.

Курятко з яриною.

Покроїти молоду ярину, як морковцю, гялярепу, горошок, каляфіори, фасольку, салеру, шпараги в кістки. Вложити до ринки з ложкою масла, накрити курятком, покрайним на

чотири частини й залляти водою так, щоб прикрила. Коли курятко зм'якне, вийняти на полумисок. Окремо зладити запражку з ложки муки, розвести смаком із ярин, вляти до ринки й заварити з яринами. Полляти тим курятко. Можна витиснути трохи соку з цитрини.

Підлива з порічок.

Зладити запражку з 1 ложки масла і $\frac{1}{2}$ ложки муки, розвести зимною водою чи росолом, потім додати до смаку порічкового соку і добру ложку тертого хрину, як найдрібніше посіченого на терці. Заварити все те разом, перепустити через цідло і вляти до підливниці (сосієрки). Годиться до зимного м'ясива.

Салата з овочів.

Покроїти в тонкі платочки обмиті й обібрані яблука, грушки й сливки. Скропити соком із цитрини або соком зі свіжих порічок, до смаку додати мілкового цукру. Прибрати вишніми й червоним агрестом.

Найновіші моделі парижських корсетів

Патентований монополъ закупила
робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуванням.

ІНСТИТУТ ЧИСТОТИ

На зразок інших міст створила загально відома фірма Шіхт-Левеєр Сп. А. подібну станицю у Львові, при пл. Бернадинській ч. 2.

В цьому Інституті подають безплатно інформації й поради, як прати всякого роду тканини, як: білого й колірового білля, вовни й шовку і т. д.

Кожна пані, що хоче користати з услуг поради, може принести зі собою дотичний предмет і випрати його на місці. Треба тільки принести зі собою пачку Радіону, тому що в Інституті його не можна купити.

Порадня відчинена щодня без перерви від год. 8 рано до 7-мої вечором, окрім суботи й свят. В поне-ділки о 6-тій год. відбуваються цікаві відчити про раціональне прання білого й колірового білля.

Всі виконання Інституту, а також відчити безплатні

Найновіші моделі ЖІНОЧОГО ВЗУТТЯ купуйте

лише в одинокому українському магазині
„КОМЕТА“, ЛЬВІВ, РИНОК 21.

МЕБЛІ ВСЯКОГО РОДА НАЙДЕШЕВШЕ МОЖНА
НАБУТИ В НОВООТВОРЕНИМ МАГАЗИНІ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

7)

Ольга Олександрівна, дружина Миколи Лисенка в ролі Оксани в першій виставі „Різдвяної Ночі“.

XIII.

Микола Віталіович і Ольга Олександрівна Лисенки розійшлися, проживши спільно дванадцять років.

Не було міцної держави в їх подружньому житті. Коли розвіялася рожева мряка першого заохання, воно стало виявлятися все визначніше. Микола Віталіович був трішки в своєму почуванні до дружини. Крім того, він цінував ту естетику, що оточувала їх спільне життя, цінував старі родинні звязки, але не мав у своїй дружині справжнього друга.

Не дивлячись на спільну працю (бо Ольга Олександрівна добре виконувала його пісні), вони не були товаришами в музиці. Ольга Олександрівна скінчила консерваторію по класі Еверарді, якого ставила собі за зразок. Вона оточена була там професорами, неприхильними до Миколи Віталіовича за його український напрям, який уважали вони вузьким і сміху гідним. Вона перехоплювала їх слова і спиралася на них. Найбільше то були — Цезар Кюї, Бородін, Бесель... Коли було скажуть їй: — „Та що таке твій Кюї проти Лисенка?“ — вона дивилася на тих, як на профанів.

Не була ворожа до українства; жила в добрих товариських взаєминах із українофілами, особливо з Драгомановим, Житецьким, Русовими, але байдужа, далека душею. Брала все з іронічного боку, подібно до Андрія Віталіовича Лисенка, брата Миколи; а над усе боялася смішного.

Переказуючи яскраво й дотечно якісь куріози з поведінки Миколи Віталіовича, вона хвилювалася серед загального добродушного сміху.

Одного разу, говіючи в Михайлівському монастирі, вона стояла побіч, коли чернець сповідав Миколу Віталіовича.

— Я чую, — оповідала вона, — що Микола Віталіович починає заводиться із ченцем: той питає його:

— Чи дотримуєш постів?

— Ні, панотче, не завжди.

— То не добре; християнин повинен держати пости і ретельно молитися.

А Микола Віталіович йому в одповідь:

— Е, панотче! „Не те оскверняє людину, що входить в уста його, а те, що виходить із уст“...

Хтож кого сповідав?

Затоплений у сферу звуків музичної творчості, Микола Віталіович часто бував розсіяним. Свою ува-

гу в розмові з людьми він звичайно виявляв приналежним йому — „та певже?“

Одна не дуже вже молода, але високопоставлена в суспільстві панна оповіла йому серед зібраного товариства:

— Я вихожу заміж: Н. освідчися мені.

— Та певже? — відповідав Микола Віталіович зі співчутливим і зацікавленим виразом.

Панна дуже образилася.

Таких випадків було безліч. Ольга Олександрівна складала з того небажаний для неї комізм. Вона щодалі, все більше впевняла себе про розбіжність вдач, її й Миколи Віталіовича і марила про незалежне життя. Дехто з родичів і друзів, навіть із старших українофілів гаряче підтримував її в тому, і нарешті вона переїхала на своє окреме помешкання, довідавшись про близькі відносини Миколи Віталіовича з його ученицею (яка потім стала його другою дружиною).

Розійшлися без сварки і залишилися мовби то добрими товаришами. Зчасом довелося їм спільно упорядкувати становище дітей Миколи Віталіовича, яких він дуже любив.

XIV.

Поживши якийсь час на окремому помешканні, Ольга Олександрівна переїхала в материн дім на Бульварно-Кудрявській вулиці й оселилася там у флігелі*). Разом із тим улаштували Маню і Людю Старицьких у нижньому поверсі дому, у двох панночок, що жили там з матір'ю і взялися дбати про них, доки Старицьких не було в Києві. Людя і Лора спільно вчилися, а до Мані ходили її подружки.

Коли приходив на відвідини Микола Віталіович, то заходив і у флігель до своєї колишньої дружини і коли згодом, після смерті укоханого батька, вона психічно захворіла, він потішав її музикою. Ольга Олександрівна мала кілька учнів по співу і музиці. Серед них Леся Косач, тоді десятилітня дівчинка, старання і працювала; учителька завжди була задоволена нею. У цьому часі Людя й Лора часто бачилися з Лесею.

Свою тещу Микола Віталіович любив, як і вона його, завжди звав її мамою і частенько відвідував.

Лора дуже любила, коли приходив Микола Віталіович, бо, без огляду на різницю віку, вони були щирими приятелями. Це склалося давно. Микола Віталіович з усієї молочної рідні своєї жін-

Віталій Романович Лисенко, батько Миколи.

*) Бічний будинок.

ки найбільше любив Лору, бо й вона з самого малечку відчувала симпатію до нього. Їй було яких дев'ять років, коли Микола Віталювич, виїхавши в-осені з Миколаївки, написав до неї листа ласкавого і дружнього, як до розумної свідомої дівчинки, щоб знала, що вона українка, щоб вірно любила Україну. Той лист зробив на неї велике враження, через те, що то був лист до неї, а не просто слова. І з того часу вона вже неохотно стояла на твердому українському ґрунті.

Побалакавши, позгадувавши минуле, Микола Віталювич, уступаючи проханням, сів за фортеп'яні і грав те, що створив нового. То була насолода для всіх присутніх, тоді і в домі і в флігелі. Коли демонстрували якусь оперу, то Микола Віталювич, граючи, співав усі партії, кожного разу вибачившись наперед за свій голос. Але його невеликий голос мистецьки передавав всі відтінки й артисти-співачи, що слухали його, були дуже задоволені. Скінчивши, і закріпивши захоплення на Лориному лиці, що найбільше сиділа біля фортеп'яну, Микола Віталювич ласкаво ляпнув її по щоці.

— А пам'ятаєш, як ти в Миколаївці вивернула мені чорнило на тільки що написані „Огні горять“?

— Ой!

Так Микола Віталювич знаходив час і охоту бавитися з дітьми.

»

Ще в Миколаївці, демонструючи вперше пісню про Купріяна, він для розваги так виконував на фортеп'яні акомпаніменти, що пальці його уявно передавали зміст пісні. Коли співалося: „Одні сіли на один бік, другі сіли по другий бік, Купріян найстарший — посередині“, — то Микола Віталювич кидав пальцями на дисап'яні, потім на басы і кінчав кількома акордами в осередку. Найуявніше бігли поруч Гапна й Тетяна з другого кутка фортеп'яну на середину. Микола Віталювич так дріботів пальцями, що всі сміялися.

Одного разу Микола Віталювич, зайшовши, покликав Лору з собою.

— Ходи до мене, почувш Остапа Вересая.

Та, звичайно, охоче пристала.

Цілу дорогу, поки переходили вулицями, з М. В. безперестанно віталися і ті, що їхали і ті, що йшли. Доводилося нерозумно спинятися на коротку розмову. Здавалося, весь Київ був з ним у тісному знайомстві.

Підвелися на третій поверх в домі Мезера, ввійшли у вітальню.

Тепер сміються, а тоді було не до сміху, бо в два Миколи Віталювича: один лагідний, ласкавий, а другий — враз грім і блискавка! Добре знали те його хористи і навіть старші артисти і його учні. Траплялося, що деяка інститутка мліла від хвилювання.

В лагідному наладі Микола Віталювич говорив по українському, а коли сердився, переходив на московську мову. Він казав, що вона надається тільки до лайки. Московською мовою він підкреслював своє незадоволення.

Одного разу на співанці, коли готували до вистави „Різдвяну ніч“, Андрій Віталювич, що брав участь у хорі, стояв у недбалій позі, з шапкою на голові. Микола Віталювич строго глянув на свого брата і гукнув зі свого диригентського місця:

— Андрей Віталювич, сніміте вашу шапку!

Той зараз же рівненько витягся і швидким духом скинув шапку.

Одного дня Лора дуже досадувала, що не пускають її на ті гори і провалиля, що тяглися тоді позабувано проти їхнього дому. Микола Віталювич заявив, що зараз складе їй оперу на той сюжет. І от задріботіли настирливі згуки, як вередливі слова, а у відповідь їм поважними акордами умовлення матері; потім радісний перебіг через всю клявітуру: Лора вирвалася на волю. Але далі драматичні дисонанси і гук, мов хтось унаві і покотився; слідом марш городників, що схопили покалічену, забруджену Лору і ведуть її до поліції; і кінчалося на мінорній ноті з жалібним приспівом: „одпустіть! одпустіть!“

Почувши, що прийшов М. В., із ідальні виступив старезний дід у супроводі хлопчика, якому спирався він на плече.

— Діду, казав М. В., чи давно ви темні?

— А з роду, з віку.

— Ніколи нічого не бачили?

— Не бачив. Кажуть люди, що в там якесь сонце, світить. Гріє й мене та не показує.

М. В. журно зітхав й каже:

— Заспівайте нам, діду, коли ваша ласка.

— А заспіваю, чом не заспівать, та от би ви мені поперед своїм заграли.

Микола Віталювич сів за фортеп'яні і загравав кілька пісень, які сам зааранжував.

Дід слухав, задумливо схиливши голову, і видно було, що глибоко відчував.

Надійшов дехто з громадянства.

Привіталися з дідом, просили заспівати.

Вересай почав ладити бандуру. Хлопчик по звичці сів долі біля нього. Гості милувалися групою.

От задзвеніли струни, кобзар підвів голову з невидючими очима й заспівав. Старечий, вже до краю зужитий голос та такий виразний, надхненний, що не треба й молодого. Стільки жалю в тих виголосах та виводах, що аж серце щемить.

Хто чув Остапа Вересая, той не забув його. Згодом вийшла книжка Миколи Лисенка з нотами, з портретом Остапа Вересая, про оті думи, що він співав, про своєрідність українських ладів.

XV.

Дідунько й бабуня Лисенки, продавши свій маєток, переїхали до Києва і зажили зпочатку окремо в флігельочку на Великій-Підвальній, а потім у маленькому зеленому домику на Мало-Владимирській вулиці, майже на розі Великої-Підвальної.

Життя їхнє було тихеньке; витрачалося головним чином на їжу, а поїсти добренько вони любили, так як взагалі всі Лисенки і Старицькі. Вони забрали з собою до Києва свого кухаря Микиту. По старій звичці Микита приходив відбирати наказ на обід і ставав біля дверей в офіційній поставі. Бабуня сиділа в фотелі, завинена у свій улюблений старенький пугай*) на вивірках і делікатно брала пучками з шабатурки табаку, а дідунько ходив по кімнаті.

Починали уважно обговорювати справу: дідуневі те, а бабуні поруч маленьку порцію вар'янту. Наприклад, якщо дідунько замовляв смаженого на маслі й сметані гарбуза, то бабуня вставляла: — А мені, голубчику Микито, окремо в такій малюсенькій формі трошки пудінгу — і додавала: „Я обожаю тикву!“

Так само капусту, так само пиріжки... Набиралося шість, а то й вісім страв.

У них було приємно, ніколи нудно. Маня, Людя й Лора радо забігали до них. Бабуня оповідала з тонким гумором про інститут, про минуле, дідунько — про військовий побут. Він був в одному полку з Лориним батьком, в кирасірах. Поглядив широких, ліберальних, прихильник декабристів, зачарований їх героїзмом. Цитував вірші Рилєєва, дотепні вислови царів і царедворців. Багато читав, всім цікавився, що робилося на світі. Вдачі був привітною, легкою. Людя читала йому газети, бо з усіх вона найкраще читала, а дідунько слабував на очі, і вона писала під його диктат прохання до директорів і міністрів за осіб, якими він постійно опікувався. Людя мала дуже гарний почерк. Через те вона й сама познайомилася з газетами й офіційним стилем.

Дідунько найбільше любив Людю, а бабуня — Маню. Обоє вони раді були, як приходили дівчатка. Лору бабуня називала „le rayon de soleil“. Здіймався сміх, переказували, вигадували. Дідунько навертав дівчаток на поважний тон і що разу радив їм читати „Останні листи доктора Пирогова“, а на їх легкодушні вчинки сердито буркав:

— Мелко плаваєш!

Між собою дідунько і бабуня були дуже ніжні. Вона називала його Віталі, а він їй — Олінька і пераз з замилюванням згадували той бал, де висрше побачив він її з чайною трояндою в зачісці.

Дідунько й бабуня дуже любили своїх дітей: Колю, Сопо і Андрюшу, а найбільше тіпилися Колею. Віталій Романович не був сам по собі свідомим українцем, але любив рідне і визнавав усе, що робив Микола Вітальович. Софія Віталівна була українокою чистої води й органічно ненавиділа все московське. Андрій Вітальович тримався осторонь, без ворожості, але й без великої прихильності, з іронічним легковаженням, як і до всього в житті. Тим шляхом пішли і його діти. Його дочка, відома артистка, Наташа Лисенко була чужа своїй національності. Тільки незадовго перед смертю Андрій Вітальович став гарячим українським патріотом.

XVI.

Старицькі продали свій маєток на Поділлі й купили інший. Справа за допомогою фактора Мінца склалася позисковно і вони задоволені приїхали до Києва. Михайло Петрович любувався тією купівлею і продажем маєтків, як цікавою грою. Його тішив успіх, а також гроші, завжди потрібні в їх широкому, неощадному житті.

Вони влаштувалися на Мало-Володимирській вулиці в шости кімнатах, прибраних затишно й зі смаком, і широко розчинили двері для численних гостей.

І Старицькі й Лисенки любили естетику, але не трималися порядку і якогось додержаного стилю. Жадного педантизму. Все йшло за водою життя. Поруч із дорогою річю вживали вироби з ярмарку. За гастрономічно упорядженим столом не вистачало іноді серветок або шклянкок.

До півдня всі ходили неодягнені. Михайло Петрович казав, що його муза пайбільше любить його в такому вигляді. Траплялося, що зранку прийде за справами Мінц, а Софія Віталівна ще з голими плечима і в коротенькій спідниці. Але їй цікаво поговорити, то вона завине себе в великий плетений шаль і сяде на софі за круглим столом.

Зчасом приходять нові відвідувачі і застають її в тій позі, яку вона вже не може змінити, поки влучний антракт не дасть їй нагоди побігти до себе в спальню одягтися.

Коли Мані звертали увагу, що її убрання не добре застібнуте і розкривається, вона одповідала:

— Невинність не знає сорому.

*

Оксана й Оля вже підросли. Стара „бабушка Альона“, що доглядала третє покоління, звернулася до них одного дня з такою промовою:

— Ну, дітки, пора вже учитися по руському: скоро підете до гімназії. Годі вже говорити аби як. Ось слухайте, я вам буду читати, а ви похоплюйте.

І почала віршик такою мовою:

„Пусти нас, мамо, поигратъся,
Ми будем бабочок ловить“.
Марися, Миша, Гриша мчатъся,
Щоб мотильков усех зловить.
В лісной груші їм так приятно,
Там стережеть їх верный пес.
І вот награвшись, бігут обратно
Марися, Гриша і Барбес.

Це був перший зразок російської мови.

(Далі буде).

Фабрика хемічних виробів **О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка** у Львові Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

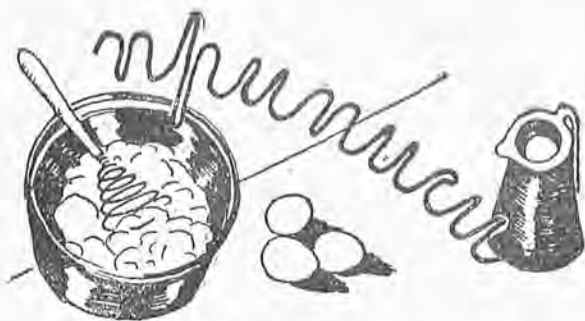
Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову
Пасту до взуття „Елегант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смола шевську

*) Рід жіночої верхньої одежі.

Черешнянка.

Видусити 5 л. солодких, чорних, зрілих черешень, фільтрувати з $4\frac{1}{2}$ л. спирту, додати 10 капель олію з гірких мигдалів, $4\frac{1}{2}$ кг. цукру, 1,6 л. води. Воду з цукром переварити і зішмукати.

Сливовиця.

Зрілі сливки без кісток залляти спиртом і поставити в тинь на 4 тижні. Потім злити спирт, а до сливок насипати цукру, скільки зміститься. Цукор витягне спирт, який натягнули овочі. Цей процес не триває довше, як 3 тижні. Злявши цей другий спирт, змішати його з першим, перефільтрувати через спеціальну бібулу вживану до цього, злити в бутельки. По $\frac{1}{2}$ року наливка буде дуже добра. В цей спосіб можна робити й вишняк.

Сливи в оцті.

5 кг. гарних сливок без кісток зложити в слай, залляти соковиком, завареним з $\frac{1}{2}$ кг. цукру, 1 л. червоного вина, $1\frac{1}{2}$ л. розпушеного винного оцту. Сливи прикрити тарілкою. Другого дня зілляти сок, знову заварити і залляти сливи. На третій день варимо сливи разом. Додати 20 гр. цинамону в паличках і 8 гр. гвоздиків. Переварені злити до слоїв і зав'язати пергаментним папером.

Грушки в оцті.

Неперезрілі грушки, обібрати з лущини, більші пере- кроїти на половину, зложити у зимну воду, щоб не чорніли. Приготувати на 2 кг. грушок $\frac{1}{2}$ кг. цукру і 1 л. винного або овочевого оцту, 2 дека цинамону і $\frac{1}{2}$ дека гвоздиків та цитри- нової шкірки. Грушки зложити до горячої рідини і варити на сильному вогні. Коли можна їх проколоти дерев'яним, затеса- ним паличком, повибирати, зложити без соку до слоїв, а сок далі хвилину варити, потім горячим залляти. Приправи сма- кові повибирати, бо вони витворюють чорні плями на грушках.

Сливи в оцті на інший спосіб.

Овочі вимити. Кістки залишити. Овочі понаколювати гострим паличком, або тонким дротом в 4—5 місцях аж до кістки, щоб не потріскали на горячому соковикі і його як найбільше втягнули. На 2 кг. овочів потрібно $\frac{1}{2}$ кг. цукру, 1 л. овочевого або винного оцту. До завареного і зішмукана- ного цукру з оцтом додати цинамону і гвоздиків. До соко- вика вложити овочі і варити коротко. Коли деякі овочі поч- нуть розварюватися, повиягати їх а сок варити ще далі і залляти ним овочі.

Маринвання корнішонів.

Здорові корнішони без плям витерти до суха, зложити верстами, пересипати ситою. По 24 год. виныти зі солі, витерти знов до суха, зложити до глибокої миски і залляти киплячим оцтом, перевареним із лавровим листям і цибулею,

з дрібкою цукру. Корнішони прикрити на добу. Потім виныти їх знов із оцту, зложити до слоїв, заварити ще раз і залляти маринати теплим. Перевязати пергаментним папером.

Огірки квашені на літо.

Вичити огірки, надкряти кінці і всередину надкряти прорізи. Зложити в слої, прикрити зверху вязанкою кропу і 2 головками молодого чеснока. Огірки залляти теплою, соло- ною водою і додати квасного тіста. Поставити в теплім місці і по 3—4 днях огірки готові.

Капуста квашена на літо.

Пощатковану капусту посолити і по $\frac{1}{2}$ год. витиснути. Зложити до горшка, залляти водою, відцідженою з варених бараболь, додати квасного тіста або разового хліба і поста- вити в теплім місці. По трьох днях винести до холодної ко- мори, а як прохолоне — готова до вжитку. Для кращого смаку додати кмінку, або кропу в зернах.

На прогульці

і вдома

відживляйтеся

набілом тільки
„МАСЛОСОЮЗУ“

10 КОНФІТУРНИХ ЗАПОВІДЕЙ

- 1) Ягоди призначені на конфітуру, мусять бути дозрілі (не перезрілі), свіжі, непотовчені, сухі, збирані в погідний день. На конфітури уживаємо тільки добірних овочів.
- 2) Соковик приготуємо в такий спосіб: на кожне кільо ягід призначаємо кільо цукру (з голови) і $1\frac{1}{2}$ шклянки води. Заварити соковик, дуже старанно вишмукати і то- ді шойно класти дуже уважно ягоди.
- 3) Хто хоче мати гарну конфітуру, мусить смажити по трохи, то значить: треба смажити раз, відставити на 10 хвилин, повторити ще двічі те саме, а відтак смажити на віль- ному вогні, доки ягоди не стануть прозорачні.
- 4) Конфітури не вільно смажити в начинні, вживаному до ва- рення потрав. Найвідповіднішою є плоска мідяна мид- ничка, призначена спеціально на конфітуру. Відтак го- диться також камінь широка ринка.
- 5) Найкраще шумувати конфітуру, прикривши її поверхню аркушом сірої бібули до фільтрування; по короткій хвилі здіймаємо бібулу, до якої приляже все шумовиння. Тут нема небезпеки, що ушкодимо ягоди.
- 6) На п'ять хвилин перед відставленням конфітур з вогню, треба її прикрити покришкою, нехай ще раз завариться. Ягоди смажені в такий спосіб легше насякають сокови- ком і перестають спливати під гору.
- 7) Усмажені ягоди передливаємо уважно до порцелянової миски, а до слоїв складаємо їх, коли вже зовсім про- стигнуть.
- 8) Слоїки мусять бути дуже чисті і зовсім сухі.
- 9) Зложивши конфітуру до слоїв, добре є прикрити її круж- ком білої бібули, замоченої в високопроцентовім араку. Слоїки зав'язуємо пергаментом.
- 10) Конфітури треба переховувати в місцях сухих, провітряних, холодних і чистих, вільних від інших ароматів, а особ- ливо здалека від маринат, заливаних оцтом.

С.

Всі вживають лише

ЦИКОРІЇ „ЛУНА“

виробу української кооперат. фабрики

„Суспільний Промисл“

У ЛЬВОВІ XV., ВУЛ. ЦЕРКОВНА Ч. 2.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинока українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЇ, вул. ЗАМКОВА Ч. 37

ЖІНОЧА ДОЛЯ

ч. 10.

Богдан Кабарівський: Три тріолети. Вісті з Союзу Українок. Ольга Дучимінська: Матерям у день їхнього свята. Дара Макогон: Свято й будні матері. О. Кисілевська: Наші сьогоднішні матері. Наш Конгрес. Вістки за моря. Згадаймо добрим словом. О. К.: Як люди дбають про поліпшення своєї долі. Ірина Домбчевська: Враження одної неділі. Новий спосіб крохмалення. Що їсти. Звідомлення Укр. Бюра в Лондоні. Новинки.

ЖІНОЧА ВОЛЯ:

М. П.: Бажання Матері: Матерям і дітям. М. Косоріс: Бариякова: Найліпша дитина. Як то в нас давно було. Ольга Макарушка-Герпилякова: На що не звертаємо належної уваги. Частина господарська. Що їсти. Праця в жіночих товариствах.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА! — КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!
ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

Кристалізує : етос громадський і національний.
Скріплює : етику й мораль.
Протиставляється : розкладовому діланню большевизму.
Поборює : погубні матеріялістично-атеїстичні напрямки.
Формує : лицарство українського духа.
Підносить : рівень культури серед укр. інтелігенції.
Поглиблює : знання.
Вироблює : правдивий критицизм.
Орієнтує : читачів в сучасних укр. та євр. літературних, наукових та мистецьких напрямках.
Являється : необхідним підручником біжучої української літератури та науки.

ПЕРЕДПЛАТА: Річно 15.— зол.; піврічно 8.— зол.
чвертьрічно 4.— зол.

Адреса:

„ДЗВОНИ“, Львів, вул. Японська ч. 7/II.

ПРИКРАСА КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ!

Видавництво „Непоборні“ продає історичну новість пера відомої письменниці Катрі Гриневичевої п. 2:

„ШЕЛОМИ В СОНЦІ“

Про книжку цю говорить критика: „Твір Гриневичевої, це плід дуже помітного в нас творчого труду й високих артистичних інтенцій. Гриневичева повна глибини ліричного настрою поетка, навіть і на перекір тому, що вона пише прозою. (Остап Грицай, Свобода). — Цей твір Гриневичевої є більшим вкладом у нашу культуру, ніж не один твір рекламованих і крикливих великоствий дія. Цю книжку читатимуть не лиш нині, а й в далекій будучині. (Ол. Бабій, Час).

Ціна без пересилки (замість зл. 5) зл. 2.50, з пересилкою зл. 3.20. — Замовлення й гроші слати під адресою:

„ЦЕНТРОБАНК“, Львів, ул. 3 мая ч. 15. Ч. konta 11490.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя. =====

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські кличі новітньої Європи, і потребу психічного переродження народу.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини Волині і вигнанщини.

В журналі містили або міститимуть свої статті: В. Андрієвський, М. Андрусак, Б. Антонич, В. Бідинов, Л. Бурачинська, І. Гончаренко, О. Грицай, А. Ворон, Дм. Донцов, В. Кедровський, Г. Келер-Чикаленко, М. Кордуба, Н. Королева, В. Королів-Старий, А. Крезуб, В. Кубійович, С. Куликівна, Е. Ляхович, Н. Лівницька-Холодна, Ю. Липа, Л. Лукасевич, Л. Луців, Е. Маланюк, М. Матіїв-Мельник, Л. Мосендз, М. Мухін, О. Наріжний, С. Наріжний, О. Ольжич, Всев. Петрів, Ю. Пирогова, В. Постригач, В. Приходько, А. Річинський, У. Самчук, С. Сірополько, Ст. Смаль-Стоцький, о. Ст. Смацило, О. Стефанович, М. Струтинська, О. Теліга, І. Федорович-Малицька й інші.

Передплата, яку треба слати виключно на ЧАРНЕЦЬКОГО 26 м. 21, або на чекове conto 500.371, виносить: квартално зл. 6.60; піврічно — 12; річно — 23; для заграниці — 30 зл. Ціна окремої книжки — 2.20 зл.

До цього числа долучуємо листівку взорів.

Почтову належитість заплачено гуртом.
Należność pocztową uiszczono guszałtem.

ПАПУЧІ — ПАНТОФЛІ
БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ
поручає й виконує робітня

„ІБІС“

Львів, ул. Собеського 9 (давніше Вронзівська)

У дощеві вакаційні дні проганяти нудьгу
приємною волічковою робіткою!

**Вже час подумати про шкільні светери
для нашої дівчоти:**

Волічка „Скотлянд“, 10 дк.	коштує	2'80	зол.
„ „Польо“ 10 „ „		2'80	„
„ „Кот“ 10 „ „		2'70	„

у крамниці кооп. „У. Н. М.“
Львів, ул. Косцюшки 1.

Запрошуємо до передплати

одинокого багато ілюстрованого часопису-журналу для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„Неділя“ виходить уже 7-ий рік, що тижня в обемі 12—16 сторін друку, великого формату, і тисячі читачів з усіх верств української суспільності засвідчують наглядно її популярність.

„Неділя“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонно сучасний дійсний стан політичного й громадського життя українського народу на всіх його землях та на еміграції.

„Неділя“ дає щотижневий огляд політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важніші його проблеми в окремих основно опрацьованих статтях.

„Неділя“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників у краю і на чужині, приносить щотижневий цікаві статті з усіх ділянок знання: науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д., цікаві кореспонденції з далеких країв, описи подорожей і скитальщини нашої еміграції, що вміють читача постійно зацікавити і ввести його у контакт з тим, що діється у світі.

„Неділя“ дає щотижневий цікавий літературний або науковий додаток, фейлетон, кладучи велику вагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„Неділя“ веде постійний домашній, лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадиш, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутки: загадковий, шаховий і гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка находити у „Неділі“ належну увагу.

„Неділя“ дає кожному своєму точному передплатникові щомісячну безплатну книжкову премію в обемі 7—9 аркушів цікавого белетристичного або популярно наукового змісту, тільки за зворотом коштів пересилки в сумі 35 сотиків. Премія за січень і лютий Дениса Лукіяновича „Я в більшість“ у 2-ох томах уже друкується і буде на протязі лютого розіслана.

„Неділя“ влаштовує щорічно конкурси цінних премій за точну передплату.

ПЕРЕДПЛАТА: річно 14 зол., піврічно 7 зол., чвертьрічно 3'50 зол. місяч по 1'20 зол. За кордоном 3 ам. долари річно

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. II п.

Ч. Тел. 29-41

Кonto чекове в П. К. О. 412.312

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає **МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА**.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 2.50.

1934 H 7361

O

B

A
Г. МАБЕНА

4.9.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник X. Число 9. 1. вересня 1934

ЗМІСТ ч. 9:

Максим Рильський: Дні ясности.
Осип Юрій Федькович: Квітки.
Л. Бурачинська: Федьковича перша любов.
Конст. Малицька: На фільмі споминів.
Орися Щербанович: Верхами до Сторонця-Пути-
лова.
З. Мірна: Горожанство заміжньої жінки.
Софія Яблонська: Китайські фільми.
Галина: Що каже наше письмо?
Ситківкові вражіння.
В. К.: Чи маємо право на працю?
Л. Б.: Катерина Костецька.
Л.: Доглядництво.
Як чистити диточий одяг.
Ольга Ліщинська: Зимові запаси.
К.: Марія Складовська-Кірі.
Капелюхи й дрібнички.
Пульвер. Приписи.
Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Ста-
рицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Світлину чоловічої сторінки „Ластівки на дротах“ виконав
Я. Коваль, Емілія Марошані. Гурток студенток при Т-ві
„Чорноморе“. Мала прогульки. Ватра на Боштоджині.
Софія Яблонська. Зразки письма. Наталка Могилянська.
Огірки і капуста. Катерина Костецька. Михайло Петро-
вич Старицький.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв,
чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 40 леїв.

З Америки й Канади приймає передплату за
часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia
Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову
Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45.
Книгарня Юрій Гливіка і Спілка, Чернівці, ул. Пе-
тровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам
числиться передплату так, якби була плачена квар-
тально. Хто не повідомить адміністрації писемно про
те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі
передплатником. Зворот числа поштою ще не є випо-
відженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місце-
вого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го
кожного місяця на місце призначення. Рекламації на-
дісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація
не бере під розвагу.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

поруває

до вишивання

НИТКИ марки С. М. S.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 55 сот.

С. М. S. в мотках 20 сот.

. 14 сот.

ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Моретто“

у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присяжайте при замовленнях готівку!

КИЛИМОВА ВОВНА

домашня і фабрична

у великому виборі

В КРАМНИЦІ „У. Н. М.“

Заступництво добірної килимової вовни
Різнородні краски — Дешеві ціни

Львів, Косцюшки Ч. 1.

Увага Українські Школи!

Шкільні ручні роботи

вимагають нового мате-
ріалу, ниток і взорів
Все те провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“

УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Конгреска в усіх красках по 5 зол.
Панама в усіх красках по 8—10 зол.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

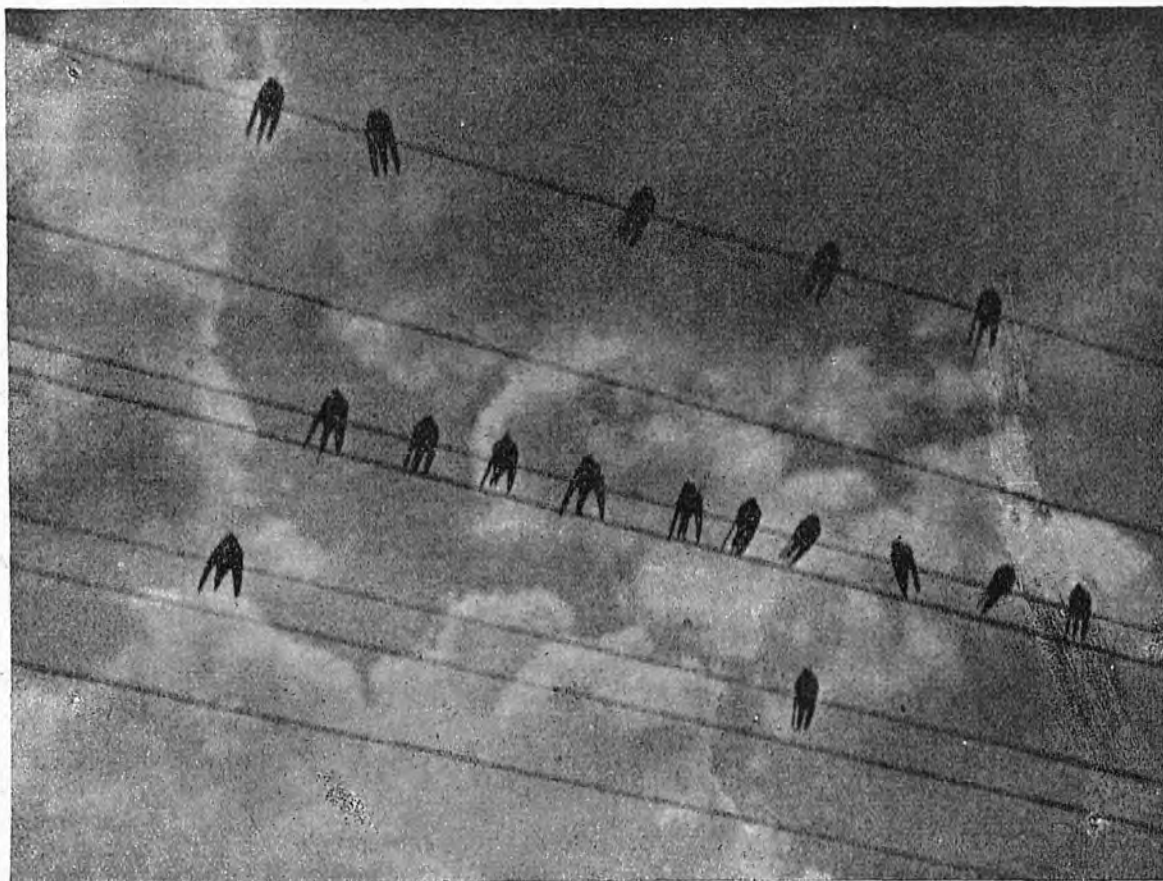
РІК Х.

ВЕРЕСЕНЬ 1934

Ч. 9.

*Дні ясности, дні бабиного літа,
Передмандрівне гуртування птиць;
Прозора тиша, сріблом оповита;
Глибокий погляд дальніх тасмниць.
В душі сліпа тривога весняна,
Отруті мрії та отруті квіти, —
І спогадом нежданим вирина
День ясности, день бабиного літа.*

Максим Рильський.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5086

К В І Т К И^{*)}

Що кажут, душко, квіточки ті милі,
 Що он так красно на траві цвітут?
 Зривай ті квіти, доки ще зацвили,
 І доки другі квіточок си рвут;
 Бо прийде осінь, зіленько зівяне,
 Де сніг упаде, квіточок вже ніт,
 Тогди як око за квітками гляне,
 То лиш заплаче на студений світ.
 І як ті квіти, що їх яр сплітає,
 Невскреснут більше, ях їх зітре лід
 То так і людська молодість минає,
 А що минуло, вже не верне вслід;
 Тому зривай си яром свої квіти,
 Коли в личку ти калиновий гай,
 Коли в душі ти тепле сонце світить
 Бо як загасне, то загас і рай.

ФЕДЬКОВИЧА ПЕРША ЛЮБОВ

Федькович саме вернув зі свого семигородського полку до Чернівців. За кілька літ його відсутності тут багато дечого змінилося. Але й він вирушив до Семигороду молодим хлопцем-кадетом, а вернув старшиною. Вертав дуже радо. За ним лежали понурі роки, проведені в малих семигородських місточках та важкий італійський похід.

В Чернівцях він мало кого знав. Хоча й мешкав тут його батько, Адальберт Гординський, але Федькович навіть до нього не заїхав; так дуже негодував на нього за кривду своєї мами. Всеж таки скоро знайшов приятелів. Блискучий мундур старшини відчиняв йому двері в усі гостинні черновецькі дома. Таким способом познайомився він із Емілією Марошані.

Марошані це прізвище румунське. Одначе панпочка була вихована по німецьки, в домі говорили також по польськи. Дім був гостинний, як годилося там, де була доросла дочка. Склад гостей був незвичний, добірний: наприклад Федьковича впровадив туди Нойбавер, талановитий німецький поет, якого доля загнала на Буковину. Тут, у „Марошанок“, як називав їх Федькович, познайомився він також із Антоном Кобилянським, — знакомство, що особливо завжило на його житті, бо це Кобилянський намовив Федьковича писати по українськи.

У „Марошанок“ (Емілія мешкала з мамою) сходилося це товариство часто. Емілія була музикальна, тож їхні вечірки набирали характеру музичних вечорів, на яких Нойбавер імпровізував свої вірші, а Кобилянський дивував усіх своїми чудацькими теоріями про позагробове життя та вегетаріанство. Розговорна мова була німецька.

Для Федьковича набрали ці вечорі особливого чару. По довгому скитанні він рад був відчутти за-

Емілія Марошані.

тишну атмосферу родинного дому, ще й до того пересичену мистецькими інтересами. Емілія була красуня, до того розумна, мрійна, музикальна. Отже зовсім природно, що припала молодому хлопцеві до вподоби.

А вона? Із віршів Федьковича, писаних тоді ще по німецьки, догадується, що й вона його любила. Одначе на перешкоді станули маєткові справи: Емілія не мала кавції, якої вимагали від жінки старшини. Та й мати її не сприяла Федьковичу, бо мала когось іншого на приміті. Федьковича покликали назад до Семигороду; це поклало край їхньому короткому закоханню.

Емілія скоро потім вийшла заміж за ромуна й виїхала з ним до Яс. А для Федьковича настав важкий час розча-

рування. Він відчув страшенне прикро свою самоту й чуже військове оточення. Почав занепадати на здоров'я. Пісні його з того часу повні туті й жалю за рідними сторонами; хвилинами навіть думає про завіщання. Але йому відкрився живий скарб народньої мови і з нього черпає він тепер усіми пригорцями.

Чи треба нам жаліти, що роман Емілії з Федьковичем розбився? Мабуть ні. Здається співжиття з оцею напів полькою, напів німкою булоб нам менше дало в Федьковичевій поезії, як розлука з нею. Але жаль тільки того розчарування, що почало огірчувати поета до жінок. Почалося від Емілії, а скінчилося Павліною, попадяною з Тюдева, що можливо одиноким годилася йому в дружинну. Але видно не судилося. Бо помер він старим парубком, і в цьому наслідуючи Кобзаря Великої України.

Л. Бурачинська.

*) Цей вірш вписав Федькович по німецьки Емілії Марошані в альбом. Пізніше переложив його сам на українську мову й надрукував 1862 р.

НА ФІЛЬМІ СПОМИНІВ

Моє знайомство з Буковиною датується з року 1903, коли то замість іти на заслання до Беча на захід, перенеслася я добровільно на полудніс. Переді мною були вже там деякі вчителі галичани, бо тодішній шкільний інспектор, незабутньої пам'яті Омелян Попович, радо в тому часі приймав галицьких утікачів. І так у половині вересня 1903 року складала я вже по німецьки в кіцманському старостві службову присягу на вірність цісареві й потомкам з його крови. Склалося так, що старостою в Кіцмані був тоді поляк і в його руки попало моє по українськи писане і дуже гостро про галицькі шкільні відносини зредаговане подання, по — але він міг тільки покивати над ним головою, а в очі погратулювати мені гарних свідоцтв і дуже прихильної оцінки станицянівського інспектора.

Посаду дістала я відразу сталу при 5. класовій народній школі в Лужанах під самими Чернівцями, на залізничному вузлі до Кіцманя і Заліщик — як всі мені казали, одна з найкращих посад. Буковинці дивувалися, як саме галичанка-уніятка могла туди потрапити. По дівочій виділовій школі в Галичі не видалася мені лужанська мішана школа дуже гарною, але зате подобалася мені свобода рухів і народньої праці, яку мало буковинське вчителство. Школи скрізь по селах були великі, гарні, добре вивінували в шкільне приладдя й бібліотеки — примус шкільний дуже точно виконуваний. Нарід сільський сміливіший від нашого, прихильний до школи, цинив працю вчителства більше, ніж у нас.

По Галичині, де найневинніші промови на вічу чи концертах відбивалися сейчас відгомном у польських і кацарських газетах — по Галичині, де народній учитель, хочаби працювати в читальні, мусів заходити до неї окремими стежками, свобода, яку мали буковинські вчителі, мило мене вражала. Вони не тільки могли, але мали наказ від інспектора Поповича працювати і поза школою в читальнях, щадничих касах, Січах. А Січі якраз тоді виростили скрізь по Буковині, гей гриби по дощі і ми майже що неділі деś ходили або їздили на святочне відкриття. І те, що ми прилюдно машерували серединою села під синьо-жовтими прапорами, співаючи „Не пора” — „Ми гайдамаки” — „Гей, не дивуйтесь”, що посол Трильовський гостював у мене і збирав у моїй хаті нараду і ніхто за це не доносив на мене нікуди, що пан староста Краль брав участь у нашій українській аматорській представленні, що місцевий православний священник не ворогував на мене уніятку за працю в читальні, не боявся моєї „пропаганди” — усе те так різко відбивало від мого попереднього життя в Галичині, що спершу закрило всі інші темні сторони Буковини. А були й темні сторінки.

Мої товариші-вчителі в Лужанах були свідомі й активні українці і вельми щиро відносилися до мене: Петро Ілюк, Ангелина й Іван Бережани. Зате управи-

тель школи Орза, змосковщений румун чи зрумунізований москаль, був людиною дуже малої інтелігенції і противний усякій напій громадянській позашкільній роботі. Вимагав у школі німеччини, а коли я почала вести шкільне діловодство в українській мові і на конференції постійно говорила по українськи, стинив бучу. Він спочатку навіть жадав, щоби ми по кожній льокальній конференції співали „Gott erhalte”, але тут ми вже всі його висміяли, хоч і як були прихильні до Австрії. На тлі моїх конфліктів з управителем стрінулася я уперве з інспектором Поповичем. Ходили про нього чутки, що він людина строга, що вимагає від учительства багато, що очам його не відкри-

Гурток студенток при студ. Т-ву „Чорноморе” в Чернівцях.
Кліша власність „Світу Молоді”.

ється найменше недбальство; але й казали, що нікому не доведеться зазнати від нього кривди, що він чоловік непохитного характеру, невинующої праці, справедливого поведіння, службового й позаслужбового такту — словом, що українське шкільництво Буковини спочиває в руках чоловіка, який непохитно стоїть на сторожі наших прав.

І перше враження, яке зробив на мене Попович, оправдало ці чутки. Ще сьогодні згадую те тривожне почування, з яким входила я в його просторий кабінет у Шкільній Раді при Ляндтавскасе. Суворий, поважний погляд змірив мене й оцінив, але враз і добра усмішка, яку так любили наші діти у нього, розвіяла мій страх і наповнила повним довірям. „Так і робіть далі, — сказав на мої виправдання в справі шкільного діловодства. — Ваша школа українська; пишть і говоріть скрізь і всюди по українськи. На те у нас право”. І не один ще раз прийшлося мені бачити, як інспектор Попович переводив тихо, але рішуче українізацію школи й учительства, як без писаних обіжників переводив свою волю, як умів стати в обороні українського вчителя, хоч би той учитель і справді деколи провинився.

Буковинське вчителство назатал видалося мені менш інтелігентним від нашого, навіть менше свідомим національно, але було воно краще матеріально ситуо-

ване, виборолю собі вже до спілки з ромунським і німецьким учительством чималі права, стояло під опікою такого інспектора, як Попович і те все давало йому самопевність і силу, якою гордилося перед галицькими вчителями, вважаючи їх нуждарями, слабодухами. Те й показували нам буковинці на кожному кроці, називаючи нас зайдами-уїятами. Розуміється, були й крапці між ними одиниці, які витали нас поміж собою як чинник, культурно вищий навіть, які відносилися сердиво і до нас і до нашої громадянської роботи. Те саме треба сказати і про народ — селян. Тим і в думці не постало робити між нами різницю. Навпаки, мали до нас галичан повне довіря і шукали у всіх поради. З буковинського свідомого учительства згадаю Іларія Карбулицького, який перший відвідав мене в Лужанах — один з найвідейніших робітників народніх, провідник учительства, редактор станкового учительського органу „Каменярі” — згадаю молодого бунтаря Остапа Поповича з Кіцманя, який усе йшов рука в руку з нами галичанами. (Згинув у московському полоні).

В тому часі пізнала я й Євгенію Ярошинську, звісну письменницю й свідому громадянку, колишню співробітницю Кобринської. Вона навідалася до мене перша і заспокоїла мою, збентежену ворожнечою окруження душу, бо й вона сама, хоч родовита буковинка, мала багато ворогів за своїх „Перекинчиків”, в яких так вірно й ядро змалювала моральну й національну гниль частини православного духовенства. Ярошинську я щиро полюбила і тішилася, що буду в ній мати опору та, на жаль, не довго тривало наше знайомство. В рік онісля проводила я її на черновецьке кладовище, на Горечу, і від жіноцтва і від галицького „Дзвінка”, якому за життя служила покійна своїм пером, працювала її востаннє.

Коли я говорю про ворожнечу деяких буковинців до нас галичан, то підпошу це, бо в тому часі число галичан, передовсім учителів, зростало з кожним роком. По мені перенеслися на Буковину дві сестри Трусович: Марія і Теодора (теперішня дружина проф. Осипа Безпалка) і покійна вже нині Ольга Жураківська, яка вчителювала разом із Ярошинською в Раранчу. В Кіцмані учителював проф. Сильвестер Яричевський, судював Осип Бурачинський — в Чернівцях учив Др. Осип Маковей і Василь Сімович, а редагував „Буковину” незабутній Славко Весоловський, симпатичний товариш наших поїздок на всілякі національні торжества. Була нас отже галичан чимала вже пачка, тому й прийшлося не раз почути від неодиного тубиляця або якої їмості протопопи, що — мовляв „галичани прийшли нас розуму вчити”. Для нас з кіцманецької округи, онинцем-прибіжником був дім панства Окуневських в Кіцмані, де ми галичани могли свobodно вигоритися й пожалувати і в свою чергу „напсбочити” на буковинців.

Коли згадую нашу тодішню громаду, то мимохить виринає постать таємничої Самі Глаголевої, про яку пише Др. Сімович у своїй статті в „Назустріч”. Прийшла (в буквальному того слова значінні, бо все тільки пішки ходила) не знати за чим і відкіля і так таємничо відтак і щезла. Пересиджувала вона і в мене цілими тижнями, хоч положення Лужан не виправдувало її „Liebe zur Natur”, якою вона на поліції пояснювала свій побут на Буковині. „Московський япан” — як кричали за нею черновецькі вуличники — була однаке людина дуже освічена і я при ній чимало навчилася дечого, найпаче про Росію й її революційне

підземелля. Коли відтак відїхала вона до Петрограду, переписувалася зі мною, а до „Проміня” прислала нам дуже цікаві статті про революційні заворушення 1905 року й про гапоніаду, якої була самобилцем. Востаннє вже у Львові десь 1907 р. дістала я від неї карточку з Італії з Нерві з привітом і докором: „Отчего Вы позабыли меня, мой друг?” Коли я вертала зі Сибіру і задержалася на довше в Петрограді, стрічалася там не раз із фаміліями Глаголевих, але побоюлася спитати за Сашу, щоб не дізнатися небажаного.

З жіночим рухом на Буковині познайомилася я вже в перших місяцях мого там побуту. Довідалася, що від кільканадцяти літ існує в Чернівцях греко-католицьке товариство „Мироносиці”, характеру більш церковного, щось в роді брацтва. Про свою діяльність не подавало ширшому загальному звітів, тому й громадянство небагато знало про існування „Мироносиць” і товариство, вже задля свого конфесійного характеру не могло обгорнути всего жіноцтва цілої Буковини. А вжеж годиться про нього згадати, бо воно, хоч тихо й без реклами, таки робило дуже багато в напрямі гуманітарнім. Підпимало бідних, головню шкільну молодь, заснувало в Чернівцях захоронку, яка в короткому часі згуртувала доволі значне число дівчор, зберігаючи її з одної сторони від ромунізаторських впливів, а з другої від латинізації й польонізації через „матечки”, які вже тоді й на православній Буковині почали запускати коріння. — Подібне до „Мироносиць” товариство заснують і православні жінки.

За приміром Львова повстає в Чернівцях десь коло року 1902 заходом Наталки Поповичівної й її товаришок з учительської семінарії „Кружок українських дівчат” з ціллю плекати національного духа. За мого побуту на Буковині голова Кружка Наталка Попович вийшла заміж, а провід в Кружку обняла панна Шкуртан. Запросили й мене до товариства і раз справді вибралася я до Чернівців на засідання Старшини і... вельми счудувалася, почувши, як членки „українські дівчата” балакають між собою по німецьки. Зрештою животіння Кружка не було довге. Не міг він згуртувати усього жіноцтва почасти тому, що членами могли бути лише незамужні, почасти й тому, що статут товариства не дозволяв засновувати філій і кружків по селах і місточках. Спершу товариство проявляло доволі живу діяльність, але коли перші основниці спроневірилися „дівоцтву” і вийшли заміж, а нові сили не зуміли повести як слід роботи, діяльність Кружка обмежилася влаштуванням кількох вечерниць і концертів. Накінцею по чотирьох роках існування загальні збори товариство розв'язали. В бібліотеку (досить велику) передано академічному товариству „Січ” в Чернівцях, а майно у висоті кількох сот корон призначено на майбутнє нове жіноче товариство.

В тому часі я відвідала вперше Ольгу Кобилянську. З піетизмом входила я до домівки нашої великої письменниці, яку саме застала при виготівці білля до прання. Я просила її в імені львівського Кружка дівчат, який задумував видавати жіночий часопис, чи не хотілаб написати щось для нього. Але Кобилянська якось байдуже віднеслася до тої справи і взагалі про окремішність жіночу у видавництвах висказалася тоді доволі неприхильно, що мене дуже здивувало у Кобилянської, авторки „Людини” й „Царівни”, які я з захопленням читала.

Зрештою і я тоді не дуже цікавилася чисто жіночими питаннями, бо окрім праці в школі мала до-

(Докінчення на ст. 10)

ВЕРХАМИ ДО СТОРОНЦЯ-ПУТИЛОВА

Ще на весні цього року вирішив гурток охочої молоді при кінці липня влаштувати прогулянку до Сторонця-Путилова й відспівати там панахиду по нашому „буковинському соловію“.

Вирушили.

Було нас дванадцять — як апостолів — сміялись ми. Дарма, що між нами три дівчини... Збирались по дорозі поїздом, стрічали знайомих.

„Ви куди?“

„На процу!“ гукали у відповідь і вже поїзд піс далі: Неполоківці, Барбівці, Вашківці аж до Вижниць. Тут із пісню на устах пустилися в дорогу. Стрічні гуцули цікаво прислухувались. Дивно їм, що чують свою рідну мову. До прогульковців звикли, але не до своїх...

Треба наш гурток охрестити. Переходить внесок нашого отамана Сірка: ПУЖ (Пачка Українських Жерунів).

Обходимо через гору на Рівну берегом Черемоша. Чудовий вид на Кути. Там церковця красується, а он далі Народний Дім.

Ранньою росою прокрадаємося через Березу (800 м.) на Підзахарич. Виходимо на верх. Кругом білі берези з чистими, білими пнями. Вітер.

Полонинами майже збігаємо на приходство. Тут чекає нас ще один (нас уже 13). В церковній хроніці читаємо: „Назва села походить від того, що в цьому місці дараби спочивали, керманічі гостювали в діла Захарія. Тут собі звичайно стрічу назначали „піч Захарієм“.“

Через Німчич на Околепу йдемо. Там має відбутися завтра шкільне свято.

Школа — це звичайна сільська хата. Одна кімната це кляса, а друга це мешкання, канцелярія і кухня вчителя.

Треба вечеру варити. Зголошується Санді. Хоч нам, дівчагам доказати, які то справні хлопці — де кухні! Чекаємо. Ануж, може дійсно? Та ні! Гірські духи нам сприяли. Мамаліґа недоварена, молоко зварене в тім самім горшку (навіть немитім!), пригоріло. Всміхаємося вибачливо. Смакуємо вечеру, обговорюючи мужеську „еманципацію“. Шукаємо нічлігу.

У сусіда знаходимо стрих і сіно.

Шкільне свято: дітей повна кляса. В усіх вишивані сорочки. Прийшли і старші. Розказуємо куди чого йдемо. Хитають головами. Про Федьковича чули, знають. „Був, кажуть такий пан у Сторонці, що посивів по гуцулски. Двірником був та тримав з гуцулами“. І про Довбуша знають. Очі їм живіше горять, коли про нього згадують...

„А по українськи вчать у школі?“

„Ек котрий вчитель. Оцей наш ьчит, а того року був волох та не вчив. Але зато навчився сам по нашому так красно! Сидит було на приспі та забалакує. Скушно їму, що піхто го не розумів.“

Діти деклямують, наш хор співає одну, другу, третю... ще просять. Далі й самі хотять похвалитись. Жінки затягають співамок тоненьких. Про Довбуша і Дзвінку...

Йдемо на Бочків почувати. Справляють нас до багатія Матйоса, славного на всі гори.

Забудовання широкі. Господар косить на леваді. Хлопці наші й собі показати хочуть, що вони госпо-

дарські сини. Пустили в рух чотири коси: Ромко, Юрко, Данко, Душко. Косять відважно й певно себе...

Гуцул сміється сердешно. Підкошує за ними своєю косю. В горах інакші коси та інакше ними орудують. А хлопці наші всі з долів.

Сідаємо на зрубану сосину й забалакуємо. Невичерпале: чого й куди йдемо. Оповідаємо про тих, що жертвою впали...

З поважним настроєм вертаємо до хати. Вечоріє... Газдиня просить до вечері. Мамаліґа, як млія-

ське колесо й свіжа гусянка. Але більш як половина мамаліґи злихається. Гуцулка сміється: „В нашім сталі, як вертаємо з роботи, нас п'ять її забірує!“

А нас тринадцять не „забірувало“! Такі з нас робітники, говорять її очі.

В пахучому сіні, без снів, добираємо сил.

Рано ліземо на Бочків (1348 м.). Дощ перемилосердно. Кажуть щастя віщує. Яке там щастя, коли сухого рубця тяжко знайти!

На верху зимний вітер заставляє велику ватру класти.

Здибаємо легіня — справляє потоком. Ліземо, сунемось, підсаджуємо себе. Йдемо далі верхами. Ще Синявку треба перейти і ми вже в Дихтинцях.

В обізнаний, тихий дім пан-отця вносимо життя, сміху й — болота. Тут нас чекають ще три „прочане“. Вранці через Греблину до пан-отця в Довгополім. Незвичайно гостинна людина. Завзятий шахіст.

По обіді рушаємо вже до цілі. Стрічаємо ще п'ятьох. Нас уже велика група. Входимо в містечко Сторонець-Путилів.

Тут інтелігенція непривітна, заликана. Бойться, що їй закинуть „пропаганда українця“, коли приймуть нас на ніч! Греко-кат. священник одинокий нас радо витає. Дивуємось, що нас уже 22!

Рано папахида в греко-католицькій церкві. Далі йдемо й до православної. В церкві наш хор співає Службу й папахиду. Церква повна гуцулів та місцевої інтелігенції. Правлять три священники. Один говорить

На верху зимний вітер заставляє велику ватру класти...
Бочків (1348 м.).

про Федьковича. Але не так, не так треба говорити про цього гуцулам! Не так промовляти до гуцульської душі! Ще жива його пам'ять у Путилові, ще стоїть його родинна хата... Гуцули також невдоволені. Їх більше цікавить наш хор, вони такого ще не чули.

Виходимо — люди дякують, розбалакуються. Продаємо світлинки Федьковича, запрошуємо на його свято в вересні до Чернівців. Жаль розходитись...

Рушаємо. Гей! Вільно, соняшно, простірно тут! Гей! Хочеться гукнути на всі гори: „Ми тут господарі!“

Ночуємо на Боштоджині (1378 м.). Вранці йдемо дивитися на Маріану гать. Вертаємось на Яблонницю. Дороги нема. Держимося берегу Черемоша. Хлопці дошкудують, що не зайдемо сьогодні до Довгополя, хоч Доня перед веде, доказуючи жіночу витривалість.

З другого боку ріки три хлопці сидять. Щось на чє вишивка на сорочці маячіє...

„Хлопці алярм! Гей вставіте,
Бо настав вже слушний час!“

затягнули ми, а в відповідь пошєлося:

„Наступають на три шляхи
Вороти на нас!“

Руки піднеслися, привітались. Хотілось плакати і сміятись. Брати наші! Ми гукали, маяли хусточками і з пісню рушили далі в дорогу. Ще вєпіли завидна прийти до Довгополя. Рано гуцулка казала: „Ви вчєра так цікаво йшли сєлом, ніхто не сказав би, що дівчєта. Як хлопцї!“

Збирали вишивки. В Розтоках заможня гуцулка прекрасні сорочки витягнула зі скрині. Одна з мотивами свастики, стара, старєзна. „Це від мого діда. Вин був пин у Розтоках. Казав пинувати й дітем переда-ти“. Кинтарі. Один на румунських мотивах. Дивуємось. „Це мода тепєр така!“ відповідає. Страх збирає, що з нашою ношею будє. Хочєтьєся благати, просити:

„Не покидайте свого!“ А колєсо часу крутитьєся без жалю далі...

Вертаємо. Сірко дістав перєпустку „на той бїк“. Заздро дивимось йому вслїд. Але й ми вертаємо багатї в вражїння. Гуцули, папахида, нанї гори... і та хвилиня, що злучила братів, там, над Черемошем...

Ми обгорїлі, запорошенї. Нам дивно, що люди чистєнько повбїранї, такї білолицї й цікаво нас оглядають.

Але ми несемо свїжу сїду, якої вони не мають.
Оршівцї, в сєрпні 1934.

3. МІРНА.

ГОРОЖАНСТВО ЗАМІЖНЬОЇ ЖІНКИ

Коли жінка віддається за чоловіка, що має інше горожанство, вона по шлюбї втрачає своє первісне горожанство й приймає чуже. Ця велика несправедливість, що тяжить над жінкою, при сучасних соціальних обставинах й при сучасному положєннї жінки в суспільствї повинна бути направлена.

На міжнародній форум це питання винєсєно ще в роцї 1930 на конференцїї Ліги Нацїй в Газї для кодифікацїї интернаціональних прав. Рішення цїєї конференцїї, хоча ще досї не ратифікованє, в основї своїй залишає справу горожанства жінки в залежностї від горожанства її чоловіка. Лише в одному випадку жінка має право не мїняти свого горожанства: коли чоловік мїняє його вже по шлюбї.

З огляду на те, що це рішення конференцїї ще не затверджєно, міжнародні жіночі організацїї вживають енергїйних заходів, щоб цю справу знову поставити на обговорєння в Лізі Нацїй з метою добитися вирїшення справи в дусї рївноправностї. На те обїбрано окрему комїсію з представниць жіночих міжнародних організацїй, що працювала в Женєві над підготовкою цїєї справи.

Багато з представників рїзних держав при Лізі Нацїй стоїть вже за рївноправність чоловіка й жінки в справї державного горожанства. Але деякі з них посилаються на протирїччя, якї повстануть при позитивному вирїшеннї справи з державними законами їх країн. Нарєштї противники визнання жіночої рївноправностї в державному горожанствї причиною свого негативного вїдношення виставляють побоювання за єдність родини.

О С І Н Н І

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-54.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

Голова вицєзгаданої комїсії, Марїя Веронє подає в прєсї не дуже втїшнї вїдомостї про працю комїсії. В комїсії немає єдностї, нема змоги досягти єдиного формулування вимог. А де двоє сварятьєся, там, як каже голова комїсії Веронє, третїй будє смїятися, й важлива справа вирїшення незалежностї жінки від горожанства її чоловіка знову висїтимє в повітрї.

КИТАЙСЬКІ ФІЛЬМИ

Китайці не люблять, щоб їх фотографувати. Трудно булоб вчислити всі певдатні мої заходи, заки мені вдалося хитроцями сфільмувати кількасот метрів документального фільму з життя юнанців.

А скільки зпочатку зіпсованої фільмової тасьми!

Окрім труднощів з льокальним світлом, зовсім відмінним від тропікального, до якого я вже була звикла, мою працю раз-у-раз перебивала ворожість та напінна втеча тубильців на вид апарату. Заки я успіла розставити апарат, повтікали всі живі істоти переді мною, мов перед злим духом. Тільки здалека тавкотіли пси. Я, пробувала, зпочатку, наставляти свій апарат при єдиній вузьенькій вуличці куди, не маючи змоги завернути, мусіли, здавалося мені, переїхати навантажені воли та каравани, що втомлені довгою дорогою, входили у місто.

Ця сироба також не вдалася.

Переді мною зупинявся весь рух вулиці. Хто з посіїв або прохожих міг, той виминав мене похід муром або завертав у бічні вулички, тоді коли воли та каравани, зупинившись по середині дороги, чекали — поки не прийшла заалармована тим застоєм поліція. Вона просила мене ввічливо вступитися з „тротуару“. На це не було ради. Пізніше я пробувала пастися у віддалених від поліційної сторожі, передмістях, де я зустрічала в заміну нові труднощі. Вузькі китайські вулички зовсім не допускають соняшного світла. Навіть у південь через тіні високих домів освітлює сонце найбільше половину вулиці. Нераз, на тих передмістях я вибирала перехрестя вулиць, де світло прикривало кілька квадратних метрів площі, та чекала на перехід китайців.

Завсіди вони покорили мене та мою не досить тріпку терпеливість.

Навіть коли не було поліції та коли самі китайці не сміли прогнати мене з огляду на рушницю мого слуги, вони все уступали. Не жалюючи часу, зупиняли свої бики та відходили пити чай у сусідній заїзд. Так іноді безконечно ми чекали один на одного — я на перехід або переїзд китайців крізь соняшну частину дороги, а вони зі своїми тачками, биками, караванами та кониками на те, щоб я вступилася їм з дороги з моїм апаратом. Вірили, що одинокий його погляд нагнав би на них хворобу або й смерть.

В тих змаганнях, ніколи вони, а завсіди я програвала, чи через тінь, що прикрила поле мого полювання на світлин, чи через те, що хмари закрили сонце, або тому що мені забракло терпеливості чекати на китайців. Я відходила.

Раз я була спробувала перекупити кількох мафу (поганячів каравани), щоб вони тільки згодилися перейти перед моїм апаратом. Зайвий труд!

Без огляду на довгі переговори та перекопування, вони накінець рішили не продавати мені, за жадні гроші своєї душі.

Мої обіцянки тільки збільшили їхнє підозріння про „лечисті чари“ моєї маїї.

Тепер це все вже й не дивує мене.

Зпочатку я ще не розрізняла їхніх забобонних нахилів, а також не бачила ще глибокої ворожнечі до нас. Тепер я вже знаю, що кожний юнанець вважає вже саму зустріч європейця за поганий знак. Що й говорити про європейця з якоюсь чудернацькою чор-

ною машиною, що дивиться на них блискучими очима. Хто його знає, що ховається в тій зачиненій коробці! Може сам чарівник, злий дух або білі дияволи!

По довгих та різних спробах сховків, я врешті здобула кількасот метрів дорогоцінної фільмової тасьми, яку я вислала в „Індо-Китай-Фільм“, товариство з Індо-Китаю для якого я тепер працюю. Перед моїм відїздом в дирекції фільмового товариства не вірили, що мені вдасться привезти з Юнану щось цікавого.

Інші переді мною не osiąгнули майже ніяких успіхів.

Тому власне вислід моєї роботи, коротенькі фільми-актуальники, приємно здивували їх. Можете собі уявити мою радість!

Але я ще не побила змагань у труднощах фільмування на Далекому Сході. Мені ще далеко до цього! Хоча тепер я вже зможу витримати змагання з китайцями у хитроцях та витривалості.

З фотографуванням тут далеко менші труднощі. Майже без зусиль я збрала досить велику колекцію світлин, із яких моя Індо-Китайська Компанія відбила кілька серій листівок. Також не трудно тут крутити

Авторка допису біля китайської пагоди.

аматорську фільму, тому що цього апарату не конче треба розставляти на ніжки. Перед тим ручним апаратом тубильці не мають часу втечи, а навіть іноді не помічають схованої в тіні людини, що притулившись до муру, тримає перед оком якусь малу коробку.

Але аматорський фільм, мимо усіх його вигід, не може заступити професійного.

Щоб osiąгнути хоч скромного фільмового вислуду, треба мені було перепробувати силу різних, менш-більше вдалих та хитрих способів, як усякі сховки на вулиці, за рогами вулиць, на дахах домів та воріт і т. п. Врешті я знайшла спосіб здобути фільм (актуаль-

ник) вуличного руху в Юнанфу. Я знайшла одну крамницю в партері (партери всіх китайських домів по містах заняті крамницями) яку я винаймила, мовляв, в торговельних намірах.

Через те, що мій господар незвичайно цікавився родом моєї майбутньої торгівлі, — він навіть пропонував мені приступити до спілки — я мусіла вивісити перед входом на дверях китайський напис. „Import та Export“ товарів гуртом звільняв мене від клопоту декорувати мою вітрину різними об'єктами продажі.

Заліпивши цілу вітрину, що має ширину крамниці, жовтим папером — щоб не було видно з вулиці, що діється всередині — я перегородила кімнату на дві частини, на два окремі „бюра“.

У першій стояв стіл, а на ньому повно книжок та паперів, потрібних для поваги бюра. Побіч крісло, де сів мій слуга і втаємничений помічник. Він сповняв, — з незвичайною приємністю! — ролю під-директора цього підприємства.

Перший клієнт, що зайшов запитатися, які заграничні товари ми можемо йому доставити, дістав заздалегідь приготовану відповідь „Авта або аеропліни“!

Одним словом торгівля на велику скало — покритишка, яка забезпечувала мені цілковитий спокій під торговельним оглядом.

Мої рідні клієнти, які заходили з чистого зацікавлення, та яких я ніколи не бачила, мало мене турбували. Для цілковитої безпеки, на дверях у мою тем-

ну кімнату висів напис: Дирекція! Приймає тільки у випадках певного замовлення.

Окрім цієї обережності дирекція була завжди зачинена на ключ зі середини. Таким чином у моїй загороді я могла, забуваючи про все на світі, виключно зайнятися фільмуванням китайців, що перетікали вулицею. Вони ззовні, через жовтий папір на шибках, не бачили ні мене, ні мого апарату.

Зате ми, я та очі мого апарату, крізь малесенькі жовті шибки, вміщені поміж жовтий папір на вікнах, прекрасно могли слідкувати за рухом вулиці.

Ця жовта шибка, розуміється, зовсім не перешкоджувала мені фільмувати вулицю через неї, бо це був спеціальний жовтий екран, що завдяки йому фільм пабирав гостроти форм.

По закінченні цієї інсталяції я могла годинами спокійно сидіти з моїм апаратом перед віконцем, вичікуючи на відповідне світло та інтересні сцени. Згодом нових сцен ставало щораз то менше. Тоді приходилося мені нераз чекати по п'ять-шість годин у темній кімнаті, поки щось нового з'явилось на вулиці.

Врешті мені вдалося сфільмувати не тільки щоденний рух караван, посіїв, возіїв, похід засуджених, але навіть весільний похід і парадний похорон одного юнанського багатія.

По викінченні цього фільму, я оголосила „банкруцтво“ мого підприємства, щоби надто швидкою ліквідацією не розбудити підозріння чи недовіря мого господаря.

ЩО КАЖЕ НАШЕ ПИСЬМО?

В попередньому числі обговорили ми засади графології. Тепер подаємо кілька зразків письма та їх характеристику.

Ч. 1. В założенні — наскрізь життєвий тип. Головні черти письма вказують на правдиво жіночу господарність

*значно більше,
знаю, чи Вам в
дві особи. Жибачо
в інспірований ку.*

Зразок письма ч. 1.

й естетичне вижиття у домашньому світі. Оскільки у авторки є діти — то вона з певністю є доброю мамою, може навіть пересадною у своїх почуваннях. Наглядний егоцентризм треба розглядати власне не індивідуально, а під кутом найближчої родини. Зовнішні зацікавлення безперечно є, але не до тої міри, щоби для них авторка могла жертвувати своїми домашніми інтересами. Апарат думання мало оригінальний — хоча логічний і справний. Слідне певне огірчення, можливо ізза якихось недавніх переживань, що кажуть авторці ставитись менше оптимістично до життя й роблять її до певної міри злораднішою у відношенні до людей.

Ч. 2. Молода людина, яка має непересічні здібності „бити по пальцях“. Письмо критика або навіть сатирика. Багатий

інтелект, який при кращому вольовому апараті доказував би незвичайних речей. Невдачі, які в автора напевне на порядку дня, треба приписувати власне відсутності будьякої життєвої системи. Його буйний темперамент спалює його більш внутрішньо (можливо проявляючись у творчості), замало виживається на зовні. У відношенні до людей критичне наставлення й мало виrozumіння в індивідуальних випадках. Однак є щось у загальному підході до світа, що можна би назвати альтруізмом.

Цікаво було би почути думку графолога про своє письмо, правда? Пришліть його нам. В черговому числі „Нової Хати“ помістимо відповідь. Відчиняємо графологічний кутик. Умови слідуючі: 50 сот. поштовими значками. Зразок письма (найрадше кусник листа) мусить бути писаний чорнилом. Окрім того треба подати пол, вік і звання особи та гасло, під яким маємо відповідь помістити.

Галина.

*Кожний з нас
в ідеї кудись зм
вн сфаригован
вн наймист, бу:*

Зразок письма ч. 2.

СИТКІВКОВІ ВРАЖІННЯ

Було підряд кілька краєвих ситківкових змагань, де наперемінно здобували першенство львівські змагунки — Струмиська — Дмоховська. І на кожні змагання йшлося з переконанням, що одна з них — це будучий мистець. А котра? Це залежало багато від щастя, а дещо й від ліпшої „форми“, яку osiąгнула одна з них на самі такі змагання. Та хоч обі вони добре грають — як кінцеве вражіння лишалась — **моногонія**. Складалося на те й то, що й далші змагунки від літ повтаряються (Федак, Ліщинська, Рожанковська), а нових сил не було видно.

Щойно минулий рік переломив цю одностайність. Мало того. Він був прямо сензаційний. Кожна гра — це несподіванка. **Побідила провінція — Могильницька (Коломия) — мистець, Гурська (Перемишль) — віцемистець.** Геть у кут загнали львівських змагунк. Здавалося, що від того року жіноча ситківка — **під милевими кроками вперед**.

Тому з зацікавленням ждали ми цьогорічних мистецтв у ситківці. Аджеж кожна змагунка приїде боронити свого титулу, а львівські схочуть „відбитися“ за невдачу. Здавалося — будуть нові сензації.

Та вийшло не те. На токах у Станиславові в днях 16, 17, 18 і 19 серпня — стануло три змагунки. На цілий край!

Очевидно приїхала **Могильницька (Коломия)** боронити титулу мистця і чаші. Чергова побідниця — **Гурська (Перемишль)** не дала про себе знати й виреклася нагороди. А шкода! Бо змагунка з неї дуже вартісна. Її місце зайняла цього року п. **Снігурович (Станиславів)**, що й здобула чашу найкращої змагунки з провінції.

Вона, як і Гурська того року, заповідається дуже добре.

Своєю стилевою грою дійде високо. Хиба... що так як Гурська зникне на другий рік.

Львів репрезентувала одинока змагунка — Ліщинська (УССК).

Невжеж давні побідниці „скінчилися“ по одній невдачі?

Ліщинська — молоденька змагунка є поважною загрозою для п. Могильницької. Коли під добрим проводом потренує — тоді скаже своє слово!

Та годі розводитися даліше. Цікаво почути, як виглядав перебіг цьогорічних гор.

Фінал розіграно гарячо. І вислід все вавася. Ось ось — і побідить Ліщинська!

На Могильницькій видно добрий тренінг, хоч гра її цього року дещо слабше випала як торік. Багато туг заважило те, що вона грала відразу фінал і не мала змоги розігратися (не числячи мішаної гри). Та всеж таки це змагунка гарної кляси.

Ліщинській зашкодив брак тренінгу. Проте грала прекрасно. Можна сміло сказати — що вона **вперше заграла меч**.

Могильницька — Ліщинська 4:6, 6:4, 7:5.

І вдруге першенство жінок здобула Коломия.

Могильницька мистцем жіночої ситківки — здобуваючи вдруге чашу „Маслосюзу“. (аб).

Наталя Могильницька (Коломия) вже другий рік краєвий мистець у ситківці.

ЧИ МАЄМО ПРАВО НА ПРАЦЮ?

Часто чуємо, що жіноча робота поглибила а то й спричинила кризу. Знаємо, що грозить нам закон про celibat учительок, що всі заміжні жінки по бюрох тремтять за свої посади. Знаємо й такі випадки, що молода пара повінчається тайком і до того не признається, як довго то можливо, або й інші, що зрікається добровільно подружжя та живе поруч себе в вічному нареченстві...

Але не треба думати, що усування жінок від заробітку це першина. Такі випадки вже були в історії. В 13. столітті жінки працювали в жіночому ремеслі, кравецтві, капелюшництві, подекуди й шевстві. Та коли почало показуватися в ремеслі безробіття, його обгородили приписами цеху. По тридцятилітній війні загальне економічне положення стало катастрофальне. Безробіття в ремеслі досягнуло найвищого степеня. Тоді й усунуто жінок з усіх галузей ремесла, навіть із кравецтва.

Щойно парова машина спричинила переворот. Вона вимагала дешевого й некваліфікованого робітника, а цього достачили їй жіночі маси, яких витянула з дому нужда. З парової машини взяв свій початок великий промисл. Він працював швидше й тому кризи почали повторятися частіше. Ненависть робітників зверталася не тільки проти машини, цього залізного конкурента, але й проти жінки-робітниці.

Треба було довгих літ боротьби і спільного зусилля, щоби ці антагонізми стратили свою гостроту. Право жінки на фізичну працю стало неоспорним. Ніхто не стане усувати тепер жінок із ремесла або становища домашньої помічниці.

Але те саме приходить тепер жінкам переживати в ділянці умової праці. На те зложилися дві причини:

наглий приплив жінок до бюр, шкіл підчас війни та тяжка економічна криза по війні. Господарство кожного народу переживає тепер важкі заломання. Вислідом цих усіх катастроф є нова проблема — безробіття трудової інтелігенції.

Безробіття має не тільки матеріальні, але й моральні наслідки, може й глибші й трагічніші. Тепер, в часі спеціалізації, кожний приготується для якогось фаху. Приготується літами й вибирає його з замишування або конечности. Згодом зживається з роботою, яка становить зміст його життя. Чим довше триває підготовка до звання, чим довше людина в ньому працює, тим трудніше стає рвати звязок із ним. Яка це несправедлива думка, що жінці легше покинути варстат праці, як чоловікові! Тут же не грає ролі пол, а привязання до звання, а воно може бути однаково сильне в жінки, як і слабе у чоловіка.

Отже чому завжди щадять його а звільняють її з праці? Загально повторюваний аргумент, що жінка знайде собі заняття дома, що виповнить її життя, є щоправда признанням її всесторонності, але питання не розв'язує. Перш усього тому, що не кожна має „дім“ до якого могла би повернутися, а по друге, що коли навіть його має, то її поворот до дому є сполучений з такими матеріальними клопотами, що її діяльність не приносить задоволення. Щоправда вона уступила чоловікові на своєму становищі, але зате в себе мусить звільнити служницю, яка до тепер провадила її господарство. Не дає вже шити кравчині, бо старається використати свій вільний час. Всі хатні направи помагає сама зі своїми найближчими. Отже цілий ряд людей, яким давала вона заробіток внаслідок свого звання, стратив його.

(Докінчення на ст. 10)

(Докінчення зі ст. 4).

волі заняття в місцевій райфаїзенці, і в становім учительськїм органі „Проміні“, до якого колегії редакційної належала. З жінок належали ще туди Євгенія Ярошинська, Ангеліна Бабюк-Бережанова і — здається — Ольга Жураківська. Приходилося мені майже до кожного числа давати якусь статтю, чи оповідання або рецензію, бо редактор Іван Герасимович був з тих пахабників, що то — мовляв: „як не даш, то видру“ і пераз і пересидів у мене в Лужанах цілий день або й два, доки я на відцінного чогось пером не мазнула.

В році 1905 у великоднім числі „Буковини“ з 30. квітня ч. 45—46 появилася відозва-статейка інспектора Поповича „До Русинок на Буковині“, в якій накликав буковинське жіноцтво заснувати товариство, що згуртувало б усі жінки української народности без ріжниць стану. Вказував на недостачу в народній організації вельми поважного чинника, яким є саме жіноцтво, подав одночасно начерк статуту такого товариства і звернувся до всіх свідомих і щирих русинок Буковини передумати його й повідомити карточкою ініціатора, що згідні стати членами-робітницями в такому товаристві.

Поклик інспектора Поповича найшов відгомін, бо вже 13. травня 1906 року відбулися перші Загальні Збори нового товариства, яке названо „Жіночою Громадою“. Ціль товариства по думці ініціатора була: „дбати про освідмлювання українського жіноцтва і то так сільського, як і інтелігентного і про економічне піднесення цілого народу через розвиток господарства і домашнього промислу“. До першого Виділу увійшли: голова Емілія Смаль-Стоцька, члени Олена Пігулякова, Емілія Кумановська, Вікторія Поповичева, Конст. Малицька, Катря Чертенко-Костецька, Марія Орлецька й Ольга Шкурганівна. По пані Стоцькій перейняла головуство Емілія Ничай-Кумановська, колпшниця моя вчителька зі Станиславова й одна з основиць першого жіночого товариства там. Брала вона в Станиславові дуже живу участь у громадянській роботі і я, її учениця, яку тягала вона зі собою по всіх віках і концертах, завдячую їй дуже багато. Коли згадаю сьогодні, що вона, вчителька в державній польській школі, так сміло робила свою громадянську роботу вже в тих давних часах, а відтак на Буковині так гідно репрезентувала при різних нагодах наше жіноцтво, з повним признанням і пошаною згадую її пам'ять. За її головування була я секретаркою „Жіночої Громади“, по мені перебрала цей чин Марія Трусовичівна.

П О Д Я К А.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скорє і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мойому батькові бл. п. о. Зеноні Дудинському, парохові в Межигірцях п. Галич, який на жаль лише дуже короткий час пробував у обезпечі.

Скорє й акуратне виплачення обезпечення оповажнює мене поручити це одинокє українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

Межигіріці, дня 5. червня 1934.

Любомира Дудинська.

Із заснуванням нового товариства почалася агітація, щоби творити жіночі кружки по селах і тогож самого року повстало пять кружків, а саме: у Вапшівцях, Чарторії, Чернівцях, Раранчу й Виженці. Завдяки заходам черновецьких українців, членів міської ради, відступив магістрат товариству кусок ґрунту під будову школи для слуг. На надзвичайних Загальних Зборах у вересні 1906 р. іменовано основника товариства, інспектора Поповича, почетним членом.

Жіноча Громада й її діяльність зацікавила й широкі круги селянства. Мужики-чоловіки трохи виправді марикували собі на таку еманципацію жіночу — „еще схочуть двірничку (війтиху) зноміж себе вибирати“ — казали. Але самі жінки прихильно віднеслися до своєї організації, дуже радо вступали в члени, коли найшлася інтелігентна людина, яка помогла їм заснувати кружок. Загальні основні збори бували звичайно великою маніфестацією цілого села; делегаток із Чернівців (кілька разів і я нею була) витали і проводили з музикою, а на працання обдаровували велитеським колачем і топкою соли.

Так, воно було тоді гарно! кишіло життя, пробуджувалася національна свідомість, здавалося, ніщо вже її не приборкає.

Але в самому розгарі такого національного підйому прийшлося мені покинути Буковину. В році 1906 повернула я знов до Галичини, щоби обняти посаду вчительки при дівочій школі ім. Шевченка у Львові, покликана Українським Педагогічним Товариством. З моїми буковинськими товаришами-вчителями стрінулася я востаннє на великому конгресі всеукраїнського вчителства, що відбувся заходом тов-а „Взаїмна Поміч Учителства“ якраз двадцять літ тому 29. червня 1914 р. Велика саль Народнього Дому була заповнена по береги. Прибули делегати з усіх українських земель тодішньої Австрії і зза кордону — прибули і гості вчителі з Чехословаччини, Слявонії, ще звідкись. Лупали грімкі привіти і промови. Але в атмосфері нарад чути вже було запах стрільного пороху. І справді. Ще не прогомонила на бенкеті в Народній Гостинниці гостра репліка посла Трильовського на русофільські симпатії чеського вчителства, як уже те трівожне сподівале здійснилося. Війна! І розвернулася вона на довгі літа і змінила наново долю Галичини й Буковини і присудила кожаній пережити іншу трагедію. А щоби не було етнографічних колотнеч, поставила між галичанами й буковинцями непрохідний, політичний кордон...

(Докінчення зі ст. 9).

Питання жіночої праці видвигає не тільки теперішній час, але воно важне також у майбутньому. Підостають нові покоління дівчат. Яка їх доля чекає? Ми вже давно перестали бачити їх забезпечення в подружжі. Тепер посагом дівчат стало виобразування, „хліб у руках“. Але хитається й ця аксіома під впливом кризи та погляду на жіночу працю. В ім'я майбутнього покоління повинні ми поборювати ту думку, що не дає жінці сьогодні працювати й замикає їй дорогу до праці й на завтра.

Наслідки кризи повинні нести рівною мірою мужчини з жінками. Вони — батьки своїх дочок, як і матері й повинні подумати про їхню долю. *Ш. К.*

КАТЕРИНА КОСТЕЦЬКА

Катерина Костецька померла вже півтора року тому; досі ми не мали змоги пошанувати її пам'ять окремою згадкою. Тепер, у буковинському числі, не можна поминути цієї жінки, що була неначе свідком і співтворцем давньої Буковини. Щоправда не жила вона за часів Федьковича, що помер у 1878 р., але саме ввійшла в буковинське життя, коли воно, розбуджене словом Поета, почало розвиватися й кріпшати. Всіми силами взялася до роботи.

Покійна була одною з перших українських учительок на Буковині. Вчила спершу в народній школі, пізніше в державній учительській семінарії. Професія лишилася їй також багато часу для громадської роботи. Була довгі роки діяльним членом Т-ва „Мироносиць” у Чернівцях, яке парік обходитиме своє п'ятдесятліття. Бачимо її поміж співосновницями „Жіночої Громади” на Буковині, яка скликала в 1906 році свої перші Загальні Збори.

Та громадська діяльність не становила головної її заслуги. Вона була тут свідомою робітницею, що повнила як найточніше свої обов'язки. Вся вага її роботи лежить у її письменницькій праці, у спробах писати, які показували проблески таланту. Як педагог, взялася вона спершу за дитячі оповідання. Вони появлялися в дитячих читанках та збірниках для дітвори, видаваних Ом. Поповичем на Буковині. Те саме було і з казками, які вміла вона оповідати з незвичайною живістю. Самостійною книжкою появилися її казки п. н. „Дівчина Віра й інші оповідання” вже по війні. Пробувала вона своїх сил і в поезії. Порозкидані по часописах та календарях не дають повного образу

творчості. Та її невідраді особисті переживання спилили мабуть її полет, бо в останніх роках вона зовсім замовкла.

Знаємо, що з нею зійшла в могилу представниця часу, коли на Буковині кишло наше життя, коли тво-

рився там культурний осередок. Все це зникло, порохом припало. Але знаємо, що тепер там кільчитьесь щось нового — менше воно й скромніше, але зате міцне й відпорне.

Л. Б.

ПЕРЕГЛЯД ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ

ДОГЛЯДНИЦТВО

Початок шкільного року. В Порадні для вибору звання рух. Батьки розглядають проспекти, діточі голоси гомонять неспіло, часом загляне й якийсь „кандидат на звання”, без батьківської опіки. Он при сусідньому столі молода панночка, може 18-літня, чекає своєї черги.

Урядовці уділюють інформації про школи, записують дівчурі до психотехнічного іспиту. Приходить на чергу й вона.

„Я абсолювентка гімназії” відповідає на запит. „Прийшла поінформуватися про те що мені далі вчитися. Що я хотіла би, питаєте? Ох, про те й не стану говорити. Я мріяла про медицину, фармацію... Але все це недосяжне для мене. Стільки літ та й важко приймають... А мені треба студіювати щось такого, що скоро хліб приносить. Щось практичного...”

„Щось практичного... Тепер усі за тим питають. Але не треба руководитися лише практичними даними. Обміркуйте також свої замишування... до чого вас тягне. Бо свою працю треба любити...”

„Я вже казала, що те про що мрію, є недосяжне для мене. Медичні студії. А все друге мені байдуже. Лише щоби скоро...”

„Тоді візьміть доглядництво. Наука не триває стільки що медицина, а проходить майже весь матеріал медичний. Опіка над недужими, перевязки... Звання дуже корисне, на випадок війни дуже потрібне.”

По лиці дівчини пробігла хмарка невдоволення. „Щось наче дуже підрядне”.

„Ви помиляєтесь! Доглядницькі школи приймають тепер тільки абсолювенток середніх шкіл. Прийшли до переконання, що доглядництво вимагає інтелігенції й образування. Догля-

ниця заступає лікаря в часі його відсутности, заряджує шпиталем і т. д. Взагалі мусить бути всесторонньою.”

Панночка зацікавилась. „Чи є такі школи, що виобро-зують доглядниць?”

„Авжеж. Ось вам проспекти”. Урядовець відчиняє течку „Доглядництво й гігієна” і витягає спору громадку книжок і брошур. Беру й я одну з них.

„Школа доглядництва Червоного Хреста у Варшаві” читаю. Вписи: в лютому й жовтні. Вік учениць 18—30 літ. Оплати: Вписове 125 зол., умундування 200 зол., кавція 50 зол., удержання й наука місячно 80 зол. Наука триває 2 роки й чотири місяці. Потрібний вступний іспит. Адреса: Варшава, ул. Смольна 6. Проспекти висилає на бажання.

Така сама школа доглядництва є в Познані, при вул. Гротгера 5.

Переглядаю дальші проспекти. Бачу, що не тільки Червоний Хрест провадить такі школи, але й університети. У Кракові, наприклад існує при університеті „Школа доглядниць і гігієністок” ул. Коперника 23.

Наука триває 2 і пів року, 1 місяць вакацій щороку. Вписи: в лютому й вересні. Оплати: вписове 50 зол., кавція 20 зол., умундування 250 зол. (в ратах), кошти удержання й науки 120 зол. місячно.

Ще один тип школи має Варшава. Це Школа Домашніх виховниць СС. Милосердя, ул. Черняківська 47. Вона випускає дипломованих виховниць немовляток, або хороших дітей. Наука триває три роки. Потрібно 7 клас нар. школи або 3 класи гімн.

Бачу, що панночка зацікавилась. Записує собі адреси й дати.

Л.

ЯК ЧИСТИТИ ДІТОЧИЙ ОДЯГ

Кожна мати знає з досвіду, що піде діти не нити так убрання, як у школі. Не тільки обтирається до лавок, але й пересикає порохом, який збивають діти на павзах, та терить від чорнильних плям. Як убирати дітей до школи, ще не вирішено. Добре посяться робітні плащики, сірі або темносині, що їх діти вбирають і розбирають у школі.

Привчаймо дітей, щоби в першу чергу передалися, повернувши зі школи. Тоді можна шкільні річі витріпати й вичистити щіткою. Переглянути чи нема плям. Плями найкраще винищувати за свіжа. Плями від болота, або невідомого походження поборювати лише щіткою й водою, до якої додамо кілька краплин сальміякового спирту. Товсті плями чистити бензиною. Але коли чистимо бензиною, повинна бути пляма зовсім суха. Так само не треба плям, вичищених бензиною прасувати. Віск і стеарина зникають, коли перепрасувати те місце через бібулу. Смоли треба наперед зіскрабати ножем, а останок вичистити терпентиною.

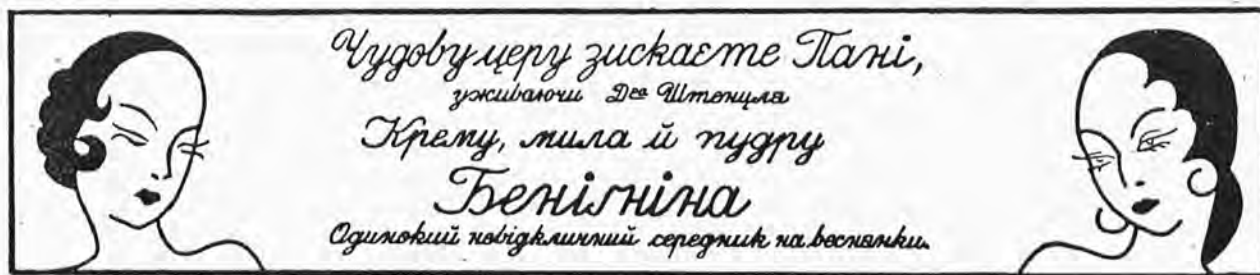
Але слід пам'ятати, що плями найкраще вичищувати за свіжа. Плями від вина, або овочів виходять, коли переперемо їх у літньому солодкому молоці. Плями з кави натираємо гліцерину й перемо в літній воді з додатком якогось лагідного мила й кілька краплин спирту. Коли плями вже застарілися, намочимо мате-

рію наперед у зимній воді, а щойно потім намастимо гліцерину та перемо в літній воді. Плям від какао позбудемося так само.

Овочевих плям, якщо вже несвіжі, позбуваємося найкраще соком із цитрини. Потім випрати те місце в дощівці. Плями з чорнила виходять неоднаково, залежно від якості чорнила. Звичайне чорнило анілінове зле пускає. Тут може допомогти вапно хлорове. Потім перепираємо чищене місце в розчині соди й переполікуємо в чистій воді. Плями від алізаринового чорнила пускають від цитринового соку, якщо він діяв довший час на них.

Всі ті заходи помагають при бавовняних і льняних тканинах. Чисто вовняні річі нелегко чистити й тому краще віддати її до хемічного прання.

Дуже добру рідину до чищення плям можна зладити в слідуючий спосіб: чисте, свіже хлорове вапно (можна купити в дрогерії) втерти з водою на кашку. На 20 дека вапна взяти 1/10 л. води. Окремо зладити розчин кристалічної соди (25 гр. на 2½ л. води) і все перемішати. Поставити все те в холодному, темному місці. Коли вже осяде, злити рідину до фляшки, закоркувати щільно й держати в холодному й темному місці. На світлі тратить силу. Чистить всякі плями.

ОЛЬГА ЛІЩИНСЬКА.

ЗИМОВІ ЗАПАСИ

Першорядні прикмети ярин і овочів, як здорово-го відживного корму, впливають постійно на збільшення їх попиту. Від грудня до квітня не дає город нічого, а помимо того можна і в цю пору щоденно мати свіжу ярину й овочі на столі, якщо заздалегідь подумати про те і зручно їх переховати.

Від способу переховування ярин і овочів залежить і їх смак. Ярина, що її прячемо на зиму вимагає більшої печальності, як та, що її сейчас зживаємо. Перш усього збирати треба в погідні осінні дні, в полудневих годинах (бо в цю пору ярина суха й не буде гнити). Свіжа ярина, якнайцінніша переховується в ріжний спосіб — залежно від її кількості. Найчастіше переховується в пивницях, а відтак в долах і кіпцях на вільному місці.

Пересічні пивниці мало відповідають вимогам доброго переховування. Звичайно за вогкі (тоді ярина скоро псується), воздух не відсвіжуваний, мало холодний. Буває й за суха, в якій ярина вяне і втрачає свій свіжий смак. Тому, що часто маємо до розпоряджіння невідповідні пивниці, переховуємо в ній лише

стільки ярин, скільки треба в зимі до кухні, коли сильний мороз не дозволяє відкрити кіпці чи доли.

Для певнішого й кращого перезимовання ярин білимо пивницю вапном, ярину пересипаємо верстками піску, що в погідні дні висушився на сонці.

Ярини, як морква, петрушка, салери, бураки, очищені з коріння й листу, нестяті зі серцем, пересипаємо верстками піску, натомість капусту з листям вставляємо корінням у пісок лише одною верствою.

Більшої кількості ярин не можемо перезимувати в пивницях, лише в долах і кіпцях. На вільнім і сухім місці викинений діл на 1—1.50 м. широкий а 50 см. глибокий, довільно довгий, перекопуємо в споді і верстками пересипуємо окупові ярини. Капусту, звернену головками в діл засипується рядами так, що коріння вистає з землі. В такий спосіб долована капуста передержується до весни. Доли охоронюємо від сильних морозів так, що верх прикриваємо дошками, сухим листям, соломкою. При великих морозах верству соломки збільшити і прикинути землею або навозом. Як стане відлига, провітрити, ізоляційну верству зменши-

ти або цілком відкинути. До зимових запасів вчисляємо і квашену капусту.

Квашена капуста давніше не була окрасою стола. Щойно в пізніших часах віддаємо їй заслужену увагу. Саме в ній досліджено джерело цінних вітамінів, що лікують деякі недуги, так що її поручають як добрий середник проти хробаків і туберкулі, та показують, що життя продовжує і організм відмолює.

В історії гігієни квашена капуста відіграла важку роль при лікуванні недуги скорбуту. Ця недуга була найбільшим ворогом моряків. Проявлялася кровавленням ясен та прищами на погах; кінчалася смертельно. Скорбут більше знищив англійську флоту у війні з французами й еспанцями, як сам ворог.

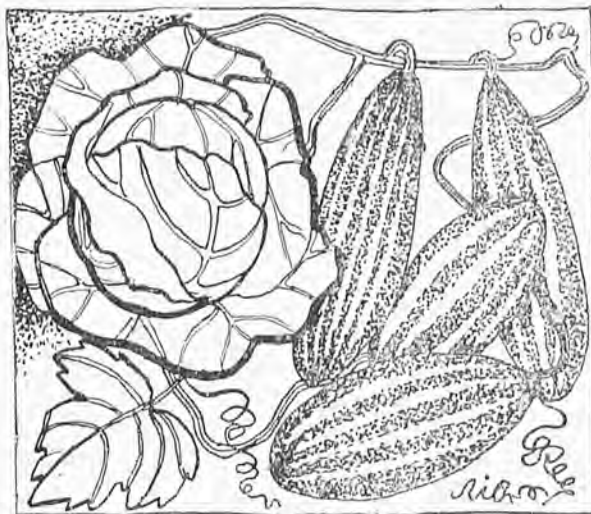
Щойно в другій половині 18. ст. пізнали, що саме одностороннє відживлювання консервами, без ярин і овочів, викликає цю недугу і що квашена капуста і сік з цитрини зберігають організм перед занедужанням. Велике враження зробила тоді виправа Кука довкола світа. На 3-річну плаву морем заладував він 60 бочок квашеної капусти, яку правильно роздавав залозі й охоронив її перед цією недугою.

Безпосередня консумція овочів є найпростішою формою зужиття. Вмілим і дбайливим зриванням зберігаємо їх від зіпсуття. Зривані в погодні дні, у відповідний час дозрівання, осінні скорше, зимові роди як найпізніше. За скоро зривані зимові відмінні вянуть, бо не осягнули властивої величини, щойно в вересні вони дозрівають. Відповідний час зривання припадає на жовтень. Нічні приморозки не шкодять овочам, якщо ми їх не рухаємо, аж огріються. Лише зривані овочі, ні крихітки неушкоджені, можна переховати через зиму. Для сховку мусить бути відповідне місце, відповідна температура, вологість, воздух і світло. При високій температурі, в теплом місці овоч псується — в'яне, коли воздух за сухий, а гниє коли за вологий. Гниє тим скорше, чим менше доходить свіжий воздух. Світла не потребує, бо світло прискорює дозрівання.

До приходу морозу овочі лежать на вільному воздуху в городі або в шопі, де випаровують. Щойно тоді переходять до цівниці. Цівниця постійно провітрювана, мірно суха і не за зимна, відповідає вимогам доброго перезимовання. В температурі $+2 - 3^{\circ}\text{C}$ держаться краще, як при вищій, навіть кілька степенів морозу не приносить їм шкоди.

Овочі складаємо на полицях (кожний рід осібно), черешками в гору, одною або більше верствами. Дуже добірні, пляхотні овочі, загорнені в папір, зберігають краще вологість і аромат. Від часу до часу перевести контролю і висортувати зіпсуті, щоб не заражували других. Цівниця, в якій знаходяться гнилі чи кислі річи не надається на переховування.

Зразу сильно провітрювати, а коли завважимо, що воздух за сухий, треба лихові зарадити, скроплюючи підлогу. В цей спосіб втворюється відповідна вологість.

КВАШЕННЯ КАПУСТИ.

Вибрані головки капусти пошаткувати без качанів. До приладженої бочівки насипати на дно 2 пригорщі житньої муки, потім зіспати капусту верствами, пересипати сіллю, кміном і крайною цибулею. Верстви втовкати. На верх насипати соли, приложити кружками і обтяжити камінням. На 30 літрів капусти виходить $\frac{1}{4}$ кг. соли, 2 дека кміну. Капусту поставити в теплом місці, щоб викисла. Коли вже добре збуриться, зняти каміння й кружки, обмити чисто, зробити кілька дір аж до дна гострим паликом і так лишити на кілька днів, щоб вийшла гіркість. Бочку прикрити чистим платком і налити на 5 пальців понад капусту чистої води, приложити

кружком і камінням. Надмір води зілляти. За кожним разом, коли беремо капусту, воду зілляти, платок і кружок сполоскати, бочку обмити, а капусту залати свіжою водою.

Якщо завважимо зверху „кожух“, знак, що капуста гниє. Тоді треба часто змінювати воду. Воно здержує й перериває розвій плісня.

КВАШЕННЯ ОГІРКІВ.

На дно чистої бочки дати верству листя з порічок, вишень, кропу, винограду. На неї складати чисті й здорові огірки. Прикрити знову виноградним, вишневим, кроповим і порічковим листям. До верхньої верстви додати кілька головок потовченого чеснока. Дубового й оріхового листя не давати, бо через них огірки чорніють і дістають тверду лушпинку. Повну бочку залати чистою водою, в якій розпущено сіль у відношенні на 1 л. води одну ложку соли. На другий день провітрюємо, чи вода стоїть понад огірками. Якщо її менше, доляти знову солоної води. Огірки прикрити кружками й приложити не надто важким каменем, щоб не підносилися вгору.

Найкраще годяться на квашення огіроків барилки з малим отвором, який заливаємо смолою. Таку барилку че ставимо, а кладемо і що три дні перекочуємо, щоб огірки рівномірно квасилися. Щоби довго держалися і не гнили, треба виймати огірки копистою, а не рукою й обмивати часто бочку та кружки.

Товари

блататні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

Телефон : 25 - 55.

вовни,

шовки,

полотна,

постіль

МАРІЯ СКЛОДОВСЬКА-КІРІ

Світ науки й французька академія в Парижі понесли недавно велику втрату. Дня 4. липня ц. р. померла в санаторії Сансельмо в Сабавдії велика вчена й винахідниця раду — Марія Склодовська-Кірі. Померла внаслідок злобної анемії, спричиненої мабуть у великій мірі промінюванням раду, на яке покійна була майже безперервно виставлена протягом 37-літньої своєї научної праці.

Пані Кірі була родом із Варшави (ур. 1867 р.), де батько її учителював у гімназії. По скінченні наук в Польщі, виїхала Склодовська на дальші студії до Парижа. Не маючи засобів до життя, заробляла спершу як служниця в лабораторії хемічного інституту в Сорбоні, студіюючи рівночасно сама фізику й математику. Внедовзі стає асистенткою директора інституту пана Кірі, а опісля його дружиною. Це ідеально дібране подружжя віддається цілковито науковій праці у власній лабораторії. І труд їх зазначився незвичайними успіхами.

Досліджуючи проміння металю урану, запримітила Склодовська, що з них висвітлює якийсь окремішній первень і задумала його вилучити. Це і вдалось їй 1898 року, і саме ви-

Корсети,
Корселети,
Лічнічі пояси,
Нагрудники

і всі корсетові додатки продає детайлічно
по виїмково низьких цінах

„HIGJENA“

Собіського 2 (пл. Марійська 10)

Увага на фірму й число дому.

нахід того первня є найбільшою заслугою Склодовської. Названо його **радом**. Сьогодні знаємо вже всі, як велике значіння має радний препарат для цілей лічних, особливо при лікуванні рака.

В 1903 році одержала Склодовська за свою працю нагороду Нобля. По смерті чоловіка, який згинув у автомобілевій катастрофі, його дружина веде дальше наукові досліди в ділянці лучетворних первнів. В 1911 р. одержує від англійського королівського наукового товариства велику почесну нагороду і вдруге нагороду Нобля.

По провіренні спасенного ділання раду в борбі з людськими шкірними новотворами, для розвитку студій над радом і примінення його в медицині повстає в Парижі 1914 р. інститут радний, а Склодовська його першою директоркою. А відтак сама Склодовська організує на терені Франції цілу сітку радних станиць протиракових; теж заходом її повстає опісля і в Польщі радний інститут у Варшаві.

До останніх хвиль свого життя не перестає Склодовська працювати і вже на смертній постелі, вмираючи в повній свідомості, полищає вказівки, як дальше вести започатковані нею досліди. Одна з її двох дочок Іванна, доктор хемії, пішла слідами матері — друга, Ірина є визначною п'яністкою.

Склодовська-Кірі велика жінка, людина, що з нараженням власного здоров'я й життя здобула людству засоби порятунку проти найстрашнішого столітнього його ворога. К.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині
І тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках!

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня,
Потрудись на львівський ринок
Тридцять число — будинок,
Де „Текстильна гуртівня“!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ — В РИНКУ 30
біля Бачевського і Ціппера.

КАПЕЛЮХИ І ДРІБНИЧКИ

Жіноча мода не змінюється тепер у головних рисах. Важні тільки дрібнички, різнорідні й фантазійні. З одного боку вони невідгидні: здоровують сукню, оті химерні комірчики, жаботи, пелеринки й додаткові рукави. Але з другого боку неодну користь приносять. Сукня, коли її тепер справляємо, має завдяки їм різнорідне примінення. Візитова сукня може служити по-полудні й увечері, коли лише відійемо рукави та побільшимо виріз. Передполуднева сукня може годитися й на пополунож, при помочи пишної пелеринки, або фантастичного пояса.

А вже про перерібки нема що загадувати! Ніколи не було так легко переробити суколки, як тепер. Немодний подовгуватий виріз закриваємо жаботом, рিশою або кокардою. Відмін тут безліч. Носять наложені переди з відмінного матеріалу в дрібненькі закладки, коротенькі наморщені фартушечки, що виходять із вирізу, вставлені камізіельки, що застібуються на гудзики аж під шию, круглі білі комірчики,

те, що зближається осінь, — й вікна склепових вистав кидають нам у вічі нові проекти модисток.

Оksamит, — цей м'який, притульний, що так дуже до лиця, — особливо блондинкам і золотоволосим, — опанував всецільно нинішню моду; оксамит носитимуть не лише на вечірню туалетну й пагортку, на візитову сукню й плащ, — але й на часте ношення, — а капелюхів з іншого матеріалу поза оксамитом — хвилево — майже невидно.

Оksamитні, м'якодраповані шапки, фантастичні вагнерівські берети це наймодерніші моделі на осінь, притім можуть бути прибрані навіть — чи вгадаєте чим? — пташками, — білими пташками із ліплених пер, — хто тямить коли їх ще носили? Також модні плоскі „тарілки“ китайських кулі, — без головки, — або майже без головки.

Кому не припали до смаку ті „фантастичні“ форми, може собі легко знайти в цій повені моделей скромну форму плоскої маринарки, звичайно густо стебнованої, або також скромного берету, густо стебнованого; врешті капелюх з фільцу, із зігнутою крисою, що нагадують фасоном „маркізи“, вони дуже до лиця і елегантні.

Краска — переважає покищо, бо вона дуже підходить до різнкоколірових, ще тепер ношених літніх одягів.

А осінь лянає на загал брунату й темносиню краску, тому й капелюхи будуть приневолені примінятися до цього.

ВИРІБНЯ КАПЕЛЮХІВ О. БЕРЕЖНИЦЬКОЇ

Львів, ул. Пекарська ч. 35.

Поручає осінні моделі капелюхів по конкуренційних цінах.
Дешеві й скорі перерібки. Приймає на науку модяярства.

що видовжуються зпереду в довгий язик. Всі ці прикраси можуть повторятися на маншетах, але не мусять. Залежить від того, чи сукня вимагає ще якогось підкрашення, чи ця віднова її вистачає.

Є ще й інші можливості обнови: пояс. На передполудне він вузький спортовий, на пополунож переходить у широку шарфу з кокардою. Отже можна достосувати його до пелеринки, або жабота.

Ще сонце повною силою свого золотистого проміння насичує красу природи, начеб хотіло нагородити нам холодне слітне літо — та непереможна хвиля моди каже тямити про

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Ірина Наріжна, Прага. Підє в черговому числі.
Марія Омельченко, Прага. Привіт одержали. Щиро дякуємо.
Федір Гай-Гаєвський, Подєбради. Рукопис одержали. Відповімо подрїбно.

Наталія Королева, Мельник. Хиба Ви не одержали однодївкї? Тодї вишлемо Вам вдруге. Шкода, що рукопис заповдївсє. Радє скористалиб.

Стефанія Хортик, Чернівці. Щиро дякуємо за заходи. До цього числа вже буде запїзно, але ми назбирали й так досить матерїалу. Одначе радимо Вам зїбрати ті дати, шкода щобї вони пропали. Чим далї, тим труднїше їх буде знайти.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІ.

Народний Дїм, Торонто. Передплату одержали. Заплачено до кінця 1934.

Анастасія Кочан, Джолїет. Щиро дякуємо за вирїзок із часопїсу та за марку. Бракуючи числа ми Вам вислали. Напишіть чи одержали.

Найбїльший вибїр блаватних
товарїв, шовків на сукні

поручає по низьких цінах
у великому виборї

ДІМ МОДИ

Львів, пл. Марїйська 4.

(Власний дїм)

Щодня прибувають на склад останні новинки.
Великий вибїр сукна на модні мужеськї вбраннї.

ЗАГРАНИЧНЕ ЛЬОСУВАННЯ.

Ще раз пригадуємо всім передплатникам з Америки, Канади, Аргентини, Бразилії, Чехословаччини й Румунії, що ми розписали для них окремі нагороди із зразкових предметів нашого народного мистецтва.

Хочемо показати їм на ділі, що ми досягнули в приміненні нашого народного мистецтва. Килимом, робіткою, блузкою загірті їхнє перебування на чужині та привязати до нашого журналу, що оці роботи проектує й приносить.

Перегляньте список нагород. Кожна, що впаде в передплату до кінця 1934 р. візьме участь у льосуванні. Речинець мінає 20. жовтня ц. р. Присилайте!

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси львів, ул. миколая 7.
виконує всякі косметичні заходи

СПИСОК НАГОРОД
для заграничних передплатників

1. Роскішний килим проекту П. Холодного з робітні „Гуцульське Мистецтво“ в Косові.
2. Стилевий народний стрій після найкращих полтавських зразків роботи кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові.
3. Шовкова блузка, вишивана буковинським узором.
4. Доріжка на льняному сільському полотні, вишивана дрібно.
5. Три серветки, прикрашені буковинськими узорами.
6. Ранній очіпок з білого батисту, вишиваний низом.
7. Сашетка на хусточки з льняного полотна.
8. Дві серветки, вишивані буковинським узором.
9. Альбом узорів видання „Новаї Хати“.
10. Серветка з льняного полотна, вишивана буковинським узором.

Металі чистить найкраще **СІЛЬВА**
плин (рідина)
Жадайте скрізь виробів української фабрики
„СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5.
До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У ч. 7—8 „Н. Х.“ у статті „Цікава виставка“ в 14-му ряду долину має бути замість „минаються“ — лишаються.

У статті „На маргінесі конгресів“ зайшли деякі неточности внаслідок хибних інформацій з раву народньої ноші.

П. Леся Дудикевич, Бібрка, просить нас зазначити, що її стрій не був подільський, а з Журавенщини (село Чертеж).

П. Олена Кульчицька, Перемишль, зазначає, що група стилізованих народніх стрій із Перемишля не виступила під її проводом, тільки вповні самостійно. На оформлення тих стрій рівнож не мала впливу й бере лише за свій стрій повну відповідальність.

МЕНАЛ 3

КАПЛІ ДЕННО
ПОДІЛАЄ НА ПАНЮ
СПАСЕННО

ЦЕЙ НЕШКІДЛИВИЙ ПРИ ЗОВНІШНІМ ВЖИТКУ
КОСМЕТИКТО НОВІСТЬ ДО ТЕПЕР НЕБУВАЛА
ПРИ УПЛАВАХ ТВОРИТЬ ЧУДЕСА.
УСУВАЄ НЕПРИЄМНИЙ ЗАПАХ
ХОЛОДИТЬ, ДЕЗИНФІКУЄ

БОГАТО ЛІСТІВ І ТОВАРИ-
СЬКИХ КРУГІВ З ПОДЯКОЮ

ПРОДАЮТЬ АЛТИЧНІ І КОСМЕТИЧНІ СКАДИ
ГОЛОВНИЙ СКАД „МЕНАЛ“ ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО Ч. 11а Т. 2124

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

З оцим числом закінчуємо третій квартал цього року. Пригадуємо всім, що не вирівняли ще своїх залежностей, щоби як найскорше це зробили. Маємо стільки платностей, які вимагають негайного вирівнання!

Усі передплатниці, що дістали пригадку картою, прохаємо надіслати нам належність на протязі вересня. В противному разі жовтневого числа вже не дістануть. А шкода здержувати! Маємо таку цікаву програму на осінь: нове льосування, колірові взори і т. д. і т. д.

Жіноча Промислова Кооператива „ТРУД“
у Львові, Ринок, ч. 39. УЛАДЖУЄ

ДВОМІСЯЧНІ КУРСИ

1. Крою і шиття суконь
від 1. X. — учить П. Еля Олесницька.
2. Крою і шиття білля
від 1. X. — учить П. Оля Возняк.
3. Моднярства
від 15. IX. — учить П. Міка Дрогомирецька.
4. Ручного трикотарства
5. Куховарства і домашнього господарства
від 15. IX. — учить П. Ольга Ліщинська.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА
Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
модних товарів
для пань

Сукна на мужеські вбрання
Полотна

ПУЛЬОВЕР

Стіби: 1) патентка на пояс; 2) смужки. Пояс виконаний на дротах мусить закінчуватися на горі таким числом очок, щоби можна його поділити через чотири. Ладимо форму, яка складається з переду й плечий. Підчас роботи прикладати плетінку до форми.

Живати вовни „Скотланд“ марки „Трикутник у Колі“. Заможвати можна в крамниці „У.Н.М.“, Львів, ул. Косцюшки 1. (10 дека 2.80 зол.).

Цілий час плетемо на право, два рядки ясні, два рядки темні. Якщо зачинаємо від ясного рядка, то перекладаємо на дріт без перероблення кожне четверте темне очко. В поворотному ряді знов перекладаємо ті самі очка без перероблення, але мусимо вважати, щоби нитка з роботи була все на лівому боці.

В темних рядах підносимо знов кожне четверте очко, себто середнє з трьох перероблених в попередньому ряді.

Опис роботи. Окрім скількості очок подаємо також виміри в см, які можуть бути тільки приблизні з огляду на потреба постаті та якість вовни.

Перід починаємо з долини. Плетемо 180 очок патентки з брунатої вовни, зложеної втрьох. Плетемо 32 подвійні ряди. Потім міняємо дроти, плетемо на право ряд піскової вовною. Починаємо перший ряд смужок, далі йде другий, третій після опису. Кожні два см роботи поширюємо період одним оком із кожного боку, так що по 35 ряді, період матиме 210 очок ширини (56 см). В цьому місці починається паха. Тут спускаємо в першому ряді 10 очок із кожного боку, тричі спускаємо по 2 очка, тридцять разів по одному очку в кожному другому ряді, 6 разів по одному очку в кожному шестому ряді, отже для пах спускаємо 52 очка в 104 рядах.

На 37 ряді починається викот. Вимірюємо середину й спускаємо там чотири очка. Плетемо тепер тільки з одного боку. Спускаємо зі сторони вирізу: 17 разів по одному очку що другий ряд і двічі по одному очку що четвертий ряд

На закінчення пахи повинні лишитися лише 32 очка. Працювати на цих 32 очках так, щоби пудловек досягнув 57 см висоти. Тоді замкнути чотирма рядами ці 32 очка. Викінчити другу сторону вирізу.

Спина: Виплести 32 подвійні ряди патентки по 160 очок брунатою вовною. Змінити дроти й почати смужки. Так само побільшувати що два см по одному очку з кожного боку. Під пахами повинна спина мати 190 очок. Почати паху в сліду-

Мужеський пудловек.

чий спосіб: спускаємо раз по 6 очок з кожного боку а 26 разів по одному очку кожний шестий ряд, так що в сумі є спущених 37 очок у 84 рядах для кожної пахи. Потім працювати рівно аж поки не досягнемо 56 см висоти. В цьому місці замкнути чотирма рядами 36 очок з кожного боку дрота для рамен. Лишаються 44 очка на викот, які замикаємо рівно.

Зшити період і спину бічними швами. Виплести окремо для пах дві смуги брунатою вовною (16 рядів по 250 очок).

ОСІННІ НОВИНИ

жіночі й мужеські
в шовках, вовнах та ком-
плетні шлюбні виправи
поручає

ДІМ НОВОСТЕЙ

Львів, вул. Сикстуська 3
Тел. 30-61. — Ц.ни конкуренційні

**ДО
РУЧНИХ
РОБІТ**

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

ТРИКУТНИК У КОЛІ

**М'ЯКІ, ВИДАТНІ,
ТРИВАЛІ КРАЩЕНІ**

35 РОДІВ У

1539 КРАСКАХ

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ У ЛЬВОВІ: ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2

ЗАСТУПНИЦТВО: УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

Виконані в кравецькій школі кооп. „Труд“ у Львові,

Подаємо нижче кілька іспитових робіт заводової школи „Труду“. Як бачимо, це спроби примінювати наші мотиви до модерної ручної роботи: легкі стіби, легка стилізація мотивів, достосовання до оточення, доцільність. Подані тут зразки розв'язують вповні це завдання. Одночасно напроваджують на нові можливості примінення.

Ч. 1. Обрус із сільського льняного полотна.

Вузька ширина сільського полотна використана тут дуже зручно. Поміж дві ширини полотна вставлено смуги іншого, небіленого. Обрус через це поширився і дістав цікаву прикрасу.

Сподука зроблена в слідуєчий спосіб: оба рубці, білий і сірий, пришиті до себе на машині. Розпрасовуємо шов, але так, щоб машинної стебнівки не було видно. Зі споду загинаємо рубці, зачищуємо їх і зверху прикріплюємо простим водним стібом у формі „свинячої доріжки“ (гл. рис. ч. 2). На білій частині обруса добираємо нитки льняні, небілені, на сі-

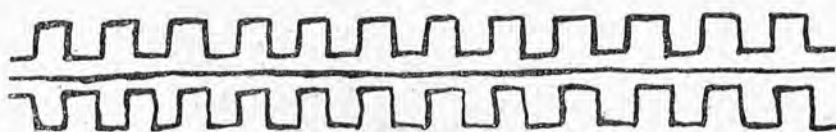
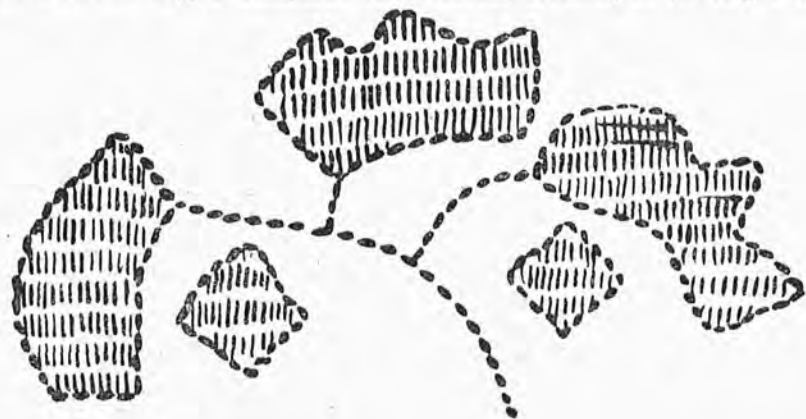
рій частині льняні, білі. Оцей водний стіб служить не тільки до придержування рубця, але є одночасно й прикрасою лучення.

Оба білі краї обруса прикрашені також вишивкою. Це є невеличкі галузки з листками, вільно покидані здовж сірого краю. До вишивання послужила сіра льняна нитка, та сама, що й при лученні. Поодинокі галузки відгороджені від себе кількома переволіканими сірими нитками, що творять великий квадрат.

Серветки зладжені подібно. Щоби получить в них також сіре полотно з білим, придумано для них з одного боку темніший рубець. Другі два боки викінчені тороками, що пов'язані небіленою ниткою. В одному розі невеличка галузка, взята з головного мотиву.

Обрус також викінчений з двох боків тороками, а з двох природним рубцем.

Комбінації двох матеріалів дуже модні при ручних роботах. В такий самий спосіб можна лучити й інші краски, напр. білу й зелену, білу й помаранчеву.

Ч. 2.

ГУЦУЛЬСЬКІ ЛІЖНИКИ

з прекрасної чесаної вовни в різних красках запровадила у Львові

Крамниця „У. Н. М.
ул. Косцюшки ч. 1.

Ч. 2. Взір до обруса ч. 1. у природній величині. Галузки й листя обведені водним стібом. Листя виповнене рідким настилуванням.

Р О Б О Т И

Ринок ч. 39. — Проєктувала Марія Морачевська.

УВАГА! Трикотарські курси!

Найкращі

свєтери для шкільної молоді
блєзки до костюмів
теплі шалі
можна виплести

лише з волічки „У. Н. М.“
Львів, вул. Косцюшки ч. 1.

Скотланд, 10 дека 2 80 зол.
Кот 10 дека 2 70 зол.
Польо 10 дека 2 50 зол.

Трикотарським курсам висилаємо прїбники

Ч. 3.

Ч. 3. Настільник із небіленого полотна.

Настільник і подушка (рис. ч. 4) зладжені до модерного гарнітуру меблів у помаранчевій красці. Тому вишивка й переволікання має в собі багато помаранчевих відтінків.

Поле настільника поділене на дві половини, широкою смугою перетикання. Перетикання, виконане нитками Муліне марки С.М.С. Краски чергуються: жовта, помаранчева, зелена, чорна. Кілька рядків перетикання приміщених також на зовнішніх краях настільника.

Вільне поле настільника закидане квітами. Спосіб їх вишивання незвичайний, але дуже легкий: контури квітів обведені водним стібом на переміну чорним і зеленим. Пелюстки заповнені настилуванням (гладю), у чорних контурах помаранчевою, в зелених жовтою. Настилування кладене в різних напрямках вздовж і поперек та різної густоти: середущий пелюсток має кілька густих рядів, два сусідні рідші, а крайні покриті зовсім рідким стібом, як на рис. ч. 2.

Цей цікавий спосіб настилування знаходиться на старовинних українських рушниках. Він практичний тим, що скоро

покриває площу, але й вимагає застанови: густота стібів повинна відповідати рисунку.

Із двох боків настільник викінчений тороками.

Ч. 4. Подушка до настільника ч. 3.

Горішній взір тут інакше розміщений. Широка смуга перетикання біжить горою подушки, вужча долиною. На вільному полі покидані чотири квітки, на переміну жовта й помаранчева. Дві звернені хвостиками вгору, а дві в долину.

Матеріал: сільське небілене полотно. Нитки марки С.М.С.

ЛИСТІВКА Ч. 1., СЕРІЯ 2.

В поясненні до листівки, при ч. 7—8 „Нової Хати“ (буковинські взори), зайшла помилка: листівка означена числом 2, а не 1, як було подано в числі.

Листівка долучена до ч. 9. „Нової Хати“ має число 1. Приносить два взори полтавські. Вони годяться для фартушків до полтавського народного строю; вишивати одним рядочком на придолі фартушка. Виконані хрестиками й стебнівою.

Ч. 4.

C·M·S

НИТКИ

до ручних робіт
марки

C·M·S

C·M·S

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОРУ

Початок вересня, це вже осінь у моді, навіть якби було тепло, як у літі. Якщо тепло й погода гарна, можна ще користуватися літнім убранням, але вже з якимсь осіннім виразним додатком: наприклад флізовим капелюхом, або темною нагорткою. Немає вже літньої вольності, коли можна було носити сандали,

Владою затверджені

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ

ДОБРЯНЬСЬКОЇ-РОГАТИН

у Львові вул. Оссолінських 13.

Під керівництвом лікаря-дерматолога. — Прймає виписи. Практика відбувається в косм. інституті „Слава“. Висилає проспекти.

або ходити в місті без рукавиць. На холодні й дощані дні знову вирине костюм, гладкий англійський, дуже прилягаючий. До нього колірова блузка, шовкова або плетена.

У вересні вже виразно видно зміни, якими буде руководитися мода в зимовому сезоні. Тому так хочеш і цікаво переглядаємо осінні журнали моди. Що нового?

Отже головна зміна зайшла в стані. Здавалося, що він станув на своєму місці. Тимчасом воно інакше. Стан зіграв легенько на долину. Щоби всеж таки цей рух підкреслити та не продовжувати стану запadlo, придумали тепер легке хвилювання блузок і суконь у стані. Підперезані пояском сукні легко закатані в пояс. Оця зміна стану природня, коли взяти під увагу, що сукні тепер видовжилися.

Рукави, які давали нам стільки фантастичних відмін, відійшли на другий плян. Вся увага творців моди буде звернена тепер на стан і довжину спідниці. Поруч спідниці вузької й довгої існуватиме також вища, прикрашена волянами й ризами.

У зв'язку з тим прийшли до моди штивні матеріали. Тафта й оксамит пануватимуть цього сезону.

Отже головні повинки: нижчий стан, штивні матеріали й багаті прикраси.

Гарні взори, тривалий матеріал і доступні ціни

Килимів Х А М У Л И

є найкращою їх реклямою

на складі **Львів, Рутовського 1.**

(біля Марійської площі)

СТАНІСЛАВІВ — Сапінжинська 17.

Взори висилаємо на бажання.

Найприкрішні клопоти це з діточим вбранням. Як і кожного року, привозять діти з вакацій та таборів понищені річі й тепер мама повинна скоро придумати щось відповідного на перші шкільні дні. При гарній осінній погоді це ще невеличкий клопіт. Вистачить літні сукночки з переходовим плащиком. Але ось-ось почнуться дощі й осінні мряки. Хлопчики потребують практичного вбрання з англійського вовняного матеріалу та одного теплового свестеру. Дівчаткам найкраще зладити практичну спідничку на шельках (може бути перероблена з мамини) і кілька блузочок до прапня. Окрім того повинна мати дівчинка ще одну суконку з фланелі або вовняного матеріалу. Цю сукночку пошити в гладкий англійський спосіб із кількома складками з боку та білим комірем і кокардою.

Переходові плащі однакові для хлопців і дівчаток. Звичайно тренчкоту або плащі з табардинових матеріалів. На голову темно-синю „баску“ для тих дітей, що ще не обов'язані шкільними приписами мун-

САНАТОРІЯ „ВІТА“

Львів, ул. Листопада 22. — Тел. 73-03

Відділи: положничо-гінекологічний, хірургічний, діточий і внутрішній.

Сучасний комфорт.

Кризові ціни.

Дешеві породові й хірургічні ричалти — Дбайлива лікарська опіка (3 закладові лікарі).

дурків. Як довго ще гарна погода, можна носити літні сандали, але вже треба подумати про міцні шкіряні півчеревикки. Діточі черевикки й сандали повинні мати невеличкі запятки, тому що плоска обув сплющує діточу ногу, що швидко росте. Всеж таки взуття без запятків менше шкідливе, як таке з високими запятками для дівчаток. Нога, що росте, втрачає від них форму й пісечить діточі пальці.

Вертаю до шкільних плащів, про які була згадка на початку. Дуже вигідно, коли дівчинка має два такі плащі й може його по науці лишати в школі. Тоді лишає там також шкільні пороги, які не осідають на її суконці. Але часто це неможливо й вона вдягає й роздягає його дома. В плащику дитина себе свободніше почуває, бо свободно може взяти на павзі, не думаючи про те, чи не змищить суконки. А це для її втіхи конче потрібне.

Купуючи, покликайтесь на оголошення в „Новій Хаті“!

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ

≡ „ВЕНУС“ ≡

Львів, ул. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлин

Тел. 38-08.

КУЦІ ЖАКЕТИ

Костюми на вулицю вузькі й прилягаючі. Мають спортивний вигляд зі своїми широкими пасками та дерев'яними ґудзиками. Перший зліва є брудно-жовтої краски. Другий сірий, до нього червона плетена блузка. Третій голубо-сірий має блузку волошкову. Четвертий зелений. Жакет без коміра. Останній костюм цеглястої краски. Жакет також без коміра, застібується аж під шию.

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

Сукні складаються тепер часто зі спідниці й блузки, що сягає нижче стану. Ось чотири такі моделі, кожний своєрідний. Перша сукня має оригінальний крій рукавів. Рамена раглянові продовжуються на цілий рукав. Друга сукня прибрана стебнівкою в відмінній красці. Третя скромніша. Четверта має цікаве прибрання коміра й маншетів: стебновані в квадрат у красці сукні.

Ріжнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
і столове

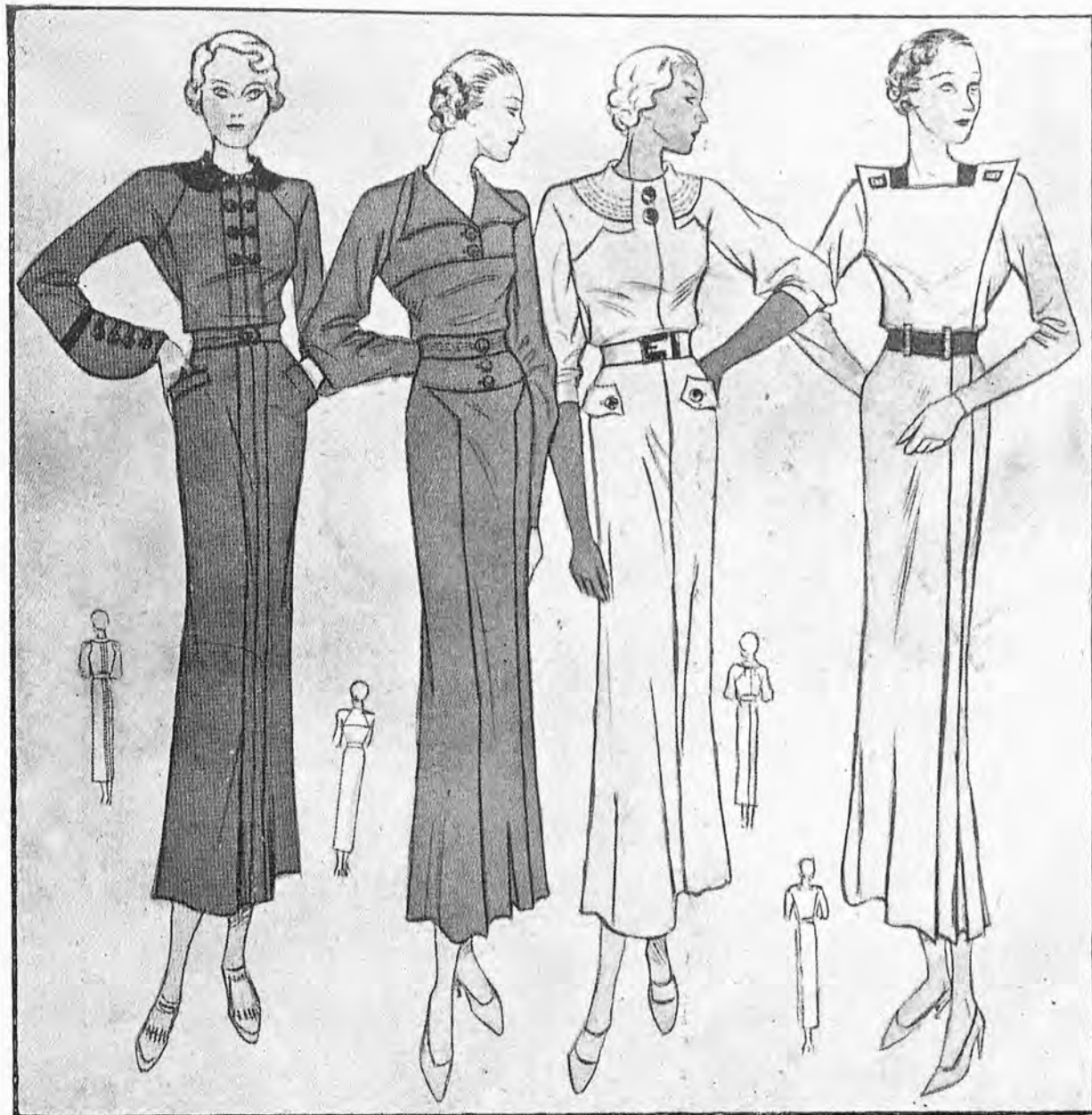
(Хто покаже оголошення, дістане 5% знижки).

порукає

М. ЕВАЛЬД

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

НИЖЧИЙ СТАН

Ось зразки майбутніх осінніх суконь. Сукні злегка підібрані в поясі. Рукави гладші, як перед тим. Перша сукня брунатна, має зелений оксамитний комірець і гудзики. Друга сукня помідорової краски. Прибрана темнішою стебнівою. Третя вовняна, голуба має чорну лискучу пряжку й гудзики. Четверта сукня оріхова, прикрашена брунатною замшею.

Фабрика
хемічних виробів **О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка** у Львові
Кордецького 51

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпент.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову
Пасту до підлоги „Франлуська маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолю шевську

МЕБЛІ: ЇДАЛЬНІ,

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТІ,

ТАПЧАНИ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ, СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

ЛЬВІВ, ул. СИКСТУСЬКА 41.

Тел. 92-79

ШКІЛЬНІ СУКОНКИ

Шкільні суконки повинні бути практичні. Але дуже часто вони перероблювані з маминих або старшої сестри, отже моделі мусять бути до перерібки відповідні. Ось різні зразки нових і перероблюваних суконки; є також і спідничка на шельках, про яку згадується в перегляді моди.

ВЕРХНІЙ ОДЯГ

Наші „першоклясниці“ потребують нових плащиків. Коли буде гарна осінь, вистачить на довго ще переходовий. Ось вони: вовняні, з пояском і без, прибрані гудзиками й стебнівкою. •

Смажені помідори на американський спосіб.

Зрілі овочі пократити в грубі кружельця, обтачати в мучі, посолити й поперчити, смажити на гарячій товщі. Подається до бараболі або як ярину до мяса. Дуже смашна ярина — потрава, коли заправлена підливою зі сметани й ложечки муки. Завареною підливою залляти помідори й подати.

Помідори на ярину.

Миті, пооббирані помідори вложити до горшка і дусити легко з маслом, перцем, сіллю, з 1—2 ложками цукру, 1—2 ложками тертої булки. Коли помідори розваряться, а підлива рідка, підправити мукою.

Бараняча потрава з кміном.

Підварити з яриною баранячий брустик, нирківку або лопатку, натерту сіллю з чесноком. Покроїти на кусні, а росію підправити чверть літрою квасної сметани, розбитої з ложечкою муки. Вспати ложечку кміну, вложити туди мясо. Трохи піддусити, видати потравку з волоським макароном, кладеними галушками, або рижом.

Коржик із солодкою капустою.

Потрібні: чверть літра сметани, пів літра муки, мала головка капусти, товщ, сода, 1 цибуля, 2 яйці.

Малу головку капусти перекроїти на чотири частини, потім обварити їх у солоній воді і скапати на ситі. Коли вистигнуть, перепустити через машинку або дрібно посікти. Вкинути до ринки ложку товщу, січену цибулю, присмажити на рум'яно, додати до того капусту й дусити, аж поки не вийде вся вогкість. Мішати, щоб не пригоріло. Посолити, поперчити, вбити одно яйце, вимішати й поставити, нехай прохолодне.

Тепер насипати на стільницю пів літра легко відміреної муки, вижолобити ямку, вляти до неї $\frac{1}{4}$ літра густої квасної сметани, вспати на кінець ножа очищеної соди і замісити. Коли тісто вже відставатиме від руки, розтачати тонко й половину виложити на висмаровану бляху. На це положити верству начинки з капусти, накрити другою половиною тіста, посмакувати розбитим яйцем, поколотити вилками і спекти в мірно гарячій печі.

Спечене на рум'яно, покроїти в квадрати, полляти розтопленим маслом.

Салата з ярин у помідорах.

Потрібно: 6 великих помідорів, ярина з росолу, 1 квасне яблуко, 4 мариновані грибки, малий квашений огірок, 1 яйце на твердо, цибуля, сіль, цитрина, зелена петрушка.

Обмити помідори, спарити окропом, прикрити верхи, вийняти кістки й покроїти цитриним соком. Покроїти ярину з росолу в вузькі пасочки, додати дрібно посічене яблуко, огірок, грибки. Посікти яйце.

Вимішати те все, знову покроїти цитриним соком, оливою, додати січеної цибулі й посолити. Вилжити тією начинкою помідори і зверху посипати січеною зеленою петрушкою. Подавати на зимно.

Юшка з фасольки шпарагової.

Потрібно: 30 дека ярини (2 цибулі, морква, петрушка, 1 деко сушених грибів, кусник волоської капусти, салера, пора), 2 жовтка, 50 дека фасольки, 3 дека масла, 2 дека муки, до смаку солодкої сметанки. Соляти тільки фасольку.

Зварити смак зі сушених грибів і ярини. Фасольку обмити й покроїти дрібно в пасочки. Зварити осібно в зваренім смаку, неприкрито. Перед поданням змішати фасольку з пере-

цідженим смаком, заправити запражкою, заварити і затигнути жовтками, розбитими в сметанці. Приправити. Подати з сухариками.

Білка вживаємо до інших страв.

Теляча печінка смажена.

Потрібно: $\frac{1}{2}$ кг. печінки, 5 дека муки, $\frac{1}{2}$ шклянки тертої булки, 1 яйце, 7 дека товщу, сіль.

Посолити, замочити в розбитому яйці, обсинати тертою булкою. Усмажити й зараз подати. Або:

Потрібно: $\frac{1}{2}$ кг печінки, 3 цибулі, $\frac{1}{2}$ шклянки молока, 4 дека масла, 1 деко оливи, сіль.

Спарити печінку кипячим молоком. Припекти тимчасом січену цибулю на грубій пателні без товщу, зняти цибулю й усмажити там на гарячому маслі з оливою печінку. Посолити аж перед поданням, бо від соли твердне. До цього подати цибулю пригріту на товщі.

ТРИ ДОБРІ ПОРАДИ

—o-o—

1. Не купуйте молока невідомого походження, яке є часто фалшоване, або заражене бактеріями небезпечних недуг.
2. Пийте тільки пастеризоване молоко Маслосоюзу, яке є позбавлене хвороботворчих бактерій.
3. Як не вигідно Вам купувати пастеризоване молоко в крамниці М С., зажадайте, щоб доставляли Вам його додому. Зголошення подавати телефонічно (ч. тел. 81 04 або 43-86), або — особисто в якій небудь крамниці Маслосоюзу.

Яблука з піною.

Потрібно: 4 великі яблука, 10 дека збираних оріхів, 2 білка, сок із цитрини й цукор до смаку.

Обмиті, необібрані яблука вкинути до ринки з водою, поварити на легкому вогні 5 хвилин. Коли вони ще твердаві, вийняти з води, почистити, посипати цукром і витиснути на них сок із цитрини.

Покрити швидко вбитим свігом з 1 ложкою цукру. Посипати крайними оріхами і грубим кристаловим цукром. Вставити до не дуже гарячої печі. Коли зарум'яниться, вийняти й подати.

Крем із квасного молока.

Потрібно: 3 шклянки квасного молока, $\frac{1}{2}$ шклянки густої квасної сметани, 2 білка, 2—3 дека цукру-мучки, 2 дека желатини, сок із цитрини до смаку.

Вбити молоко, змішане з квасною сметаною і білками, додавати поволи желатину, розпушену в двох ложках кип'ятку, цукру й цитрини до смаку і вбивати поволи в холодному місці, аж поки не застигне.

ВАЛЕРІЯ О' КОННОР-ВІЛІНСЬКА.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

8)

XVII.

Людя й Лора училися на дві класи нижче від Мані в гімназії Ващенко-Захарченко, де Микола Вітальович викладав музику, як і в інституті.

Людя, що належала до найкращих учениць навіть у строгого відомого професора Малініна, дістала у нього одного разу єдинцю*) на здивовання всієї гімназії.

Сталося це так. Коли вони дійшли в літературі до „Слова о полку Ігоревім“, Людя й Лора добре простудіювали його дома за вказівками П. І. Житецького. На годині вони були озброєні. Саме професор викликав Людмилу Старицьку. Вона упевнено і красномовно розвинула перед ним тему і довела приналежність твору до української літератури. Малінін, що несподівано Україну і твердив, що якби Гоголь писав самі тільки „Бечорі на хуторі біля Диканьки“, то про нього не варто було б і говорити, — страшенно обурився. На його заперечення Людя відповіла йому своїми. Він, червоний від гніву, гукнув: „Сідайте!“ — схопив перо і поставив у журналі єдинцю. Слідом викликав Валерію О'Коннор, яка дістала те саме.

Почувши про такий скандал, начальниця поклікала тих покараних до себе.

Іти на очі до начальниці завжди було моторошно. Це була непомірно товста дама. Коли вона гнівалася, за неї ставало страшно. На цей час тут стояв і Микола Вітальович. Побачивши дівчаток, вона в двох словах розказала йому справу. Микола Вітальович взяв на себе поважний вигляд і грізно гукнув:

— А! Як ви могли допуститися до такого сорому, щоб заслужити єдинцю!

Людя почала оповідати йому, що вона казала професорові. Микола Вітальович все більше і згідніше хитав головою і нарешті вигукнув:

— Добре! Так і мусіли відповідати. Ще треба було сказати йому... — і він додав від себе ще кілька доказів, а дівчаток ласкаво погладив по голові.

Начальниця, розумна й освічена жінка, теж захиталася у своїх виводах.

XVIII.

Ніде не було так весело, як у родині Старицьких. І не треба було на те ніяких штучних засобів. Це був свій світ, повний своїм багатим змістом. Там увесь час

*) По нашому двійка.

бреніло, бурхало, яскравилося життя. Оповідали, обговорювали, гомоніли, сміялися. Не бракувало дотепу, яскравих барв у тому товаристві.

Були елегійні сногади, були свої драми і навіть часто драми, які здебільшого складалися з легкого матеріалу, що навмисне накипали в цілу бурю, а нарешті раптом розліталися і переходили у водевіль. Го-

Михайло Петрович Старицький.

ловними дієвими особами здебільшого були Михайло Петрович і Маня, а надхисниками і веселим глядачем — Софія Віталівна.

Коли маленька дочка Миколи Вітальовича, Галя, жаліється було тьоті Соні, що її кудись не пускають, чи чогось не дають, то та відповідає їй:

— А ти роби драму!

І Старицькі й Лисенки любили життя. Любили себе, свою родину, свій нарід. Любили згадувати своє

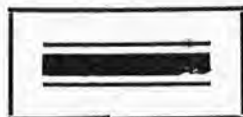
НОВО ВІДЧИНЕНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ ПІД ФІРМОЮ

ФОТО-СТУДІО „VAN DYCK“

Львів, вул. 3. Мая ч. 15,

Тел. 30-92,

в будинку „Краєвого Союзу Кредитового“

виконує всякі мистецькі роботи, що входять в обсяг фотографії. — Світлини і портрети при заграничних рефлекторах. — Урядові й шкільні світлини для легітимацій виконуються за одну год.

власне минуле й історію свого народу. Розуміли її, бачили в ній красу, виправдували її хід. Любили свій край, все своє рідне і дбали про його щастя.

Були патріоти.

XIX.

Михайло Петрович Старицький і Микола Віталіович Лисенко залюбки внемлювали недотепність і невлучність московських приповідок, як, наприклад, „брань на вороту не віснет“, „попался, как кур во щи“, „яйця куріцу не учат“ і т. п. Так само і російські пісні. Тут на зразок ішло:

„Коридори, значіт, очень длинны,
І народ, значіт, стоїт сталбом.“

— Московська народня пісня пікчемна, а рускі романси дуже гарні. — Михайло Петрович надзвичайно експанзивно співав: „Ліют лівня дождь, несутся тучі...“; „Густоліственних кленов аллея...“; „На заре туманной юности...“ і т. п.

— Я певен, — казав він, — що кращі з них виникли під українським впливом або якимсь іншим, чужоземним.

Він знайшов potwierдження того, коли довідався, що славетня „Тройка“ це німецький твір.

Михайло Петрович рішуче ставив якийсь здогад і влучно знаходив йому докази. Микола Віталіович мов би з недовірям посміхався над сміливим твердженням, але й сам був задоволений.

Так Михайло Петрович упевняв, що московська мова бідна і не може дати повної уяви. Пушкін утворив потрібну йому кількість слів, а поза ним залишилася вбогість.

На недовірливі усміхи слухачів він відповідав:

— Скажіть мені по-російськи: шкода, зась, бай-дуже, дарма... і т. д.

Він не любив пєс Чехова і дотепно доводив, що „Три сестри“ не тільки нудні, але й непристойні.

Критикуючи якийсь небажаний йому твір, він умів поставити його в таке смішне становище, що вже трудно було йому вибитись із нього. Колиж любив яку річ, то вмів піднести її красу на надзвичайну височінь.

Був чутливий; ні до чого не ставився байдуже; цікавився кожним починаючим молодим письменником і дружньо підтримував його. З того виходили часом небезпечні наслідки, бо деякі підбадьорені поети: драматурги переконувались про високу якість своїх творів, ретельно починали писати і все те приходили читати Михайлу Петровичу. Він не знав, як йому врятуватись від того, бо вдачу мав дуже добру і не хотів ображати людей. І у слабенькій речі він вмів знайти щось цікаве, а коли було хоч трохи варте, то дуже радів.

Якийсь невідомий поет прислав йому свої вірші для збірника „Рада“, присвячені Людї і Лорі. Вірш був такий:

„Яка погода! кругом мряка,
І світ — не світ, і тьма — не тьма;
То вітер вие, то собака;
Калюжі скрізь, і скрізь грязюка,
І сіре небо і туман...
Не лізе в голову наука,
То так і прешся на диван!“

Михайло Петрович був захоплений тією поезією і дуже жалів, що не падається вона до друку в збірнику.

XX.

В кабінеті сиділи Софія Віталівна, Ольга Петрівна Косач, Маня, Людя, Лора і жид Мінц, а Михайло Петрович з високим хистом читав їм „Смерть Валєнштайна“. Мінц плакав.

Читати Михайло Петрович був мистець. Артистичні сучасники вважали його за найкращого декляматора і вчилися в нього. Викреслені переходи від ніжного нестєбання до гучного могутнього слова. Його патос мав право: він був щирим відгуком чуття.

Цей хист дав він своїм старшим дочкам, особливо Марії.

Маленька аудиторія в кабінеті відчувала до глибини душі.

Михайло Петрович розумів усю силу образного вражіння. Він був найбільшим прихильником театру.

Саме надійшов лист від Кропивницького, з яким Михайло Петрович листувався після того, як Садовський звернувся до нього, щоб допоміг їх трупі. Враз у Михайла Петровича розвинувся широкій плян утворити справжній український театр з багатим репертуаром, де процвітала б і народня музика й етнографія, де ожила б придушена народня душа. Поставити на очі красу народнього мистецтва, винести на світ заховані національні скарби. Його палка уява вбачала широкі перспективи, а творча удача знаходила собі поле для діяльності.

Почалася творчість.

XXI.

Одного дня у передпокій увійшли дві імпульсивні постаті: знайомий уже Микола Тобілевич і трохи нижчий і огрядніший, суто-українського обличчя, Марко Кропивницький. На них смугливі панки, на ній баристи шовкові хустки. Вся їхня зверхність своєрідно визначна, артистична.

Ця поява зробила велике вражіння дома. Михайло Петрович кинувся назустріч дорогим гостям і поцілувався з ними; Софія Віталівна була рада веселій розвазі; Маня, Людя і Лора зайнялись великим зацікавленням. Театр був одною з найсолодших мрій.

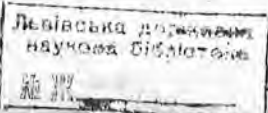
Гостей запросили на обід і на перший день і на другий день. Приходили і ввечорі і серед дня. Частували, годували; зміцнялася дружба з ними вкупі і з Миколою Віталіовичом і почесним українським громадянством.

Нечисленне київське українське громадянство, яке можна було тоді перелічити, як перлини на разочку, (зате справжнє, бо на підрібку не було користі), зворухнулося радісною чуткою, що з Харкова до Києва має приїхати Ашкарєнко зі своєю невеличкою трупю.

(Далі буде).

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

СОРОЧКИ ДО НАРОДНЬОГО СТРОЮ
вишивані стилевими полтавськими vzорами
у КРАМНИЦІ „У. Н. М.“
Львів, ул. КОСЦЮШКИ 1.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинок українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПИГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЙ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

ЖІНОЧА ДОЛЯ

ЗМІСТ ч. 15—16:

Ю. Федькович: До черленого. Леся Українка: На руїнах. З. Мірна: Вражіння з Конгресу. Д. Полотнюк: Особиста й родинна мораль жінки. Дарія Віконська: Соняшники. З думок Б. Расселя. Софія Русова: День у Чернівцях. М. Нижанківська: Туга за Гуцульщиною. Н. Селезінкова: Роль жінки в кооперації. Ірина Вільде: Русяві. Життя Йосипа Гординського Федьковича. О. Кисілевська: Милі гості. Резолюції Укр. Жін. Конгресу. З жіночого руху: Яворів, Ювілей Філії С. У. в Радехові. Що їсти. Звідомлення Укр. Бюра в Лондоні. Новинки.

ЖІНОЧА ВОЛЯ.

ч. 15—16:

П. Серпенко: Літо. Господиням під увагу. О. Кисілевська: Прогулянка з рідкими гостями. Желя Лісогірська: Живий протест. Др. Роман Могильницький: Велика болячка. Праця в жін. товариствах. Частина господарська. Що їсти. Ріжне.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА! — КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!
ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

Кристалізує : етос громадський і національний.
Скріплює : етику й мораль.
Протиставляється : розкладовому діланню большевизму.
Поборює : погубні матеріалістично-атеїстичні напрямки.
Формує : лицарство українського духа.
Підносить : рівень культури серед укр. інтелігенції.
Поглиблює : знання.
Вироблює : правдивий критицизм.
Орієнтує : читачів в сучасних укр. та євр. літературних, наукових та мистецьких напрямках.
Являється : необхідним підручником біжучої української літератури та науки.

ПЕРЕДПЛАТА: Річно 15.— зол.; піврічно 8.— зол.
чвертьрічно 4.— зол.

Адреса:

„ДЗВОНИ“, Львів, вул. Японська ч. 7/П.

ПРИКРАСА КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ!

Видавництво „Непоборні“ продає історичну повість пера відомої письменниці Катрі Гриневичевої п. 3:

„ШЕЛОМИ В СОНЦІ“

Тро книжку цю говорить критика: „Твір Гриневичевої, це плід дуже помітного в нас творчого труду й високих артистичних інтенцій. Гриневичева повна глибини ліричного настрою поетка, навіть і на перекир тому, що вона пише прозою. (Остап Грицай, Свобода). — Цей твір Гриневичевої є більшим вкладом у нашу культуру, ніж неодинокі твори рекламованих і крикливих великоствий дня. Цю книжку читатимуть не лиш нині, а й в далекій будучині. (Ол. Бабій, Час).

Ціна без пересилки (замість зл. 5) зл. 2.50, з пересилкою зл. 3.20. — Замовлення й гроші слати під адресою:

„ЦЕНТРОБАНК“, Львів, ул. 3 мая ч. 15. Ч. конта 11490.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя. =====

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські кличі новітньої Європи, і потребу психічного переродження народу.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини Волині і вигнанщини.

В журналі містили або міститимуть свої статті: В. Андрієвський, М. Андрусяк, Б. Антонович, В. Біднов, Л. Бурачинська, І. Гончаренко, О. Грицай, А. Ворон, Дм. Донцов, В. Кедровський, Г. Келер-Чикаленко, М. Кордуба, Н. Королева, В. Королів-Старий, А. Крезуб, В. Кубійович, С. Куликівна, Е. Ляхович, Н. Лівицька-Холодна, Ю. Липа, Л. Лукасевич, Л. Луців, Е. Маланюк, М. Магій-Мельник, Л. Мосендз, М. Мухін, О. Наріжний, С. Наріжний, О. Ольжич, Всев. Петрів, Ю. Пирогова, В. Постригач, В. Приходько, А. Річинський, У. Самчук, С. Сірополько, Ст. Смаль-Стоцький, о. Ст. Смачило, О. Стефанович, М. Струтинська, О. Теліга, І. Федорович-Малицька й інші.

Передплата, яку треба слати виключно на ЧАРНЕЦЬКОГО 26 м. 21, або на чекове конто 500.371, виносить: квартално зл. 6.60; піврічно — 12; річно — 23; для заграниці — 30 зл. Ціна окремої книжки — 2.20 зл.

До цього числа долучуємо листівку взорів.

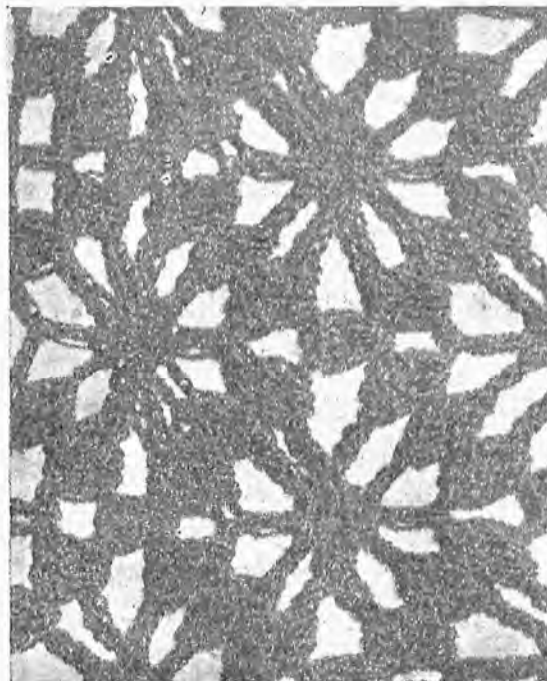
Почтову належитість заплачено гуртом.
Należyłość pocztową uiszczoneo ryczałtem.

ПАПУЧИ — ПАНТОФЛІ
БЕРЛЯЧІ — ФІЛЬЦОВІ ЧОБОТИ

поручає й виконує робітня

= „ІБІС“ =

Львів, ул. Собеського 9 (давніше Вроновська)

**Вже час подумати про шкільні светери
для нашої дівчоти:**

Волічка „Скотлянд“,	10 дк.	коштує	2.80 зол.
„Польо“	10 „	„	2.80 „
„Кот“	10 „	„	2.70 „

**у крамниці кооп. „У. Н. М.“
Львів, ул. КОСЦЮШКИ 1.**

Запрошуємо до передплати

одинокого багато ілюстрованого часопису-журналу для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„Неділя“ виходить уже 7-ий рік, що тижня в об'ємі 12—16 сторін друку, великого формату, і тисяч читачів з усіх верств української суспільності засвідчують наглядно її популярність.

„Неділя“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонно сучасний дійсний стан, політичного й громадського життя українського народу на всіх його землях та на еміграції.

„Неділя“ дає щотижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важливі його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„Неділя“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників у кою і на чужині приносить щотижня цікаві статті з усіх ділянок знання: науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д., цікаві кореспонденції з далеких країв, описи подорожей і скитальщини наших емігрантів, що вміють читача постійно зацікавити і ввести його у контакт з тим, що дється у світ.

„Неділя“ дає щотижня цікавий літературний або науковий додаток, фейлетон, кладучи не тільки нагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно несе перед між українськими часописами.

„Неділя“ веде постійний домашній, лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадишник, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутки: загадковий шаховий і гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка знаходить у „Неділі“ належну увагу.

„Неділя“ дає кожному своєму точному передплатникові щомісячну безплатну книжкову премію в об'ємі 7—9 аркушів цікавого белетристичного або популярно наукового змісту, тільки за зворотом коштів пересилки в сумі 35 сотиків. Премія за січень і лютий Дениса Лукіяновича „Я в більшості“ у 2-ох томах уже друкується і буде на протязі лютого розіслана.

„Неділя“ влаштовує щорічно конкурси цінних премій за точну передплату.

ПЕРЕДПЛАТА: річно 14 зол., піврічно 7 зол., чвертьрічно 3.50 зол. місяця по 1.20 зол. За кордоном 3 ам. долари річно

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: Львів, РИНОК 10. II п.

Ч. Тел. 29-41

Кonto чекове в П. К. О. 412.312

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає **МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.**

З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.50.

32265

H
7361

O

B

A

MA3E7A

H. 10.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 10. 1. жовтня 1934.

ЗМІСТ Ч. 10.

Гриша Ниріжний: Вийду в сад...
Входимо в десятиліття!
Річ: Жіночі клоби.
Кавець Малицький: Балачка про котів.
Софія Олеськів-Федорчук: Вплив мешкання на психіку людини.
С. Модерне улаштування мешкань їх доцільність та український характер.
Л. Б.: Дещо про лямпи.
Одні званих дому: Пані дому.
Ольга Ліщинська: Кімнатні квіти.
Л. Білоуський: Дефініція згину.
Л.: Ціоти садів. Нові книжки.
Івас. Ст. Чижович: Льон — конопці — вовна.
Наше шевство.
І. Б.: Зайдіть до нас. Домашні бакалії.
Вадерві О'Кейнор-Вілісевич: Дисенки й Старшійки.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

Галія Лещинська: З мого вікна. Жіночий клоб у Лондоні. Коти. Модерно улажене їдальня. Світла лямпа. Свічник. Настінна лямпа. Група змагунк.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ, РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 „

Чвертьрічна передплата 4.50 „

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

===

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 леїв, піврічна 210 леїв, чвертьрічна 120 леїв, поодиноке число 40 леїв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глівка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена квартально. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Реклямації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Реклямації надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

порушає

до вишивання

НИТКИ марки С. М. S.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 55 сот.

С. М. S. в мотках 20 сот.

..... 14 сот.

ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Moretto“
у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

КИЛИМОВА ВОВНА

першої якості
у великому виборі

в крамниці „У. Н. М.“

Заступництво добірної килимової вовни
Ріжнородні краски — Дешеві ціни

ЦІНА ВІД 7 ЗОЛ. ЗА 1 кг.

Львів, Косцюшки Ч. 1.

Увага Українські Школи!

Шкільні ручні роботи

вимагають нового матеріалу, ниток і взорів
се те провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“

УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Конгреска в усіх красках по 5 зол.
Панама в усіх красках по 8—10 зол.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

ЖОВТЕНЬ 1934

Ч. 10.

ВИЙДУ В САД...

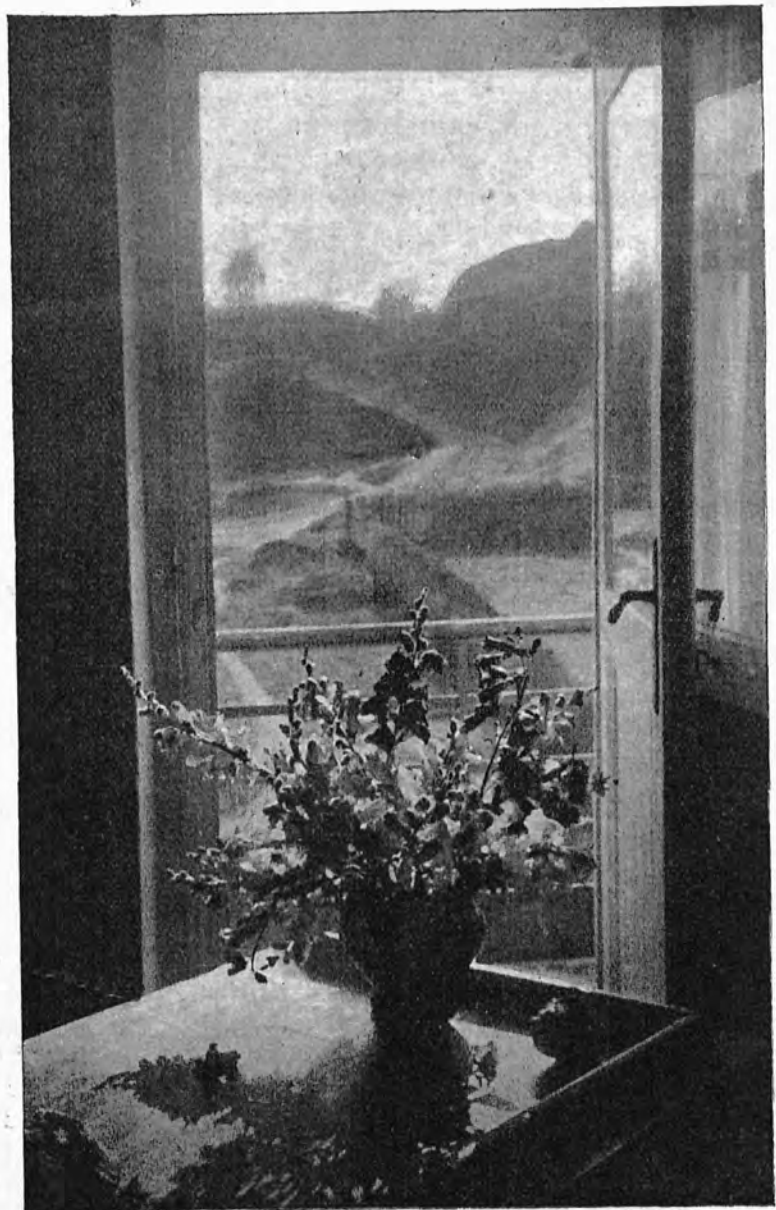
Вийду в сад осінній, десь тихенько сяду,
надивлюсь до-схочу на багатство барв...

Пурпуром взялося листа винограду,
в золото, багрянці хтось дерева вбрав.

Нанизав на віти дороге намисто,
по стежках розкидав сийні дукачі,
вистелив шовками небо променисте,
щоб раділа Осінь, садом ідучи.

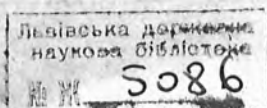
Щоб раділа Осінь, не була сумною,
від журби тяжкої не ронила сліз —
хтось, мені незнаний, щедрою рукою
скарби в сад позносив — і розсилав скрізь...

Ірина Наріжна.

З мого вікна...

Світлила Галя Левицька.

Входимо в десятиліття!

Вислід нашої праці вам уже відомий
хоч ви може й несвідомо сприймаєте його

Наприклад:

з розуміння нашого народнього мистецтва і його поодиноких галузей:

килима
вишивки
деревної різьби
кераміки

примінення цього всього в нашій хаті
розгляд практичних питань нашого сіль. і міського господарства
жіночого спорту та гігієни
проблем модерного фемінізму
участи жінки в усіх галузях нашого громадського життя

Ось головні завдання, наших десять літ, що помогли
створити в нас новий тип жінки-громадянки, свідомої
своїх обов'язків у творенні рідної культури.

Але за тих десять літ ми вдячні й вам, наші читачки!

Своєю прихильністю, точністю й охотою помогли ви нам перейти оцей
важкий час. Загрівали нас живим зацікавленням та піддержували вірою
в розріст. І досягнули свого. Бо в десятиліття виходитиме „Нова Хата“

двічі в місяць!

Починаємо видавати двотижневик від 1. грудня ц. р.

Не підвищуючи передплати!

Річна передплата остає й на далі 16.— зол.	
Піврічна	8.50 "
Чвертьрічна	4.50 "

Поодиноке число коштує 80 сот.

До нового двотижневика приготуємо:

цікавий роман в перекладі
нові нариси з подорожі
косметичний поради́ник
трикотарський курс

А головне:

приходитимемо двічі в місяць за ту саму ціну!

ЖІНОЧІ КЛЮБИ

В західних краях, особливо в Англії та Америці, країнах де так поширені різноманітні клуби, чимало окремих жіночих товариських клубів. За найбільший та найбільш впливовий жіночий клуб в Англії вважають „Ladies Carlton Club“ в Лондоні.

В пишній палаті, з видом на Гайд Парк, має клуб до розпорядимості 120 саль та кімнат, в чому 60 мешкальних апартаментів, а решта ресторани, каварні, салі на зібрання і забави — і затишні спо-

характер. Відчити і реферати, прилюдні дискусії і дебати притягають чимало слухачок і дають змогу молодим силам виробляти світогляд та розвивати ораторський хист. Щоби прилюдні дискусії з іншими клубами випали як найліпше, уладжують пробні дискусії-лекції, на яких поодинокі бесідниці обороняють чи збивають з гори намічену тезу.

Коло півтора тисячі з між членок клубу, належить до політичної секції і хоч клуб і не має виразно

Члени клубу влаштовують часто спільні вечери, щоби повитати якогось приїзжого гостя, або погукторити не-вимушено. Ось гостять вони в себе дружину Сінклера Люїса, Дороту Томсон. Вона сидить на президиаль-ному місці. Праворуч неї секретарка клубу.

чивальні, читальні і бібліотеки і очевидно уладження для спорту — руханкова саля та велика пливальня.

Управа клубу дбає, щоби для кожного з членів — а начислює їх клуб аж півтретя тисячі — могла бути відповідна розвага: для старших розмови в привітних спочивальнях з традиційним, зимою в Англії полум'ям великих печей-камінів, партія бріджа, книжка та часопис — а для молоді спорт і вечірки. Щоб удержати постійний контакт із молодію, заведено в клубі окреме членство „юніорів“ з меншою вкладкою — і в цей спосіб зеднано для клубу більш як 400 молодих жінок до 27 літ; вік цей найвища границя для юніорів. Головно ради тих молодих уладжують щомісячно балі і забави, на яких бувають, звичайно, і не-члени клубу — мужчини.

До спільних обідів і вечер — являються всі члени — згідно з обов'язуючим в англійських консервативних кругах звичаєм — в пополудневих та вечірних тоалетах — наша світлина представляє „юніорів“ Carlton клубу за спільною вечерою.

Ясна річ, що клуб має не лише розривковий

політичного характеру, гуртує лише консервативні елементи. В часі виборів веде пропаганду і уладжує агітаційні віча на користь консервативної партії, так що в теперішньому парламенті засідає аж п'ять консервативних посолок — членів Carlton клубу.

Та не лише багаті „леді“ гуртуються в своїх клубах. В самому Лондоні існує більша кількість клубів для жінок різних переконань — від консерватисток до лейбуристок включно. І в інших державах, в першу чергу тих, що стоять під впливом англійської культури, в Скандинавських краях, Злучених Державах, Канаді, прийнявся звичай клубового життя.

І в недалекому Відні удержує для своїх членів товариський клуб „Bund der Öster. Frauenvereine“, а на дискусійних вечорах цього клубу бував нераз пізніший президент держави Гайніш і інші визначні особистості Австрії. Більш ліберальні елементи гуртуються в „Der neue Frauenklub“ зі скромною харчівною, спочивальнею і бібліотекою. Він давав хвилину відпочинку і розваги самостійно працюючим

жінкам, що по цілоденній тяжкій праці не хотіли вертати до наємних тісних кабінетів, а воліли мати бодай ілюзію щирої атмосфери близьких людей. Крім названих двох клубів, бачила я також чеський жіночий клуб, який зорганізувала „Zenska Rada“ в Празі.

Потреба такого вогнища дається відчувати і в нас у Львові. Скільки є в нас самостійно працюючих жінок, що хотілиб провести годину вечірнього відпочинку за читанням часописів і журналів, чи за чашкою чаю на безжурній балачці. Скільки наших господинь схотілоб забути на хвилину домашні турботи про хату й дітей і побути часочок у симпатичнім товаристві знайомих, не вяжучи нікого. Бо можна до знайомої піти до хати, але хто може вгадати, чи не прийдете до неї тоді, коли її чоловік не має доброго настрою і гості саме не в пору, або вона не зайде до вас тоді, коли збираєтеся купати дітей, або приладити білля для прачки?

А на постійні прошені чаї чи вечорі не дозволяють теперішні матеріальні умовини.

Здається, що для прочитання часопису чи розмови не конче потрібно спеціального жіночого клубу.

Але на „Бесіду“ таки наші жінки не ходять, хоч і нарікають, що не мають де прочитати часописів.

До редакції „Нової Хати“ зверталися не раз із запитом: „Чому не зорганізуєте спеціальної читаль-

ні?“ Охочий гурт людей є, часописі також знайшлися би. І так приходимо тоді до вас на балачку, коли маєте багато роботи і радіб чимскорше нас позбутися.“

Симпатична атмосфера напевно витвориться. Треба лише привітної, затишної кімнати, обовязково щодня провітреної і прибраної. (Ох, те специфічне закурене повітря наших місяцями непровітрених читальень!). І клуб готовий. Звичайно не клуб англійських консервативних леді, а читальня і місце для гутірки, де українські жінки сходились би на часок по праці. Який симпатичний настрій витворювався не раз на сходах кружка Ганни Барвінок — так і хотілося б залишитись довше та потворити невеличкі гуртки і групи.

Але шкільні лавки стоять строгими рядами і нагадують, що тут школа, не клуб.

Якби так редакція „Нової Хати“ поставила своїм львівським читачкам питання: „чи треба клубу“? і казала — на зразок американських клубів — усім заявитися „про“, або „контра“ я беззастережно голосую за повстанням такого осередку. Та чи лише для львівських членів він був би потрібний? А для тих, що приїзять з провінції до Львова і хочуть ближче зазнаномитися і побалакати з львівськими? Як голосуєте передплатниці і читачки „Нової Хати“?

Ріо.

КОНСТ. МАЛИЦЬКА.

БАЛАЧКА ПРО КОТІВ

Коли бесіда про домашнє вогнище, про улаження хати, то в мене з тим поняттям виринає одночасно образ кота і пса, тих вірних приятелів людини. Не пташок, ні рибок, бо вони створені до вільного життя, лігати й плавати, а не марніти хоч би й у вигодах розкішної клітки чи акварії.

Нема, здається, на світі другої такої тварини, що малаб стільки завзятих ворогів з одного, а стільки гарячих прихильників і прихильниць з другого боку, як саме кіт.

Кіт — премиле, чистесеньке, чепурне сотворіння — кажуть його приятелі.

Кіт — фальшива, хижацька звірюка — безчестять його вороги.

Не знаю, чому якраз кіт має бути фальшивим, він жеж не присягав нікому на вірність. Він — як розповідає казка Кіплінга — ходив усе своїми дорогами й, хоч прийняв гостину від першої жінки при теплому вогнищі і напився з її рук молока, свободи своєї таки не запродав і ярма рабства на себе не вложив. І теперішня його домести́кація має радше характер симбіози, ніж такого освоєння, яке стрічаємо в інших домашніх тварин.

Кіт гордий — ударений віддасть удар, не полиже руки, що його бе. І за це я його люблю. І за це мабуть почитали його вже старинні єгиптяни, що — як розповідає історія — перші його присвоїли. Те ухатнення кота вязалося в них з релігійним культом богині Баст, що нагадувала грецьку Артемід. Головними осередками культу котів були святині в Бубастіс і Геліополіс, в яких коти були присвячені культу сонця. Смерть їх оплакував весь народ, обти́наючи собі з того приводу вії, а тіло їх бальсмували й загребали з великою почесстю.

Як глибоко закорінена була честь для котів у старинному Єгипті, доказом покорення Єгипту Камбізесом. Найсильнішою твердинею, що не хотіла піддатися, було Пелюзіом. Тоді Камбізес впав на думку, помістити на щиті кожного жовніра, що йшов до бою, кота, сподіваючись, що єгиптяни не зважаться вбивати святе звіря. І підступ удався — твердиня при першому наступі піддалася.

Замітна річ, що розповсюдження кота поза долину Нілю припадає щойно на I століття по Христі. Тоді вже годовано котів на ширшу скалю в області римської імперії, де вони стали випирати ласиці

й тхорі, досі напів освоєні для нищення мишей і щурів. Але й пізніше годівля котів поступає дуже поволі і були вони рідким звірем, коли ще в Х. столітті англійські закони суворо забороняють крадіж і вбивання котів в окрузі королівських посіlostей або згадують про котів, як цінну частину інвентаря княжих чи королівських замків.

Сьогодні кіт живе побіч людини на цілому світі, з виїмком полярних околиць і маємо вже різні його відміни. Китайські коти відзначаються довгим шовковим волосом, — кудлаті ангори, найчастіше сніжно-білі, звані також перськими, походять зі середньої Азії, а сама їх назва з містом Ангорою не має нічого спільного.

Гарні, трохи несамовиті з вигляду є коти сіямські, жовто-білі на цілому тілі при темно-брунатній голові й ногах. Первісно плекано їх тільки в Сіямі й були довгий час рідкістю в Європі, бо сіямський король, заздрий на ті коти, що були прикрасою його палати, дозволяв вивозити лише самиці і то нарощно, бо при паруванні сіямських кіток з іншими котами, кітки ті гинули.

Нині повстали в західній Європі, в Англії, Франції й Бельгії спеціальні клуби годівлі котів на ширші розміри, чи для їхнього футра, чи для цінних люксових відмін на продаж аматорам. Такі котячі ферми „Cat farms” влаштовують щорічні виставки, на яких „чемпіони” осягають ціну 3000—4000 франків.

Одним словом — кіт здобув собі сьогодні горожанство світа, а в поодиноких народів і людей любов і пошану. Є два краї на світі, зовсім зрештою собі протилежні, де кота ніхто не посміє вдарити. Це Італія і Сибір. Сибірський мужик, заки сам сяде до обіду, найперше відкрийть найкращий шматок мяса чи риби і нагодує „Васька”, а щойно відтак і сам береться обідати. В Італії, зокрема у Венеції, кітка, коли має молоді, колишеться з ними в тій самій колісці, що й дитина господаря хати. Такі коти незвичайно інтелегентні і привязані до людей.

І наш сільський народ шанує кота і не робить йому кривди. Заховалася легенда, що лише завдяки котові й псові залишив нам Господь теперішні колоски збіжжя. Колись у давнину ціле стебло було колосом, але люди не вміли його пошанувати і Господь за кару вкоротив його людям, оставляючи лише стільки, щоби нагодувати пса і кота.

Чула я таке: По сповіді вертає жінка ще раз до панотця, бо забула один гріх. „Що саме таке?” — питає сповідник. — „Раз затравила я кота собакою і собака загнала кота на дерево”.

В галерії великих людей стрічаємо теж часто й їх любимців-котів. От хоч би згадати кардинала Рішельє, що тряс цілою Францією, а дома скорився малому, шовковолосому Містірпі, коли той залляв чорнилом засуд смертний, який мав саме підписати. І червоний кардинал цим разом засуду вже не підпи-

сував, а малого збитошника передав обережно службі, щоби вимила йому замазані чорнилом лапки.

Перед моїми очима пересуваються коти, які були пестіями нашої родини і то так чоловіків, як і жінок. Були вони різної масти і різної вдачі: чорні й білі, красі й бурі, дикі й пещені. Був у нас в Галичі великий сірий кіт, який на старість так здичів, що загризав людям кури й крілики. Аж накінець пошкодзовані привязали його до дерева й розстріляли як бандита-опришка. Одна кітка приносила нам все до хати ящірки й жаби. На Буковині мали ми величезного пламінно-жовтого кота — Ройтиком називався. Подарували ми його на друге село, де відіграв таку саму роль, як галицький бандит і став пострахом усіх газдинь, що мали крилату птицю. У діда була якась несамовита, краса кітка на трьох ногах (четверту голишила в лапці на куні). Показувала вона різні штуки і спала, скрутившись клубочком, на клямці дверей. Наша кухарка так її полюбила, що коли віддавалася, вкрапа нам її і повезла зі собою аж до Кракова. Через одного кота я трохи не попала під суд за „антипаньствова діяльність”, бо він, вганяючи за кітками по даху сусідньої вілли, все скидав хоругви, вивішену з причини „паньствоваго свента”.

Але найтривкіше остала в моїй пам'яті кудлата, пишна біла ангора, може тому, що з нею в'яжуться найболучіші спомини мого життя. Була дуже велика і гарна й недобра. Особливо свої діти тримала дуже гостро і коли їх відкормила, кусала й відганяла сердито. В тім часі мали ми перейти на нове мешкання, але господиня застереглася, що котів у камениці не хоче мати. Прийшлося дати нашу Білку знайомим на другому кінці Львова. Та ось по кількох днях сторожика з давного мешкання дає нам знати, що Білка появилася там у пивниці, значить, повернула з кінця Львова. Жаль нам її стало і розповіли про все господині, яку зворушило прив'язання кітки і дозволила нам її задержати. І Білка трималася нас, опрокидуючи вкорінений погляд, що кіт держиться не людей — а хати.

При своїй сердитій вдачі була вона дуже пещена і всі породи відбувала у мамі на ліжку. Не можна було тоді її й на крок відступити. Та ось моя мама тяжко занедужала — безнадійно. Білка була тоді кітна, але нараз щезла з хати. Не було її тиждень. „Вона чує, що корабель тоне” — говорила мама, прочуваючи близьку смерть. І смерть прийшла... Перша ніч по похороні — я одна на цілу хату. „Коби хоч Білка зі мною” — про-

майнула стривожена самотою думка. Аж чую — щось скробоце у двері. Я кинулась прожогом. Відчиняю — Білка! Стоїть, і ніби чогось жде, оглядається. Я зиркнула за поріг — котятко. Взяла їх обидо себе, але Білка рветься далі до дверей. Відчинила я знова — а там друге мале. Принесла їх мати в зубах до мене. Відки і де за той тиждень прожива-

(Докінчення на ст. 14)

ВПЛИВ МЕШКАННЯ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ

У часописі „Haus, Hof und Garten“, Берлін появилася недавно анкета на тему: „Як впливає обстановка мешкання на вашу творчість?“ Подаємо витяг із відповідей, які наспіли на це питання від кількох артистів, малярів, письменників, а між ними й Генні Портен, знаної нам із срібного екрану.

„Почуваю себе — пише вона — найліпше в хаті повній воздуха та сонця. Коли не мала ще власного дому та городу, мешкала високо, під дахами, щоб бути близько сонця а в кімнаті мала багато квітів“. Її життя, за виїмком кількох нічних годин сходять їй у непривітних ателіє та менш або більше примітивних гардеробах, які вона прикрашає квітами, дрібничками із свого мешкання, так тепло та привітно, що жаль їх залишати по скінченій роботі.

Маляр Оскар Марія Граф, (що колись був запрошений до повоєнних новобогатських, у тій думці, що він правдивий граф), пише:

„Люблю будувати й улаштовувати мешкання. У ньому все від мене та мое, краска стін, образи, книжки. Меблі після моїх проєктів і рисунків, гладкі, доцільні. Я справжня кімнатна людина, а все, що поза межами хати, мені байдуже, — дерева, сніг, чи мур. Люблю північні мешкання. Соняшні відвертають увагу. В своїй хаті хочу бути собою. Гамір вулиці, рух праці може стрясати стінами. Відчуваю з нею зв'яз, чую, що серед гамору життя працюю як всі інші“.

Справжній геній мабуть не дивиться на обстановку та звичайно не має комфортної хати. Іван Франко писав свої поеми у кімнаті, де четверо дітей кричало, витягали зіпід нього крісло, по підлозі ходив бузько, попід шафи втікали жаби, під ліжком була морська свинка, в куті пака з книжками.

Стилеві Василя Стефаника відповідає хата з великим дубовим столом та широкими деревляними лавами попід стіни.

Творчість Ольги Кобилянської вимагає рож і гарної обстановки.

Хата Катрі Гриневич гарна й естетична. Константин Малицький не стає часу, щоб помешкати в своїй хаті.

Жінки праці, прогані з хати обставинами, боротьбою за свої права, боротьбою за хліб, потребою принести себе в жертву не лиш родині, але інституції, чи установі, може не раз піднеслиб клич: Віддайте жінкам хату! Нарівні з всіми жінками відчуваємо потребу гарної комфортної, модерної хати, яку зумілиб пристроїти скарбами нашого народного мистецтва.

Здаласяб нам анкета на дві теми:

1. Як впливає на Вашу психіку мешкання?

2. Чи жінки поневолених націй мають право дбати про комфортне мешкання?

XX

САНАТОРІЯ „ВІТА“

Львів, ул. Листопада 2. — Тел. 73-03.

Відділи: положничо-гінекологічний, хірургічний, диточий і внутрішній.

Сучасний комфорт.

Кризові ціни.

Дешеві породові й хірургічні ричалти. — Дбайлива лікарська опіка (3 закладові лікарі).

XX

МОДЕРНЕ УЛАДЖЕННЯ МЕШКАНЬ

ЇХ ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ХАРАКТЕР

Модерне уладження мешкань своєю простою конструкцією та гладким виглядом поверхні звертає на себе увагу, та притягає зір навіть найменше заінтересованих на себе. Численні ілюстрації по журналах, та часті виставки модерних меблів дають нагоду заінтересованим познайомитися із фрагментами нових уладжень; й непомітно привикає око до нових простих ліній, — чим даліше — самі себе ловимо на зміні своєї думки про них: те, що 3—4 роки тому не могло ще нам подобатися, сьогодні є висловом нашого смаку; а колірові, ще 2—3 роки тому „яскраві“, мальовані меблі, — сьогодні на нашу думку є найвідповідніші! для кімнат, де сходяться люде принагідно або на розривку, — як почекальні, касина і т. п.

Тому немає вже потреби переконувати про естетику модерного уладження; хочемо підкреснути його доцільність, в практичній змислі домашньої гігієни, вигоди й естетики.

Вже самі модерні мешкання так побудовані, що й уладження нутра мусить примінитися до нього. Передовсім нові мешкання переважно малі, — скупі у вимірах, — кризові, й тому кожне місце, кожний мебел мусить бути вповні доцільний; він мусить оправдати свою появу, бути предметом щоденної потреби, та створити атмосферу вигоди. Тому зникають із нових мешкань оті столики й стільчики на дряхлих триніжках, що їх заставляли наші мами й „цьоці“ по всіх кутах з квітами й вазами, а ви з острахом ходили попри них, щоб не трутити стільчика й не збити „дорогоцінної памятки“ з купелів, чи іншої іменинної нагоди. Тому зникають вони разом із альбомами фотографій, і кореспонденційних карток та візитівок, що обов'язково мусіли пристроювати кожену „репрезентативну“ хату.

Сьогодні дім є прибіжищем відпочинку для всіх домашніх, що працюють поза домом; нерідко й давня „пані дому“ теж виходить тепер із хати, — чи до професійної праці, чи врешті до громадських обов'яз-

ОСІННІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поруває фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-51.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

ків, — а цілий дім лишає в найліпшому випадку на руки служниці, — або й сама мусить його привести до порядку. Тоді мешкання мусить бути улажене просто й нескладно, щоб його можна було легко і в скорому часі випрятати. Модерні меблі якраз примінюються до цих обставин; їх гладкі поверхні, без різьб та інших прикрас, врешті рівні форми упрощують спосіб удержання ладу в хаті.

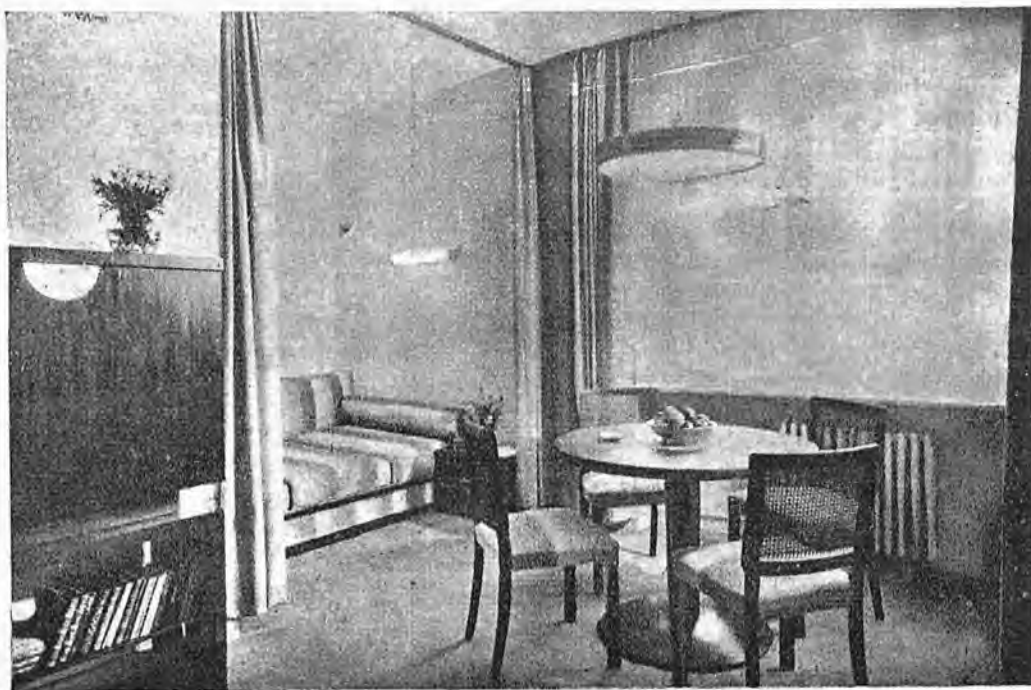
Не лише простота форм та гладкість меблів є характеристичною та доцільною прикметою модерного уладження, — але й їх скупість, — про що ми натякнули на початку. Ця „скупість” торкається не лише кількості меблів, але й цих прикрас, які рішають про її затишність; це ті прикраси, якими жіноча рука надає хаті властивий тон і теплоту; і тому

моги смаку, — їх не треба багато; на цьому власне вони користають, бо не губляться в повені інших зразків, а красуються виразно на вільній площині чи то стін, чи меблів.

Врешті, як ми вже згадували вище, надмір прикрас, їх пишнота і різноколіровість викликає враження неспокою, мучить, а це не годиться з нинішніми вимогами, які ставимо до нашої хати.

Наше бажання, щоб хата мала український характер — при модерній обстановці дуже легко перевести в життя, тому, що й теперішній напрямок в декорації нутра хати, — черпає свої замисли якраз із джерел животворчої криниці народного мистецтва.

Рівні й прості лінії модерних меблів відповідають характерові народного нутра хати.

Ось зразок модерно й скромно влаштованої ідальні: прості гладкі меблі, багато вільного місця, воздуха й світла. В окремій заглибині вставлений тапчан, що заступає дауну софу та перемінюється на ніч у постіль.

треба вміти вичути жіночою інтуїцією цю границю — доки сягає міра хатнього затишку, а де починається пересит оцих дрібничок і прикрас, що своїм надміром мучать довкілля.

На щастя минули ті часи, де панянки сидючи дома в вичікуванні мужа, ручними робітками засновували, ніби павутинням усі кути хати. Чи пригадаєте оці, позбавлені всякого смаку, макати, вишивані або мальовані на шовку, обовязково в оксамітних рамах, розліплені на всіх вільних місцях стін; нині молода панночка, занята поза школою спортом або суспільною працею в своїх кружках, — мало має часу на виконання цих страшних, незугарних річей.

Прикраси хати в нашій добі розвою артистичних вимог не можуть бути виконувані в рамках доморобної творчості; все одно, чи це має бути портрет, образ, вишивка, чи інший декоративний предмет. Вони вимагають повного фахового приготування, а дилетантські робітки й праці стрічають замість подиву, — чемну поблажливість.

Очевидно, що мистецькі прикраси є коштовніші, — але до цих обставин примінюються також ви-

Ось вам у ідальній кімнаті легко постройти осліні із лавами на покутті, відповідно до вимог м'яко вилонений волоссям, покрити матеріалом із народніх тканин, із відповідним опертям на спину, яке можна заступити килимом, т. зв. налавником із галузковим орнаментом. Креденс своїм зверхнім виглядом може відповідати скрині, а над ним намисник із гуцульськими глиняними мисками та глечиками, що заступав би сервантку. В третьому куті тапчан, накритий гарною веретою, ліжником або тонким м'яким килимом доповнить нам цю кімнату, таку подібну в головних зарисах до сільської світлиці. Стіл на боці кімнати при лавках дуже добре розв'язує проблему тісноти мешканця, з якою так часто сьогодні стрічаємося.

Гарний, оригінальний образ праці наших знаних мистців (вони тепер такі приступні в ціні), або ікона в куті кімнати, до неї дискретний рушничок, завіски на вікно, настільник на стіл і креденс, на підлогу смугастий хідник, або килим й чого більше бажати для скромної краси нашої хати?

ДЕЩО ПРО ЛЯМПИ

Хоч вересень був гарний і теплий, але довгі вечори вже заганняють людину до хати. Пригадаємо собі хатний затишок, яким ми нехтували в літі. А з домашньої обстановки найбільше викликає його лампа.

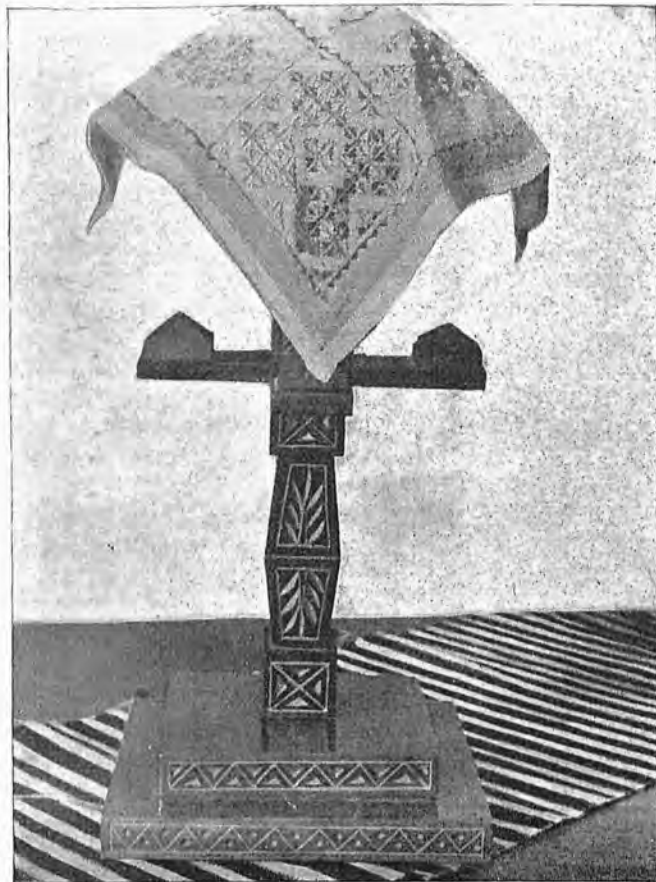
Коли закриєте вікно й засвітите лампу, стає затишно мимоволі. Регулюєте світло: то тінистим абажуром, то сильнішою жарівкою. Щоби воно було приємне для ока, догідне для читання або вишивки.

А ще коли ту лампу „зукраїнізувати“? Вонаж предмет домашньої обстановки, як кожний інший і повинна достосуватися до оточення. А що найлегше виконати її з дерева, то можна приміняти до неї деревну різьбу.

Ось поруч спроби різбаря Коверка: настінна у формі сволока, і стояча лампа до читання. Обидва виконані з ясного дерева й багато вирізьблені.

Але ми не повинні забувати також керамічних свічників, що їх продукують наші гончарі в такому гарному виконанні. Ось подаємо глиняний свічник із Жабя: на білому тлі зелені й жовті везерунки з брунатурними контурами. Свічник завжди в домі потрібний; на нічному столику, чи для іншого практичного вжитку. А тепер, коли мода приписує свічникам й воскові свічки навіть при гостинах, можуть вони стати декоративним предметом.

Л. Б.

Стільна лампа з ясного дерева в помешканні п. Ірини Кисілевської у Львові. Стояк проекту й роботи П. Коверка. На вершій стояка прикріплена жарівка й абажур. Накідка на абажур із тонкого бурунчуку, вишивана шовком у двох відтінках жовтої краски. Виконана в робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові.

До партії бріджа потрібні нам часто свічники з пахучими восковими свічками. Ось прегарний керамічний свічник із Жабя, стилевий та практичний. Біля нього така сама глиняна попельничка.

ПАНІ ДОМУ

Домашнє господарство — чи це звання? Здається, що ні. До нього непотрібно окремої підготовки, радо виручає нас у ньому „цьоця“ чи мама, дещо здаємо на служницю. Здавалось би на перший погляд, що це кожна легко зуміє.

Але тут досвідні господині запротестують. Зачнуть розказувати про свої гіркі початки, про невіддале великоднє печиво, або солоне морожене, (трапляється дуже часто, прошу не сміятись!). Ну, і згадають про зігнені крижі й інші недомагання господинь. Так що набираєте вражіння — це звання справжнє, трудне й коштовне і має навіть свої професійні недуги, так як бюро або школа.

Але чому ми вагаємось, чи його званням назвати? Чому такі невиразні а нераз і неясні думки в цій справі?

Вона лежить у самих панях дому. Коли хтось сам легковажить свою роботу, а то й соромиться за неї, не може вимагати признання й від других. А так воно є. Візьмим такий випадок: перед нами лежить анкетний листок. Якийнебудь собі, чи „Просвіти“, чи Організації українців міста Львова. Треба його виповнити. При рубриці „звання“ застановляємося хвилю. Що написати? Всі ми маємо звання тепер у світі; дуже мало людей живе без заняття. А звання

матері й пані дому чи не найбільш почесне з усіх. Але ми пишемо (завагавшись хвилю) жінка судді, жінка вчителя, жінка лікаря. Або вдова по адвокаті, а раз я бачила в рубриці звання „сирота по священнику“. Замість написати коротко й виразно: пані дому чи господиня.

Хіба це звання не є стільки варте, що й титули наших чоловіків? Чи не вимагає воно вишколу, а потім зусилля й інтелігенції в роботі?

Правда, не тільки самі пані дому викликали такий погляд на справу. Хибно зрозуміла еманципація жінок багато тут завинила. Дівчата стреміли за всяку ціну до позадомашніх професій, вважаючи хатню роботу за щось другорядне, що окремого вишколу не потребує. І тому хатня робота легковажена, навіть тими, що її виконують. Погляд цей хибний. Через нього терпить повага такої роботи і мимоволі й справність, бо молоді дівчата входять невідгодованими у подружжя. Школи вже зрозуміли це: у програму заводських шкіл втягнули науку домашнього господарства. А в Німеччині, в деяких містах, запровадили обов'язковий рік домашнього господарства по закінченні народної школи. Взагалі в Німеччині поставлене звання господині дуже високо. Кожна „Hausfrau“ це працівник, що належить до організації працюючих жінок „Frauenwerk“, в якому пані дому мають свій окремий відділ. Вони борються за свої інтереси: домагаються фахового вишколу молоді, суспільного забезпечення самих себе. Отже як бачимо, німецька жінка зовсім не зреклася участі в громадському житті, як ми привикли думати. Навіть та найбільш „домашня“, пані дому, має на громадське життя свій вплив.

Здавалось би, що в нас ще далеко до такої професійної свідомості пань дому. Тому, що в нас привикли вважати домашню роботу чимсь підрядним, мало-важним. А змінити цей погляд можуть тільки самі пані дому. Перш усього вимагати від членів родини належного пошанування своєї роботи, рівнорядної з усякою іншою. А потім вимагати його й від чужих, признаючися отверто до свого нехтованого звання.

Бо ми, пані дому, маємо сповняти безліч важких обов'язків, економічних та суспільних. В наші руки зложили переведення клича „Свій до свого!“, на наших плечах спочиває вся гуманітарна акція в громадській роботі. А що найважливіше, кожна з нас по своєму формує дух і настрої свого дому, як майбутню клітину свого Народу. Щоби з нього могли діти зачерпнути національної свідомості й гарту на все життя.

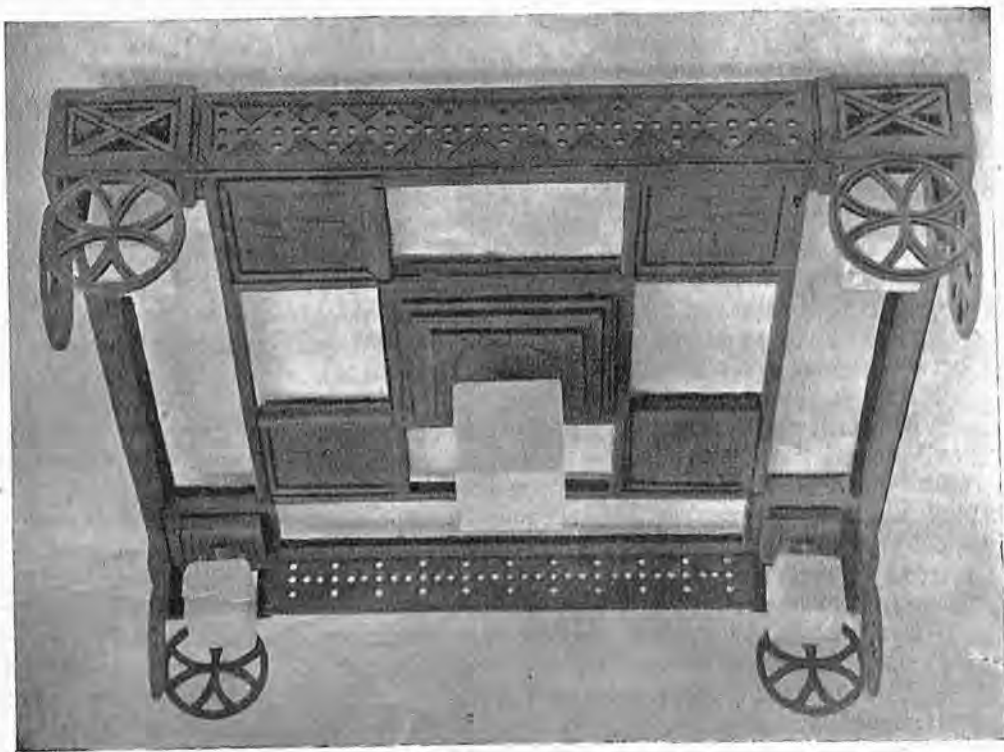
Це завдання, якого ми вже свідомі більше чи менше. Але візьмим ще одно, занедбане досі. Вишкіл домашньої служ-

би. Наша домашня служба це важне суспільне питання. Знаємо, що малоземельність виганяє сільський доріст із сіл, до міста. Хлопці йдуть до ремесла, дівчата на службу. Приходять до міста без знання й досвіду. Числять на допомогу якоїсь тітки, або товаришки, що скорше вивандрувала.

І ті помагають їм знайти працю. Але що вміє сільська дівчина, йдучи на службу? З міського господарства майже нічого. Палити в печі треба вугіллям, підлогу запускати а не шурувати, пекти не в печі, а в рурі. Тому й наймається вона абияк й працює за півдурно, щоби набрати відповідного вишколу. В кращому випадку вона дійсно цього навчиться. А скільки є невдатних спроб, що провадять до де-націоналізації, або й морального знищення здорового сільського елементу, що помагає нам здобувати місто!

Велику роботу в цьому напрямку проробили вже товариства „Будучність“ та Т-во ім. св. Йосифа. Тут гуртують прихожий елемент із сіл, дають пристановище і посередничать в праці. Та й далі не позбавляють опіки: існують курси неграмотних для домашніх помічників, хори й аматорські гуртки. Робота над культурним їх освідомленням уже налагоджена. Але професійного вишколу вони далі не мають. Щоправда, пані їм дають той вишкіл, кожна поодинокі. Але колиб це зробити зорганізовано й раціонально; скільки користи принеслоб то їм і нам!

Наведу примір: палення в печах вимагає зручності й інтелігенції. Температуру 16° Ц. в кімнаті можна досягнути, зживши 10 кг. або й 30 кг. вугілля. Залежить усе не тільки від якості печі й вугілля, але також і зручності при паленні. Моя Ганя палить цілих 6 зимових місяців однаково. Все одно, чи на дворі 4, чи 14 степенів зима, чи купувала я краще чи гірше

Настінна лампа з ясого дерева в помешканні п. І. Бонковської у Львові. Проектував і виконав П. Коверко. Дерев'яна рама багато різьблена ззовні, прикріплена до стелі. Чотири роги її прикрашені дерев'яними кочільцями. По середині й у рогах приміщені лампи в виді кубів із білого молодшого скла.

вугілля, все йде на день однакове копясте ведро на одну піч. Термометр у кімнаті нічого не помагає, бо Ганя на ньому не розуміється. А коли я звернула їй кілька разів увагу на правила доброго палення, то вона відповіла: Що пані хочуть, я не професор, щоб вміла по вченому палити!

Таких примірів можна навести безліч. Наприклад моя Ганя ані руш не хоче повірити, що вода в якій варилися бараболі або фасолія є поживна, нею можна підливати печеню, або доливати до юшки. Бо Ганя нічого не чула про вітаміни й кальорії і їй здається це тільки задалеко посушеною ощадністю.

Оцей вишкіл повинні би діставати сільські дівчата в народній школі. Але шкода говорити про те, коли велика більшість дівчат, що приходять тепер

до міста, не вміє навіть читати (воєнне покоління!). Ще довго треба буде чекати, щобі наші дівчата приходили з такими відомостями до міста. А час біжить, не чекає. Вишколеної служби потребуємо ми, доброго вишколу потребують вони, домашні помічники. Оце наш перший обов'язок, їм його дати.

Спершу моглиб нам вистачити курси. Безробітні служниці і так сидять і чекають на працю в домівках. Чому не використати цього часу на науку? Цим повинніб зайнятися відповідні товариства в порозумінні з Союзом Українок, де найбільше згуртовано наших пань дому. Відповідні фахівці в нас знайдуться. Домівку можуть дати товариства служниць. А позичити свою кухню для практичних вправ може на один день у тижні кожна пані дому! *Одна з пань дому.*

Грядки, цвітники, віконні скринки, балкони та кімнатні квіти, що розцвітали в літньому сонці й винагороджували своєю красою всі дрібні труди, вже поза нами.

Цей кульмінаційний час розвою минув і не лишилось нічого з давньої краси. Одначе ще не прийшов час спочинку.

Весняні заходи пройняті ентузіазмом — осінні пересяклі меланхолією. Одні й другі служать тій самій цілі — раціональній господарці.

Балкони пустіють. Літні квіти викидаємо з землею, скринки вичищені переховуємо. Між квітами, яких уживаємо до декорацій балконів і вікон є пеларгонія, а її можна переховувати до другої весни.

Перезимувати її можна двоюко: в холодній затемненій кімнаті, де вона перезимовує в півсні, або в кімнатах ogrітих, при вікні, де не перериває своєї вегетації. Перший спосіб можливий там, де маємо суху, добре провітрювану і захищену від морозів пивницю. Там підливаємо квіти скупо, лише стільки, щобі земля цілком не висохла.

За обильне підливання може рівнож спричинити шкоди, бо тоді гниє коріння й било. Пеларгонії зимовані в кімнатах мешкальних, вегетують нормально в осені й зимою, тому не щадім їм сонця, ні води, підливаймо так, як кожному іншу рослину.

Кімнатні квіти (що стало ростуть лише в мешканні) в часі подвійних вікон — вимагають здвоєної дбайливости. Квіти замкнені в чотирьох стінах ogrіваної кімнати — терплять недостатчею природнього добробуту. Мусимо створити їм цей добробут штучно: воздух, сонце, вогкість, якими „вільний воздух” обдаровує рослини.

В кімнатах звернених вікнами до південного сходу чи південного заходу, користають рослини зі сонця. Децо гірше є з природньою вогкістю і допливом свіжого воздуха.

Воздух допроваджуємо, провітрюючи раціонально кімнату, але без протягів та сильних подмуків морозу.

Розміщуючи глечики з квітами, треба їх так розмістити, щобі одно вікно лишити вільним. Квітів

не вільно переставляти, бо більшість їх любить затишний спокій.

Підливання квітів мусить бути безоглядно умірковане, одначе не скупе. Одноразове засушення відбивається не раз погубно. Такі рослини хворіють або й гинуть.

Воздух кімнатний сухий. Вогкість, яку тягнуть рослини з воздуха, треба піддержувати штучно, зрошуючи їх розпилячем.

Найменше що 14 днів змивати листки обережно губкою, щобі звільнити їх від верстви пороку, який насідає і спинює правильний віддих. Осінь і зима це пора, в якій найрізномордніші галапаси заселяють биля і листки рослини; змивання водою не дозволяє нападати їх.

До змивання і зрошування вживати води 2—3°, теплішої як температура кімнати. Воду не нагрівати горячою з кухні, лише підгрівати коло печі чи коло кухні.

Жовтень, остаточно листопад це місяць, в якому можна пересаджувати і розділювати сильно розрослі рослини. — Квіти, що стоять на вікні і в полудневих годинах сильно виставлені на соняшне проміння треба охоронити, затінивши шиби білою заслоною або бібулкою.

Підсилювання квітів штучним навозом у цій порі треба припинити. Не забуваймо, що й ці рослини потребують відпочинку, щобі весною краще розвивалися.

Сильний мороз шкодить кожній кімнатній рослині. Трапляється, що нечаяно мороз заморозить листки; її можна ще рятувати зимною водою. На тому самому місці або в кімнаті, де температура доходить 1—2° Р. скропити рослину або зросити водою. Якщо одноразове скроплювання не помагає, то значить, коли мороз із листків не вийде, повторити скроплювання.

Терпеливою систематичністю здобуваємо найкращі висліди у плеканні квітів, а поглиблена замилюванням інтуїція дадуть те правдиве „щастя до квітів”, браком якого так зручно заслонюються недбалі руки.

Ольга Ліщинська.

ДІТОЧІ САДКИ

У школі ім. Шевченка відбулася 15 м. м. анкета учительок диточих садків. Це абсолювентки спеціального садкового курсу, що його влаштувала в зимі Рідна Школа. Цього літа провадили диточі садки у львівському й деяких сумежних повітах.

Кляса повна дівчат. Молоді веселі обличчя. В кімнаті легкий шум, що його дає оживлена півголосом розмова. Діляться вражіннями мабуть. Стільки цікавого й нового!

Анкета починається. Предсідник витає зібраних і відчитує запити. Довідуємось із вступного слова, що це вперше влаштовано в Рідній Школі курс садівничок і тому вражіння їх із першого року праці на селі особливо важне. І для них самих і для Головної Управи.

І ось зголошуються до слова. Перше питання: перешкоди. О, цих напевне не бракувало! Були звідусіль: і зі сторони місцевого постерунку і вчительки-польки, зі сторони місцевих „русских". Але цього можна було чекати й вони нікого не відстрашили. З деякою відвагою та відповідним тактом удалося їх обійти й допровадити роботу до кінця. Тільки в одному селі замкнули садок, начебто внаслідок епідемії червінки, якої там не було.

Прикро було тільки стрінути у своїх, селян неохоту до справи. Бо там, де ще садка не було, не всі розуміли що воне таке. Щойно цьогорічні садки стали живою пропагандою. Коли дівтора виступила на кінцевому пописі зі співзми й танками забилося неоднго материне серце. Зі слезами в очах прощали вчительок. „Прийдіть на другий рік", просили.

Тут і там висловлювали побажання залишити вчительку в себе на цілий рік. „Садок потрібний дітям і так, а ще коли би пані навчила жінок куховарити та кравцювати, а потім за-

дожилаб аматорський гурток та провадила хор, ось нам була би користь!" Правда, трудно знайти таку садівничку, що вміла би одно й друге і третє. Але одно й друге може вміти попри свою вчительську роботу. Найважніше те, що село відчуває потребу інтелігентної сили у себе, що воно прагне практичного знання й освіти та готове вже оплачувати його. Тільки треба, щоби ті інтелігенти йшли на село вже з практичним знанням, що саме лід цю пору потрібне.

Ось невеличкий приклад: одна з садівничок нарікає на забавкове знаряддя, яке вчили приміювати на курсі, а саме ножиці. Міська дитина залюбки вживає при грі ножиць: крає, шие, майструє. А сільська дитина не вміє орудувати ножицями, зрештою й не має їх. Для неї треба придумати інші забавки, питомі її вдачі й оточенню. Тому годі приймати нам готові вказівки подані шкільними підручниками в тій справі. Треба вміти їх оживити й примінити до обставин.

Як бачимо, ця перша спроба диточих садків принесла багатий вислід: пропаганду, цінні досвіди й спостереження. Не рахуючи вже праці, вложеної в кількості диточих голівко. Дорога на село для майбутніх садівничок промощена.

Бо цього року, як знаємо, відчинено в школі С.С. Василянок при вул. Потоцького у Львові, спеціальний семінар для вчительок диточих садків. Наука триває 3 роки, приймають дівчат у віці 14—18 літ (старших тільки за окремим дозволом шкільних властей). Потрібно мати 7 клас народньої школи. Вступний іспит із української і польської мови та рахунків конечний. Шкільна оплата: 30 зол. місячно, вписове 15 зол.

При семінарі є для практики зразкове передшкілля.

Л.

Дарія Віконська. Джеймс Джойс. Тайна його мистецького обличчя. Львів. 1934, ст. 99+(1). Накладом авторки.

Імя Джеймса Джойса появилось вперше на сторінках журналу „Вікна", де в ч. 2. за 1927 р. була поміщена стаття І. Голля в перекладі Василя Бобинського п. н. „Гомер 20-го століття". Ця стаття, хоча звернула увагу на нового, незвичайного письменника, на глибину змісту того твору, на композицію, мову і всі засоби його літературної техніки — не розбуджувала бажання пізнати цей твір в оригіналі. Щойно вище наведена праця Дарії Віконської навівне непереможне бажання заізнатись із цим небуденним твором.

Її книжку читаємо з живим інтересом і правдивим захопленням. Не є це сухий, науковий розгляд повісті Джойса, але суб'єктивне вражіння авторки від прочитаного твору. Однак воно подане у такій формі, що пізнаємо докладно зміст твору, що, може наймашну частину його величч, подивляємо засоби композиції, а головню притягає нас ще велике багатство думок, які цей твір розбуджує. Твір Джойса — пише авторка — „це одна довга скарга на нікчемність світа. (...) При його лектурі зазнала я місцями найвищої естетичної насолоди, то знову моральної і фізичної відрази. Подив і локору перед загадкою різнобарвного життя включно до його низьких та брутальних моментів. Інтензивне, безболісне щастя в абстрактних сферах гостро шліфованого, як брильянт, інтелекту. Дитячу радість, де автор грається словами, як зручний жонглер паличками та мячиками. Глибокий сум дивної порожнечі серця..."

Авторка звертає увагу на проблеми мистецької твор-

чости, на проблеми етичні, естетичні, психологічні, суспільні і філософські, що їх Джойс порушив у своїм творі і освітлює їх згідно зі своїм розумінням. Незвичайно тонко ставиться до порушень сексуальних і еротичних тем, які в творі Джойса відіграють визначну роль. Великою цінністю цієї книжки є ті асоціації, що зродилися в авторки при читанні твору Джойса і з якими вона ділиться з читачами. Розглядаючи проблеми модерного мистецтва порівнює авторка Джойса з Архипенком і Прустом, знову-ж проблеми любови рідного краю навівають їй згадку про Франка, що „не любив свого рідного народу з великої любови". Здається, начеб Джойс відкрив авторці правду, що „любов не все існує тільки там, де її називають по імені", і що „зима" пристрасть, ведена безжалісним розумом куди трішки, мужніша і доцільніша, ніж примітивні вибухи почувань."

Подивляємо і заздимо авторці її завзяття, простудіювати цю книжку на 735 сторін в оригіналі. Як відмічує Голь, про мову книжки Джойса кажуть англійські критики, що це англійщина з 2000 року. Джойс опанував всі діалекти англійської мови, словесні форми з найранішого середньовіччя та сполучив їх із наймодернішою англійщиною газет і кіно-театрів. Авторка відважно-пробилась крізь нетрі цієї мови і стилію і дала нам твір, що є поважним вкладом в нашу критичну літературу.

Ольга Олександра Дучимінська: Наталія Кобринська, як феміністка. Коломия 1934. ст. 30+III.

О. О. Дучимінська змальовує на тлі тодішніх відносин життя Н. Кобринської, генезу її зацікавлень суспільним і жіночим рухом, її тверду працю і енергію у боротьбі з різними перепонами. Авторка підчеркує, що Кобринська вийшла у своїм вправуванні від соціалістичних ідей, а на національний шлях звернули її Драгоманів і Франко — які вважали національну проблему частинною суспільною.

Книжечка написана цікаво, тимбільше, що авторка знає багато фактів безпосередньо від Кобринської, з якою жила в тісній дружбі.

Розять епітети, які призибрала авторка надто щедрою рукою. І Жанна Д'Арк, і Аріядна і Апостол і Піонір і Каменярь і Мойсей. Чи не за багато це на одну особу?

М. Сірко
Львів

Инж. С.Т. ЧИЖОВИЧ.

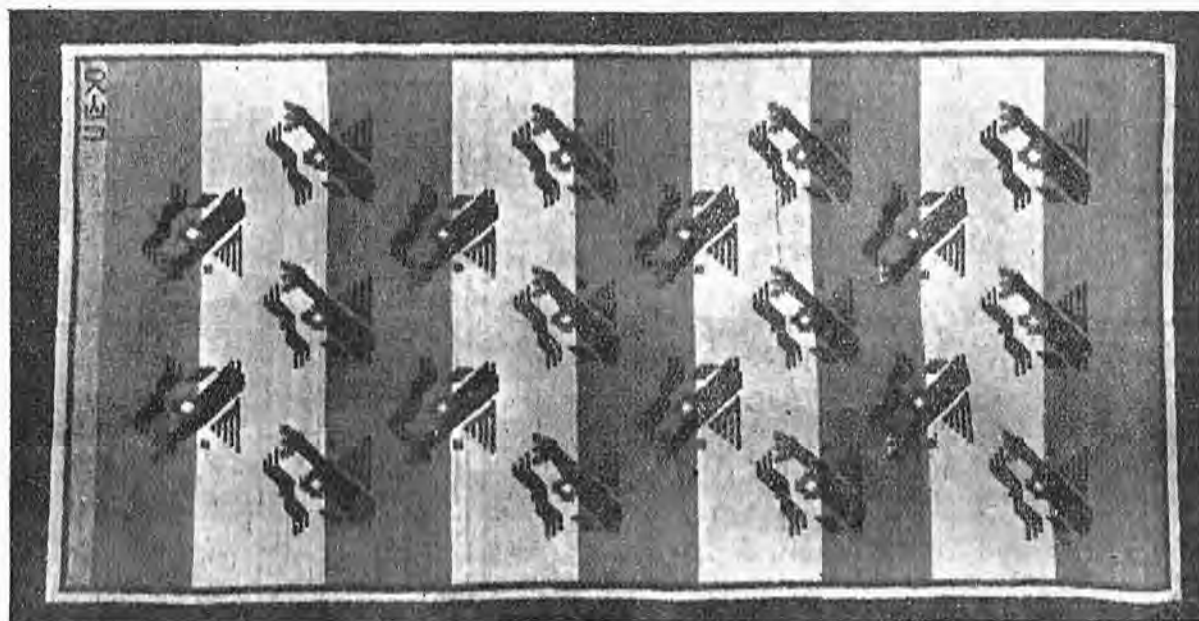
ЛЬОН — КОНОПЛІ — ВОВНА

Під такою назвою відкрито цього року на Східних Торгах у Львові окремих павільон, якого завданням було виказати технічні й мистецькі досягнення в текстильній виробництві домашнього промислу.

Не треба підчеркувати, що саме та ділянка домашнього промислу для нас українців незвичайно важна. Західно-українські землі здавна були важним продуцентом сирівця вовни, льну і конопель. Впарі з продукцією сирівця розвинулося в нас і домашнє ткацтво, яке в деяких околицях дійшло до високого технічного а то й мистецького рівня та створило такі великі виробничі центри як Косівщину (з перерібною вовну), Рудеччину і Комарянщину з перерібною льну і конопель.

На стоячу раму-кросна, що заступає ткацький варстат, натягається основу з рівнобіжних коніпних (або вовняних при дорогих килимах) ниток. Під ту основу підкладається природної величини рисунок орнаменту і вовняними нитками відповідної краски тчуть спершу орнамент, а щойно коли взір готовий вивопняють тло килима.

Внаслідок того на старовинних українських килимах уток тла йде не рівними, поперечними, а скісними хвилястими рядами. Спосіб тkania є дуже простий: подібно як хворостом переплітається кілки плота, так ниткою утка обводиться основу з одної і другої сторони, збиваючи ткать невеличким ручним гребенем (звідси і назва гребінкової техніки). Цей

Розкішний килим проекту й виконання О. О. Кульчицьких у Перемишлі. Чорна рама, бруднорожеве тло, чорні покидані квіти.

Нажалі — мимо всіх природних даних (власний сирівець і власна ткацька традиція) — домашній ткацький промисл не найшов ще в нас (за виїмком Гуцульщини) свого організаційного центру, який подбав би про доцільне виробництво, про його улїпшення, а головнє про організацію збуту. Полотно продуковане нашими ткачами приходило до українського консулента в більшості за посередництвом скупщиків, які часто бувають несовісними спекулянтами. Приходить воно також невідповідно прядене і ткане — а через те ціна його дуже низька. Так нівечиться сирівець і праця нашого селянина, а впарі з тим приходять занепад такої важної галузі нашого домашнього промислу. На мою думку ця ділянка повинна знайти свою розв'язку в створенні ткацького кооперативного центру побудованого на засаді подомного виробництва.

Друга ділянка нашого ткацького промислу — мистецька, що виявляється головнє в килимкарстві, принесла на цього-річних торгах ще більше несподіванок. Перший раз у великій кількості появилися копії історичних українських килимів, виконаних старинною „гребінковою“ технікою.

Перед нами ожив у своїй повній красоті старовинний український килим. Взорі полтавські вибиваються на перше місце. Незвичайно стилізований ростиный орнамент, тонке розуміння і відчуття сполуки красок, незрівняна гармонія в переливах основної краски тла, оживає на ново. І хоч ці знамениті копії виконують українські дівчата, то провідно працю ведуть не українці, а поляки. І насувається знову питання, чи і в мистецькому промислі дамо себе випередити?

Аджеж техніка українських килимів незвичайно проста.

примітивний спосіб тkania дає можливість досягти вищих мистецьких вальорів в килимі тому, бо в дійсності це не тkania, а писання чи малювання вовною на нитках основи.

Очевидно, що техніка сама не вистачає. До виконання мистецького килима треба ще доброго орнаменту, уміння володіти площею і простором — а найголовніше відповідного добору красок. Старинні українські килими дійшли до верху мистецького вислову головнє завдяки знаменитим барвам, які діставали з рослинних екстрактів. З появою анілінових барв вже трудно дібрати тонких і гарних тонів ріжних красок, — а тому образ килима виходить здебільшого яркий, гострий у кольориті, затрачується гармонійний перелив тонів — (так характеристичний в старовинному килимі) — а з ним і мистецький його образ.

Та хоч крашення вовни ростиными барвами прийнялося ширєко серед наших продуцентів килимів (головнє Гуцульське Мистецтво і артистки О. О. Кульчицькі), то техніка гребінкова не найшла прихильників серед них. Одинокі п. Кульчицькі стали пробувати цієї техніки, але й вони понєхали її, переходячи до ткацької варстатової продукції. Через занедбання цієї техніки не прийшло в нас ще до відродження українського килима в його повній мистецькій красі.

Тому слід сподіватися, що цю прогалину ми направи́мо скоро. В найближчому часі вже появляться не лише копії історичних українських килимів, виконуваних неукраїнцями, — але нові килими, що будуть висловом нових напрямків нашого мистецького промислу.

Ми мусимо дігнати і перегнати.

(Докінчення зі ст. 5)

ла, вона така пешена, це остало для мене тайною.

Коли опісля замешкала я в діда в святім Юрі, Білка мала доволі простору вганяти по городі за птахами, а на церкві (тоді був ремонт і стояло руштовання) гризтися з куніцями. Бувало і переснитися там з робітниками, бо попри свою аристократичну вдачу любила популяризуватися.

Останній раз бачилися ми в памяту ніч з 16. на 17. лютого 1915 року, коли до камениці Товариства ім. Шевченка при вул. Чарнецького, де я тоді мешкала, нагинула у саму північ московська ревізія. Мене переслухував ротмістр Лазовський, українець, а полковник Лукіянов сердився і викидав мої речі й папері з куфрів і шукляд, грозючи усім мазепинцям гаком, та обсилюючи мене й цілу Україну поганою лайкою. Білка ходила по комнатах, зачудована такою пізною візитою великого, недоброго пана. Аж ось побачила в передпокою величезні калюші лана полковника. Мабуть взяла їх за коритце, яке було для неї призначене в кухні, бо не надумуючись, наповнила їх по береги. І коли пан полковник відходив і з криком: „Арестовать!“ всадив чобіт у калюш, бризнуло йому в само лице і спинило дальшу лайку на українців-зрадників. Я мала сатисфакцію і, провіривши справу з нашою Клімкою щодо участі Білки в тому інциденті, погладила її сердешно по шовковому волоссі. Востаннє — бо за годину вийшла я з ротмістром Лазовським і його прапорщиком, щоби повернути домів щойно за п'ять років.

Та Білки не застала я вже в живих. Перестудилася — казали — в ostrу зиму й переставилася.

Хай в мирі спочиває...

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. мужі Теодорі Гоза, проф. гімн. в Перемишлі.

Скорі й акуратне виплачення обезпечення уповажнює мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ найширшим кругам української суспільності.

Ярослава Гозова.

СТ. ГАВРИСЕВИЧ.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК.

Від Редакції. Нам удалося придбати для косметичного порадики співпрацю п. Стефанії Гаврисевич, власниці косметичного салону „Distinction“. Як косметичка із широкою практикою, зможе вона порадики читачкам в неодному трудному випадку.

Передплатниці з Тернополя.

Товста шкіра потребує окремого плекання. Крем на товсту шкіру, це доливання оливи до огню. Моя рада така: Відтовщення шкіри діланням високої температури, парівка, гарячі оклади 2—3 рази денно, вживати саліцилового мила. Якщо є стан лойотоківий, треба лікувати. Опісля поширені пори стягнути. Для цього теперішня косметика приміює аstringent (стягаюча вода), або оцти „Vinaigre de fleurs fraiches“.

Таким оцтом рівнож змивати лице 2—3 рази денно, але все по парівці. Якщо лице буде вже відтовщене, можна вживати лянолінового крему, або відживного молочка.

Наш графологічний кутик під проводом Галини знайшов живий відгук у кругах читачок. Частину відповідей мусили ми через недостачу місця відложити до чергового числа.

Ще раз пригадуємо, що зразок письма повинен бути писаний чорнилом, найрадше, ціла сторінка вирвана з листа або зшитка. Однак не радимо писати її спеціально для графологічного розсліду. Письмо повинно бути невимушене, не-свідоме того, що його будуть розсліджувати. Тому найкраще вишукати якогось недавнього листа або вирвати лист зі свого дневника. До цього треба подати пол, вік і звання авторки чи автора письма. Та долучити 50 сот. поштовими значками. Очевидно, й подати гасло, під яким маємо відповідь помістити.

Тернопільська. — Головна риса — це незвичайна вразливість. Багато безпосередності і щирости. Разом із тим певна нетолеранція у поведінці з людьми. Все разом складається на те, що авторка нераз „має зі собою клопіт“. Є щось у письмі, що можна би назвати розмахом. Якби авторка зуміла держати себе міцніше в руках і при цьому більш означено спрямувала свої стремління, то при її амбіції цей розмах мав би практичне значіння.

Зажурена. — Життя не щадило авторки. Оскільки можна говорити про зовнішні причини невдач — то тут вони наглядні. Не було в авторки людини, яка взяла би її лагідно за руку і вказала кращу дорогу. Енергія, що її авторка зужитковує на зовсім дрібні й побічні речі — заслуговувала б на краще застосування. Думка „що люди скажуть“ параліжує не один корисний для неї почин. Можна хіба радити авторці менше робити собі зі світа, а більше вірити в себе й свої сили.

„Орхідея ч. 1“. Добрі життєві засади. В першій мірі це осторожність, що здержує авторку від фатальних потягнень. Потім певна практичність у розумінні життєвих вимог. У своїй фаховій праці буде добрим „постом“ не тільки завдяки своїй справності, але ще більше завдяки практичній систематичності.

У відношенні до людей багато тепла й розуміння. Нелегко випроводити її з рівноваги.

„Орхідея ч. 2“. Сильне нервеве потрясіння, можливо часове, що дуже відбилося на всій істоті авторки. Брак властивої цілі в житті. Годі докладно означити з чим саме бореться авторка й на що витрачає багато енергії: чи це хвороба, чи погані обставини, чи важке пережиття. Для докладної характеристики цього письма добре було б познайомитися з почерком авторки зперед кількох літ.

„Ідалія“. Було в житті авторки багато переживань, що немало її загартувало. З природи жіноча й субтельна, проте на перший погляд робить суворе й неприступне вражіння. Правдиве своє обличчя вона покаже тільки тому, хто добре пізнає її. Не брак у авторки фантазії а то й гумору. Побіч досить справного інтелекту — наглядні господарські здібності.

НОВІ
ФУТРА

всякі перерібки

СІХЛЕР

Львів, пл. Галицька 14, I. п.

Давний звичай „візит“ у людей того самого „товариства“ змінився настільки, що той церемоніал зредуковано на яких 50 процент і щодо кількості і щодо строгості. Обов'язок спрощувати всіх людей, що нас колинебудь запросили, до себе на прийняття, вже перевівся. Без сумніву головна причина тієї зміни в кризі, себто в малих хатах та малих виправах молодих господиень. Бо ледви чи теперішні молодята дістають у приданім срібні застави на 24 або й 12 осіб, чи кілька сервісів. Другою причиною є розвине- не по війні каварняне життя, де знайомі стрічаються без зобов'язань. І круг наших знайомих обмежився. Сходимося лише з людьми, які нам вдачею і способом життя відповідають. І це підхід товариський найздо- ровіший, бо природний.

Припис на добрий настрій гостини є дібране то- вариство, получене гостинністю господарів. Що це таке дібране товариство? Таке, що має все тему до балачки і не накидає своїх думок з нахабністю дру- гим. А гостинні господарі такі, що не видигають при гостях дражливих тем домашнього характеру та вмі- лим кермуванням розмов зуміють удержати погідний настрій.

В цьому вся штука. Бо часто розуміють гостин- ність, як пакування в гостей їжі й напиків за цілий час гостини. Господиня журиться, що гостям не сма- кує, припрошує наїджених уже по вуха і цілу свою енергію витрачає на кулінарну частину гостини. Без сумніву, що й кулінарного боку не треба занедбува- ти, але загально прийняту в нас „принуку“ треба рі-

шуче змодернізувати. Гість мусить бути свободний і під оглядом балачки й їжі, щоби почував себе в чу- жій хаті добре.

Запрошуючи на гостину, треба також точно подати її характер. Коли просимо на чай між 5—7, то даємо дійсно чай із зимною закускою й ласоща- ми, а не вечеру о год. 8-йй. Бо тоді може стрінути нас така невдача, що до нашої вечері на десять осіб, засяде лише п'ять. Прочі гості відійдуть, бо мали умовлений вечір і прийшли до нас дійсно тільки на чай. Також не можна просити гостей на скромну вечеру, а заскочити їх пишним прийняттям і цілою хмарою запрошених, на те, щоби вони цілий вечір по- правляли свій мягкий комірець або оглядали свої спортові черевики.

Але відповідальність за милий вечір несуть також запрошені гості. Мабуть нема більшої прикраси для амбінних господарів, як спізнення. Наприклад гість, запрошений на пополудневий чай з'являється о 7-мій год. і впроваджує в клопіт господиню, неприготовану з вечерою. А вже найгірші ті гості, що обіцяють і не прийдуть. Часом є дійсно якась правдива причина, але часто обіцяють, бо так випадає і наражують го- стину на те, що при столі пусто.

Засадничо знаємо, що прийняття не залежить від пишноти, а від милої атмосфери. Ми нарід гостинний і вміємо прийняти наших добрих знайомих. Але не завадить додати до наших засад ще правила західно- європейської точности та товариської культури.

І. Б.

ДОМАШНІ БАКАЛІЇ

Це є начинювані сливки й грушки. Цього року, як знаємо, сади зародили добре, тож овочі дешеві. Продавати за безцін шкода. Краще зладити з них солодоші, які нам зимою добре придадуться. До цього годяться яблука всіх відмін (хіба що дуже со- ковитні), із грушок ті, що їх уживаємо на компоти (бергамотки) і сливки-угорки.

Тісто з яблук це яблочна маса так висмажена, що можна її краяти ножом. Найкраще тісто з таких яблук, що з них зроблено галарету й відціджено сок. Але не сміє їх бути за багато (3—6 кг.). Яблука мі- шаємо на яблочну масу; половину печемо, а половину варимо. Для смаку додаємо до тіста, п'ять минут че- ред кінцем, смаженої помаранчевої шкірки, покрайної в паски, волоських орехів, спарених кілька разів, що- би добре зняти шкірку, обсушених і покрайних у пас- ки. Дешевші додатки це цинамон, гвоздики, мушка- товий квіт, добре потовчений і пересіяний. Цукру даємо 15—20 дека на один кг. маси; цю пропорцію можна зменшити й довше варити, або збільшити. За- лежить від того, як хто любить.

Тісто з яблук.

Вибрати 3 кг. неперезрілих яблук, обмити, зложити на блясі, виложеної пергаміновим папером. На селі можна висте-

лити соломою, щоби овочі не почорніли. Спекти їх і перетерти через сито. Других 3 кг. обмити рівнож, покроїти на частинки, залляти водою так, щоби їх накрила, зварити й вилляти на стирку. Коли скапає, перетерти. Зі соку зварити галаретку (беручи на 1 л. соку 40—50 дека цукру) і варити аж випає 1/3—1/2 змісту. Потім пробувати: вилляти каплю на тарілку, коли за хвилину зітнеться, вливати зараз гарячу галаретку до слойків.

Тепер перемішати обі яблочні маси і варити в кїтлі від повил, мішаючи весь час лопаткою чи кописткою, аж поки не згусне. Це триває, залежно від вогню 1—1½ год. Цукор до- даємо яких 20 хвилин перед кінцем. Тоді треба добре мішати на споді й відсувати що хвилю з вогню, щоби тісто не при- горіло. Потім всипати додатки й варити ще п'ять минут. Коли тісто таке густе, що не лється з копистки, вилжити ним (ще гарячим), вузку бляшану форму до висоти 5—8 см. Припле- скати міцно, щоби в тісті не було воздушних дір. Винести на зимне місце. Коли застигне, перевернути й виїняти тісто; зло- жити на дошці й висушити в літній печі. Якщо тісто за мягке, треба його ще раз переварити.

На тісто годяться падалиці, але лише здорові, не над- гнили.

Готове тісто завиваємо в пергаміновий папір і перехо- вуємо в сухому місці. Тісто може стояти довго, нераз і два роки. Коли би показала на його поверхні пліснь, обмити, ви- сушити, помазати зверху розчином бензоєсу, ще раз висушити й запакувати.

Фабрика хемічних виробів **О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка** у Львові Кордецького 51.
поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Еlegant“ терпент.
Пасту до взуття „Еlegant“ воскову
Пасту до підлоги „Французська маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

МЕБЛІ: ЇДАЛЬНІ,

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТИ,

ТАПІЧАНИ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Орися Щербанович, Оршівці. Опис народньої ноші ми одержали. На жаль прийшов запізно до буковинського числа. Але пригодиться нам іншим разом. Світлина звернемо вам по використанні. Вони будуть неушкоджені.

Ганна Чикаленко, Німеччина. Щиро дякуємо за часописи. Дуже цікаві.

Катря Долинюк, Букурешти. Чи одержали нашого листа? Чекаємо на відповідь.

Гарні взори, тривалий матеріал і доступні ціни

Килимів ХАМУЛИ

є найкращою їх реклямою

на складі **Львів, Рутовського 1.**

(біля Марійської площі)

СТАНІСЛАВІВ — Сап'їжінська 17.

Взори висилаємо на бажання.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Д. Е. Яндова, Едмонтон. Передплату одержали. Заплатено до кінця вересня 1934.

Ярослава Бідоусова, Перемишль. В липні виходить подвійне (7—8) число „Нової Хати“. Тому ви не одержали числа за серпень.

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси львів, ул. миколая 7.

виконує всякі косметичні заходи

ДОМАШНІЙ ОДЯГ

Переглядаючи заграничні журнали мод завважуємо, що піджама, яку недавно тому допустили навіть до салону, при гостях, повернула знову до границь свого давнішого призначення, а саме до ранішнього вбрання, згідно до характеру білля. На її місце прийшов пенюар, що переложений на наші обставини можна назвати домашньою суконкою. Щоби наша хата мала викінчений стиль, мусимо знайти у нашому бюджеті місце на домашній стрій. Кожна з нас мусить бути приготована на те, що часто зайде у хату і непростений гість і неприємно мати на собі шляфрок, коли задзвонить вхідний дзвінок. Домашня суконка може бути відповідно до спромоги з всілякого роду матеріялу. Найважлишою її прикметою повинна бути жіноча лінія крою. Значить хоч не з дорогого шовку чи мережева, але має робити вражіння м'якої драперії, уложеної до стану. Не треба собі уявляти сейчас чогось дуже імпозантного і невідгидного. Уложені боком скісно складки зіп'яні кокардою, чи комір закинений у формі накидки зовсім добре викличуть бажане вражіння. Домашня суконка призначена до привітання

МЕБЛІ до всіх кімнат найкорисніше можна дістати в вирібні меблів

Фр. ЗІЛІНЬСЬКОГО

Львів, ул. КОЛОНТАЯ 5 (в подвір'ю)

Постійно на складі великий вибір старинностей.

гостей, має своїм кроєм і довжиною нагадувати вечірню сукню а різниться від неї викроем коло шиї, но й очевидно матеріалом. Спробуймо раз убрати таку суконку з грубого шовку до прання або вельвету і побачимо як зовсім інакше будемо почуватися. Наші рухи мимоволі приноровляться до м'яких складок, стануть м'якші і заокруглені. Не будемо почуватися при гарній новій сукні нашої гості як попелюшка а противно, при милій хатній обстановці заблистимо всіма принадами жіночості.

Орися.

**Найновіші моделі
паризьких корсетів**

Патентований монополъ закупила
робітня паризьких корсетів

„МАЛГОЖАТА“

Львів, вул. Баторого 34, II. п.

Остерігаємо перед наслідуванням.

Найбільший вибір блаватних
товарів, шовків на сукні

поручає по низьких цінах
у великому виборі

ДІМ МОДИ

Львів, пл. Марійська 4.

(Власний дім)

Щодня прибувають на склад останні новинки.
Великий вибір сукна на модні мужеські вбрання.

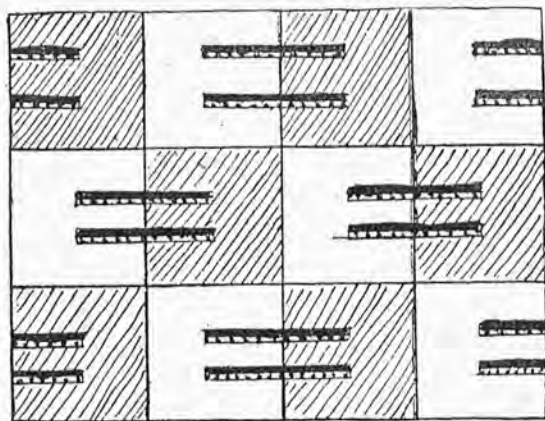
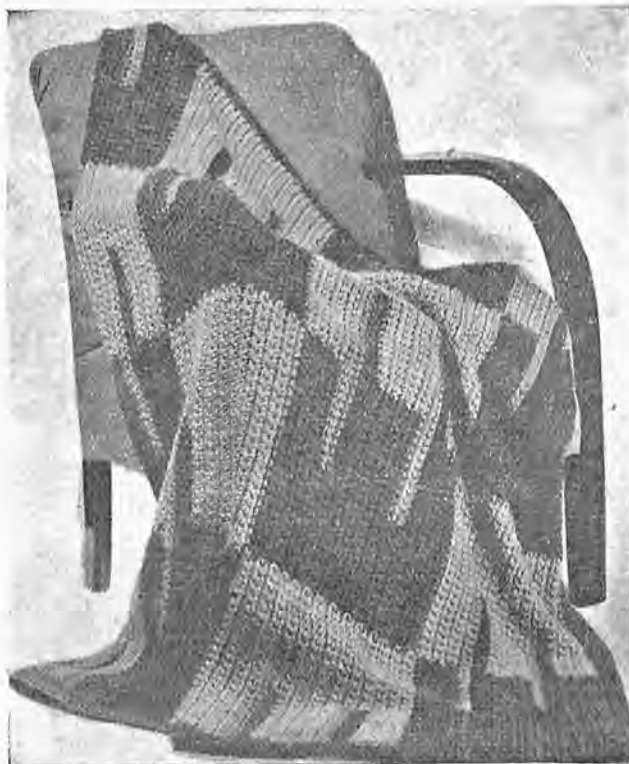

Схема квадратів у накривалі.

НАКРИВАЛО

Під зиму треба подбати про тепле накривало до хати
й на подорож. Гачковане звичайними ненавиваними стовпи-
ками, рядами там і назад.

До гачкування вживати волічки „СКОТЛЯНД“ марки
Трикутник у Колі. Замовляти можна в усіх відтинках у крам-
ниці „УНАМ“ Львів, ул. Косцюшки 1. (10 дека коштує 2.80 зол.).

Краски чотири: темнобрунатна, ясніша брунатна, піскова й по-
маранчева.

Величина накривала: 1 м. кв. Квадрати брунатні чергу-
ються з пісковими. Поміж них є зроблені два ряди, темнобру-
натний і помаранчевий. Величина квадратів: 25 см. Вистає
чотири квадрати за рядом на довжину накривала. Рубець на-
кривала обгачкувати чотирма рядами ненавиваних стовпиків
темнобрунатної краски.

Накривало може бути також гарним дарунком на св.
Миколая.

**ДО
РУЧНИХ
РОБІТ**

ВОЛІЧКА Й ВОВНА

ТРИКУТНИК У КОЛІ

**М'ЯКІ, ВИДАТНІ,
ТРИВАЛІ КРАЩЕНІ**

35 РОДІВ У

1539 КРАСКАХ

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ У ЛЬВОВІ: ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2

ЗАСТУПНИЦТВО: УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

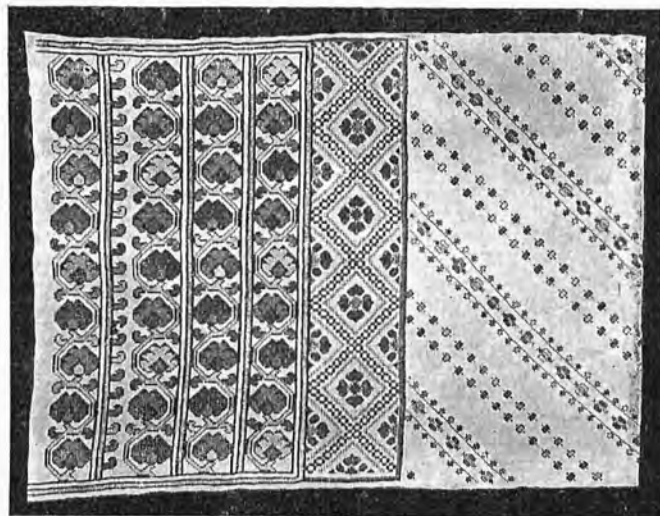

Ч. 1.

ГУЦУЛЬСЬКІ ЛІЖНИКИ

з прекрасної чесаної вовни в різних красках запровадила у Львові

Крамниця „У. Н. М.
ул. Косцюшки ч. 1.

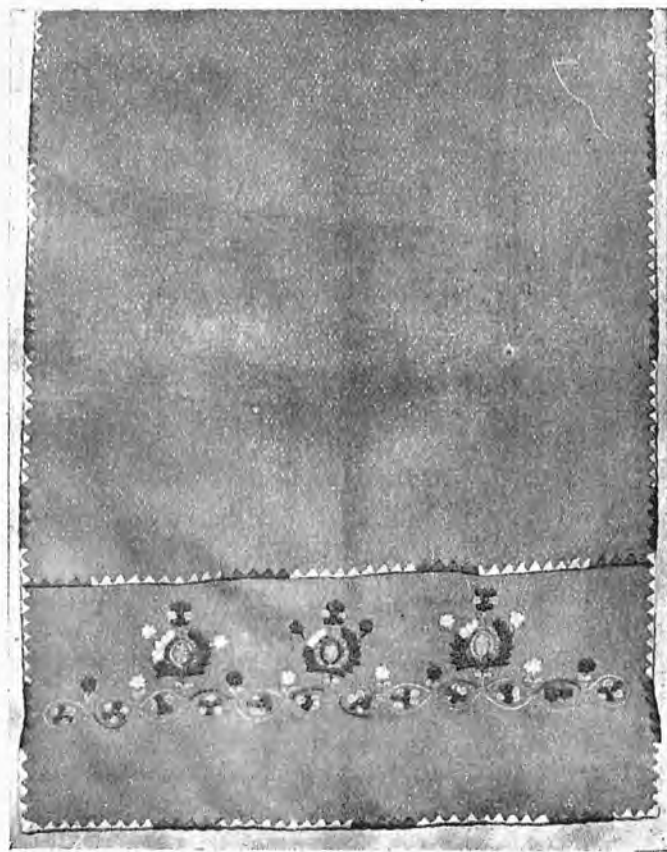
Ч. 2.

Модерне помешкання вимагає небагато вишланих прикрас. Завіски, настільник, кілька серветок, це все. Але яке воно мусить бути діbrane в стилі! Про те можуть розказати хіба архітекти, що проєктують цілі помешкання, починаючи від кресенсу, а кінчаючи на попільничці.

Ось на столі лежить альбом. Біля нього вазончик та попільничка. Більш нічого. Здавалось би, що там годиться ще вишивана серветка. Але коли приложити серветку, а на неї ще вишиваний альбом, вже не буде тієї гармонії й спокою, що перед тим. Одна вишивка сперечатисьме з другою красками й узором.

Ч. 1. Альбом вишиваний буковинським хрестиковим узором. Канвовоє полотно піскової краски. Взір взятий із вставок жіночої сорочки. Скісний мотив рукава приміненний на чоловічій окладинці альбома.

Ч. 2. Взір альбома, виконаний хрестиками. Можна замовити в адміністрації за надісланням 2 зол. поштовими знаками.

Ч. 3.

ПОЛТАВСЬКИЙ ГАПТ.

Стіби з українських рушників привикли ми називати полтавським гаптом. Це вигідно й усім зрозуміло. Але не треба думати, що цей полтавський гапт заключає в собі тільки один, єдиний стіб. Зовсім ні! Вже кілька разів подавали ми в попередніх числах усі відміни рушникових стібів: переволікання, перетикання, циганську доріжку, настилування, стебнівку, водний стіб, обмітку.

Ось знову прекрасний рушниковий взір із Великої України. На рисунку ч. 5 (природня величина) видно всю різнобарвність стібів цього гапту. Великі квіти заповнені настилуванням, поодинокі листки перетиканням. Контури обведені стебнівкою. Цілість гармонійна.

Р О Б О Т И

Взір цей бачимо в різних відмінах. На рис. ч. 3 примінений він на **фартушку** до **полтавського народнього строю**. Матеріал: легкий шовк волошкової (шафірової) краски. Зпереду на долинні уміщені три великі квітки, дрібний галузистий мотив сягає від краю до краю. Довкруги обведений фартушок обміткою в красках вишивки.

Краски: ржава (квітки), жовта, помаранчева, брунатна (контури).

Ч. 4. **Настільник** із білого бурунчуку. Полтавський рушниковий взір біжить краєм. Видержаний у двох красках: рожевій і малиновій.

Рубець настільника викінчений широкою гарною мережкою.

На столі полтавська ваза. Багатий вибір провадить кранниця „УНАМ“, Львів, ул. Косцюшки 1.

Ч. 5. Полтавський **рушниковий взір** у природній величині. Можна відбити на прозорний папір і перенести на робітку.

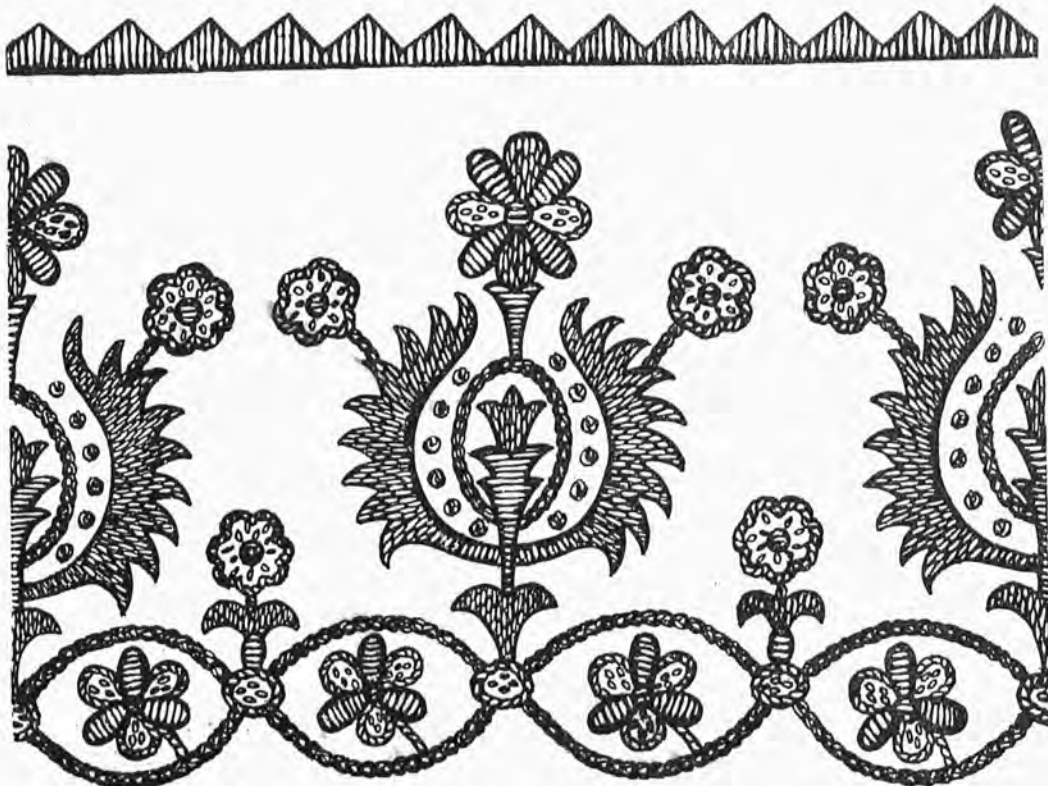
До вишивання вживати ниток марки Ц.М.С.

Ч. 4.

є крашені індантреновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

Ч. 5.

ОСІНЬ

Елегантна дводільна сукня з чорного оксамиту. Білі гудзики. Штывний комірчик із білої шовкової тасьми.

Модель виконаний у робітні Марії Чижович, Львів, ул. Сикстуська 47.

ЗАГРАНИЧНЕ ЛЬОСУВАННЯ.

ПЕРЕДПЛАТНИЦІ з Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Чехословаччини й Ромунії!

Увага! Продовжуємо речинець льосування!

До кінця листопада ц. р. ще можете вплатити передплату за 1934 рік!

Льосування відбудеться в початках грудня, так що можете дістати гарні різдвяні дарунки!

Кожний сезон починає себе реформувати від капелюхів. В них найлегше експериментувати. Але й тому там повстає часто плутанина понять, так як тепер. Вже вирізняється один тип капелюха, що напевне перейде до зими: плоский і м'який, насаджений рівно, або злегка боком на голові, але завжди глибоко на чоло. Оце насаджування капелюхів це найбільша їх штука. Воно часто творить весь шик його і елегантність. Наприклад баскіни: насаджуємо їх тепер глибоко до чола й загортаємо долішній край наверх, а не під спід, як давніше. На зиму мабуть зникнуть берети, а запанують малі плоскі капелюшки, багато прикрашені стрічками, квітками й перами.

Із формою модерних капелюшків зв'язані також зачіски. Засадничо волосся згорнуте до заду, щоби капелюшок міг спокійно спочивати на тімю. Зпереду показується вже гривка. Ззаду волосся згортають у вузол, або закручують у безліч дрібних кучериків. Взагалі зачіски стають тепер дуже складні: на вечір вони вичарувані з кучериків і хвиль, прикрашених чільцями, перами або намистом.

На вигляд цього року запанує зимовий костюм. Довгі жакети майже до половини спідниці мають протяжний крій, що легко поширюється до дзвону. Дальшою новиною це комбінація красок. Давніше вважали кінцевою гармонію: капелюх, рукавички, черевики, торбинка мусіли відповідати костюмові чи плащеви. Цього року мода приписує зіставлення відмінних красок і то навіть відважне: темносиній костюм має винно-

ЖУРНАЛИ МАНЕКІНИ

КРОЇ ГОТОВІ

і НА МІРУ

дешевше як всюди інде поручає

„ЖУРНАЛЬ“ ЛЬВІВ, пл. БЕРНАРДИНСЬКА 2

червоні прикраси або жовто-зелені. Однак відтінки красок повинні бути дуже ніжні, щоби не вражали западто. Улюбленою барвою буде чорна, а попри неї на сукні зелена, фіолетна й винно-червона.

Матеріал на плащі й костюми це грубі вовняні тканини, що не сміють бути гладкі: мають грубу структуру, смуги, волос і взір. Багато прикрас із футра, найчастіше каракулів. Комір поширюється тепер на рамена.

Довжина зимових плащів є різна. Жакети зимових костюмів довгі по коліна, або й коротші. Рамена при плащах вузькі, прилягаючі. Доповненням їх є оксамитні шалики на шию.

Л.

Одинока християнська фірма, що конфекціонує Малопольський Заклад Одягу

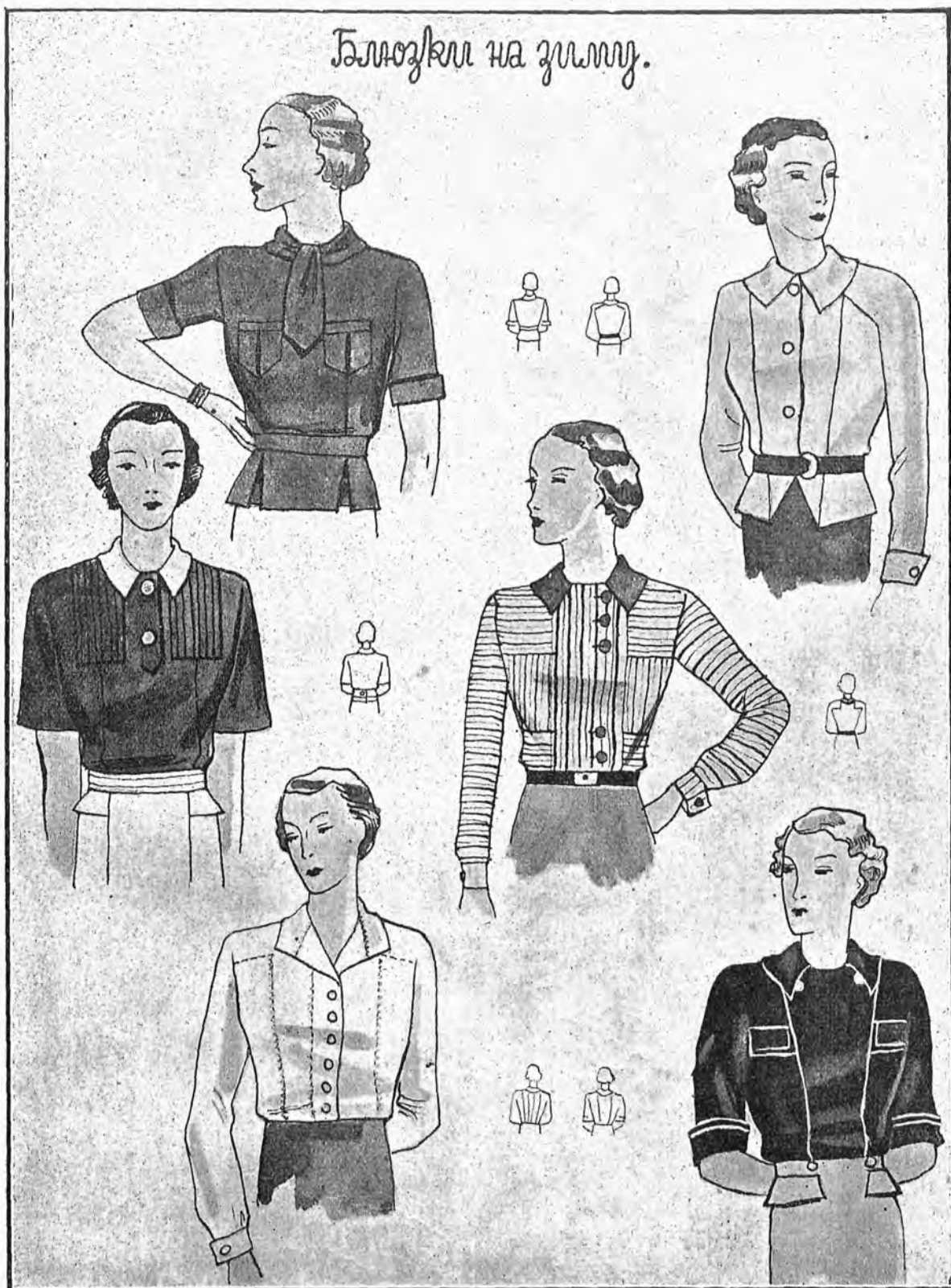
МЕЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ

Львів, пл. Марійська 10. Тел. 53

Багатий вибір бельської вовни на жіночі плащі й костюми — на сукні — шовки, флянелі, бархани, полотна, шифони, обруси, сервети, ковдри, коци.

ВБРАННЯ на міру зол. 39—55—65—75—95
РАГЛЯНИ на міру зол. 39—45—55—65—75—85—100
ПАЛЬТА на міру зол. 59—75—85—95—110

Блузки на зиму.

Блузки до зимових костюмів, усі з солідних матеріалів: сукна та важкого шовку. Заповідають нові трикотеві матеріали — жерсей у тонкі смужки й перетикання. Комірці все ще високо застібнуті, вирізу майже нема.

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

ШАЛЕВІ КОМІРИ

Плащі й жакети прилягаючі в стані. Зпереду гладкі, ззаду поширені складкою або дзвоновим кроєм.
Наложені кишені.

Ріжнородні полотна фабрики БРАТІВ ЧЕЧОВІЧКА
в АНДРИХОВІ на білля жіноче, мужеське, постільне
і столове поручає

(Хто покаже оголошення, дістане 5% знижки).

М. ЕВАЛЬД

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч 5.

ЗИМОВІ КОСТЮМИ

Багато прикрашені футром із каракулів. Матеріяли грубі, вовняні, ткані у взір. Останній крик моди це костюми оксамитні.

МЕБЛІ

всякого рода найдешевше можна
набути в новоотворенім магазині

І. СІВЕК
Львів, Валога 11 а

Діточі суконки в загальних зарисах ідуть із модою старших. Круглі комірчики, ришки і жаботи. Лише що ці прикраси скромні, дискретні.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ
≡ „ВЕНУС” ≡

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

Діточі плащики з пелеринками знову ввійшли в моду. Футряні коміри застібуються високо під шию, щоби хоронити від морозу діточі шийки.

Товари

блаватні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

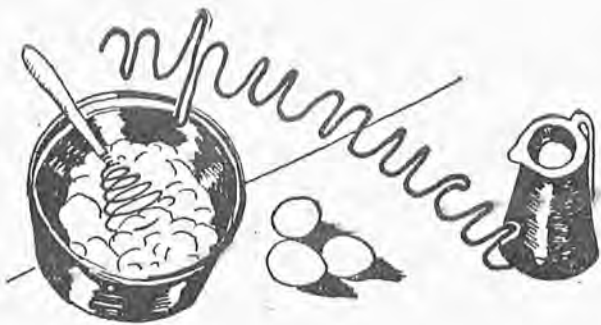
Телефон : 25 - 55.

вовни,

шовки,

полотна,

постіль

Юшка з дичини.

Дусити покращу йрину на цибулі, докинути до того рештки з дичини. Коли готове, посипати двома ложками муки й лишити на кухні, нехай зарум'яниться. Залляти росолом із костей і ярини, в якому варився один лавровий листок і кілька зернят перцю. Юшку поварити й перецідити, залляти пів шклянкою червоного вина, посолити й ще раз заварити. Перед поданням заправити її двома жовтками з двома ложками сметани. До цього зладити галушки.

Галушки до юшки.

Втерти $\frac{1}{2}$ салери й моркви й удусити на куснику масла. Втерти ложечку масла з двома жовтками, посолити. Посікти 2 дека шинки, зимну ярину з росолом, сніг із двох білок і стільки тертої булки, щоб дало тісто. З того робимо галушки, смажимо їх на гарячому товщі й кладемо на таріль. Заливаємо юшкою.

Куропатви.

Куропатви чистимо й солимо. Завиваємо в платки солонини й листя винограду. Смажимо на маслі, вкинувши туди кілька роздушених виноградних ягід. Перед поданням чистимо куропатву з солонини й листя й рум'янімо її трошки в рурі. Подаємо до неї душену капусту.

Гуляш з яриною.

$1\frac{1}{2}$ кг. волового мяса покращати як на гуляш. Прирумянити цибулю, додати трохи оцту, шкільки цитринної й чеснок, на це зложити мясо, посолити й дусити. Опісля припорошити мукою, присмажити і залляти росолом або водою — змішати з ріжкою яриною, яку зварили в солоній воді (пр. морквою, горошком, калярепою, бараболями в кістку крайними) та на маслі душеними грибами. Дальше дусити, а до смаку дати білого вина.

Синя капуста.

2 головки капусти, 8 дека товщу, цибулі, цукру, сіль, 4 дека муки, 2 ложки оцту і 2 ложки червоного вина. Капусту пошаткувати. Цибулю присмажити, додати цукор, зложити капусту і залляти водою. Як звариться, припорошити мукою, присмажити, залляти червоним вином і оцтом. Можна дусити з яблуками — замість вина.

Куропатва з підливою.

Спекти куропатву, розкряти й полляти такою підливою: дрібно січену цибулю усмажити на маслі й посипати мукою. Залляти росолом, поварити, додати сок із куропатви, 3—4 ложки квасної сметани, соли, перцю й цитринної шкільки. Все те поварити, відцідити, додати кілька головок грибів (свіжих, або насолуванних, але добре вимочених), які перед тим варилися чверть години. Куропатву вилжити на круглий полумсок, полляти підливою.

Начинювані грушки.

Обірати 1 кг. грушок, хвостики обтерти й утяти до половини. Вибрати ложечкою серединки і вкинути їх до зимної води, заквашеної квасом цитринним (пів дека квасу на півтора літра води). Потім зварити грушки на пів м'яко, докинувши також кілька крапель цитринного квасу. Все те вилжити на сито, хвостиками догори. Приготувати соковик із 50 дека цукру й шкільки води, вишумувати. Вложити до нього грушки й смажити їх 25 хвилин. Потім відставити від вогню

і вложити грушки на сито. Окремо зладити начинку: $\frac{1}{4}$ кг. грушок, $\frac{1}{4}$ кг. яблук, $\frac{1}{4}$ кг. сливок, грушки й яблука обірати й усе покроїти в паски. Все те вкинути до ринки й заварити, потім всипати 20—25 дека цукру і мішаючи невпинно на споді смажити, аж поки не згусне. Наприкінці всипати 5—10 дека помаранчевої шкільки й орехів, все дрібно покращати. Цією начинкою (гарячою) наповнити вистиглі грушки так, щоб начинка виставала й заокруглила грушку. Тепер вилжити їх на бляху, вилжену соломкою і вставити на 12—24 годин до теплої печі по хлібі. Коли висхнуть, взяти соковик, у якому вони смажилися й поварити його, щоб згус ще більше. Тоді мачати в теплом грушки і виймати їх вилками на сито. Коли скапають, знову зложити на бляху й до печі. Цей поступ можна повторити кілька разів, залежить від того, як хто любить.

Січений заяць.

Мясо з заячих передів стягнути й змолоти на машинці, разом із $\frac{1}{4}$ кг. вепрового мяса. До змеленого мяса додати солонини, покращаної в кістки. Посолити, додати перцю, коріння, 2 сирі яйця і тертої булки стільки, щоб можна робити січеники.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

- Неділя:** Помідорова юшка з рижом, дріб, бараболі й салата помідорова, французьке тісто.
- Понеділок:** Бараболяна юшка, фальшивий заяць з грибною підливою і кашою, квашені огірки, компот.
- Вівторок:** Білений борщ із бараболями, теляча потравка з рижом і шпінат, коржик із яблуками.
- Середа:** Яринова юшка, зрази з кашою, салата помідорова, будиць Ароза ванілевий.
- Четвер:** Юшка грибова, барабача печеня з бараболями й капустою, риж із яблуками.
- П'ятниця:** Юшка з каліфоріїв, січеники з волоскої капусти і присмажувана бараболя, вареники з ожинами.
- Субота:** Росіл, волове мясо з кропивою підливою, бараболя, квашені огірки, будиць Ароза чеколядовий. Будиць „Ароза“ — новий український фабрикатор. Можна дістати в усіх українських споживчих крамницях.

Металі чистить найкраще СІЛЬВА

Жадайте скрізь виробів української фабрики „СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5. До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

Щирий.

Малий Олько, позатим відважний герой, все боявся тої хвилини, коли його тітка мала поцілувати.

„Ольку,“ — просить знову раз тітка Галя — „ходи сюди, хочу тебе поцьомати“.

Він енергійно відвертає: „Я тепер не можу, тето, бо не маю чим сплюнути“.

Добра рада.

— Гм, можливо, що я купила би той перстенець — але мені чоловік не дозволяє.

— Пані добродійко, лекше тепер знайти другого чоловіка, як такий оказійний перстень.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У ч. 9. „Н. Х.“ названо помилково авторкою статті „Як чистити діточий одяг“, п. 3. Мірну, тоді коли п. 3. Мірна є авторкою статті „Горожанство заміжньої жінки“, на ст. 6.

ВАЛЕРІЯ О' КОННОР-ВІЛІНСЬКА.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

9)

І от перша вистава: „Назар Стодоля”.

У театрі повно. Михайло Петрович і Микола Вітальович ходять у святковому піднесенні. Вони то між публікою, то за кулісами. Хор співатиме колядку з „Різдвяної Ночі”. Театр має незвичайний вигляд якогось урочистого свята. В бенуарі, в ложі Старицьких, діти в українських убраннях, поруч лежить О'Коннорів, Лисенків, Магденки, Антоновичі, Кониські... Скрізь повно. Всі напружено чекають початку, схвилювані, зацікавлені. На „гальорці” мигтять стьожки на вишиваних сорочках. Там студентство і жіноча молодь. Гулуть, як рій.

Почалося.

Перед очима козацькі часи; світлиця стародавнього полковника; червоні жупани, шаблі...

У пригнічених московським духом українців тьохнуло серце радісним почуттям. Ось воно наше стародавнє, рідне. Воскресло тут на сцені і зявилося так, як би й не вмирало.

За лаштунками роздалася різдвяна колядка, а в світлицю розгонило ввійшов Назар, а за ним Гнат.

— Добрий вечір! Помагай Віг на все добре!

Кропивницький! Невже це той важкуватий, немолодий Марко Лукич, що сьогодні обідав у Старицьких? Не дуже балакучий, з похилою в роздумі головою. Тут він стрункий, гарячий, як вогонь. А голос! Немає краси над той голос. Багато було і буде гарних голосів на сцені, але такого голосу, що мав Кропивницький, уже мабуть не почують прийдешні млядачі. Він зачарував ним увесь театр. Кожне жіноче серце відчуло й уміло від тих глибоких, ніжних і могутніх тонів. Як він промовляв до Галі в лісі, посадивши її на свою керею і веснувши її ніжки в свою шапку! Не можна було не захопитися, не закохатися в той голос.

У другій дії, на вечерниках, царював Гнат — Микола Садовський, своєю ставною постаттю, красою орла-козака. У цього головна сила був рух, постава, жест. Виразні і своєрідні. Він міг би, не говорячи, виконати свою роль.

Стеха (пані Крамаренко) і Гнат пішли танцювати. Стеха пливла, майже не ворухаючись, а Гнат, заклавши руку за спину, вибивав перед нею, повертаючи ногу з передка на закаблук, присідаючи і виростаючи на весь зріст, красуючись гнучкою постаттю, гордим поглядом. Що не постава, то картина.

Микола Вітальович стояв у своїй ложі і тихо скрикував: „Ах, чудово, ах, краса!”

Коли востаннє впала завіса після третьої дії, пу-

блика не наважувалась розходитись. Їй шкода було покидати театр, ці пережиті враження.

* * *

Старицькі, Лисенки, багато українських громадян і всі артисти лишилися після вистави на вечерю в фойє, де їх вітало громадянство. Було весело. Оповідали театральні пригоди, укладали пляши на майбутнє, набирали молодь до хору. Кропивницький наспівував свої куплети; Садовський, оточений студентами, танцював козачка по парубоцьки, жіноцтво тулилося до Софії Віталівни, яка приваблювала всіх своєю веселою ласкавістю.

Додому вернулися перед досвітком.

XXII.

Другого дня Маня, Лора й Людя призналися одна одній, що вони закохані в Кропивницького.

То було таки справжнє перше закохання, хоч і висміювали їх усі, що їхній обранець товстий, опецькуватий, похорий на гарбуза. Сестра Оля приспівувала Лорі: „Ходить гарбуз по городу”, але закохання трималося непохитно, як мабуть ніколи потім.

Про Лору дідуно склав анекдот:

В їхній родині за обідом іде розмова про ідеали. Раптом батько звертається до Лори:

— А у тебе, Лора, є ідеал в житті?

— Є, — впевнено відповідає Лора.

— Який же? — зацікавлено питають батько й мати.

— Кропивницький.

Всі навкруги сміються, а Лора недосяжна.

Кропивницький часто бував у Старицьких, і дівчатка могли насолоджуватись його товариством. За якийсь час сталося таке, що Кропивницький посватав Маню. Їй було тоді шіснадцять років. І вона і батьки відмовили. Але Людя й Лора, почувши про те, благали її навколівках, вийти за Кропивницького, коли не для себе, то для них, щоб їм бути ближче до свого обранця.

Почалася гарячкова організація української трупи і виявилось, що десь невідомо і неспівомо таїлися великі таланти, що окрасилиб собою світові театри.

По повороті до Києва, з кожною новою виставою з'являлася перед глядачами якась нова блискуча артистична сила. Театр набрав несподіваного зросту дійсно високого мистецтва.

А Андрій Вітальович Лисенко тимчасом розказував скрізь, як набирається українська трупа: „При-

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА

Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір

модних товарів

для пань

Сукна на мужеські вбрання

Полотна

їхали до одного міста, накинули оком на відповідну молодицю, вхопили її й повезли геть від чоловіка; у другому — придатний добродій на коміка, — умовили його й він покинув сімю та й потягся за театром".

Михайло Петрович Старицький увесь час дбав про репертуар. Дуже був він ще нескладний той репертуар і тих добрих стародавніх пєс було надто мало, щоб задовольнити бодай один театральний сезон. Крім того, хотілося йому винести на сцену нові образи, нові почування, що далеко відсунулися вже від часів Котляревського.

Він спалахнув творчістю, і його Муза все довше бачила його зранку в наймилішому її образі.

Михайло Петрович почав писати нові пєси, а разом з тим уважно розшукував, що вже написане. Було дещо, але непридатне до вистави через цілковиту несценічність. Треба було дати змогу тим творам з'явитись на естраді. На це у нього був великий хист. Злід його руки все те кволе, безбарвне, нецікаве, оживало, ставало яскравим і дотепним.

XXIV.

Коли Старицький узяв участь у ділі, вся справа пішла певним рухом.

Увечорі вітальня Старицьких обсаджена головним чином театральними діячами на вітиху Мані, Лори і Люді, що дуже захоплені були театром.

Ось нова особа: на софі поруч із Софією Віталірою сидить молода пані, тихенько, струнко, у скромній чорній сукощі, з вузенькою червоною стьобкою на темному волоссі. То Заньковецька.

Садовський поглядає на неї розчулено і розказує всім, що молода артистка має великий талант і милий голос і якби не така полохлива на сцені, то далаб далеко більше того, що виявляє. Марія Константинівна тільки вєміхається, сидючи нерухомо на софі.

Він привіз її з Єлисавету, а стрів у Бендерах в 1880 р., коли вона приїхала до свого чоловіка (Хлистова), що служив у кріпосній артилерії, а він, Садовський, стояв там теж із полком. З його ініціативи влаштовано аматорську виставу: „Москаля Чарівника", де пані Хлистова грала Тетяну, а Садовський — москаля. Вже під час тієї вистави укладали собі мрії, що вона піде на сцену. Але Хлистова перевели в Євсаборг, і тим мовби то мрії розвіялися. Проте, звязок підтримували і скінчилося тим, що закликана листом Садовського, пані Хлистова приїхала в 1882 р. з Фінляндії до Єлисавету, де й вступила в трупу. Їй було тоді 28 років. Порадившись із Садовським, вона взяла собі сценічне прізвище Заньковецька від Заньок, матєку її батька Адамовського.

Почалась розмова про театр, про пєси, про окремі яви. Михайло Петрович сів за піяніно і став награвати деякі уривки пісень, танків. Марія Константинівна встала з свого місця і підійшла ближче. Він заграв із Чорноморців: „І з дому йду — товченики, й до дому йду — товченики"... Заньковецька підвела виразним рухом голову, притулила до грудей руку і заспівала. Враз злетіла її нерішучість. Вона зробила сміховинний влучний жест і розсмішилася всіх.

— О! — вигукнув Михайло Петрович, — це буде Цвіркунка!

XXV.

За кілька днь мала виступити вона уперше у водевілі „Кум мірошник".

В театрі Бергоніє, як завжди, на українських виставах, було повно глядачів. Водевіль ішов на кінці.

Звилася завіса. На сцені молодиця в такому убранні, який одягають панночки, коли прибираються по-українському, хоча і в доброму національному тоні чернігівського зразку. Синя спідниця спеціального краму з габою*) і великими затканими зірками, складена в закладки, але надто довга; червона попередниця з товстої вовни також переткана гарним везерунком; різно вишита сорочка, надіта без корсетки і широкий італійський пояс зав'язаний набік; на шії багато намиста. То було вбрання її сестри: свого Заньковецька ще не мала.

Трималася вона на сцені, як аматорка. Говорячи до себе, ходила перед рампою й поглядала на публику. Вимовляла з чернігівським акцентом: „Так я тебе полюбила"... і при тім стуляла перед грудьми руки. Співала дуже мило, а танцювати ще добре не вміла.

Розходячись з театру, поділялися вражінням, і воно не переходило за звичайну межу.

— Але є в ній щось особливо миле! — сказав Михайло Петрович.

XXVI.

Український театр перенісся з Києва до інших міст. Життя українського суспільства пішло своїм звичайним ходом. Знову взялися до постійної праці над українським словником, що складали гуртом при участі Антоновича, Житецького, Лисенка, Старицького, Ольги Петрівни Косач та інших.

У кабінеті Михайла Петровича сиділо почесне товариство. Біля столу Ольга Петрівна Косач з гаптом у руках, поруч із нею Михайло Петрович, записуючи признані слова, і навкруги по кімнаті інші співробітники.

Стали на слові: не знаходять, не погоджуються.

— Алеж на селі якось кажуть на те, — завважує Михайло Петрович. — Людя, піди на кухню, поклич сюди Мотрю.

Прийшла Мотря, чи Мотрона, як звикли називати її, яка вже з десяток років перебуває від часу до часу у Старицьких. Вона спинилася на дверях і без жадної ніяковости прилучається до громадської роботи. Сказала відповідне слово, побалакала з того приводу і пішла.

Мотря добре знає свою подільську мову, трохи забарвлену польським намулом, проте багату, цвітисту. Вона, як майже і всі ті, що пожили хоч якийсь час у домі Старицьких, привязалась до їхньої родини, не хотіла служити ніде інде, тільки вряди-годи перебувала на селі. Але бувало, як розсердиться на кого з дітей, то починає ремствувати:

— І чого я сюди пристала! Такі багаті „предложєнія" були! Дурна була, не слухала, перевела свої молоді літа і заміж не пішла!

Проте скоро заспокоювалася і знову почувала себе мовби в складі родини.

З помешкання Старицьких словник переходив по черзі до інших. У Миколи Віталіовича Лисенка в тій праці брала участь і дружина його, Ольга Антонівна, яка цікавилася громадським життям.

Так само збиралися у Житецьких, Антоновичів, Косачів, поки пізніше не взявся до тієї праці Б. Грінченко, що вже й закінчив її.

(Далі буде.)

*) білий турецький матеріял.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинок українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПИГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЇ, вул. ЗАМКОВА Ч. 37.

Зміст ч. 18.

Л. Горбачева: На човні. З жіночого руху. О. Кисілевська: Настає пора. А колесо історії крутиться... Ірина Вільде: Русьві. М. Омельченко: Словінські жіночі часописи. Д. Полотнюк: Особиста й родинна мораль жінки. О. Драгоманова: Дещо про фаталізм. Н. Селезінкова: Ролі жінки в кооперації. Вістки зза моря. Шлях до щастя в домі. Що будуть носити в зимі. Рабім запаси на зиму! Що їсти. Читачки між собою. Новинки.

СВІТ МОЛОДІ:

Дара Полотнюк: Шкідливі ілюзії. Напередодні великих подій. Карність вищого типу. М. Брилинська: Одна година. Галя Мазуренко: Мені весело... І. В.: Чи маємо тип української студентки? Уляна Кравченко: Про Неї... Ірина Шумовська: Париж для українки. Б. Ліськевич: Участь українського жіноцтва в спортовому житті. І. Тарнавська: Молоді при роботі. Краєві легкоатлетичні змагання.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА! — КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!
ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

Кристалізує : етос громадський і національний.
Скріплює : етику й мораль.
Протиставляється : розкладовому діланню большевизму.
Поборює : погубні матеріялістично-атеїстичні напрямки.
Формує : лицарство українського духа.
Підносить : рівень культури серед укр. інтелігенції.
Погляблює : знання.
Вироблює : правдивий критицизм.
Орієнтує : читачів в сучасних укр. та євр. літературних, наукових та мистецьких напрямках.
Являється : необхідним підручником біжучої української літератури та науки.

ПЕРЕДПЛАТА: Річно 15.— зол.; піврічно 8.— зол.
чвертьрічно 4.— зол.

Адреса:

„ДЗВОНИ“, Львів, вул. Японська ч. 7/II.

ПРИКРАСА КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ!

Видавництво „Непоборні“ продає історичну повість пера відомої письменниці Катрі Гриневичевої п. з.:

„ШЕЛОМИ В СОНЦІ“

Про книжку що говорить критика: „Твір Гриневичевої, це плід дуже помітного в нас творчого труду й високих артистичних інтенцій. Гриневичева повна глибокім ліричного настрою поетка, навіть і на перекір тому, що вона лише прозою. (Остап Грицай, Свобода). — Цей твір Гриневичевої є більшим вкладом у нашу культуру, ніж неодинокі твори рекламованих і крикливих великодушних діяч. Цю книжку читатимуть не лишні нині, а й в далекій будучині. (Ол. Бабій, Час).

Ціна без пересилки (замість зл. 5) зл. 3.50, з пересилкою зл. 3.20. — Замовлення й гроші салити на адресу:

„ЦЕНТРОБАНК“, Львів, ул. 3 мая ч. 15. Ч. вантаж 11400.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя.

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські клічі новітньої Європи, і потребу психічного переродження народу.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини Волині і вигнанщини.

Першорядне

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

на ХОРУГВИ й ФЕЛОНИ

широке на 160 см.

в усіх відтинках провадить крапички

„У.Н.М.“, Львів, Косцюшки 1.

Ціна 8—10 зол.

На провінцію висилаємо прібки.

УВАГА! Трикотарські курси!

Найкращі

светери

блuzки до костюмів

теплі шалі

можна виплести

лише з волічки „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки ч. 1.

Скотланд 10 дека 280 зол.

Кот 10 дека 270 зол.

Польо 10 дека 250 зол.

Трикотарським курсам пишемо прібішки.

Запрошуємо до передплати

одинокого багато ілюстрованого часопису-журналу для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„Неділя“ виходить уже 7-ий рік, що тижня в обемі 12—16 сторін друку, великого формату, і тисяч читачів з усіх верств української суспільности засвідчують наглядно її популярність.

„Неділя“ приносить багато актуального матеріалу та відзеркалює безсторонно сучасний дійсний стан, політичного й громадського життя українського народу на всіх його землях та на еміграції.

„Неділя“ дає щотижня огляди політичного та господарського життя всього світу, розглядаючи важніші його проблеми в окремих, основно опрацьованих статтях.

„Неділя“ маючи найкращих кореспондентів та співробітників у краю і на чужині, приносить щотижня цікаві статті з усіх ділянок знання, науки, техніки, історіографії, мемуаристики, мистецтва і т. д., цікаві кореспонденції з далеких країн, описи подорожей і скитальцян нашої еміграції, що вміють читача постійно зацікавити і ввести його у контакт з тим, що діється у світі.

„Неділя“ дає щотижня цікавий літературний або науковий додаток, фейлетон, кладучи велику нагу на українську та чужу белетристику. Ілюстраційно веде перед між українськими часописами.

„Неділя“ веде постійний домашній, лікарський, сільсько-господарський та жіночий порадинок, а для розваги своїх читачів поміщує постійні зразково опрацьовані кутки: загадковий, шаховий і гумористичний. Зокрема спорт, театр, кіно, радіо, новітня техніка наводять у „Неділі“ належну увагу.

„Неділя“ дає кожному своєму точному передплатникові щомісячну безплатну книжкову премію, в обемі 7—9 аркушів цікавого белетристичного або популярно-наукового змісту, тільки за зворотом коштів пересилки в сумі 35 сотиків. Премія за січень і лютий Дениса Лукіяновича „Я з більшістю“ у 2-ох томах уже друкується і буде на протязі лютого розіслана.

„Неділя“ влаштовує щорічно конкурси цінних премій за точну передплату.

ПЕРЕДПЛАТА: річно 14 зол., піврічно 7 зол., чвертьрічно 3.50 зол. місяч по 1.20 зол. За кордоном 3 ам. долари річно

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, РИНОК 10. II п.

Ч. Тел. 29-41

Конто чекове в П. К. О. 412.312.

1934 H 7361

O B A

Г. МАБЕЛТА

4. 11.

X T A

"НОВА ХАТА"

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить раз у місяць.

Річник Х. Число 11. 1. листопада 1934.

З М І С Т ч. II.

Ульяна Кравченко: * * *
Лев Гавкевич: Жінки в Горожанському Комітеті.
Гандзя Дмитерко: Під Лисовичами.
Соня Бей: Вічні Агасвери.
С. Северина ЧСВВ: Весільний фрагмент.
Василь Ткачук: Не снілюся.
М. Нижанківська: Концерт Марії Сокал.
Л. Б.: Із виставкової салі.
Вістки звідусіль.
Л. Б.: Померла Марія Заньковецька.
Дитяча ярмарка.
Нові книжки. Перегляд жіночої праці.
М. Пастернакова: Вправляймо з дітьми.
Вікна на зиму. Наше письмо.
Ольга Ліщинська: Зимівля рож.
Приписи. Тепле білля.
Валерія О'Коннор-Віліньська: Лисички й Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ.

Листопад. Д. Старосольська. С. Олесківна. Олена Косевичева. Молодиця зі села Настасова. Ст. Рудакевич: Автопортрет. Стійка кооп. „У. Н. М.“ на дитячій ярмарці. Дітвча руханка. Марко Кропивницький. Марія Заньковецька.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

ЛЬВІВ. РИНОК 39. I. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.

Піврічна передплата 8.50 "

Чвертьрічна передплата 4.50 "

Ціна поодинокого числа: 1.50 зол., подвійного 2.50 зол.

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.

Річна передплата в Чехословаччині 60 Кч.

В Румунії: річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв, чвертьрічна 120 лейв, поодиноке число 40 лейв.

З Америки й Канади приймає передплату за часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову Хату“: Dumitro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45. Книгарня Юрій Глинка і Спілка, Чернівці, ул. Петровича 4.

Пренумерата є платна з гори; післяплатникам числиться передплату так, якби була плачена кватально. Хто не повідомить адміністрації писемно про те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі передплатником. Зворот числа поштою ще не є виповідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місцевого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го кожного місяця на місце призначення. Рекламаций надісланих прямо, або в пізнішому речинці Адміністрація не бере під розвагу.

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“,

Львів, ул. Косцюшки 1.

поруває

до вишивання

НИТКИ марки С. М. S.

Всі краски потрібні до наших узорів

в клубках 55 сот.

С. М. S. в мотках 20 сот.

. 14 сот.

ШОВК до шиття „Прогрес“

БАВОВНУ до цировання „Моретто“

у добрій якості та відповідних відтінках.

Післяплата здорожує товар!

Присилайте при замовленнях готівку!

УВАГА!

УВАГА!

Заграничне льосування

Остаточний реченець встановлений на 10 грудня ц. р. До кінця листопада ще маєте час виплатити задегду передплату!

Пришліть і візьмете участь у льосуванні!

Подаємо список усіх тих, що досі надіслали передплату:

Канада: Укр. Жіноча Поміч, Вінніпег; Т-во Укр. Жінок ім. О. Бесарабової, Едмонтон; Е. Даркович, Куроки; Т-во ім. О. Бесарабової, Пайн Рівер; Т-во ім. О. Бесарабової, Торонто; Пульхерія Моцук, Торонто; Укр. Народний Дім, Торонто; Марія Бойчук, Овкбурі; Т-во Укр. Жінок, Ріджайна; Т-во Укр. Жінок, Уотсон; Т-во Укр. Жінок, Гемільтон; Жін. Т-во ім. Лесі Українки, Іст Віндзор; Софія Грещук, Саскатун; Укр. Читальня, Те Пас; І. Трач, Монреаль; Т-во Укр. Жінок, Мічем.

Сполучені Держави Америки: Емілія Батрак, Рочестер; Стефанія Ортинська, Шенандо; Анна Петрик, Манчестер; Юлія Кучер, Карнеджі; Союз Українок, Коговз; Олена Кульчицька, Клівленд; Анастасія Кочан, Джоліет; С. Чапельська, Майнерсвіл; К. Качмар, С. Павл; Марія Чучман, Амстердам; Т-во ім. Ольги Кобилянської, Вунсокет; Анастасія Стасіцька, Ірвінгтон; Софія Шкраба, Мейвуд.

Аргентина: Осип Варениця, Апостолес.

Франція: Е. Подуфалій, Аснєр.

Румунія: Др. Олена Михальська, Букарешт; О. Шпанюк, Вижниця; А. Стугрен, Регін; С. Лакуста, Фокшани; П. Белей, Отач; П. Кебич, Морен; Ольга Гузар, Чернівці; О. Гордійчук, Іспас; О. Сірецька, Чернівці; інж. Т. Черський, Бузев; К. Костенчук, Римнік; С. Олексюк, Каракаль; В. Яцевюк, Текуча; Р. Щербанович, Садагура; О. Ковальська, Звиняч; М. Мойсюк, Плоешти; Я. Виноградник, Букурешти; П. Балан, Букурешти; Доміцелля Васілакі, Чернівці; М. Дутковський, Каменка.

Чехословаччина: Л. Садовська, Прага; Евгения Барцальова, Прага; Елісавета Смерчанська, Великі Березни; Зіна Кушинська, Іршава; Анна Сурупова, Великий Боцьків; Наталка Балицька, Густ; Славка Свободівна, Берегово; Елісавета Станькова, Густ; Ольга Федоркова, Дубове; Др. Надія Сукманська-Слодецька, Просечинці; П. Алиськевичева, Ужгород; Інж. Е. Гузар, Лісковець; Евгения Равич, Порошків; Людмила Бризгунова, Братіслава; Інж. С. Зеркаль, Братіслава; Інж. Іван Олексин, Топольчанки; Марія Козловська, Білки; Олена Фрелякова, Рахів; Інж. Н. Гордієнко, Іжки; Домнікія Мельник, Кралова; Елісавета Андрусякова, Густ.

Усіх заграничних передплатників прохаємо його провірити й якщо себе не знайдуть, реклямувати.

Шкода втратити нагоду на гарні різдвяні дарунки!

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

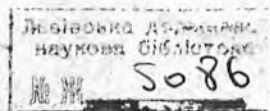
РІК X.

ЛИСТОПАД 1934

Ч. 11.

ЛИСТОПАД

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

* * *

Згадаймо цей момент —
 Коли нам Сонце Молоде зійшло
 Коли нас кликало на Свято!
 А місто і село
 вгортало в рідний орнамент!...
 Згадаймо...
 нехай у серці спогади цвітуть —
 Нехай нас рвуть
 нестримним ритмом крові
 У соняшне роздалля —
 Там де мета єдина!...

ЛЕВ ГАНКЕВИЧ.

ЖІНКИ В ГОРОЖАНСЬКОМУ КОМІТЕТІ

Дарія Старосольська.

Завмерло відразу все українське життя, коли дня 21. XI. 1918 року опустили Львів український уряд і українська армія. Там, де ще вчора працювали Національна Рада, Державні Секретаріати, а передовсім Харчовий Уряд, бо місто почало вже голодувати, панувала гробова тишина і не було ніякого руху. Ще вчора під Харчовим Урядом, у будинку німецької гімназії на губернаторських валах пульсувало гарячкове життя, чекали маси людей без різниці віри й народності — сьогодні будинок порожній, а перед ним підної людини. Місто покинули мужчини. Осталися жінки й діти.

Першою ознакою пробуджуючогося життя була поява дневника „Вперед“, де негайно згуртувалося все українське громадянське життя.

Положення українського населення міста стало дуже важке. Багато родин з причини виїзду мужів, братів та синів остало без ніякої помочі. Голод, холод і недуги заглянули до них і треба було негайно порятунку.

І тоді повстав Горожанський Комітет у Львові, а в ньому висунулися на перше місце українські жінки. На перший поклик Горожанського Комітету зголосилися вони в більшому числі, і розділили працю поміж себе на секції. Були чотири (жіночі) секції:

перша самаританська, помочи для ранених і інтернованих, друга запомогова, третя посередництва праці, четверта жіночих варстатів праці. Крім тих чотирьох секцій була ще пята правної поради, яку вели мужчини, б. судді: Володимир Целевич, Михайло Ільницький, пок. Олекса Присташ і правіники Аркадій Малецький і Гнат Паньчишин.

В військових і цивільних шпиталях лежало тоді багато наших жовнірів. Цими зайнялася самаританська секція. Несла їм матеріальну поміч та моральну розраду. Радість ранених, коли вперше явилися делегатка самаританської секції, годі описати.

Найбільше активна була ота самаританська секція, яка на ділі сповняла всі завдання Червоного Хреста. По думці обопільної умови між повновласниками Української Національної Ради у Львові і польською правлячою комісією виїхали три делегатки цієї секції, Дарія Старосольська, Олена Косевичева і Софія Олесківна дня 23. I. 1919 р. на захід, щоб відвідати наших ранених, інтернованих та полонених і перевірити відносини в таборах.

Рівночасно виїхали три делегатки польського Червоного Хреста, Марія Дулембянка, Дідушица і Марія Опенська на схід, щоб відвідати шпиталі та табори полонених по українському боці.

Наші делегатки виїхали до Кракова і тут оглянули передовсім Домбе, де тоді наших інтернованих і полонених було до 3.000 осіб. По докладному провіренні відносин в Домбю делегатки відбули конференцію з краківським Червоним Хрестом, якому презложили меморіал про всі хиби й недостачі, що їх запитали на Домбю. З Кракова виїхали до Вадовиць, де було також до 3.000 наших інтернованих і полонених, а з Вадовиць до Баранова, де тоді находилися цивільні закладники. Були ще наші полонені й інтерновані в Модліні, але на виїзд там наших де-

Софія Олесківна.

чегаток не згодилися військові влади, так, що вони з Баранова поїхали ще тільки до Перемишля.

Майже рівночасно вернули делегатки польського Червоного Хреста і польська преса різно підкреснула, що український уряд прийняв їх незвичайно ввічливо і дав їм спромогу відвідати всі шпиталі і табори інтернованих.

Праця в секції так збільшилася, що треба було поділити секцію ще на чотири відділи: 1) статистично інформацій-

ний, 2) лікарської опіки: а) над убогим населенням міста Львова, б) над українськими дітьми в школах і захоронках, 3) відділ опіки над інтернованими і полоненими, 4) відділ приєднування членів та фондів для секції.

Статистично інформаційний відділ дбав також про списки інтернованих, полонених, хворих та померлих, які поміщував відтак у часописах, вишукував інтернованих та посередничив в пересилці переписки між родинами та полоненими.

Відділ лікарської опіки мав на меті нести безплатну лікарську поміч убогому українському населенню. Окрім лікарської поради в Народній Лічниці давали її також лікарі зорганізовані в самаританській секції під проводом др. Маріяна Папичинна. Хворі діставали ліки у всіх апіках зі знижкою 30% на бльочки самаританської секції або й зовсім безплатно з тим, що кошти покривала секція. Крім цього зорганізовано лікарську опіку над усіма українськими дітьми в школах, захоронках, бурсах і захистах.

Відділ опіки над полоненими займався далі також звільнюванням та виміною інтернованих. Щоби акцію звільнень прискорити та звернути увагу польського Червоного Хреста і польських властей на відносини по таборах і тюрмах, вислала самаританська секція відпоручників до польського Червоного Хреста у Львові і делегата варшавського Червоного Хреста з меморіалом, де представлено умовини, серед яких живуть тисячі полонених цивільних і військових з домаганням, щоби польські влади видали приказ негайного переслухання інтернованих, звільнення невинних, а поправи відносин для тих, що остали. Ті лихі санітарні умовини в таборах ствердила також швайцарська місія Червоного Хреста, що взяла в свою опіку українських полонених.

В меморіалі домагалися також звільнення поворотців із фронту по розпаді Австрії та інвалідів, жінок, дітей, священників, лікарів, санітарної служби, учителів, залізничників та урядників.

Звернено увагу також на грізний санітарний стан в краю, на пошести, що десяткують цивільне населення. Секція домагалася далі переведення в життя всіх постанов польсько-української умови у Львові з 1. II. 1919 і підчеркувала, що український уряд виконав вже ті постанови і згодився, щоби польське

цивільне населення тогобіч опікувалося полоненими поляками.

Про розмір праці свідчать дати хочайби з першого місяця. До 19. I. 1919 р. виплачено запомоги 210 родинам на загальну квоту 21.850 корон. Ранним та полоненим уділено запомоги на квоту 5.500 корон та розділено маси харчів та папіросів. В серпні цьогож року з запомоги користало вже 800 родин.

На Бригідки в серпні цьогож року посилено 340 обідів, а в тім 200 порцій молочної страви для хворих і реконвалесцентів по тифі. Інтерновані в полених арештах дітавали тричі на тиждень по 320 обідів, інтерновані в бараках за личаківською ротачкою 180 обідів денно, хорі в епідемічному шпиталі в тих самих бараках 100 порцій молока денно. Всі ті обіди й харчі возили самі члени Комітету візками.

Незвичайно тяжка служба була в допомоговій секції. Нераз і не два треба було їти, чи це з харчами, чи з грошевою запомогою, чи з лікарською помічю в найдальшій периферії міста на Замарстинів, Знесіння, Клепарів, Левандівку чи Богданівку в страшну слоту. І нераз вертали ті членкині самаританської секції панів живі, перемоклі, перемерзли в тих своїх не дуже теплих окриттях і не все цілих черевиках.

Працювала і секція посередництва. В короткому часі зголошенлося 345 безробітних жінок і мужчин. Секція варстатів зорганізувала дві робітні, артистичних робіт і направу панчіх і білля. В робітнях працювало 20 дівчат.

І як щойно тепер в „Червоній Варшаві” Грабца розконспіровано ті „дромедарки” першої жінки маршалка Пілсудского, що віддали такі неоцінені прислуги польському визвольному рухові, так і тепер в 15-літню річницю треба згадати про ті українські жінки Горожанського Комітету з 1919 року. Головою секції була Олена Косевичева, секретаркою Олена Шепарович, а працювали там: Дарія Старосольська, Софія Олесківна, Стефанія Папкевич, пок. Стефанія Рибачківна, Софія Коблянська, Ольга Мрицівна, Дьона Волянська, Стефанія Янкевичівна, Люба Білобранівна, Ольга Квасничева, Марія Голубцівна і ще кількадесят інших жінок.

Олена Косевичева, голова Самаританської секції Горожанського Комітету.

ПІД ЛISOVИЧАМИ

(Уривок із щоденника).

Я належала до сотні Івана Чмоли; його заступав під цю пору четар Артимович. Сотня була в резерві в Болехові, та в травні 1915 р. рушила на становища до Лисович. Пригадую, як сьогодні. Пополудні кружляв московський літак над Болеховом і Стрільці зістрілили його. Цілий день було строге поготівля. Не можна було нікуди з сотні віддалятися. Кожної хвили могли нас кинути, куди було треба. Сподівалися попівночі вимаршу, тимчасом ми вирушили вже в 11-й. Ніч була темна. Ми йшли гостинцем у напрямі Стрия. На сході від нас, у долині, кипів завзятий бій, стрілянина така страшна, що мимоволі ми мовкли... ніхто не заговорив голосніше.

З гостинця спустилися доріжкою направо в долину. Подорожі часто спиналися. Заборонено голосно говорити. Посувалися мовчки. Спинаючись, Стрільці зараз сідали, клали голови на напечники й так дримали, інші — сперті на крісах — також дримали. За хвилино знову вперед. По боках дороги видно хати, значить село, але ні світла у вікнах, ні живої душі, немов вимерло. Хотілося-б почути хоч гавкіт собаки — даремно.

Поволі дійшли до церкви. Курити не вільно, щоб не зрадити себе в селі. Розтаборилися на цвинтарі, біля церкви й так мали просидіти, чи пролежати до ранку. Поукладались одні попід паркан, другі попід церкву; як стояли, так попадали й поснули. Я не могла задрімати, бо холодно було й сильна стрілянина мене нервувала. Кулі блукали між нами.

Рано показав мені німець-лікар кульку в паркані, що вночі застрягла над моєю головою.

Перейшли на становища за городи, а то й поміж хати села. Розстрільні недалеко від себе, бо чути гамір по московському боці. Чути майже рівночасно вистріл і розрив шрапнелів. Як лиш москаль почне кидати шрапнелями, ми ховаємося до сусідньої стодоли.

Надходить вечір. Всі насторожені. Ось і приказ:

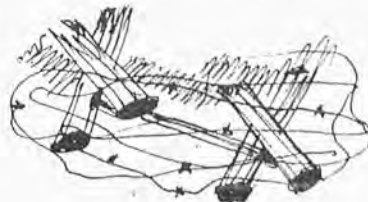
Третя сотня має йти до Болехова, по дротяні кізлі (перешкоди). То вивенило нас, що зближається московський наступ. Вийшли в 9-й год. звечора, а на 12-у, найдалше на 1-у год., маємо вже повернути.

На становищах остає з нашої сотні около десятка старшин і підстаршин, а між ними й тов. Степанівна.

До Болехова зайшли ми досить скоро, бо в порожні, та назад з тягарем трудніша справа. Кізлі були довгі на яких 5—6 метрів й важкі, ми несли щось 20, так що майже не було нас на зміну, й ми мусіли часто відпочивати.

Московський наступ почався над ранком під ослоною мряки вже десь по другій годині. Як ми були ще на гостинці в лісі, то чули в цілій долині направо, почавши від Болехова, сильну стрілянину й крики „урра!“. Кізлі ставали щораз тяжчі й ми ледви поспіли десь на четверту вдосвіта. Було вже заізно.

Дротяні перешкоди казали нам лишити при трітих ровах, а нам дали приказ доносити муніцію до тих ровів, де здається була в резерві група майора Альтмана. Декотрі товариші, досвідніші в таких випадках, моментально пропали, як під землею провалились. Остався — пригадую собі — вістун Розметанюк, я і ще кількох товаришів.

Нас забрав якийсь хорунжий маляр, чи німець і приказав носити скрипки з муніцією. Ми хотіли вияснити, що мусимо повернути в роствільню до нашої сотні, та дуло револьвера хорунжого, звернене до нас, малярська лайка й „марш форвертс“ пригадало нам воєнну дійсність. Ми носили ту муніцію з чверть години з недалекої стодоли. Нараз чуємо „урра“ вже ось перед носом. Пронав хорунжий, зникли й мої співтовариші, тільки я ошинулася сама серед мряки. Крісова стрілянина не вгає, гармати бють за втікаючими. Передімною на яких сто кроків біжить двох москалів і кричать: „стой австріяк!“.

Я змірила до стрілу і в тім огорнуло мене якесь дивне почуття: не то смішності, не то шіяховости.

І я опустила руку.

З мряки вириває хмара салдатів. Ділить нас вже лиш саджавка. Я круто повертаю на якесь подвір'я. На ньому лиш полонені москалі, наші ранені й більше нікого. Кидаю очима сюди й туди, шукаю будьякого знайомого й от бачу, як через городи біжить хорунжий Ковалик і махає до мене рукою.

Біжу й собі в ту сторону, куди він показує. Перескакую через плоти, перелази, та як на біду, ще й під гору. На силу дігнала, а відпочати годі, бо артилерія бе по втікачах.

На бігу довідалася я, що наших багато попало в полон, а між ними Степанівна. „Якби я вас не стрінув, товаришко, хто знає, що з вами булоби. Я останий вирвався з того пекла“, сказав хор. Ковалик. Дійсно, думаю, мала я щастя в нещасті. Я тоді мало думала про те, що діялося кругом мене. Мені все стояли перед очима два москалі в мряці, а за ними ціла хмара їх голов. Ділить мене від них тільки якась саджавка.

Ми добігли до гостинця й тут застали вже майже всіх, хто успів утікати, а там побачила я й того хорунжого, що заставив був нас носити скрипки з муніцією.

Разом із товаришами Стрільцями ми опинилися коло трену в Болехові. Там мала зібратися наша сотня, що була розбіглась, як ті курчата перед шулікою.

Московський наступ не мав великого стратегічного значіння; після нього австрійська армія, а з нею й Стрільці пішли вперед, аж над Золоту Липу.

Вічні Асфери

На сході торохкотіли кулемети і широкими смугами стелилися степами дими з визвольних гармат; вели ще горячкову „роботу” за визволення і ніхто не був певний, коли буде кінець, хоч той кінець був уже так близько... А найменше може думали про цю невідрадну хвилину артисти театрів, що розіжджалися по всім усядам і віддавали народу те, що найкращого мали. В них не було завтра, не було сьогодні, в них було мистецтво, творчість і праця...

Було то 1920. року.

Гурток артистів-аматорів Тернополя з гарними завдатками і рожевою надією на будуче рішив організувати малий театр і з підготованими песами виїхати на Україну. Разом з ними згодилися їхати теж Юрчакова та Крушельницький — люде з чималим вже тоді артистичним довідом. Була то пора не дуже пригожа на прогульки того роду, але ніхто з охочих не брав того під увагу. Історія галицького театру доказує, що охота подорожування є питоменою прикметою нашого артиста...

Рішення запало таки в нашої хаті. Як я тільки почула про Україну, тоді давай просити маму: поїду й поїду. Страшенне хотіла я побачити те все, про що стільки наслухалася, начиталася, що — просто — вросло в мою душу. Це чарівне слово: Україна — зосереджувалося в мене докладно в поняттях: Київ, Шевченкова могила, народ, вечірніці... одним словом — ходячий, живий Кобзар...

Відразу мама нічого не сказала, мабуть не мала часу. Але коли мої прохання стали вже надто настирливі, тоді вона, прибравши серйозний вид, сказала твердо: „Не поїдеш!” — Того було вже мені забагато. Від трьох днів бачити заколот у хаті, ходити з кута в кут з мукою виживання і з червоними від хвилювання щоками — і врешті усвідомити собі, що маю сидіти в хаті (школи були тоді печинні), коли вони там... Це було понад мої сили і я розридалася так, що чули мене на другім подвір'ю. Був це об'яв роздратовання і бунту, якого досі ніхто в мене не бачив.

І ось моя анархічна тактика побідила. Мама дала свою згоду, викладаючи цілу низку „застережень”. Світ закрутився кругом мене. Тернопіль перестав для мене існувати, я бачила в своїй уяві Київ,

Шевченкову могилу і т. д. і т. д. Перед найкращою своєю товаришкою снувала я „гігантичні” пляни й обіцяла привезти їй звідтіть якусь цінну пам'ятку, а відтак, гукнувши тернопільцям „бувайте!” — подалася з „нашими” туди, де... Київ... і т. д. і т. д.

Одного гарного осіннього ранку виїхали ми з невідкличними „пшепустками” і „підручними” декораціями (патентований винахід укр. театру) на фірах, прямуючи до кордону. Ціла наша прогулька весь час відбувалася на фірах, бо за інший рід комунікації тоді труднувало було. На „пшепустках” зазначено було, що їдемо в освітніх цілях на села, при чому мене записано, як діяльного члена товариства. — 12-літній „діяльний” член... Тяжко: на границі веліла нам сторожа позлазити з возів і стати рядом до контролю; колиж запитали про мене, хто це, сказано: артистка. Хотілаж я тоді розсміятися, Господи, як хотіла! Але налякалася... мами; вона так міцно сіпнула мене за руку...

Була це, зрештою, перна і послідна контролі за цілий час нашої подорожі. Потім вже почалася правдива блукання серед стратегічно розбалансованих армій і ми ніколи не могли зорієнтуватися, до кого належимо. Але товариству ніколи не бракувало веселости й очайдушности. Філософічно-задумчивий Крушельницький, вічно невдоволений Зубрицький, моторний Паньчинин, сміливий Демчук — всі вони находили щасливий вихід і в найбільш скрутній ситуації.

Їздили ми від села до села. Відбувалося то так: заїхавши в якесь село, розпитували наші стрічного чоловіка про те, що потрібно нам було. Питання починалися все одним: як називається село і чи є селя. Колиж відповідь на друге питання була по нашої думці, тоді розгощувалися. Звичайно один із наших полагав адміністративні справи, а прочі шукали кватир. Недовго й шукали: народ на Україні гостинний. Зараз же потім йшли оглядати селю.

„Салі” — щоправда — траплялися ріжні. Раз грали наші в читальні, раз у жидівській, старій школі, нераз у шопі, чи в stodolі, а то й у повітці... Товариство годилося на все, нічому не дивувалося, на ніщо не нарікало; кінчалося звичайно мистецькими дотепами. Насміялося раз товариство доволі з одної

такої „салі“. В одному селі дали нам салю... на стріху. Публика й актори лізли туди по звичайній сільській розгойданій та довжелезній драбині. На горіщі і сцена і сая були як слід, безліч крісел на салі (навіть імпровізовані льожі...); а й сам будинок зверху був нічого собі. Псували стиль та нерівноного драбина і двері в „фое“, що відчинялися питомим стриховим способом... Самозрозуміло, що наші артистки, вилізши в ту салю рано, змазали аж по виставі. — Але грали! І то з великим успіхом при повній касі кілька днів. На від'їзді обіцяли одушевлений публіці повернути ще...

Найдовше, бо повних три тижні перебули ми в с. Сніткові. Було то просторе і гарне село з широкими вулицями і сахарним заводом, а його мешканці дуже нас полюбили. Зі Сніткова виїжджали часом наші з виставами на другі села. На одну таку поїздку взяли й мене. Затирила я собі її найдовше зі всіх...

Їхали, співали. Сонце посилало свої останні дари, вози гуркотіли по замерзаючій під вечір землі. По дорозі стрінули ми похорони; в уквітчаній осінніми квітками відкритій труні лежала молода гарненька дівчина в вінку і биндах. Люде співали, вітер мав хоругвами, дівчина неначе спала... Картина була справді прекрасна і небуденна для нас галичан. Похорони перейшли, спів втихав, а ми все ще сиділи тихо, заслухані. — Нараз почули ми з третього воза за нами: — „Панство! Не їдьмо! Завертаймо! Похорони перейшли нам дорого, а це віщує лихо!“ То гукав Зубрицький, песимістична й недовірлива натура: велів він зараз же задержати коні і заявив, що далі не поїде. Висміяли його наші, зацїтькали і потягли сердегу за собою. Недовго й село показалося; на Україні — як на долоні: далеко видно. Їхали, знов співали, знов перекидувалися жартами; хтось жартував, що „дома“ будемо всі викручувати з себе воду, бо вночі мабуть дощ буде: в котрійсь стороні неба гриміло. Будемо — так будемо; дощ — товариству не повинна.

Їхали в село — і зараз завважали якусь дивну метушню. Стрічний чоловік підійшов до нас: — „До кого?“ — спитав.

— „З виставою. Артисти.“

— „Алеж, люде! — засміявся злорадно. — Завертайте коні, нічого вам тут робити! За лісом большевики! Чи не чуєте стрілянини?“

Справді, гуділо. „Громи“ показалися гарматними стрілами.

Тікалиж ми тоді, Боже мій! З негостинного села до Сніткова, зі Сніткова таки ще тої самої ночі до Ушиці, звідтіль наїмання, здобуваючи коні просто терором — далі, далі, аж до Волочицьк.

У Волочицьках — нова халепа. Наш візник — одинока наша надія на швидке поборення негостинних верстов — збунтувався. Кинувши батогом об землю, почав з одчаєм вигукувати, що далі не поїде, що „худоба згноблена“, що — хай його тут і вб'ють — не поїде. Не помагали ні прохання ні загрози. Скінчило-

ся врешті тим, що господар дав погам знати таки на очах численної товни, відрікаючися коней.

Доїхали ми якісь до Підволочиськ, де нас після всіх правил тодішньої воєнної тактики конфіновано і рішено відставити до „нашого“ Тернополя.

Зібралася братія в вагонах, радіючись, що діло пішло „по маслі“. Врадувалися наші ще більше, коли в поїзді стрінулися з своїми „братами“ — придніпрянським театром; пайшлися там і Борисоглібська й Орлівна, пок. Садовський, Орел і ін. Жінки заквартирувалися в окремім купе і давай розказувати собі свої „одисеї“... Було чого слухати. А щоб даром не сидіти, займалися вони одним „воєнним“ ділом, що був тоді „dernier cri...“ настирливо болючим. Юрченко зове це — „воношибийня“.

Загально відомим є факт, що з Підволочиськ до Тернополя не дуже то так далеко. Але в 1920 році ми їхали туди повних три дні.

Виїхали з Підволочиськ повним ходом. Кілька верстов дальше поїзд станув, а по якомусь часі рушив, але дуже поволі. Здивувало нас це, а виглянувши вікном, ми скоро зрозуміли причину. Оце побачили ми, що поїзд не їде сам, хоч машина видавала жахливі стогони та масу диму. Поїзд їхали люде; таки просто їхали. Люде ці — це був ніхто інший — як пасажир-мужчини нашого поїзду. Значить — ціла військова президія і наші артисти. Картина була таки небуденна.

Донхали поїзд до лісу і тоді найбільш компетентна особа — машиніст велів — рубати дрова в лісі, щоби було чим заїхати до найближчої стації. Не було як бунтуватися... Різали, рубали, носили... Незвичні мязи мліли, чола „мислителів“, стратегів і дипломатів вкривалися потом одчаю. Пенаситна машина — здавалось — поглотить усі їхні сили, а потім засміється усіма голосами...

Не поглотила. По двох днях праці опали безсило-побідно руки *ad hoc* робітників. Машина пробудилася; дроннула раз-другий, зівнула широко чорним димом і потягла ласкаво ряд своїх пупілів-вагонів; не збунтувалася ні разу аж до самого Тернополя.

Артист перейшов сам себе. Довелося йому відіграти роль, накинєну самим життям, а режисеровану інстинктом самозбереження. Декораціями служили спантеличені села і перші відгуки червоного терору. І врятувавши себе, дало товариство ще один доказ, що натура укр. артиста тверда і неретриває всі злидні свого ідейного життя...

Ні Києва, ні Шевченкової могили не довелося мені побачити. Привезла я лише маленький образець-емалію Матері Б. Почаївської. З чималим трудом здобула я його в хазяйки, що мала ікон в двох хатах у три ряди, а того зразу не хотіла дати.

Подарувала я емалію товаришці. Чи зробила їй тим втіху — не знаю. Одно певне: ту маленьку емалію я хотіла би дуже тепер мати.

Бо вже ніхто ніколи таких річей звідтіль не привезе.

СОНЯ БЕГІ.

ВЕСІЛЬНИЙ ФРАГМЕНТ

(Почінчування).

Коли хочу забути про буденщину, тоді кидаю всяку роботу й замикаюся в кімнаті, що криє в собі скарби народної нощі. Тут мій рай. Тут можу сидіти годинами й перебираючи в руках давні пам'ятки, з ними розмовляти.

На стінах висять світлини наших учениць в народних одягах, а між ними, як контраст, портрет старенької жінки в рянтусі. Це у мене унікат. Бо хтож бачив темер у Тернопільщині жінку в рянтусі? Таке могло вдатися тільки артистові Горняткевичові, що зумів собі зєднати стареньку жінку й вона витягнула з самого дна скрині старосвітський одяг і послужила за модель.

Вечір. Я розложила кільканадцять чіпців, поставила варстатик, на якому жінки їх ткали. Сиджу між ними, як між живими істотами й думаю.

Про що? — готов хтось замитати. Думаю про тих, що колись прикрашували голови цими чіпцями, а їх уже нині нема.

Літо. Сидимо в тіні дерев і бабуся вишила за-гріти своє знеможене тіло. Ще й нині бачу її одяг. Спідниця з конопляного полотна, сорочка з вузечкою мережкою, на чолі чіпець. Просимо бабуся, щоби нам розказала, чому відданій жінці не вічно показатися без чіпця. — А чи виділи ви коли Матір Божу з відкритою головою? — питає бабуся.

Не годиться відданій жінці ходити без чіпця, бо за таке Бог карає. Оповім, що сталося, як я була дівкою, а ви слухайте і розважте.

У нашому селі жив заможний господар. Прийшла пора женити сина, та чогось не міг у своєму селі знайти пари. Та негарна, та має мало поля, онта простого роду.

Оженився з дівчиною з другого села. Була гарна, багата, роботяща, але дуже гонорна. Не хотіла ходити в чіпці, навіть до криниці бігла простоволоса, а ми всі боялися, що стягне на себе кару Божу. Пішла в жнива жати жито. Десь коло полудня показалися хмарки, став дощ накрапати, загриміло раз і другий, жінці пішли під полукінок, а вона навіть хустини не накинула на голову. Сіла тай більше не встала; вдарив грім і на місці вбив. Не було рятунку, почорніла, як вуголь, а коралі розірвала нечиста сила й розкинула по полі. Люди в селі казали, що то кара за те, що ходила „простоволоса“. Її вимосціли панич казав, що не повинна була класти серпа коло себе, але хтоб там вірив у те, що кажуть пани, вони знають своє, а ми своє.

Усі затихли під вражінням. Моторошно стає на згадку такої страшної смерті. Але бабуня переводить розмову. Зачинає говорити про веселіші речі: почінчування.

На Поділлі, перед війною, весілля було розложене на три дні. *Вінкоплетини, вінчання, почінчування.*

У батьків молодії відбувалися вінкоплетини; вінці плели старші жінки для молодії і молодого. Молодий діставав віночок на високу шапку, яка була необхідна, чи літом, чи зимою. Весь час грали музики. Літом виходила молодь на подвір'я, за нею йшли музики, а старі забавлялися в хаті. В часі танців виспівували хлопці й дівчата, що кому долягало.

Виспівав хлопець жаль на невірну дівчину, висміяв у пісні свого товариша, що відбив дівчину. Співав кандидат до женички, багач, але сирота:

*Тече вода знід города
По білім пісочку,
А хтож мені молодому
Випере сорочку?*

*Мама мені не випере,
Бо мамі не маю,
До сусіди не понесу,
Бо я ся сиду.*

Молодиця зі села Настасова у Тернопільщині. На голові чіпець: верх кибавки обвинена хустка. З обох боків спущене волосся, це т. зв. „долі“. На шії багате намисто. Сорочка вишивана скромно; лише білими воскованими нитками.

Світлив Ст. Шурат.

Йому відповідає дівчина співаючи, що ніхто її не принав до внодобі, тільки багачський Гринь.

З другого кута несеться спів:

*Молодиці, як зірниці,
Дівчата, як сонце,
Треба ми си вибирати,
Хоч одну доконче.*

Весілля справляли окремо батьки молодії і молодого. Перед вінчанням ішов молодий зі свахами й старостами до молодії. Молодій розплітали коси, батьки сідали по середині хати, молоді падали їм до ліг, батьки благословили, дівчата співали, музика

грала, а всі плакали. Після вінчання молода верталася до своїх батьків, молодий до своїх. Там гостинися і цілу ніч пирували.

Третього дня ішов молодий зі своєю весільною дружиною по молоду. Плакала молода працюючи батьків, плакали батьки за донькою. Свахи скидали молодій скіндячки, на вінець закидали рянтух. Молоду провадив дружба. Одна сваха несла два святі образи, які прибивала в хаті свекрухи на знак, що невістка має там право газдувати. Друга сваха несла кужіль, а староста піс на плечах подушки, решту приданого відвозили на другий день.

Повільним ходом зближалася весільна дружина до хати молодого. На порозі стояла свекруха в кожусі, виверненім вовною до гори й витала невістку хлібом-сіллю. Відтак впроваджували молоду до хаги, саджали на скриню, здіймали рянтух. Молода мала ще вінець на голові. Рідня й сусіди обдаровували молоду. Кладли на тарілку гроші, співаючи принагідну пісню.

Після дарування провадили молоду до столі, де

був випратаний тік. По середині ставляли лавочку. Музика грала дрібненької, але нікому не вільно було з цього користати, могла гуляти тільки молода з дружною, бо це був останній танець за її дівування. В часі танцю саджав дружба молоду на лавочку. Її оточували гості. Старша сваха здіймала з голови вінець, друга сваха накладала кибавку (обручик). Молода скидала два рази кибавку на землю, на знак, що нерадо працюється зі своїм дівуванням. За третім разом покривали голову чіпцем і вивязували хусткою. Для дівчат тут місця не було. Свіжо почінчена молодиця переходила з рук до рук, всі радо з нею гуляли, ще й приспівували:

*А хто любить губи, губи,
А я пещулиці,
А хто любить дівчатонька,
А я моє дити.*

А з боку гляділа трохи з призириством на красуню-невістку теця, бо знала, що серце сина вже туди спрямоване.

ВАСИЛЬ ТКАЧУК.

НЕ СНИЛОМИСЯ...

Повільно та довго стогнав журавель, як пісне колесо у возі, або двері на мотузяних завісах.

Марія воду тягла... Витягла... Наливала до ковчегів...

З діравого відра ляпотіла вода на цимбриння, а з нього: цю-цю! кап-кап-кап! — верталася і, губилася в зеленім кружку, та ніби скрученою пружиною розвивалася-творила бігаючі колеса, що гальмувалися в каменями викладені стіни.

— Мой, ти там Марі? га?

Обізрілась...

На опущеній, „предвічній” вулиці стояв її брат Федько — сільський листонос.

Лист „гіря” ізпід крисані стирчала, мов кужель на кужільці, — а вниз, неначе хто з курячих лабок його склеїв.

— Я... я...! Що скажете?

— А, йдику суда! Маш лист!

— Лист!?

Здивовання, потім усміх шмегів по її, як сонце личку.

— Від кого? не знаєте?

— На маш, читай!

Сойкою майнула д' Федьови.

„До Найдорожчої Марусі Казанюк
село Ілинецьке
почта Запругом.”

Обернула коперту.

„Улан Йосип Грусак

15 п. к. к.

Познань.”

— Так... це до мене!...

— Гов, жди-жди, не пилуйси! Дай суда лист. Мені на долоню десять грошів — тогди лист возмеш. Загризлась...

— Бігме, вучку, що немаю. Дайте лист — потому я вам у дубелт дам.

— В „корпоративі” на борг дають — мені шукай „бацуль”.

— Йой... йой... Ага! А. яйця берете?

— Гай, шуруй — і неси штири покладки.

— Ждїть тут-о!

Побігла...

А прибїгла з яйцями — її тицьнула Федорови:

— Натє! Але бистє ні нєні ні дєдєві, що чорнє за нїхтєм нє сказали.

— Боїшєя, абї нє ганьбїли за любаса?

Сором наказав її змовкнути й дивитись у землю.

— Гай-гаї!... Нє журїєя... — таї потєліпавєя грудоватою вулицєю.

Вхопила лист і, мик д' керниці. Розпечатувала — таї оглядалась, щоб нїхтє нє підслухав — і читала — розвозилась:

„Слава -- Йєсусу -- Христу!
До стола сїдаю,
Папір розкладаю
І до Тебє наймилнїша
Цей лист посилаю.
Через гори, через річки
Лєти мїй листочку —
Поцілуй милєньку мою
У самї усточки.
І скажи їй промовоньку
Хоч із годиноньку,
Про моє гірку долєньку
В далєкім Познанї...”

Рибкою в саку забилося її серце...

— Мой, Маріко ге-е-в! А ти чого там задубїла? Тобї байбардєо, що води на окріп тра!

Промїж віття та дєрева сердитий лєтїв нєнін голос.

— Йду, йду!

— Тебє лиш по смєрть добрє посилати!...

Нєрадо клала лист у пазуху, нємоз жандарм-ським байонєтом.

— І нє-снїломїєя, що він мїж чужими нє збудє за мєнє. Божє-Божє, який бї то сарачї був мїй Іванусь файний вояк в тїм мундурї, що були у войну нашї стрїльцї...

КОНЦЕРТ МАРІЇ СОКІЛ

(Гл. світлину на ст. 22).

На користь потерпілих від повені лемків відбувся 17. ц. м. в великій салі Лисенка концерт Марії Соکیل. Вже добре звісне ім'я концертантки і добродійна ціль притягнули доволі численну публіку.

Тим разом започаткувала Соکیل концертний сезон зовсім новою програмою. Однак твердити (як це зазначено на афішах), що всі твори у Львові вперше виконані — легка пересада. Це могло відноситися може до українських пісень, ніколи до оперних арій. Мені самій довелося чути „Ля форца дель дестіно“ двічі, якраз у Львові.

Ніжно-мелянхолічні, піби східні настрої „гіндуських“ пісень, композиції Василенка не зробили належного враження. Не диво, — вони композиційно слабкі. Вправді спів (Соکیل), скрипка (Козулькевич) і фортеп'яно (Антін Рудницький) творили гармонійну цілість, але те все не могло торкнутися публіки глибше, тим більше що концертантка щойно розспівувалась.

Зовсім інакше представлялася справа з українськими, народними піснями. Соکیل уміла не тільки підхопити дух народної пісні, вона зуміла ще й передати нам чар нашої пісні — і то так сильно і безпосередньо, що нам хотілося, залежно від слів пісні, плакати чи сміятися. Кожна пісня стала нашим особистим, переживанням.

Дуже мелодійно і драматично відтворила Соکیل Барвінського (не Лисенка) „Ой зійди, зійди“. Композиція ця, своїм, кожний раз іншим підходом, акомпаніаментом до одної і тої самої мелодії дуже цікава. Незрівняно вишпили лемківські пісні. Їх своєрідний глибоко-сумовитий чар навівав дивний сум.

Обрізка цих лемківських пісень Ревуцького дуже оригінальна й цікава. Але правдиво в душі лемків — прегарно опрацьовані лемківські пісні Миколи Колесси, точніше сказавши самостійні твори на тему „лемківська пісня“.

Легка весільна пісня знову внесла дещо народної бадьорости і подобалась публіці.

В оперових аріях, як усе, Соکیل показувала своє повне вміння. Вебера атакувала, з огляду на мовні труднощі, дещо обережно, але арія Агати з опери „Дер Фрайшці“ вишпила і під мовним оглядом без закиду. Ніжну, типічну моцартівську цілість створили опісля Соکیل (спів) і Козулькевич (скрипка) в „Іль ре паторе“ Моцарта. Концертантка мага нагоду блистити кольоратурою. Чудово теж вишпила арія з опери „Ліуїзі“ французького композитора Шарпантіє.

З наддатків можна назвати ім'я композиторів Гречанінова й Рахманінова. З народних пісень: одна італійська і народні пісні (одна лемківська) в обрізці Ревуцького.

Дуже дискретно акомпанював Антін Рудницький. На жаль ця дискретність не все була на користь творів (Барвінського, Колесси), як і не все підтримувала інтенції співачки.

Треба ствердити, що враження з того концерту було як найліпше і бажано, щоб і продовження концертного сезону відбувалося з таким активним заінтересованням публіки, як це сталося на початку.

Меланія Нижанківська.

Ст. Рудакевич:

Автопортрет.

ІЗ ВИСТАВКОВОЇ САЛІ

Цьогорічні імпрези відзначаються одною, дуже рідкою в нас прикметою: обиллям публіки. І ювілей театру, „Залізна Острога“, дитяча ярмарка, концерт Марії Соکیل, а вкінці відкриття виставки Т-ва Прихильників Мистецтва відбувається все при битком набитій салі. Все це приємно хвилює: ануж, може справді? Може не треба буде вже стягати публіку патріотичними закликами для відвідин мистецької виставки?

А тут розгорнулася перед нами робота молодих мистців. На 19 виставляючих є шість жінок-малюрок, відсоток у нас небувалий. Між ними найцікавіша Іванна Нижник, яка від часу останньої виставки помітно поступила вперед. Її портрети мають свіжість і безпосередність вислову, що просто дивує. Так само її пейзажі з Космача повні глибини.

Ольга Пleshкан залюбки опрацьовує етнографічні теми. Студії „Дідусь“, або „Жінка при куделі“ особливо вдатні.

Стефа Рудакевич натомість виступила тільки з пейзажами; ціла стіна зелені. Серед них губиться її автопортрет, а він з усього найцікавіший.

Стефанія Гебус і Ольга Манастирська стоять осторонь своїм підходом і тематикою. Ст. Гебус дала цікаві дереворити й дуже вдатно і сміливо трактований краєвид. Ольга Манастирська менш відважна, зате глибша у своїх „Берегах“ та студіях типів.

Зовсім окремо стоїть Олена Рубісова. Це вже викінчений мистець, що в своєму „Гвапу“ дала доказ всесторонності свого таланту. Досі ми бачили тільки її дереворити.

Л. Б.

Розпочинаємо сторінку вісток із жіночого світу. Усі події сучасного жіночого руху, успіхи й невдачі жінок, втіха і горе знайдуть тут свій відгук.

Японія. В місті Осака відбувся недавно тому конгрес японських жінок. Японки досі не мають рівного виборчого права з мужчинами. Отже тут зіхалося 350 відпоручниць від зорганізованого японського жіноцтва з метою, домогтися від парламенту повного виборчого права для японської жінки. Вистилизували петицію, яку підписали всі відпоручниці. Пані Кубутіро, провідниця японських жінок має зложити її при найближчій сесії в парламенті.

Відні японки! Вони й не сподіваються, яка затижна й уперта боротьба їх чекає! Згадати б лише французенок, що вже довгий час безуспішно добираються цього. Здається вже ось-ось: закон перейшов щасливо палату послів, вже небагато йому бракує до правосилля. Аж гульк, застрягне в сенаті! І знову французенки обдумують нові способи боротьби.

А деяким жінкам щастить без великих заходів. Португалія признала своїм жінкам виборче право до самоврядних урядів і парламенту. Одначе вимагає від жінок-виборців середнього або вищого образування. Чому це? Мабуть припускає, що образування дає жінкам певну самостійність у рішеннях і виборі партій.

Так само жінки з Филиппинських островів дістали тепер виборчу рівноправність. Це близькі сусідки Японії й тому не диво, що японським жінкам це додало охоти до акції за рівноправність.

Америка. В Америці дуже поширені жіночі клуби. Гуртують близько 2 мільйонів членів і мають дуже різноманітну програму. Діляться вони після партійної приналежності членок, або їх маєткового рівня. Вискакують свою думку в різних суспільних, політичних і культурних питаннях дня.

Такі клуби мають власні ресторани, бібліотеки, а недавно тому закупив Women Club в Шікаго галерію образів артости 70.000 доларів.

Оцей розмах американського жіночого світу є дійсно рекордовим, коли порівняти його з іншими країнами.

Недавно тому принесли часописи вістку про зхінцєну американку, міс Перлу Бек. Вона, хоч дочка місіонара-американця, народжена й вихована в Китаю. Скінчила університетську науку в Шангаю й виїхала до Америки. Але недовго там побувала; затужила за Китаєм, що був справжньою її батьківщиною. Тепер зайняла вона місце лекторки при університеті в Ханкіні.

Вона також талановита письменниця. Пише по англійськи, але виключно про життя китайців. Це дає змогу проникнути хоч трохи в незрозумілий для нас світ, який вона дуже добре знає. Її книжка „Друга жінка” малює саме конфлікти між стародавнім

китайським вихованням, а модерним, європейським, в одній родині. І при цьому Перла Бек не добачує в китайців ніякої екзотики; вони їй такі рідні і зрозумілі, як кожному читачеві, що прочитає її книжку.

Фінляндія. Жіночі організації в Гельсінкі створили тепер централю для боротьби з жіночим безробіттям. Головну увагу звернули на умові робітниці, бо (цікаво!) сконстатували в цій галузі найбільший відсоток безробітних. Щоби зарадити лихові, не вдоволяються запомогами та безплатними харчівнями. Влаштовують школи та курси, щоби перешкодити кадри жінок, які не знаходять тепер примінення для себе.

Заразом може Фінляндія похвалитися первиною. Дві фінляндські архітектки, Ельза Борґ і Ельза Арокалло спільно випрацювали плани церкви в місті Сіменге. Це перші на світі архітектки, яким доручено перевести будову церкви.

Індія. Підчас останнього землетрясєння в Індії згинуло багато жінок під румовищами хат. Звичай не дозволяє їм покидати домашнього вогнища підчас небезпеки, отже вони не виходили з домів. Впали жертвою стародавніх пересудів. Але їхня доля всеж таки краща від тих, що залишилися в живих, а стратили своїх мужів підчас землетрясєння. В Індії, як відомо, вдова, це погорджувана істота. Її вважають нещастям сім'ї, за яке вона мусить відплачуватися працею та покорю.

Правда, індійські жіночі товариства вже підняли боротьбу проти цього. Але знаємо, що ніщо не стоїть так твердо й міцно, як традиція. Багато ще води пропливе, поки індійська жінка переборє оцю перешкоду.

Другим лихом в Індіях це звичай діточих-подруж. Батьки заручують діти зі собою ще в колісці, а вінчають дуже молодими, майже дітьми. Останній перепис населєння виказав 65 мільйонів жінок в Індіях; з того 12½ мільйона це заміжні жінки нижче п'ятнадцяти літ, а мільйон нижче десяти літ. Уявляєте собі таку десятилітню „молодицю”? Дитину, в віці фізичного й умового розвитку, коли їй ще треба дитячої розваги, або просто, дозвілля, забави, переводять із батьківського дому в чужий, кажуть поважати якогось чужого хлопчину як мужа та замикають у круг суворих подружних обовязків. Серед цих умовин поширюються серед жінок незвичайно швидко сухоти. На одного сухітника-мужчину, припадає шість сухітниць-жінок.

Індійки почали недавно тому боротьбу за виборче право. Їх піддержують у цьому змаганні англійські жіночі організації. На чолі цієї акції стоїть англійська посолка, леді Астор.

ПОМЕРЛА МАРІЯ ЗАНЬКОВЕЦЬКА

Саме в попередньому числі, в повісті „Лисенки й Старицькі” розказує О'Коннор-Вілінська про дебют Заньковецької в Києві; цікаво було прочитати враження про перший її виступ, що по словам авторки „не переходив за звичайну межу”. Тепер уже описаний другий її виступ, де Заньковецька пірвала глядачів за собою чимсь незвичним, неймовірним — якимсь криком, що „дорушив усі приписи сцени”.

Ці слова відразу передають суть її постаті. Вона ціла була чимсь таким, „що порушувало усі приписи нашої сцени”. Бо досі там були водевільні молодіці, або сентиментальні „пейзанки” в селяно-вих народніх строях. А коли Заньковецька взяла в свої руки Марусю (якої бліду відбитку ми мали нагоду недавно бачити на Ювілейному Святі Театру) або жартівливу Цвіркунку, ці постаті відразу набрали життя. Вони перестали бути розвагою для змученої малоросійської публіки, яку досі бавив український театр. На сцену вийшли справжні, неідеологізовані українські матері й дівчата з усім їхнім го-

рем, вийшла весела, розгукана Цвіркунка, не підшаржована й природня.

Заньковецька зуміла видобути з нечисленних тоді побутових пєс справжні драматичні моменти, а своїм постатям падати прикмет небуденної глибини. В тому її заслуга. Тоді, коли театр жив українофільською романтикою і годував глядачів дешевими ефектами цього жанру, зуміла вона налити свої постаті живим змістом. Поруч із Садовським, Кронвіницьким і Саксаганським дивнула вона український театр із хуторянського на світовий рівень.

Яке це щастя, що вона появилася тоді саме, коли ми її найбільше потребували!

В жовтні ц. р. вона померла. Вістка про її смерть здивувала декого: широка публіка даєно її вже поховала. Бо так воно є в драматичним артистом: він умирає разом із театром, який заступає. Побутовий театр уже давно пережився, але його пам'ять і заслуга буде вічно жива в нашій історії.

Л. Б.

ДИТЯЧА ЯРМАРКА

Цієї весни діти замкнули сезон імпрез концертом дитячої оркестри. В осені відчинили його дитячою ярмаркою.

Ініціативу цієї імпрези взяла в свої руки Укр. Захоронка. Як звичайно, товариство рухливе й підприємливе, вміє дати все щось нового й приманливого. А головне — розуміє як не можна краще, психіку диточу. Хто з нас не любив, дитиною, торгувати, купувати, важити, мірити? Хто з нас не мріяв мати колись sklep, справжній sklep, наприклад із чеколатою, або (залежно від віку й замішування) з книжками, чи спортивним приладдям?

Укр. Захоронка здійснила оці диточі мрії хоч би на одно пополюдне. Діти дістали справжні стійки з рекламовими написами, а в стійках справжній товар до продажі. Очевидно, коли доручили їм таке важке діло, відповіли діти серйозним відношенням до справи. Продавали з величезним завзяттям. Їщебетушка, що стояла за столиком „Золотої Кави” не давала нікому спокою; кожний мусів покоштувати того, що вона наваряла. А кіоск „Ароза” мав щастя: маленька Леся в білому фартушку й очінку, була така апетитна, як усі ті невеличкі будини, розложені кругом неї.

Найкраще виглядали діти-продавці у спеціальних костюмах. Згадана вже Леся як куховарка, обі Вірки з Народньої Торговлі в синеньких плащиках, Нінка з Маслосоюзу, Оріся зі стійки „Українського Народнього Мистецтва” в чорному плащику й береті. Кооп. „Пласт” післала на салю невеличкого пластуна в повному виряді, що несміливо роздавав рекламки. Там де товар одноманітний, оживляли його яркі синенькі плащики продавців, а знову припестрому, яркому товарі, як у кооп. „Українське Народне Мистецтво”, вистачив спокійний некрикливий одяг. В ніякому разі народній стрій. Народній стрій розсіває увагу глядача, не дає змоги зосередитися на стійці. Хіба одна пекарня „Золотий Колос”

могла собі на те дозволити, бо її однорідний товар (великанські рогаляки, колачі, хліби) якраз потребував такого оживлюючого осередку.

Але ці дрібні недотягнення не закаламутили дитячої втіхи.

Початок зроблений. Нані діти знають уже, що це наста „Елегант”, що в „У. Н. М.” можуть дістати справжні українські ляльки, що „Пласт” має різне спортове приладдя. І в свої Святомиколаївські мрії паневне включають тільки вироби рідного промислу.

Стійка кооп. „Українське Народне Мистецтво” на дитячій ярмарці у Львові. З ліва дитячі вишивані суконочки на стояках. На столі розложені ляльки в народніх строях, перед ними дрібна кераміка й дереворізьба. За столом мала Оріся Павловська запрошує до купна.

ТКАЦТВО

На Східних Торгах у Львові.

Серед відділу льняних тканин на видному, ясному місці стоїть ткацький варстат. Це велика скомплікована будова, де нитки основи чергуються з нитками утка. Окремо біжить стрічка металевих плиток із дірочками — це шаблон на тканий колірний взір, яким викінчуються рушники. Бо хлопчина, що ногами й руками пускає варстат у рух, саме тче рушники.

Розпитуємо. Хлопчина відповідає гарною українською мовою.

Це варстат Ткацької Школи зі Стрия. І всі ці вироби кругом — грубше й тонше льняне полотно, верети, рушники й інші тканини, теж вироби школи, що вислала його до обслугову варстату.

Охоче дає нам і даліші інформації. Учнів та учениць приймають до Ткацької Школи по закінченні 5 клас народніх та 14-го року життя. Наука триває три роки як у кожному ремеслі. Вписове 10 зол., шкільні оплати 90 зол. річно. Незаможні можуть мати знижку. По укінченні школи може абсольвентка відкрити самостійну ткацьку робітню, або бути ткацькою інструкторкою. Школа не має інтернату.

Як легко маємо можливість доброго фахового вишколу! В Стрию, де життя дешевше як у Львові, при невеликій шкільній оплаті, вишколити кілька дівчат на те, щоби вони

спільно заложили потім кооперативну ткальню! Полотно, верети й інші ручні тканини матимуть чимраз більший збут. Варто організувати як слід виробництво цієї важкої галузі нашого домашнього промислу.

Але тканням перероблюємо не тільки льон і коноплі, але й вовну. Ось ми вже при килимах.

Існує при Держ. Технічній Школі у Львові річний курс килимарського ткацтва. Абсольвентки цього курсу мають право провадити килимарські варстати.

Приймають по укінченні 7-класової народньої школи. Кандидатка мусить виказати лікарським свідоцтвом, що дозволяє їй працювати в килимарському промислі. Потрібний вступний іспит. Вписове коштує 10 зол., шкільна оплата за цілий курс виносить 120 зол., платна в місячних ратах по 12 золотих.

Килимарський промисл у нас все ще нерозроблений як слід, хоча ми вже маємо деякі осяги на тому полі. (Гуцульське Мистецтво, Гуцульщина, Збут у Косові, О. О. Кульчицькі в Перемишлі). Але велика більшість килимів іде в світ все ще через чужі руки, а недавно тому мали ми змогу подивляти на Сх. Торгах старовинні українські килими в виконанні одної чужої килимарської школи. Ще багато лишається роботи для наших килимарок!

Л.

Проф. С. Русова. Наші визначні жінки. Літературні характеристики-сильюети. З нагоди ювілейного Українського Жіночого Конгресу. 1884—1934. Коломия. Накладом час. „Жіноча Доля“, ст. 92. З окладинкою Наталі Геркен-Русової.

З нагоди Українського Жіночого Конгресу появилася кілька статей про творчість українських письменниць. В журналі „Назустріч“ з дня 15. VI. стаття Марії Деркачевої — „Профілі українських письменниць“, в „Польсько-українським Бюлетені“ з дня 30. VI. і 8. VII. стаття Роберта Жаховського „Kobiety w literaturze ukraińskiej“ і в „Ділі“ з дня 11—15. VII. стаття-реферат Катерини Чайківської — „Участь жінки в українському письменстві“.

Ці часописні статті не кожний матиме змогу перечитати і вони скоро лопадуть у забуття. Зате тривалою памятою зїзду буде книжечка Софії Русової. Про авторку книжки написала коротку статейку О. Кисілевська на підставі незвичайно цікавого життєпису, який друкувала С. Русова на сторінках журналу „За сто літ“, книга третя, р. 1928, ст. 146—205 п. з. „Мої спомини“.

Після короткого вступу про початки жіночого руху, подає Софія Русова 14 сильветок наших визначних письменниць і учених. Найбільше місця посвятила піонерці жіночого руху Наталі Кобринській. Зупиняється над її життєписом та характеристикою її літературної і громадянської праці.

Гарно опрацьовані сильветки Уляни Кравченко, Марка Вовчка, Ганни Барвінок. Зі щирим теплом пише про ці письменниці, що були їй особисто знайомі. Пізнаємо тверду, виковану з криці постать Олени Пчілки і її дочки Лесі Українки, ближчими стають Дніпрова Чайка, Любов Яновська і Грицько Григоренко, щирою симпатією навітлені Христя Алчевська, Ольга Кобилянська і Олена Кисілевська. Не забула згадати про наших учених Марію Загірню і Олександру Єфименкову.

При кожній сильветці — подана література про дану

письменницю — переважно праці наших учених з Радянської України і тамошні видання творів поодиноких письменниць.

Книжечка повинна би знайтись у бібліотеці кожної жінки, головно в бібліотеках дівочих шкіл, щоби заохотити жіночу молодь до студювання творів жінок-письменниць. Але для цього треба булс би створити „Жіночу Бібліотеку“, і перевидати твори українських письменниць з недоступних радянських видань. Інакше всі ці сильветки, профілі і портрети будуть тільки безкровною тінню.

Степан Чарнецький. Нарис історії українського театру в Галичині. Львів. Накладом фонду „Учітеся брати мої“. Ст. 253+(3).

Перша більша праця про український театр — це книжка Дмитра Антоновича „Триста років українського театру 1619—1919“, що вийшла в Празі 1925 р. Тепер з нагоди 70-років української сцени, появилася перший нарис історії галицького театру.

Автором цієї книжки є Степан Чарнецький, довголітній мистецький керманіч галицького театру у передвоєнній добі. Він з мистецьким хистом поета оживив наше театральне минуле і ми неначе в фільмі оглядаємо картини життя наших артистів.

Колись у Празі бачила я фільм з життя перших піонерів чеського театру і вона зробила на мене дуже велике вражіння. Подібне вражіння викликала книжка Степана Чарнецького.

Перед очима пересуваються перші мрійники, що видвинули думку про заснування українського театру. А далі перше представлення Квітиної Марусі, в 1864 р. — прийняте з великим одушевленням. На основі джерельних матеріалів, автор змалював живо й інтересно далішу історію театру, всі пориви й упадки, успіхи і невдачі. Не поминув нічого. Кожна сторінка життя театру однаково важна і цікава. Кожне ім'я однаково дороге й незабутнє.

Багато ілюстрацій, якими прикрашена книжка, ще збільшують вражіння і влекшують уяві творити фільм життя. Зворушливою і сугестивною є віра автора „що недалеке майбутнє шле нам добу великого світлого відродження нашого драматичного письменства і нашого театрального мистецтва“. Може ця книжечка пригадає нашому громадянству, що в 70-ліття почину української сцени — ми не маємо самі, де-б відсвяткували це свято. Може здійметься запал — не пливкою хвилею морського прибою а тривким, твердим зусиллям.

Книжку цю треба поширити масово — тим більше, що вона так приступно написана і недорога.

М. Державин

ВПРАВЛЯЙМО З ДІТЬМИ

Сьогодні, коли не треба вже нікого переконувати про велику вагу фізичного виховання, коли вже й найширші маси зрозуміли, що через фізичну справність одиниць ідемо до сили народу — не вдовольняємося примітивною культурою тіла, але шукаємо щораз то нових доріг до піднесення її.

Мало хто із нас родиться з ідеальними фізичними диспозиціями, однак систематичними вправами можна досягнути знамениті успіхи. Доказом цього є американська молодь, про яку прецінь не можна сказати, що це добра раса, бо ж майже кожний американець — це мішанець кількох рас, а свій високий фізичний рівень здобуває руханкою, спортом, масажам та гідропатією.

Річ у тому, щоби цю рецепту примінювати вже від наймолодших літ.

Правда, вже в школі стрічаються діти з руханкою, однак знаємо, що її ведуть там шабльоново, маючи на увазі цілий гурт дітей, а не індивідуальні здібності й потреби одиниць. Колиж згадаємо ще умовини, серед яких відбувається в нас шкільна руханка, то з жалем ствердимо, що вона небагато може спричинитися до фізичного розвитку дитини.

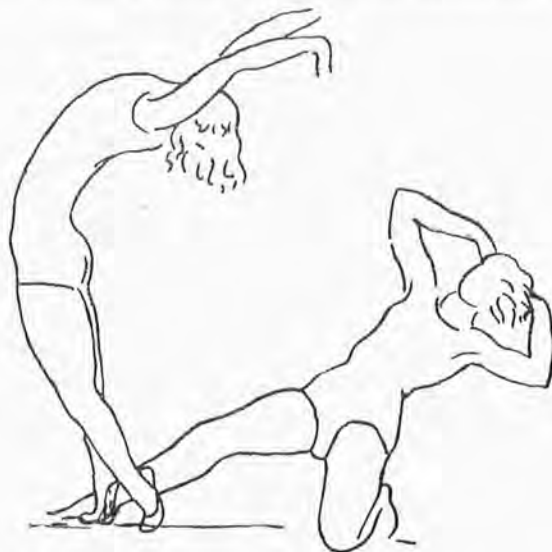
Вже у 4—5 році життя тіло дівчинки заповідає свої будучі пропорції. Одна прим. має тоненькі ноги, друга піднесені рамена, інша видовжену шию. Рівнож і гнучкість хребетного стовпа й бедер буває вже у тому віці різна. Такі й тим подібні естетичні відхилення може направити бодай в часті кожна мама, коли схоче посвятити своїй дитині кожного дня кілька хвилин на відповідні фізичні вправи.

На питання, коли зачинати у дітей фізичні вправи, годі докладно відповісти. З тим є подібно, як і з наукою музики чи чужих мов. Кожна дитина реагує інакше; треба брати під увагу вроджені здібності, замилювання.

Найкраще вести руханку з дітьми у формі забави, уникаючи різкого числення й команди, що

своєю монотонністю мучить і знеохочує до вправ дитину. Отже нехай вони скачуть як зайчики, ходять як півники, вигинають хребет як котик на печі, літають як птахи, — нехай стають навшипиньки, досягаючи щось солодке, положене високо, нехай ходять осторожно поміж розложеної на підлозі предмети, підно-

сячи високо ноги, або нехай знов „надувають м'яч“ втягаючи носом сильно повітря та випускаючи його. Нехай дитина ілюструє рухами тіла якусь казку, що є для неї й приємне й для здоров'я хосенне. Тоді з дітей, насивних слухачів маминих казок, стають активні представники подій, які їх цікавлять від найраншої молодости та є нерозлучною частиною їхнього світа уяви.

Однак не всім дітям можемо дозволити свободну рухову забаву. Деякі з них люблять лиш сидіти, інші залюбки мучать ноги, а ще інші підчас забави найрадше кидаються на землю і виправляють „перевертні“. Діти надто грубі, отяжілі, є у забаві повільні, рухаються так, як їм вигідно. Треба їх розрухати та вказати нові рухові можливості, а саме скрути, обороти, корчення й протягання м'язів і т. п.

Не дозволяймо дітям надто довго сидіти, бо лікарі твердять, що найвигідніше сидіння є більше шкідливе як стояння, бігання та скоки.

І тільки трохи терпеливості, — а її знайде кожна мама коли схоче допомогти своїй дитині, памятаючи при тім, що щоденними фізичними вправами досягають люди чудес.

— Подаємо кілька образків із вправами, котрі, крім многих інших, можна з успіхом приміняти у щоденній діточій руханці.

ВІКНА НА ЗИМУ

Добре провітрюване помешкання, що має щільно пристаячі вікна, скоро нагрівається і зберігає температуру. А часте провітрювання в зимі конечно потрібне, особливо в нових будинках, де пітніють стіни і викликають шкідливу вогкість.

Давніші способи ущільнювати вікна на зиму всім нам відомі. Лісний мох, вузькі паски паперу, наклеювані поміж віконниці, валочки із вати. Всі ці способи не допускають продуву, але й не дозволяють відчиняти легко вікна. Щоби ми могли широко відчинити вікно і зимою, треба подбати про добре й фахове ущільнення.

Двері на балкон чи веранду треба оббити вузькими деревляними листівками здолни і збоку. Вікна ущільнюємо найкраще шклярським кітом.

Перш усього треба оглянути шибви, перевірити й виміняти ушкоджені. Навіть легке тріснення побільшується при найменшому морозі, а в зимі вимішувати шибви значно трудніше. Шибви, що легко стоять у рамі треба закріпити тонким цвяшком без головки. Цвяшок повинен бути такий малий, щоби не виставав зпід кіту.

Тепер можемо приступити до кітовання. Треба заздалегідь приготувати собі все знаряддя, щоби при роботі мати все під рукою. В поверхових будинках не можна братися до такої роботи без охоронного паса, прикріпленого до рами вікна. Тоді є безпека проти нещасливого випадку, ну й працюється спокійніше, коли не треба безпастанно оглядатися на своє положення.

Вживати треба свіжого кіту, тому, що старий кришиться. Коли хочемо зладити його дома, поступаємо так: мішаємо в мисці 6 частин меленої крейди, 4 частини житньої муки і 4 частини льняного, покостового олію. Вимішаємо деревляною конисткою і вмісимо на дошці як тісто. Олію доливаємо потрохи, тому, що густота кіту залежить від того чи житня мука суха, чи має трохи вогкості в собі. Кіт повинен бути такий густий як тісто на різанці (макаран). З виробленого кіту тачаємо в руках тонкий валочок і втискаємо його рівномірно поміж вікно й футрипу, посипуємо сухою меленою крейдою і примикаємо поволи вікно. Таким способом заповнюються всі щілини кітом, а зайвий кіт висувається на бік. За хвилину відчиняємо обережно вікно й провітрюємо. Там де задержався крейдовий порошок, ще потрібно дрібку кіту. Додаємо його обережно й дуже тонко. І знову посипуємо крейдою, яку найліпше наносити патишком, завиненим у полотняну шматку. Повторяємо це так часто, аж поки не зникне крейда при замиканні вікна. Потім сушимо кіт, примикаючи й отвиряючи вікно кілька разів. Замкнути зовсім не можна, доки кіт не висох цілковито, тому що інакше зіпнилися би обі частини. Підчас того вирівнуємо ножем край, щоби не виставали грудки. За годину посипуємо знову крейдою, щоби кіт скорше сох, а віконну раму витираємо старанно з решток кіту.

Ззовні можна кітувати вікна тільки в літі, і то в погідні соняшні дні. Добре їх потім полякерувати. В листопаді можна кітувати внутрішні вікна, що теж дуже добре забезпечує помешкання. Лякерувати їх тепер уже не можна.

Так ущільнені вікна можна кожної хвилі відчинити на всю ширину, якщо при них немає квітів або

кліток із пташками. Кітовання має ще ту добру прикмету, що й при найбільшій хуртовині не перепускає порохи і знаменито ізольовує помешкання перед вуличним гамором. Є дуже тривале, так що не треба його щороку відновляти.

Зовнішні вікна можемо ущільнити при помочи валочків із вати. Перед тим добре обмити віконну раму і помазати футрини густо звареним рисовим крохмалем. Зараз же наложити валочок і липити все на годину, щоби крохмаль зовсім висох. Вата міцно приліплена, так що буде триматися цілу зиму.

„Міміза“. В листі до редакції авторка, до певної міри, описала свій характер і тим самим поставила графолога в неприємне положення. Спостерігавчий змісл у авторки не дуже сильно розвинений, не дивно тому, що він навіть цдо неї самої міг її завести. Не можна сказати, що в загальній регресії завинили тільки фізичні недомагання: є багато нескладного у підході до життя; виявляється воно в певній неконсеквенції думання й поступків. Безперечно мусіло бути колись більше вітальності в ріжних починах, — тепер із цього мало лишилося. Багато горя прийшлося пережити авторці через те, що вона не вміла бути сильна у випадках, де сила й опір були конечні. Банально кажучи, авторка була занадто добра. Кажемо була тому, що огірчення, яке виразно слідне в письмі й яке з часом почало домінувати над іншими прикметами, затерло для несправного ока правдиве обличчя авторки.

„Серпанок“. Надзвичайно приємно познайомитися з „поганим полом, якого натура наділила красою“. Цього, правда з письма не видно; видно зате, що автор немало думає про свої зовнішні вальори. Оскільки вони справді такі видатні — то не можна розглядати цього негатишно.

Життєвий елемент на загал добрий. Наразі немає якихось означених заінтересувань глибшої натури. Не виключене однак, що при першій нагоді автор „пробудиться“. Грунт для цього пригожий. На жадні експерименти автора не можна взяти й можна бути певним, що інстинктивно вибере таку дорогу в житті, яка йому під кожним оглядом буде найбільше відповідати.

ПО Д Я К А.

Одним почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моему мужеві бл. п. Теодорі Яворським, учит. в Блажів п. Черхава к. Самбора, який на жаль лише короткий час перебував в обезпечі.

Скорі й акуратні виплачення обезпеченої суми уповажное мене поручити це одинокі українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

Блажів, дня 14. червня 1934 р.

Катря Яворська.

ЗИМІВЛЯ РОЖ

Як маю добре перезимувати рожі, — щоби не вимерзли?

Загально відоме є, що шляхотні троянди не змерзають при обниженій температурі 6° — 8° , а навіть при 10° Ц. нижче зера видержують студінь. Ріжні відміни — різно видержують зимно. Однак і при тій самій відміні троянди різно зимують.

Від зрілості дерева — залежна їх відпорність. Ростина перериває поступно свою вегетацію — в часі лагідної сухої осені. Якщо листя рожі влітку боролося з ріжними педугами і галапасами, а осінь перейшла шоретка та вогка, тоді дерево не дозріває, лишається м'яке, губчасте. Як таке, незріле — мерзне і гниє в обставинах, серед яких здорове дерево є відпорне і зимою не потерпить від морозу.

Перші легкі осінні морози не роблять шкоди і не лише минають без лихих наслідків, але сприяють дозріванню дерева.

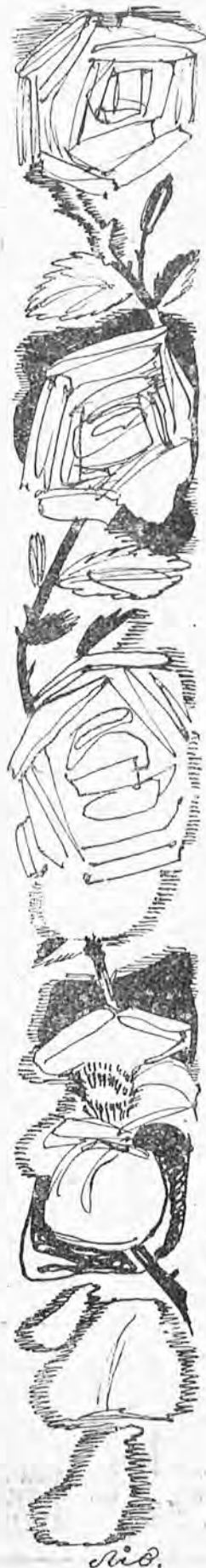
Перед початком листопада не треба троянд охороняти від морозу.

Передвчасне прикривання рож розніжнює їх листя. Скоро починають гнити. Безпосередно перед прикопуванням і прикриванням рож, треба старанно повідтинати усі листки з корони, що самі не повідпадали. Стипаючи листки, прискорюємо дозрівання дерева.

Перша половина листопада є найвідповіднішою порою прикопування. В тій цілі пригинаємо обережно корону до землі. Щоби пеня не зломився, підкопати землю при рожі по тій стороні, в яку нагинаємо. Корону, докладену на землю очищену від трави, листя чи навозу, прикидуємо чистою сухою землею.

Земля, очищена від усякого органічного матеріалу є здорова. Однак зачещена може принести більше шкоди як хісна. Органічні частинки в ній почнуть гнити і гниль перекинеться легко на корони троянд.

Найкраще і найздоровіше перезимовують рожі, які прикидуємо лише землею. Часто-густо опаковують троянди соломом. Цей спосіб опакування не є раціональний, тому, що солома гниє, і в соломі залюбки гніздяться зимою миші, що радо обгризають кору рож. Краще вже вжити до цієї цілі чатиння, бо ча-

тиння нескоро гниє і його миші не люблять. Земля суха, є добрим ізоляційним матеріалом. Здержує мороз. Сама хоч замерзне, не перепускає морозу в такий силі, як назовні.

Однак ніколи не треба опаковувати рослини із листям на галузках. Зів'яле листя це перші зародки гнилі.

Верства землі повинна бути груба зразу на 20 см. Грубша верства, до цього ще й за легкої зими нанесе більше шкоди, як легкий мороз, бо без доступу воздуха троянди дусяться і гниють. Тим-то лагідна зима більше небезпечна для зимівлі рож, як гостра. В лагідну зиму більше рож пропадає. Тому не спішімся з передвчасним опакуванням їх і передвчасним прикриванням навозом чи листям, щоби надмірним піклуванням не заподіяти їм кривди.

Сильні безсніжні морози є дуже небезпечні. В таку пору треба й пеня хоронити перед студією, а корону прикопати грубою верствою землі і прикрити навозом або листям із дерев.

Пеня загально не змерзає. Але, щоби його охоронити перед сильним нагріванням сонця, що зморозує кору рожі, слід обв'язати його тонкою верствою солом.

Окрім високопенних рож — залюбки плекаємо в городах карлові рожі, які в своїй культурі далеко вдячніші, як високопенні. Зимуючи їх, треба рівнож охороняти перед морозом. Спосіб зимовання їх децю відмінний тим, що в них нема пеня, лише корона. Старші кущі з великою короною пригнути подібно як високопенні, перестерігаючи всіх засад при цьому, а малі кущі обложити з усіх сторін чатинням, прикрити землею у виді кінця. При безсніжній зимі збільшити ізоляційну верству, накриваючи їх ставним навозом, чи листям.

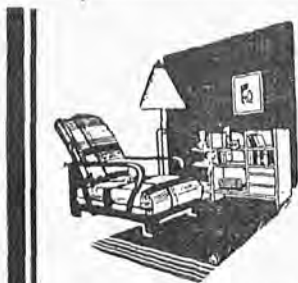
Притинання троянд відложити аж до приходу весни. І то притинати їх цю-то, коли почнеться новий період вегетації.

Шляхотні відміни пнучої рожі є рівнож вразливі на студінь — тому й про них не можна забувати. Зберігаємо їх подібним способом: обвиванням, долованням і прикопуванням.

СТ. ГАВРИСЕВИЧ,
власниця косм. кабінету „Distinction“.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК.

Вражлива. Складки на шиї можна усунути вм'ялими (інакше можна собі багато пошкодити) масажми, — а також відповідними окладами. Читачки „Нової Хати“ користають з безплатних показів і рад у космет. кабінеті „Дістінкшн“, Львів, ул. Коперника 42а.

**МЕБЛІ: ЇДАЛЬНІ,
СПАЛЬНІ, КАБІНЕТІ,
ТАПЧАНИ, КЛЮБИ**

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

Львів, ул. Сикстуська 41.

Тел. 92-79

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Микола Угрин-Безгрішний, Рогатин. За листа й світ-
лину дякуємо. Відпишемо листом.
Славка Несторенко. Нарис не піде.

**Гарні взори, тривалий матеріал і доступні
ціни**

Килимів ХАМУЛИ

є найкращою їх реклямою

на складі Львів, Рутовського 1.

(біля Марійської площі)

СТАНІСЛАВІВ — Сопіжінська 17.

Взори висилаємо на бажання.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Ст. Сегерова, Куликів. Заплачено до кінця 1934 р.
А. Ярмушова, Бобровнік. Заплачено до кінця червня
1934 р.
Марія Білозор, Коломия. Заплачено до кінця 1934 р.
Інж. С. Зеркаль, Братіслава. Заплачено до кінця 1934 р.
Д. Зубрицька, Стубно. Заплачено до кінця вересня
1934 р.

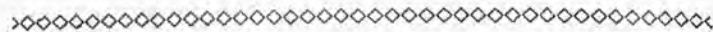
Ст. Охримович, Мукачів: Передплату з Ч.С.Р. можна
прислати заграничним поштовим переказом. У льосуванні
будете брати участь.

Наталка Балицька, Густ. Анкету підготовляємо. Про
килимий взір мусимо розвідатися й напишемо Вам.

**Одинокка християнська фірма, що конфек-
ціонує Малопольський Заклад Одягу**

МЕЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ

Львів, пл. Марійська 10. Тел. 53

САНАТОРІЯ „ВІТА“

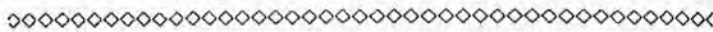
Львів, ул. Листопада 2. — Тел. 73-03.

Відділи: положничо-гінекологічний, хірургічний, дито-
чий і внутрішній.

Сучасний комфорт.

Кризові ціни.

Дешеві породові й хірургічні ричалти. — Дбайлива лі-
карська опіка (3 закладові лікарі).

З НАШОГО ДОСВІДУ.

Наталка Балицька, Густ. Килими на стіну й на підлогу
різняються від себе не лише якістю, але й везерунком. Стін-
ний килим може бути багатший, ріжноманітний у красці й ри-
сунку. На підлогу треба килиму спокійного, простішого.

Тапчан добре прикрити ліжником, які виробляють на
Закарпатті дуже гарно.

Коли влаштуєте на ново свою кімнату й замовляєте
до неї килими, тоді старайтеся ціле урядження згармонізу-
вати в красці. Не маємо на думці одної якоїсь краски, а дві-
три, що зносяться зі собою. При цьому виходить від меблів,

ЖУРНАЛИ **МАНЕКІНИ**
КРОЇ ГОТОВІ
і НА МІРУ

дешевше як всюди інде поручає

„ЖУРНАЛЬ“ Львів, пл. БЕРНАРДИНСЬКА 2

тому що це предмет найдорожчий і довготривалий і не так
легко його змінити. Якщо Ваші меблі брунатні (це буває най-
частіше), тоді оживить їх дуже гарно краска піскова й по-
маранчева або цегляста. В килимах маємо дуже гарні комбі-
нації тих красок. Так само годиться тут зелена краска в ріж-
них відтінках. При чорних меблях є відповідною краска синя,
срібляста, ріжні відтінки рожевої.

НОВІ **СИХЛЕР**
ФУТРА

всякі перерібки

Львів, пл. Галицька 14, І. п.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Пригадуємо всім, що дістали в жовтні складанки ПКО,
щоби вирівняли якнайскорше свої залежності.

В грудні ц. р. переходимо на двотижневик. У зв'язку
зі збільшеними коштами двотижневика ми приневолені при-
пинити висилку журналу на кредит. Отже прохаємо в листо-
паді вирівняти залежності, якщо бажаєте одержати в грудні
два числа.

Багатий вибір бельської вовни на жіночі
плащі й костюми — на сукні — шовки,
флянелі, бархани, полотна, шифони, обруси,
сервети, ковдри, коци.

ВБРАННЯ на міру зол. 39—55 65—75—95

РАГЛЯНИ на міру зол. 39-45-55-65-75-85-100

ПАЛЬТА на міру зол. 59—75—85—95—110

НОВА ХАТА

журнал для плекання
домашньої культури

виходитиме двічі в місяць
починаючи від 1. грудня ц. р.

Приносить у черговому році:

цікаву повість норвезької письменниці
Сіґріде Бо у перекладі,

нові нариси нашої подорожниці Софії
Яблонської,

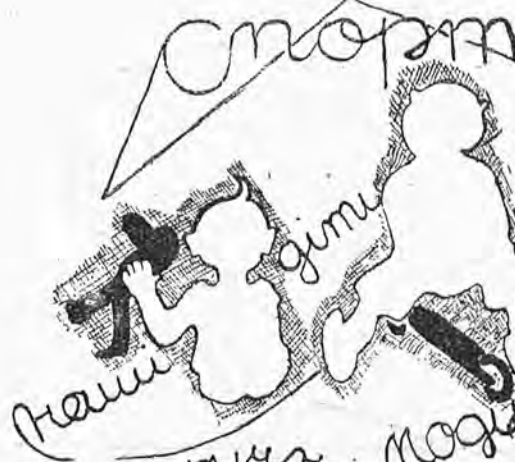
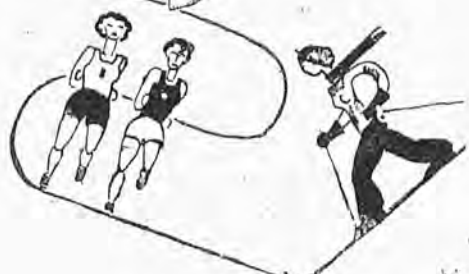
огляд нашого ужиткового мистецтва

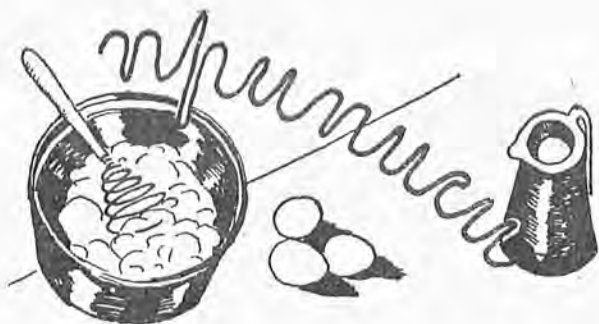
графольогічний poradник під проводом
Галини,

косметичний poradник під проводом Сте-
фанії Гаврисевич,

трикотарський курс із докладними ри-
сунками стібів.

Колірові таблиці взорів
Аркуші кроїв.

Англійський росіл.

Потрібно: $\frac{1}{2}$ кг. телятини (лопатка), 2 літри води, пригорщу різанців, кілька зернят ялівцю, мушкателевої галки, соли до смаку.

Зварити телятину з сіллю, галкою і ялівцем, дати трохи домашніх різанців, телятину покращити в кістки.

Телячі битки.

Потрібно: $\frac{3}{4}$ кг. телятини без костей, $\frac{1}{4}$ кг. ниркового лою, 5 дека масла, $\frac{1}{2}$ булки намоченої в молоці, 1 ціле яйце.

Телятину, лій, масло й булку посікти ножем, або перепустити через машинку, добре перемішати, додаючи соли й ціле яйце. Виробити круглі битки, присмажити на топленому маслі. Подавати з краківською кашкою.

Гречана каша в налисниках.

Потрібно: 20 дека гречаної каші, 10 дека сушених грибів, 3 цибулі, 5 дека масла, 10 дека муки, 2 яйці.

Зварити сипку кашу. Зварити гриби й покроїти в паски; підсмажити на маслі, 3 цибулі і те все змішати з $\frac{1}{2}$ літра грибового смаку, кашою й посолити. Зробити 12 налисників. Ринку вимастити маслом, висипати булочкою, вилжити налисником, посипати кашою, знову налисником і знову кашою. Запекти в печі, подавати з грибовою підливою.

Яйці з грибовою підливою.

Потрібно: 8 яєць, 3 дека грибів, 5 дека масла.

Зладити звичайну грибову підливу (без сметани) і на киплячу спускати яйці.

Різанці з грибами.

Потрібно: 20 дека муки, 4 яйці, 5 дека сушених грибів, 5 дека товщу зі солонини, півтора дека масла, 2 дека тертої булки, соли й цибулі до смаку.

Замісити тверде тісто, розтатити й положити на серветі, щоби висхло. Посипати злегка мукою, звинути в валок і кроїти тонко. Різанці розсипати на стільниці. Вкинути до кипятка в широкій посудині. Коли звариться, викинути і загартувати зимною водою.

Відділити, додати товщу. Зварені грибки дрібно посікти, піддусити з маслом, доливаючи смаку. Можна додати присмаженої але не зарум'яненої цибулі. Вимішати різанці з грибами, вилжити ними форму, висмаровану маслом і висипану тертою булкою. Запекти, або підсмажити в грубій пательні й подати.

Яринні флячки.

Потрібно: $\frac{1}{4}$ кг моркви, 15 дека петрушки, кусник салери й пора, $\frac{1}{4}$ кг бараболі, 1 цибуля, $\frac{1}{2}$ шклянки сметани, 2 дека муки, сіль і перець, 2 дека масла.

Всі ярини окрім бараболі, покроїти в паски так як різанці. Вкинути на розпущене масло, дусити під покривом, потім підляти водою або смаком із ярин. Дусити аж змяк-

нуть. Додати бараболю, покращити в кістки, коріння й сметану. Коли бараболя зм'якне, заправити мукою розведеною зимною водою, вложити пульпети і раз зварити. Можна додати трохи зварених домашніх різанців (макарону).

Пульпети: Зварити $\frac{1}{4}$ літра води з маслом і кропом, висипати 5 дека кашки краківської і мішаючи зварити густу кашу. Коли вистигне, вбити одно ціле яйце, додати більше кропу, добре вимішати і формувати кульки величини ліскового оріха.

Джем із клюкви (журавини).

Потрібно: 1 деко клюкви, 70 дека цукру, 2 шклянки соку з клюкви.

Щоби отримати 2 шклянки соку, треба $\frac{3}{4}$ кг клюкви залити шклянкою води і зварити на легкому вогні, аж пустять сок. Вилити до полотняного або флянцельового мішочка і повісити, щоби сок стік. 2 шклянки того соку влити до миски, висипати цукру й мішаючи на легкому вогні варити, аж поки не розпуститься цукор. Тоді висипати вимиту й перебрану клюкву і смажити на сильному вогні, потрясаючи посудиною. По 10 хвилинах влити трохи джему до горнятка й поварити в зимну воду. Коли джем стужіє — готовий. Коли ні, треба смажити далі й повторити пробу. Зливати гарячий до сухих, огрітих слоївків, коли вистигне, залити смолою.

СКЛЯРСЬКА РОБІТНЯ

великий вибір рам і оправа образів, карніші і модні й зеркала виконує найдешевше українська фірма В. СТЕЛЬМАХ, Львів, Коперника 22, тел. 45-72.

Лакоминка з яблук.

Потрібно: 5 яблук, 16 дека цукру, 4 дека родзинок, 2 дека помаранчевої шкірки, 2 дека цитринової шкірки, 2 білки.

Розварити яблука, додати цукру, родзинок і помаранчевої шкірки і зложити мармеляду на огнетривалім полумиску. Покрити тугим снігом із цитриновою шкіркою, посипати цукром і зарум'янити в гарячій печі.

Металі чистить найкраще **СІЛЬВА**
плин (рідина)
Жадайте скрізь виробів української фабрики
„СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5.
До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Юшка з подрібну; дріб, помідорова салата, бараболя; яблука в крухому тісті.

Понеділок: Грибова юшка з різанцями; телячі битки з капустою й бараболею; будиць Ароза румовий.

Вівторок: Яринна юшка; котлети з телячої печінки, бараболяне піре і квашені огірки; накупляк із булки.

Середа: Помідорова юшка; галляreta з м'ясною начинкою, бараболі присмажені з цибулькою; будиць Ароза ванілевий.

Четвер: Юшка з яблук, печеня волова на дико з галушками; компот.

П'ятниця: Борщ; гречана каша в налисниках; риж зі сметаною.

Субота: Англійський росіл; м'ясо росолове з цибулькою, підливою, бараболі, квашені огірки, риж із яблуками.

Товари

блататні

Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ

Львів, Ринок ч. 29.

Телефон: 25-55.

вовни,

шовки,

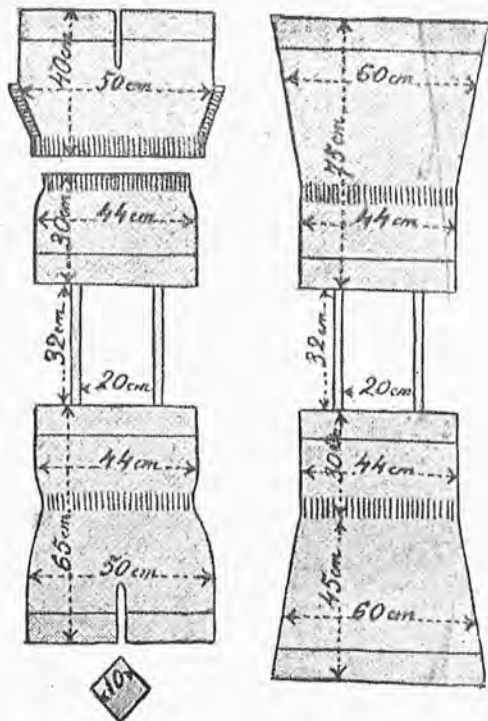
полотна,

постіль

ТЕПЛЕ БІЛЛЯ

Надходить зима, а з нею потреба теплої спідньої біллі. Подаємо до вибору два взори комбінації, залежно від „ліній” особи, для якої вони призначені.

Рис. 1. Сорочка зі штаними. Треба зладити форму з паперу (рис. 1а). Перід з одного кусника, плечі з двох, що зшиваються в поясі на чотири гудзики. Вживаємо стібів: під-

вязкового, ажурного і гладкого, трикотового. Роботу починаємо з долини. Спершу одинадцять рядів стібом підвязковим, потім вісім ажурним і знову одинадцять підвязкових. Далі йдемо гладким стібом аж до пояса. В стані плетемо пояс, високий на 5 см., відворотним стібом (два очка на право, два на ліво), далі знову 14 см. гладко, а на закінчення 10 рядів підвязковим, 8 ажурним, а 10 підвязковим стібом.

Плечі виконуємо так само. Відділюємо штанці від станіка пятицентиметровим паском (2 очка на право, 2 на ліво), в якому минаємо дірки на гудзики. Скінчивши, вриваємо нитку. Значаємо станик таким самим паском, до якого пришиваємо 4 гудзики.

Бічні кляпки плетемо гладким стібом ширини 33 очок, довгі на 10 см. Пришиваємо їх з боку вздовж розпору так,

щоби заходили ззаду до переду. Вкінці зішиваємо боки, у кроці вставляємо гачкованих чотирикутник і зішиваємо штани.

Рис. 2. Це комбінація — спідничка для тих, що не бояться грубої спідньої одежі.

Зачинаємо з долини 40 очками так само, як при штаних. По стібах підвязкових і ажурних починається гладкий, який тягнеться 40 см. В 8 останніх рядах треба спустити кілька очок. Знову приходить пояс, високий на 5 см., зроблений відворотним стібом, потім іде 14 см. гладкого стібу і знову підвязковий і ажурний рубець.

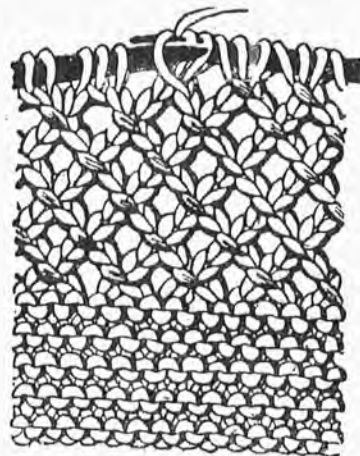
На пересічній постаті треба взяти: на першу комбінацію 40 дека, а на другу 50 дека білої тонкої волічки „Кот” марки „Трикутник у Колі”. Дроти обводу 2 до 3 мм. Замовляти можна в крамниці „У. Н. М.” Львів, ул. Косцюшки 1. (10 дека — 2.70 зол.).

ОСІННІ НОВИНИ

жіночі й мужеські
в шовках, вовнах та ком-
плетні шлюбні виправи
поручає

ДІМ НОВОСТЕЙ

Львів, вул. Сикстуська 3
Тел. 30-61. — Ціни конкурентційні

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ”
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ”
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОЇНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

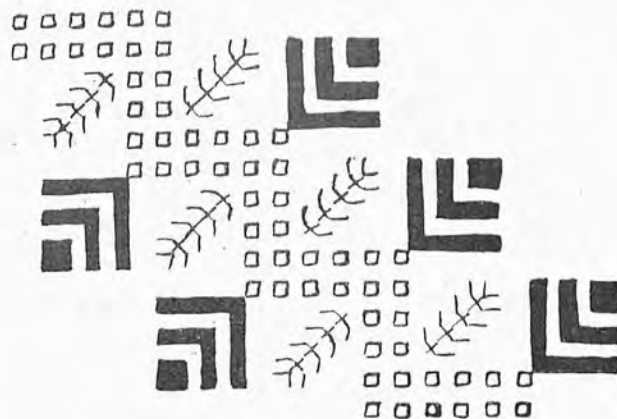

Ч. 1.

Ч. 1. Настільник із грубого сільського полотна. Виконаний у Заводській школі СС. Василянск у Львові. Проектувала Марія Морачевська. Подовгуватий настільник прикрашений вишиваними смугами у красці брунатній і помаранчевій. Вишивка виконана переволіканням і настилюванням.

Ч. 2. Настільник із білого бурунчуку. Прикрашений ніжною полтавською вишивкою. Скісний взір перехрещується по середині. Попельничка на столі прикрашена полтавським узором. Виконана в робітні „Око“, Львів, ул. Потоцького 59.

Ч. 3. Взір до настільника ч. 2. Виконаний хрестиками й півхрестиками у двох красках. Голуба -- --, золотисто-жовта х х х х. До вишивання вживати ниток Ц. М. С.

Ч. 3.

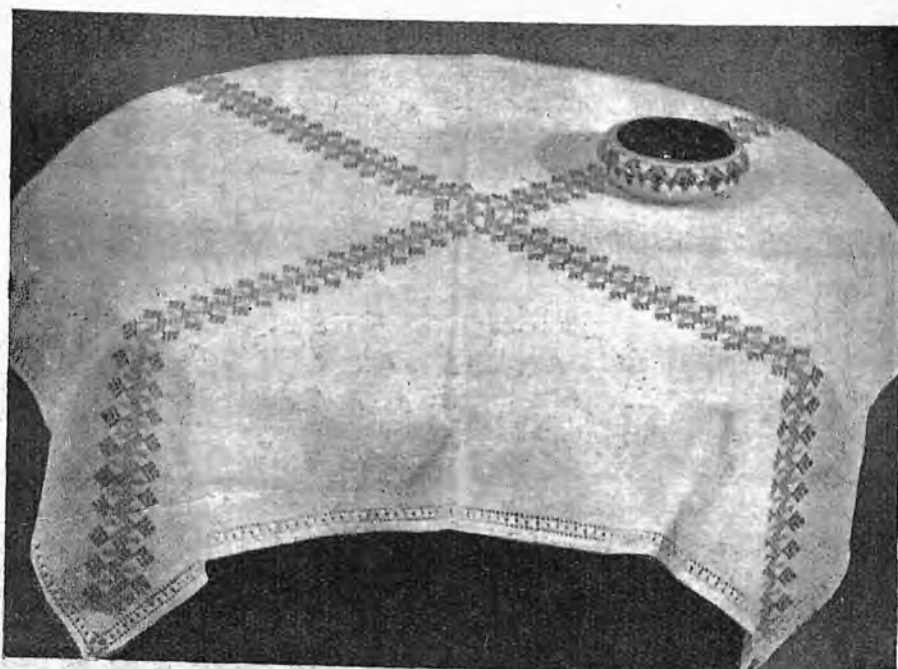
Жінки пам'ятайте!

ВСЯКІ МАШИНОВІ ГАФТИ

виконує

„ДОСТАВА“

у Львові Ринок ч. 43, І. п. якнайкраще і найдешевше, бо має свій власний машиново-гафтарський відділ. ===

Ч. 2.

Р О Б О Т И

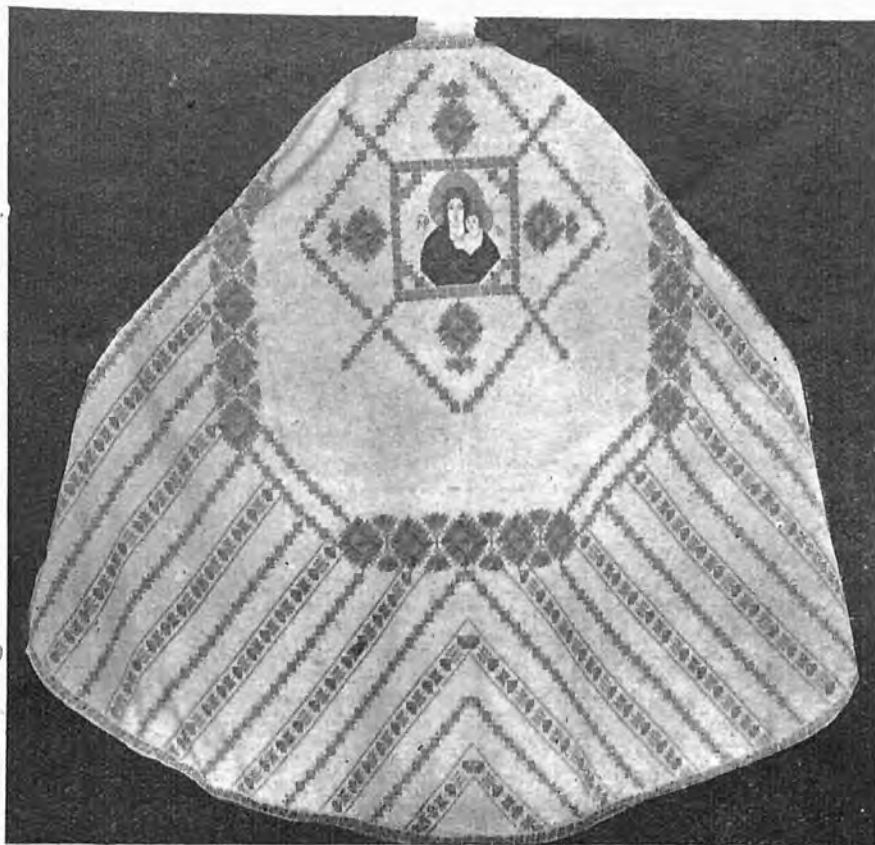
Увага Українські Школи!

Шкільні ручні роботи

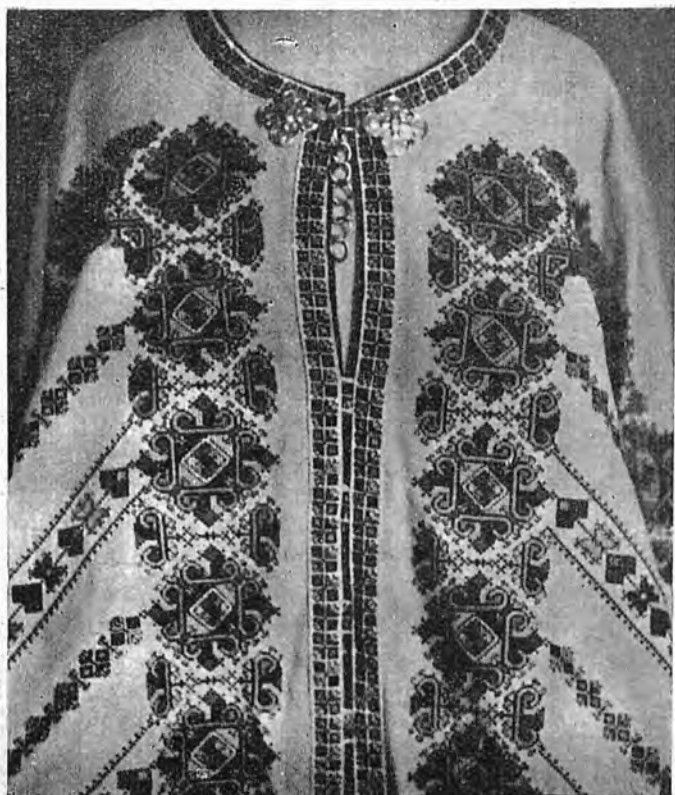
вимагають нового матеріалу, ниток і візорів.
Все те провадить

КРАМНИЦЯ „У. Н. М.“
УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Конгреска в усіх кольорах по 5 зол.
Панама в усіх кольорах по 8—10 зол.

Ч. 4.

Ч. 5.

Ч. 4. Фелон із канвового полотна піскової краски. Вишиваний буковинським узором. Точний опис фелона на аркуші візорів ч. 6, долученому до числа.

Ч. 5. Період фелона ч. 4. Виріз шиї і розпір переди обведений вишиваною лиштвою. Окрім того розпір обрамлений широким буковинським узором. Від широкого візору до рубців біжить скісний буковинський візор у двох відмінах (на аркуші тільки одна відміна).

НИТКИ

до ручних робіт
марки

C.M.S.

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в прання не пускають!

Марія Сокіл концертувала дня 17. жовтня на користь Лемківщини у Львові. Сукня з чорного, важкого марокену. Скісна пелеринка червоної краски. Виконана в робітні „Труд“ у Львові, Ринок 39.

ОСІННІ
НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел. 7-51.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

НА ПОПОЛУДНЕ

Минулими роками увійшов у звичай шаблон, що ділив матеріал на сукні після їх призначення. І так вовна була призначена на пополудне до 7-ої, а шовк чи оксамит годилися на вечірні сукні. Цього року мода відбігла від шаблону. Пополудневі сукні шують не тільки з вовни, але і з м'якого шовку, тафти й оксамиту. Бачимо також сукні комбіновані з вовни й оксамиту. З якого матеріалу не булаб вона пошита, головною прикметою пополудневої сукні є попри її шляхотну лінію, себто скромність, оригінальний крій. І тут уже зовсім нема шаблону. Так звана візитова сукня мусить бути обдуманна самою

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси **ЛЬВІВ, ул. миколая 7.**
виконує всякі косметичні заходи

власничкою чи кравчинєю відповідно до постаті. Може бути пошита як короткий касак, з тонкої чорної вовни, прибрана широким дзвоновим коміром із білого шовкового рипсу і стеблом на краю рукавів, касака і спіднички. — На стрункій високій постаті дуже гарно виглядає кімонобий крій рукавів. Його можна припоровити при гладкій оксамитній сукні, яка високо заходить під шию, а в стані зібрана широким поясом у бічну кокарду.

Загально улюблена спідничка з блузкою уже, також признані у візитовій тоалеті. Спідничка з вов-

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ

ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 5.

ни, шовку чи оксамиту, блузка з тафти, сатинової крепи, мори чи кружева годяться як стрій на візиту, театр чи дансінг.

Вечірні тоалети мають стиль давніх добрих часів. Візьмим фотографії наших бабунь і огляньмо їх добре, якщо хочемо, щоби наша сукня мала модний стиль. Кого стати на це, щоби вишити модну сукню з 7 м. матерії і то неабиякої а з тонкого шовкового оксамиту чи штудерно гафтованої тафти, може спробувати піти за кличем творців моди і своєю появою пригадати одну з історичних постатей як цісареву Євгенію, чи австрійську Єлисавету.

Орися.

МЕРЕЖИВО

Мереживо — це головна прикраса візитових суконь. Із мережива роблять ґезки, ґетавки, а то й цілі рукави в красці, відповідній до сукні.

ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

ЖАБОТИ

Пополудневі сукні мають гладкий крій. Стан злегка підкасаний і прикрашений гудзиками або спряжками. Фантастичні коміри або жаботи.

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА
Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
модних товарів
для пань

Сукна на мужеські вбрання
Полотна

ВІЗИТОВІ СУКНІ

Сьогоднішня мода любить зіставлення двох красок у сукні. Гладкий матеріал із квітчастим, матовий із лиску-чим, густий із прозорим. Це дає змогу зручно перероблювати, відсвіжувати давні наші сукні.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ
 ≡ „ВЕНУС” ≡
 ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

Тел. 38-08.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

10)

XXVII.

У Старицьких і Лисенків завжди постили перший і останній тиждень Великого посту. Підтримували стародавні звичаї, ходили до церкви, добре знали відправи, згадували церковні співи і милувалися їхньою красою.

До Великодня готувалися ретельно. На кухні неклося, смажилось. У всіх домах прибирали великодній стіл і три дні було повно гостей. На перший день збиралися у Старицьких, на другий — у О'Коннорів, на третій — у Миколи Віталевича Лисенка. Крім того свої щодня переходили одні до одних.

Дівчатка заздалегідь вимірювали свої убрания на свята; неодмінно бути в білих сукнях на перший день, або в українському.

Лора в десять годин ранку прибігла до Старицьких присвятована, прибрана, закучерявена. Похристосувалася, поцілувалася з усіма, обмінялася писанками і розглянулася.

Людя в цей день привабно мила в ажурній білій сукні з червоною стьожечкою на голові. З коротких рукавів виступають прекрасні, як мрія, руки.

У старших дівчаток була своя кімната, вся блакитна, з м'якими меблями, обтягнутими квічастим блакитним кретоном і з заслоною, що відмежовує ліжка. І там безупинно йшла боротьба розкидливої Мані і чепурної Люді.

Маля вже кинула якісь речі на каналу і Людя мусить прибирати.

А в передпокою чути один по одному дзвінки. Приходять гості: і поважні старші громадяни і молодь.

Заїрнувши в передпокій, Софія Віталівна пошепки каже до Лори:

— Поглянь, он Микита замблodu.

Марко Кропивницький.

То студент Данило Демуцький, що дійсно дуже подібний був до бабуниного кухаря Микити.

Даша Демуцького всі полюбили і за вдачу і за його громадську щирість.

У цей день цілуються і старі і молоді.

Кожного підводять насамперед до столу і умовляють почастуватися і закусяти. Стіл заставлений паштетом: височезні напушники, прибрані склицею і цукровими квітками, торт, мазурки, запечений окіст,*) смажене порося з хроном у зубах, ягня, індик, українська ковбаса завойчастим кільцем і різнобарвні крапанки.

Білий настільник панночки прибрали барвінком по краях.

Михайло Петрович, добре посмакувавши з першими гостями, наздогінці з Мансю, що любила почасувати, подався геть із дому.

А тут усе прибувало гостей. Стояв веселий го-мін і сміх.

Від полудня, коли відлинула перша хвиля, почали збиратися свої: прийшов Микола Віталевич, дідуно й бабуня, що відбули своїх гостей, Ольга Петрівна Косач у чудовому українському вбранні волни-ського зразку, як відбита вона на окладинці її вида-ня гантів.

Вернувся Михайло Петрович веселий, захоп-лений вражіннями і почав оповідати, сидячи на отомані в кабінеті серед своїх близьких. Саме був на Сінній площі, блукав там серед святкової юрби і набрав ма-теріялу для неси „За двома зайцями“, яку почав писати.

— Ви не можете уявити собі, — вигукував він, — скільки там можна набачитися і наслухатися ціка-вого! А мова! А стиль! Як уродилося для „Зайців“! Там і гойдалки, і каруселі і ятки з усікими дивами. Юрба суне до панорами, пішов туди і я. Показують убивство царя Олександра II. Розпорядчик направляє глядачів до віконців по порядку і при тім пояснює:

— Вот царь-гасудар коня запрягаеть і на дрожку сідаєт... А вот злодеї царя убілі і на землю поло-жілі... і т. д.

Михайло Петрович переказує підслухані розмови майданових кавалерів із своїми дамами, поважного віку міщан, хвацьких заповзятців і всяких пройдисві-тів. І усе те дотенно, барвисто.

Набувається в песі життя.

XXVIII.

Знов українська трупа в Києві.

Кропивницький привіз свою нову песу: „Глитай або ж павук“. Цікаво було побачити ту нову песу і свою милу, вже рідну трупу.

Не тільки українська частина Київ, але й взагалі прихильники театру залюднили театр Бергоніє. Льожі Лисенків, Старицьких, О'Коннорів і Косачів були поруч проти сцени. Нетерпляче чекали початку. Уже поганенька орхестра відіграла свій неодмінний вступ і от тяжка малинова завіса пішла вгору.

Напружено слідкували глядачі за подіями на сцені, що розгорталися перед ними в новій формі су-

*) свиняча лопатка

часного селянського життя. Свіжо оброблені пародні сцени, багаті рухом, співами. Кропивницький у ролі огидного глутая, художній усією своєю постаттю, гримом, убранням, голосом, жестом, і нарешті — Заньковецька.

З першою появою це нова Заньковецька: певна артистка в кожному своєму русі, правдива, жива. На ній справжня селянська сорочка, кубового ситцю спідниця, прикручена на стані вовняним плетеним поясом, дрібне намисто на шиї, черевики хоч і не цілком етнографічні, але вже близько до правди. Все те робить добре вражіння.

Дійшли до високо-трагічного моменту: Катерину розлучають з улюбленим чоловіком. Його вхопили, виводять. Вона кинулась за ним, і от, порушуючи всі приписи сцени, розтрався такий рознухливий голосний крик, що у всіх похололо на душі. Це був не театр, а правда. Глядачі дивилися на сцену, ошелешені вражінням. Такого вони ще не бачили і не сподівалися.

В антракті переходили із льожі в льожу висловити свої незвичайні вражіння.

Серед публіки тільки й чути було:

— Оце Заньковецька! Оце артистка! Це наше цінне придбання!

XXIX.

Чергові вистави виявляли перед глядачами різнобічний, багатий талант Кропивницького. Після закоханого лицаря-козака Назара і блискучого Гаркуші — виборний Макогоненко, пиячий Кабиця і дурник Стецько. Стецька Кропивницький грав так, що нервові жінки попадали в істерію від безупинного сміху. Весь театр, не втихаючи, реготався, та й не можна було заспокоїтись ні на хвилину, поки Стецько був на сцені. Коли дівчина подала йому гарбуза, він почав гратися ним, підкидаючи вгору, а далі розбив і, присівши, вибрав із нього насіння і лузав, смакуючи. Міміка його і всі рухи були такі, що глядачі пропадали від реготу.

Але разом із тим, друзям Кропивницького здавалось образливим бачити великого артиста в тій майже клоунській ролі. Йому висловили те і він покинув назавжди ролю Стецька.

Грав він її в Києві тільки один раз.

Амплуа тогочасного артиста було надзвичайно широке.

Кропивницький мав уже тоді понад сорок років і весь час своєї артистичної кар'єри возив свій великий талант по маленьких здебільшого містах, серед дрібних труп, виконуючи найрізноманітніші ролі, пристосовуючись до смаку і вимог провінційальної публіки. Був він і Полоній в Гамлеті (бо мусів по тодішньому закону рівнобіжно грати і в російських пєсах), і герой Гаркуша і куплетист в дивертисментах, які часто заступали водевілі і були дуже в моді.

Яка насолода була сидіти в льожі біля сцени і чекати виходу славного артиста!

От він виходить з-за лаштунків своєю особливою, вахлуватою ходою, трохи спустивши голову, мов селянський дядько на господарстві; став перед рампою, задумався хвилинку і промовив теплим, по душі линучим тоном: „Думи мої, думи мої...“ Кожний слухач відчув і Шевченка, і артиста, і себе самого.

Хтось після того співав, оповідав...

Публіка повернула на веселий лад. Знову Кро-

Марія Заньковецька в ролі Цвіркунки.

пивницький. Але вже й хода не та і постава, і погляд. Музика задріботіла якийсь вступ, і Кропивницький заспівав своїм гарним баритоном їм самим складені куплети про „Сіру кобилу“, „Удовипю“, або „В кого гроші — той хороший“.

Ставало так щиро весело, як не часто стає в житті.

І все в його виконанні, починаючи від глибокої драми до тих майже балаганних сміховинок, було бездоганне мистецтво, переняте його надзвичайним талантом.

XXX.

Микола Віталійович все жив у домі Мезера. Звички зустрічати в нього повий рік. Збиралася головним чином своя рідня і дехто з українського громадянства. Коли перебував у Києві театр, то приходили артисти.

На цей раз виставляли в салі без декорації Людину містерію, написану гарним віршем, з музикою Лисенка.

Люді було тоді десь п'ятнадцять років. І Михайло Петрович і Микола Віталійович визнали твір за дуже добрий. Були присутні Кропивницький і Садовський. Ролі виконували: Людя — Щастя з зав'язаними очима; Лора — Вічність, закутана в білий сарианок; Лорин брат Врас — Старий Рік; маленька Оксана — Кохання, вся в рожевому, з червоним серцем на грудях і маленька Оля — Гроші.

„Ой ви гроші, гроші, гроші.

Ой які ж бо ви хороші!

Бо вже піде правди діти.

Що всі люди, навіть діти,

Навіть молоді дівчата

Дуже люблять грошенята“.

Вічність висіла до глядачів Новий Рік, маленьку Галю Лисенко.

І Кропивницький і Садовський дуже сподобали твір.

XXXI.

В салі Качали влаштовано Шевченків вечір. На нього взяли дозвіл у поліції. Свято відбувалося відкрито. Звичайно українці збиралися вишуквати пам'ять Шевченка потай, як стародавні християни в катакомбах. Вибрали для того придатне помешкання у якогось сміливого патріота, що брав на себе небезпеку зустрічі з жандармами.

Одного разу збиралися майже в центрі міста, в помешканні пані О'Коннор на Фундуклеївській вулиці, але зібранню тому надали вигляд іменни гостини, бо в домі звикли до гостей. Але здебільшого влаштовували те в дальніх кутках Києва, або у якомусь глибокому дворі. Там правили всім розпорядчики з студентської молоді.

По духу того часу молодь уважала за добрий тон не звертати уваги на зверхність. Микола Віталювич завжди поставав проти того. Одного разу, коли прийшов на вечірку і побачив надбало накріті столи і застромлені в пляшки свічки, він у розпучі плеснув руками і скрикнув:

— Ніякої естетики!

З того часу стали дбайливіші, бо кожне слово Миколи Віталювича Лисенка важилося.

У салі Качали можна було підготувитись цілком інакше і вечір набрав імпрозантного вигляду. Поставили естраду, довгі столи для вечері, накріті білими настільниками; більша частина присутніх в українських убраннях. Гарний концерт із декламацією Кропивницького і Старицького, з виступом Садовського і добрими співами. Але щодо промов — то зась! Не говорили того, що чути було по таємних кутках.

Свято припало на день народження Шевченка, тому вільно було і танцювати. Микола Віталювич загравав козачка. Поважний педагог Мубенець пішов з Варварою Семенівною Житецькою в танець під веселі вигук глядачів. Вона дріботіла по селянському, а він вибивав закахлюками і навіть пускався навириядки. Молодь підбадьорувала їх оплесками.

Але хотілося подивитися на справжній танець, і всі кинулися до Садовського. Його ухопили і поволокли на середину салі. Навкруги зімкнулося широке коло. Садовський повів своїм козацьким поглядом: — „Хто ж стане зі мною?“ — Виступила Маруся Старицька в розкішному українському вбранні, в червоних чоботах і понилла, як лебідь по воді. Вона танцювала дуже гарно з різноманітними відмінами, легко, виразно. З Садовським вони складали мальовничу пару. Публика була в захопленні.

Після такого козачка ніхто не наважувався на слідувати їх і перейшли на світові танці.

Потім співали хором, бавилися і вечеряли, та без промов.

XXXII.

У великій директорській льожі Старицького звертала на себе увагу молодь в українських вбраннях, за ними студенти в високих шапках і мальовничих кереях. „Киевлянин“ не пропустив цієї нагоди і на другий день оповістив, що в театрі Бергоніє публіка не так дивилася на сцену, як на директорську

льожу, де велика родина пила чай за самоваром і поводилася, як дома.

„Чорноморці“ в прекрасній перерібці Старицького з музичними точками Лисенка, з божественною Цвіркуною-Заньковецькою.

Ось за лаштунками чути її заливчастий дзвінкий сміх і вона виступав на сцену весела, трохи на піднітку, плескаючи в долоні і крізь сміх виспівуючи:

— Поводився журавель, журавель...

Ніщо таке не миле, як той рідний спів. Українській душі він як дощова вода рослині. А тут, що не пісня, то краса.

„Заспівали козаченьки в похід з полунсчі“... і подалу згасли остатні звуки десь далеко за лаштунками.

От затигла Цвіркуна, розплітаючи Марусі косу, сумної весільної, — і весь театр тихо закурився. Ось гуртовий спів за весільним столом. А останній хор: „Слава нашим козаченькам“, підносить молодь до захоплення.

Завіса впала, а збуренні чуття не спадають, а нарастають до гучного вибуху.

Гаряча юрба з „Гальорки“ скотилася вниз і збилася перед оркестрою густою лавою, невинне викликаючи артистів на сцену. Уже ті виходили тричі, уже вийшли і п'ятий раз серед напівпогашеного світла, а ентузіазм все нарастив. На сцену хмарою полетіли смішіві шапки. Артисти відкланялися, підняли їх, покидали назад. Тоді розбурхана юрба метнулася через оркестру, плигнула на сцену, з галасом оточила артистів, підняла їх на руки... Стало моторошно, небезпечно серед того етихійного натовпу.

Людя й Лора були на той час на сцені, затримані розмовою з артистами. Вони втікли до одягальні Заньковецької, а Садовський, якого несли на руках, гукнув через голови:

— Збережіть дітей!

Заньковецька заступила їх собою і просила юрбу розійтись. Та не помагало. Тоді Садовський на руках переніс Людю й Лору до сходів, що сполучали сцену з готелем нагорі, де жили артисти.

Кропивницький і ще дехто втікли раніше. Рятувалися, як від повені.

Нарешті увільнилася і Заньковецька і подалу гаряча молодь покинула театр.

Але їй не минулася та демонстрація. Побачивши наскільки вкраїнський театр підносить національне чуття, генерал-губернатор заборонив на довгий час українські вистави в Києві.

(Далі буде).

Фабрика хемічних виробів **О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка** у Львові Кордецького 51.

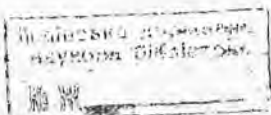
поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпент.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЕТ

[“ ≡

здей знання:
революція,
географія,
і анатомія.
трацій, та є

вий реферат
ікільного ор-

ЕНЦИКЛЬО-

установи, яка
дулярну енци-

іниками.

лкою 4.— зол.
7.50 “
10.— “
12.— “
15.— “
17.50 “

на 1955 рік).
тому видав-

а.
ззом, той хай

АМГОСВІТА,

І К“

науки

ЩОВА.

ця.

унством усіх

заходу.

звітної Євро-
родження на-

их, наукових
ли Волині і

АНАМА)

амниці

шки 1.

Додаток до "Н.Хар" 1931/2. 11

Вічність в
леньку Галю Л
І Крошви
твір.

В салі Ка
нього взяли до
крито. Звичайн
мать Шевченка
такобх. Виб
у якогось сміли
неку зустрічі з

Одного ра
в помешканні
лиці, але зібра
подині, бо в до
влаштовували т
мусь глибоком
чики з студенто

По духу т
тон не звертали
льович завжди
коли прийшов
столи і застром
плеснув руками

— Ніякої

З того ча
Миколи Віталі

У салі Ка
ком інакше і в
ставили страд
лими настільн
в українських
мацією Кроши
Садовського і
то зась! Не то
кутках.

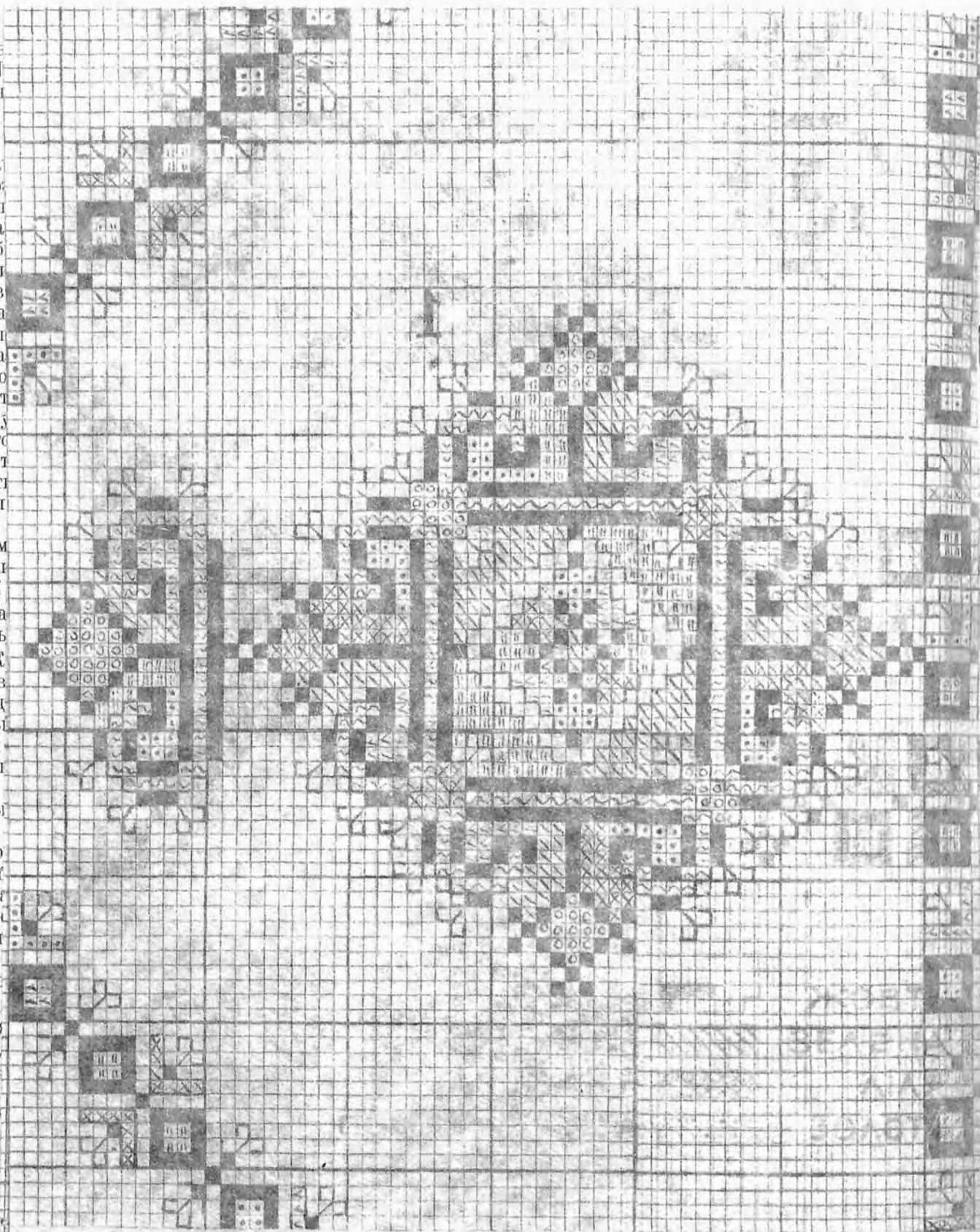
Свято пр
тому вільно
заграв козачка
з Варварою С
селі вигуки гл
а він вибивав
сядки. Молоді

Але хоті
і всі кинулися
локли на сере
коло. Садовсь
„Хто ж стане
рицька в роск
них чоботах і
цувала дуже
легко, виразно
ничу пару. П

Після та
слідувати їх

Потім с
без промов.

У вели
звертала на
нях, за ними
чих керсех. „Ки
і на другий день
блика не так дивилась на сцену, як на директорську

ВІСЬК ШЕВСЬКИЙ
Смолу шевську

Свій до свого!

Свій до свого

Одинока українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПИГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

Зміст ч. 18.

Л. Горбачева: На човні. З жіночого руху. О. Кисілевська: Настає пора. А колесо історії крутиться... Ірина Вільде: Русьві. М. Омельченко: Словінські жіночі часописи. Д. Полотнюк: Особиста й родинна мораль жінки. О. Драгоманова: Дещо про фаталізм. Н. Селезінкова: Роля жінки в кооперації. Вістки зза моря. Шлях до щастя в домі. Що будуть носити в зимі. Робім запаси на зиму! Що їсти. Читачки між собою. Новинки.

СВІТ МОЛОДІ:

Дара Полотнюк: Шкідливі ілюзії. Напередодні великих подій. Карність вищого типу. М. Брилинська: Одна година. Галя Мазуренко: Мені весело... І. В.: Чи маємо тип української студентки? Уляна Кравченко: Про Неї... Ірина Шумовська: Париж для українки. Б. Ліськевич: Участь українського жіноцтва в спортовому житті. І. Тарнавська: Молоді при роботі. Краєві легкоатлетичні змагання.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА! — КНИЖКОВІ ПРЕМІЇ!
ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

„ДЗВОНИ“

Кристалізує : етос громадський і національний.
Скріплює : етику й мораль.
Протиставляється : розкладовому діланню большевизму.
Поборює : погубні матеріялістично-атеїстичні напрямки.
Формує : лицарство українського духа.
Підносить : рівень культури серед укр. інтелігенції.
Поглиблює : знання.
Вироблює : правдивий критицизм.
Орієнтує : читачів в сучасних укр. та євр. літературних, наукових та мистецьких напрямках.
Являється : необхідним підручником біжучої української літератури та науки.

ПЕРЕДПЛАТА: Річно 15.— зол.; піврічно 8.— зол.
чвертьрічно 4.— зол.

Адреса:

„ДЗВОНИ“, Львів, вул. Японська ч. 7/II.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
скінчить кожний, хто прочитає книжки

„САМООСВІТИ“

Досі вийшло 60 чисел ось з таких галузей знання: Історія світова, історія України, Українська революція, політика, економія, кооперація, астрономія, географія, зоологія, ботаніка, хемія, фізика, агрономія і анатомія.

Всі книжки містять в собі багато ілюстрацій, та є писані дуже приступно.

Кожна книжка може служити як готовий реферат для просвітянина, кооператора, чи рідношкільного організатора.

ВСІ КНИЖКИ ДАЮТЬ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛОПЕДИЮ ЗНАННЯ.

Тому хай не буде ні одної родини чи установи, яка не малаб у своїй бібліотеці ту дешеву популярну енциклопедію — САМООСВІТУ.

Книжки продаєтьс поодинокі і річниками.

1	річник	— 12 книжок — разом з пересилкою	4.— зол.
2	„	— 24 „ „ „ „	7.50 „
3	„	— 36 „ „ „ „	10.— „
4	„	— 48 „ „ „ „	12.— „
5	„	— 60 „ „ „ „	15.— „
6	„	— 72 „ „ „ „	17.50 „

(в ціні 6-го річника є передплата на 1935 рік).

Хто купить усі 6 річників Самоосвіти, тому видавництво додає даром книжку І. том Швейка.

Хто не може закупити усі річники разом, той хай приплат передплату на 1935 рік — 3 зол.

Гроші слати: Львів, Мішкевича 7. „САМООСВІТА“, П.К.О. 500.872.

„ВІСТНИК“

місячник літератури, мистецтва, науки
й громадського життя.

Під редакцією Д-ра Дмитра ДОНЦОВА.

ВИХОДИТЬ точно при кінці кожного місяця.

БОРЕТЬСЯ з інтернаціоналізмом і колтунством усіх форм.

ОБСТОЮЄ духову єдність з культурою Заходу.

ПРОПАГУЄ національно-громадські кличі новітньої Європи, і потребу психічного переродження народу.

МІСТИТЬ праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини Волині і вигнанщини.

Першорядне

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (ПАНАМА)

на ХОРУГВИ й ФЕЛОНІ

широке на 160 см.

в усіх відтинках провадить крамниці

„У.Н.М.“, Львів, Косцюшки 1.

Ціна 8—10 зол.

На провінцію висилаємо прібки.

До цього числа долучуємо листівку взорів.

Почтову належність заплачено гуртом.
Należytość pocztową uiszczono guraltem.

УВАГА!

Трикотарські курси!

Найкращі

свeterи

блyзки до костюмів

теплі шалі

можна виплести

лише з волічки „У. Н. М.“

Львів, вул. Косцюшки ч. 1.

Скотлянд, 10 дека 2-80 зол.

Кот 10 дека 2-70 зол.

Польо 10 дека 2-50 зол.

Трикотарські курси висилаємо прібники

Вишиваний ФЕЛОН

(Гл світлина на ст. 21)

з розкішним буковинським
узором можна набути

в крамниці „У. Н. М.“
Львів, Косцюшки 1.

Ліжники

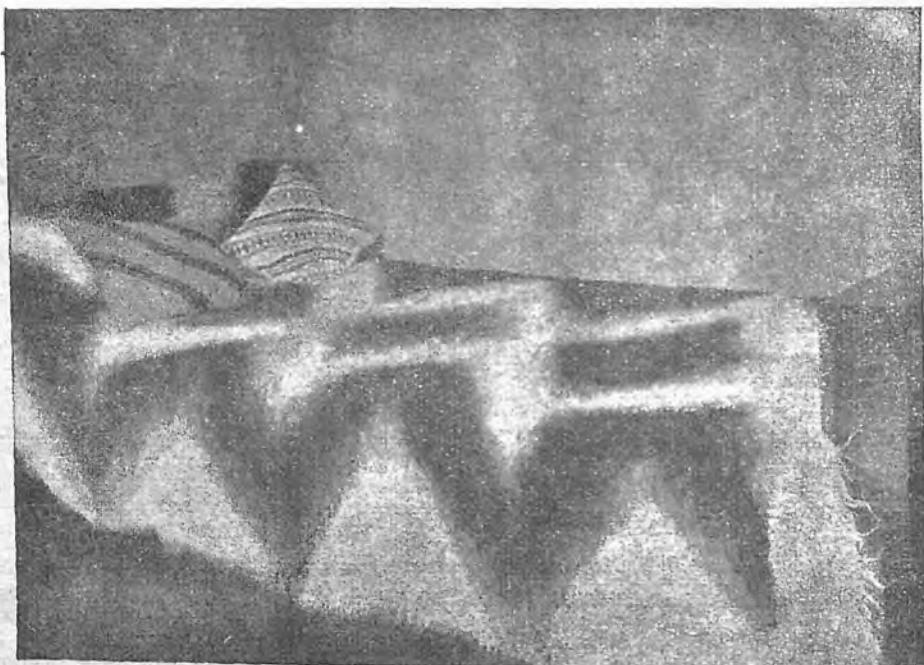
з пушистої м'якої вовни
Пересічна ціна 50-60 зл.
В різних красках і ви-
мірах

Килими

з фабричної й домашньої
вовни на народніх мо-
тивах. Ціна від 25 зол.
за метр.

Хідники

з килимовим узором.
Першорядна вовна.
Ціна від 8-50 зол. за метр.

Подушки килимові

з народніми взорами. — Добра домашня вовна. — Ціна 6-60 зол. від штуки.

провадить крамниця „У. Н. М.“

Львів, Ринок ч. 39.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.50.

Львівська державна
наукова бібліотека

№ 111

32265

1934 H 7361

O

B

A
Г. МАБЕЛТА

Ч. 12.

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить двічі в місяць.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
ЛЬВІВ, РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405361

Річна передплата 16.00 зол.
Піврічна передплата 8.50 „
Чвертьрічна передплата 4.50 „
Ціна поодинокого числа: 80 сот.

Річна передплата в Америці й Канаді 3 дол.
Річна передплата в Чехословаччині 60 Kč.
В Румунії: річна передплата 400 лейв, піврічна 210 лейв,
чвертьрічна 120 лейв, поодинокое число 40 лейв.

З Америки й Канади приймає передплату за
часопис: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia
Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Нову
Хату“: Dmytro Herodot, Bucarest IV. str. Delea Veche 45.

Пренумерата в платна з гори; післяплатникам
числиться передплату так, якби була плачена квар-
тально. Хто не повідомить адміністрації писемно про
те, що не бажає вже передплачувати, числиться далі
передплатником. Зворот числа поштою ще не є ви-
повідженням пренумерати.

Рекламації треба вносити за посередництвом місце-
вого поштового уряду, коли число не наспіло до 10-го
кожного місяця на місце призначення. Рекламаций на-
дісланих прямо, або в пізнішому речинні Адміністрація
не бере під розвагу.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Марія Омельченко, Югославія. Прохаємо подати нам
свою теперішню адресу.

Богдан Заклинський, Пяткова. За світлина широ дя-
куємо. Незабаром використаємо їх і повернемо. Придадуться
нам до анкети про полтавське вбрання.

З. Мірна, Прага. Помилку справили в ч. 11.

Ярослав Коваль, Цінева. Часопис висилаємо. У нас є
тільки одна з виставки — світлина „Ластівки на дротях“.

Володимир Січипський, Прага. Листа з рисунками одер-
жали. Кліші вже вислали на прязку адресу.

Др. Зоя Пайтас, Подебради. За відомості дякуємо.

*

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІ.

Софія Грещук, Саскатун. Передплату (2 дол.), вислану
в лютому ц. р. ми одержали. Заплачено до кінця 1934. р.

ВІД АДМІНІСТРАЦІ.

До першого грудневого числа долучуємо складанки
П.К.О. з проханням вирівняти залежність до кінця року.
Звертаємо увагу всіх наших передплатників на змінений ви-
гляд числа (двотижневик), що приходить вже в грудні за ту
саму ціну. Кошти видання збільшилися, отже кредитувати
числа не можемо.

Передплатникам з Румунії звертаємо увагу на те, що
рекламації треба вносити до кінця того самого місяця, коли
число не дійде на місце призначення. Пізніших рекламацій не
можемо брати під увагу.

Так само пригадуємо про відновлення передплати на
1935 рік. Прохаємо зголошуватися в Румунії у Дм. Геродота,
Букурешти, стр. Деlea Веche 45. Річна передплата вино-
сить 400 лейв, піврічна 210 лейв, поодинокое число коштує
25 лейв.

ЗАГРАНИЧНЕ ЛЬОСУВАННЯ

відбудеться дня 10. грудня перед заграничною комісією. Ви-
грані розсилаємо сейчас.

Додатково витягули ми до списку учасників ще сліду-
ючих передплатників:

Канада: Олена Стратичук, Гаффорд; Укр. Жін. Т-во,
Форт Вілієм; Марійка Потошка, Вінніпег.

Сполучені Держави Америки: Ольга Березюк, Бсфело;
Текля Тягинібік, Шікаго; Катерина Доманчук, Шікаго.

Румунія: Євгенія Дамин, Бурдужени; Т-во „Чорномо-
ре“, Чернівці; Ольга Онуфрак, Чернівці.

Чехословаччина: Стефанія Охримович, Мукачів.

Миколаївські дарунки

знайдете

в крамниці „У. Н. М.“

Львів, ул. Косцюшки 1.

КЕРАМІКА

ДЕРЕВОРІЗЬБА

ХУСТОЧКИ

СЕРВЕТКИ

ГУЦУЛЬСЬКІ ЛІЖНИКИ

з прекрасної чесаної вовни в різних красках запровадила у Львові

Крамниця „У. Н. М.“

ул. Косцюшки ч. 1.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК Х.

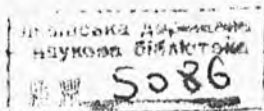
ГРУДЕНЬ 1934.

Ч. 12.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ „НОВОЇ ХАТИ“.

Зліва до права: пп. Марія Громницька, Євгенія Вербицька, Константина Малицька, Стефанія Савицька, Лідія Бурачинська, Ірина Бонковська, Олена Залізничкова, Ірина Гургула.

УПРАВА КООП. „УКР. НАР. МИСТЕЦТВО”,
Директор-справник Ірина Макух-Павликовська
та інж. Стефанія Чижович.

НОВИЙ ЕТАП

Вже десять літ, — чи справді?

Як цей час скоро біжить, — і не оглянеся, що стільки літ минуло — від першого почину, від перших кроків —

Чи тямите цю зворушливу хвилю, коли ми побачили перше „зломане” число „Нової Хати” в друкарні?

Чи думали ми тоді, скільки клопотів і труднощів доведеться стрічати на дорозі видавництва журналу та розбудови кооперативи „Українське Народне Мистецтво”?

А скільки радощів та гордої втіхи довелося пережити на протязі цих років, — що розпочате діло не кинули серед дороги, та не зневірилися у свої сили при перших перепонах та дрібних нещадах; що видержали всі удари — тяжких часів, грошової кризи, й інших, — які сталили нашу витривалість і здорову амбіцію.

І линуть у думках спомини з цих часів — перші сходини редакційної колегії, — переважно самі молоді дівчата, без досвіду й практики, тільки з великим завзяттям і запалом для задуманого діла, — гарячкове шукання за співробітницями та проводом зрілої, обзнайомленої з ділом людини.

Пані Олена Кисілевська ще перед війною робила спроби видавати журнал, з такою менш-більш платформою, як „Нова Хата”, хоч у меншій обемі, і не самостійно, а при „Ділі”; — отож до неї звернулися дівчата по допомогу й провід у видавництві. Та на жаль віддалення побуту п. Кисілевської показалося за утяжливе, що удержати відповідний кон-

такт із провідницею редакції; тому зараз у перших місяцях відпала ця концепція, а у висліді співпраці зродилася у п. Кисілевської думка заснувати популярний часопис для селянського жіноцтва „Жіночу Долю”, яка й появилася небагом на провінції.

Правним власником видавництва стала кооператива „Українське Народне Мистецтво”, заснована два роки вчасніше, яка в наслідок тодішньої девальюації польських марок не встигла розвинути своєї діяльності. А тепер при допомозі журналу „Нова Хата” могла переводити в життя своє завдання, — пропаганду народного мистецтва.

А потім — виробництво вишивок, та їх продаж. Перший раз стрінулася широка публіка із виробництвом „Укр. Нар. Мистецтва” на кравчій виставці в Стрию в 1926. р., де виставлено перші експонати власної продукції. Вони були найбільшою окрасою виставки, та здобули собі загальне признание та зацікавлення.

Виставка в Стрию дала товчок до розбудови кооперативи в напрямі розвинення продукції вишивок та поширення видавництва.

Вслід за цим повстав склеп у Львові, який став живою рекламою підприємства, а в ділянці видавництва копірові таблиці wzorів, а потім картки.

Рівночасно улажжувані виставки в краю і за кордоном, дали нагоду познайомити все нові й дальші круги людей з нашим виробництвом, та поширити ринок збуту.

Шікарівська виставка була одним з чергових етапів праці кооперативи, яка дала змогу видержати

кряу останнього заломання долярової валісти, з якої кооператива вийшла побідною рукою.

Варшавська виставка натомість у своїм кінцевім висліді поставила до нас домагання відкрити в Варшаві постійний салон-виставу, щоби заспокоїти на місці голод чужинців за східно-галицькою „екзотикою”.

Останній етап в десятиліття праці, — це поширення журналу „Нова Хата” на двотижневик.

Видаючи місячник, і побільшуючи його з року на рік додатковими сторінками, ми були свідомі цього, що це за рідкий гість в гостинних хатах наших читачок. Щоб для удержання тісного контакту, щоби стаи насправду необхідним приятелем дому, треба частіше з'являтися в гостинних його мурах. І на цей крок ми рішилися тепер по десяти роках видавництва.

Рішилися в твердій вірі, що всі наші прихильники й читачі, які через повний десяток літ піддержували наше підприємство морально і матеріально, користувалися його працею, виданнями й продукціями, в однаковій мірі або й подвоєній вийдуть на зустріч цим змаганням і піддержать їх розвій.

Наше підприємство як громадянська установа (в кооперативній формі) мусить здавати звіт із своєї праці й змагань перед своїми членами й заінтересованими. Робить це формально на щорічних Загальних Зборах, а сьогодні в десятиліття діяльності, ділиться із своїми читачами та прихильниками — підсумками досягнень у поставленому завданню.

Та не лише підсумками.

Переходячи по черзі всі етапи розвою кооперативу, хочемо також звернути увагу читачів журналу, членів кооперативи, та всіх прихильників на справи, які є підставою розвою кооперативи, а саме її членство.

Члени У.Н.М. два рази за час існування кооперативи займали виняткове становище відносно висоти уділів, які становлять матеріальну підставу підприємства. Ухвалюючи два рази на Загальних Зборах підвишку уділів, бажали тим задокументувати, що одобрюють працю Управи й Надзірної Ради, та бажать із своєї сторони причинитися до розвою кооперативи. Багато членів зложило більше як по одному уділові, даючи вислів своєї прихильності й заінтересування для підприємства.

Тепер знов є момент, що вимагає більшого напруження сил, щоб вивязатися як слід із намірених завдань.

Пройдений шлях десятиліття і видержаний пост свідчить про правильність і дійсну потребу існування цього роду установи.

Сьогодні треба поглибити існуючі аґенди підприємства, та розвинути нові, які так настирливо очікують своєї черги.

І в такий момент ми числимо напевно на давніх і нових членів, які видатною моральною піддержкою й матеріальною підмогою у формі нових уділів дадуть нам змогу з успіхом перейти новий етап.

Стефанія Савицька.

НАДЗІРНА РАДА КООП. „У. Н. М.”:

Зліва до права: пп. Марія Мельник, секретарка, Неоніля Терлецька, заст. голови, Олена Кульчицька, Ірина Бонковська, голова, Анна Падій, Стефанія Монцібович, Стефанія Савицька.

ЯКА ВАША ДУМКА?

У десяти роковини нашого журналу звернулися ми з питаннями до цілого ряду осіб, щоби почути їхню думку про „Нову Хату“. Відповіді напливали — від мужчин і жінок, від передплатниць та фахівців, що їх діянку обговорює „Нова Хата“. Нижче поміщуємо перші з них. Побіч щирої думки даємо місце також побажанням на майбутнє.

С. Северина ЧСВВ, Львів.

Повага і глибина журналу лежить саме в плеканні домашньої культури на народних мистецьких зразках.

З огляду на недостачу етнографічних публікацій, „Нова Хата“ своїми етнографічними статтями, хоча б не науково писаними, може послужити матеріалом для наукових дослідів, бо статті є писані вірно очевидцями або людьми, що постійно живуть на селі.

Оригінальність журналу та зацікавлення ним чужинцями лежить головню в його етнографічній частині. Подаючи огляди української вишивки, одяжі, писанки, вишиванки і т. д. з ілюстраціями, дає щось нового, особливого й питомого для даного народу. Тому, на мою думку, журнал повинен старанно плекати етнографічну частину, бо в цьому лежить його повага й небуденне значіння.

Велике оживлення справляють анкети. Варто було би на зразок анкети про народний одяг, перепроводити анкету про хатні прикраси та обряди й звичаї, звязані з прикрашуванням хати. Цікавою також була би анкета про танки, що тісно вяжуться і доповнювалиб анкету про одяг. Особисто вітаючи все етнографічні статті з признанням, — завдячую „Новій Хаті“ мій контакт з Буковиною. Перша „Нова Хата“ звернула мою увагу на красу буковинських вишивок і це спонукало мене zorganizувати спеціальний буковинський відділ, що становить нині значну частину моєї етнографічної збірки.

Др. Михайло Рудницький, Львів.

Питаєте, чи читаю „Нову Хату“? Очевидно. Найбільше цікавлять мене — примхи жіночої моди.

Яка моя думка про літературну частину? Вона добра, дбайливо підібрана. Однак її недостаткою є — анонімні жіночі статті. Чому така пересадна скромність?

Що я хотів би бачити в ній нового? Повторюю, більше жіночих пер (не на капелюхах), а в літературі.

„НОВА ХАТА“ В КАРИКАТУРІ:

Як виглядатиме українська жінка після рецепти „Нової Хати“.
(„Зиз“, ч. 17 з 1925 р.).

Наталя Балицька, Густ, Закарпаття.

Анкета мене дуже втішила; але чому Ви саме звернулися до мене? Я не належу до видатних Ваших читачок, а коли Вам саме залежить на думці „одної з багатьох“, то не знаю, чи моя думка буде така характеристична.

Люблю „Нову Хату“. Радію кожним числом її, а коли спізниться, очікую нетерпеливо. Що мені в ній найбільше подобається? Статті про визначні жінки, наші й чужі та відділ ручних робіт, хоч я сама майже ніколи не вишиваю (не маю часу). Мені подобається примінення наших узорів, люблю їх збирати та комплетувати.

Як у нас на Закарпатті відносяться до „Нової Хати“, тяжко сказати. На це треба би мати більше часу, щоби порозумітися з читачками з інших міст. На загальне знаю, що найбільше подобається тут відділ ручних робіт, бо наші жінки дуже люблять вишивати.

І ще одно: дуже добрі є в часописах поради. Знаю, що „Нова Хата“ їх має кілька, але мені здається, що це все ще за мало. Окрім практичних порад добре було би подавати також поради в різних життєвих ситуаціях, бо це має вартість не тільки для людини, що питає, але й для всіх читачок. Так само придавсяб поради, як влаштувати по-

Український громадянин: Паші, що ви робите?!

Павликовська: Розбиваю Союз Українок.

Укр. громадянин: Бійтеся Бога! Та чого?

Павликовська: Бо я зла на Мілену...

(„Зиз“, ч. 12 з 1930 р.).

мешкання в українському стилі. Знаю молоде подружжя, що уладжує свою хату і не знає звідки зачати.

Питаєте, що хотілаб я поширити в „Новій Хаті“? Мені здається, що відділ літературний за скупий. Варто би давати легкі, не надто довгі річ, свої й перекладні, що рішали би різні питання жіночого життя. Наприклад, відношення жінки до мужчини, жінки до дитини. Добра була би також повість, недовга, але вартісна, й актуальна. Знаю, що це жінки дуже радо читають і на те купують чужі часописи.

Але ще раз повторюю, що дуже люблю „Нову Хату“. Тишть мене, що наші жінки видають вартісний журнал. Хочеться, щоби наша жінка була не лише гарною цяцькою, але рівноправним самостійним товаришем у праці. Чим більше жінка інтелігентна, читана, свободна від пересудів, без непотрібної м'якості, тим краще для народу, а для нас особливо.

Др. Філарет Колесса, Львів.

Журнал „Нова Хата“, звертаючи пильну увагу на українське народне мистецтво добрими інформаціями й спеціальними статтями з того обсягу та фаховими оцінками етнографічних виставок, сповняє серед нашого громадянства дуже важну культурну місію через те, що 1) розбуджує й поширює замишування до українського народного мистецтва й пропагує плекання мистецького домашнього промислу. Змагає до zorganizування праці в цьому напрямку з дальшою метою: щоби спричинити оживлення, навіть відродження народного мистецтва, у різних галузях домашнього промислу; щоби тим способом виперти чужу фабричну тандиту

і створити нові варстаті праці для наших селян, ремісників, техніків; щоби використанням народніх взірців у прикладному мистецтві серед широких кругів нашого громадянства піднести естетичний рівень у вигляді домашньої обстанови, надаючи їй притім український народний характер.

2) „Нова Хата“ приробиє цінний, багато ілюстрований етнографічний матеріал, який може придатися для наукового досліду, так дуже потрібного у занедбаній досі ділянці українського народного мистецтва та його тисячелітньої історії; таким способом до наукової праці в цьому напрямку цей журнал дає добрий почин.

3) Усім тим „Нова Хата“ іде назустріч кличом, що особливо в повоєнній добі голосно розлягаються в Західній Європі: змагання до всестороннього пізнання й відродження старого народного мистецтва. Воно й виявилось в утворенні при Союзі Народів окремим „Міжнародним Інститутом Духовної Співпраці“ (Institut International de Coopération Intellectuelle) в Парижі, й організуванні конгресів людського мистецтва (перший у Празі 1928 р., другий в Антверпені й Лієжі 1930 р.), у яких брали участь із рефератами також делегати „Наукового Товариства ім. Шевченка“ і „Національного Музею“.

Колиж західно-європейські народи почувають потребу оживлення свого народного мистецтва, яке у них майже занідило під натиском новітньої міжнародної культури, — то наскільки актуальнішим являється це змагання на Україн-

„НОВА ХАТА“ В КАРИКАТУРІ.

З пресового ярмарку.

(„Комар“, ч. 17 з 1934 р.).

В КАРИКАТУРІ.

Український громадянин: Що ви робите, пані?
Мілена: Валю „Нову Хату“!

Укр. громадянин: Що вам сталося? Чому?
Мілена: Бо я зла на Павликовську...

(„Зиз“, ч. 12 з 1930 р.).

ському ґрунті, де різні галузі нашої стародавньої, дуже багатой і оригінальної культури, так матеріальної як і духової, зберігають і досі свою повну живучість.

Оттак піклуючись народнім мистецтвом, „Нова Хата“ заслугоє на те, щоби нею заінтересувалися широкі круги нашого громадянства, щоби біля цього видавництва згуртувалися прихильники українського народного мистецтва й помogli переводити в життя ідеї, пропаговані „Новою Хатою“.

Побажатиб тільки, щоби „Нова Хата“ побіч етнографічних матеріалів містила більше популярно-наукових розвідок, які систематично освітлювалиб різні ділянки українського народного мистецтва. Добре булоб, якби „Нова Хата“ давала місце також статтям із обсягу української народної поезії й особливо музики, щоби таким способом обняти цілість і сукупність мистецьких досягнень українського люду.

До ілюстрацій і есентуально до нотних прикладів радив би я додавати бодай пояснення, коли це коротенькі інформативні статті, в чужих мовах, щоби й чужинців заінтересувати творами українського народного мистецтва, поезії й музики.

ПЕРЕГЛЯД ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ.

КОСМЕТИКА

Це звання вже оклепане! чую нераз. Стільки тих косметичок намножилося!

Але все ще за мало. Доказом цього нехай буде те, що в кожному місті й містечку стільки чужих косметичних сил користує з нашої клієнтелі. А купелеві місцевості! Ті ж раз-у-раз вимагають зручних масажисток. Все ще нема поміж ними українок, навіть у незначному відсотку.

Однак не треба думати, що це звання легке. Час вишколу шоправда недовгий (пересічний косметичний курс триває пів року), але зате звання косметички вимагає великої й доброї практики. Щойно відбувши одно- чи дворічну практику в доброму косметичному заведенні (ця практика може бути вже платною, з огляду на попередній вишкіл косметички) можна відважитися на самостійне підприємство.

Підчас практики може косметичка навчитися приміювати своє знання, обходитися з клієнтелею і вести підприємство (реклама, ціни і т. д.).

Косметичну школу маємо свою власну. Організаторкою її є Стефанія Гаврисевич, власниця кабінету Distinction. Виклади провадить спеціаліст дерматолог д-р Евген Дурделло. Програма курсів охоплює відділ теоретичний, а саме Адреса цієї школи: Львів, ул. Коперника 42а. Оплата за курс виносить 300.— зол., вписове 25.— зол., платні збори.

СТ. ГАВРИСЕВИЧ,

власниця кабінету Distinction.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК.

Гуцулка: Причини випадання волосся різні, а саме: хороба шкіри, загальне ослаблення, недокривність, гарячковий стан і т. д.

Однак найчастіша причина це лойоток голови. Лойові залози виділюють за багато товщу, розростаються і здержують розріст мішочка волосяного. Волос стає крухий, нидіє й випадає.

Лікувати це можна в ріжний спосіб. В першу чергу треба зміцнити почву волосову, себто шкіру на голові, масажем. Масаж збільшує доплив крові до шкіри і витискає з залозів товщу.

Дальше миття голови. Не треба думати, що часте миття голови запобігає затовщенні. Мити треба що 14 днів евкаліпним милом, але теж не постійно, щоби надто не висувувати шкіри.

Затверджені владою

КУРСИ КОСМЕТИЧНІ

під проводом д-ра Евгена Дурделли, веде Стефанія Гаврисевича, Львів, Коперника 42 а/П. телеф. 72-18. Практика в кабінеті „Дістінкціон“ під проводом дипль. інструкторок. Закінчення курсу і відбута практика, дає право отворення космет. кабінету в цілій Польщі. Вписи на III-ий курс розпочалися. — Проспекти висилаємо.

ВЕЧІР НАРОДНЬОЇ НОШІ

Нарешті раз показ народньої ноші! А не тільки описи й світлини!

Знаємо, що жива дійсність ділає зовсім інакше, як слово або образ. Окрім форми говорить також краса. Уявім собі цілу салю пестрих народніх одягів, просто зі села взятих. Чи не буде мерехтіти в очах?

І побачимо нарешті на власні очі імпозантний стрій унівських міщанок. Виступить бойкиня з Тяпча, лемкиня з Висової. Близька Радеківщина й Яворівщина пришлють своїх відпоручниць. Може й яка гуцулка приїде? Поділля вже зголосилося: прекрасні борщівські строї. Але найцікавіші для нас, бо невідомі, волинянка й поліщучка введуть первісні краски свого одягу.

Поруч людowego вбрання — історичне. Величавий стрій пняхтянки, зладжений після мистецького проєкту. Ягілка введена в старословянських строях. Стилізоване полтавське вбрання.

Побіч первісних людowych строїв побачимо і своє історичне вбрання й вдатну стилізацію. Навчимося їх розрізнявати.

Тому приїзжаймо! Позичаймо в селі цікаві строї (а коли нема, пошукаймо по скринях), і перекиньмося на один вечір у лемківську чи подільську молодіщю. Треба щоби наше рідне село було заступлене, щоби одержало нагороду! Цеж наш обов'язок!

Проект строю для старовинної ягілки, що вивсє О. Суховерська на вечорі народньої ноші, 4. грудня ц. р. Проект роботи С. Гординського.

Женева. Вже другий рік виходить у Женеві часопис „Галпел каталян“, на двох мовах, каталанській і французькій. Заснований для пропаганди каталанської справи, стане мабуть тепер центром каталанської еміграції. Бо Каталонія, хоч здобула в новій еспанській республіці автономію, стратила її під час останніх еспанських заворушень. Видатні каталанські діячі повтікали заграницю, або сидять у тюрмі. Каталанський національний рух розгромлено.

В цьому ж часописі переводить аналогію поміж Україною й Каталонією наша співробітниця Ганна Чикаленко. В ч. 9 появилася її стаття п. н. „Віктор Каталя — очима українки“. Віктор Каталя, це талановита каталанська письменниця, що створила свою школу в літературі. Г. Чикаленко порівнює її з Марко Вовчок завдяки спільним інтересуванням; обі письменниці описували село з його мешканцями.

Прага. З Праги дійшла вістка, що Т-во Письменників і Журналістів відсвяткувало шістьдесятьліття свого члена, п. Марії Омельченко.

П. Марія Омельченко родом із Кубані. Працювала спершу як учителька народніх шкіл, а пізніше,

докінчивши в Петербурзі університет, засновує жіночий семінар у місті Анані. Працює тут як педагог та бере живу участь у громадській роботі. Під час революції стає інструкторкою соціальної опіки. На еміграції створює також соціальну опіку, яка в Чехословаччині добре поставлена.

Але найбільші її заслуги на видавничому полі. Заходами п. Омельченко засновано видавництво „Ческо-укр. книжка“, яке видало вже ряд книжок її пера. Найзамітнішою з них це біографія Т. Г. Масарика, цінний вклад у нашу літературу. В останньому часі М. Омельченко почала видавати журнал „La femme slave“ (вийшли вже два числа), що має дати перегляд жіночого руху серед слов'ян.

Марія Омельченко — наша довголітня співробітниця. В далеку Югославію, де вона тепер перебуває, шлемо їй побажання всего добра та щирий привіт.

Львів. 2., 3. і 4. листопада відбувся у Львові ювілейний зїзд Марійських Дружин, які закінчили своє тридцятьліття. Зїзд відкрито промовою предсідниці, п. Ольки Бачинської, яка зясувала коротко перебіг праці товариства та висказала побажання на

АКОРДИ

В театральній салі Ріжнородностей відіграно комедію Меріам Лужницького „Акорди“. Музичну оправу дав цій штуці В. Балтарович. Постановкою пєси зайнявся Сорока, її виконанням „Експериментальна сценка Богєми“.

Лужницький новатор. Він їде вперед, бо відчуває непереможну потребу — дати щось нового. Він ставить вперше на нашу сцену тип інтелектуалїста. Дає нам уперше комедію з середовища інтелїгентів, і то гру на чотири особи, якої ще в нас дотепер не було. Музичні комедії (Лужницького—Балтаровича) „Жабуриння“ і „Подружжя в двох мешканнях“ були вдалі спроби внести модерного духу в наше театральне життє. Однак „Акорди“ стоять кудя вище нїд згаданих комедій. Коли ці пєси дали тільки наче легкі насмішки над життєм, „Акорди“ дають життє саме. Дають світогляд, показують наставлення автора до життєвих проблем, порушують філософські питання. Філософія Лужницького не тяжить на душі, не лишає осаду гіркости на дні. Вона відпружує перевтомлені нерви і дозволяє нам з правдивим вдоволенням знаходити себе самих на сцені.

Завдання створити таку гру зовсім із себе, творити самому традицію, було надзвичайно важке. На перший погляд можнаб закидувати „Акордам“ брак акції. Але хто вжїється глибше в атмосферу пєси, скоро ствердить, що ця недостача тільки позїрна. В дійсності акція є. Тільки їде вона з глибини душі до нас, із тонкости настрою, з змістовних діялогів, з того всего невлмовимого, яке звемо — атмосферою. Лужницький свїдомо збудував свою комедію всупереч давніх засад театральних штук. Він не накидує своїй комедії пята подій, навпаки вміє незначним подїям надати пята глибокого переживання, завязати конфлікти, розвязати їх — держати нас весь час у напруженні, хоча властиво на сцені нічогоїсько не діється. Символ грає в „Акордах“ неабияку роль. До символів тих можна зачислити музику, світляні ефекти, повторення подібних настроїв у різних фазах життє. (Кїнцева сцена в першїм акті — Натї—Влодко. Сцена в третьому акті Натї—Только). Те все діється при тїй самїй лямпі, яка теж має особливе значіння. І не лиш одну новість впровадив Лужницький на нашу сцену. Він зїрвав із традицією чорних характерів. Дав самі позитивні — життєрадісні типи.

Погїдність відчувань в „Акордах“, хотіння автора дати нам щось нового, доброго, позитивного, зєднало йому відразу повні симпатії публіки. І те, що публіка зрозумїла і відчула це, нехай буде Лужницькому найліпшим доказом, що пєса його добра і життєздатна.

Артисти взяли ся за важке завдання створити чотири рївнорядні типи із гарним запалом. Шкодило виконанні те, що немає в нас традиції сальонових штук і акторам теж треба було братись за зовсім нове. Одначе гра мала добре темпо, характери були на загаль добре підкреслені, режисерія була справна. Правдивий відтворець характерних роль Ольський давав сильну креацію, творив знамениту маску бактеріолога Толька. Сорока знов перевищав себе самого. Умів

М. Свірська в ролі Натї в „Акордах“.

грати природно і віддати в типі професора — людину. Свірська витримувала із шармом те, що її всі любили, була, елегантною дамою, люблячою жівкою і вміла з захопленням вислухувати монольоги Влодка і Толька. Найслабший вийшов Тарнавський в ролі музика — він вніс багато неприродної штучности, і не давав Свірській можности показати повне своє вміння. Мелодійною музикою Балтаровича, тонко достроєною до характеру твору, починалися „Акорди“, такою і кінчили ся. Прольог відспївала Свірська чисто, звучно, із відчуттям, хочай дещо стремовано. Елїлог вийшов дуже милозвучно і свобідно. Треба зазначити, що голосова партія трудна, бо написана надто високо.

Публіка витала автора й артистів. Автор — чи се не тема до нової комедії життє!? — виїзав із суфлерської будки.

Меля Нижанківська.

майбутнє. Зїзд поблагословив о. єпископ Іван Бучко. Слїдували привіти від наших жіночих установ та Марійських товариств із краю. Замітне те, що й Волинь прислала відпоручницю, п. Тишецьку з Ковля. Її привіт прийняли учасники рясними оплесками.

Черговий день зїзду був присвячений рефератам. Незвичайно цікавий був плян організації й виховання молоді, начеркнутий Марією Янович у рефераті „Марійська Дружина і виховання молоді“. Авторка підійшла до цього питання підготовано, цитуючи відповідну літературу. Так само добре опрацьований тільки за довгий, був реферат Е. Тишинської про історію жіночого руху в нас.

В неділю, 4. листопада закрито зїзд Богослуженням. У зїзді взяло участь 120 пань зі Львова, а 40 відпоручниць із краю.

Лос Анджелес. У вересні ц. р. відбулася тут вистава народнього мистецтва „Los Angeles Country

Fair Pomona 1934 Household Arts“. Український відділ зорганізував п. Роман Пекай, що живе в Лос Анджелес постійно. На його заклик надїслала наша співробітниця, п. Анастасія Кочан з Джолїет свою власну велику збірку вишивок, а п. В. Якібюк із Шікаго кілька різьблених річей. Оця на скору руку зладжена виставка мала величезний успіх. Три речі п. Кочан, ручна торбинка власної роботи, чайне накриття та синьожовтий декоративний рушник (виконання кооп. „Українське Народнє Мистецтво“ у Львові), дістали нагороду. Так само нагороджено дереворізьби В. Якібюка. Виставку відвідало більш як пів мільона людей. Особливо заїкавилися нашими вишивками амбасадор Болівії і хотів закупити цїнніші речі, одначе там ніщо не було на продаж. По виставці наші вишивки виставлено ще на загальне бажання в одному великому департаментовому магазині, а півціше на базарі жіночого товариства Y. W. C. A.

ПРИГРІВАНІ СТРАВИ

Професор гігієни др. Фрідбергер у Берліні один час харчувався в ресторані. Обідав звичайно о год. 1-шій. Деколи задержував його в лабораторії якийсь цікавий хемічний дослід і він спізнювався, так що обідав о 3-тій. По якомусь часі завважив, що пообідавши вполудне, не був голодний до вечора. По пізньому обіді голоднів значно скорше.

Зпочатку здивувався. Пригадувався над причиною. Може в полудне має кращий апетит й тому скорше насичується? А пізніше вже їсть обід без апетиту? І так спостерігав на собі згоді причини свого насичення. Але вкінці пробудився у ньому вчений. Цел треба прослідити! — сказав він собі.

Справив собі череду білих мишок, які, як відомо дуже чутливі на добру відживу. Вибрав із них десять молодих мишат і поділив на дві частини: для кожної громадки окрема клітка. Клітка була улажена з комфортом. Окремі коритця на ціпку й рідку страву, щодня чищена долівка.

Слуга з лабораторії ходив щодня по обід для мишок до того самого ресторану, що обідав професор.

Ходив двічі, раз в полудне, а вдруге о год. 3-тій. Одну громадку мишат годували все обідом о 1-шій, а другу обідом о год. 3-тій. Очевидно не розказував нічого про те, для кого бере він ці обіди.

Професор слідкував пильно за ростом мишок. Щодня важив обі громадки на лабораторійних вагах. Скоро переконався про різницю поживи підігріваної й свіжої.

По двох місяцях мишки першої клітки вирости на 19 см., а мишки з другої клітки мали лише 13 см. Громадка з першої клітки прибула на 448% живої ваги, а громадка з другої клітки лише 170%!

Це було в 1927 році. Тоді то оголосив проф. Фрідбергер свою працю про поживність пригріваної їжі. Досі мало в нас про те знають. Варто пригадати, що проф. Фрідбергер особливо гаряче припоручає не пригрівати страв для дітей, тому що вони потребують багато відживних складників. Він твердить навіть, що діти не сміють їсти нічого пригріваного.

Пам'ятайте про те, що пригрівані страви втрачають аж до 60% своєї відживності!

— Прошу поради мені в такому випадку: Весною захворіла я на тяжку серцеву недугу. Лічив мене знайомий лікар незвичайно старанно. Коли я мала атак, приходив кілька разів денно, а раз і в ночі, хоч ми не мали відваги його кликати тоді. Тепер, коли я вилікувана, хотілаб я з мужем віддячити йому за те піклування якоюсь памяточкою — гарним дарунком. Що радите йому купити? Він молодий і нежонатий.

Видужанка.

Видужанці. Трудно Вам поради, коли не знаємо, яку суму призначили Ви на цей дарунок. Одначе приблизно постараємося це зробити.

Ви мали напевне нагоду балакати багато з доктором і вже ознакомлені з його замилуваннями. Тоді легко можна підібрати щось відповідного. Якщо він любить читати та складає собі бібліотеку, маємо вже на дарунок дуже гарні бібліофільські видання, як Твори Стефаника або Екслібріс видання „Ізмарагду“. Коли він влаштовує собі помешкання, тоді купіть йому якусь відповідну річ, як образ нашого мистця, або гарнітур до писання. Тільки, борони Боже, пальму або килим! Такі речі вимагають дбайливих жіночих рук а платні сили не все зуміють їх припилювати.

Молодий господині. Шкода, що Ви не спитали скорше. Тепер уже не час на те, щоби сушити пивницю. Тому не радимо тримати в ній ярину чи харчів. Якщо вода заливає пивницю, тоді нема іншої ради, хіба що відвести її рурами, себто дренажем. Але коли води нема, а тільки вогкість, тоді варто пивницю вибетонувати. Одначе тепер не можете цього робити. Пробуйте вітрити її в погідні зимові дні. Таксамо можете її за гарної погоди вибілити. Вапно висушує. Наповніть кілька мицн хльоровим вапном (дістанете в дрогерії) й устатте в пивниці. Вапно витягає вогкість, а хльор нищить пліснь.

Нове мешкання. На Ваш запит, як малювати мешкання, щоби було гарне й модерне, відповідаємо охоче.

Від малюнку стін дуже залежить його вигляд і привітність. Тому пані дому повинна сама зацікавитися добром узорів і красок. Дуже нецікаво, коли мешкання малює домо-еласник без порозуміння з піднаємцем; тоді звичайно малює маляр кімнати гуртом, не розбираючи, де буде їдальня чи спальня.

Передовсім треба собі усвідомити, що ясно мальовані кімнати роблять вражіння більших, а темні мальовили з великими мотивами зменшують їх. Великі кімнати можна малювати взористим мотивом, це зробить їх привітнішими. Але малі кімнати повинні бути мальовані можливо незначним рисунком, або зовсім гладко.

Краска мальовила залежить також від меблів. Коли вони ясні, тоді незручно малювати кімнату наприклад на лісову краску; вони розгубляться на цьому тлі. Можна приміняти краску мальовила до обиття меблів, або килима на підлозі. Ясні меблі добре виглядають на зеленому тлі, горховім або селединовім. Кажуть, що зелена краска нездорова й нею ніколи не можна малювати діточої кімнати, бо має в своєму складі арсен, шкідливий для організму.

Вражіння затишності викликають краски теплі, кремова, піскова, рожева, а навіть червона, малинова. Давно всі сальони малювали на червоно. В них добре відбивалися кристали та красувалися парадні туалети й декольти гарних пань. Окрім цього червона краска побуджує і в такому сальоні нема почування нудьги. Але ніколи не можна малювати на червоно кімнати, що призначена для праці. Тут надається краска холодна, як наприклад синя.

Коли в вас три кімнати, тоді помалюйте їдальню краскою беж із золотистим і брунатним рисунком. Такі краски годяться до оріхових меблів. Якщо меблі чорні (це часто буває), тоді виберіть гладке мальовило фрез. Дубовий темний кабінет мужа гарно виглядатиме на синьо-сірому, а ясна спальня на зеленому тлі.

СУЧАСНІ ОБРУСИ

Обруси в господарстві — це гордість господині. Давніше бували на 6-12 осіб (ох, давні, добрі часи!), лисні як із шовку й біліли як сніг. А тепер змаліли, але за те набрали коліру. Знаємо, що модні коліркові обруси не тільки до підвечірку. Окрім моди на краску, завелися й вишивки — вишивані орнаменти, везерунки, мережки, розкидані по його полі.

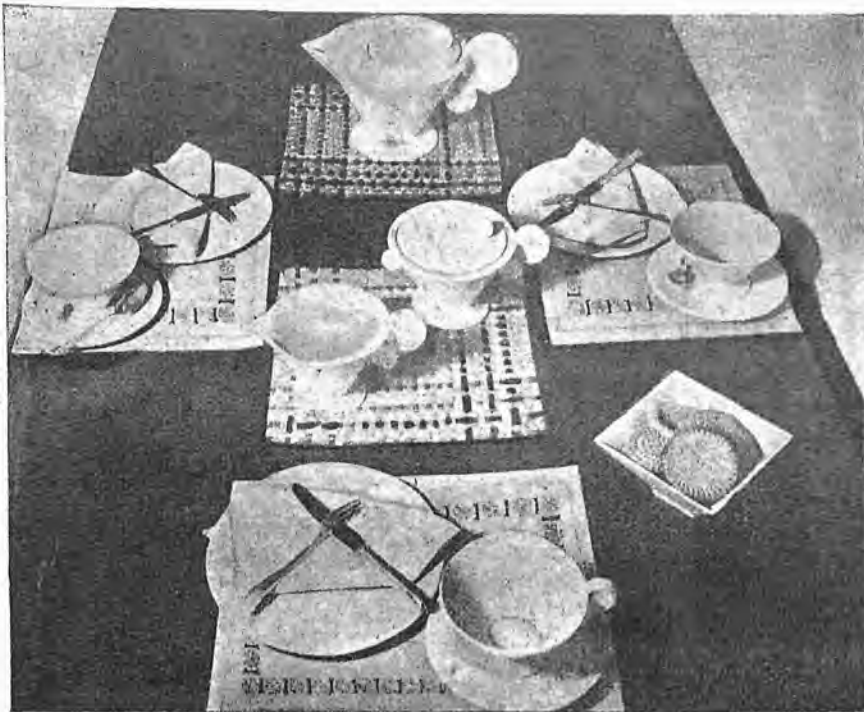
А вже найцікавішу відміну обруса принесла Америка. Це невеличкі подовгуваті серветки, підложені під таріль. Скільки тарілок, стільки й серветок. Може бути ще подовгувата доріжка на середину стола.

Ось поруч на світліні бачимо накриття до вечері. На серветці вміщається тарілка, прибор і чашка до чаю. Посередині — замість доріжки — плетені підстилки під гарячі страви.

Американки ощаджують собі таким способом прання великого тяжкого обруса. Лекше випрати й випрасувати навіть кільканадцять серветок, ніж одну велику річ.

Але є й голоси проти цієї „повації“. Що скаже на те стіл? Ось на світліні він гладкий, лискучий, значить політерований. Уявм собі найменшу краплю, що впаде на нього. Пропала його гладка поверхня! Звичайний обрус краще її береже, ще й коли підложимо під нього флянелю, або церагу.

Практичні німки, що вже перейняли від американок оцю новину, вміли собі поради. В Німеччині виробляють гарне восковане полотно, приємне в до-

Давні обруси заступають тепер невеличкі серветки, підложені під кожне накриття. Можуть бути мережні й вишивані.

тику. Обтягають ним політерований стіл, так щоб воно гармонізувало в красці й його майже не завважається на столі. Щойно на це полотно ставляють серветки й тарілки.

На щоденний ужиток показалося це дуже практичним. Невеличкі серветки можна частіше змінити як обрус, а стіл стерти кожного разу вогною пматюю. Л.

120

**Жаңа
Тысым.**

„Тамара Г.“ Авторка дуже скромна. Оця скромність стоїть на перешкоді, коли йде про виступ на ширшу арену. Апарат думання зовсім незлий, однак на повну справність не дозволяє власне ця дещо мімозна вдача. Авторка дає себе легко збити з пантелику навіть у чисто інтелектуальному виживанні. Ще в більший мірі можна це сказати про чини. Свідомість цього справляє авторці неодну важку хвилину. Здається мені, що авторці придалось би дещо локтевої політики. Це не тільки додало б їй самопевності, але й поправило б позицію.

„Марина“. Наскрізь чуттєва вдача. Така людина не повинна жити самотньо; її позитивна жіночість просто вимагає

відповідного найближчого оточення. У своїй фаховій праці може бути зовсім на місці, але тільки тому, що є обов'язкова, менше з якогось спеціального покликання. Мало само-

*Все предначинанное и в скор
Зрештоту не можеш її збо*

стійності й оригінальності, зате багато виrozumіння й дар відповідного підходу до людей.

НОВІ
ФУТРА || **СІХЛЕР**

всі перерізки

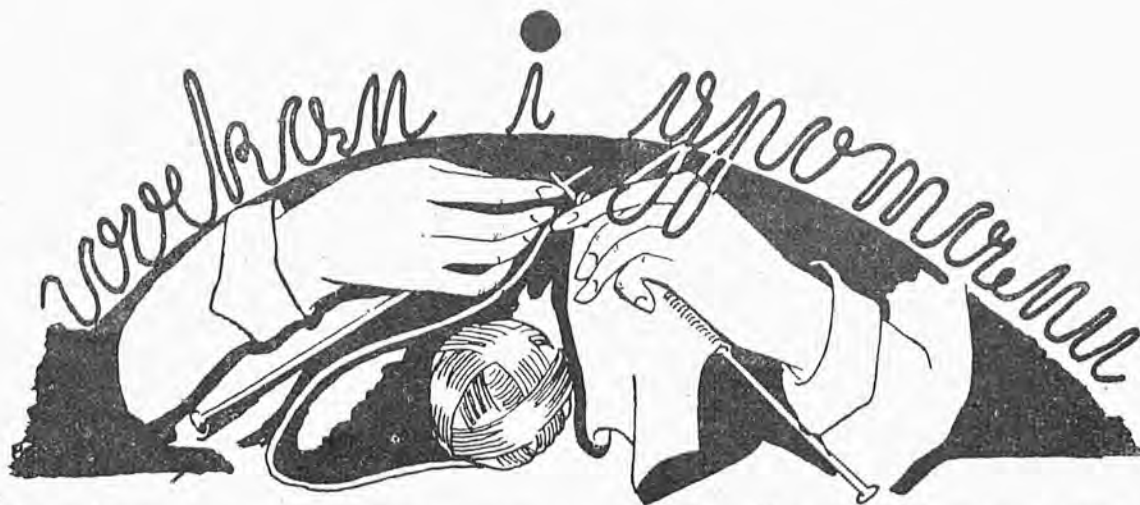
Львів, пл. Галицька 14, I. п.

ПО Д Я К А.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові за скорі й без зайвих труднощів виплатення повної обезпеченої суми по мойому бл. п. мужові Михайлові Савчинському нотар. в Новім Селі к. Підволочиськ.

Скорі й акуратне виплатення обезпеченої суми амер. дол. 2.000.— уповажное мене поручити це одинокі українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим кругам української суспільності.

Лідія Савчинська.

Починаємо курс плетення на дротах ведений фаховою силою. В цьому й чергових числах перейдемо всі важніші стіби та їх примінення до сезонних робіт.

1. Матеріал.

До науки найкраще вживати грубої вовни, бо в ній найкраще видно різниці поміж поодинокими стібами. До цього годиться вовна марки „Трикутник у Колі“ — „Полярна“ або „Генча“.

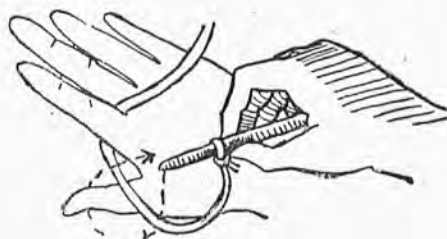

Рис. 1.

2. Дроти.

Треба мати в різних вимірах. Якщо маємо замір багато плести, варто купити собі деревляні або з целюлоїди. Металеві дроти мають сильний полиск, який при скорому рухові шкодить очам. Але вони всеж таки догідні там, де потребуємо виконати тоншу роботу. Числа дротів — це їхні проміри в міліметрах.

До науки найкраще вживати дротів ч. 4.

3. Робота.

Початок. 1-ший спосіб: плетемо гачком зільний ланцюшок, набираємо на дріт перше очко з краю, при котрім є нитка. Тепер вкладаємо дріт у друге очко, ловимо згори нитку і перетягаємо її через очко.

2-гий спосіб є трудніший, але дає гарний міцний край. На кінці нитки робимо очко і вбираємо його на дріт. Потім перетягаємо нитку поза вказуючий палець лівої руки (як на рис. ч. 1) і лишаємо нитку зі сторони долоні.

Прикладаємо великий палець до нитки і дротом із очком обкручуємо нитку довкруги великого пальця. Тво-

Рис. 2.

риться петля. Всуваємо дріт здолнини в ту петлю і здійсмаємо її, стягаючи з пальця. Це буде друге очко. (Рис. ч. 2).

Знову прикладаємо великий палець до нитки, закручуємо другу петлю і т. д. Очка на дроті не треба за сильно стягати, тому що потім трудно їх переробляти.

Український Інститут „КОСМЕО“
плекання краси львів, ул. миколая 7:
виконує всякі косметичні заходи

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“
ВОЛІЧКИ – ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20–22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
П.А. ГАЛИЦЬКА 2.

ПЕРЕРІБКИ

Вже останній час, щоби подумати про відсвіження нашої візитової гардероби. Свята й карнавал за плечима. Щоправда не думаємо цього року багато собі справляти, дехто взагалі не зможе дозволити собі нічого нового. Але відсвіжити, оновити, причепурити давні свої речі може кожна з нас. Хоч незначно, хоч лише комірчиком, або кокардою, але всеж таки змінити на новий лад.

А мода така багата на нові вигадки! Ось подаємо поруч два зразки комірців: один із рожевої жоржети, а другий із білого матового крепу. Кожний із них відразу надасть суконці нового вигляду й мило відтінить личко. Зручні руки зможуть викроїти їх дома з якоїсь старої блузки або рештки матеріялу.

Для перерібки суконь мода подає також багато вдатних моделей. Ось перша сукня: це комбінація чорної або темносиньої спіднички з шкоцькою блузкою. Шкоцький матеріял чи пепітовий в нас знайдеться. Коли його не маємо в хаті, вистачить купити півтора метра вовняного матеріялу і пошити модну блузку, яку можна носити й до інших спідничок.

(Докінчення на 3-ій ст. окладинки).

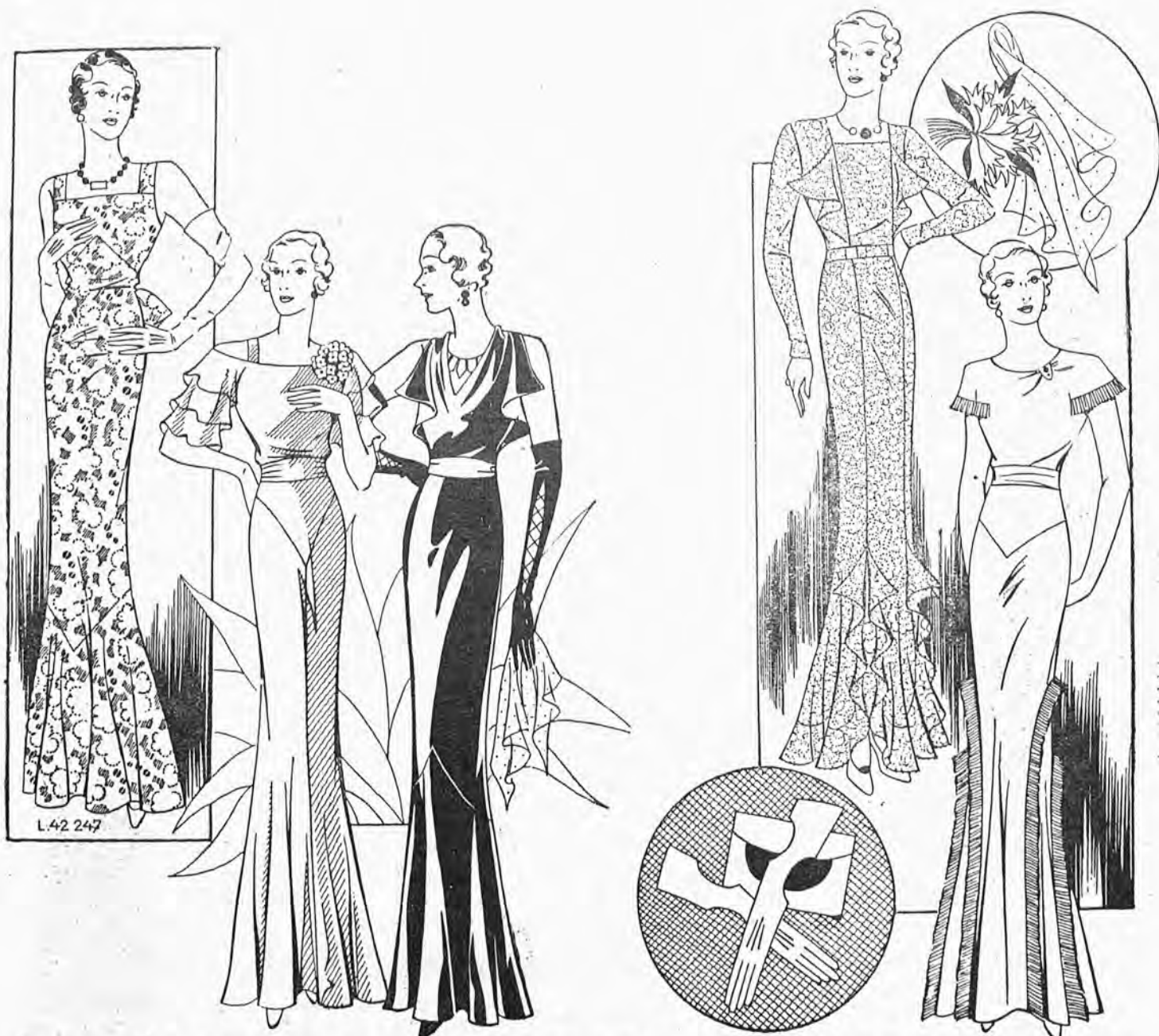
ЕВГЕН ВРОНСЬКИЙ

Львів, пл. Галицька ч. 2.

Телефон 66-54.

Останні новини

в вовнах і шовках

Воляни, ришки й кльоші розквітають тепер на вечірніх сукнях. Із матеріалів приходить під увагу, поруч тафти й оксамиту, мереживо. Мереживо в усіх красках і везерунках. З мережива можуть бути цілі сукні (ч. 247, 248), або лише рукавці чи вставки. При помочи мережива можна також зручно переробляти торічні туалети. Прикрасою вечірніх суконь є лискучі кліпси.

ЗИМОВІ НОВИНИ

жіночі й мужеські
в шовках, вовнах та ком-
плектні шлюбні виправи
поручає

ДІМ НОВОСТЕЙ

Львів, вул. Сикстуська 3
Тел. 30-61. — Цни конкуренційні

ПАНИ!
КУПУЮЧИ, ПОКЛИКУЙТЕСЯ НА ОГолошення
в „НОВІЙ ХАТІ“

Інститут **Б. ТІЛЬ** Л Ь В І В
краси краси пл. ДОМБРОВСЬКОГО 8,
телефон 54—86

виконує всякі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. ЛЯНДАВ
Львів, ЧАРНЕЦЬКОГО 5.

Пишні весілля з білим серпанком завжди ще модні. Білу весільну сукню треба пошити так, щоб вона пригодилась нам пізніше, як вечірна чи візитова. З білого крепу чи тафти, може бути прикрашена мереживом, волянами й кокардами. Для весільних гостей вистачає сукня візитова, або й вечірна з малим вирізом.

МЕБЛІ до всіх кімнат найкорисніше можна дістати в виробі меблів

Фр. ЗІЛІНЬСЬКОГО

Львів, ул. КОЛОНТАЯ 5 (в подвірю)

Постійно на складі великий вибір старинностей.

СКЛЯРСЬКА РОБІТНЯ

великий вибір рам і оправа образів, карніш модні й зеркала виконує найдешевше українська фірма В. СТЕЛЬМАХ, Львів, Коперника 22, тел. 45-79

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ

Р. ДЖАЛА

Львів, ул. Хорущина ч. 5.

(біля кіна „Аполло“)

поручає по найнижчих цінах

**КОВДРИ, МАТЕРАЦИ
і ПОСТІЛЬ**

ПЕРЕРАБЛЯЄ

ковдри по 4 зол.,

матераці по 6 зол.

Рагу з баранини.

Потрібно: 1 кг. баранини, 15 дека масла, 3 ложки помідорних повил, 2 зубки чеснока, вязанка моркви і калярепки, 6 бараболі, 6 дека зеленого горошку, трохи муки.

Покроїти баранину на кусники середньої величини, підсмажити на сковороді, посолити, поперчити, обсипати мукою і заварити в невеликій кількості води. Додати три ложки повил, і розтертий чеснок. Дусити годину на легкому вогні, підливу перетерти через сито і додати моркву, калярепку, горошок і бараболі. Дусити ще пів години.

Металі чистить найкраще СІЛЬВА

плин (рідина)

Жадайте скрізь виробів української фабрики

„СІЛЬВА“, Львів, ул. Бандурського ч. 5.
До чищення кухонного начиння — порошок „Сільва“.

Вареники зі шпінатом.

Потрібно: 1 кг. шпінату, 12 дека масла, 10 дека муки, пів шклянки росолу, 2 дека пармезану, або іншого тертого сира. Тісто: пів кг. муки, 1 яйце.

Зварений шпінат перепустити через машинку, піддусити на маслі, посолити, заправити ложкою муки і пів шклянкою росолу. Замісити тісто, розтатати як на вареники і наповняти їх шпінатом на начинкою. Зварити в солоному окропі, посипати сиром і полляти росолом.

Грушки в сметані.

Потрібно: 1 кг. грушок, 20 дека цукру, пів ліски ванілі, пів літра сметани.

Грушки обідрати й перекроїти на половинки. Зварити в густому соковому з ванілією. Зложити на огнетривалім посуді, залляти сметаною й запекти.

Торт із ліскових оріхів.

Потрібно: 6 яєць, 18 дека цукру-мучки, 8 дека масла, 15—20 дека чеколяди, 20 оріхів, сок із цитрини.

Тісто: Обсушити орішки, стерти шкірку і змолоти на машинці до мідгалів. Втерти масла на сметану, вбивати по

одному жовтку, досипувати по ложці цукру і втирати 20 хвилин. До втертої маси частинами додавати снігу з білків і посипуючи її оріхами, легко вимішати. Пекти в середно гарячій печі. Торт переложити довільною начинкою і полляти чеколядовою склицею.

Склиця: розпустити в ріночці чеколяду і держати її в гарячій воді аж поки не розпуститься зовсім. Масло трохи розтопити, вляти до розпушеної чеколяди і втерти.

Тісто на паштетики.

Потрібно: 22 дека муки, 15 дека масла, пів літри сметани, дрібка соли.

Пересіяти муку на стільниці, докинути решту додатків і сікти ножом, аж доки буде одноціле тісто, потім легко замісити рукою і лишити годину в зимному місці. Тонко розтатати, виробляти паштетики і спекти в гарячій печі.

З того тіста можна робити також тісточки. Розтатане тісто покроїти в трикутники, мастити тонко мармелядою і звивати як рогалики. Спечені тісточки посипати ванілевим цукром.

Вирібня споживчих артикулів „АРОЗА“

Львів, ул. Дверницького 30. — Тел. 5-64.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Неділя: Перлова юшка, дріб, салата з квасної капусти і бараболі, французьке тісто.

Понеділок: Огіркова юшка, січеники з качою й бурачками, чеколядовий будинок Ароза.

Вівторок: Грибова юшка з галушками, баранина з бараболями й квасною капустою, налисники з соком малиновим.

Середа: Бараболяна юшка, голубці з рижом, лінійні вареники з сиром.

Четвер: Юшка з яблук, потравка з рижом, компот з сушених сливок.

П'ятниця: Борщ із фасолькою, випікана бараболя з яйцями, морковця й каляфіор.

Субота: Помідорова юшка з рижом, різанці з солодкою капустою, будинок Ароза румовий.

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ“

біля закладу гаптів, пліс і мережок

М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, ул. Академічна 22, І. п.

Спеціальність: машинні паєти й джети

Безконфуренційно
дешево і добре

Нова машина до шиття від давна очікувана. Шисе все, ендлює, пришиває гузики, виконує кількадесять різних родів шиття. НАЙЛІПША НА СВІТІ МАШИНА. МІЛІОНИ МАШИН В УЖИТТЮ. 70 РОКІВ ДОСВІДУ.

Склад машин: Ю. Ломага

Львів, ВАЛОВА 11.
телефон 28-70.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

11)

XXXIV.

На краю Царського саду, високо над Дніпром, стояла довга будова з салею мінеральних вод, так званою „Салею Качали“. Там відбувалися проби Лисенкового хору.

Хор Лисенка складався переважно зі студентів університету з примішкою семинаристів і панночок. Набиралося їх до шестидесяти душ. Все те були щирі виконавці не з примусу, а з своєї волі, які бачили в тій праці національне діло і весело відбували його, бо таки на співанках у салі Качали було весело всій тій молоді. Там провадили і принципові балачки, і пустощі, і залицання... Багато виробилося тут політичних і громадських програм. Почували себе вільно. Поліція не втручалася, бо збиралися для дозволеної мети.

Микола Віталійович упорядив для своїх хористів чай і доручив Люді й Лорі господарювати за столом з наказом, прибиратися в українське вбрання.

Тут панувала національна стихія. Велика саль Качали брехала веселим гомоном, в якому сам Микола Віталійович брав участь, поки одним рухом руки не ставив на місце своїх хористів і не починав речитиві. Тоді враз все утихло, ставало тихо, уважно.

Найкращі ФУТРА ДІСТАНЕТЕ
У СВОЇЙ ФІРМИ

ЮЛІАНА ГЛУШЕВСЬКОГО

Львів, пл. Капітульна 3.

Телефон 54—46.

Генеральні проби провадили в оперному театрі, де звичайно відбувалися концерти Лисенка. На таких пробах не вільно було вести балачок; жадної волі. Один грізний погляд Лисенка припинявав усіх.

Одного разу, коли виготовляли кантату „Вюгь пороги“, бачи щось схилили, і Микола Віталійович, зірвавши спів, гримнув єдиним московським словом: „скоты!“

Баси не обурились, а прийняли те, як належне, і з більшою увагою провадили пробу.

XXXIII.

У Старицьких — весела метушня: збиралися до опери. Все там робилося рухливо, весело. Пан-

почки прибиралися в своїй кімнаті; Софія Віталівна напів-одягнута, говорила то з Михайлом Петровичем, то зі служницею і не встигла управитись; діти, вже прибрані, бігали по кімнатах і чіплялися всіх із запитаннями.

Театр був наймилішою розвагою і для малих і для дорослих.

Вийшли з своєї кімнати Маня, Людя й Лора. Михайло Петрович, кінчаючи одягатись, вигукував з кабінету всякі дотепи. Всі сміялися.

Прийшов Микола Віталійович; як завжди ласкаво привітався, кожному сказав щось до речі, оглянув Оксану й Олю, що поверталися в рожевих суконках з мереживом і, журно похитавши головою, промовив:

— Відні діти! Завинули їх у рибальські ятерини.

Дівчатка образилися за свої сукні і напали на Софію Віталівну в десятій раз, щоб розказала їм зміст опери „Євгеній Онегін“.

Щоб відчепитися від них, Софія Віталівна відповіла так:

— Це нескладна річ: в першій дії Онегін дав дулю Тетяні, а в останній вона йому її вернула.

Михайло Петрович підтвердив, що так воно й є. Не було часу на довгі розмови. Хутко пішли з дому, щоб не пропустити увертюри.

Опера залишала яскраве враження. Євгеній Онегін ішов уперше з Києві. Онегіна співав Тартаков, улюбленець киян, особливо жіноцтва. Прекрасний баритон, прекрасний артист. В кожному антракті в льозі Старицьких переходили відвідувачі, обговорювали, критикували.

На другий день всі співали визначніші місця з опери, навіть діти, а по якомуть часі „Євгенія Онегіна“ вже виконували навиворіть.

Лора сиділа перед великою мискою і варила конфітури, виспівуючи: „За молодість мою родило більше ягід, а цукор коштував дешевше“... На це бігли Тетяна й Ольга (Маня і Людя), вигукуючи: „Дайте пінок! дайте пінок!... Приїздили гості: Онегін (Гнат Житецький) і Ленський — довгий, як жердка, студент. Взявши під руку Онегін Тетяну, а Ленський Ольгу, вони гуляли по саду. Маня обважувалася всією своєю вагою на руку худенького Гната, а той співав, що така жінка загатилаб йому життя. Людя — Ольга принадувала Ленського тим, що добре уміє пекти пундики. В сцені з листом Маня рвала на собі волосся в розпуці, що не знає, як на-

СКЛАД ТЕКСТИЛЬНИЙ

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ПЛОЩА

Ріг ул. Баторого

Найбільший вибір
модних товарів
для пань

Сукна на мужеські вбрання
Полотна

писати Онегін: „е“ чи через „ѣ“. На балі Онегін із Ленським счинили сварку, а Тетяна й Ольга відтягали їх один від одного за поли. Ларіна кричала на дочок:

— Не порвіть нової одежі!

В останній сцені, на жалібні ляментациї Онегіна, Тетяна відмовила йому:

— Спізналися! Тепер я генеральна і граю в карти з гишпанським послом. Не робіть мені скандалів!

XXVI.

Лора прибула до Києва й просто з пароплаву поїхала до Миколи Віталювича. Пароплав спізнився аж до вечора, не було вже часу заїздити додому. Вона хутко вибігла по сходах і подзвонила. Їй враз відчинив сам Микола Віталювич у фраку з білою краваткою, у повному параді. Він відступив від несподіванки, а Лора також здивувалась його урочистим виглядом.

— Ти кудись збираєшся?

— Та ж мій концерт. Хіба не знаєш?

— Нічого не знаю. Я саме з пароплаву.

— То їдьмо зі мною. Уже саме час.

— Але ж я не прибрана.

Він оглянув її.

— Цілком добре. Їдьмо.

Тут вийшла Ольга Антонівна.*) Привіталася; посміялася з Лориного експромту, а сама залишилася дома.

Взяли візника й поїхали. Їдучи, розмовляли про все, як звичайно, мов би й не було того концерту, перед яким завжди хвилюються артисти.

Микола Віталювич розпитував:

— А як же там старий Савелій? А дід Гарасим?

Лора дивувалася і милувалася тією природньою рисою справжніх великих людей: просто ставитися до свого таланту, не заноситись, не губити рівноваги.

— Що ти робила? — питає Микола Віталювич. — Он Людя написала вже які гарненькі речі! А ти що написала?

Лора призналася, що наважилася на перше величезне оповідання.

— А, давай, давай! Я покажу його Івану Семеновичу Нечую. Що він скаже.

Як тільки ввійшли в оперний театр через бокові двері на сцену, Миколу Віталювича враз окружили артисти, що вже дожидали його. Він з усіма привітався, кожній дамі сказав якийсь комплімент

*) Друга жінка Миколи Лисенка.

і хутко, владно поставив розпорядок. Тепер у нього був діловий, енергійний вигляд. Не зважаючи на його ласкаву поведінку, його боялися і слухали без заперечення.

Почався концерт.

Микола Віталювич легко, моторно підійшов до фортепіану; зручним рухом розкинув поли свого фрака і мягко сів на стілець. Заграв, у роздумі слухаючи свою мелодію, з чуттям схилив голову, легенько похитуючи нею, потім у бадьорому рішучому русі підніс її вгору. Грав настільки для себе, як для слухачів.

Нераз закидували йому легкодумні друзі, що не стежить в концерті за своєю поставою. Не розуміли артистичної індивідуальності. А справжнім українцям і разом із ними Лорі та незрівняна гра глибоко відбивалася в душі, брєніла на найтендітніших струнах. Українець, слухаючи Лисенка, любив кожний рух його руки, кожний нахил голови, брав їх разом із звуками і відчував усю красу рідної музики. Багато було великих мистців-п'яністів, що ніколи не могли дати того українському слухачеві. Тільки українським душам дано те повне розуміння українського мистецтва.

*

Микола Віталювич Лисенко таки відніс до Нечуя-Левицького Лорин твір. Іван Семенович його прочитав і висловився делікатно:

— Найкраще в тому оповіданнячку мова. Мова дуже тарна.

(Далі буде).

МЕБЛІ: ЇДАЛЬНІ,

СПАЛЬНІ, КАБІНЕТІ.

ТАПЧАНИ, КЛЮБИ

п о р у ч а є

ВІДЕНСЬКА ВИРІБНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

ІВАНА ОРТНЕРА

ЛЬВІВ, ул. СИКСТУСЬКА 41.

Тел. 92-79

З М І С Т ч. 12.

Стефанія Савицька: Новий етап.

Яка Ваша думка?

Л.: Перегляд жіночої праці. Косметика.

Вечір народньої ноші.

Вістки звідусіль.

Меля Нижанківська: Акорди.

Пригрівані страви.

З нашого досвіду.

Сучасні обруси.

Наше письмо.

Гачком і дронтами.

Перерібки.

Приписи.

ІЛЮСТРАЦІЇ.

Редакційна Колегія „Нової Хати“. Управа кооп. „У. Н. М.". Надзирна Рада кооп. „У. Н. М.". „Нова Хата“ в карикатурі. С. Гординський: Проект на стрій. М. Свірська. Сучасні обруси.

Фабрика хемічних виробів О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка у Львові Кордецького 51.

поручає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпент.

Пасту до взуття „Елегант“ воскову

Пасту до підлоги „Французська маса“

Віск комбінований до підлоги

Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадку і коронову

Шварц до чобіт

Віск шевський

Смолу шевську

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинокa українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИІ, вул. ЗАМКОВА Ч. 37.

Зміст ч. 22.

І. Наріжна: Листопадове. З жіночого руху. Б. Рассель:
Не допускаймо зайвого нервового перемучення. Жіноча
Доля. Привіт „Жіночій Долі“. Л. Бачинський: Гурзуф.
О. Кисілевська: Виховання нації. В. Висілевський: Ан-
глійські жінки. М. Нижанківська: Ми здобуваємо! Шлях
до щастя в домі. Наші осяги. Згадаймо добрим словом.
Зрозуміймо нашу силу. М. Бардега: Закладайте сади.
Практична господиня дому. Що їсти. Звідомлення Укр-
Бюра в Лондоні. Новинки. Читачки між собою Весе-
лий куток.

Вишиваний ФЕЛОН

(Гл. світлина на ст. 21)

з розкішним буковинським
узором можна набути

в крамниці „У.Н.М.“
Львів, Косцюшки 1.

Вагається, з якої волічки гачкувати светер?

Напишіть, а ми порадимо!

ВСІ РОДИ
ЗИМОВИХ ВОЛІЧОК

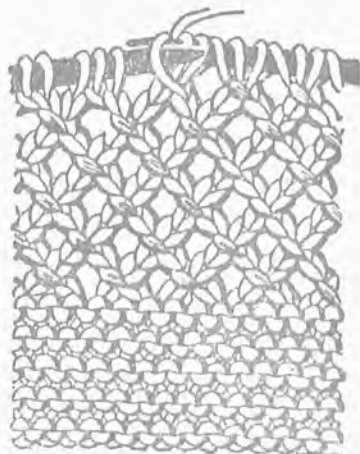
спортові й люксові

знайдете

в КРАМНИЦІ

„УНАМ“

Львів, ул. Косцюшки 1.

Польо 10 дека 2'50 зол.

Кот 10 дека 2'70 „

Скотлянд 10 дека 2'80 „

Крамниця „УНАМ“

Львів, ул. Косцюшки 1

провадить:

канвоє полотно (панамa)

догідне на фелони й хоругви
широке на 160 см в пілі від 8—10 зол. за 1 м.

нитки до вишивання

марки **C. M. S.**

всі краски потрібні до наших вишивок

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

бавовну до цировання

Замовлення з провінції полагоджуюмо
негайно.

ПІСЛЯПЛАТА ЗДОРОЖУЄ ТОВАР!

Присилайте при замовленнях готівку!

(Докінчення зі стор. 11).

Другий модель це вже сукня візитова. Маємо так само часто непридатну до нічого чорну шовкову сукню.
Із неї вийде висока спідничка з пояском. До неї докупити білого шовку на верх рукави і повстане вічно модна чорно-
біла туалета.

Ще одна цікава перерібка, це модель на світлині, з якої бачимо тільки спину. Перерібка — помислова. Темну вов-
няну сукню, що найскорше витирається в швах та під пахами можна відновити лискучим крепом точно тої самої краски.
Боки є з крепу, нагорі гладкі, нижче стану наморщені в волянки. Перід сукні скроєний так само як спинка. Очевидно,
цей модель надається тільки для струнких осіб.

До цього числа долучаємо листівку зворів.

Почтову належність заплачено гуртом.
Należność pocztową uiszczono gusem

НОВА ХАТА

журнал для плекання
домашньої культури

виходитиме двічі в місяць

Приносить у черговому році:

цікаву повість Сіґіди Бо
нариси Софії Яблонської
огляд ужиткового мистецтва
графольогічний порадник
косметичний порадник
трикотарський курс

Колірові таблиці зворів
Аркуші кроїв.

Передплата за рік 16* — зол.
Квартальна . . . 4'50 „

Поодинокє число коштує 80 сот.

32265

Г. МАБЕТА

4. 12 a

X

A

T

A

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ
ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ.

Виходить двічі в місяць.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
ЛЬВІВ, РИНОК 39. І. п.

Телефон: 85-83 Число konta П.К.О. 405891

Річна передплата 10.80 лев.
Піврічна передплата 5.50 „
Чвертьрічна передплата 4.80 „
Ціна поодинокого числа: 30 сот.

Річна передплата в Америці й Канаді 8 дол.
Річна передплата в Чехословаччині 60 Kč.
В Румунії: річна передплата 400 лев., піврічна 210 лев.,
чвертьрічна 120 лев., поодинокі числа 40 лев.

В Америці й Канаді приймає передплату за
числом: Заступництво „Nowa Chata“, Philadelphia
Pa, 1134 Atwood Road.

В Румунії приймають передплату за „Мону
Мату“: Danubio Narodul, Bucarest IV, str. Dolea Vasche 46.

Презумера в платки з горі; пісхизація
числиться передплату так, якби були платки звар-
тально. Хто не повідомить адміністрації нісхизації
то, що не бажає вже передплатувати, числиться далі
передплатником. Зворот числа поштою ще не є таво-
віджежним презумером.

Рекламації треба висити за посередництвом місце-
вого поштового уряду, коли число не мапіало до 10-го
кожного місяця на місце призначення. Рекламації на-
дісланих прямо, або в пізньому речинді Адміністрація
на бере під розвагу.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Марія Омельченко, Югославія. Прохаємо подати нам
свою теперішню адресу.

Богдан Заклявський, Пяткова. За світання щиро дя-
куємо. Незабаром використаємо їх і повернемо. Приладується
нам до анкети про полтавське вбрання.

З. Мірна, Прага. Помилку справили в ч. 11.

Ярослав Коваль, Цінева. Часомис висилаємо. У нас є
тільки одна з виставки — світлина „Ластівки на дротях“.

Володимир Січинський, Прага. Листа з рисунками одер-
жали. Карті вже вислали на пражську адресу.

Др. Зоя Плітас, Полебради. За відомості дякуємо.

*

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Софія Грешук, Саскатун. Передплату (2 дол.), вислану
в дотому ц. р. ми одержали. Заплатено до кінця 1934. р.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

До першого грудневого числа долучуємо складанки
П.К.О. з проханням вирішати залежність до кінця року.
Звертаємо увагу всіх наших передплатників на змінений ви-
гляд числа (двохтижневик), що приходить вже в грудні за ту
саму ціну. Кошти видання збільшилися, отже кредитувати
числа не можемо.

Передплатникам з Румунії звертаємо увагу на те, що
рекламації треба вносити до кінця того самого місяця, коли
число не дійде на місце призначення. Пізніших рекламацій не
можемо брати під увагу.

Так само пригадуємо про відновлення передплати на
1935 рік. Прохаємо зголошуватися в Румунії у Дм. Геродота,
Букуресті, стр. Делеа Веке 45. Річна передплата вино-
сить 400 лев., піврічна 210 лев., поодинокі числа коштують
25 лев.

ПІДПИСАНО І ВИСЛАНО

відбудеться для 10. грудня перед підписаною кзмісією. Ви-
грає розкладаємо сентим.

Додатково витягувати з числа таво: Уважність ще сиду-
ючі передплатники:

Канада: Одея Стратфорд, Сасфорс; Уер. Жин. Т-во,
Форт Вілем; Міррис Патоніа, Гамільтон.

Сполучені Штати: Америка: Стратфорд, Вефелс;
Тексас: Татінон, Шкаро; Кутеріа: Татінон, Шкаро.

Румунія: Елсод, Далеа, Бурдушан, Таво „Чорномо-
ре“, Чертін, Далеа Онуір, Чернін.

Чехословаччина: Сасфорс, Міррис, Міррис.

Миколаївські дарунки

знайдете

в крамниці „У. Н. М.“

Львів, ул. Косцюшки 1.

КЕРАМІКА

ДЕРЕВОРІЗЬБА

ХУСТОЧКИ

СЕРВЕТКИ

ГУЦУЛЬСЬКІ ЛІЖНИКИ

з прекрасної чесаної вовни в різних красках запровадила у Львові

Крамяця „У. Н. М.“

ул. Косцюшки ч. 1.

Н О В А Х А Т А

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

РІК X.

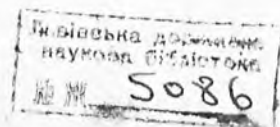
ГРУДЕНЬ 1934.

Ч. 12 а.

З ВЕЧОРА НАРОДНЬОЇ НОШІ

п. Анна Палій в народньому вбранні з Покуття.

П. Олександра Шуратова, нагороджена за оригінальність строю. Одяг бойківської молодиці зі Славська. Цікавий очіпок із мережива, перев'язаний хусткою. Біла, гарно збирана сорочка, біла спідниця — мальованка. На ногах ходаки.

ІРИНА ГУРГУЛА.

ПОКАЗ НАРОДНОЇ НОШІ

(Промова з вечора народньої нощі дня 4. ц. м.).

За хвилину перед нашими очима пересунеться хорівід різних типів народньої нощі. Із цілої української території від північних окраїн до полудня, із степового сходу до верхів лемківських гір — зібранися сьогодні жінки в своїх типових строях, щоб дати перегляд народньої нощі. Перегляд буде не повний, бо не вдалося показати чоловічих одягів.*) Однак очаровані барвністю жіночих стрій, багатством прикрас, різноманітністю й привабливістю форм — ви з легким серцем вибачите це недотягнення нашої імпрези.

Показ народньої нощі дасть нам багато нових вражень. Ми нестимо очі барвним кольоритом; із насолодою відчуємо спокій і творчу рівновагу народнього мистця; ми схопимо тайну народнього примітиву, що зумів звести до одної схеми вікові культурні надбання — і в сучасному одягу переховати форми прадавніх східних культур та первістки різних епох і стилів.

*) На вечорі були 2 чоловічі одяги: гуцул з Жаба і молодий в міщанському строю при весільній групі з Угнова.

Живою барвною мапою перейдуть різні типи народнього строю у зразкових регіональних відмінах. Вони утворять зубату криву, що протягнеться від полудневого Сходу почерез Буковину й цілу Галичину на Волинь і Полісся.

Улагоджуючи нинішній вечір, ми не маємо на думці ілюстрації традиції, лише хочемо на великій кількості різних, поодиноких стрій — показати мистецькі прикмети народньої нощі. І тому прощу не дивитися на виведені сьогодні строї як на цінні й цікаві пережитки музейної вартості. Ви сиріймайте їх як твори мистецької уяви безчисленних творчих талантів, що виростають довгими віками серед певних умови життя.

Наш вечір має на меті ще й іншу ціль. Від довшого часу ми думаємо над тим, щоби поширити один тип українського народнього строю, що був би гарний, репрезентативний та зберігав характеристичні прикмети українського народнього мистецтва. Для цієї цілі ми перевели вже різні проби: перевели анкету, влаштували багато вистав, розписали конкурси на артистичний проект. І нагромадивши величезний матеріал прегарних, цікавих і характеристичних узорів, ми не могли згідно висказатися за одним неповним типом. І сьогодні ми показуємо вам цілий ряд оригінальних стрій у повній надії, що ваш осуд матиме велике значіння для розв'язки цього питання.

П. Ірина Пежанська, нагороджена за красу свого одягу з Заліщищини. Цікавий завій голови з червоної вовняної тканини. Багато вишивана сорочка, вишнева опинка в чорні пружки.

Етнографічна мапа одягів, заступлених на вечорі народної нощі у Львові. Бракує тут тільки далекої Полтавщини, яка була заступлена групою з 10 стрій.

Перша група велико-українських стрій дає нам дев'ять відмін полтавського типу та один історичний, боярський стрій. Полтавський стрій гарний, легкий в пошенню, він любить ніжні краски й ніколи не перетягує надміром прикрас.

Слідє цикль споріднених стрій: Придністрянського Поділля, Буковини, Покуття й Гуцульщини. Обгортка, що є типовою для стрій цього циклю є споріднена з полтавською плахтою. Різнить їх теж спільний крій сорочки та розложення прикрас на шій. Поодинокі групи того циклю різняться між собою головню кольоритом. Вишивки всієї групи дуже оригінальні, різнородні орнаментально й технічно та найбагатші красками. Вони стосуються до цілості строю і творять з ними продумані й повні смаку цілості. 5 стрій буковинських, 8 покутських (із Воскресінець, Корнича, Гвіздця, Серафимців, Старих Кутів), 6 із придністрянського Поділля (околиці Заліщик, Ворлицева, Бучача й Товмача), дають типові зразки для тих околиць. Децю відокремлена є Гуцульщина, що має пошу пристосовану до гірського життя. Гуцульщина заступлена в нас 9 строями з Жаба й Космача. До цієї групи можна долучити й одинокий стрій з Богородчан. Зачіски та вязання голови покутської групи звертають особливу увагу.

У бойківській групі слід вирізнити підгірські та високогірські стрій. Одяги з Підгір'я, долинського

повіту (Тячє, Якубів, Перегінсько), вирізняються барвними квітчастими вишивками. Озяги гірських околиць (з Синевідська, Волосянки і Славська п. Сколе, Турчанщини), скривають багато архаїчних рисів. Назагал по пишноті й барвності стрій покутської групи серія бойківська представлена тут у 9 зразках — вражає скромністю і прозорістю форм. Особливою оригінальністю визначається стрій із Чертежа біля Журавна. Довга біла перемітка, оригінально вязана й опущена на білій опанчі дає цікавий аразок вязання голови.

За бойкинями слідє п'ять стрій з Лемківщини (молодиця й дівчина з Висової, п. Новий Санч, Команьча, п. Сянік, Лупків). У лемківських строях, виведених на нашому вечорі звертають увагу вязання голови — чийо білою великою паміткою, чи прозорими хустками.

Усі чотири стрій з Яворівщини дуже типові. Білі полотняні хустки, фартушки й кафтани з дрібним галузковим орнаментом, мальованка або шорця ткани барвними пасмами й бавниця на голові — ось типові прикмети яворівського жіночого строю.

Слідє остання, у нас слабо заступлена група жіночої нощі — з Побужанищини (Сокальщина 2 стрій), Поділля (Рогатинщина 1, Золочівщина 1, Тернопільщина 1), Волині (Ковельщина 1), волинського Полісся (Камінь Коширський 1) і Полісся.

У цій групі оригінально вибивається давній стрій з Рогатинщини (мальованка й вусатий, білий вишиваний спенсер), із Сторнибаб, золочівського повіту та з околиць Ковля. Найцікавіші з цієї групи є 2 строї поліські, що звертають особливу увагу примітивними тканими геометричними узорами червоної й чорної краски.

Окремий відділ творять міщанські строї з Угнова й Комарна. З Угнова виступає ціла весільна дружина з 8 осіб у широких синіх капотах, рямованих і підбитих попелястою кримкою та нашитаних золотими тасьмами. Характеристичні є „чуби“ — вивязання хустки на голові у жінок, що вже вийшли з ужиття, та які нині вже мало хто вміє вивязати. В весільних віпках молоді маємо три відміни до трьох

весільних моментів: „молода просить на весілля“, „молода при вінчанні“, „молода при виводі“. — 2 міщанські строї з Комарна схожі крім капот на угнівські.

Першу нагороду за оригінальність одягу призначено п. Олександрі Щуратовій (бойківський стрій). Виріжнено як оригінальні ще два строї — п. Одарка Пясецька (рогатинський) і п. Оля Стецюкізна (поліський).

За красу одягу призначено першу нагороду п. Ірині Пежанській за стрій із Заліщищини. Виріжнено стрій борщівський п. Христі Терлецької та полтавський п. Олени Стенанів-Дашкевичевої.

Групову нагороду припала Угнову. Виріжнено ще групу покутсько-гуцульську і яворівську.

ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ.

ТВОРИ З ДЕРЕВА*)

Чудовий український чорнозем, помірковане підсоння, лагідно-хвиляста поверхня, видатна кількість води — творили сприятливі умови для буйної і різноманітної рослинності, починаючи від північних пшівкових дерев до делікатних південних овочів. Україна мала все великі багатства таких прекрасних видів твердого дерева для будівель і різних виробів

Бойківська церква з Кривки (від 1930 р. у Львові).

як бук, дуб, клен, явір, кедрина, тис, осика, ясін, липа, горіх, грушка, сливка та ін. Тому саме українці від давніх давен відзначалися як добрі мистці обрібки дерева. Що тільки не виробляли з дерева: житло, святиню, оборонні будови, пам'ятники, засоби комунікації, меблю, посуду та всяку різьбу різного призначення.

Всі ці вироби з дерева були, розуміється, лише додатком, доповненням до головного, найважливішого твору — будівлі з дерева, що має довгу будівельну культуру та удосконалені зразки. І коли в будові житла творчість була обмежена в рамках побуту і матеріальних засобів, то ціле вміння майстрів, ціла вигадливність і творча думка найбільше виявлялися в будовах громадського і оборонного призначення та

релігійного культу. Тут український нарід витворив такі шедеври своєї теслярської і різьбарської вмілості, такі зразки своєрідної краси, що вони мимоволі захоплюють кожного, хто вперше їх побачить. Не будемо вживати красивих слів для вихвалювання свого мистецтва, а дамо слово чужинцям...

Один із перших польських дослідників українського дерев'яного будівництва В. Дідушицький писав у 80-тих роках минулого століття:

„Легковажно ми проходимо мимо тих дерев'яних будівель, бачучи в них твір забутих селянських теслів, а читаємо з пошаною про дерев'яні твори архітектури Швеції і Норвегії, Китаю й Японії і не бачимо, що те, що маємо під рукою і цікавіше може і краще від тих заморських річей“.

Чеський дослідник Закарпаття Ф. Заплеталь писав про дерев'яні церкви, що вони можуть бути „славою, гордістю й радістю кожного народу“. Спираючись над описом церков, іконостасів та різних дерев'яних різьб, пише: „Це все творить у дерев'яній українській церкві атмосферу, що приневолює схилитися і вклонитися глибокому творчому генієві простого русина, який столітньою натужною працею цілих генерацій створив дорогий, на жаль досі непізнаний і неоцінений скарб світової культури — дерев'яний храм“.

Бельгійський дослідник архітектури Derée не так давно писав:

„В мурованій українській архітектурі є певна велич, рівно як у деяких фрагментах сильний декоративний зміст. Але я вважаю його найбільш характерним, найбільш оригінальним, найчистішим і найздоровішим у зразках дерев'яної архітектури, як от церква в селі Цішки, Ботелка Вижня (Галичина), Яришеві, Сутківцях на Поділлі і подібні. В них є чудесне почуття монументальності, подвоєне власним характером, який здається мені цілком означеним цими зразками“.

Нарешті професор École du Génie Civil (Інститут Цивільних Інженерів) у Генті — Cloquet одержавши книжку про українську архітектуру від автора цих рядків, каже:

„Для мене це справжнє відкриття. Яка інтенсивна цивілізація і який постійний обмін думок з Заходом і Вами (українцями) існував у XIII—XIX століттях! Це незвичайне!“

*) Оце починаємо огляд ужиткового мистецтва пера Володимира Січинського. На першому місці стоять твори з дерева. Дальше піде скло, порцеляна, метал, тканини, писанки і витинанки. Такий повний огляд нашого прикладного мистецтва появляється вперше. Тому звертаємо на нього увагу всіх любителів нашого народного мистецтва.

СВЯТОЧНІ ДАРУНКИ ДІТЯМ

Завівся у нас здавен-давна такий звичай, що на свято Миколая й Різдво обдаровують дітей різними дарунками. Тимто наші найменші й трохи більші дожидають щороку нетерпеливо, коли старенький святий, Мир лікійських Чудотворець, з ангелом і чортом при боці, затостить до їх хати чи до школи або захоронки, і власними руками дасть кожному, що йому ласка небесна вибрала. Так само чарівно всім хається дітям і різдвяна ялинка, осяяна світлом, тремтяча ангельським волоссям, обвішана тим усім чудесним, про яке мріється цілий довгий рік.

Колись за ліпших часів і тих дарунків було більше і в найбіднішій хаті гостив св. Миколай і пишалася вбрана ялинка. І дарунки теж були колись інші: дівчата обов'язково діставали ляльки або кухонну посудину, бо — мовляли — дівчині суджено бути матір'ю й газдинею, так хай вже змалку заправляються на ляльці колисати, вбирати, доглядати — хай вчаться варити, прятати, шити, господарювати. — Хлопцям купували знов жовнірів, трубку, бубен, шаблю й шолом, бо вони призначені робити багато гуку-стuku, воювати і вбивати. Очевидно, марево війни було тоді доволі дале-

ке батькам і дітям, тому й гарно було бавитися в війну, знаючи тільки героїчну її сторону з книжкових оповідань. Правильно теж звичайно бувало, не давати в дарунок дітям нічого практичного в розумінні щоденного вжитку, як гардероби, рукавичок, шаликів, черевиків і т. п., бо дитина розуміла, що такі речі повинна мати саяк чи так і не вважала їх за дарунок. Дарунок мусів бути чимсь, що виходить поза межі сірої буденщини, отже солодощі, забавки або й цікава, гарна книжка.

Але часи міняються, і ми з ними. Сьогодні й родичі вибирають дітям інакші дарунки, і діти мають інші побажання. І сучасна педагогіка ставить до діточих забавок свої вимоги. Виключає забавки воєнного, так сказатиб, характеру, що розбуджують у дітей замолоду ворожб, кровожадні інстинкти — виключає й такі, що викінчені як цілість, не розвивають у них творчої уяви. Бо воно так і є. Даймо дитині готову хатку чи палатку, і вона побавиться ними раз і другий і, заскучавши, відкине. Але та сама дитина годинами сидітиме над цеголками і складатиме із них по власній фантазії найрізноманітніші предмети. І лялька простенька, голенька може більше вдоволити, ніж причепурена в найбагатшу гардеробу. Бо що з такою робити? посадиш її у крісло і сидить, залишавшись. А тій простенькій треба самій усе придбати, від сорочки починаючи, а на светерку скінчивши.

Більшу теж сьогодні звертають увагу на обдаровування дітей книжками. З поширенням діточих

видавництва, з вимогами школи дотично домашньої лектури, з ростучим у дітей заінтересуванням до друкованого слова, до ілюстрацій, до газети, до нових здобутків техніки, книжка — як дарунок — висувається у старших дітей на перше місце.

Але послухаймо, що самі діти говорять про святочні дарунки для них. Передімною є письменні відповіді 157 дівчаток у віці від 7—13 літ (є поміж ними і кількох хлопців). На питання, що бажають собі від св. Миколая, найбільше голосів (95) впало за спортивним приладдям. Санки, лещети, совги, спортивний стрій — ось що хотілиб мати діти тепер під зиму і то не лише багатші, а якраз діти бідніших родичів. „Коло нас в парку багато лещетарів і мені прикро, що всі бувають, а я мушу сидіти дома” — пише учениця зі VI. класу. Всі впевняють, що дуже люблять зимовий спорт. Три дівчинки радіб дістати коня-куцика, щоби їздити на ньому літом. Знаменний знак часу! Уподобання старших знаходять відгомін у діточому світі.

По спортах друге місце займають книжечки (85 побажань) і то менше байки-казки, а переважно описи подорожей і цікавих пригод. Всі хотілиб ще раз прочитати ті оповідання, які з учителькою читали в школі і дістати їх на власність. Дві дівчинки просять молитвенників, одна й один хочуть „Енциклопедію”, є навіть побажання словарця італійської мови.

Ювілей Федьковича розбудив у деяких охоту пізнати книжку про того „що цілий Львів за цього тепер говорить, а ми теж будемо обходити в школі його свято”.

73 дітей, значить половина, просять у св. Миколая одяжини і то не якоїсь там чепурної суконки, щоби пишатися нею перед людьми, а теплої плащика, светера, теплих панчів, рукавиць, шалика, шапки, снігівців. „Суконки не маю, черевиків не підзельовані, панчохи подерті, а мені так далеко до школи”. — „До тепер я не мала жадних зимових річей, а мама не має грошей, щоби купити мені зимові річі”. — „Хочу дістати камані, щоби було тепло в ноги, бо маю ревматизм”. — „Мій плащ вже короткий і мені дуже зимно по ногах, бо я була хора на шкарлатину”. — „Коло нас є дуже зимно і прикрі вітри, мен-

СВІЖЕ ЛИЧКО ВИРІЗНЮЄ НАЙКРАЩЕ

ПУДЕР „АЛЬОЕ“

каю далеко, заки дійду, то дуже змерзну”. — „Хочу дістати теплі скарнитки, бо бачила, що товаришки носять такі і кажуть, що їм тепло в ноги”. Три малі дівчатка просять парасоля від дощу, а дві старші хотілиб дістати гроші на шкільну оплату. Для двадцяти дітей мрією є дістати в дарунок шкільні прибори: олівці, пера, зошити, крейди („бо тато не може мені купити”). Чи не важка тепер справді криза життєва, коли діти, які думками бодай можуть сягати найвище, у віці, що його звуть безжурним, просять у св. Миколая лише теплих скарниток і парасоля?

Те, за чим ми колись молилися до святого, є бажанням великої меншости. Вправді 38 дівчаток поміж іншими вставляє теж прохання про ласощі, але деякі старші відразу вже й застерігаються: „пару пукорків і чоколядок, бо тамто все потрібне, а чоколяда лише на смак“ — „якісь солодощі, бо мама не може мені їх купити“ — „щоби часом щось смачного зісти“.

А як з ляльками? На 150 дівчаток тільки 13 наймолодших заявили за ними. І це теж знаменне явище сьогодишньої доби. Лялька — це для дітей дитина, коло якої треба ходити. Заможніші дівчатка, це звичайно нині одиначки у своїх батьків і не бачуть коло себе молодшої рідні, не бачуть піклування матері біля неї. У дівчат з бідної сім'ї, у тих зі сутерен, численна рідня, але діти там є радше тягарем і пераз проклинають їх родичі, що прийшли на світ. А чи дітям тої верстви майною такі історії, як гінекологічний процес д-ра Швігера у Львові? Об їх уха відбивається усе і вони бачать, що дитина не є сьогодні благословенням у хаті. Одні не мають часу її охоти нею займатися — другим не стати засобів на їх виховання.

Ні! Теперішні дівчатка не хочуть ляльок.

А хлопці? Оці старші хотілиб мати столярський

верстат, щоби на ньому виробляти різні предмети — фотографічний і проекційний апарат — альбом на марки — туристичну лямпу — вічне черо — скріпку на мінерали — кружок і кійок до гаківки марки С. С. М. — і таке інше.

Про жовнірів, бубен, шаблю нема й згадки. В теперішніх дітях живе ще мабуть у спадщині по батьках свідомість страховищ недавньої війни. „Воно не добре для нас“ — підказує мені товаришка. — „Недобре? Невжеж олов'яні жовніри навчать любови вітчизни й завзяття в бою за неї, а трубка військова пригадає в слушний час громадянський обов'язок?“

А однак, коли переглядаю святомиколаївські побажання наших дітей, жаль мені їх стає за їх скромні й надто поважні на їх вік вимоги. І хотілосяб мати змогу одягнути їх усіх тепло, щоби не мерзли в коротких плащах і подертих черевиках і дати їм багато солодощів не лише „на смак“ і на „часом“ і справити їм усім спортове приладдя, щоби серед чистої природи позабули на сіру буденницю життя — а дівчаткам багато-багато ляльок у народній пошій усіх областей нашої України.

Чи воно неможливе до переведення?

ПАМ'ЯТІ МАРІЇ МАРКОВИЧЕВОЇ (МАРКА ВОВЧКА)

10. грудня ц. р. минуло сто літ від уродин великої української письменниці, сучасниці Шевченка, якій присвятив він свій вірш „Давно я поза Уралем блукав“ і возвеличав її, називаючи „кротким пророком і обличителем людей жестоких і неситих“, за яким давно він тужив, якого у Господа благав. Повертаючи зі заслання, познайомився Шевченко з творами Марковичевої і не міг начудуватися красі їх мови й сюжетам з кріпацької неволі.

Марковичева дала нам цілу низку прегарних оповідань, де героїнями є переважно жінки, бо вони найдошкульніше відчували панцизний лад, як матері дітей, жінки рабів-чоловіків, як панські наймички. Бачимо їх, тих смирних страдниць, в оповіданнях „Два сини“, „Козачка“, „Інститутка“ — відчуваємо їх щире любов у „Кармелюку“, „Чарах“, „Сестрі“. Зложені напричуд гарною народньою мовою, остануть ті нарис в нашій літературі назавжди безцінними перлинами, якими обдарував нас великий талант небуденної письменниці.

Коли рівняти її з чужинками, то найбільш похожа на неї американка Анрієта Бічер Стоу, яка рівночасно з нашою Марковичевою виступає в Америці зі своїм великим романом „Хата дядька Тома“. Змалювала в ньому страшні картини з життя невольників-муринів і мала відвагу їх змалювати в часах, коли навіть люди чесні, загально поважані й буцім то

справедливі були прихильниками невольництва і вважали його зовсім природним явищем, немов то освяченим самим Богом і церквою.

„Хата дядька Тома“ появилася в друку 1852 р. і потрясла сумлінням американського громадянства. Почалися змагання за знесенням невольництва, що й сповнилося 1865 р. внаслідок реформи, яка невідклично скасувала неволю муринів у Сполучених Державах. Заслуга в цьому була безперечно Бічер-Стоу, так само як і про нашого Шевченка ходили між народом чутки, що то він писав народові волю, коли в році 1861 знесено на Україні кріпацтво. І хто знає, чи й спокійно писані твори Марії Марковичевої, реєструючи об'єктивно яркі факти з кріпацької неволі, не були також одним звеном у безконечному ланці причин, що остаточно зліквідували ту ганьбу XIX століття.

Цього року минає сто літ від уродин Марковичевої — та чомусь то роковини визначної письменниці не знаходять у нас відгомону. Чи серед повені всякого рода інших ювілеїв призабуто жінку-ювілятку? чи може більш чужою зробила нам її, опрокинена зрештою вже нині, легенда про московське походження Марковичевої?

Та ні — найшовся жіночий гурток, що перший відсвяткував пам'ять Марка Вовчка. Це учениці львівської школи „Труду“ улаштували 2. грудня ц. р. з приводу ювілею виставку „Інститутки“ в інсценізації А. Павлусевича, нарочно для „Труду“ написаної. Виставку попередив короткий відчит учен. Євгенії Мазинівської про авторку й її письменницьку творчість. Відчит опрацьований був старанно, лише мова прелєгентки, а найпаче наголошування слів не були бездоганні. Інсценізована „Інститутка“ обіймала п'ять картин з оповідання (сцена в дворі старої пані перед приїздом унучки — приїзд панночки — заручини з лікарем — сцена в челядній в домі лікаря — остан-

(Докінчення на ст. 14).

МОДНЕ ПОМЕШКАННЯ

меблює швидко й зі смаком

ТИМОЧКО і ГАЛЬОВ

ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА 54.

Постійна вистава меблів у крамниці
„ЛОТОС“ при вул. Сикстуській 21.

ПЕРЕДПОКІЙ

Чомусь привикли ми скидати до передпокою все непотрібне „дрантя“. Якийсь столик на дряхлих ніжках, накритий старою, зіпраною серветкою, певне вже крісло, образ у широких золочених рамах. А крім того шафи, одна, друга — а на пій валізки.

Оце міські передпокої. Сільські може трошки просторіші, але зате незаземкані, бо в селі „нарядного“ ходу мало вживають.

Чому ми так нехтуємо цим закутком, невідомо. Вертаючи хочемо, щоби за порогом нашої хати зустріла нас своя, рідна атмосфера. Виходячи з дому, несемо зі собою спомин затишного житла. А тут оці темні, перевантажені передпокої! Як це одно з другим погодити?

Зовсім просто: зробити їх ясними. Гладке ясне мальовило побільшить його значно. Меблі веселі, ясні. Дуже часто білі. Ось поруч бачимо на світлині такий білий гарнітур до передпокою. Біла стінка з вішалкою тут невидна. Тільки кут зі скринєю і білизняркою.

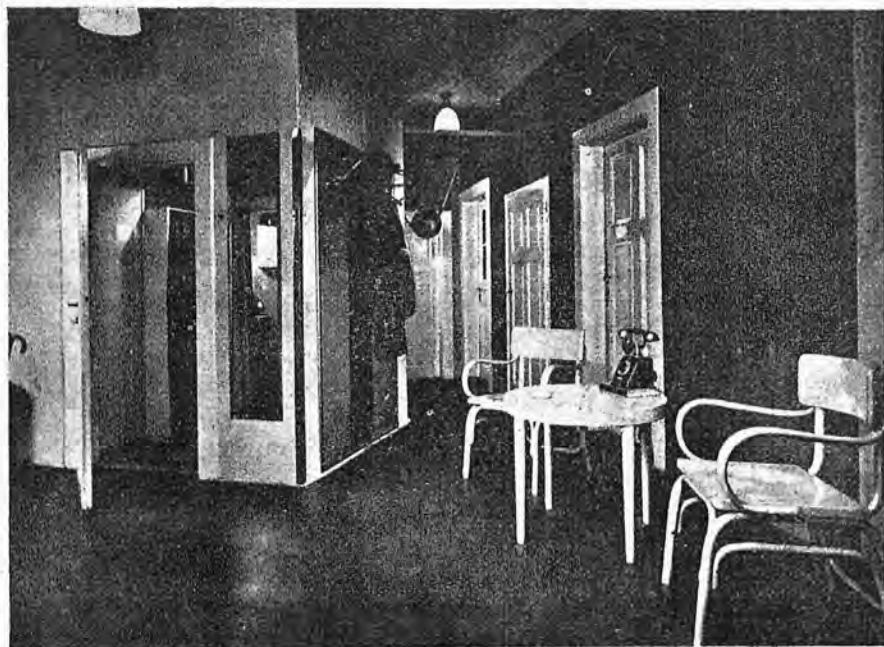
Бо сховків нам теж потрібно в передпокою. Якщо в місце, може стояти й шафа. Але частіше передпокої малі. Тому краще примістити там білизнярки,

або комоди та скрині. Скриня призначена на брудне білля, а одночасно служить сідалом, коли хочемо скинути або вдягнути кальсони. Поруч вузьке, довге дзеркало, необхідне в передпокою. Взагалі дзеркало! Його тепер ніде нема — тільки в передпокою та в купальні. З вітальні сигнали його — (нічого зайвого на стінах!), а спальні, кажуть у модериному помешканні немає.

Комода має сховки на білля та відкриті полицки на верхнім зручті. На комоду мож-

Ясні меблі до передпокою. Виконані в робітні Тимочко і Гальов, Львів, ул. Коперника 54.

Більший передпокій можна використати на почекальню. А почекальня — важна проблема у лікарів, адвокатів та по установах.

на положити торбинку й капелюх, заки вдягнемо його перед дзеркалом.

До передпокою модні також меблі колірні. Замість білого ляку вживають тоді синього, коралового або зеленого. Мовляв, у передпокою не пересиджуємо. Приємно вплинути в себе отак на одну хвилину вражіння собою витої краски.

Але це все одно. Колірні чи білі — як хто любить. Тільки щоби вони були ясні, свіжі. Бо надходить Різдвяні Свята, а з ними милі прошені, чи непрошені гості. Бо як не зарікайтеся, що свят не справляєте, а все одно не всидите дома! Все одно треба відвідати найближчу рідню, чи вшанувати іменини якоїсь Стефанії. Та й до нас хтось зайде. А ми хочемо, щоби перше вражіння нашої хати було привітне й лишало по собі гарний, теплий спомин.

Л. Б.

НАША ЧИТАЛЬНЯ

Ще не прозвенів голос Про*) за читальню при „Новій Хаті“, а ми вже її маємо. Справді. І то буквально при „Новій Хаті“, бо в сусідній від редакційної кімнаті.

Зовсім як бажала собі Про! Матимемо нагоду зійтися прочитати часописи, побалакати на актуальні теми, послухати цікавих людей. І навчитися чого: зараз же 17. ц. м., починається в читальні курс рукавичництва, далі планується курс вишивання нязом.

А сама читальня? Це кімната, яку прибрати і урядити помогли нам наші мистці. Жінки-маларки, удекорували стіни своїми картинами на постійну малярську виставу. А видавництва посилають в обмін свої часописи, що висять на кілочках і чекають читачок.

Просимо прийти! Всіх членів кооп. „Українське Народне Мистецтво“ і передплатниць „Нової Хати“! Просимо привести з собою й милих гостей, що не лежать ще ні до одних, ні до других.

Читальня відкрита щодня від год. 5 пополудні до 9-тої увечері. Адреса: Ринок ч. 39, I. поверх.

*) гл. „Н. Х.“ ч. 10 з 1934.

Зближається час іменин та свят і я прошу порадити мені, як заховатися супроти звичаю складання дарунків, а також приймання в ці дні гостей. Здається мені, що цей звичай трохи закріпився у своїй традиції і став вимушеним обов'язком; як зліквідувати цю мертву традицію, не зражуючи собі тим знайомих, — або як її оживити?

Молода господиня.

Молодій господині.

Не знаю певно, — не зясувала я собі виразно, про що саме вам іде в цій справі. Чи немилий вам обов'язок приймання гостей дома, чи кошти, — чи врешті, — в'яже вас те, що знайомі роблять собі видатки на імениннові дарунки, — чи врешті бажаєте удержувати товариський зв'язок із знайомими — лише поза домом.

Бо засадничо, — приймання гостей дома є зовсім приємною справою, коли є змога на це. Відповідне мешкан-

На такі прошені дні можуть дуже добре надаватися дні іменин ваших чи вашого чоловіка, або дні свят різдвяних чи великодних.

Це звичайно й є нагодою, що зустрічаються в цей спосіб з собою люди, які не мають іншої нагоди бачитися з собою і воно потрібне для товариського життя людини.

Пудри „Альое“

в металевому та паперовому упакованні

мають приємний лісний запах

Жадайте у всіх дрогеріях і парфумеріях

НАЙНОВІШІ КРОЇ КОРСЕТІВ, КОРСЕЛЕТІВ, НАГРУДНИКІВ

БІЛЛЯ у великому виборі

поручає фірма

ГЕРМАН ПІЗЕН

Львів, Ягайлонська ч. 4,

Тел. 36-14.

Крім цього поручаємо найкращі
опаски для вагітних, по породі та
по операції.

Замовлення з провінції подагоджу-
ємо відворотно.

Не висилаємо віяних агентів!

ня, змога приготувати прийняття (кухня, поміч у подаванні до столу, відповідне накривтя) кошти — і час у господині дому.

Відповідно до цього кожний може собі зясувати своє відношення до гостей, — і просити раз чи два рази до року на прийняття, на якому зішлись би ваші знайомі й завалялися взаємно цікавою гутіркою.

Самі прийняття не сміють бути в ніякому разі вимушеними, ані утяжливими для господині, чи для гостей. Коли вони утяжливими для господині, з огляду на працю й час, — врешті кошти, які вимагають цього роду прийняття, а бажаєте бачити у себе в ці дні своїх знайомих, то вистачить прийняти гостей чаєм і тортом. На іменини — кажеться — що гостей не просять — лиш знайомі самі придуть побажати — також і на свята, — годі тимбільше надається скромна перекуська, або солодкка.

Коли хочете заздалегідь запобігти тому, щоби в нинішні тяжкі часи ваші знайомі наражували себе на кошти з приводу іменинних дарунків, — то можна принагідно у відповідну хвилю, у приємній формі звернути на це їх увагу, а напевно приймуть це до відома; в цей спосіб верне погідний незвимушений настрій.

Колиж абсолютно бажаєте зліквідувати у себе візити гостей, тоді найлегше виїхати на ці дні, — або принайменше подати до відома знайомих, що виїждите.

За кордоном є навіть бюра, які за відповідною оплатою висилають на бажання з означених місцевостей поздоровлення на доказ, що ніби ви там перебуваєте.

Неправда, — яка нікому не зашкодить, — але чи дійсно гості дома немило бачити?

С.

Хочу волосіння зі старих матраців вимішати з новим — тому мушу віддати його до робітні, де його скручують у шнур і гремлюють. Прошу ш. читачок подати мені фірму, що могла би це зробити (найрадше в Перемишлі або Львові).

Ол. Малкова.

п. Олександрі Малко. Адресу доброго тапідера маємо для Вас у Редакції. — Старе волосіння треба розскувати і з'гремлювати.

Одинока християнська фірма, що конфекціонує Малопольський Заклад Одягу

МЕЧИСЛАВ ЗАЛЕСКИЙ

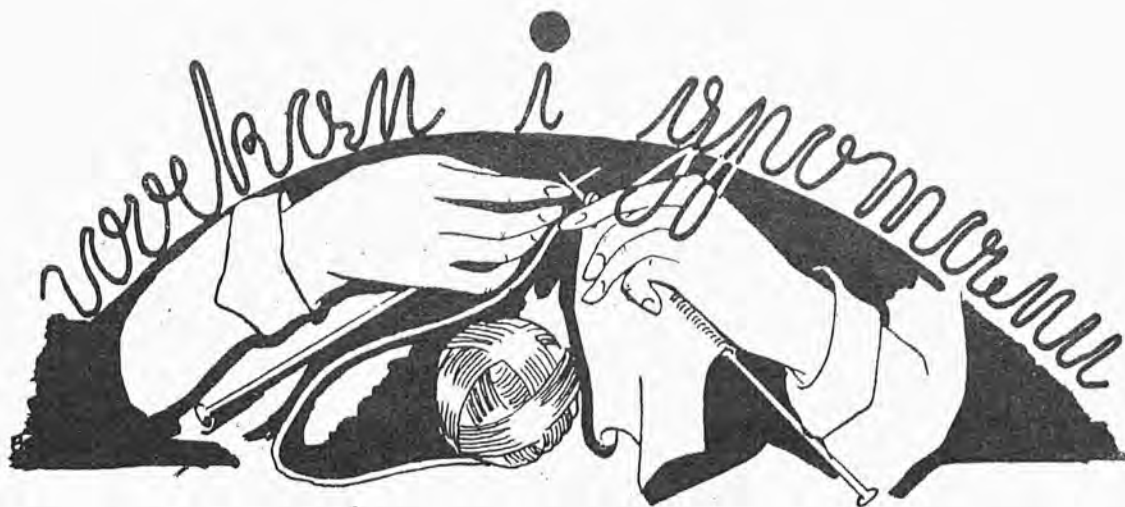
Львів, пл. Марійська 10. Тел. 53

Багатий вибір бельської вовни на жіночі плащі й костюми — на сукні — шовки, флянелі, бархани, полотна, шифони, обруси, сервети, ковдри, коци.

ВБРАННЯ на міру зол. 39—55 65—75—95

РАГЛЯНИ на міру зол. 39-45-55-65-75-85-100

ПАЛЬТА на міру зол. 59—75—85—95—110

Перероблювання очок. Набираємо на дріт певну кількість очок, наприклад 20. Щоби легше зрозуміти роботу назвемо дріт, на якому є набрані очка першим, а дріт,

ті ч. 1, ловимо нитку і витягаємо на верх нове очко. (Рис. ч. 3).

Перероблене очко знімаємо з дроту ч. 1. (Рис. ч. 4). Вкладаємо дріт у чергове очко, ловимо нитку і так продовжуємо до кінця ряду. Так зроблені очка — це праві, тому що робимо їх по правій стороні. Плетення прямих очок називаємо прямим плетенням. Чорний квадратик при рис. ч. 3. означає в нашому курсі праве плетення.

Французький стіб.

Виплести прямий ряд, перевернути роботу так, що беремо в ліву руку дріт ч. 2, на якому тепер є всі очка, пере-

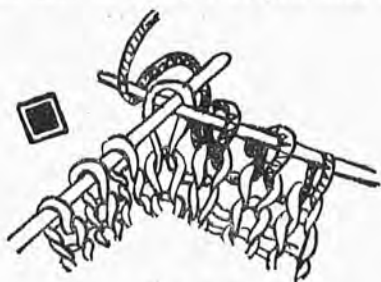

Рис. ч. 3.

яким перероблюємо очка, другим. Перекладаємо нитку на спід роботи, зверху всуваємо дріт ч. 2 в перше очко на дро-

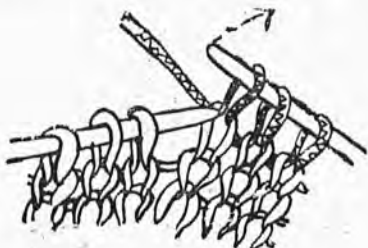

Рис. ч. 4.

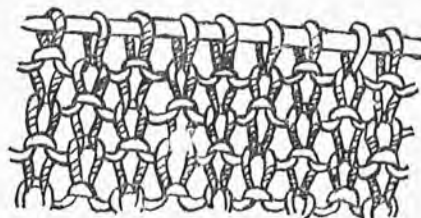

Рис. ч. 5.

ложити нитку під спід роботи, дротом ч. 1 виплести прямо ряд і в такий спосіб плести всі дальші ряди.

Цей стіб виглядає однаково з обох сторін. Годиться тому на шалі й хустки. На светри не годиться, бо легко витягається.

ПРИЄМНІСТЬ СПРАВЛЯЮТЬ
І ВТІХИ ДОВОЛІ
РОБОТИ З ВОЛІЧКИ
„ТРИКУТНИКА В КОЛІ“
ВОЛІЧКИ — ВОВНИ
„ТРИКУТНИК У КОЛІ“
АКЦІЙНА СПІЛКА • БЕЛЬСКО
ЗАСТУПНИЦТВО У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20-22

ФАБРИЧНА КРАМНИЦЯ У ЛЬВОВІ
ПЛ. ГАЛИЦЬКА 2.

Концерт Галі Левицької

В малій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка відбувся 2. ц. м. фортепіанний речиталь Галі Левицької. На програму склалися твори Моцарта, Шопена, Тоха, Миколи Колесси і Ліста. Моцарта сонату зрозуміла Галя по модерному і виконала її так. В ній брак було безжурної, прозорої легкості — тої трохи легковажної, але чарівної моцартівської душі з клясичної доби. Однак гра мала свої наскрізь добрі сторінки. Була чиста, м'яка — повна виразу, технічно опанована. Але доменом Левицької, це не Моцарт. В трьох прелюдиях Шопена та в балляді, колісанці й вальсі — показала вона не тільки блиск гри і певне володіння технічними засобами — вона вражала теж багатством і драматичністю вислову. Дуже цінні були вказівки директора Барвінського, які попередили виконання модерних творів. Барвінський вчив нас розуміти модерну музику, дав характеристику, подекуди аналізу (може трохи за фахову) творів Тоха і Миколи Колесси та подав короткий життєпис цих авторів. Мистецьким завершенням речиталу було відігравання модерних творів, — а саме — п'ятох капрічій Тоха і Шерца Миколи Колесси.

Грала вона модерну музику і передавала її так само-зрозуміло, що годі було ставитись негативно навіть ворогам модерного — до того роду гри. А вже дійсно незрівняно вийшло Шерцо Миколи Колесси — між іншим надзвичайно цінний вклад в нашу фортепіанову літературу. Пройшло воно так звучно — грала його з такою вервою — що захоплена публіка витала ентузіастично п'яністку й автора. Ліст закінчив вечір, а як наддодаток почули ми повторення творів Тоха — дійсно добрий помисл — бо за одним разом годі вловити модерну музику і зрозуміти її. М. Нижанківська.

Найкращим дарунком під ялинку це КИЛИМ ХАМУЛИ!

Передсвяточна вистава килимів

У ЛЬВОВІ,
ул. Рутівського 1.

У СТАНИСЛАВОВІ,
ул. Сап'їжинська 17.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Наталя Королева, Мельник. Щиро дякуємо за посилку. Пишемо листа.

Улас Самчук, Прага. Часопис висилаємо.

ЖУРНАЛИ

ВЗОРИ

МАНЕКІНИ

КРОЇ

Р. Л Я Н Д А В
Львів, Чарнецького 3.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Параскевія Молодець, Клівленд. Заплачено до кінця 1934 року.

ФОТОГРАФІЧНЕ АТЕЛІЄ
≡ „ВЕНУС” ≡

Львів, ул. Академічна 24.

Це одинока

робітня модерної

сучасної світлини

ОСІННІ

НОВИНИ В ШОВКАХ і ВОЗНАХ

порукає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

РИНОК 20.

Тел 7-51.

БОЇМІВ 5.

Величезний вибір.

Найнижчі ціни.

ПОДЯКА.

Оцим почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ” у Львові за скорі і без зайвих труднощів виплатення повної обезпеченої суми по мойому бл. п. мужові Іванові Топольницькому.

Скорі й акуратне виплатення обезпеченої суми амер. доларів 1.000 — уповажняю мене поручити це одному українському Товариству обезпечень на життя „Карпатія” у Львові найширшим кругам української суспільности.

Тернопіль, дня 20. вересня 1934.

Софія Топольницька.

ЛОТОС
Львів, Сикстівська 21, тел. 12-58.
ПЕРФУМИ
косметична галантерія
господарські товари

РОБІТНЯ дамських суконь „МАРІЯ”

біля закладу гаптів, пліс і мережок

М. КОЗЛОВСЬКОЇ

Львів, ул. Академічна 22, І. п.

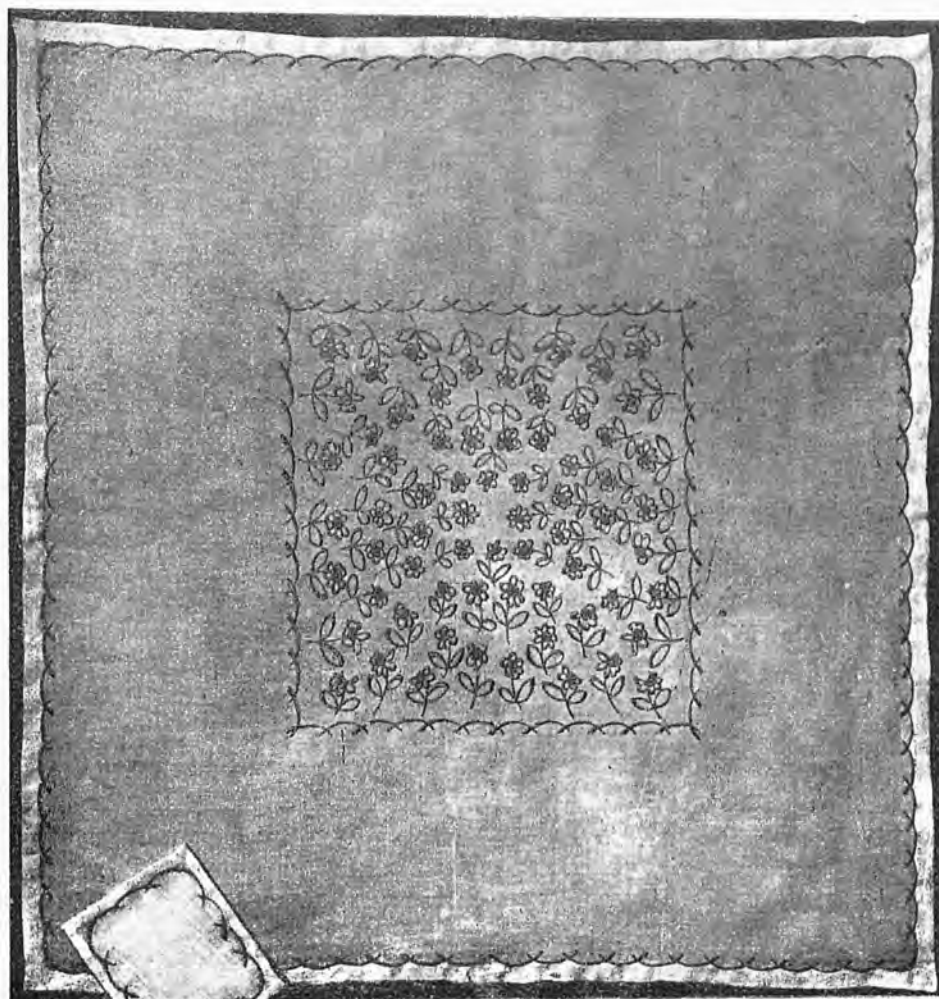
Спеціальність: машинові павсти й джети

РУЧНІ РОБОТИ

Тут і там висловлювали читачки побажання, щоби появилися також і зразки модерних ручних робіт у нашому журналі. Зовсім слушно. Так як при сукнях не можна обмежуватись виключно тільки вишиваними моделями, так і при

вок — взори народні, або композиції мистців, оперті на наших народніх мотивах.

Хочемо, щоби ця сторінка допомогла нам пізнати сучасні намітки мистецького промислу. А їх повинні ми зна-

ручних роботах треба слідкувати за тим, що в світі модне. Бо ручні роботи міняються так само як сукні, меблі і архітектура. Вони достосовуються до вимог нового часу й смаку.

Ось сторінка модних ручних робіт. Починаємо. Одначе строго розмежовуємо від цих — роботи з примінення наших узорів. Взори поміщені на сторінці модних ручних робіт — це композиції сучасних мистців. На сторінках наших виши-

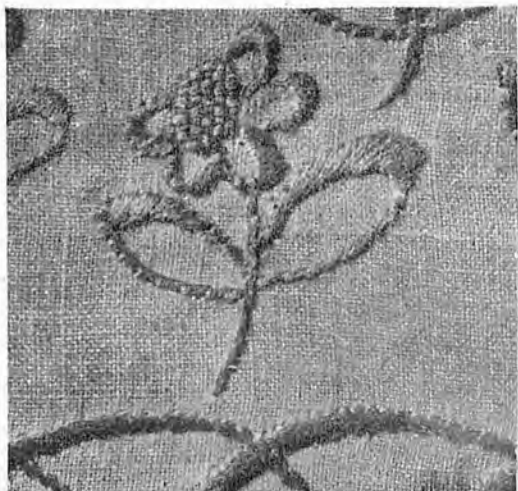
ти, коли хочемо приміновати якслід наші народні взори до міського вжитку.

Як перший зразок подаємо обрус до підвечірку. Матеріалом послужило жовтаве полотно, вишивка виконана в одній красці блідозеленим *Coton Perlé*. Цікаве її розміщення — по середині обруса в невеличкому прямокутнику. Розміщення дуже доцільне: вся вишивка є на виду і не перешкаджає накриттю. Краї обруса гладкі — коли сидите за столом, їх і так не видно.

Вишивка дуже легка. Це прикмета всіх майже модних ручних робіт. Виходимо з założення, що сучасна жінка не має багато вільного часу поза своїми домашніми та громадськими справами. Зрештою темп життя занадто nerve, щоби ми мали терпеливість до мозольних ручних робіт. Скоро, легко й гарно! Ось сучасний ключ.

Взір переноситься на полотно при помочи відбивання. Вишивка виконана місцями водним стібом, а місцями гладцю (настилуванням).

Поруч поданий зразок вишивання у природній величині.

Інститут **Б. ТІЛЬ** Л Ъ В І В
краси пл. ДОМБРОВСЬКОГО 8,
телефон 54-86

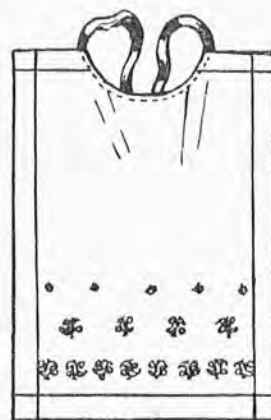
виконує всякі косметичні заходи та тривалу ондуляцію
і тривале фарбування волосся по найнижчих цінах

1

2

3

Невеликі звіринні мотиви з листівки узорів ч. 4 гарно можна приміняти до дитячого вбрання.

Ч. 1. Підбородок із тонкого льняного полотна. Вишив-ка — це мотив когутиків обведений з обох боків хвилястою лінією. Рубець викінчений колірною мережкою.

Ч. 2. Комплет для немовлятка з білої флянелі. Шапоч-

ка, кабатик і накривало обкидане краєм пестрими, якими когутиками. Рубець викінчений рідкою обміткою.

Ч. 3. Підборідок тої самої форми, що й попередній, тільки прикрашений іншим узором з листівки ч. 4, а саме „червачками“. Долішній ряд густіший, горішній рідший. Третій ряд — це самі частинки головного мотиву.

4

5

6

Роботи

Діточе вбрання.

Ч. 4. Також зимове діточе вбрання можна зручно прикрасити вишивкою. Дехто завважить може, що діти скоро ростуть і тому шкода вишивати. Тому саме подаємо модел легкої вишивки такі, що можна продовжити або поширити з часом.

Ч. 5. Суконка для дівчинки з голубої флянелі, вишивана темнішими „качечками“.

Ч. 6. Святочне вбрання для хлопчика. Вишивана тільки блюзка на вставках і при пазусі.

Ч. 7. Суконка для дівчинки, поширена складками. Вишивані тільки нарамники й маншетики.

Під ялинку.

Ось дві робітки, що їх ще можна зладити під ялинку. Вишивка нескладна, примінення дуже просте.

Ч. 8. Торбинка до вечірніх суконь, вишивана ярким гуцульським узором. Матеріал: сільське або канвове полотно. Ціле поле торбинки зашите. Як мотив послужив взір ч. 3 із таблиці взорів ч. 9.

Ручка торбинки і кутас із шовкової ляцети. Застібкується на кораль із гуцульського намиста.

Ч. 9. Настільник із грубого сільського полотна. Виконаний у заводській школі СС. Василянок у Львові, ул. Дрогоша. Проектувала Марія Морачевська.

НИТКИ

до ручних робіт
мкира

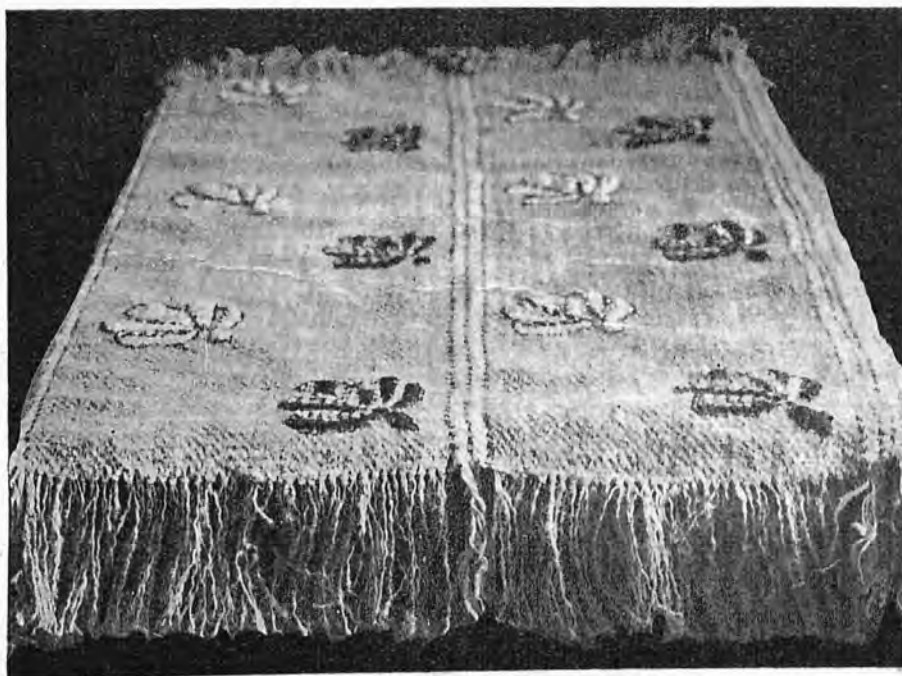
C.M.S

є крашені індантеновими красками
й тому ніколи в пранню не пускають!

Мотиви-квіти покидані в правильних відступах. Одні виконані вишнево-брунатними, а другі жовтими нитками. Серединою і краєм іде переволікання в красках вишивки.

Листівка узорів ч. 4/II.

Взори взяті з дудів і, комірів жіночих сорочок із Буковини. Виконані хрестиками і стебнівкою.

(Докінчення зі ст. 6).

ня спела в саді, де пані зневажав стару бабусю, а Прокопа, що стає в її обороні, каже запероторити до війська). Крім того дуже влучно вплив автор у представлення дівчачої Устин з усіма весільними обрядами, розчісуванням коси, співами й танцями.

Дівчата відіграли свої ролі над сподіванням добре й природно. Передовсім вибивалися на перший план: Устя (Марія Остюк), як весела, безжурна і в біді сільська дівчина — пані, бабуся інститутки

НАЙКРАЩИМ СВЯТОЧНИМ ДАРУНКОМ

є виробу єдиної мистецько-незрівняної роботи

„О К О“

Львів, Потоцького 58 а. — Тел. 5-60, 51-40

(Теоділа Семчишин) — сама інститутка (Марія Чорна) — і бабуся, хазіяка лікаря (Люба Кунц). Ця остання чи не найкраще увійшла в свою роль, і кожним своїм рухом знаменито підкреслювала постать старої слуги-кріпачки. Інститутка мала теж свої дуже добрі моменти, лиш інколи надто вже може грубо проявляла свою химерність і сердитість супроти слуг і чоловіка.

Слабше випали ролі мужеські (які теж грали дівчата), та й не дивниця: такого слабодуха-бабія, як лікар, чоловік інститутки, навіть жінці не легко зобразити. Відчула це й публіка на сцені, переважно

ЖУРНАЛИ МАНЕКІНИ

КРОЇ ГОТОВІ і НА МІРУ

дешевше як всюди інде поручає

„ЖУРНАЛЬ“ ЛЬВІВ, пл. БЕРНАДИНСЬКА 2

молодь обого пола, яка дуже живо реагувала на те, що діялося на сцені в голос висказувала свої погляди на деякі ситуації, особливож дотично мужчин — лікаря і Прокопа. (Бідні чоловіки, якщо їх ролі приходить грати жінкам — чи навпаки, бідні жінки, що грають роллю чоловіків!).

„Інститутка“ на сцені вийшла гарно й цікаво, і можна сподіватися, що стане цінним набутком у нашому театральному репертуарі.

К. М. -а.

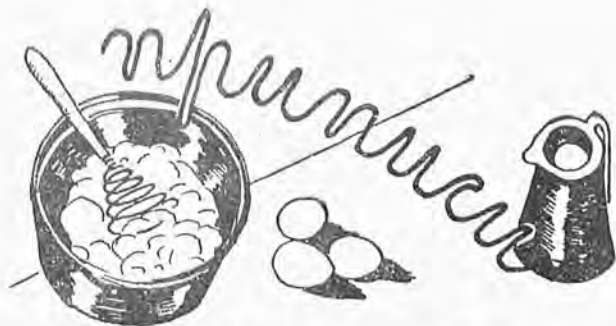
Жінки памятайте!

ВСЯКІ МАШИНОВІ ГАФТИ

виконує

„ДОСТАВА“

у Львові Ринок ч. 43, І. п. якнайкраще і найдешевше, бо має свій власний машиново-гафтарський відділ.

Вареники з сиром з гречаної муки.

4 шклянки муки запарити 2 шклянками кип'ячого молока, посолити, розмішати ложкою до гладкості; $\frac{3}{4}$ кг. сира протерти через сито, терти в макітрі з 3 яйцями і посолити. Виробити качалкою тісто досить тонке. Варити в солоній воді, полляти гарячим маслом і подати зі сметаною.

Бабусина печеня.

2 кг. зразівки прирум'янити, підлити водою і душити як звичайну печеню. Коли змякне, посолити, посипати ложку муки, положити 4 червоних буряків, осібно зварених, різаних на кістку і $\frac{1}{2}$ кг. сушених сливок. Залити шклянкою сметани, ще раз заварити і подати. Ця печеня повинна мати багато підливи і бути червона.

Рольмопси.

Намочити оселедці на добу, вимити, повибирати кості. На 1 кг. оселедців взяти 4 середні цибулі, порізати дрібно, 4 великих моркви також порізати на кістку і засмажити на олії до м'якості. Коли буде м'яка додати шклянку повила з помідорів і ще трошки посмажити. Остудити. Заварити фляшку оцту (як помідори дуже квасні, то з водою) з корінням і також остудити. Потім вилляти до цибулі вважаючи, щоб не був, ані рідкий ані густий і залити приготовані рольмопси. Через днів 3—4 уживати.

Начинювана телятина.

Відлежану телятину позбавити костей і наповнити начинкою. Начинка: Змолоти тричі кусники мяса телячого й аспрового, вимішати з розпушеним маслом, вареним січеним яйцем, 6 корнішонами, покращеними на кусники. Додати пів вимоченої булки і ложку вина. Виповнену телятину зашити і завинути в пергаментований папір, вимазаний маслом. Печемо на ниткою і смажимо на маслі. Подаємо на зимно.

Торт із каштанів.

Взяти 7 жовтків, 21 дека цукру, трохи втертої ванілії, потім зварити $\frac{3}{4}$ кг. каштанів, перефасувати і додавати по ложці. Вкінці домішати сніг із 7 білків. Висмарувати форму маслом, вложити тісто і пекти на мірному вогні.

Зимний торт перерізуємо по половині і наповнюємо начинкою. 12 дека каштанів зварити в молоці, додати 20 дека цукру, 14 дека мелених, присмажуваних, ліскових орхів і 2 ложки руму. Добре перемишати і переложити торт. Покрити шоколядовою склизею. Подала Олена Голод, Бересте.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Помилково зазначено на ч. 12 „Н. Х.“, що до цього числа долучили ми листівку. Згадана листівка долучена до теперішнього числа, отже прошу листівки ч. 4 не реклямувати.

ФАБРИКА СОЛОДОЩІВ ФОРТУНА НОВА

Крамниця, Руська ч. 20.

поручає крім цукорків і помадок

окраси на ялинку торти
чоколяду андрути
тіста пампушки
і всякі інші солодощі.

КОРДЕЦЬКОГО 23.

РУСЬКА 20.

СТАРИЦЬКІ Й ЛИСЕНКИ

12)

XXXVI.

До Києва приїхав цар Олександр III. Це була велика подія для міста, що так, чи інакше відбилася на життю кожного, навіть і приватної людини.

Микола Віталіович Лисенко був зв'язаний з устаною імператриці Марії, бо викладав музику в інституті. Йому доручено влаштувати концерт для царського вшанування. Велика морока, бо треба було вимудрувати програму, відповідну умовам, достойну з музичного боку і не обминути, при нагоді, своєї української.

Концерт вийшов добре, виконання мистецьке; всі ним були задоволені. Царю видно сподобалася кантата „Бють пороги“, що виконував її великий хор у національному вбранні і кращі солісти опери. Цар демонстративно плескав і тим надавав ентузіазму всім слухачам. Миколу Віталіовича покликали в царську льожу і висловили йому подяку.

Коли другого дня свої розпитували його про враження, він тільки махнув рукою, як увільняючися від нудоти.

— А цариця, — додав він веселише, — гарненька жінка і дуже привітна в поведінці.

XXXVII.

Старицький наняв театр в Одесі в спілці з російським антрепренером М., що мав добіру трупу. Вони поділилися днями; крім того, за тогочасними вимогами адміністрації, українські вистави мусіли йти всуміш із російськими. Грошову відповідальність взяв на себе Старицький.

Одного дня до О'Коннорів прийшла Софія Віталівна і, ледви привітавшись, сказала Лорі:

— Збирайся, поїдеш з нами до Одеси. Хочеш?

— Ще-б то не хотіла!

— Ви відпустите її, тьотю?

Відпустили.

— Але ж так ранто!

— Михайло Петрович там. Маю листа, щоб їхала до нього, а тут Різдвяні свята. Маня проситься зо мною, а Людя залишиться дома на хазяйстві. Замість неї візьмемо Лору, а як вернеться Маня — поїде Людя.

Була дуже весела подорож і веселе перебування в Одесі. Під Новий рік Михайло Петрович влаштував великий вечір з балом, ввечерю для артистів обох труп і гостей з міста.

Маня і Лора, оточені особливою увагою, були якнайбільше задоволені. Танцювали до ранку.

В помешканні Старицьких був безперестанний рух. Артисти російської трупи запобігали перед Михайлом Петровичом, щоб уладнав їм їхні справи з їх директором; маленькі акторчики добивалися протек-

ції, складали свої жалі, позичали гроші, не вертаючи їх.

Українські артисти були у превілейованому становищі. Театр був завжди повний.

Готували першу виставу „Утопленої“, на яку мав приїхати Микола Віталіович Лисенко.

Він прибув привітний, ласкавий, як завжди. Сказав Заньковецькій, що вона без краю гарніє; кожному цюсь приємне, навіть маленьким хористам.

Усі підтягалися. Запанував поважний налад. Тут почалися перші неприємності закулісного характеру.

Заньковецька незадоволена була своєю роллю в „Утопленій“, бо їй випадало грати свашку, а пані Барільоті-Садовській, з її прекрасним голосом, — головна ролі Панички.

З того накипіла ціла буря, притушкована наверх, але небезпечна.

Садовський, що сам по собі не робив інтриг і неприємностей Михайлу Петровичу, тепер, під впливом улюбленої дами, напередодні вистави зав'язав шию барвистою хусткою, відкашлювався і казав, що неспев, чи зможе виступати завтра. Микола Віталіович непокоївся і сердився, Михайло Петрович Старицький завжди боляче відчував всяку ворожнечу.

Проте якось наладналося, і перша вистава „Утопленої“ пройшла надзвичайно гарно. Публіка й газети прийняли з запалом.

Микола Віталіович відїхав до Києва задоволений, однак Михайлу Петровичу трапилося дуже неприємна пригода.

Лора побачила одного дня стурбоване лице Михайла Петровича, співчуття українських акторів, обурені вигукки Софії Віталівної:

— Який шахрай!

Із усього того довідалася, що російський антрепренер М. обмахрував Михайла Петровича на тридцять тисяч. Тридцять тисяч це була велика сума на той час і складала всі ті гроші, що мав Старицький на руках і пустив їх на театральну справу. То був тяжкий удар з матеріального боку, а слідом за тим український театр розбився на кілька труп.

XXXVIII.

Зверхнє життя Старицьких підупало. Потяглася сумна смуга. До грошової розрухи приєдналися ще інші: насамперед хворість Софії Віталівни, в якій після останньої дитини, сина Юрія, прийшли ускладнення в її жіночому здоров'ї і тяжко відбилися на нервовому стані. З того повстали прикрі переживання і для неї, і для Михайла Петровича і для всієї сім'ї.

Театр розбив родинну єдність. Михайло Петрович і Маня переїздили з міста до міста, сім'я залишилася в Києві без певного ґрунту й забезпечення.

Товари блататні	Ф. ОЖЕХОВСЬКИЙ Львів, Ринок ч. 29. Телефон : 25 - 55.	вовни, шовки, полотна, постіль
---	---	--

Діти не мали твердого проводу в своїх шкільних працях. Дідунько й бабуня, що прожили свої гроші і жили тепер разом з Софією Віталівною, вимагали постійного піклування: самі вони нічого не звикли робити. Складалося хистке, небезпечне становище.

Тут на допомогу прийшла Людя.

Їй тоді було яких піснають років: ще залишалося кінчати гімназію і багато працювати, бо вчилася вона добре, і все, за що бралася, виконувала зразково.

Не вважаючи на її молодий вік, всі признали її провід, себто охоче довіряли їй, хоч і не допомагаючи їй у роботі.

Нове помешкання в Києві було вже іншого вигляду. Трималися старих річей, нових не набували. Людей приходило менше; лише інтимні приятелі. Той натовп, що обідав, вечеряв, розважався — зник, розвіявся. Людя пераз паражалася на те, що недавні знайомі, зустрічаючись із нею на вулиці, не признавали її, не віталися. Зазнала вона банального приспіву: „В кого гроші, той хороний”...

В домі щоразу бракувало грошей; їй доводилося пильно стежити за тим, щоб задовольняти необхідні вимоги. А вимоги, навіть не необхідні, не зменшувалися, ніхто не хотів залишити своїх звичок. Бабуня так само вимагала добірного меню і пераз докоряла Люді, що вона дав їм на обід котлети тоді, як тепер саме „сезон молодих качок”.

Коли довелося переміняти помешкання, пережила, таки знову Людя, багато турбот і непокою, поки перевела ту справу. Найтяжче вишло з бабунею. Вона відразу просто заявила, що не поїде з місця; потім, дуже поволі, почала спускати, але постійно хвилювалася і ставила безліч умов і запитань. Нарешті всі її уявні страхіття, подолано і вона згодилася.

— Бачите, бабуню, — казала Людя, — даремні були всі ваші хвилювання і страхіття. Тепер ви самі згоджуєтесь, що воно не так але.

Тут бабуня відсунула свою тарілку і безвладно впала на синику стільця:

— Але я певна, — вимовила вона тихо, — що там будуть великі чорні таракани.

І знову довелося Люді умовляти і заспокоювати.

XXXIX.

Іде Людя ранком до гімназії. На ній стареньке пальто, простенька шляпа. Вдумливо дивляться її прекрасні темні очі. Перед нею гімназія, за нею всі домашні турботи, що невідомо, чи чекатимуть, поки вернеться вона.

Помалу поміж одним і другим висновуються інші думки. Встають образи історичних героїв і подій, наростають, спілітаються в оповідання, в драму... Але немає часу цілком віддати себе тому покликкові. Буденне життя забиває мрії, вимагає уваги до себе, до настирливих щоденних дрібниць. Від них своєю невсипущою енергією видобуває вона хвилинки своєї творчості.

Їй тоді не спадало на думку, що шляхом само-офіри, яку обрала вона своїм сумлінням в ранньому юнацтві, піде здебільшого все її життя серед родинних турбот, порядкування, доглядання й її письменницька творчість пробиватиме собі дорогу серед усяких перенон. Довелося їй по черзі стежити за освітою Оксани і найменшого брата Юрка, учити потім Фотія Красницького, готуючи його до Академії Мистецтв; опікуватися Святозаром Драгомановим і Наталею Лисенко, що стала відомою артисткою. Багато допомоги і підтримки бачило від неї українське громадянство. Скільки влучної ініціативи кинула вона в громадське життя і скільки завдань уміла добре виконати! З найніжніших молодих літ приступила вона до тієї роботи. І також ретельно працювала над самою собою. У всіх Лисенок був природжений нахил до товчання, а разом з тим і лінощів (за винятком хіба Миколи Віталевича). Людя над усе жахалася лінків і, щоб загартувати своє тіло проти розніження, не давала собі попуску. Як тільки було догідно сяде на мякенькому і почує приємність від того, то враз змінить поставу, або зніметься з місця і піде в рух. Так і з їжею: ставила непохитку межу, не давала собі дуже ласувати. В роботі була вимоглива до себе, не дозволяла собі зробити абияк, не задовольнялася приблизно добрим.

(Далі буде).

Запрошуємо до передплати в 1935-ому році
д в о т и ж н е в и к а

„НАЗУСТРІЧ“

— ЛІТЕРАТУРА — МИСТЕЦТВО — НАУКА —
— ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ. —

Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду.

НАЗУСТРІЧ має за співробітників всіх українських письменників, робітників пера і мистців.

НАЗУСТРІЧ містить статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми громадського життя, про кіно, радіо і спорт.

НАЗУСТРІЧ інформує свого читача про всі новини літературно-мистецького і громадського життя свого і чужого.

НАЗУСТРІЧ є постійним звязком українського читача з культурою всього світу.

Ціна одного числа 50 сот.

Передплата місячна 0.90 зол., чвертьрічна 2.70 зол.; піврічна 5.40 зол.; річна 10 зол. (якщо присилається одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ”, Львів, Ринок 9.

Пішіть за зразковим числом!

Зміст ч. 12а:

Ірина Гургула: Показ народньої ноші.

Володимир Січинський: Твори з дерева.

Конст. Малицька: Святочні дарунки дітям.

К. М-ка: Памяті Марії Марковичевої.

Л.: Передпокій.

Наша читання.

З нашого досвіду.

Ручні роботи. Приписи.

Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки і Старицькі.

ІЛЮСТРАЦІЇ:

п. Анна Палій. Олександра Щуратова. Ірина Пежанська.

Етнографічна мапа. Бойківська церква. Діточі подарунки.

Меблі в передпокою. Лікарський передпокій.

Свій до свого!

Свій до свого!

Одинока українська шевська робітня

О. КАЧМАРСЬКОГО

при вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 57

виконує нове взуття на замовлення і всякі напрямки
найсолідніше, найточніше і найдешевше.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА,
виходить у КОЛОМИЙ, ВУЛ. ЗАМКОВА Ч. 37

Зміст ч. 22.

І. Наріжна: Листопадове. З жіночого руху. Б. Рассель:
Не допускаймо зайвого нервового перемучення. Жіноча
Доля. Привіт „Жіночій Долі“. Л. Бачинський: Гурауф.
О. Кисілевська: Виховання нації. В. Висілевський: Ан-
глійські жінки. М. Нижанківська: Ми здобуваємо! Шлях
до щастя в домі. Наші осяги. Згадаймо добрим словом.
Зрозуміймо нашу силу. М. Бардега: Закладайте сади.
Практична господиня дому. Що їсти. Звіdomлення Укр.-
Бюра в Лондоні. Новинки. Читачки між собою Весе-
лий куток.

Вишиваний ФЕЛОН

(Гл. світлина на ст. 21)

з розкішним буковинським
узором можна набути

в крамниці „У.Н.М.“
Львів, Косцюшки 1.

Вагаєтесь, з якої волічки гачкувати светер?

Напишіть, а ми порадимо!

ВСІ РОДИ

ЗИМОВИХ ВОЛІЧОК

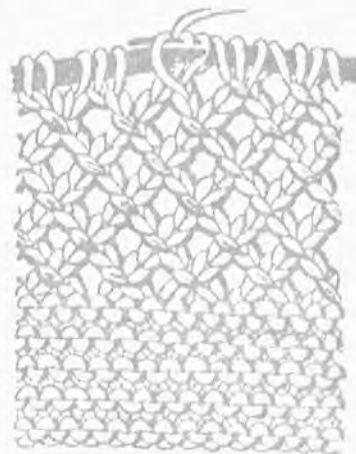
спортові й люксові

знайдете

в КРАМНИЦІ

„УНАМ“

Львів, ул. Косцюшки 1.

Польо 10 дека 2:50 зол.

Кот 10 дека 2:70 „

Скотлянд 10 дека 2:80 „

Крамниця „УНАМ“

Львів, ул. Косцюшки 1

провадять:

канвове полотно (панам)

догідне на фелони й хоругви
широке на 160 см в ціні від 8—10 зол. за 1 м.

нитки до вишивання

марки **C. M. S.**

всі краски потрібні до наших вишивок

ШОВК ДО ШИТТЯ

у всіх відтінках

бавовну до цировання

Замовлення з провінції полагодуємо
негайно.

ПІСЛЯ ПЛАТА ЗДОРОВУЄ ТОВАР!

Присилайте при замовленнях готівку!

Українські жінки!

Купуйте тільки в крамницях, що оголошуються в українській пресі!